

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

ΙΒ΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ - ΣΥΝΟΔΟΣ Α΄

Συνεδρίαση 15^{ης} Δεκεμβρίου 2021

Ωρα έναρξης: 3.37 μ.μ.

Αρ. 10

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ)

Σας χαιρετώ, κυρίες και κύριοι.

Κηρύσσω την έναρξη των εργασιών της σημερινής συνεδρίας της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Παρακαλώ τους γραμματείς να διαπιστώσουν αν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

(ΝΙΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ)

Υπάρχει απαρτία, έντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αρχίζουμε με το Κεφάλαιο Πρώτο της ημερησίας διατάξεως, που είναι η νομοθετική εργασία. Όλες οι εκθέσεις θεωρούνται αναγνωσθείσες.

Τα υπ' αριθμόν 1 και 2 θέματα, που είναι «Ο περί Δήμων (Τροποποιητικός) (Αρ. 6) Νόμος του 2021» και «Ο περί Κοινοτήτων (Τροποποιητικός) (Αρ. 5) Νόμος του 2021», αναβάλλονται.

Το υπ' αριθμόν 3 θέμα τιτλοφορείται «Ο περί Αστυνομίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 6) Νόμος του 2021». Είναι πρόταση νόμου του κ. Κωστή Ευσταθίου εκ μέρους του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ.

Παρακαλείται ο γραμματεύς να αναγνώσει τον σκοπό.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τροποποίηση του περί Αστυνομίας Νόμου, ώστε να παρασχεθεί σαφής εξουσιοδότηση στο Υπουργικό Συμβούλιο να δύναται να εκδίδει κανονισμούς αναφορικά με τη διεκπεραίωση τεχνικών, εκπαιδευτικών και επιστημονικών ζητημάτων που άπτονται των διαδικασιών αξιολόγησης των υποψηφίων για διορισμό.

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών, Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως για την πρόταση νόμου «Ο περί Αστυνομίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 6) Νόμος του 2021»

Παρόντες:

Φωτεινή Τσιρίδου, αναπλ. πρόεδρος

Χριστιάνα Ερωτοκρίτου

Νίκος Γεωργίου

Σωτήρης Ιωάννου

Άριστος Δαμιανού

Κωστής Ευσταθίου

Ανδρέας Πασιουρτίδης

Χαράλαμπος Θεοπέμπτου

Γιώργος Κουκουμάς

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών, Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως μελέτησε την πιο πάνω πρόταση νόμου, η οποία κατατέθηκε στη Βουλή από το μέλος της βουλευτή κ. Κωστή Ευσταθίου εκ μέρους του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ, σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 13 Δεκεμβρίου 2021.

Σκοπός της πρότασης νόμου είναι η τροποποίηση του περί Αστυνομίας Νόμου, ώστε να παρασχεθεί

σαφής εξουσιοδότηση στο Υπουργικό Συμβούλιο να δύναται να εκδίδει κανονισμούς αναφορικά με τη διεκπεραίωση τεχνικών, εκπαιδευτικών και επιστημονικών ζητημάτων που άπτονται των διαδικασιών αξιολόγησης των υποψηφίων για διορισμό.

Σημειώνεται ότι η ανάγκη για ρύθμιση του πιο πάνω θέματος προέκυψε στο πλαίσιο της συζήτησης ενώπιον της επιτροπής των κανονισμών με τίτλο «Οι περί Αστυνομίας (Γενικοί) (Τροποποιητικοί) (Αρ. 2) Κανονισμοί του 2021» και «Οι περί Ειδικών Αστυνομικών (Διαδικασία Διορισμού και Όροι Υπηρεσίας) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2021».

Κατά τη συζήτηση των εν λόγω κανονισμών την επιτροπή απασχόλησε ιδιαίτερα η προτεινόμενη με τους κανονισμούς δυνατότητα της αρμόδιας για τη διενέργεια ψυχομετρικών εξετάσεων επιτροπής να αναθέτει τη διαδικασία της διεξαγωγής των ψυχομετρικών εξετάσεων σε άλλο κατάλληλο προς τούτο πρόσωπο.

Ειδικότερα, σημειώθηκε ότι ενδεχομένως η σχετική εξουσιοδοτική διάταξη, η οποία περιλαμβάνεται στον περί Αστυνομίας Νόμο, να μη ρυθμίζει ικανοποιητικά το εν λόγω ζήτημα και δη να χρήζει διευκρίνισης ή βελτίωσης, ώστε να παρέχεται με σαφήνεια η εξουσιοδότηση για έκδοση των υπό αναφορά κανονισμών.

Ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, ο Αρχηγός Αστυνομίας και η εκπρόσωπος της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας συμφώνησαν με την εν λόγω παρατήρηση.

Συναφώς, στη βάση των πιο πάνω παρατηρήσεων, κρίθηκε αναγκαία η κατάθεση της εν λόγω πρότασης νόμου, ώστε να διασφαλιστεί, κατά το δυνατόν, ότι οι προτεινόμενοι κανονισμοί, οι οποίοι προωθούνται για έγκριση στη Βουλή των Αντιπροσώπων, δε θα κριθούν από το δικαστήριο, σε περίπτωση προσβολής τους, ως εκδοθέντες καθ' υπέρβαση εξουσιοδότησης νόμου (*ultra vires*).

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών, Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, επιφυλάχθηκε να τοποθετηθεί επί της πρότασης νόμου κατά τη συζήτησή της στην ολομέλεια του σώματος.

Σημειώνεται ότι, σε περίπτωση ψήφισης της πρότασης νόμου σε νόμο, πρέπει να τροποποιηθεί ο τίτλος της, ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Αστυνομίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 5) Νόμος του 2021».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μάλιστα. Έχουμε ομιλητές επί θέματος αρχής;

Ο συνάδελφος ο Κώστας Ευσταθίου.

Σημειώστε, κάμετε κατάλογο, σας παρακαλώ.

Κύριε Ευσταθίου, έχετε τον λόγο.

ΚΩΣΤΗΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Όπως λέει και η αιτιολογική έκθεση της πρότασης νόμου, αυτή αποσκοπεί στο να ξεκαθαρίσει το τοπίο αναφορικά με τη δυνατότητα που παρέχεται πλέον στην Αστυνομία Κύπρου να προχωρεί στην ανάθεση συγκεκριμένων καθηκόντων επιστημονικής ή άλλης φύσεως, προκειμένου να προχωρήσει στη διεκπεραίωση και στην πλήρωση των σκοπών της νομοθεσίας. Αυτό κρίθηκε αναγκαίο εξαιτίας του γεγονότος ότι πλείστοι όσοι διαγωνισμοί, ασκήσεις, εξετάσεις κατά τη διάρκεια διαδικασίας πρόσληψης νέων αστυνομικών κρίθηκε ότι είχαν γίνει καθ' υπέρβαση της νομοθεσίας, με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί ένα κενό, το οποίο καλύπτει η σημερινή νομοθεσία. Και με την ευκαιρία αυτή θέλω να ευχαριστήσω όλους τους συναδέλφους για το εποικοδομητικό πνεύμα που επέδειξαν στη συζήτηση του θέματος, προκειμένου να καλυφθεί και αυτό το κενό στην πορεία της διαδικασίας.

Ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Τον λόγο έχει ο συνάδελφος Πανίκος Λεωνίδου του Δημοκρατικού Κόμματος, κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος.

ΠΑΝΙΚΟΣ ΛΕΩΝΙΔΟΥ:

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Η συγκεκριμένη πρόταση του συναδέλφου, του κ. Ευσταθίου, ασφαλώς και βρίσκεται στη σωστή διάσταση και έρχεται ουσιαστικά να καλύψει πράγματι ένα τεράστιο κενό, εξαιτίας του οποίου στις τελευταίες προσλήψεις στην αστυνομία είχε δημιουργηθεί μια ακαταστασία, μια ανωμαλία, θα έλεγα, με αποτέλεσμα να ακυρωθούν ενώπιον του Διοικητικού Δικαστηρίου πέραν των εκατόν προσλήψεις. Ως εκ τούτου, πρέπει να συγχαρούμε τον συνάδελφο, που ανέλαβε την πρωτοβουλία να εισηγηθεί αυτή την πρόταση νόμου, που κυρίως βάζει τα πράγματα σε μια σειρά, ούτως ώστε να αποφεύγεται η υπέρβαση εξουσίας από μέρους των οργάνων της

αστυνομίας, όταν αποφασίζουν για τέτοιου είδους ζητήματα. Εμείς θα την υπερψηφίσουμε, όπως αντιλαμβάνεστε, γιατί, όπως έχω πει προηγουμένως, είναι μια θετική εξέλιξη.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ πολύ, κύριε Λεωνίδου.

Και τον λόγο τώρα έχει ο συνάδελφος ο Άριστος Δαμιανού, ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις.

Κύριε Άριστε, παρακαλώ.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η πρόθεση του συναδέλφου, του κ. Ευσταθίου, είναι ειλικρινής και στοχεύει στην αντιμετώπιση ενός προβλήματος που προκάλεσαν το Υπουργείο Δικαιοσύνης και η ίδια η αστυνομία στον εαυτό της, που, αν περιοριζόταν στον εαυτό της, δε θα ήταν και τόσο μεγάλο πρόβλημα. Έχει προκαλέσει σοβαρότατα προβλήματα στην επιχειρησιακή ικανότητα της αστυνομίας, έχει προκαλέσει σοβαρότατα προβλήματα σε ανθρώπους που μέσα από διαδικασίες στις οποίες συμμετείχαν έχουν προσληφθεί στο αστυνομικό σώμα και έχουν αδικηθεί άλλες είκοσι έξι τουλάχιστον περιπτώσεις ανθρώπων, οι οποίοι υποχρεώθηκαν να προσφύγουν στη δικαιοσύνη και έχουν δικαιωθεί.

Στις προσπάθειες που καταβάλαμε, για να ενημερωθούμε αρμοδίως από την ηγεσία της αστυνομίας, από το Υπουργείο Δικαιοσύνης για το τι ακριβώς προτίθενται να πράξουν, για να αντιμετωπίσουν αυτή τη στρέβλωση, ομολογώ ότι ως κοινοβουλευτικά κόμματα δεν έχουμε κατανοήσει ποιες είναι οι πραγματικές προθέσεις της αστυνομίας. Ασφαλώς, εμείς έχουμε προτάξει την αναγκαιότητα να μην αδικηθούν άνθρωποι που έχουν ήδη διοριστεί και περάσει από εκπαίδευση, αλλά και να δικαιωθούν εκείνοι οι οποίοι οδηγήθηκαν στο δικαστήριο και κέρδισαν υποθέσεις. Πλην όμως, την ώρα που μιλούμε, κύριε Πρόεδρε, δε γνωρίζουμε ποιες είναι οι πραγματικές προθέσεις.

Γι' αυτό, επειδή είναι ένα πρόβλημα για το οποίο προειδοποιούσαμε και εμείς ως ΑΚΕΛ και το ΔΗΚΟ και η ΕΔΕΚ εδώ και δεκαοκτώ μήνες, πριν προκύψουν τα προβλήματα, ότι θα προέκυπταν προβλήματα και επειδή έχουμε προειδοποιήσει ότι ανάλογα προβλήματα πολύ πιθανόν να προκύψουν με τις νέες διαδικασίες επιλογής και πρόσληψης, εμείς, ασχέτως της αγαθής πρόθεσης του συναδέλφου, θα τηρήσουμε αποχή, γιατί θέλουμε να δούμε και να κρίνουμε στην πορεία των επόμενων εβδομάδων πώς το Υπουργείο Δικαιοσύνης και η αστυνομία θα χειριστούν αυτά τα ζητήματα. Είναι ένα πρόβλημα που προκάλεσαν οι ίδιοι. Θα πρέπει να προτείνουν λύσεις όχι εμβλαωματικές και αναμένουμε να δούμε ποιες θα είναι αυτές οι λύσεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευελπιστούμε ότι θα βρουν τη λύση, διότι εκατόν άνθρωποι αναμένουν να λυθεί το πρόβλημα.

Η επόμενη ομιλήτρια είναι η συνάδελφος Φωτεινή Τσιριδού του Δημοκρατικού Συναγερμού.

Κυρία Φωτεινή, έχετε τον λόγο.

ΦΩΤΕΙΝΗ ΤΣΙΡΙΔΟΥ:

Ευχαριστώ, Πρόεδρε.

Πολύ, πολύ σύντομα. Και εμείς από τη δική μας πλευρά ως Δημοκρατικός Συναγερμός, ναι, επικροτούμε την πρόταση του συναδέλφου και ευχαριστούμε για τη δική του συμβολή. Παρ' όλο που ο ίδιος ο Αρχηγός Αστυνομίας ανέφερε ότι μπορεί και να μην ήταν επιτακτική αυτή η εξέλιξη και η διαφοροποίηση των κανονισμών, παρ' όλα αυτά, εφόσον υπάρχει περιθώριο να βελτιωθεί το νομικό πλαίσιο, βεβαίως καλωσορίζουμε την πρόταση και είμαστε εδώ να την υποστηρίξουμε. Σε σχέση με τις διαδικασίες που ήδη εκκρεμούν, θα θέλαμε να αναφέρουμε ότι, ναι, είναι μια διαδικασία η οποία προχωρά και ακολουθείται το Διοικητικό Δίκαιο. Εφαρμόζονται όλα όσα προβλέπονται στο Διοικητικό Δίκαιο και γίνεται η επανεξέταση για τους εκατόν αστυνομικούς. Δεν επηρεάζονται και θεωρούμε ότι με βάση το υφιστάμενο νομικό σύστημα βεβαίως και θα προχωρήσει η διαδικασία πολύ ορθά και με τη συμβολή της Νομικής Υπηρεσίας, που είναι οι νομικοί σύμβουλοι της αστυνομίας.

Από την πλευρά μας στηρίζουμε βεβαίως την πρόταση, η οποία θα βελτιώσει, θεωρούμε, για τις μελλοντικές διαδικασίες το νομικό πλαίσιο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ πολύ.

Ευελπιστούμε ότι το θέμα θα λυθεί το συντομότερο δυνατόν.

Τώρα τελειώσαμε με τους ομιλητές μας.

Προχωρούμε στη δεύτερη ανάγνωση της προτάσεως νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

Τροποποίηση του άρθρου 13 του βασικού νόμου. Άρθρο 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ της έγκρισης των άρθρων;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα δύο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ουδείς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκατρείς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα δύο ψήφους υπέρ, καμία εναντίον και δεκατρείς αποχές, τα άρθρα εγκρίνονται.

Τρίτη ανάγνωση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Αστυνομίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 5) Νόμος του 2021.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ της ψήφισης της πρότασης νόμου σε νόμο;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα δύο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ουδείς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκατρείς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με τριάντα δύο ψήφους υπέρ, καμία ψήφο εναντίον και δεκατρείς αποχές, η πρόταση νόμου ψηφίζεται σε νόμο*.

Το υπ' αριθμόν 4 θέμα, που είναι «Ο περί της Προστασίας του Ανταγωνισμού Νόμος του 2021», αναβάλλεται και θα γίνουν διαβουλεύσεις επί των τροπολογιών.

* Λόγω της πραγματοποίησης των συνεδριάσεων της ολομέλειας εκτός του κτιρίου της Βουλής των Αντιπροσώπων στα πλαίσια της λήψης έκτακτων μέτρων για αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19, δεν πραγματοποιήθηκε ηλεκτρονική ψηφοφορία κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ερχόμαστε στο υπ' αριθμόν 5 θέμα, που τιτλοφορείται «Ο περί Προϋπολογισμού του 2022 Νόμος του 2021». Αρχίζουμε τη συζήτηση του κρατικού προϋπολογισμού για το 2022. Όπως συμφωνήθηκε, σήμερα θα μιλήσουν οι αρχηγοί και οι εκπρόσωποι των κομμάτων ξεκινώντας από το μικρότερο κόμμα. Παρακαλώ τους ομιλητές να περιοριστούν αυστηρά στον χρόνο που τους έχει δοθεί, όπως άλλωστε είναι η ομόφωνη απόφαση όλων των κομμάτων.

Θα καλέσω πρώτα στο βήμα την πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού, τη συνάδελφο κ. Χριστιάνα Ερωτοκρίτου του Δημοκρατικού Κόμματος, να καταθέσει στον χρόνο που έχουμε συμφωνήσει τα κύρια συμπεράσματα που αναδεικνύονται μέσα από την έκθεση της επιτροπής για τον κρατικό προϋπολογισμό του 2022, που έχει ήδη κυκλοφορήσει και βρίσκεται στα χέρια σας.

(Αστειευόμενος)

Κυρία Χριστιάνα Ερωτοκρίτου, ο χρόνος, λέει, είναι περιορισμένος, αλλά, αν χρειαστεί παραπάνω, νομίζω έχεις την... κανένα πρόβλημα!

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτή)

Ε, αν δεν κοιτάζουμε τους δικούς μας, κύριε πρόεδρε, τι θα γίνει με τους υπόλοιπους;

(Γέλια)

Ειδικά για την πρόεδρο της επιτροπής Οικονομικών, που ταλαιπωρείται επί μήνες με τους συναδέλφους της!

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Άντρο Κυπριανού)

Αν έχει να προσθέσει κάτι που έν' σοβαρό για τον προϋπολογισμό εννοώ, κύριε Κυπριανού!

(Μη ευκρινή σχόλια από την κ. Χριστιάνα Ερωτοκρίτου)

Όχι, δεν εννοώ αυτό. Εννοώ όπου και όσο απαιτείται υπό τις περιστάσεις.

Το λοιπόν, ξεκινά η κ. Ερωτοκρίτου.

Έχετε τον λόγο, κυρία Ερωτοκρίτου. Βάλτε το μικρόφωνό σας, να ακούεστε.

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ:

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

(Η έκθεση αποσπάσματα της οποίας ανέγνωσε η πρόεδρος της επιτροπής.)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για το νομοσχέδιο «Ο περί Προϋπολογισμού του 2022 Νόμος του 2021»

Μέλη της επιτροπής:

Χριστιάνα Ερωτοκρίτου, πρόεδρος

Αντρέας Καυκαλιάς

Χρύσης Παντελίδης

Χρίστος Χριστοφίδης

Χάρης Γεωργιάδης

Σωτήρης Ιωάννου

Ονούφριος Κουλλά

Ηλίας Μυριάνθους

Σάβια Ορφανίδου

Αλέκος Τρυφωνίδης

Άριστος Δαμιανού

ΜΕΡΟΣ Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1. Εισαγωγή

Ο κρατικός προϋπολογισμός για το οικονομικό έτος 2022, κατατέθηκε στη Βουλή των Αντιπροσώπων σύμφωνα με το άρθρο 81 του Συντάγματος και ακολούθως παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού για μελέτη και υποβολή σχετικής έκθεσης προς το σώμα. Μαζί με τον κρατικό προϋπολογισμό για το έτος 2022 κατατέθηκε επίσης το Μεσοπρόθεσμο Δημοσιονομικό Πλαίσιο (ΜΔΠ) για τα έτη 2022-2024.

Η κατάθεση του υπό συζήτηση προϋπολογισμού έγινε στις 7 Οκτωβρίου 2021, εντός του προβλεπόμενου συνταγματικού πλαισίου, δηλαδή τρεις μήνες πριν από την έναρξη του επόμενου οικονομικού έτους.

Η εξέταση του υπό αναφορά προϋπολογισμού, άρχισε στις 18 Οκτωβρίου 2021, με την παρουσίαση της οικονομικής πολιτικής και δημοσιονομικής κατάστασης από τον Υπουργό Οικονομικών κ. Κωνσταντίνο Πετρίδη και έληξε στις 29 Νοεμβρίου 2021, με την ολοκλήρωση της παρουσίασης των επιμέρους προϋπολογισμών, καθώς και των στόχων και της πολιτικής όλων των υπουργείων, υφυπουργείων, καθώς και των συνταγματικών και ανεξάρτητων υπηρεσιών. Στο διάστημα αυτό πραγματοποιήθηκαν συνολικά έντεκα συνεδρίες της επιτροπής¹ για τη συζήτηση των επιμέρους προϋπολογισμών, των στόχων και της πολιτικής των υπουργείων, υφυπουργείων, καθώς και των συνταγματικών και ανεξάρτητων υπηρεσιών.

Στο πλαίσιο της συζήτησης του κρατικού προϋπολογισμού, στις 6 Δεκεμβρίου 2021 προσήλθε ενώπιον της επιτροπής ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου και κατέθεσε τις θέσεις και εκτιμήσεις της εποπτικής αρχής αναφορικά με τη δημοσιονομική κατάσταση της οικονομίας και την ευρύτερη οικονομική πολιτική της κυβέρνησης.

Στο πλαίσιο της συνεδρίας της επιτροπής στις 6 Δεκεμβρίου 2021, εξετάστηκαν και εγκρίθηκαν οι τροποποιήσεις στον κρατικό προϋπολογισμό του 2022, οι οποίες κατατέθηκαν από το Υπουργείο Οικονομικών μετά την επίσημη κατάθεσή του.

Πραγματοποιήθηκε επίσης μία συνεδρία για σκοπούς έγκρισης της έκθεσης της επιτροπής για τον κρατικό προϋπολογισμό για το 2022.

Τέλος, ο Υπουργός Οικονομικών, στις 9 Δεκεμβρίου 2021, ανέλυσε ενώπιον της ολομέλειας του σώματος τη γενική οικονομική πολιτική της κυβέρνησης, τη δημοσιονομική κατάσταση, καθώς και τις προτεραιότητες και τους στόχους της κυβέρνησης για το έτος 2022, όπως προκύπτουν από τον υπό συζήτηση προϋπολογισμό.

Στο πλαίσιο των ειδικότερων διαδικασιών που ακολουθούνται κάθε χρόνο για τη συζήτηση του κρατικού προϋπολογισμού, βάσει πάγιας πρακτικής, τηρήθηκαν/κατατέθηκαν ενώπιον της επιτροπής τα ακόλουθα:

- Πλήρη στενογραφημένα πρακτικά για όλες τις συζητήσεις, τα οποία βρίσκονται στη διάθεση όλων των βουλευτών.
- Ειδικό παρουσιολόγιο, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού της Βουλής.
- Γραπτά σημειώματα/ομιλίες των υπουργών, των υφυπουργών και των προϊσταμένων των συνταγματικών και ανεξάρτητων υπηρεσιών, με στοιχεία αναφορικά με τις δαπάνες, τους στόχους, την πολιτική και άλλα συναφή ζητήματα, κατ' απαίτηση της επιτροπής.
- Ειδική διαδικασία υποβολής ερωτήσεων, με βάση την οποία όλοι οι βουλευτές έχουν το δικαίωμα να υποβάλουν γραπτώς ερωτήσεις επί ειδικών κονδυλίων του προϋπολογισμού, οι οποίες διαβιβάζονται αρμοδίως στα αντίστοιχα υπουργεία/υφυπουργεία/υπηρεσίες για κατάθεση γραπτών απαντήσεων.

Μαζί με τον προϋπολογισμό για το έτος 2022 κατατέθηκαν επίσης:

- Το Μεσοπρόθεσμο Δημοσιονομικό Πλαίσιο (ΜΔΠ) 2022-2024, όπως αυτό εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο μαζί με τον κρατικό προϋπολογισμό για το έτος 2022.
- Στρατηγικά σχέδια στα οποία αποτυπώνονται οι στρατηγικές επιδιώξεις των συνταγματικών εξουσιών και υπηρεσιών, των υπουργείων, υφυπουργείων και των ανεξάρτητων αρχών/υπηρεσιών.
- Έκθεση συμμόρφωσης με τις παρατηρήσεις και συστάσεις του Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας για το έτος 2019, δυνάμει του άρθρου 4Α του περί Καταθέσεως Στοιχείων και Πληροφοριών στο Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας Νόμου.
- Έκθεση Δημοσιονομικών Κινδύνων, δυνάμει του άρθρου 58 του περί Δημοσιονομικής Ευθύνης και Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου, στην οποία αναγνωρίζονται και αναλύονται οι πιθανοί δημοσιονομικοί κίνδυνοι και περιλαμβάνονται μέτρα μετριασμού των εν λόγω κινδύνων.

Σημειώνεται ότι, με Απόφαση της ολομέλειας της Βουλής, στις 26 Νοεμβρίου 2021, εγκρίθηκε ο προϋπολογισμός της Βουλής για το έτος 2022 και ακολούθως κατ' επιταγήν του άρθρου 167 του Συντάγματος ενσωματώθηκε στον υπό εξέταση κρατικό προϋπολογισμό, αποτελώντας αναπόσπαστο μέρος του.

2. Στοιχεία/Πληροφορίες

Η παρούσα έκθεση βασίζεται στα στοιχεία του κρατικού προϋπολογισμού για το έτος 2022 και του ΜΔΠ για τα έτη 2022-2024, στο Επεξηγηματικό Υπόμνημα και στα Παραρτήματα που συνοδεύουν τον υπό

¹ Το τελικό πρόγραμμα των συνεδριών για τη συζήτηση του κρατικού προϋπολογισμού του 2022 περιλαμβάνεται στο Μέρος Γ της παρούσας έκθεσης.

αναφορά προϋπολογισμό, στα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιον της επιτροπής από τον Υπουργό Οικονομικών κατά την έναρξη της συζήτησης², όπως και στα στοιχεία που περιλαμβάνονται στους αναλυτικούς πίνακες για τα μεγέθη του προϋπολογισμού και τους μακροοικονομικούς δείκτες, οι οποίοι επίσης κατατέθηκαν μαζί με τον υπό αναφορά προϋπολογισμό.

Η παρουσία έκθεση συνοψίζεται στα ακόλουθα:

Μέρος Α - Ανάλυση του Υπουργού Οικονομικών αναφορικά με την οικονομική πολιτική της κυβέρνησης, το οικονομικό πλαίσιο επί του οποίου βασίζεται ο κρατικός προϋπολογισμός του 2022, τους οικονομικούς δείκτες και τις στρατηγικές επιδιώξεις της κυβέρνησης, καθώς και ανάλυση του κρατικού προϋπολογισμού για το 2022.

Μέρος Β - Παρατηρήσεις των κοινοβουλευτικών ομάδων και άλλων κομμάτων που εκπροσωπούνται στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού για τον κρατικό προϋπολογισμό του 2022.

Μέρος Γ - Πρόγραμμα συνεδριών της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για τη συζήτηση του κρατικού προϋπολογισμού του 2022.

Μέρος Δ - Πίνακες οι οποίοι κατατέθηκαν από το Υπουργείο Οικονομικών και αποτυπώνουν την κρατούσα δημοσιονομική κατάσταση.

Μέρος Ε - Πίνακας συγκεφαλαίωσης οφειλών και δαπανών κατά Κεφάλαιο (Υπουργεία, Υφυπουργεία, Συνταγματικές Εξουσίες, Συνταγματικές Υπηρεσίες, Ανεξάρτητες Υπηρεσίες).

Μέρος ΣΤ - Συναφή ζητήματα που αφορούν την πορεία αναπτυξιακών δαπανών και τους συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς του κρατικού προϋπολογισμού του 2021.

Μέρος Ζ - Τροποποιήσεις στον κρατικό προϋπολογισμό του 2022, οι οποίες κατατέθηκαν από το Υπουργείο Οικονομικών μετά τη λήξη της κυρίως συζήτησης από την επιτροπή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

1. Υπουργός Οικονομικών

α. Οικονομικό πλαίσιο

Ο Υπουργός Οικονομικών, αναλύοντας ενώπιον της επιτροπής στις 18 Οκτωβρίου 2021, το οικονομικό πλαίσιο επί του οποίου βασίζεται ο κρατικός προϋπολογισμός του 2022, κατέθεσε, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

- Οι συνθήκες κάτω από τις οποίες κατατίθεται ο κρατικός προϋπολογισμός για το έτος 2022 παρουσιάζονται βελτιωμένες σε σχέση με τις συνθήκες αβεβαιότητας που προκάλεσε η πανδημία της νόσου COVID-19 και υπό τις οποίες κατατέθηκε ο προϋπολογισμός για το έτος 2021.
- Η κυπριακή οικονομία έχει εισέλθει σε τροχιά ανάκαμψης, καταγράφοντας για το έτος 2021 θετικό ρυθμό ανάπτυξης, καθώς και μείωση του ποσοστού ανεργίας και του δημόσιου χρέους, δείκτες οι οποίοι προβλέπεται να συνεχίσουν πτωτική πορεία κατά την επόμενη τριετία.
- Παρά τις δύσκολες δημοσιονομικές συνθήκες, λόγω της συνέχισης της υγειονομικής κρίσης που προκάλεσε η πανδημία της νόσου COVID-19, ο προϋπολογισμός για το 2022 καθιστά εφικτή την υλοποίηση και συνέχιση σημαντικών έργων και δράσεων.
- Βασική προτεραιότητα της κυβέρνησης είναι η επαναδραστηριοποίηση και ανάπτυξη της κυπριακής οικονομίας και κύριοι στόχοι της η προστασία της υγείας του πληθυσμού, ο περιορισμός της πανδημίας της νόσου COVID-19, η διατήρηση της βιωσιμότητας των επιχειρήσεων και η διασφάλιση των θέσεων εργασίας. Η διασφάλιση και περαιτέρω ενίσχυση της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος, η διόρθωση των ανισορροπιών στα δημόσια οικονομικά και η υλοποίηση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων σε συνθήκες κοινωνικής συνοχής παραμένουν σταθερές προτεραιότητες της κυβέρνησης.
- Όραμα της κυβέρνησης είναι η μετατροπή της Κύπρου σε αειφόρο επιχειρηματικό και εμπορικό κέντρο και αντικατοπτρίζεται στον προϋπολογισμό για το έτος 2022, στις μεταρρυθμίσεις που τον συνοδεύουν και στη νέα κυβερνητική στρατηγική προσέλκυσης επιχειρήσεων.
- Οι κυριότεροι δυνητικοί παράγοντες επηρεασμού της πορείας της κυπριακής οικονομίας, οι οποίοι είναι τόσο ενδογενείς όσο και εξωγενείς, είναι η ενδεχόμενη νέα έξαρση της πανδημίας της νόσου COVID-19 στην Κύπρο, καθώς και σε χώρες με τις οποίες η Κύπρος διατηρεί στενές οικονομικές

² Επιστολή Υπουργού Οικονομικών προς τον Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων ημερομηνίας 7 Οκτωβρίου 2021. Παρουσίαση στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, Υπουργός Οικονομικών, 18 Οκτωβρίου 2021.

σχέσεις, οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο τραπεζικός τομέας λόγω του υψηλού ποσοστού Μη Εξυπηρετούμενων Χορηγήσεων (ΜΕΧ), παρά τη σημαντική μείωση που έχει επιτευχθεί, καθώς και οι προκλήσεις και υπέρμετρες δαπάνες που ενδέχεται να προκύψουν αφενός από τη μη εύρυθμη λειτουργία του Γενικού Συστήματος Υγείας (ΓΕΣΥ) και του Οργανισμού Κρατικών Υπηρεσιών Υγείας (ΟΚΥΠΥ) και αφετέρου από τη συνέχιση της αυξημένης ροής μεταναστών.

Σε σχέση με την **πορεία των κυριότερων μακροοικονομικών δεικτών**, ο Υπουργός Οικονομικών, αφού επισήμανε την αβεβαιότητα που χαρακτηρίζει τις μακροοικονομικές προβλέψεις, λόγω ενδεχόμενης νέας έξαρσης της νόσου COVID-19, κατέθεσε μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

- Ο **ρυθμός ανάπτυξης** της κυπριακής οικονομίας για το έτος 2021 αναμένεται να είναι θετικός και να κυμανθεί στο 5,5%³ του ΑΕΠ σε πραγματικούς όρους, σε σύγκριση με αρνητικό ρυθμό ανάπτυξης ύψους -5,1% του ΑΕΠ για το 2020. Η εκτίμηση για έτος 2021 κατατάσσει την Κύπρο σημαντικά πιο πάνω από τον μέσο όρο του ρυθμού ανάπτυξης στην ευρωζώνη, ο οποίος αναμένεται στο 4,8% του ΑΕΠ, γεγονός το οποίο καταδεικνύει την ανθεκτικότητα, την προοπτική και την προσαρμοστικότητα της κυπριακής οικονομίας. Με βάση το μακροοικονομικό σενάριο, για το 2022 ο ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης της οικονομίας προβλέπεται να διατηρηθεί θετικός και να κυμανθεί στο 4% του ΑΕΠ σε πραγματικούς όρους και για τα έτη 2023-2024 εκτιμάται στο 3,4% και 3% του ΑΕΠ, αντίστοιχα, σε πραγματικούς όρους.
- Το **πρωτογενές ισοζύγιο**⁴ της γενικής κυβέρνησης για το έτος 2021 αναμένεται να είναι ελλειμματικό και εκτιμάται στο -3% του ΑΕΠ (€683,6 εκατομ. σε απόλυτους όρους, σύμφωνα με τις αναθεωρημένες προβλέψεις του Υπουργείου Οικονομικών), σε σύγκριση με -3,6% του ΑΕΠ (€741,6 εκατομ. σε απόλυτους όρους) το 2020. Για τα έτη 2022-2024, με βάση τους δημοσιονομικούς στόχους, το πρωτογενές ισοζύγιο προβλέπεται να είναι πλεονασματικό και να κυμανθεί στο 0,8%, 1% και 2% του ΑΕΠ, αντίστοιχα.
- Το **δημοσιονομικό ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης**, με βάση τις αναθεωρημένες προβλέψεις του Υπουργείου Οικονομικών, παραμένει ελλειμματικό και για το έτος 2021, ωστόσο εκτιμάται να μειωθεί στο -5% του ΑΕΠ (έλλειμμα €1.129,8 εκατομ. σε απόλυτους όρους), σε σύγκριση με -5,7% του ΑΕΠ (έλλειμμα €1,193,3 εκατομ. σε απόλυτους όρους) για το 2020. Το δημοσιονομικό ισοζύγιο για το έτος 2022 προβλέπεται να σημειώσει σημαντική βελτίωση και να περιοριστεί σε έλλειμμα ύψους -1,1% του ΑΕΠ, ενώ για το έτος 2023 προβλέπεται να είναι οριακά αρνητικό και να περιοριστεί στο -0,5% του ΑΕΠ. Για το έτος 2024 το δημοσιονομικό ισοζύγιο προβλέπεται να διορθωθεί και να καταστεί πλεονασματικό στο 0,8% του ΑΕΠ.
- Το **δημόσιο χρέος** για το 2021 εκτιμάται να μειωθεί στο 107,7% του ΑΕΠ (€24,1 δις σε απόλυτους αριθμούς), σε σύγκριση με 119,1% του ΑΕΠ για το 2020 (€24,8 δις σε απόλυτους αριθμούς). Παρά την αύξηση του δημόσιου χρέους κατά το έτος 2020⁵ και παρά το έλλειμμα στο δημοσιονομικό ισοζύγιο για το 2021, ο θετικός ρυθμός μεγέθυνσης της οικονομίας, η βελτίωση της επιδημιολογικής κατάστασης και η απορρόφηση κονδυλίων μέσω του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, οδήγησαν σε αναθεώρηση του πλάνου χρηματοδότησης της κυβέρνησης, με αποτέλεσμα το δημόσιο χρέος να τεθεί σε σταθερή πτωτική πορεία από το 2021 και εντεύθεν. Για το έτος 2022 προβλέπεται να κατέλθει στο 100,9% του ΑΕΠ, ενώ για τα έτη 2023-2024 προβλέπεται περαιτέρω μείωσή του στο 96,9% και 90,2% του ΑΕΠ, αντίστοιχα. Με βάση τις πιο πάνω προβλέψεις μεσοπρόθεσμα το δημόσιο χρέος θα προσεγγίσει τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Η **απασχόληση** κατά το πρώτο εξάμηνο του 2021 αυξήθηκε κατά 0,8% (σε άτομα) και κατά 3,2% (σε ώρες εργασίας) σε σχέση με το αντίστοιχο εξάμηνο του 2020. Ο αριθμός των κενών θέσεων εργασίας κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2021 ανήλθε στις 7.397, σημειώνοντας αύξηση κατά 77,3% σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους.
- Το **ποσοστό ανεργίας** αναμένεται να παρουσιάσει μείωση για το 2021 και να ακολουθήσει πτωτική πορεία κατά τα έτη 2022-2024. Η καθοδική πορεία που διαγράφει η ανεργία, υποδηλώνει ότι η κυπριακή οικονομία οδεύει προς συνθήκες πλήρους απασχόλησης, γεγονός το οποίο επιτρέπει την έναρξη της διαδικασίας για θέσπιση του θεσμού του κατώτατου μισθού.

³ Με βάση προηγούμενη πρόβλεψη που περιλήφθηκε στο Πρόγραμμα Σταθερότητας 2021-224 (Απρίλιος 2021) ο ρυθμός ανάπτυξης για το 2021 περιοριζόταν στο 3,6% του ΑΕΠ.

⁴ Στο πρωτογενές ισοζύγιο δεν περιλαμβάνεται το κόστος εξυπηρέτησης του δημόσιου χρέους.

⁵ Η αύξηση του δημόσιου χρέους κατά το 2020 οφείλεται στις αυξημένες χρηματοδοτικές ανάγκες που προέκυψαν και ειδικότερα στον δανεισμό για κάλυψη των τρεχουσών αναγκών του εν λόγω έτους, καθώς και στη διασφάλιση των ρευστών διαθέσιμων για τη διαχείριση της πανδημίας της νόσου COVID-19.

Για το 2021 η ανεργία αναμένεται να μειωθεί στο 7,5% του εργατικού δυναμικού σε σχέση με 7,6% για το 2020, ενώ για τα έτη 2022-2024 προβλέπεται περαιτέρω μείωσή της στο 6,7%, 6% και 5,5%, αντίστοιχα.

Η ανεργία στην Κύπρο βρίσκεται κάτω από τον μέσο όρο της Ευρωζώνης, ο οποίος για έτος 2021, με βάση τις Εαρινές Οικονομικές Προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, προβλέπεται στο 8,4%.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού, κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2021 η μακροπρόθεσμη ανεργία ως ποσοστό στο εργατικό δυναμικό αυξήθηκε στο 3% σε σχέση με 1,8% την αντίστοιχη περίοδο του 2020. Αντίθετα, η ανεργία μεταξύ των νέων κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2021 μειώθηκε στο 17% σε σχέση με 17,8% την αντίστοιχη περίοδο του 2020.

Η αγορά εργασίας, παρά την ανεργία, καταγράφει έλλειψη εργατικού δυναμικού σε ορισμένους οικονομικούς τομείς, όπως ο τουριστικός και οι συναφείς με αυτόν τομείς.

- Ο **πληθωρισμός** για το 2021 αναμένεται να επανέλθει σε θετικά επίπεδα και να κυμανθεί στο 2%, έναντι αρνητικού πληθωρισμού -1,1% για το 2020. Για το έτος 2022 ο πληθωρισμός προβλέπεται στο 1,5% και για τα έτη 2023-2024 στο 2%.

Οι λόγοι αύξησης του γενικού επιπέδου των τιμών είναι εξωγενείς και αφορούν μεταξύ άλλων στην αύξηση της τιμής του πετρελαίου στις διεθνείς αγορές, καθώς και στα ακραία καιρικά φαινόμενα τα οποία επηρέασαν την παραγωγική ικανότητα του πρωτογενούς τομέα παγκοσμίως.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ο πληθωρισμός στην ΕΕ και στην Ευρωζώνη για το 2021 εκτιμάται στο 2,2% και 1,9%, αντίστοιχα. Η παρατηρούμενη πληθωριστική τάση, με βάση τις προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εκτιμάται να είναι προσωρινή και ως εκ τούτου για το έτος 2022 γίνεται πρόβλεψη για μείωση του πληθωρισμού.

Ο πληθωρισμός βρίσκεται σε χαμηλά επίπεδα και δεν αναμένεται να επηρεάσει αρνητικά την αγοραστική δύναμη των καταναλωτών, καθότι οι επιπτώσεις του αντισταθμίζονται εν μέρει μέσω της Αυτόματης Τιμαριθμικής Αναπροσαρμογής.

Ο ίδιος αξιωματούχος αναφερόμενος σε επιμέρους ζητήματα δήλωσε μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

- Η **πιστοληπτική αξιολόγηση** της κυπριακής οικονομίας από διεθνείς οίκους συνεχίζει να βελτιώνεται. Η επαναφορά των δημόσιων οικονομικών στην προ της πανδημίας θετική θέση, λαμβάνεται υπόψη από τους οίκους αξιολόγησης, το οποίο αποτυπώνεται στο γεγονός ότι τρεις εξ αυτών διατήρησαν την πιστοληπτική αξιολόγηση της κυπριακής οικονομίας στην επενδυτική βαθμίδα, με σταθερή προοπτική και ένας αναθεώρησε την προοπτική από σταθερή σε θετική.
- Οι **αποδόσεις ομολόγων** της Δημοκρατίας παραμένουν σε πολύ χαμηλά επίπεδα, καταδεικνύοντας τη δυνατότητα της χώρας να καλύπτει τις χρηματοδοτικές της ανάγκες αποτελεσματικά και με χαμηλό κόστος, βελτιώνοντας με τον τρόπο αυτό τη βιωσιμότητα του δημόσιου χρέους. Οι αποδόσεις των ομολόγων αναμένεται να αυξηθούν, λόγω της αβεβαιότητας που δημιουργείται από τη συνέχιση της νόσου COVID-19, ωστόσο θα διατηρηθούν σε επίπεδα χαμηλότερα του υπό λήξη χρέους.
- Η **κεφαλαιακή επάρκεια** των τραπεζών διατηρείται σε ικανοποιητικά επίπεδα και, παρά τις προβλέψεις στο δανειακό τους χαρτοφυλάκιο λόγω των αναμενόμενων επιπτώσεων της πανδημίας, η θέση ρευστότητάς τους παραμένει ισχυρή. Ειδικότερα, ο **δείκτης φερεγγυότητας** ανήλθε στο 20,1% τον Μάρτιο του 2021, έναντι 20,3% τον Δεκέμβριο του 2020 και 19,6% τον Δεκέμβριο του 2019. Ο **δείκτης επάρκειας κεφαλαίων CET1** ανήλθε στο 17,4% τον Μάρτιο του 2021, έναντι 17,6% τον Δεκέμβριο του 2020 και 17% τον Δεκέμβριο του 2019.
- Οι **Μη Εξυπηρετούμενες Χορηγήσεις (ΜΕΧ)** έχουν μειωθεί σημαντικά ως αποτέλεσμα κυρίως της πώλησης δανείων σε εταιρείες εξαγοράς πιστώσεων. Ειδικότερα, κατά τον Μάιο του έτους 2021 το ύψος των ΜΕΧ μειώθηκε στο 18% επί του συνόλου των εντός του τραπεζικού τομέα δανείων, σε σύγκριση με 26,8% κατά τον αντίστοιχο μήνα του έτους 2020.

β. Οικονομικοί και Κοινωνικοί Δείκτες

Με βάση τα στοιχεία⁶ που κατατέθηκαν από τον Υπουργό Οικονομικών, οι κυριότεροι οικονομικοί και κοινωνικοί δείκτες για την περίοδο 2020-2024 παρουσιάζουν την ακόλουθη εικόνα:

⁶ Πηγή πληροφόρησης: Κρατικός Προϋπολογισμός 2022, Πίνακες πληροφόρησης και Οικονομικές εξελίξεις 2021 και Προοπτικές 2022-2024. (2020 - προκαταρκτικά στοιχεία, 2021 εκτιμήσεις, 2022-2024 προβλέψεις).

	2020	2021	2022	2023	2024
ΑΕΠ (τρέχουσες τιμές) (€εκατομ.)	€20.840,7	€22.416,4	€23.664,0	€24.962,4	€26.219,8
Ρυθμός Ανάπτυξης (% ΑΕΠ)	-5,1%	+5,5%	+4%	+3,4%	+3%
Πρωτογενές Ισοζύγιο (% ΑΕΠ)	-3,6%	-3%	+0,7%	+1%	+2%
Δημοσιονομικό Ισοζύγιο (% ΑΕΠ)	-5,7%	-5%	-1,1%	-0,5%	+0,8%
Δημόσιο Χρέος (% ΑΕΠ)	119,1%	107,7%	100,9%	96,9%	90,2%
Ανεργία (% Εργατικού Δυναμικού)	7,6%	7,5%	6,5%	6%	5,2%
Πληθωρισμός (% μεταβολή ΔΤΚ)	-1,1%	+2%	+1,5%	+2%	+2%

	2019	2020
Ποσοστό κινδύνου φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού	22,3%	21,3%
Ποσοστό κινδύνου φτώχειας	14,7%	14,3%
Δείκτης άνισης κατανομής εισοδήματος (συντελεστής Gini) ⁷	31,1	29,3
Δείκτης κατανομής εισοδήματος S80/S20 ⁸	4,6	4,3

γ. Στρατηγικές επιδιώξεις της κυβέρνησης

Η διασφάλιση της μακροοικονομικής και δημοσιονομικής σταθερότητας, καθώς και η διατήρηση της κοινωνικής συνοχής παραμένουν ως πάγιες στρατηγικές επιδιώξεις της κυβέρνησης, στο πλαίσιο του συνεχώς μεταβαλλόμενου οικονομικού περιβάλλοντος.

Ως εκ τούτου, ο κρατικός προϋπολογισμός για το έτος 2022 και το ΜΔΠ 2022-2024 έχουν ως κύριο στόχο τη διασφάλιση της βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών μέσω της ορθολογικής διαχείρισης των δημόσιων πόρων, διατηρώντας παράλληλα τον αναπτυξιακό χαρακτήρα των δημοσίων δαπανών για τη στήριξη της οικονομικής ανάπτυξης στη μετά την πανδημία της νόσου COVID-19 περίοδο.

Οι οικονομικές πολιτικές που προωθούνται στοχεύουν μεταξύ άλλων στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της κυπριακής οικονομίας και στην προώθηση ενός μακροχρόνια βιώσιμου οικονομικού μοντέλου. Η υλοποίηση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και η μείωση των ΜΕΧ αναμένεται να συμβάλουν στην επίτευξη των εν λόγω στόχων.

Οι κυριότερες δράσεις πολιτικής μέσω των οποίων θα επιτευχθούν οι στρατηγικοί στόχοι της κυβέρνησης αφορούν στην υλοποίηση του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, στην προώθηση της πράσινης ανάπτυξης και της πράσινης φορολογικής μεταρρύθμισης, στη δημιουργία επενδυτικού ταμείου για σκοπούς πρόσβασης των νεοφυών και καινοτόμων επιχειρήσεων σε χρηματοδότηση, στην προώθηση σχεδίου δράσης για εγκατάσταση και δραστηριοποίηση διεθνών εταιρειών και στην προώθηση νομοθετικών ρυθμίσεων για περαιτέρω μείωση των ΜΕΧ, καθώς και για τη βελτίωση του φορολογικού πλαισίου.

δ. Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

Αναφερόμενος στο Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, ο Υπουργός Οικονομικών δήλωσε μεταξύ άλλων ότι-

- στρατηγικός στόχος του σχεδίου είναι η ενίσχυση της ανθεκτικότητας της οικονομίας και του δυναμικού της Κύπρου για οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντικά βιώσιμη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη και ευημερία,

⁷ Συντελεστής Gini - δείκτης ανισότητας ή συγκέντρωσης του εισοδήματος. Στην περίπτωση πλήρους ισότητας κατανομής των εισοδημάτων, ο συντελεστής Gini είναι 0, ενώ σε περίπτωση συγκέντρωσης των εισοδημάτων σε ένα άτομο, ο συντελεστής Gini ανέρχεται στο 100.

⁸ Δείκτης κατανομής εισοδήματος (S80/S20) - σύγκριση του μεριδίου του εισοδήματος του «πλουσιότερου» 20% του πληθυσμού με το 20% του «φτωχότερου» πληθυσμού.

- κύριοι πυλώνες του σχεδίου είναι η δημόσια υγεία και πολιτική προστασία, η ταχεία μετάβαση προς την πράσινη οικονομία, η ενίσχυση της ανθεκτικότητας και της ανταγωνιστικότητας της κυπριακής οικονομίας, η μετάβαση στην ψηφιακή εποχή, καθώς και η απασχόληση, η κοινωνική προστασία, η εκπαίδευση και το ανθρώπινο δυναμικό,
- ο συνολικός προϋπολογισμός του σχεδίου θα ανέλθει στα €1,2 δις, για την περίοδο 2021-2026 και η χρηματοδότησή του θα προέλθει από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υπό μορφή χορηγιών ύψους €1.006 εκατομ. και δανείου ύψους €200 εκατομ.,
- περιλαμβάνει σημαντικό αριθμό μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, ενώ στο πλαίσιο υλοποίησής του προβλέπεται να κινητοποιηθούν πρόσθετα ιδιωτικά κεφάλαια ύψους €1,1 δις,
- από την εφαρμογή του αναμένεται να προκύψουν οφέλη βραχυπρόθεσμα, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, συμβάλλοντας σημαντικά στην ανάπτυξη της κυπριακής οικονομίας και στη δημιουργία μεγάλου αριθμού θέσεων εργασίας υψηλής προστιθέμενης αξίας,
- οι συνολικές προϋπολογιζόμενες πιστώσεις για τα έτη 2022-2024 ανέρχεται στα €166 εκατομ., €237 εκατομ. και €315 εκατομ., αντίστοιχα.

2. Διοικητής Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου

Ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου (ΚΤΚ) καταθέτοντας τις θέσεις της εποπτικής αρχής σε σχέση με την πορεία της κυπριακής οικονομίας δήλωσε μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

- Οι συνθήκες κατά το τρέχον έτος παρουσιάζονται βελτιωμένες σε σχέση με το 2020, λόγω του μετριασμού των επιπτώσεων της πανδημίας και των ισχυρών προοπτικών ανάκαμψης της οικονομίας που καταγράφονται. Ωστόσο, υφίσταται ο κίνδυνος επιπτώσεων από το νέο πανδημικό κύμα που βρίσκεται σε εξέλιξη.
- Η ανάκαμψη προβλέπεται να συνεχιστεί κατά τα επόμενα έτη λόγω της συνεχιζόμενης στήριξης από την εγχώρια και εξωτερική ζήτηση, καθώς και της ώθησης που αναμένεται να επιφέρει η χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Οι μακροοικονομικές προβλέψεις που έχουν περιληφθεί στον κρατικό προϋπολογισμό για το 2022 συνάδουν γενικότερα με τις προβλέψεις της ΚΤΚ.
- Η δημοσιονομική πολιτική, είναι προσαρμοσμένη στις νέες ανάγκες και πραγματικότητες στις οποίες οδήγησε η υγειονομική κρίση.
- Η απρόβλεπτη πορεία της πανδημίας, καθώς και τα συνεχιζόμενα προβλήματα που προκαλεί αποτελούν καθοδικούς κινδύνους για τις προοπτικές της οικονομίας. Συναφώς, οι διαμορφούμενες συνθήκες πρέπει να αξιολογούνται με ορθολογικό τρόπο, ώστε να αναπροσαρμόζεται η δημοσιονομική πολιτική με στόχο την ταχύτερη ανάκαμψη της οικονομίας, τη διασφάλιση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανθεκτικότητας της οικονομίας και την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας.
- Ο πληθωρισμός με βάση τις προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) προβλέπεται να ακολουθήσει ανοδική πορεία κατά το 2022, ωστόσο η τάση εκτιμάται να είναι παροδική. Η ΕΚΤ κρίνει ότι λόγω της φύσης των παραγόντων που οδηγούν σε πληθωρισμό κατά το τρέχον έτος, η αύξηση των επιτοκίων, ως μέτρο νομισματικής πολιτικής, δεν θα συμβάλει στην αντιμετώπιση της αύξησης των τιμών.

Σχετικά με στον τραπεζικό τομέα, ο ίδιος αξιωματούχος δήλωσε μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

- Ο τραπεζικός τομέας αντιμετωπίζει προκλήσεις που προκάλεσε τόσο η προηγούμενη τραπεζική κρίση, όσο και η πανδημία της νόσου COVID-19. Η χαμηλή κερδοφορία των τραπεζών, λόγω του υφιστάμενου περιβάλλοντος, όπως και ο ανταγωνισμός από ιδρύματα πληρωμών καθιστούν αναγκαία την αύξηση της αποτελεσματικότητας τους και την αναπροσαρμογή του επιχειρησιακού τους μοντέλου.
- Ο νέος δανεισμός από τράπεζες έχει επανέλθει σε ικανοποιητικά επίπεδα, ενώ σε υψηλά επίπεδα βρίσκονται οι καταθέσεις, οι πλείστες των οποίων προέρχονται από κατοίκους Κύπρου.
- Οι ΜΕΧ παραμένουν ως βαρίδι στους ισολογισμούς των τραπεζικών ιδρυμάτων, παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί. Οι ΜΕΧ που διατηρούνται εντός του τραπεζικού συστήματος κατά τον Αύγουστο του 2021 μειώθηκαν στα €4,6 δις. Μεγάλο μέρος της μείωσης έχει απορροφηθεί από τις εταιρείες εξαγοράς πιστώσεων. Ο δείκτης των ΜΕΧ στο τραπεζικό σύστημα μειώθηκε στο 17% σε σύγκριση με 27,9% τον Δεκέμβριο του 2019, ωστόσο εξακολουθεί να διατηρείται σημαντικά πιο πάνω από τον μέσο όσο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που κυμαίνεται στο 2%.

- Οι αναδιαρθρώσεις δανείων κατά το πρώτο εξάμηνο του 2021 ανήλθαν σε €1,4 δις σε σχέση με €0,27 δις κατά την αντίστοιχη περίοδο του 2020, ως αποτέλεσμα των συστάσεων και παρααινέσεων της ΚΤΚ προς τα πιστωτικά ιδρύματα για τη λήψη έγκαιρων, γρήγορων, αποτελεσματικών και διαφανών διαδικασιών αναδιάρθρωσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

1. Κρατικός Προϋπολογισμός 2022 και Μεσοπρόθεσμο Δημοσιονομικό Πλαίσιο (ΜΔΠ) 2022-2024

Ο Υπουργός Οικονομικών παρουσιάζοντας στην επιτροπή τον κρατικό προϋπολογισμό για το έτος 2022, όπως και το ΜΔΠ 2022-2024 κατέθεσε τα ακόλουθα:

- Ο κρατικός προϋπολογισμός για το έτος 2022 έχει καταρτιστεί με βάση το νέο μοντέλο ανάπτυξης της οικονομίας. Οι κυριότερες πολιτικές που περιλαμβάνονται σε αυτόν αποσκοπούν στη βιώσιμη ανάκαμψη της οικονομίας από την κρίση που προκάλεσε η πανδημία της νόσου COVID-19, στην αντιμετώπιση των οικονομικών και κοινωνικών συνεπειών της, στη διεύρυνση της παραγωγικής βάσης, στην ενίσχυση του ψηφιακού μετασχηματισμού, της πράσινης οικονομίας, της έρευνας, καινοτομίας και επιχειρηματικότητας, καθώς και στην προώθηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που περιλαμβάνονται στο Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.
- Ο προϋπολογισμός για το 2022 είναι ελλειμματικός, ωστόσο παρουσιάζεται σημαντικά βελτιωμένος σε σχέση με τον προϋπολογισμό για το 2021. Στόχος της κυβέρνησης είναι η σταδιακή επαναφορά των κρατικών προϋπολογισμών σε συνθήκες ισοζυγίου από το έτος 2024.

Σε σχέση με τη **γενική κυβέρνηση**, οι προϋπολογιζόμενες δαπάνες και τα προϋπολογιζόμενα έσοδα για το 2022 συνοψίζονται στα ακόλουθα:

- Έσοδα (εξαιρουμένων των χρηματοοικονομικών ροών) ύψους €9.691 εκατομ., αυξημένα κατά 4,9% σε σχέση με το 2020⁹.
- Δαπάνες (εξαιρουμένων των αποπληρωμών δανείων) ύψους €9.960 εκατομ., μειωμένες κατά 4% σε σχέση με το 2020¹⁰.

Από το σύνολο αυτών, €7.950 εκατομ. αφορούν στις πρωτογενείς δαπάνες της κεντρικής κυβέρνησης, οι οποίες αποτυπώνονται στον υπό εξέταση κρατικό προϋπολογισμό.

Σε σχέση με το **ΜΔΠ 2022-2024**, προβλέπονται για τη γενική κυβέρνηση έσοδα ύψους €10.112 εκατομ. και €10.671 εκατομ. και δαπάνες ύψους €10.229 εκατομ. και €10.473 εκατομ. για τα έτη 2023 και 2024, αντίστοιχα.

Σε σχέση με την **κεντρική κυβέρνηση**, ο κρατικός προϋπολογισμός για το 2022 προβλέπει έσοδα (εξαιρουμένων των χρηματοοικονομικών ροών) ύψους €6.731 εκατομ., αυξημένα κατά 4% σε σύγκριση με τα αναθεωρημένα έσοδα για το 2021 ύψους €6.473 εκατομ. και συνολικές δαπάνες (εξαιρουμένων των αποπληρωμών δανείων) ύψους €8.408 εκατομ., οι οποίες είναι μειωμένες κατά 0,8% σε σχέση με το 2021 που εκτιμώνται στα €8.479 εκατομ.

Οι κυριότερες δαπάνες για την τριετία 2022-2024 αφορούν κοινωνικές παροχές (€4,9 δις), έργα υπό κατασκευή (€1,2 δις), συγχρηματοδοτούμενα έργα και προγράμματα (1,05 δις), Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (€719 εκατομ.), πράσινη ανάπτυξη (€717,2 εκατομ.) και έργα ψηφιακού μετασχηματισμού (€169,2 εκατομ.)¹¹.

2. Ανάλυση κρατικού προϋπολογισμού για το έτος 2022

- α. Ο κρατικός προϋπολογισμός του 2022**, όπως αρχικά κατατέθηκε στη Βουλή, προβλέπει δαπάνες **(τακτικές και αναπτυξιακές) για τις οποίες ζητείται έγκριση πληρωμής (μη περιλαμβανομένων των δαπανών που βαρύνουν το Πάγιο Ταμείο), ύψους €7.051.050.546¹²** (αρχικός προϋπολογισμός χωρίς τις

⁹ Η αύξηση οφείλεται κυρίως στις αυξημένες κοινωνικές εισφορές λόγω της αναμενόμενης βελτίωσης στην αγορά εργασίας, καθώς και λόγω χαμηλότερων εισπράξεων κατά το 2020, απόρροια των μέτρων που λήφθηκαν στο πλαίσιο της αντιμετώπισης των επιπτώσεων της πανδημίας. Προβλέπεται επίσης αύξηση στα έσοδα από φορολογίες λόγω της αναμενόμενης βελτίωσης της οικονομικής δραστηριότητας, αύξησης των επενδύσεων, της απασχόλησης και του διαθέσιμου εισοδήματος, καθώς και αυξημένες χορηγίες από Ευρωπαϊκά Ταμεία.

¹⁰ Η μείωση οφείλεται κατά κύριο λόγο στην απόσυρση των μέτρων αντιμετώπισης των επιπτώσεων της πανδημίας, καθώς και στη μείωση των δαπανών για ενδιάμεση κατανάλωση.

¹¹ Στις δαπάνες που αφορούν στην πράσινη ανάπτυξη και στα έργα ψηφιακού μετασχηματισμού περιλαμβάνονται έργα του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, καθώς και άλλα συγχρηματοδοτούμενα έργα.

¹² **Οι συνολικές δαπάνες** που προβλέπονται στον προϋπολογισμό του 2022 ανέρχονται σε **€10.457.242.415** και περιλαμβάνουν τις δαπάνες του Πάγιου Ταμείου (**€3.406.191.869**), οι οποίες δεν χρήζουν νομοθετικής έγκρισης. Στον

τροποποιήσεις που κατατέθηκαν στο μεταξύ από το Υπουργείο Οικονομικών) και παρουσιάζει μείωση δαπανών κατά 6,9% σε σύγκριση με τις αρχικά προϋπολογισθείσες και εγκριθείσες δαπάνες του προϋπολογισμού του 2021 (μη περιλαμβανομένων των συμπληρωματικών προϋπολογισμών για το 2021)¹³.

β. Οι κυριότερες κατηγορίες εσόδων για το 2022 συγκριτικά με το 2021, συνοψίζονται ως ακολούθως:

	Αναθεωρημένα 2021 €εκατομ.	Προϋπολογισθέντα 2022 €εκατομ.	% μεταβολή 2022/2021
Άμεσοι φόροι	2.014	2.130	+6%
Έμμεσοι φόροι	3.234	3.063	-5%
Μη φορολογικά έσοδα ¹⁴	821	1.132	+38%

γ. Οι κυριότερες κατηγορίες δαπανών για το 2022 συγκριτικά με το 2021 συνοψίζονται στα ακόλουθα:

	Προϋπολογισθείσες 2021 €εκατομ.	Προϋπολογισθείσες 2022 €εκατομ.	% μεταβολή 2021/2022
Δαπάνες προσωπικού ¹⁵	2.961	3.044	+2,8%
Λειτουργικές Δαπάνες	899	972	+8,1%
Μεταβιβαστικές πληρωμές ¹⁶	3.332	3.049	-8,49%
Αναπτυξιακές δαπάνες ¹⁷	1.032	1.135	+9,9%
Εξυπηρέτηση δημόσιου χρέους (τόκοι)	529,5	458,2	-13,5%

δ. Η κατάσταση μόνιμων θέσεων στη δημόσια υπηρεσία που προβλέπονται στον προϋπολογισμό για το 2022 σε σύγκριση με το 2021, σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην επιτροπή μέχρι τον Οκτώβριο του 2022, έχουν ως ακολούθως:

Συνοπτική Κατάσταση	2021	2022
Αξιωματούχοι της Δημοκρατίας	150	147
Δημόσια Υπηρεσία	14.255	14.175
Δικαστική Υπηρεσία	382	382
Άμυνα	3.644	3.582
Εσωτερική Ασφάλεια	5.680	5.680
Παιδεία	12.341	12.337
Σύνολο	36.452	36.303

3. Τροποποιήσεις του κρατικού προϋπολογισμού για το 2022

ίδιο προϋπολογισμό προϋπολογίζονται έσοδα ύψους €8.481.487.845 (περιλαμβανομένων και των χρηματοοικονομικών ροών) έναντι €8.859.818.757 (αρχικά προϋπολογισθέντα για το 2021).

¹³ Περαιτέρω ανάλυση των κρατικών εσόδων και δαπανών παρουσιάζεται στο Μέρος Δ της παρούσας έκθεσης.

¹⁴ Αφορούν προσφορά αγαθών και υπηρεσιών, μεταβιβάσεις, χορηγίες, ενοίκια, δικαιώματα και άλλα έσοδα, εξαιρουμένων εισπράξεων από δάνεια.

¹⁵ Αφορούν αποδοχές προσωπικού, συντάξεις και φιλοδωρήματα.

¹⁶ Αφορούν κυρίως κοινωνικές παροχές, χορηγίες προς οργανισμούς δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου και αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης, συνεισφορές προς το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, το ΓεσΥ και για τον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

¹⁷ Αφορούν κυρίως πάγια/επενδύσεις, έργα υπό κατασκευή, συγχρηματοδοτούμενα έργα, εκπαιδεύσεις και χορηγίες προς εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Ο Υπουργός Οικονομικών κατέθεσε στη Βουλή συνολικά 31 τροποποιήσεις του κρατικού προϋπολογισμού του 2022 για σκοπούς ενσωμάτωσής τους στον κυρίως προϋπολογισμό και υποβολής τους προς έγκριση από την ολομέλεια του σώματος, το περιεχόμενο των οποίων περιλαμβάνεται στο Μέρος Ζ της παρούσας έκθεσης.

Όπως σχετικά σημειώνεται, μετά την έγκριση του προϋπολογισμού για το 2022 από το Υπουργικό Συμβούλιο και την κατάθεσή του στη Βουλή των Αντιπροσώπων, διαπιστώθηκε η ανάγκη τροποποίησης του νομοσχεδίου προκειμένου να προστεθούν ή/και αφαιρεθούν πιστώσεις στον προϋπολογισμό του 2022 και στο ΜΔΠ 2022-2024, να ρυθμιστούν σειρά ζητημάτων στη βάση μεταγενέστερων αποφάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου, καθώς και να διορθωθούν ορισμένα λάθη και παραλείψεις.

Οι συνολικές δαπάνες από τις προτεινόμενες τροποποιήσεις ανέρχονται στα €4.104.060 για το 2022 και στα €4.015.132 και €3.878.380 για τα έτη 2023-2024, αντίστοιχα.

Μεσοπρόθεσμα η δαπάνη αναμένεται να αυξηθεί λόγω της δημιουργίας νέων θέσεων.

4. Παρατηρήσεις και Σχόλια

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, στη βάση των θέσεων του Υπουργού Οικονομικών και των κατατεθέντων στοιχείων, καθώς και σύμφωνα με τις προβλέψεις της κυβέρνησης για την πορεία της κυπριακής οικονομίας και λαμβάνοντας υπόψη τις συνθήκες που έχουν διαμορφωθεί από την πανδημία της νόσου COVID-19, διαπιστώνει τα ακόλουθα:

α. Σε σχέση με τη δημοσιονομική κατάσταση, την ευρύτερη οικονομική κατάσταση της Κύπρου, όπως και το πλαίσιο επί του οποίου έχει βασιστεί η κατάρτιση του κρατικού προϋπολογισμού του 2022 -

- η κυπριακή οικονομία για το 2021, παρά τις επιπτώσεις της πανδημίας της νόσου COVID-19 οι οποίες οδήγησαν σε ύφεση κατά το 2020, σημειώνει θετικό ρυθμό ανάπτυξης, ο οποίος υπερβαίνει τον μέσο όρο της ευρωζώνης,
- το ΑΕΠ σε πραγματικούς όρους εκτιμάται για το 2021 να επανέλθει σε ανάλογο με το έτος 2019 επίπεδο, γεγονός το οποίο υποδηλώνει ανάκαμψη της οικονομίας,
- το δημοσιονομικό έλλειμμα παραμένει υψηλό και κατά το τρέχον έτος, ωστόσο συγκριτικά με το 2020 παρουσιάζει οριακή βελτίωση, ενώ για τα έτη 2022-2023 γίνεται πρόβλεψη για ουσιαστική βελτίωσή του και επίτευξη δημοσιονομικού πλεονάσματος το 2024,
- το δημόσιο χρέος, παρά τις προβλέψεις για μείωσή του από το 2021 και εντεύθεν και δεδομένης της μεγάλης αύξησής του κατά το 2020 για την κάλυψη των χρηματοδοτικών αναγκών του κράτους προς αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας της νόσου COVID-19, παραμένει υψηλό, αποκλίνοντας από τον μέσο όρο της ευρωζώνης και της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- ο πληθωρισμός, μετά τα χαμηλά επίπεδα στα οποία κυμάνθηκε κατά τα έτη 2017-2019, καθώς και τον αρνητικό πληθωρισμό που παρατηρήθηκε κατά το έτος 2020, προβλέπεται για το 2021 να καταγράψει σημαντικά θετικό πρόσημο και να διατηρηθεί στο 2% μέχρι και το έτος 2024,
- η ανεργία εκτιμάται να μειωθεί οριακά στο 7,5% κατά το 2021 σε σύγκριση με 7,6% για το 2020, ενώ για τα έτη 2022-2024 προβλέπεται περαιτέρω σταδιακή μείωσή της,
- οι κοινωνικοί δείκτες για το έτος 2020 σημειώνουν βελτίωση συγκριτικά με το έτος 2019, καθώς το ποσοστό κινδύνου φτώχειας και το ποσοστό κινδύνου φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, ο δείκτης άνισης κατανομής εισοδήματος (συντελεστής Gini), όπως και ο δείκτης κατανομής εισοδήματος S80/S20 έχουν μειωθεί.

β. Σε σχέση με επιμέρους πρόνοιες του κρατικού προϋπολογισμού του 2022¹⁸, συγκριτικά με το 2021-

- αύξηση των προϋπολογιζόμενων εσόδων (εξαιρουμένων χρηματοοικονομικών ροών) κατά 4%,
- οριακή μείωση των συνολικών προϋπολογιζόμενων δαπανών (εξαιρουμένων των αποπληρωμών δανείων) κατά 0,8% και αμελητέα ποσοστιαία μείωση των πρωτογενών δαπανών,
- αύξηση κατά 2,8% των δαπανών προσωπικού (κεντρική κυβέρνηση) (προϋπολογισθείσες για το 2022 στα €3.044 εκατομ.), η οποία οφείλεται κυρίως, με βάση τα κατατεθέντα στοιχεία, στην

¹⁸ Πίνακες με συγκριτική ανάλυση των προβλεπόμενων δαπανών και εσόδων περιλαμβάνεται στο Μέρος Δ της παρούσας έκθεσης.

καταβολή της Αυτόματης Τιμαριθμικής Αναπροσαρμογής και των προσαυξήσεων, καθώς και στην αύξηση της απασχόλησης,

- αύξηση των λειτουργικών δαπανών κατά 8,1%, λόγω κυρίως της αύξησης της πρόνοιας για δαπάνες αμυντικής θωράκισης, λειτουργικές δαπάνες, αγορά συμβουλευτικών υπηρεσιών, επιστροφές τελών και άλλων προσόδων, εκπαίδευση προσωπικού, καθώς και για εκδόσεις και δημοσιότητα,
- μείωση του συνόλου των κοινωνικών παροχών κατά 2,2% (προϋπολογισθείσες για το 2022 στα €1.660 εκατομ.), η οποία οφείλεται στη μείωση της πρόνοιας για την αντιμετώπιση της πανδημίας της νόσου COVID-19,
- αύξηση κατά 5,4% στις λοιπές κοινωνικές παροχές (προϋπολογισθείσες για το 2022 στα €1.607 εκατομ.), οι οποίες αφορούν κυρίως παροχές παιδείας, υγείας, κοινωνικής πρόνοιας, στέγασης και πολιτιστικές παροχές,
- αύξηση των αναπτυξιακών δαπανών κατά 9,9% (προϋπολογισθείσες για το 2022 στα €1.135 εκατομ.), η οποία σύμφωνα με τα κατατεθέντα στοιχεία οφείλεται στην έναρξη υλοποίησης μεγάλων αναπτυξιακών έργων, περιλαμβανομένων οδικών, κτιριολογικών και άλλων έργων, καθώς και στην προώθηση έργων που περιλαμβάνονται στο εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας,
- μείωση των δαπανών εξυπηρέτησης του δημόσιου χρέους κατά 13% (προϋπολογισθείσες στα €458,2 εκατομ.), λόγω αποπληρωμής ακριβού δανεισμού και αντικατάστασης με φθηνό.

γ. Σε σχέση με τη γενικότερη πορεία της οικονομίας εκ μέρους των μελών της Επιτροπής εκφράστηκαν γενικότερες απόψεις, οι οποίες συνοψίζονται ως ακολούθως:

- **Όλα τα μέλη της Επιτροπής**, αναγνωρίζουν τις πρωτόγνωρες και ιδιαίτσες συνθήκες τις οποίες αντιμετωπίζει η κυπριακή οικονομία από το 2020 λόγω της πανδημίας της νόσου COVID-19, καθώς και τις επιπτώσεις που αυτή έχει επιφέρει στα δημόσια οικονομικά και στην πραγματική οικονομία. Αναγνωρίζουν επίσης την αβεβαιότητα που χαρακτηρίζει τις προβλέψεις πάνω στις οποίες βασίζεται ο κρατικός προϋπολογισμός για το 2022 λόγω ενδεχόμενης νέας έξαρσης της πανδημίας.
- **Η πλειοψηφία των μελών της Επιτροπής** επισημαίνει σωρεία ζητημάτων που επηρεάζουν την πορεία της κυπριακής οικονομίας για τα οποία εκφράζει επιμέρους επιφυλάξεις και αφορούν μεταξύ άλλων στη διαχείριση των ΜΕΧ, στην προστασία της κύριας κατοικίας και της μικρής επαγγελματικής στέγης, στο υψηλό ποσοστό δημόσιου χρέους και δημοσιονομικού ελλείμματος, στην κοινωνική ανισότητα, καθώς και στις επιπτώσεις που ενδεχομένως να επιφέρουν στους καταναλωτές οι αυξήσεις στις τιμές βασικών αγαθών και προϊόντων.
- **Ορισμένα μέλη της Επιτροπής** αναγνωρίζουν το γεγονός ότι κατά το τρέχον έτος έχει αντισταθμιστεί η απώλεια που επέφερε στο ΑΕΠ η πανδημία κατά το 2020 και εκφράζουν ικανοποίηση για τις αποδόσεις της οικονομίας για τα έτη 2020 και 2021, οι οποίες κυμάνθηκαν πάνω από τον μέσο όρο της ευρωζώνης. Αναγνωρίζουν επίσης την προοπτική της κυπριακής οικονομίας για επιστροφή σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης από το 2021, καθώς και τη δημοσιονομική βελτίωση που παρατηρείται. Περαιτέρω, **ορισμένα μέλη** τονίζουν την ανθεκτικότητα της κυπριακής οικονομίας, την ορθολογική αξιοποίηση των δημοσιονομικών περιθωρίων και την πρόσβαση στις διεθνείς αγορές για την κάλυψη των χρηματοδοτικών αναγκών για την αντιμετώπιση της πανδημίας κατά τα έτη 2020 και 2021, τη βελτίωση των κοινωνικών δεικτών, τη βελτίωση της πιστοληπτικής αξιολόγησης της κυπριακής οικονομίας και την ορθολογική διαχείριση του δημόσιου χρέους.
- **Μέλη της Επιτροπής** εκφράζουν ιδιαίτερη ανησυχία ως προς τα επίπεδα της ανεργίας, ειδικότερα της μακροπρόθεσμης ανεργίας και της ανεργίας μεταξύ των νέων, καθώς και για την πορεία της ανεργίας μετά την απόσυρση από την κυβέρνηση των μέτρων στήριξης της οικονομίας για την αντιμετώπιση της πανδημίας της νόσου COVID-19 και την άρση της δημοσιονομικής χαλάρωσης που επέτρεψε η Ευρωπαϊκή Ένωση. Εκφράζουν επίσης επιφυλάξεις σε σχέση με τη θέση του Υπουργού Οικονομικών για την επίτευξη συνθηκών πλήρους απασχόλησης σύντομα.
- **Μέλη της Επιτροπής** επισημαίνουν ότι η παρατηρούμενη αύξηση του γενικού επιπέδου των τιμών, παρόλο που κρίνεται προσωρινή σε ευρωπαϊκό επίπεδο, προκαλεί ανησυχίες ως προς τις επιπτώσεις της στην αγοραστική δύναμη των καταναλωτών, λαμβανομένης υπόψη και της αβεβαιότητας που έχει προκαλέσει η συνεχιζόμενη έξαρση της νόσου COVID-19.

- **Μέλη της επιτροπής** εκφράζουν επιφυλάξεις σε σχέση με τα επίπεδα των κοινωνικών δεικτών, επισημαίνοντας ειδικότερα το ψηλό ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται κοντά ή κάτω από το όριο της φτώχειας.
- **Περαιτέρω, μέλη της επιτροπής** τονίζουν μεταξύ άλλων την ανάγκη-
 - υιοθέτησης βιώσιμου μοντέλου ανάπτυξης, στη βάση του οποίου όλοι οι παραγωγικοί τομείς της οικονομίας θα συμβάλλουν στη μεγέθυνση του ΑΕΠ,
 - εφαρμογής στοχευμένης κοινωνικής πολιτικής, στην οποία να περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων μέτρα στεγαστικής πολιτικής, στήριξης των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού και μετριασμού της εισοδηματικής ανισότητας, προκειμένου να διασφαλίζονται συνθήκες αξιοπρεπούς διαβίωσης,
 - αναπροσαρμογής του ύψους των κοινωνικών παροχών, λόγω της αύξησης των τιμών βασικών αγαθών,
 - αύξησης του ποσοστού υλοποίησης των αναπτυξιακών δαπανών, το οποίο παραμένει χαμηλό,
 - αντιμετώπισης των διαρθρωτικών προβλημάτων της κυπριακής οικονομίας, τα οποία προϋπήρχαν της πανδημίας.

δ. Σε σχέση με τον προϋπολογισμό για το 2022 εκφράζονται διστάμενες απόψεις από τα μέλη της επιτροπής. Ειδικότερα, ορισμένα εξ αυτών εκφράζουν την άποψη ότι στερείται οράματος και προοπτικής και άλλα μέλη σημειώνουν ότι δεν αντιμετωπίζονται με ορθό και ολιστικό τρόπο τα διαρθρωτικά προβλήματα της κυπριακής οικονομίας μέσω του προτεινόμενου προϋπολογισμού. Σε αντίθεση, άλλα μέλη της επιτροπής εκφράζουν την άποψη ότι ο προτεινόμενος προϋπολογισμός υπηρετεί την αναπτυξιακή προοπτική της κυπριακής οικονομίας.

Η επιτροπή λαμβάνοντας υπόψη όλα όσα έχουν κατατεθεί ενώπιόν της καταλήγει στα ακόλουθα:

- Η κυπριακή οικονομία, όπως και η ευρωπαϊκή και παγκόσμια οικονομία, εξακολουθεί να εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την πορεία της νόσου COVID-19. Επιθυμία όλων των πλευρών είναι η εξομάλυνση των επιπτώσεων της υγειονομικής κρίσης στην κυπριακή οικονομία το συντομότερο δυνατό και η επαναφορά της σε βιώσιμη πορεία ανάπτυξης.
- Οι μεσοπρόθεσμες προοπτικές, με βάση τις προβλέψεις της κυβέρνησης, παρόλο που χαρακτηρίζονται από αβεβαιότητα, είναι θετικές.
- Η βιώσιμη ανάπτυξη της οικονομίας, ο περιορισμός του δημόσιου χρέους σε βιώσιμα επίπεδα, η επίτευξη δημοσιονομικού πλεονάσματος, η προστασία του βιοτικού επιπέδου των καταναλωτών από ενδεχόμενες πληθωριστικές πιέσεις, και η διασφάλιση γενικότερα της ευημερίας των πολιτών πρέπει να περιλαμβάνονται στις κύριες προτεραιότητες πολιτικής της κυβέρνησης.
- Η προώθηση της πράσινης οικονομίας, του ψηφιακού μετασχηματισμού, της έρευνας και της καινοτομίας, η ορθολογική και ουσιαστική διαχείριση των ΜΕΧ, η υλοποίηση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων σε ορθή βάση, καθώς και η υλοποίηση σημαντικών αναπτυξιακών έργων θα συμβάλουν στην ανάκαμψη και ανάπτυξη της οικονομίας μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα.
- Η ορθολογική και βέλτιστη εφαρμογή του εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, η αξιοποίηση των ευρωπαϊκών εργαλείων που περιλαμβάνονται στο Πρόγραμμα Πολιτικής Συνοχής 2021-2027 και των χρηματοδοτικών εργαλείων του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων, με σκοπό την προώθηση έργων και δράσεων ανταποδοτικού χαρακτήρα, θα συμβάλουν στη στήριξη της απασχόλησης, στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, συνεπώς στην ανάπτυξη της οικονομίας.

5. Εισήγηση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού

Υπό το φως των πιο πάνω θέσεων, η επιτροπή με την παρούσα έκθεσή της υποβάλλει τον υπό συζήτηση προϋπολογισμό στην ολομέλεια του σώματος στον οποίο έχουν ενσωματωθεί οι προτεινόμενες από την κυβέρνηση τροποποιήσεις, κατόπιν απόφασης της επιτροπής η οποία λήφθηκε στη συνεδρία της ημερομηνίας 6 Δεκεμβρίου 2021, για σκοπούς λήψης τελικής απόφασης σε σχέση με την έγκριση ή απόρριψη αυτού.

Ταυτόχρονα, επιφυλάσσει το δικαίωμα των μελών της, καθώς και των υπόλοιπων βουλευτών για την υποβολή τροπολογιών στο στάδιο της κατά Κεφάλαιο και ομάδα/υποομάδα δαπανών ψήφισης σε νόμο.

Σημειώνεται ότι, οι τελικές θέσεις όλων των κοινοβουλευτικών πλευρών αναμένεται να διατυπωθούν κατά τη συζήτηση του προϋπολογισμού στην ολομέλεια του σώματος.

Τέλος, η επιτροπή σημειώνει ότι υποβάλλοντας με την παρούσα έκθεσή της τον υπό συζήτηση προϋπολογισμό στην ολομέλεια του σώματος για συζήτηση, επιφυλάσσεται ως προς τα τελικά του μεγέθη, τα οποία ενδέχεται να διαφοροποιηθούν στη βάση περικοπών ειδικών κονδυλίων, όπως και της τελικής διαμόρφωσης των συνολικών δαπανών, υπό το φως της έγκρισης ή απόρριψης τροποποιήσεων σε αυτόν, οι οποίες κατατέθηκαν ή ενδέχεται να κατατεθούν εκ μέρους της κυβέρνησης ή/και βουλευτών.

ΜΕΡΟΣ Β

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΡΑΤΙΚΟ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΟΥ 2021

(Οι θέσεις όλων των κοινοβουλευτικών πλευρών που περιλαμβάνονται στο παρόν Παράρτημα δεν έχουν υποστεί γλωσσική ή άλλη επεξεργασία.)

- A. Παρατηρήσεις της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού**
- B. Παρατηρήσεις της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις**
- Γ. Παρατηρήσεις της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος**
- Δ. Παρατηρήσεις του Εθνικού Λαϊκού Μετώπου**
- Ε. Παρατηρήσεις του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ**
- ΣΤ. Παρατηρήσεις Δημοκρατικής Παράταξης**
- A. Παρατηρήσεις της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού**

Η κυπριακή οικονομία αντιμετώπισε με ιδιαίτερη επιτυχία τις πιέσεις της πανδημίας, καταγράφει ισχυρή ανάκαμψη και μέχρι το τέλος του έτους θα έχει υπερκαλύψει το χαμένο έδαφος του 2020.

Συγκεκριμένα, αναμένεται ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης γύρω στο +6%, έναντι ύφεσης -5.1% το 2020. Η ανεργία βρίσκεται στο χαμηλότερο σημείο των τελευταίων 15 ετών. Η αγορά εργασίας κινείται στο όριο της πλήρους απασχόλησης και αυτό επιτρέπει στην κυβέρνηση να προωθήσει τη θέσπιση εθνικού κατώτατου μισθού. Ο δείκτης κινδύνου φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού έχει περιοριστεί στο 17.6%, που αποτελεί το χαμηλότερο ποσοστό από τότε που τηρούνται στοιχεία και βρίσκεται αισθητά πιο κάτω από τον μέσο-όρο της ΕΕ.

Οι προοπτικές για το 2022 παραμένουν εξίσου θετικές. Η αναμενόμενη πλήρης επανεκκίνηση του τουρισμού και η οριστική άρση των περιοριστικών μέτρων θα διατηρήσουν την κυπριακή οικονομία σε τροχιά ισχυρής ανάπτυξης που αναμένεται να προσεγγίσει το 4%.

Τα πιο πάνω είναι χωρίς αμφιβολία αποτέλεσμα της σωστής οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής που εφάρμοσε η κυβέρνηση με την έναρξη της πανδημίας, αλλά και της ισχυρής οικονομικής θέσης της Κύπρου προ της πανδημίας, που ήταν αποτέλεσμα των θετικών επιδόσεων της περιόδου 2015-2019. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι, η πανδημία αντιμετωπίστηκε από μια πλεονεκτική δημοσιονομική θέση και με την Κύπρο να είναι, μετά από διαδοχικές αναβαθμίσεις, στην επενδυτική βαθμίδα. Αυτό έδωσε την ευχέρεια στην κυβέρνηση να λάβει τα αναγκαία μέτρα κοινωνικο-οικονομικής στήριξης που επέβαλλαν οι πρωτόγνωρες περιστάσεις της πανδημίας, αξιοποιώντας και την υιοθέτηση της ρήτρας γενικής διαφυγής από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή από τον Μάρτιο 2020, η οποία επέτρεψε την προσωρινή χαλάρωση των δημοσιονομικών κανόνων του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης.

Σε αυτό το πλαίσιο, το δημοσιονομικό ισοζύγιο από πλεονασματικό ύψους 1.5% το 2019, μετατράπηκε σε ελλειμματικό ύψους 5.7% το 2020. Αναμένεται όμως να μειωθεί κάτω του 3% το 2021 και να περιοριστεί περαιτέρω στο 1.1% το 2022. Το ποσοστό δημοσίου χρέους που είχε περιοριστεί στο 94% στο τέλος του 2019 σε σχέση με 104% το 2013 και 109% το 2014, αναπόφευκτα αυξήθηκε εκ νέου λόγω της επεκτατικής δημοσιονομικής πολιτικής και έφτασε στο τέλος του 2020 στο 119%. Αναμένεται όμως σημαντική αποκλιμάκωση στο 104% το 2021 και συνέχιση της πτωτικής πορείας που θα περιορίσει το δημόσιο χρέος στο 90% μέχρι το 2024, καθιστώντας το απόλυτα βιώσιμο.

Θετικές παραμένουν και οι εξελίξεις σε σχέση με τον τραπεζικό τομέα. Ο δείκτης επάρκειας κεφαλαίων των κυπριακών τραπεζών αυξήθηκε από το 4.5% το 2012 σε 17% σήμερα, ενώ τα μη-εξυπηρετούμενα δάνεια του τραπεζικού τομέα μειώθηκαν από €27.4 δις το 2014 σε €4 δις το 2021. Η ισχυροποίηση του τραπεζικού συστήματος επέτρεψε την ευρεία εφαρμογή της πολιτικής για αναστολή δόσεων για μια μακρά περίοδο, μέτρο που είχε ιδιαίτερα θετική επίδραση στα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις κατά τη διάρκεια της πανδημίας, ενώ τα δανειστικά επιτόκια παραμένουν σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα υποβοηθώντας την οικονομική δραστηριότητα.

Ο προτεινόμενος κρατικός προϋπολογισμός για το 2022, με πρωτογενείς δαπάνες ύψους €8 δις, διατηρεί τον αναπτυξιακό και κοινωνικό του χαρακτήρα. Μέσω του προϋπολογισμού και χωρίς να προκύπτει καμία ανάγκη για νέες φορολογίες ή άλλες επιβαρύνσεις συνεχίζεται, μεταξύ άλλων, η υλοποίηση του φιλόδοξου

αναπτυξιακού προγράμματος, διατηρείται η δυνατότητα ενάσκησης αποτελεσματικής κοινωνικής πολιτικής, στηρίζεται η εφαρμογή του ΓεΣΥ και υλοποιείται ένα σημαντικό πρόγραμμα εξοπλιστικής αναβάθμισης της Εθνικής Φρουράς. Εξαιρετικά σημαντική θεωρείται επίσης η έναρξη της εφαρμογής, μέσω του προϋπολογισμού, του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Η Κύπρος έχει εξασφαλίσει μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας €1,2 δις για χρηματοδότηση του Σχεδίου με ορίζοντα υλοποίησης το 2026. Ποσό ύψους €1 δις θα δοθεί από την ΕΕ ως χορηγία και €200 εκ., ως δάνειο. Το Σχέδιο περιλαμβάνει μια συνεκτική δέσμη 133 παρεμβάσεων, 58 μεταρρυθμίσεων και 75 επενδύσεων, με βασικούς άξονες την πράσινη μετάβαση, τον ψηφιακό μετασχηματισμό, την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, της έρευνας και της καινοτομίας. Συνυπολογίζοντας τα κονδύλια του Σχεδίου και του Ταμείου Πολιτικής Συνοχής, καθώς και τις πρόσθετες ιδιωτικές επενδύσεις που θα προκύψουν από την υλοποίηση των στηριζόμενων σχεδίων, ο οικονομικός αντίκτυπος του Σχεδίου είναι πέραν των €4 δις. Ως αποτέλεσμα της εφαρμογής του Σχεδίου, πέραν της προβλεπόμενης αύξησης του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος, θα προστεθεί ένα επιπλέον ποσοστό ύψους 7%, ενώ από την υλοποίηση των κονδυλίων του Σχεδίου θα δημιουργηθούν πέραν των 11 χιλιάδων νέων, καλά αμειβόμενων θέσεων εργασίας.

Ο Δημοκρατικός Συναγερμός θα υπερψηφίσει τον προτεινόμενο κρατικό προϋπολογισμό και στηρίζει ανεπιφύλακτα τόσο την ακολουθούμενη από την κυβέρνηση οικονομική πολιτική όσο και τη φιλόδοξη μεταρρυθμιστική προσπάθεια στο πλαίσιο του Σχεδίου Ανάκαμψης.

B. Παρατηρήσεις της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις

Η παγκόσμια οικονομία από την εμφάνιση της πανδημίας και έπειτα συνεχίζει να βιώνει την αβεβαιότητα για την έκταση και για την ένταση της κρίσης, με αποτέλεσμα η οικονομική ανάκαμψη να είναι άμεσα συνδεδεμένη με τις εξελίξεις αναφορικά με την πρόληψη-αντιμετώπιση της νόσου. Ο αντίκτυπος της πανδημίας συνεχίζει να πλήττει τις μεγάλες οικονομίες, αφού οι αρχικές εκτιμήσεις για πρωτοφανείς ρυθμούς ανάπτυξης το 2021 λόγω της χαμηλής βάσης του 2020 δεν επιβεβαιώνονται. Οι γενικές εκτιμήσεις κάνουν λόγο για αποκατάσταση της χαμένης παραγωγής σε πρώτο στάδιο το 2021 και ευελπιστούν για αύξηση το 2022.

Παρά την επίδραση της πανδημίας, η μεγαλύτερη πρόκληση της παγκόσμιας οικονομίας συνεχίζει να παραμένει η ακραία άνιση κατανομή του παραγόμενου πλούτου τόσο ταξικά, όσο και γεωγραφικά. Στα δύο άκρα βρίσκεται το 1,1% του πληθυσμού του πλανήτη που ελέγχει περιουσιακά στοιχεία συνολικού ύψους \$191,6 τρις. (45,8% του παγκόσμιου πλούτου) και από την άλλη το 55% του πληθυσμού, σχεδόν 3 δισεκατομμύρια άνθρωποι με συνολική περιουσία μόλις \$5,5 τρις (1,37% του παγκόσμιου πλούτου).

Στην Κύπρο η αυξημένη οικονομική δραστηριότητα έχει βελτιώσει τις συνθήκες στην οικονομία. Παρά το ότι η οικονομία έχει αφήσει πίσω τις επιδόσεις της περιόδου 2013-2015 και έχει καλύψει τις απώλειες στη συνολική παραγωγή, το αναπτυξιακό μοντέλο της χώρας έχει σημαντικά προβλήματα βιωσιμότητας για το μέλλον. Χρειάζεται να γίνει μεταστροφή από τη λογική της «αρπακτής» που επικράτησε στο αναπτυξιακό μοντέλο το προηγούμενο διάστημα, στρέφοντας την οικονομία προς μια βιώσιμη, ισορροπημένη και κοινωνικά προσανατολισμένη ανάπτυξη, με δικαιότερη κατανομή του πλούτου, δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας και προστασία των φυσικών πόρων από την άναρχη ανάπτυξη.

Η γενική εικόνα που δίνει η κυβέρνηση είναι μια προσπάθεια επιστροφής στην «ομαλότητα». Ωστόσο αυτή η προσπάθεια δεν μπορεί να είναι μερική ή αποσπασματική και ξεκομμένη από την ευρύτερη οικονομική κατάσταση που προϋπήρχε της πανδημίας. Βασικά οικονομικά προβλήματα όπως το αυξημένο ιδιωτικό χρέος, ο κίνδυνος των εκποιήσεων, οι εισοδηματικές ανισότητες, οι δυσκολίες στη στέγαση και την κοινωνική πρόνοια, η διαφθορά και οι αυξανόμενες περιβαλλοντικές καταστροφές συνεχίζουν να βρίσκονται ενώπιον της κοινωνίας. Σε αυτά θα πρέπει να προστεθούν και νέες προκλήσεις. Η ακρίβεια, οι αυξανόμενες τιμές στην ενέργεια και τα καύσιμα και οι νέες μορφές αρρύθμιστης εργασίας που πλήττουν την κοινωνία.

Στα πιο πάνω διαρθρωτικά προβλήματα θα πρέπει να προστεθεί και η επίδραση της οικονομικής πολιτικής της κυβέρνησης στην κατανομή του πλούτου. Η οικονομική πολιτική της κυβέρνησης συνεχίζει να διατηρεί την πορεία αντιστροφής των όρων κεφαλαίου – εργασίας που έχει ξεκινήσει τα προηγούμενα χρόνια σε σχέση με τη κατανομή του παραγόμενου πλούτου, αφού συνεχίζεται η πορεία αύξησης του μεριδίου των κερδών στη συνολική παραγωγή σε βάρος των μισθών.

Επίσης, τα αυξανόμενα φαινόμενα διαφθοράς έχουν κλονίσει βασικούς τομείς ανάπτυξης της Κυπριακής οικονομίας. Η αύξηση της διαφθοράς και της διαπλοκής που αγγίζει τα ανώτατα δώματα της εξουσίας επηρεάζει απόλυτα την αξιοπιστία των θεσμών της Δημοκρατίας και κατ' επέκταση της κυπριακής οικονομίας ευρύτερα και επιδρά στην αναπτυξιακή προοπτική της χώρας.

Στο χρηματοπιστωτικό τομέα και στο ιδιωτικό χρέος, η αποτυχία του σχεδίου ΕΣΤΙΑ, η μη υλοποίηση του σχεδίου για του μη-βιώσιμους δανειολήπτες και η επανέναρξη των εκποιήσεων δείχνει τις πραγματικές προτεραιότητες της Κυβέρνησης. Τα νοικοκυριά συνεχίζουν να βρίσκονται αντιμέτωπα με αυξημένο

οικονομικό βάρος από την εξυπηρέτηση των δανείων τους την ώρα που η κυβέρνηση ικανοποιείται με την πώληση δανείων από τις τράπεζες σε επενδυτικά ταμεία, αφού παρουσιάζει μείωση στο δείκτη ΜΕΔ στον τραπεζικό τομέα.

Στην εργασία αν και τα ποσοστά ανεργίας έχουν μειωθεί, επικρατεί μεγάλη αβεβαιότητα για το μέλλον. Σε σχέση με την πορεία των μισθών και των απολαβών η μη εφαρμογή από την μια των συλλογικών συμβάσεων και η επιβολή από την άλλη «ευέλικτων» μορφών εργασίας έχουν επιδράσει καθοριστικά στην πίεση των μισθών προς τα κάτω.

Αναφορικά με την ακρίβεια, οι αυξήσεις από το καλοκαίρι και έπειτα, έχουν μειώσει σημαντικά την αγοραστική δύναμη των μισθών. Η αντιμετώπιση του πληθωρισμού δεν εξαρτάται μόνο από εθνικές πολιτικές, αλλά την ίδια ώρα σε εθνικό επίπεδο χρειάζονται αλλαγές διαρθρωτικού χαρακτήρα για να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά. Ωστόσο στο παρόν στάδιο αν δεν ληφθούν άμεσα μέτρα στήριξης τους εισοδήματος των νοικοκυριών, το βάρος για τους εργαζόμενους και τις επιχειρήσεις θα είναι πολύ έντονο. Προς αυτή την κατεύθυνση η κυβέρνηση έχει επιδείξει ασύγγνωστη επιπολαιότητα και προχειρότητα για να αντιμετωπίσει τις τεράστιες προκλήσεις για τους εργαζόμενους και την οικονομία.

Στα δημόσια οικονομικά θα πρέπει να σημειωθεί ότι παρά τα δημοσιονομικά πλεονάσματα της περιόδου 2016-2019 η κυβέρνηση όχι μόνο δεν έχει καταφέρει να μειώσει το δημόσιο χρέος, αντίθετα το χρέος παρουσιάζει μια εκθετική αύξηση σε ονομαστικούς όρους. Στο τέλος του 2015 το δημόσιο χρέος ανερχόταν σε €19 δις ενώ σήμερα πλησιάζει τα €25 δις (Σεπ. 2021), καταγράφοντας αύξηση €6 δις μέσα σε μια πενταετία. Εξαιρούμενης της αύξησης που καταγράφηκε το 2020 λόγω της πανδημίας, το μεγαλύτερο μέρος της αύξησης είναι αποτέλεσμα των αποφάσεων της κυβέρνησης Αναστασιάδη – Συναγερμού, με αποκορύφωνα τις εγκληματικές αποφάσεις για τη διάλυση του Συναγερμού.

Ο προϋπολογισμός της κυβέρνησης για το 2022 είναι περισσότερο πρόβα προεκλογικής εκστρατείας για το 2023 παρά σχέδιο για το μέλλον του τόπου. Η κυβέρνηση Αναστασιάδη-Συναγερμού βυθισμένη στη διαφθορά, την αλαζονεία και τις έριδες της ούτε θέλει ούτε μπορεί να δώσει όραμα για την Κύπρο και τον λαό της. Τα μεγάλα προβλήματα που απασχολούν την πλειοψηφία της κυπριακής κοινωνίας -οι ανισότητες, η ακρίβεια, η απορρύθμιση των εργασιακών σχέσεων, η συνέχιση των εκπονήσεων- δεν επιλύονται και δεν αποτελούν καν έγνοιες της κυβέρνησης. Χαρακτηριστικό είναι ότι η πατρίδα μας παραμένει ουραγός στους δείκτες για την κοινωνική προστασία, όπως για παράδειγμα στις δαπάνες για τη στέγαση. Πίσω μάλιστα από τα μεγάλα λόγια κρύβεται η πραγματικότητα που δεν είναι άλλη από το χαμηλό βαθμό υλοποίησης των αναπτυξιακών προϋπολογισμών των προηγούμενων ετών. Ένα στα τρία έργα που υπόσχεται στον προϋπολογισμό η κυβέρνηση, δεν υλοποιείται ποτέ και μένει στα χαρτιά.

Συμπερασματικά, παρά την βελτίωση των οικονομικών δεικτών και την συμπερίληψη αυξημένων δαπανών στον κρατικό προϋπολογισμό για το 2022 η κυβέρνηση συνεχίζει να ασκεί μια οικονομική πολιτική που στρέφεται εις βάρος της πλειοψηφίας της κοινωνίας. Ασκεί οικονομική πολιτική χωρίς ολοκληρωμένο σχεδιασμό, εξυπηρετώντας ιδιοτελή συμφέροντα και αδυνατώντας να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τα υπαρκτά προβλήματα της κοινωνίας με αποτέλεσμα να μεγεθύνει τις οικονομικές και κοινωνικές ανισότητες.

Το ΑΚΕΛ θα καταψηφίσει τον Προϋπολογισμό της κυβέρνησης Αναστασιάδη-Συναγερμού γιατί ο τόπος χρειάζεται μια άλλη πορεία, μια πραγματική αλλαγή στις πολιτικές, στις προτεραιότητες, στο ύφος και ήθος διακυβέρνησης.

Γ. Παρατηρήσεις της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος

Ο Προϋπολογισμός του 2022 εκπονήθηκε για δεύτερο συνεχόμενο έτος υπό το καθεστώς αβεβαιότητας που προκαλεί η παγκόσμια υγειονομική κρίση και οι επιπτώσεις που έχει προκαλέσει, όπως οι διεθνείς αυξήσεις στις τιμές της ενέργειας και των αγαθών. Η πορεία της Οικονομίας παρουσιάζει ανάκαμψη σε σχέση με την αντίστοιχη σημαντική ύφεση του 2020 αλλά σε σχέση με το 2019 υπάρχει σημαντική οπισθοδρόμηση συνεπεία των μέτρων στήριξης για αναχαίτιση της Πανδημίας. Σε κάθε περίπτωση η κατάσταση στην οικονομία παραμένει ευάλωτη τόσο σε δημοσιονομικό επίπεδο, όσο και στην πραγματική οικονομία.

Οι τρέχουσες διεθνείς εξελίξεις οι οποίες παρουσιάζουν έξαρση στην παγκόσμια ζήτηση σε συνδυασμό με την πρόσκαιρη αδυναμία να υπάρχει αντίστοιχη προσφορά σε αγαθά και ενέργεια, οδηγεί σε αύξηση του πληθωρισμού η οποία έχει άμεσο αντίκτυπο στα νοικοκυριά και τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Ενώ οι αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προωθούν χαλαρώσεις προς τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ώστε να αναχαιτιστεί η ακρίβεια και να απορροφηθούν οι κραδασμοί στην πραγματική οικονομία, η κυβέρνηση παρουσιάζεται απρόθυμη να προωθήσει μέτρα τα οποία θα αντισταθμίσουν τις συνέπειες της ακρίβειας.

Η Κύπρος, ως χώρα η οποία είναι πλήρως εξαρτημένη από τις εισαγωγές ορυκτών καυσίμων σε συνάρτηση με την έλλειψη στρατηγικής για αναπλήρωσή τους από τις ΑΠΕ, καθίσταται πολύ πιο ευάλωτη στον εισαγόμενο πληθωρισμό, ο οποίος βρίσκεται πλέον σε όλες τις εκφάνσεις της οικονομίας.

Τα αποτελέσματα της τουριστικής βιομηχανίας για την περίοδο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου του 2021 παρουσιάζουν ανάκαμψη. Σε αντίθεση όμως με το 2019 το οποίο θεωρείται ως έτος κανονικότητας, η μείωση αγγίζει το 60%, γεγονός που θα πρέπει να μας ανησυχεί, αφού ο τουρισμός εξακολουθεί να είναι η σημαντικότερη πηγή εσόδων για την κυπριακή οικονομία.

Η τουριστική βιομηχανία, ως ο ακρογωνιαίος λίθος των εσόδων μας, έχει ταρακουνηθεί από την πανδημική κρίση αλλά και την κατακόρυφη αύξηση του κόστους στις διεθνείς μεταφορές. Παρά το γεγονός ότι ως τουριστικός προορισμός η Κύπρος έδειξε ότι έχει ισχυρά αντανακλαστικά, εντούτοις το καλοκαίρι του 2022 αναμένεται ότι θα έχει αυξημένο ανταγωνισμό από τις γειτονικές αγορές που διαρκώς βελτιώνουν τις υπηρεσίες τους και μειώνουν τις τιμές τους. Ειδικότερα, θα πρέπει να έχουμε υπόψη ότι η νομισματική κρίση στην Τουρκία ενδεχομένως να αυξήσει τις τουριστικές ροές λόγω του χαμηλού κόστους στα προσφερόμενα πακέτα.

Ως Κύπρος θα πρέπει να είμαστε σε εγρήγορση. Η προσέλκυση νέων αγορών, η ποιοτική αναβάθμιση των υπηρεσιών μας και ο πολυθεματικός τουρισμός, σε συνδυασμό με την έξυπνη προώθηση της Κύπρου πέραν των παραδοσιακών μεθόδων προβολής, θα πρέπει να είναι στους βασικούς πυλώνες της κυβερνητικής πολιτικής. Η προώθηση ειδικών μορφών τουρισμού και η οικονομική στήριξη περιοχών οι οποίες βρίσκονται εκτός εποχικότητας θα επιμηκύνουν την τουριστική περίοδο και θα επιφέρουν ανάπτυξη και θέσεις εργασίας στην ύπαιθρο αλλά και στα υπόλοιπα αστικά κέντρα.

Τραπεζικούς Τομέας:

Ο συνολικός αριθμός των δανειακών χαρτοφυλακίων των τραπεζών ανέρχεται στα €29,4 δις ευρώ κατά τον Δεκέμβριο του 2020. Οι Μη Εξυπηρετούμενες Χορηγήσεις ανέρχονται στα €5,1 δις κατά την ίδια περίοδο όπου υπάρχει μείωση €3,9 δις ευρώ από την αντίστοιχη περσινή περίοδο. Το ποσοστό 17,7% ΜΕΧ βρίσκεται πολύ μακριά από τον στόχο που υποδεικνύεται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και ο οποίος ορίζεται στο 5-7% ώστε να θεωρείται ότι το τραπεζικό σύστημα παραμένει εύρωστο και υποστηρικτικό στην πραγματική οικονομία.

Ο κυπριακός τραπεζικός τομέας εξακολουθεί να παρουσιάζει έναν από τους ψηλότερους δείκτες στα μη εξυπηρετούμενα δάνεια στην Ευρώπη (δεύτερη θέση), ενώ τόσο ο ιδιωτικός όσο και ο δημόσιος τομέας διατηρούν μεγάλα χρέη.

Παρά το γεγονός ότι τα τραπεζικά ιδρύματα έχουν απομολογήσει σημαντικό αριθμό δανείων, εντούτοις συνεχίζουν να διατηρούν σημαντικό αριθμό Μη Εξυπηρετούμενων Χορηγήσεων στα χαρτοφυλάκια τους. Η πώληση Μη Εξυπηρετούμενων Χορηγήσεων σε εταιρείες εξαγοράς πιστώσεων από τα τραπεζικά ιδρύματα οδηγεί μεν σε εξυγίανση των τραπεζών, αλλά το πρόβλημα παραμένει στην πραγματική οικονομία, αφού σημαντικός αριθμός αναδιαρθρώσεων δεν κατέστη εφικτός. Ενδεικτικό της καθυστέρησης είναι η πίεση που ασκεί η Κεντρική Τράπεζα στα τραπεζικά ιδρύματα για τις χρονοβόρες διαδικασίες των αναδιαρθρώσεων, οι οποίες θα πρέπει να αλλάξουν ώστε να αποφευχθεί η αύξηση των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων αλλά και για να επιτραπεί στις βιώσιμες επιχειρήσεις να συνεχίσουν εύρυθμα τις εργασίες τους.

Τα εγχώρια νοικοκυριά και οι Μη Χρηματοοικονομικές Επιχειρήσεις (ΜΧΕ) εξακολουθούν να είναι υπερχρεωμένες, μολονότι τα πιο πρόσφατα στοιχεία υποδηλώνουν σταδιακή μείωση του χρέους τους. Συγκεκριμένα, το χρέος του μη χρηματοοικονομικού ιδιωτικού τομέα έφθασε στο 201% του ΑΕΠ στο τέλος Σεπτεμβρίου του 2020 έχοντας σημειώσει αύξηση από 200% τον Σεπτέμβριο του 2019, κυρίως λόγω της μείωσης του ΑΕΠ κατά το 2020.

Το χρέος των νοικοκυριών ανήλθε στο 93% του ΑΕΠ στο τέλος Σεπτεμβρίου του 2020, σε σύγκριση με 91% του ΑΕΠ τον Σεπτέμβριο του 2019. Το χρέος των ΜΧΕ, ως ποσοστό του ΑΕΠ παραμένει στο 108% στο τέλος Σεπτεμβρίου του 2020 έναντι 109% τον Σεπτέμβριο του 2019.

Η ύπαρξη ψηλού ιδιωτικού χρέους επηρεάζει αρνητικά την παροχή νέων δανείων με αρνητικό αντίκτυπο στα δημόσια φορολογικά έσοδα, αλλά και στην ευρύτερη ανάπτυξη της πραγματικής οικονομίας, αφού ένας σημαντικός αριθμός συμπολιτών μας δεν έχει πρόσβαση σε τραπεζικό δανεισμό.

Σημαντικοί Δείκτες:

Ο δείκτης ορίου φτώχειας για τα κυπριακά νοικοκυριά ανέρχεται στο πολύ υψηλό ποσοστό της τάξης του 14,3% και είναι εμφανές ότι τα κυπριακά νοικοκυριά έχουν σοβαρές υλικές στερήσεις. Το χρηματικό κατώτατο όριο έχει οριστεί στα €10.022. Με βάση το χρηματικό κατώτατο όριο ο δείκτης φτώχειας είναι πολύ πιο υψηλός για τις ηλικίες άνω των 65 ετών.

Η Κύπρος κατατάσσεται ανάμεσα στις πέντε ευρωπαϊκές χώρες με τη μεγαλύτερη φτωχοποίηση πληθυσμού, καθώς πάνω από 188 χιλ. άνθρωποι βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού.

Ο δείκτης ανισότητας Gini για το τέλος του 2020 βρίσκεται στο 29,3%. Τα δεδομένα αυτά δεν συνυπολογίζουν τις επιπτώσεις από την αύξηση του πληθωρισμού, γεγονός το οποίο αναμένεται να διευρύνει την ανισότητα. Είναι ξεκάθαρο ότι σε περιόδους κρίσης η κατανομή του εισοδήματος παρουσιάζει σημαντική ανισότητα και θα πρέπει να χαραχθούν πολιτικές για άμεση σμίκρυνση της ψαλίδας.

Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι στην Κύπρο παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί σε σχέση με την περίοδο της οικονομικής κρίσης, το 19% των παιδιών ζει στο όριο της φτώχειας με ορατό τον κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού. Θα πρέπει η εκτελεστική εξουσία να εγκύψει σε αυτό το ευαίσθητο θέμα το οποίο επηρεάζει άμεσα την ποιότητα ζωής των παιδιών. Ο αντίκτυπος αυτός, μεταξύ άλλων, είναι άμεσα συνυφασμένος με την αποτελεσματική πρόσβαση στην εκπαίδευση.

Υπηρεσίες:

Ο τομέας των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών εξακολουθεί να βρίσκεται στο στόχαστρο ξένων αξιολογητών, οι οποίοι προσπαθούν με κάθε τρόπο να εμποδίσουν κεφάλαια τρίτων χωρών, όπως η Ρωσική Ομοσπονδία, που διαχρονικά πραγματοποιούν επενδύσεις στην κυπριακή οικονομία. Θα πρέπει το κράτος να θωρακίσει τον χρηματοοικονομικό τομέα, αφού η πιθανή καθήλωσή του είναι δυνατό να επιφέρει πλήγμα στην πραγματική οικονομία.

Έχουμε την άποψη ότι η εκτελεστική εξουσία θα πρέπει να εντείνει τις προσπάθειες για νέες συνεργασίες στο επίπεδο των εμπορικών συμφωνιών με άλλες χώρες, ώστε να προκύψουν νέες αγορές για τον τομέα των χρηματοοικονομικών και διοικητικών υπηρεσιών.

Η πολιτική κινήτρων για επενδύσεις που ήταν συνδεδεμένες με την κατά χάριν πολιτογράφηση ήταν ένα μέτρο που βοήθησε σημαντικά κατά την περίοδο της κρίσης, αλλά, σε κάθε περίπτωση, ο τερματισμός του συγκεκριμένου προγράμματος θα έχει οικονομικές παρενέργειες σε σημαντικούς τομείς. Το πρόγραμμα των πολιτογραφήσεων εξελίχθηκε –με αποκλειστική ευθύνη της κυβέρνησης– σε ένα τεράστιο σκάνδαλο, με αποτέλεσμα, όχι μόνο να πληγεί η οικονομία του τόπου και η εικόνα της Κύπρου σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, αλλά και να αυτοακυρωθεί.

Ρυθμός Ανάπτυξης:

Ο ρυθμός ανάπτυξης της οικονομίας έχει αντιστραφεί και καταγράφεται στο 5,5% σε ετήσια βάση σε σχέση με το 2020 και αυτό οφείλεται σε locked down τα οποία ουσιαστικά σταμάτησαν το μεγαλύτερο μέρος των οικονομικών δραστηριοτήτων για αρκετούς μήνες του έτους 2020.

Δημοσιονομικοί Κίνδυνοι:

Οι δημοσιονομικοί κίνδυνοι για το έτος 2022, είναι σημαντικά επιφορτισμένοι αφού πέραν των προβλέψεων που αφορούν τις διαχρονικές παθογένειες της οικονομίας, θα πρέπει να συνυπολογιστούν οι επιπτώσεις της κρίσης της πανδημίας ειδικότερα όσον αφορά το δυσμενές σενάριο.

- Απώλεια δημοσιονομικών εσόδων λόγω μείωσης στην οικονομική δραστηριότητα από την εξάπλωση της πανδημίας του κορωνοϊού.
- Αύξηση δαπανών για στήριξη της οικονομίας σε περίπτωση επαναφοράς μέτρων συγκράτησης της εξάπλωσης (lock down).
- Δικαστικές αποφάσεις που είναι σε εκκρεμότητα εναντίον της Κυπριακής Δημοκρατίας κυρίως σε σχέση με τις αποφάσεις της πολιτείας για αποκοπές στις απολαβές των εργαζομένων και συνταξιούχων του δημοσίου και ευρύτερου δημοσίου τομέα.
- Αρνητικές μακροοικονομικές εξελίξεις σε διεθνές επίπεδο με αρνητικές επιπτώσεις σε βασικούς παραγωγικούς τομείς της κυπριακής οικονομίας που θα οδηγήσουν σε χαμηλότερο (από τον προβλεπόμενο) ρυθμό ανάπτυξης και, κατά συνέπεια, θα έχουν αρνητικό αντίκτυπο, κατά κύριο λόγο, στις επιδόσεις των δημοσίων οικονομικών.
- Καταβολή, εκ μέρους του κράτους, ποσών που αφορούν κυβερνητικές εγγυήσεις που δόθηκαν προς τρίτους.
- Κινδύνους που ελλοχεύουν στο τραπεζικό σύστημα, όπως ο ψηλός δείκτης μη εξυπηρετούμενων δανείων και η περαιτέρω αύξηση του δείκτη, απόρροια των επιπτώσεων από την συρρίκνωση της οικονομικής δραστηριότητας ελέω της πανδημίας.
- Αρνητικές οικονομικές επιδόσεις των κρατικών οργανισμών, των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα.
- Προκλήσεις και υπέρμετρες δαπάνες που προκύπτουν από τη μη εύρυθμη λειτουργία του Γενικού Συστήματος Υγείας (ΓεΣΥ).

- Προκλήσεις και υπέρμετρες δαπάνες που ενδέχεται να προκύψουν από την αυξημένη ροή μεταναστών.

Δημόσιο Χρέος:

Το σκάνδαλο της κατάρρευσης του Συνεργατισμού είχε ως αποτέλεσμα η Κύπρος να έχει το 4ο χειρότερο χρέος στην ΕΕ και το χειρότερο δημοσιονομικό έλλειμμα για το 2019. Με βάση τις προβλέψεις της κυβέρνησης, οι οποίες περιλαμβάνονταν στο Στρατηγικό Πλαίσιο Δημοσιονομικής Πολιτικής 2017, το δημόσιο χρέος θα έπρεπε να είχε μειωθεί ως ακολούθως:

- 97,8% του ΑΕΠ το 2018
- 90% του ΑΕΠ το 2019
- 85,6% του ΑΕΠ το 2020

Σε αντίθεση με τις τότε προβλέψεις και σχεδιασμούς της κυβέρνησης, η Κύπρος παρουσίαζε ως δημόσιο χρέος,

- το 2018 το 101% του ΑΕΠ
- το 2019 το 96% του ΑΕΠ
- το 2020 έκλεισε με 119% του ΑΕΠ χρέος

Για το 2021 η κυβέρνηση εκτιμά ότι το Δημόσιο Χρέος θα φτάσει τα 24,6 δις. Για το 2022 η κυβέρνηση εκτιμά ότι θα μειωθεί στο 104%. Η εκτίμηση αυτή κρίνεται ως υπεραισιόδοξη, αφού δεν συνυπολογίζονται οι κίνδυνοι συνέχισης της πανδημίας.

Τονίζεται πως η Κύπρος ήδη είχε μπει στον Μηχανισμό Προειδοποίησης του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου λόγω υψηλού δημόσιου χρέους και ψηλού δημοσιονομικού ελλείμματος και όλα αυτά ΠΡΙΝ από την πανδημία.

Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

Η ορθή αξιοποίηση του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της ΕΕ αποτελεί μια σημαντική ευκαιρία για την προώθηση μεταρρυθμίσεων που θα επιτρέψουν τη διόρθωση των διαχρονικών στρεβλώσεων και την ενίσχυση της οικονομίας του τόπου.

Ως Δημοκρατικό Κόμμα επισημαίνουμε τους κινδύνους από την πιθανή μη διαφανή διαχείριση των πόρων που θα αντληθούν από το Ταμείο Ανάκαμψης. Θεωρούμε ότι ο έλεγχος και η διαφάνεια είναι τα στοιχεία που μπορούν να διασφαλίσουν ότι οι πόροι που θα προκύψουν θα αξιοποιηθούν σωστά ώστε να διοχετευθούν προς όφελος της πραγματικής οικονομίας. Ως εκ τούτου εισηγούμαστε τη σύσταση μιας Ad Hoc Κοινοβουλευτικής Επιτροπής, η οποία να παρακολουθεί τις διαδικασίες αξιοποίησης του Ταμείου Ανάκαμψης με βασικό γνώμονα την άσκηση κοινοβουλευτικού ελέγχου, ώστε να ενισχύεται η διαφάνεια στη διοχέτευση των κονδυλίων.

Η Κυπριακή Δημοκρατία μετά τις αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής διαπιστώνεται ότι παρουσιάζει σημαντικές αδυναμίες μεταξύ άλλων στην ψηφιακή ανάπτυξη, την πράσινη οικονομία, την έξυπνη και βιώσιμη ανάπτυξη και απασχόληση, αφού ως κράτος, λόγω αδράνειας αλλά και άλλων παραγόντων, δεν καταφέραμε να εισέλθουμε στα δεδομένα που επιβάλλει η νέα εποχή της πράσινης ανάπτυξης.

Έχοντας ως γνώμονα τις αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής μέσω του Μηχανισμού Ανάπτυξης και Ανθεκτικότητας, η Κύπρος καλείται να εισέλθει στο νέο αυτό φάσμα, υλοποιώντας μια δέσμη μέτρων τα οποία με διάφορες στοχεύσεις θα επιφέρουν σημαντικές μεταρρυθμίσεις στην κυπριακή καθημερινότητα. Ως κράτος, θα έχουμε τη δυνατότητα άντλησης κονδυλίων ύψους 1,2 δις ευρώ τα οποία θα έχουν προσθετική αξία αν αναλογιστούμε ότι θα υπάρξει η δέουσα συνεπένδυση από τον ιδιωτικό τομέα.

Παράλληλα, η γεωπολιτική θέση της Κύπρου, σε συνδυασμό με την ύπαρξη των ενεργειακών κοιτασμάτων, μας καθιστά ως σημαντικό ευρωπαϊκό εταίρο.

Οι διεθνείς συγκυρίες μας δίνουν την ευκαιρία να προσφέρουμε μια εναλλακτική πηγή τροφοδοσίας για τις ενεργειακές ανάγκες της Ευρώπης, όπου, με τα γηγενή μας κοιτάσματα αλλά και τα κοιτάσματα της Αιγύπτου και Ισραήλ, η Κύπρος μπορεί να καταστεί ως Ενεργειακός Περιφερειακός Κόμβος με τα αλυσιδωτά οφέλη που θα προκύψουν τόσο για το Κυπριακό Πρόβλημα όσο και για την οικονομία του τόπου.

Δ. Παρατηρήσεις του Εθνικού Λαϊκού Μετώπου

Μετά τα κουρέματα καταθέσεων, κουρέματα μισθών, κόκκινα δάνεια, κλείσιμο τραπεζικών ιδρυμάτων, αύξηση του δημόσιου χρέους που είχαμε τα τελευταία χρόνια, ήρθε να προστεθεί και η υγειονομική κρίση επιβαρύνοντας ακόμα περισσότερο την κατάσταση.

Ακόμη και σήμερα επιχειρήσεις παραμένουν κλειστές από την εποχή που ξέσπασε ο Covid-19, ενώ άλλες παλεύουν για να διατηρηθούν ανοιχτές. Η συνεισφορά της Πολιτείας προς τους εργαζομένους ήταν μεν ουσιαστική, αλλά δεν κατάφερε σε ολοκληρωτικό βαθμό να καλύψει τα κενά που δημιουργήθηκαν.

Στασιμότητα και αστάθεια είναι τα βασικά χαρακτηριστικά της Κυπριακής οικονομίας σήμερα.

Η δική μας οικονομική θεώρηση έχει ως βάση την δημιουργία νέων θέσεων εργασίας μέσω κρατικών πρωτοβουλιών και ενθάρρυνσης επενδύσεων από επιχειρηματίες. Αυτόματα θα μείωνε τις παροχές του Κράτους σε επιδόματα πρόνοιας και θα αύξανε τις συνεισφορές των πολιτών προς το Κράτος.

Όσον αφορά τον τραπεζικό τομέα για μία ακόμη χρονιά συνεχίζουμε από εκεί που μας άφησε και το 2020. Το τραπεζικό σύστημα έχει στα χέρια του υπερεξουσίες που του εκχωρήθηκαν από το Κοινοβούλιο με αποτέλεσμα την εξαθλίωση ολοένα και περισσότερων συμπατριωτών μας. Αρκετοί δανειολήπτες βρίσκονται στο χείλος του γκρεμού, με την Κυβέρνηση να εφαρμόζει πολιτικές που ευνοούν τις Τράπεζες και όχι τους πολίτες. Ως ΕΛΑΜ έχουμε καταθέσει αρκετές προτάσεις για την προστασία των δανειοληπτών και την μείωση των κόκκινων δανείων, χωρίς όμως η Πολιτεία να τις εφαρμόσει. Όλα αυτά έχουν ως αποτέλεσμα το Τραπεζικό σύστημα να λειτουργεί αυθαίρετα, αυταρχικά και προκλητικά.

Όσον αφορά τους υπόλοιπους τομείς η δική μας φιλοσοφία είναι η ύπαρξη ενός Κοινωνικού Κράτους που:

- Θα επενδύει στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα, κάτι που παραμέλησε τις τελευταίες δεκαετίες δίνοντας έμφαση στην παροχή υπηρεσιών. Θα προστατεύει τους εργαζόμενους και θα δίνει κίνητρα στους νέους ανθρώπους να εργαστούν στη χώρα και στον κλάδο τους.
- Θα στηρίζει τις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού, τους ανέργους, τους μονογονιούς, τα άτομα με αναπηρίες, τους πολύτεκνους, τις κυπριακές επιχειρήσεις που αφέθηκαν στο έλεος των πολυεθνικών.
- Θα στέκεται στο πλευρό των συνταξιούχων, των χαμηλοσυνταξιούχων που ταλαιπωρούνται μπροστά στην γραφειοκρατία της δημόσιας υπηρεσίας και των αναπήρων/αιχμαλώτων πολέμου που είδαν τα τελευταία χρόνια αρκετά από τα ωφελήματα που δικαίως είχαν να χάνονται, όπως είναι η δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη.
- Θα ενισχύει το αξιόμαχο και την αποτρεπτική δυνατότητα της Εθνικής Φρουράς. Είναι θετικό ότι τα τελευταία χρόνια αυξάνονται οι δαπάνες προς ενίσχυση της Αμυντικής Θωράκισης.
- Θα σταματήσει να σπαταλά εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ σε διαμονή, σίτιση, φιλοξενία παράνομων μεταναστών από τα χρήματα των φορολογουμένων. Όλα αυτά τα κονδύλια δεν προέρχονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά από ίδιους πόρους της Κυπριακής Δημοκρατίας.

E. Παρατηρήσεις του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ

Η συνέχιση της πανδημίας του κορονοϊού στον πλανήτη και κυρίως στις χώρες της Ευρώπης, πέραν από την επιβάρυνση των υγειονομικών συστημάτων των χωρών, των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων, έχει επιφέρει και σημαντικές αλλαγές στις εργασιακές σχέσεις, στο παγκοσμιοποιημένο αλλά και το οικονομικό μοντέλο της κάθε χώρας ξεχωριστά.

Όσον αφορά την πατρίδα μας η πανδημία ανέδειξε και τις διαχρονικές αδυναμίες της οικονομίας. Αδυναμίες τις οποίες η ΕΔΕΚ υποδείκνυε όλα τα προηγούμενα χρόνια, αλλά οι εκάστοτε Κυβερνήσεις δεν επιδείκνυαν την ανάλογη ευαισθησία και ανταπόκριση.

Τονίζαμε την αναγκαιότητα οι προϋπολογισμοί να αλλάξουν φιλοσοφία. Να μην αποσκοπούν στην επίτευξη μόνο ποσοτικών στόχων αλλά και ποιοτικών, για να προσδώσουν σταδιακά στην οικονομία μας και μακροοικονομική σταθερότητα. Τονίζαμε ακόμα ότι η συνέχιση της επικέντρωσης στην αποκλειστική διαχείριση του κατασκευαστικού, του τουριστικού τομέα και των υπηρεσιών θα θέσουν σε κίνδυνο την οικονομική σταθερότητα και την κοινωνική συνοχή, δεδομένου ότι είναι τομείς ιδιαίτερα εύθραυστοι, που επηρεάζονται από εξωγενείς και άρα μη ελεγχόμενους παράγοντες.

Στον **τουριστικό τομέα** εξακολουθεί να απουσιάζει η ανάπτυξη ποιοτικών μορφών όπως ο ιατρικός, ο συνεδριακός, ο αθλητικός με αποτέλεσμα να μην υπάρχει προσέλκυση τουριστών υψηλών εισοδημάτων. Στηριζόμαστε στον απόλυτο αριθμό τουριστών που επισκέπτονται την πατρίδα μας και όχι στο καθαρό ετήσιο κέρδος.

Στον **κατασκευαστικό τομέα** επαναλήφθηκε το φαινόμενο της υπερθέρμανσης. Στο πλαίσιο μάλιστα του Επενδυτικού Προγράμματος Πολιτογραφίσεων, οι κυβερνήσεις προχώρησαν σε παραχώρηση παρεκκλίσεων σε επιχειρηματίες για ανάπτυξη κυρίως ψηλών κτιρίων. Φυσικά, δεν διαφωνούμε με την ανέγερση ψηλών κτιρίων. Διαφωνούμε όμως με την ανεξέλεγκτη ανάπτυξη. Αυτή θα έπρεπε να ήταν οριοθετημένη σε συγκεκριμένες περιοχές, να μην επηρεάζει αρνητικά το περιβάλλον και τους παρακείμενους πολίτες και να διασφαλίζεται η δυνατότητα αποτελεσματικής αντιμετώπισης σε

περιπτώσεις έκτακτης κατάστασης (φωτιά, σεισμός, εγκληματική ενέργεια) που ενδεχόμενα να προέκυπτε.

Φυσικά, επιστέγασμα αυτής της πολιτικής ήταν το σκάνδαλο των πολιτογραφήσεων. Η δημοσιοποίησή του επέφερε οικονομικές επιπτώσεις στην πατρίδα μας, την εξέθεσε διεθνώς, απώλεσε την αξιοπιστία της, πλήγηκε το κύρος και η υπόστασή της.

Η πανδημία του κορωνοϊού και το σκάνδαλο των πολιτογραφήσεων ουσιαστικά οδήγησαν σε συρρίκνωση και τους δύο τομείς της οικονομίας με συνεπακόλουθο τις επιπτώσεις που βιώνει σήμερα ο πολίτης.

Δεν αναμέναμε και δεν προσδοκούσαμε ριζικές αλλαγές στη βάση των υποδείξεων και των προτάσεών μας. Όμως οι εμπειρίες του παρελθόντος θα έπρεπε να προβληματίσουν τους εκάστοτε κυβερνώντες και σταδιακά να λάβουν μέτρα, ώστε η κυπριακή οικονομία να επεκταθεί και σε νέους καινοτόμους και υψηλής τεχνολογίας τομείς.

Να ετοιμαστούν προγράμματα και να γίνουν επενδύσεις για την ποιοτική αναβάθμιση του πρωτογενούς και του δευτερογενούς τομέα της οικονομίας, ώστε η πατρίδα μας να αποκτήσει μερική ή σχετική επάρκεια καταναλωτικών αγαθών και να μειωθεί η εξάρτηση από τα εισαγόμενα. Για την υλοποίηση αυτού του στόχου πέραν από την απορρόφηση κεφαλαίων από τα αντίστοιχα ευρωπαϊκά προγράμματα, θα μπορούσε να αξιοποιηθεί και το πλούσιο επιστημονικό δυναμικό της πατρίδας μας, με ταυτόχρονη μείωση της μετανάστευσης που παρατηρείται κυρίως στους νέους.

Τέλος, σημαντικός παράγοντας στην ποιοτική ανάπτυξη είναι και η ανθρωποκεντρική μορφή που πρέπει να χαρακτηρίζει την οικονομική πολιτική του κράτους. Οι πόροι πρέπει να έχουν κατά το δυνατόν ομοιόμορφη κατανομή στους πολίτες είτε άμεσα είτε έμμεσα. Αυτό θα μειώσει την φτωχοποίηση ομάδων του πληθυσμού και θα συμβάλει ουσιαστικά στη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής, η οποία βρίσκεται σε επικίνδυνο επίπεδο.

Η οικονομία έχει αξία όταν αυτή συνδέεται με τους ανθρώπους, το βιοτικό τους επίπεδο, την προστασία τους από κινδύνους οικονομικής φύσης που ελλοχεύουν και οικοδομούν συνθήκες κοινωνικής προστασίας. Την προστασία αυτή την έχουν ανάγκη σε μεγαλύτερο βαθμό όσοι προέρχονται από τα ευάλωτα οικονομικά στρώματα της κοινωνίας και έχουν πληγεί περισσότερο από την οικονομική κρίση που έπληξε την πατρίδα μας τόσο του 2012-12 όσο και τη σημερινή της πανδημίας.

Μέσα σε αυτό το πνεύμα η ΕΔΕΚ κατά την ψήφιση του περσινού προϋπολογισμού, αξιοποιώντας τη δυνατότητα που της δόθηκε, κεφαλαιοποίησε προς όφελος των πολιτών της υπαίθρου, των ορεινών και ημιορεινών περιοχών, καθώς και των χαμηλοσυνταξιούχων σειρά μέτρων οικονομικής και κοινωνικής στήριξης. Επιπρόσθετα ενίσχυσε το στεγαστικό πρόγραμμα του ΚΟΑΓ με την αύξηση της χορηγίας αλλά την ένταξη σε αυτό και των 134 περιαστικών κοινοτήτων που αρχικά είχαν αποκλειστεί. Παρόμοιας φύσης μέτρα είναι δυνατόν να υιοθετούνται σταδιακά για να ενισχυθεί η κοινωνική συνοχή.

Η πραγματική οικονομία εκτός από ποσοτική πρέπει να είναι και ποιοτική. Να προσδιορίζεται σε σταθερό και μακροπρόθεσμο ορίζοντα στη βάση του συνόλου των δεικτών και όχι επιλεκτικά μόνο σε αυτούς που «εξυπηρετούν ή και βολεύουν»

Άμεσα συνδεδεμένος με τα παραπάνω είναι και ο τομέας **των κρατικών υπηρεσιών**, ο οποίος παρουσιάζει σημαντική μείωση του κύκλου εργασιών. Αυτή επιτείνεται ακόμα περισσότερο λόγω και της κρατικής γραφειοκρατίας και της σταδιακής μείωσης της απόδοσής του.

Δυστυχώς για ακόμα μια χρονιά είμαστε υποχρεωμένοι να επαναλάβουμε τις ίδιες ή σχεδόν τις ίδιες παρατηρήσεις αναφορικά με τον κρατικό προϋπολογισμό. Για ακόμα μια χρονιά αυτός παρουσιάζει τα ίδια ή περίπου τα ίδια χαρακτηριστικά των προηγούμενων χρόνων. Αυτό που δυστυχώς δεν έγινε αντιληπτό τόσο στις κρίσεις του 2000-2004 και 2012-2013, όσο και την πρόσφατη της πανδημίας, είναι πως οι κρίσεις δεν έχουν μόνο επιπτώσεις, προσφέρουν και ευκαιρίες για ουσιαστικές αλλαγές και νέες αναπτύξεις.

Δεν παραγνωρίζουμε τις προσπάθειες που καταβάλλονται στο πλαίσιο της πράσινης ανάπτυξης και της προστασίας της κλιματικής αλλαγής. Όμως εκτιμούμε ότι ο ρυθμός υλοποίησης είναι βραδύς και αυτό επιφέρει πρόσθετο οικονομικό κόστος για την αγορά θερμοκηπιακών ρύπων.

Σε αυτό το πλαίσιο θα μπορούσαν να υιοθετηθούν πρόσθετες δράσεις όπως

- Η μείωση της γραφειοκρατίας και η αύξηση της παραγωγικότητας της Δημόσιας Υπηρεσίας με την περαιτέρω αξιοποίηση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης
- Η εκπόνηση σχεδίου για την αξιοποίηση κρατικής γης για την ανέγερση νέων σύγχρονων, λειτουργικών και μειωμένης περιβαλλοντικής επιβάρυνσης κτιρίων, για να στεγασθούν υπουργεία και κρατικές υπηρεσίες. Δεν δικαιολογείται το κράτος να ξοδεύει δεκάδες εκατομμύρια ευρώ κάθε χρόνο για να τις στεγάσει σε ακατάλληλα υποστατικά

- Ετοιμασία προγράμματος ανάπτυξης ειδικών καλλιεργειών για την παραγωγή προϊόντων στη βάση των εδαφικών και κλιματολογικών συνθηκών τα οποία να κατοχυρωθούν ως ΠΟΠ
- Η ενίσχυση του τομέα της μεταποίησης.

Η κρίση του κορωνοϊού επιπρόσθετα επιβεβαίωσε ότι τα τελευταία δύο χρόνια μπορεί οι δείκτες της κυπριακής οικονομίας να παρουσίασαν βελτίωση, δεν ήταν όμως σε βαθμό που να δημιουργούν κλίμα σιγουριάς και ασφάλειας. Πολύ δε περισσότερο δεν δικαιολογείτο ο ενθουσιασμός που παρατηρήθηκε.

Μέχρι της στιγμής η αποφυγή υποβάθμισης της οικονομίας από διεθνείς οίκους αξιολόγησης και η παραμονή της σε επενδυτική βαθμίδα είναι θετική εξέλιξη. Όμως την ίδια στιγμή είναι σημαντικό να αξιοποιηθεί η χαλάρωση των δημοσιονομικών μέτρων από την Ε.Ε., ώστε οι σχεδιασμοί που θα γίνουν να οδηγούν

- σε ουσιαστική και όχι σε επίπλαστη βελτίωση και η κατάσταση της πραγματικής οικονομίας να αποτυπώνεται με επιστημονικό τρόπο, και
- η βελτίωση των αριθμών να αντανakλά και σε βελτίωση του βιοτικού επιπέδου του λαού, κυρίως των μικρομεσαίων εισοδημάτων.

Η ΕΔΕΚ με σοβαρότητα και εποικοδομητική συνέργεια από την πρώτη στιγμή της εμφάνισης της πανδημίας στην πατρίδα μας, κατάθεσε στην Κυβέρνηση σειρά προτάσεων για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων καλύπτοντας ολόκληρο το φάσμα, ιατρικό, οικονομικό, κοινωνικό, εργασιακό.

Αναπτυξιακός ή διαχειριστικός ο Προϋπολογισμός του 2022;

Για ακόμα μία χρονιά ο προϋπολογισμός είναι κατά βάση διαχειριστικός.

Στο παρελθόν ασκήσαμε έντονη κριτική γιατί οι αναπτυξιακές δαπάνες κάλυπταν ένα μικρό ποσοστό του προϋπολογισμού, αλλά και η υλοποίησή τους κυμαινόταν σε σχετικά χαμηλά επίπεδα. Κανένας δεν αμφισβητεί τα έργα υποδομής, όμως δεν πρέπει να παραμείνουμε μόνο σε αυτά. Τα αναπτυξιακά έργα ανταποδοτικού χαρακτήρα έχουν τη δική τους αξία, εξασφαλίζουν στο κράτος εισοδήματα με τα οποία στο μέλλον μπορούν να χρηματοδοτηθούν νέα έργα. Είναι αδικαιολόγητο για πενταετίες στους προϋπολογισμούς να μην συμπεριλαμβάνονται τέτοια έργα.

Φορολογική πολιτική

Το κράτος σε περιόδους οικονομικής κρίσης ή/και δυσπραγίας είναι σημαντικό με αποφάσεις και πρωτοβουλίες να δίνει κίνητρα για εισόδο στην πραγματική οικονομία χρημάτων. Να αυξάνεται η ρευστότητα, η διακίνηση χρημάτων και κατ' επέκταση να αυξάνουν και τα έσοδα του κράτους. Κλασική περίπτωση η φορολογική αμνηστία του 2005, όπου συνέβαλε στην αποφυγή της ένταξης της Κύπρου σε πρόγραμμα δημοσιονομικής επιτήρησης και οδήγησε σε αναθέρμανση της οικονομίας.

Από την πλευρά της ΕΔΕΚ καταθέσαμε στην Κυβέρνηση σειρά μέτρων τα οποία θα μπορούσαν να αυξήσουν την ρευστότητα του κράτους, να μειώσουν τη φοροδιαφυγή και να περιορίσουν την παραοικονομία. Τέτοια μέτρα θα μπορούσαν να είναι:

- Μείωση των συντελεστών φορολογίας
- Παραχώρηση κινήτρων για έγκαιρη αποπληρωμή οφειλών προς το κράτος
- Κίνητρα για επενδύσεις σε μονάδες υψηλής τεχνολογίας καθώς και στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα της οικονομίας
- Πολεοδομική αμνηστία για μονοκατοικίες και διπλοκατοικίες με βάση τα τετραγωνικά μέτρα της υπέρβασης και με παράκαμψη των γραφειοκρατικών διαδικασιών που εφαρμόζονται σήμερα
- Προκήρυξη νέου εσωτερικού κρατικού Ομολόγου με διαβάθμιση χρόνου και επιτοκίου (από 2 μέχρι 5 χρόνια και με επιτόκιο από 1 μέχρι 2%), ειδικά αυτή την περίοδο όπου σε μεγάλες καταθέσεις υπάρχει αρνητικό επιτόκιο. Τα χρήματα αυτά πέραν από την αύξηση της ρευστότητας του κράτους σε περίπτωση μη διάθεσης για κάλυψη έκτακτων κρατικών αναγκών, μπορούν να αξιοποιηθούν για την αποπληρωμή άλλων κρατικών δανείων με μεγαλύτερο επιτόκιο.

Παρά τις συνεχείς εξαγγελίες δεν παρατηρήθηκε μείωση της φοροδιαφυγής. Οι ανείσπρακτοι φόροι ανέρχονται σε εκατοντάδες εκατομμύρια, ενώ η δυσλειτουργία του Τμήματος Φορολογίας είναι εμφανής. Ακόμα το κράτος δεν κατόρθωσε να προχωρήσει στη λήψη ουσιαστικών μέτρων για την πάταξη της φοροδιαφυγής, επικεντρώνει τις προσπάθειές του προς λανθασμένες κατευθύνσεις. Η μεγάλη καθυστέρηση στην επιβεβαίωση των φορολογικών δηλώσεων οδηγεί αναπόφευκτα και σε σημαντική απώλεια εσόδων. Η επέκταση του χρόνου για δικαίωμα αναθεώρησης των φορολογικών δηλώσεων θα επιφέρει πρόσθετο πρόβλημα στην έγκαιρη είσπραξη του φόρου.

Επιπρόσθετα, δεν έχει προχωρήσει στη λήψη μέτρων για δικαιότερη κατανομή των φορολογικών βαρών στους πολίτες, ώστε σταδιακά να μειωθεί το οικονομικό χάσμα μεταξύ των ψηλών και των χαμηλών εισοδημάτων. Αντίθετα το οικονομικό χάσμα μεταξύ των εισοδημάτων έχει διευρυνθεί ακόμα περισσότερο. Η μεσαία τάξη παρουσιάζει ακόμα μεγαλύτερη συρρίκνωση, και ο κίνδυνος αποσύνθεσης της κοινωνικής συνοχής είναι ιδιαίτερα μεγάλος.

Δυστυχώς τόσο από τον προϋπολογισμό όσο και στις κατά καιρούς προτάσεις της κυβέρνησης δεν περιλαμβάνονται δράσεις προς αυτή την κατεύθυνση.

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία της Ε.Ε. η Κύπρος βρίσκεται στην τελευταία θέση όσον αφορά την κατανομή του εθνικού εισοδήματος. Από την οικονομική ανάπτυξη που παρουσιάζει, ευνοείται μόνο ένα μικρό ποσοστό του πληθυσμού, ενώ το 24% περίπου του πληθυσμού βρίσκεται κάτω ή κοντά στο όριο της φτώχειας. Οι μισθοί του ιδιωτικού τομέα βρίσκονται καθηλωμένοι σε χαμηλά επίπεδα, η πανδημία έχει αποδομήσει σε μεγάλο βαθμό και τις εργασιακές συμφωνίες. Η αύξηση της τιμής των καταναλωτικών προϊόντων και ειδικά αγαθών πρώτης ανάγκης, έφερε σε ακόμα πιο δυσμενή θέση μεγάλο ποσοστό των πολιτών.

Η Ανταγωνιστικότητα της οικονομίας βρίσκεται σε πολύ χαμηλά επίπεδα, ενώ η παραγωγικότητα του δημόσιου τομέα βρίσκεται περίπου στο 75% του μ.ό. των χωρών της ευρωζώνης. Έχει τον υψηλότερο ιδιωτικό δανεισμό και το δεύτερο ψηλότερο ποσοστό Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων (ΜΕΔ)

Δημόσιο χρέος (Δ.Χ.):

Το Δ.Χ. παραμένει σε ψηλά επίπεδα, οι έκτακτες ανάγκες που δημιούργησε η πανδημία αύξησαν το ποσό περίπου στα 23.5 δις ευρώ και το ποσοστό επί του ΑΕΠ στο 114.8%. Εάν τα στοιχεία αυτά συγκριθούν με τα αντίστοιχα του 2008 (Δ.Χ. 7.5 δις, 45,1% του ΑΕΠ), είναι πολύ εύκολο να γίνει αντιληπτό ότι λανθασμένες επιλογές και αποφάσεις τα τελευταία δεκατρία χρόνια οδήγησαν σε επικίνδυνο σημείο την κυπριακή οικονομία.

Κοινωνική πολιτική.

Δεν παραβλέπουμε το γεγονός ότι υπήρξαν αποφάσεις προς την ορθή κατεύθυνση, με την υιοθέτηση σειράς προτάσεων που κατατέθηκαν από την ΕΔΕΚ. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται:

- Η καθιέρωση κατώτατης σύνταξης
- Η έναρξη μελέτης για την παραχώρηση σύνταξης στο 63^ο έτος χωρίς την αποκοπή του 12% σε εργαζόμενους σε βαριά, επικίνδυνα και ανθυγιεινά επαγγέλματα
- Η σύνταξη χηρείας για τους άνδρες (έστω και κουτσουρεμένη)
- Η πρόωρη σύνταξη σε άτομα που πάσχουν από Μεσογειακή Αναιμία
- Η άδεια πατρότητας
- Η επιδότηση βρεφονηπιακής φροντίδας σε εργαζόμενες μητέρες
- Η στήριξη σε κάποιο βαθμό αυτοτελώς εργαζομένων και επιχειρήσεων που έχουν πληγεί από την πανδημία, αλλά και
- Η ενίσχυση του προγράμματος στεγαστικής πολιτικής
- Η επιδότηση της εγκατάστασης φωτοβολταϊκών συστημάτων σε οικίες των ορεινών και ημιορεινών περιοχών.

Παρά την υλοποίηση των ανωτέρω προτάσεων δεν υπάρχει ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα κοινωνικής πολιτικής, το οποίο να στηρίζει αποτελεσματικά τις ομάδες του πληθυσμού που βρίσκονται σε δύσκολη οικονομική κατάσταση ή αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα κοινωνικής φύσης.

Δεν έχει ακόμα υλοποιηθεί

- η **Κοινωνική Λειτουργός της γειτονιάς** σε μια περίοδο έξαρσης της ενδοοικογενειακής βίας
- η σύσταση **Υπηρεσίας στήριξης γυναικών** που έχουν υποστεί σεξουαλική παρενόχληση
- η λειτουργία **Ξενώνων Φιλοξενίας Αστέγων** μέχρι την επίλυση του στεγαστικού τους προβλήματος
- η υλοποίηση στεγαστικών προγραμμάτων για **παραχώρηση κατοικίας** σε νεαρά ζευγάρια σε τιμή κόστους ή σε ευπαθείς οικογένειες με συμβολικό ενοίκιο
- η θεσμοθέτηση **βρεφονηπιακών σταθμών** στις μεγάλες επιχειρήσεις για φύλαξη των παιδιών των εργαζόμενων μητέρων

Τέλος, απουσιάζουν προτάσεις οι οποίες να θέτουν σε στέρεες βάσεις την ουσιαστική αντιμετώπιση της **υπογεννητικότητας**, ενός από τα μεγαλύτερα κοινωνικά προβλήματα που βρίσκεται σε εξέλιξη στην πατρίδα μας και μετά την τουρκική κατοχή ίσως αποδειχθεί το μεγαλύτερο εθνικό πρόβλημα.

Ανεργία:

Τα πρόσφατα στοιχεία καταγράφουν μεν σταθεροποίηση της ανεργίας το 2020, όμως για να γίνει αντικειμενική εκτίμηση της κατάστασης θα πρέπει σε αυτό το ποσοστό να συνυπολογισθούν

- Οι 27 και πλέον χιλιάδες συμπατριώτες μας κατά το πλείστον νέοι επιστήμονες, οι οποίοι είτε παρέμειναν στο εξωτερικό μετά τις σπουδές τους είτε μετανάστευσαν για σκοπούς εργασίας
- Όσοι απολύθηκαν από τον τραπεζικό, τον ημικρατικό ή τον ιδιωτικό τομέα και είναι ηλικίας άνω των 55 χρόνων και δεν είναι εγγεγραμμένοι στον κατάλογο ανέργων
- Οι λήπτες δημοσίου βοηθήματος (Ε.Ε.Ε.)
- Οι εποχιακοί άνεργοι της ξενοδοχειακής βιομηχανίας λόγω της αναστολής της λειτουργίας τους

Εάν μάλιστα σε αυτούς προστεθούν και οι υποαπασχολούμενοι που ανέρχονται περίπου στο 14% του συνόλου των εργαζομένων, τότε η κατάσταση εξακολουθεί να είναι ανησυχητική.

Τραπεζικός τομέας.

Ο τραπεζικός τομέας έχει καταστεί η αχίλλειος πτέρνα της οικονομίας αλλά και η πηγή μεγιστοποίησης των κοινωνικών προβλημάτων. Πέραν από την ασυδοσία την οποία επέδειξε στο παρελθόν δυστυχώς με την ανοχή και των εποπτικών αρχών, στη σημερινή κρίσιμη περίοδο επιδεικνύει κοινωνική αναληψία. Ξεχνά ότι για τα δικά του λάθη κουρευτήκαν οι καταθέτες και απορροφήθηκαν τα Αξιογράφα.

Με διάφορα προσχήματα αξιοποιεί τις αναδιρθρώσεις και λειτουργεί αυταρχικά σε βάρος των πολιτών, εκμεταλλευόμενος τα ισχυρά όπλα που του παραχώρησε η πλειοψηφία της Βουλής σχετικά με τις εκποιήσεις ακινήτων αλλά και της αποστέρησης από τους πολίτες του δικαιώματος να προσφεύγουν στη δικαιοσύνη για να προστατεύσουν κατά νόμιμο τρόπο τα δικαιώματά τους. Δείγματα αυτής της πολιτικής είναι

- Τα κωλύματα που προβάλλουν για την αναδιάρθρωση ΜΕΔ
- Οι αυξημένες χρεώσεις στις οποίες υποβάλλουν τους πελάτες
- Οι εκποιήσεις ακινήτων
- Οι παρεμβάσεις για την αναστολή ή/και ματαίωση λήψης μέτρων προστασίας των πολιτών
- Την κατοχύρωση της πραγματικής αντικειμενικής αξίας του ενυπόθηκου ακινήτου, πράξη που θα προστατεύσει το δανειολήπτη
- Την απουσία προστασίας των εγγυητών
- Η πώληση δανείων σε εταιρίες διαχείρισης σε χαμηλή τιμή, αλλά την ίδια στιγμή αρνούνται την πώληση των δανείων στους δανειολήπτες ή την παραχώρηση δικαιώματος εξόφλησης σε υψηλότερη τιμή

Για ακόμα ένα χρόνο απουσιάζει οποιαδήποτε σοβαρή πρωτοβουλία για την έστω μερική στήριξη των κουρεμένων καταθετών, των εξαπατημένων κατόχων αξιογράφων (αν και υπήρχε μνημονιακός όρος που δεν υλοποιήθηκε), των κουρεμένων ταμείων προνοίας.

Υπουργείο Άμυνας

Σε περίοδο ασύμμετρων απειλών της Τουρκίας σε βάρος της εδαφικής/θαλάσσιας ακεραιότητας και των κυριαρχικών δικαιωμάτων της Κύπρου, η ανάγκη διατήρησης αναβαθμισμένης επιχειρησιακής ικανότητας της Ε.Φ. είναι επιβεβλημένη. Είναι γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια έγιναν βήματα προς την ορθή κατεύθυνση, αυτό όμως δεν θα πρέπει να μας οδηγήσει σε επανάπαυση. Αντίθετα πρέπει να

- Αξιοποιηθεί ακόμα περισσότερο ο στρατηγικός ρόλος της Κύπρου στην αν. Μεσόγειο
- Ενεργοποιηθεί αναβαθμισμένα το Δόγμα του Ενιαίου Αμυντικού χώρου Ελλάδας – Κύπρου.
- Αξιοποιηθούν οι κοινές στρατιωτικές ασκήσεις με τις χώρες της περιοχής και της Ε.Ε. στο πλαίσιο των τριμερών ή τετραμερών συνεργασιών
- Δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για τη συμμετοχή στις μεγάλες πολιτικές της Ένωσης.

Η ορθολογική απόκτηση νέων σύγχρονων, υψηλής τεχνολογίας και αποτελεσματικότητας οπλικών συστημάτων, όπως πολλές φορές μέχρι σήμερα έχουμε τονίσει, θα αναβαθμίσει περαιτέρω το αξιόμαχο

και το ηθικό των ενόπλων δυνάμεων της πατρίδας μας και θα ενισχύσει ακόμα περισσότερο την αποτρεπτική τους ισχύ.

Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως

Για μία ακόμα χρονιά από τις βασικές επιδιώξεις του υπουργείου απουσιάζει η ουσιαστική και σε βάθος αναβάθμιση του σωφρονιστικού συστήματος. Η κατάσταση που επικρατεί στις Κεντρικές Φυλακές απαιτεί άμεσα τη λήψη μέτρων ώστε να υπάρξει αποσυμφόρηση, βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των φυλακισμένων, αλλά και των συνθηκών εργασίας του προσωπικού. Ανάμεσα στις προτάσεις που θα πρέπει άμεσα να υλοποιηθούν είναι

- Η εξαγορά ποινής για ήσσονος σημασίας αδικήματα
- Η υιοθέτηση εναλλακτικών ποινών αντί της φυλάκισης, και
- Η επέκταση του θεσμού της κοινωνικής εργασίας

Παρά τις εξαγγελίες δεν έχει ακόμα προχωρήσει η αυτονόμηση της Πυροσβεστικής και η δημιουργία της Ακτοφυλακής

Περαιτέρω δεν έχει ακόμα υλοποιηθεί το πρόγραμμα ενίσχυσης των προληπτικών μέτρων οδικής ασφάλειας καθώς και του θεσμού των σεμιναρίων οδικής συμπεριφοράς, τα οποία θα καλούνται να παρακολουθήσουν οδηγοί που παρανομούν προς αποφυγή της καταβολής προστίμου.

Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού

Η υλοποίηση του προγράμματος αύξησης της παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ), κυρίως της κατασκευής φωτοβολταϊκών πάρκων, κινείται με αργούς ρυθμούς. Επιτάχυνση επιβάλλεται και στην υλοποίηση του προγράμματος της επιδότησης εγκατάστασης φωτοβολταϊκών συστημάτων στις κατοικίες των μόνιμων κατοίκων των ημιορεινών και ορεινών περιοχών ως αντισταθμιστικό μέτρο για την κατάργηση του επιδόματος θέρμανσης που παραχωρείτο στο παρελθόν, για ελάφρυνση από την αύξηση της τιμής του ηλεκτρικού ρεύματος, αλλά και ως κίνητρο για την παραμονή ή την επιστροφή από τις πόλεις σε αυτές τις περιοχές

Ο αργός ρυθμός ανάπτυξης των ΑΠΕ επιφέρει σοβαρό οικονομικό κόστος στο κράτος και κατ' επέκταση στους πολίτες, λόγω της υποχρέωσης για αγορά θερμοκηπιακών ρύπων.

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Παρά το μεγάλο φόρτο ευθυνών που ανέλαβε το Υπουργείο λόγω της πανδημίας, η ίδρυση του Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας πρέπει να οδηγήσει σε βελτίωση των προσφερόμενων κοινωνικών υπηρεσιών.

Μπορεί η βιωσιμότητα του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΤΚΑ) να αποτελεί βασική προτεραιότητα, όμως θα σιγμή πρέπει άμεσα

- να μειωθεί ο χρόνος που μεσολαβεί από την υποβολή αίτησης μέχρι την εξέταση από το ιατροσυμβούλιο για την παραχώρηση σύνταξης ανικανότητας, και
- η παραχώρηση των επιδομάτων ανεργίας και ασθένειας να μην καθυστερεί, ώστε να μπορούν οι δικαιούχοι να καλύπτουν τις ατομικές και οικογενειακές τους ανάγκες.

Θα πρέπει ακόμα να εντατικοποιηθεί ο έλεγχος της αδήλωτης εργασίας.

Υπουργείο Εσωτερικών

Το υπουργείο θα πρέπει να προχωρήσει σε σειρά μέτρων ώστε να αποφεύγονται οι χρονοβόρες διαδικασίες για την προώθηση πολεοδομικών έργων, και να προχωρήσει το συντομότερο στην υλοποίηση των εξαγγελιών του για το ίδιο θέμα.

Το κόστος απόκτησης στέγης κύρια από τα μικρομεσαία εισοδήματα είναι απαγορευτικό. Γι' αυτό θα πρέπει έγκαιρα να επεκταθεί η δέσμη μέτρων στεγαστικής πολιτικής.

Η ΕΔΕΚ έχει καταθέσει τις προτάσεις της για αυτό το θέμα, οι οποίες μεταξύ άλλων περιλαμβάνουν

- πλήρη κατάργηση των μεταβιβαστικών τελών σε περίπτωση καταβολής ΦΠΑ
- αύξηση των πολεοδομικών ζωνών, κύρια στην ύπαιθρο
- αύξηση του συντελεστή δόμησης
- παραχώρηση γης στον Οργανισμό Ανάπτυξης Γης, ο οποίος αφού αναπτύξει τις οικιστικές μονάδες να τις παραχωρεί σε χαμηλές τιμές, με μακροχρόνια αποπληρωμή και με διαφανείς διαδικασίες σε άπορες δικαιούχες οικογένειες καθώς και ανάπτυξη οικιστικών μονάδων για παραχώρηση με

χαμηλό ενοίκιο σε οικογένειες χαμηλού εισοδήματος

Τέλος, η σοβαρή αντιμετώπιση των παράνομων μεταναστευτικών ροών, αλλά και η προστασία των πολιτικών προσφύγων πρέπει να συνεχίσει να είναι στις προτεραιότητες του υπουργείου.

Υπουργείο Εξωτερικών

Λαμβάνοντας υπόψη τη σοβαρή αποστολή που έχει να εκπληρώσει το Υπουργείο Εξωτερικών για τη διαφώτιση και τις ευθύνες που δημιουργεί η συμμετοχή μας στην Ε.Ε., σε διάφορους διεθνείς Οργανισμούς αλλά και η μη επίλυση του κυπριακού, είναι αδιανόητο να έχει τον μικρότερο προϋπολογισμό από όλα τα υπουργεία, ακόμα και από Ημικρατικούς Οργανισμούς.

Η ΕΔΕΚ επαναλαμβάνει για μια ακόμα φορά ότι ο προϋπολογισμός του είναι απαράδεκτα πενιχρός και θα πρέπει να αυξηθεί δραστικά.

Υπουργείο Υγείας

Η πανδημία του κορωνοϊού αλλά και η εφαρμογή της β' φάσης της ενδονοσοκομειακής περίθαλψης, αποκάλυψε σε μεγάλο βαθμό τις αδυναμίες του Δημόσιου τομέα Υγείας από τον λανθασμένο τρόπο υλοποίησης της νομοθεσίας για το ΓεΣΥ με ευθύνη τόσο του Υπουργείου, του ΟΑΥ και του ΟΚΥΠΥ, όσο και αυτών που προσέφεραν άμεσα ή έμμεσα πολιτική στήριξη.

Επιπρόσθετα, διαπιστώνεται όπως πρόσφατα επιβεβαίωσε η Νομική και η Ελεγκτική Υπηρεσία, κατάφωρη παραβίαση της νομοθεσίας. Συγκεκριμένα ενώ η νομοθεσία προνοεί ότι

- Η έναρξη εφαρμογής της β' φάσης θα άρχιζε την 1η Ιουνίου 2020, για αρκετές υπηρεσίες η έναρξη προσφορά τους στους δικαιούχους άρχισε με 6 μήνες καθυστέρηση, ενώ οι πολίτες κατέβαλαν τις εισφορές τους
- Τα ιδιωτικά νοσηλευτήρια είτε θα είναι εντός είτε θα είναι εκτός, έγινε αποδεκτό κάποια να είναι και εντός και εκτός
- Αμείβονται για υπηρεσίες που προσφέρουν στο ΓεΣΥ μόνο όσοι γιατροί είναι συμβεβλημένοι με τον ΟΑΥ. Εντούτοις με παράκαμψη της νομοθεσίας καταβάλλονται αμοιβές και σε γιατρούς που είναι εκτός ΓεΣΥ αλλά προσφέρουν υπηρεσίες σε ασθενείς του ΓεΣΥ, δια μέσου των νοσηλευτηρίων
- Εφαρμόζεται το μονοασφαλιστικό σύστημα, στην ουσία με τα συμβόλαια που υπέγραψε ο ΟΑΥ με ιδιωτικά νοσηλευτήρια και με τη σύμφωνη γνώμη του υπουργείου Υγείας εισάγεται με έμμεσο τρόπο το πολυασφαλιστικό προς όφελος των ασφαλιστικών εταιρειών και σε βάρος του ΓεΣΥ. Και δημιουργούνται δύο κατηγορίες ασθενών προνομιούχοι και μη. Επίσης τα συμβόλαια περιλαμβάνουν για τις ίδιες ιατρικές πράξεις διαφορετική τιμολόγηση ανάλογα με το νοσηλευτήριο, δηλ. η μία ιατρική πράξη σε ένα νοσηλευτήριο να αμείβεται με 1000 ευρώ, σε άλλο με 1300 ευρώ και σε άλλο με 1500 ευρώ. Γεγονός που ουσιαστικά προάγει ευνοϊκές διακρίσεις.

Μελανό σημείο της όλης διαδικασίας είναι η υπογραφή Μνημονίου για την ένταξη των Ιδιωτικών Νοσηλευτηρίων στο ΓεΣΥ με την σύμφωνη γνώμη του τ. Υπουργού Υγείας χωρίς την έγκριση της Νομικής Υπηρεσίας. Μνημόνιο το οποίο όπως αποδείχθηκε παραβιάζει τη σχετική νομοθεσία.

Ο τρόπος εφαρμογής της 2ης φάσης στην ουσία στερεί το δικαίωμα στους ασθενείς για ελεύθερη επιλογή γιατρού και νοσηλευτηρίου. Ειδικά στην επαρχία Λεμεσού οι ειδικοί γιατροί δεν έχουν τη δυνατότητα να ασκήσουν ενδονοσοκομειακή ιατρική. Αυτό ουσιαστικά μειώνει το επίπεδο της επιστημονικής περίθαλψης που έπρεπε να απολαμβάνουν οι ασθενείς.

Ο τρόπος εφαρμογής του προσωπικού γιατρού οδήγησε σε αδικαιολόγητες σπατάλες και υποβάθμισε σημαντικά την ποιότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών.

Οι καταχρήσεις σε εργαστηριακές και παρακλινικές εξετάσεις επέφεραν ακόμα μεγαλύτερη επιβάρυνση των οικονομικών του ΓεΣΥ αλλά και δημιουργία λιστών αναμονής στον ιδιωτικό τομέα. Για πρώτη φορά παρατηρούνται και σημαντικές ελλείψεις σε φάρμακα πρώτης ανάγκης.

Όλα τα παραπάνω με ευθύνη και ανοχή του πολιτικού προϊστάμενου του ΟΑΥ για το 2021 οδήγησε σε αύξηση του σφαιρικού προϋπολογισμού κατά 45% χωρίς να υπάρχει και η ανάλογη ποιοτική αναβάθμιση των προσφερόμενων υπηρεσιών.

Αναφορικά με τα δημόσια νοσηλευτήρια και τον ΟΚΥΠΥ, θα πρέπει άμεσα

- Να ολοκληρωθεί η στελέχωση σε ιατρικό προσωπικό
- Να καλυφθούν οι ανάγκες σε αναλώσιμα και εξοπλισμό
- Να ολοκληρωθεί η μελέτη για τις ανάγκες των Υγειονομικών Περιφερειών του Δημόσιου τομέα σε κλινικές, ώστε να μπορεί να προσφέρει υψηλού επιπέδου ιατρική περίθαλψη σε ολόκληρη την επικράτεια.

- Να ολοκληρωθεί η κοστολόγηση των υπηρεσιών που προσφέρει ο δημόσιος τομέας για να μην παρατηρείται απώλεια εσόδων, ώστε να διασφαλίσει την οικονομική επάρκεια και βιωσιμότητά του.

Κατά την περσινή συζήτηση του κρατικού προϋπολογισμού ως ΕΔΕΚ είχαμε προβεί σε σειρά παρατηρήσεων αναφορικά με την εφαρμογή του ΓεΣΥ. Προτείναμε την άμεση υιοθέτηση αριθμού μέτρων ώστε να υπάρξει άμβλυνση των προβλημάτων και σωστή εφαρμογή του ΓεΣΥ. Δυστυχώς τα μέτρα αυτά δεν έχουν υιοθετηθεί με αποτέλεσμα ο τομέας της Δημόσιας Υγείας να βρίσκεται σε κρίσιμη καμπή. Όσο οι αρμόδιοι φορείς για την υλοποίηση του ΓεΣΥ δεν αντιλαμβάνονται ότι θα πρέπει να λάβουν άμεσα μέτρα και επαναπαύονται σε ψευδαισθήσεις οι κίνδυνοι για το ΓεΣΥ αυξάνουν.

Το Υπουργείο Υγείας πρέπει να προχωρήσει άμεσα στην τροποποίηση των κανονισμών που αφορούν το ΓεΣΥ και διεξαγωγή έρευνας για την παραβίαση τόσο της φιλοσοφίας όσο και της νομοθεσίας. Θα πρέπει ακόμα να λάβει μέτρα σε βάρος όσων ευθύνονται.

Δυστυχώς οι προβλέψεις μας όχι μόνο επιβεβαιώθηκαν αλλά η κατάσταση στον τομέα της Υγείας έχει επιδεινωθεί ακόμα περισσότερο. Η συνέχιση της ίδιας τακτικής επιβεβαιώνει τους φόβους ότι ο σκοπός κάποιων είναι η πώληση των Δημόσιων Νοσηλευτηρίων και η πλήρης ιδιωτικοποίηση του τομέα της υγείας.

ΣΤ. Παρατηρήσεις της Δημοκρατικής Παράταξης

Η χρονιά που διανύουμε αλλά και η χρονιά που έρχεται, είναι κρίσιμες για την κυπριακή οικονομία. Σίγουρα η εξέταση του Προϋπολογισμού για το 2022, διεξάγεται σε συνθήκες λιγότερης αβεβαιότητας από τον αντίστοιχο του 2021. Αναμφισβήτητα, αποτελεί θετική εξέλιξη, το γεγονός ότι ο Προϋπολογισμός του 2022 προνοεί μια σημαντική δημοσιονομική διόρθωση καθώς φαίνεται ότι οι μεγάλες απώλειες του 2020 υπερκαλύπτονται. Η οικονομία μας, επιστρέφει σιγά-σιγά σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης, τόσο τη χρονιά που διανύουμε, όσο και στην επόμενη (εκτός φυσικά συγκλονιστικού απροόπτου), αφήνοντας πίσω της, τον αρνητικό ρυθμό ανάπτυξης του 2020, καθώς και ένα μεγάλο μέρος των αρνητικών επιπτώσεων της πανδημίας.

Ενώ τα τελευταία χρόνια η πορεία της οικονομίας βρισκόταν σε ρυθμούς ανάκαμψης μετά και την προηγούμενη οικονομική κρίση, η πανδημική κρίση της COVID-19 είχε οδηγήσει την κυπριακή οικονομία σε ρυθμούς σημαντικής ύφεσης. Δυστυχώς, οι θυσίες του κυπριακού λαού κατά τα τελευταία χρόνια και ειδικότερα, μετά την κρίση του 2012-2013 προκειμένου να αναστραφεί η κακή εικόνα της οικονομίας, χρειάστηκε να επαναληφθούν για να ξεπεραστεί και αυτή η κρίση. Είναι γεγονός ότι η Κυβέρνηση έχει στηρίξει στο βαθμό που της επιτρέπουν οι οικονομικές της δυνατότητες, τους πολίτες και ειδικά τις πιο ευάλωτες ομάδες και αυτούς που επηρεάστηκαν περισσότερο.

Όμως μετά και τις τελευταίες εξελίξεις με την νέα μετάλλαξη, δυστυχώς εξακολουθούμε να αντιμετωπίζουμε πρόβλημα αβεβαιότητας ως προς τη διάρκεια, την ένταση αλλά και την έκταση αυτής της κρίσης. Οι προβλέψεις είτε της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, είτε αυτές της κυβέρνησης, εξακολουθούν να περιέχουν ένα βαθμό αβεβαιότητας. Ο Κρατικός Προϋπολογισμός του 2022 έχει ετοιμαστεί με βάση κάποια συγκεκριμένα δεδομένα, κάποιες παραδοχές, κάποια σενάρια και κάποιες υποθέσεις, τα οποία, στο τέλος της ημέρας, μπορεί να διαψευστούν. Η θέση μας, είναι ότι επιβάλλεται η στενή και τακτική παρακολούθηση των στόχων και των προβλέψεων και η έγκαιρη παρέμβαση των κρατικών υπηρεσιών, εκεί και όπου διαπιστώνεται απόκλιση.

Ανησυχούμε ότι υπάρχουν επιπρόσθετοι παράγοντες, πέραν της πανδημίας, που προσθέτουν στο κλίμα αβεβαιότητας και δεν είμαστε βέβαιοι σε ποιο βαθμό έχουν συνυπολογιστεί κατά την ετοιμασία του Προϋπολογισμού.

Ενδεικτικά αναφέρουμε:

1. Ο τουρισμός, ο οποίος είναι άμεσα συνδεδεμένος με την πορεία της πανδημίας και λόγω της εξάρτησης της χώρας μας από αυτόν.
2. Οι μη εξυπηρετούμενες χορηγήσεις. Μπορεί μέχρι στιγμής να έχουμε αποφύγει τα χειρότερα, ωστόσο, εάν οι συνέπειες της πανδημίας συνεχιστούν, κανείς δεν μπορεί να αποκλείσει μια αύξηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων, στο ήδη πολύ ψηλό ποσοστό λόγω επιπτώσεων της πανδημίας.
3. Την κατάργηση του επενδυτικού προγράμματος με τις αρνητικές συνέπειες στο ΑΕΠ, με αποκλειστική ευθύνη της Κυβέρνησης αφού το σχέδιο αποδείχτηκε ότι είχε διαχρονικές αδυναμίες και κενά και έτυχε εκμετάλλευσης από διάφορους επιτήδειους επαγγελματίες.
4. Το αυξημένο κόστος από τις ανεξέλεγκτες μεταναστευτικές ροές.
5. Η εξέλιξη της λειτουργίας του ΓΕΣΥ, οι πιθανές καταχρήσεις και προβλήματα. Το ΓΕΣΥ αποτελεί τη μεγαλύτερη κοινωνική αλλαγή και μεταρρύθμιση στον τόπο μας τα τελευταία χρόνια για αυτό και το στηρίξαμε, το στηρίζουμε και θα συνεχίσουμε να το στηρίζουμε με όλες μας τις δυνάμεις, όμως

θα παρακολουθούμε και θα παρεμβαίνουμε εκεί και όπου διαπιστώνουμε καθυστερήσεις, καταχρήσεις, μη ορθή διαχείριση και προβλήματα στη λειτουργία του.

Μπορεί τα μεγέθη του Προϋπολογισμού του 2022 να προβλέπουν ανάπτυξη της τάξης του 4%, όμως για εμάς, ένας Προϋπολογισμός θα πρέπει να ικανοποιεί και τις κοινωνικές ευαισθησίες, τη στήριξη των ευάλωτων και ευπαθών ομάδων του πληθυσμού, των νέων, την ανάπτυξη της υπαίθρου, των ορεινών, ημιορεινών, ακριτικών και μειονεκτικών περιοχών, της γεωργίας, την αντιμετώπιση του στεγαστικού προβλήματος, την αντιμετώπιση της μαστιγας των εκπονήσεων, την προστασία της πρώτης κατοικίας και της μικρής επαγγελματικής στέγης, την προστασία των συνεπών και σωστών δανειοληπτών από φαινόμενα καταχρηστικών ρητρών και υπερχρεώσεων, τη γεφύρωση της κοινωνικής ανισότητας μεταξύ των υψηλών και χαμηλών εισοδημάτων, τη μετάβαση στην κυκλική και πράσινη οικονομία, την αντιμετώπιση της ακρίβειας και των φαινομένων αισχροκέρδειας και τέλος, την αποφασιστική πάταξη της διαπλοκής και της διαφθοράς. Επίσης μπορεί στο φειντό Προϋπολογισμό να υπάρχει αύξηση στις αναπτυξιακές δαπάνες, όμως το σημαντικό είναι το τελικό ποσοστό υλοποίησης και αυτό θα το παρακολουθούμε.

Ειδικά το στεγαστικό πρόβλημα, θεωρούμε ότι γίνεται πολύ σοβαρό. Τόσο το κόστος αγοράς κατοικίας, όσο και της ενοικίασης, έχουν φθάσει σε πάρα πολύ υψηλά επίπεδα για αυτό προτείνουμε αναθεώρηση του Στεγαστικού Σχεδίου Πολιτικής και ειδικά του Σχεδίου Κινήτρων Στέγασης για τους νέους στις πόλεις αλλά και στην ύπαιθρο.

Το νέο Στεγαστικό Σχέδιο Αναζωογόνησης Ορεινών και Μειονεκτούντων Περιοχών δεν είναι ικανοποιητικό. Χρειάζεται περαιτέρω διεύρυνση των κριτηρίων και πρέπει να είναι πιο γενναϊόδωρο. Επαναλαμβάνουμε την εισήγηση μας για δημιουργία Ενιαίου Φορέα Στεγαστικής Πολιτικής.

Ένα ακόμη πρόβλημα που μας ανησυχεί, είναι το θέμα των εκπονήσεων. Με πολλή καθυστέρηση αναμένουμε την κατάθεση ολοκληρωμένης πρότασης υπό τη μορφή νομοσχεδίων η οποία να επιλύσει επιτέλους το πρόβλημα αυτό. Θα πρέπει η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου σε συνεργασία με το Υπουργείο Οικονομικών, να καταθέσουν τις προτάσεις τους με στόχο την προστασία των ευάλωτων ομάδων και επιτέλους να διαχωριστούν οι στρατηγικοί κακοπληρωτές από εκείνους που αντιμετωπίζουν πραγματικές αντικειμενικές δυσκολίες και οι οποίοι θα πρέπει να στηριχθούν.

Όσον αφορά τις μεταρρυθμίσεις, τασσόμαστε διαχρονικά υπέρ της υλοποίησης και άλλων διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων πέραν του ΓΕΣΥ. Είμαστε έτοιμοι να στηρίξουμε τα νομοσχέδια που προωθούνται για την τοπική αυτοδιοίκηση, τη δημόσια υπηρεσία, το δικαστικό σύστημα και το σύστημα απονομής δικαιοσύνης. Όμως, με λύπη παρατηρούμε ότι ειδικά στο θέμα της μεταρρύθμισης της τοπικής αυτοδιοίκησης, υπάρχουν σοβαρές διαφοροποιήσεις από τις σχετικές μελέτες αλλά και την αρχική εισήγηση της Κυβέρνησης με σκοπό να ικανοποιηθούν αιτήματα συγκεκριμένων Δήμων και Κοινοτήτων, με αποτέλεσμα να οδηγούμε το οικοδόμημα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε δύσκολα μονοπάτια και σε βάρος του δημοσίου συμφέροντος. Οι μεταρρυθμίσεις αυτές θα βοηθήσουν ώστε να οδηγηθεί η χώρα μας σε ισχυρή και βιώσιμη ανάπτυξη και να τη βοηθήσουν να αντιμετωπίσει οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις.

Επιπλέον των μεταρρυθμίσεων που συζητούνται, άλλη μεταρρύθμιση η οποία αναμένεται εδώ και πολύ καιρό, είναι η μεταρρύθμιση του φορολογικού μας συστήματος ούτως ώστε να βελτιωθεί η φοροεισπρακτική ικανότητα του κράτους, να παταχθεί η φοροδιαφυγή και να μειωθεί η φοροαποφυγή. Μια φορολογική μεταρρύθμιση η οποία μεταξύ άλλων θα πρέπει να δώσει φορολογικά κίνητρα για ένταξη νέων στην ιδιωτική πρωτοβουλία και στη δημιουργία των δικών τους επιχειρήσεων.

Επίσης, είμαστε θετικοί σε όποια νομοσχέδια προωθούνται στο πλαίσιο των μέτρων κατά της διαφθοράς και διαπλοκής τα οποία μεταξύ άλλων αφορούν μέτρα προστασίας για άτομα τα οποία καταγγέλλουν πράξεις διαφθοράς στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, τη σύσταση και λειτουργία ανεξάρτητης αρχής κατά της διαφθοράς και τις διαδικασίες λήψης δημοσίων αποφάσεων.

Σε σχέση με τους Ημικρατικούς Οργανισμούς, επαναλαμβάνουμε τη πάγια θέση μας ότι οι Οργανισμοί αυτοί θα πρέπει να διατηρηθούν, να ενισχυθούν και να εκσυγχρονιστούν για να μπορούν να ανταποκρίνονται στις σημερινές συνθήκες του ανταγωνισμού, διότι ένας υγιής ανταγωνισμός λειτουργεί προς όφελος των καταναλωτών.

Τέλος στηρίζουμε το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας το οποίο αντικατοπτρίζει τον ολοκληρωμένο σχεδιασμό της Κυπριακής Δημοκρατίας ούτως ώστε να αξιοποιηθούν οι πόροι ύψους 1,2 δις ευρώ που θα διατεθούν στην Κύπρο για την περίοδο 2021-2026 από τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το Σχέδιο αναμένεται να κινητοποιήσει σημαντικά πρόσθετα ιδιωτικά κεφάλαια ύψους περίπου 1,1 δις. Οι μεταρρυθμίσεις οι οποίες αναμένεται να υλοποιηθούν μέσω του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας θα δημιουργήσουν ένα φιλικότερο περιβάλλον προς την επιχειρηματικότητα αφού αναμένεται να μειωθεί η γραφειοκρατία, να επιταχυνθούν και να απλοποιηθούν οι διαδικασίες του δημοσίου με αποτέλεσμα να έχουμε ακόμη μεγαλύτερες ιδιωτικές επενδύσεις. Θα βοηθήσουμε στην επίτευξη των ορόσημων και στόχων ούτως ώστε να επιτύχουμε το στρατηγικό στόχο

του Σχεδίου ο οποίος συμπίπτει και με το στόχο του Κρατικού Προϋπολογισμού αλλά και του Μεσοπρόθεσμου Δημοσιονομικού Πλαισίου 2022-2024 που είναι η ενίσχυση της ανθεκτικότητας της οικονομίας και του δυναμικού της χώρας για οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντικά βιώσιμη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη και ευημερία.

ΜΕΡΟΣ Γ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ 2022

Ημερομηνία Συζήτησης	Υπουργείο/ανεξάρτητη Υπηρεσία
Δευτέρα 18 Οκτωβρίου 2021	<ul style="list-style-type: none">• Υπουργός Οικονομικών<ul style="list-style-type: none">- Ανάλυση κρατικών εσόδων- Δημοσιονομικοί δείκτες- Οικονομική πολιτική και δημοσιονομική κατάσταση <p><u>Επιμέρους προϋπολογισμοί:</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Υπουργείο Οικονομικών• Γενικό Λογιστήριο• Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης• Διαχείριση Δημόσιου Χρέους <p><i>Υπουργός Οικονομικών: Κωνσταντίνος Πετρίδης</i></p> <ul style="list-style-type: none">• Υπουργείο Άμυνας <i>Υπουργός Άμυνας: Χαράλαμπος Πετρίδης</i>• Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών <i>Πρόεδρος Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών: Έφη Παπαδοπούλου</i>• Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού <i>Πρόεδρος Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού: Λουκία Χριστοδούλου</i>
Παρασκευή 22 Οκτωβρίου 2021	<ul style="list-style-type: none">• Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας <i>Υπουργός Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας: Νατάσα Πηλείδου</i>• Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων <i>Επίτροπος Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων: Μαρία Στυλιανού Λοττίδη</i>
Δευτέρα 25 Οκτωβρίου 2021	<ul style="list-style-type: none">• Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού <i>Επίτροπος Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού: Δέσπω Μιχαηλίδου Λιβανίου</i>• Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής<ul style="list-style-type: none">• <i>Υφυπουργός Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής: Κυριάκος Κόκκινος</i>• Γραφείο Εφόρου Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων <i>Έφορος Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων: Στέλλα Μιχαηλίδου</i>
Παρασκευή 29 Οκτωβρίου 2021	<ul style="list-style-type: none">• Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου <i>Έφορος Εσωτερικού Ελέγχου: Άννα Ζαβού Χριστοφόρου</i>• Ελεγκτική Υπηρεσία <i>Γενικός Ελεγκτής: Οδυσσέας Μιχαηλίδης</i>

Ημερομηνία Συζήτησης	Υπουργείο/ανεξάρτητη Υπηρεσία
Δευτέρα 1 ^η Νοεμβρίου 2021	<ul style="list-style-type: none"> • Υπουργείο Υγείας <i>Υπουργός Υγείας: Μιχάλης Χατζηπαντέλας</i> • Γραφείο Επιτρόπου Εποπτείας (ΓεΣΥ) <i>Επίτροπος Εποπτείας (ΓεΣΥ): Χριστόδουλος Καϊσής</i> • Υφυπουργείο Ναυτιλίας <i>Υφυπουργός Ναυτιλίας: Βασίλης Δημητριάδης</i> • Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας <i>Υπουργός Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας: Πρόδρομος Προδρόμου</i>
Παρασκευή 5 Νοεμβρίου 2021	<ul style="list-style-type: none"> • Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος <i>Υπουργός Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος: Κώστας Καδής</i> • Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα <i>Επίτροπος Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα: Ειρήνη Λοϊζίδου Νικολαΐδου</i>
Δευτέρα 8 Νοεμβρίου 2021	<ul style="list-style-type: none"> • Υπουργείο Εσωτερικών <i>Υπουργός Εσωτερικών: Νίκος Νουρής</i> • Γραφείο Επιτρόπου Νομοθεσίας <i>Επίτροπος Νομοθεσίας: Λουΐζα Χριστοδουλίδου Ζανέττου</i>
Δευτέρα 15 Νοεμβρίου 2021	<ul style="list-style-type: none"> • Υφυπουργείο Τουρισμού <i>Υφυπουργός Τουρισμού: Σάββας Περδίδος</i>
Δευτέρα 22 Νοεμβρίου 2021	<ul style="list-style-type: none"> • Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων <i>Υπουργός Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων: Γιάννης Καρούσος</i> • Νομική Υπηρεσία <i>Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας: Γιώργος Σαββίδης</i> • Υπουργείο Εξωτερικών: <i>Υπουργός Εξωτερικών: Νίκος Χριστοδουλίδης</i> • Βουλή των Αντιπροσώπων <i>Γενική Διευθύντρια Βουλής των Αντιπροσώπων: Τασούλα Ιερωνυμίδου</i>
Δευτέρα 29 Νοεμβρίου 2021	<ul style="list-style-type: none"> • Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων <i>Υπουργός Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων: Ζέτα Αιμιλιανίδου</i> • Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας <i>Υφυπουργός Κοινωνικής Πρόνοιας: Αναστασία Ανθούση</i> • Δικαστική Υπηρεσία <i>Πρόεδρος Ανωτάτου Δικαστηρίου: Περσεφόνη Παναγή</i> • Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως <i>Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως: Στέφη Δράκου</i>

Ημερομηνία
Συζήτησης

Υπουργείο/ανεξάρτητη
Υπηρεσία

Δευτέρα
6 Δεκεμβρίου 2021

- **Διοικητής Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου**
Διοικητής Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου: Κωνσταντίνος Ηροδότου

ΜΕΡΟΣ Δ

1. ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΣΟΔΩΝ (σε χιλιάδες ευρώ)

	1	2	Μεταβολή	3	Μεταβολή	4	Μεταβολή	5	Μεταβολή	6	Μεταβολή
	Πραγματικά Έσοδα	Πραγματικά Έσοδα	2:1	Αναθεωρημένα Έσοδα	3:2	Προϋπολ. Έσοδα	4:3	Προϋπολ. Έσοδα	5:4	Προϋπολ. Έσοδα	6:5
	2019	2020	%	2021	%	2022	%	2023	%	2024	%
A. ΑΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	2.327.859	1.939.721	-16,67	2.014.027	3,83	2.130.221	5,77	2.096.921	-1,56	2.095.021	-0,09
I. Φόρος Εισοδήματος- Φυσικά Πρόσωπα	913.980	847.207	-7,31	891.607	5,24	830.000	-6,91	830.000	0,00	830.000	0,00
Υπάλληλοι	491.447	504.128	2,58	537.276	6,58	554.000	3,11	554.000	0,00	554.000	0,00
Υπάλληλοι Εταιρειών Διεθνών Δραστηριοτήτων	74.091	72.880	-1,63	73.463	0,80	0	-100,00	0	0,00	0	0,00
Αυτοεργοδοτούμενοι	41.244	29.849	-27,63	36.197	21,27	34.000	-6,07	34.000	0,00	34.000	0,00
Έκτακτη Εισφορά για την Άμυνα	307.198	240.350	-21,76	244.671	1,80	242.000	-1,09	242.000	0,00	242.000	0,00
II. Φόρος Εισοδήματος -Νομικά Πρόσωπα	939.012	699.503	-25,51	752.946	7,64	990.000	31,48	990.000	0,00	990.000	0,00
Εταιρικός Φόρος	893.519	647.226	-27,56	700.248	8,19	940.000	34,24	940.000	0,00	940.000	0,00
Άλλα (Φόρος Πιστωτικών Ιδρυμάτων)	45.493	52.277	14,91	52.698	0,81	50.000	-5,12	50.000	0,00	50.000	0,00
III. Φόροι Περιουσίας	119.877	79.944	-33,31	95.354	19,28	106.850	12,06	116.850	9,36	116.850	0,00
Φόρος Κεφαλαιουχικών Κερδών	112.360	76.149	-32,23	89.600	17,66	99.600	11,16	109.600	10,04	109.600	0,00
Άλλοι Φόροι Περιουσίας	7.517	3.795	-49,51	5.754	51,62	7.250	26,00	7.250	0,00	7.250	0,00
IV. Φόροι Μηχανοκινήτων Οχημάτων	81.811	80.608	-1,47	84.843	5,25	79.575	-6,21	79.575	0,00	79.575	0,00
V. Άλλοι	273.179	232.459	-14,91	189.277	-18,58	123.796	-34,60	80.496	-34,98	78.596	-2,36
Έκτακτη Εισφορά	4.527	3.597	-20,54	2.637	-26,69	2.502	-5,12	1.502	-39,97	2	-99,87
Συνεισφορά Σύνταξης Χήρων και Ορφανών	20.084	19.920	-0,82	20.700	3,92	20.500	-0,97	20.300	-0,98	20.000	-1,48
Συνταξιοδοτική Συνεισφορά	32.301	32.330	0,09	32.500	0,53	32.500	0,00	32.400	-0,31	32.300	-0,31
Μειώσεις Απολαβών	191.992	161.407	-15,93	121.561	-24,69	50.000	-58,87	0	-100,00	0	0,00
Εισφορά για Ιατροφαρμακευτική Περιθαλψη	5.992	771	-87,13	9	-98,83	0	-100,00	0	0,00	0	0,00
Συν. έναντι φιλοδοξ. Εργαζομ. Συμβασ.	5.711	6.592	15,43	6.600	0,12	6.200	-6,06	6.200	0,00	6.200	0,00
Τέλη Απώλησης Νερού	0	29	0,00	86	196,55	94	9,30	94	0,00	94	0,00
Φόρος Καζίνο	12.572	7.813	-37,85	5.184	-33,65	12.000	131,48	20.000	66,67	20.000	0,00
B. ΕΜΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	3.196.977	3.126.981	-2,19	3.233.950	3,42	3.063.042	-5,28	3.080.763	0,58	3.095.457	0,48
Εισαγωγικοί Δασμοί	31.490	31.193	-0,94	33.081	6,05	32.582	-1,51	33.083	1,54	33.584	1,51
Φόροι Κατανάλωσης	581.516	512.308	-11,90	526.738	2,82	544.053	3,29	561.635	3,23	577.302	2,79
Φόρος Προστιθεμένης Αξίας	2.143.551	2.167.649	1,12	2.254.446	4,00	2.099.910	-6,85	2.099.900	0,00	2.099.890	0,00
Δικαιώματα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας	74.723	57.730	-22,74	67.600	17,10	61.000	-9,76	61.000	0,00	61.000	0,00
Φόροι Μηχανοκινήτων Οχημάτων	27.842	27.674	-0,60	28.050	1,36	28.050	0,00	28.050	0,00	28.050	0,00
Εισφορές στο Ταμείο Κοινωνικής Συνοχής	179.866	172.442	-4,13	172.907	0,27	172.000	-0,52	172.000	0,00	172.000	0,00
Τέλη Χαρτοσήμων	43.959	35.618	-18,97	37.043	4,00	30.045	-18,89	30.045	0,00	30.045	0,00
Άλλοι	114.030	122.367	7,31	114.085	-6,77	95.402	-16,38	95.050	-0,37	93.586	-1,54

	1 Πραγματικά Εσοδα 2019	2 Πραγματικά Εσοδα 2020	Μεταβολή 2:1 %	3 Αναθεωρημένα Εσοδα 2021	Μεταβολή 3:2 %	4 Προϋπολ. Εσοδα 2022	Μεταβολή 4:3 %	5 Προϋπολ. Εσοδα 2023	Μεταβολή 5:4 %	6 Προϋπολ. Εσοδα 2024	Μεταβολή 6:5 %
Γ. ΠΩΛΗΣΗ ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	274.036	212.208	-22,56	259.976	22,51	557.082	114,28	575.909	3,38	584.622	1,51
Δ. ΕΝΟΙΚΙΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ ΠΡΟΣΟΔΟΙ	205.754	118.995	-42,17	143.246	20,38	140.269	-2,08	134.325	-4,24	179.886	33,92
Ενοίκια και Δικαιώματα	134.663	87.750	-34,84	73.186	-16,60	77.869	6,40	71.425	-8,28	116.986	63,79
Άλλοι Πρόσοδοι	71.091	31.245	-56,05	70.060	124,23	62.400	-10,93	62.900	0,80	62.900	0,00
Κέρδη Κεντρικής Τράπεζας	23.743	0	-100,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Κρατικό Λαχείο	16.226	10.134	-37,54	11.098	9,51	12.150	9,48	12.150	0,00	12.150	0,00
Ε. ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ	299.935	284.860	-5,03	319.046	12,00	330.393	3,56	337.372	2,11	344.407	2,09
Επιβαρύνσεις Φόρων και Τελών	37.788	24.506	-35,15	32.059	30,82	34.343	7,12	34.358	0,04	34.373	0,04
Πρόστιμα και Χρηματικές Ποινές	17.336	15.108	-12,85	20.804	37,70	20.221	-2,80	20.191	-0,15	20.211	0,10
Εισφορές από τα Ταμεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων	34.708	33.524	-3,41	41.092	22,57	41.092	0,00	41.093	0,00	41.092	0,00
Εισφορές Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης	8.680	8.093	-6,76	9.940	22,82	8.651	-12,97	8.646	-0,06	8.646	0,00
Άλλες	201.411	203.617	1,10	215.139	5,66	226.074	5,08	233.072	3,10	240.073	3,00
ΣΤ. ΑΛΛΑ ΕΣΟΔΑ	186.344	258.466	38,70	98.557	-61,87	104.150	5,67	102.578	-1,51	101.512	-1,04
Εσοδα μη άλλως Κατατάξιμα	100.813	191.693	90,15	32.964	-82,80	32.627	-1,02	32.621	-0,02	32.742	0,37
Εσοδα Αμυντικής Θεωράκισης	234	135	-42,31	100	-25,93	100	0,00	100	0,00	100	0,00
Άλλα Λειτουργικά Έσοδα	25.982	13.085	-49,64	18.225	39,28	21.862	19,96	20.567	-5,92	20.042	-2,55
Πρόσοδοι από Τόκους	55.122	52.461	-4,83	45.799	-12,70	48.458	5,81	48.187	-0,56	47.525	-1,37
Πωλήσεις Παγίων/Μετοχών	4.193	1.092	-73,96	1.469	34,52	1.103	-24,91	1.103	0,00	1.103	0,00
ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ	6.490.905	5.941.231	-8,47	6.068.802	2,15	6.325.157	4,22	6.327.868	0,04	6.400.905	1,15
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	3.334.248	6.206.808	86,15	3.190.511	-48,60	2.156.331	-32,41	2.313.427	7,29	2.212.640	-4,36
Χορηγίες	163.323	86.157	-47,25	404.027	368,94	405.816	0,44	424.515	4,61	409.006	-3,65
Δάνεια	3.170.925	6.120.651	93,02	2.786.484	-54,47	1.750.515	-37,18	1.888.912	7,91	1.803.634	-4,51
ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	9.825.153	12.148.039	23,64	9.259.313	-23,78	8.481.488	-8,40	8.641.295	1,88	8.613.545	-0,32

2. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ

	Πραγματικές Δαπάνες 2019	% αναλογία	Πραγματικές Δαπάνες 2020	% αναλογία	Προϋπολ. Δαπάνες 2021	% αναλογία	Προϋπολ. Δαπάνες 2022	% αναλογία	Προϋπολ. Δαπάνες 2023	% αναλογία	Προϋπολ. Δαπάνες 2024	% αναλογία
1. ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	2.652.490	26,0	2.757.649	27,4	2.960.824	27,2	3.043.948	29,1	3.210.765	31,4	3.316.392	29,2
Σύνολο αποδογών	2.007.030	19,7	2.071.639	20,6	2.258.709	20,7	2.313.758	22,1	2.448.977	24,0	2.516.907	22,2
Συντάξεις και Φιλοδογήματα	645.460	6,3	686.010	6,8	702.115	6,4	730.190	7,0	761.788	7,5	799.485	7,0
2. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	682.263	6,7	733.380	7,3	898.832	8,2	972.025	9,3	1.092.853	10,7	1.217.521	10,7
Λειτουργικές Δαπάνες	225.137	2,2	265.820	2,6	244.649	2,2	275.805	2,6	280.984	2,8	276.742	2,4
Συντηρήσεις και Επιδιορθώσεις	67.763	0,7	68.114	0,7	95.486	0,9	93.390	0,9	101.960	1,0	113.678	1,0
Εκπαίδευση Προσωπικού/Συνέδρια/Σεμινάρια	15.697	0,2	9.701	0,1	19.918	0,2	21.250	0,2	20.597	0,2	20.810	0,2
Συμβουλευτικές Υπηρεσίες	69.602	0,7	77.924	0,8	116.546	1,1	127.603	1,2	128.038	1,3	125.199	1,1
Εκδόσεις και Δημοσιότητα	30.951	0,3	22.387	0,2	36.460	0,3	39.059	0,4	37.119	0,4	36.588	0,3
Δαπάνες Άμυνας και Αστυνόμευσης	270.297	2,7	281.473	2,8	282.462	2,6	311.865	3,0	300.164	2,9	294.320	2,6
Μη Προβλεπόμενες Δαπάνες και Αποθεματικό	0	0,0	0	0,0	98.000	0,9	78.000	0,7	199.000	1,9	325.220	2,9
Δαπάνες σε Σχέση με τα Έσοδα	2.816	0,0	1.810	0,0	4.011	0,0	24.253	0,2	24.191	0,2	24.164	0,2
Άλλες Λειτουργικές Δαπάνες	0	0,0	6.151	0,1	1.300	0,0	800	0,0	800	0,0	800	0,0
3. ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ	2.506.413	24,6	3.213.338	31,9	3.331.547	30,6	3.048.951	29,2	3.015.391	29,5	3.027.380	26,7
Μεταβιβάσεις Εσωτερικού	838.242	8,2	809.939	8,0	874.725	8,0	879.802	8,4	884.533	8,7	891.147	7,9
Μεταβιβάσεις Εξωτερικού	268.193	2,6	284.428	2,8	336.860	3,1	310.658	3,0	319.455	3,1	330.350	2,9
Επιχορηγήσεις	111.291	1,1	212.061	2,1	411.779	3,8	187.973	1,8	192.557	1,9	190.239	1,7
Κοινωνικές Παροχές	1.274.349	12,5	1.894.611	18,8	1.696.926	15,6	1.660.024	15,9	1.607.852	15,7	1.605.350	14,1
Αποζημιώσεις και Έξοδα Αγωγών	14.338	0,1	12.299	0,1	11.257	0,1	10.494	0,1	10.994	0,1	10.294	0,1
4. ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΑ ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑ	71.112	0,7	73.922	0,7	319.753	2,9	325.822	3,1	337.270	3,3	389.513	3,4
5. ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΡΕΟΥΣ	534.146	5,2	509.161	5,1	529.525	4,9	458.239	4,4	399.407	3,9	375.772	3,3
6. ΠΑΓΙΑ/ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	93.286	0,9	96.070	1,0	123.091	1,1	171.029	1,6	147.825	1,4	124.791	1,1
7. ΕΡΓΑ ΥΠΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ	170.255	1,7	230.393	2,3	315.802	2,9	356.498	3,4	461.086	4,5	377.601	3,3
8. ΔΑΝΕΙΑ	3.473.080	34,1	2.450.776	24,4	2.425.609	22,2	2.049.448	19,6	1.515.177	14,8	2.489.146	21,9
Έκδοση Δανείων	84.721	0,8	83.936	0,8	156.050	1,4	66.130	0,6	66.130	0,6	66.130	0,6
Αποπληρωμές Δανείων Εξωτερικού	2.158.600	21,2	1.457.324	14,5	98.000	0,9	1.091.000	10,4	1.092.000	10,7	1.947.000	17,2
Αποπληρωμές Δανείων Εσωτερικού	1.229.759	12,1	909.516	9,0	2.171.559	19,9	892.318	8,5	357.047	3,5	476.016	4,2
9. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ*							31.282	0,3	31.493	0,3	29.022	0,3
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	10.183.045	100,0	10.064.689	100,0	10.904.983	100,0	10.457.242	100,0	10.211.267	100,0	11.347.138	100,0

* Μέχρι και το 2021, οι δαπάνες της ΒτΑ κατανέμονται στις Ομάδες Λογαριασμών. Μετά τη συνταγματική τροποποίηση, στην παρούσα φάση, ο Προϋπολογισμός της ΒτΑ για το 2022 και το ΜΔΠ 2022 - 2024 δεν κατανέμεται στις Ομάδες Λογαριασμών, αλλά προστίθεται, για σκοπούς σύγκρισης, στο σύνολο του Κρατικού Προϋπολογισμού.

3. ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ (σε χιλιάδες ευρώ)

	1	2	Διαφορά	%	3	Διαφορά	%	4	Διαφορά	%	5	Διαφορά	%	6	Διαφορά	%
	Πραγματικές	Πραγματικές	2-1	2:1	Προϋπολ.	3-2	3:2	Προϋπολ.	4-3	4:3	Προϋπολ.	5-4	5:4	Προϋπολ.	6-5	6:5
	Δαπάνες	Δαπάνες			Δαπάνες			Δαπάνες			Δαπάνες			Δαπάνες		
	2019	2020			2021			2022			2023			2024		
Ι. ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	2.652.490	2.757.649	105.159	4,0	2.960.824	203.175	7,4	3.043.948	83.124	2,8	3.210.765	166.817	5,5	3.316.392	105.627	3,3
Σύνολο αποδοχών	2.007.030	2.071.639	64.609	3,2	2.258.709	187.070	9,0	2.313.758	55.049	2,4	2.448.977	135.219	5,8	2.516.907	67.930	2,8
Απολαβές προσωπικού	1.728.426	1.772.726	44.300	2,6	1.922.806	150.080	8,5	1.972.961	50.155	2,6	2.087.854	114.893	5,8	2.139.981	52.127	2,5
Αξιοματούχοι της Δημοκρατίας	10.373	12.270	1.897	18,3	12.566	296	2,4	7.079	-5.487	-43,7	7.115	36	0,5	7.131	16	0,2
Κρατικοί υπαλλήλοι	1.575.376	1.619.463	44.087	2,8	1.759.960	140.497	8,7	1.815.190	55.230	3,1	1.928.687	113.497	6,3	1.979.923	51.236	2,7
Ωρομίσθιο Κυβερνητικό Προσωπικό	142.677	140.993	-1.684	-1,2	150.280	9.287	6,6	150.692	412	0,3	152.052	1.360	0,9	152.927	875	0,6
Προσωπικό Εξωτερικών Υπηρεσιών	14.797	14.748	-49	-0,3	19.200	4.452	30,2	19.575	375	2,0	19.849	274	1,4	20.173	324	1,6
Συνεισφορές της Κυβέρνησης στο Τ.Κ.Α.	196.639	199.180	2.541	1,3	218.018	18.838	9,5	222.458	4.440	2,0	235.864	13.406	6,0	249.449	13.585	5,8
Συνεισφορές της Κυβέρνησης σε άλλα Ταμεία	6.241	6.480	239	3,8	7.370	890	13,7	7.289	-81	-1,1	7.367	78	1,1	7.522	155	2,1
Συνεισφορά της Κυβέρνησης στο Τ.Κ.Σ.	34.438	35.218	780	2,3	36.645	1.427	4,1	37.174	529	1,4	40.154	2.980	8,0	40.458	304	0,8
Συνεισφορά της Κυβέρνησης στο Γενικό Σχέδιο Υγείας	26.489	43.287	16.798	0,0	54.670	11.383	26,3	54.301	-369	-0,7	57.889	3.588	6,6	59.324	1.435	2,5
Συντάξεις και Φυλοδορήματα	645.460	686.010	40.550	6,3	702.115	16.105	2,3	730.190	28.075	4,0	761.788	31.598	4,3	799.485	37.697	4,9
2. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	682.263	733.380	51.117	7,5	898.832	165.452	22,6	972.025	73.193	8,1	1.092.853	120.828	12,4	1.217.521	124.668	11,4
Λειτουργικές Δαπάνες	225.137	265.820	40.683	18,1	244.649	-21.171	-8,0	275.805	31.156	12,7	280.984	5.179	1,9	276.742	-4.242	-1,5
Οδοιπορικά	2.973	2.476	-497	-16,7	3.847	1.371	55,4	3.625	-222	-5,8	3.640	15	0,4	3.624	-16	-0,4
Λειτουργικά Έξοδα Γραφείου	42.081	41.782	-299	-0,7	52.923	11.141	26,7	57.144	4.221	8,0	56.212	-932	-1,6	55.233	-979	-1,7
Λειτουργικά Έξοδα Μη Γραφειακών Χώρων	38.006	33.193	-4.813	-12,7	49.276	16.083	48,5	55.699	6.423	13,0	58.838	3.139	5,6	56.101	-2.737	-4,7
Άλλα Λειτουργικά Έξοδα	27.376	29.506	2.130	7,8	24.014	-5.492	-18,6	27.862	3.848	16,0	29.908	2.046	7,3	29.972	64	0,2
Αγορά Αναλώσιμων Γραφείου	7.219	7.316	97	1,3	9.321	2.005	27,4	10.106	785	8,4	9.767	-339	-3,4	9.716	-51	-0,5
Αγορά Αναλώσιμων Μη Γραφειακών Χώρων	107.482	151.547	44.065	41,0	105.268	-46.279	-30,5	121.369	16.101	15,3	122.619	1.250	1,0	122.096	-523	-0,4
Αγορά Υδάτος	58.994	36.230	-22.764	-38,6	30.000	-6.230	-17,2	30.000	0	0,0	30.000	0	0,0	30.000	0	0,0
Αγορά Φαρμάκων	20.004	86.611	66.607	333,0	45.036	-41.575	-48,0	59.040	14.004	31,1	59.040	0	0,0	59.040	0	0,0
Άλλες Ιατρικές Προμήθειες	4.644	4.732	88	1,9	1.120	-3.612	-76,3	1.677	557	49,7	1.677	0	0,0	1.677	0	0,0
Συντηρήσεις και Επιδιορθώσεις	67.763	68.114	351	0,5	95.486	27.372	40,2	93.390	-2.096	-2,2	101.960	8.570	9,2	113.678	11.718	11,5
Συντηρήσεις Κτιρίων και Γραφείων	13.833	11.954	-1.879	-13,6	20.974	9.020	75,5	16.402	-4.572	-21,8	13.909	-2.493	-15,2	13.658	-251	-1,8
Συντηρήσεις Έργων Υποδομής	28.682	30.718	2.036	7,1	40.936	10.218	33,3	40.944	8	0,0	40.895	-49	-0,1	41.094	199	0,5
Συντηρήσεις Άλλων Χώρων	1.160	1.031	-129	-11,1	1.474	443	43,0	3.939	2.465	167,2	10.067	6.128	155,6	17.895	7.828	77,8
Μηχανήματα, Μηχανολογικός και Άλλος Εξοπλισμός	12.381	12.941	560	4,5	15.487	2.546	19,7	14.210	-1.277	-8,2	14.080	-130	-0,9	17.213	3.133	22,3
Τηλεπικοινωνιακός και Μηχανογραφικός Εξοπλισμός	11.350	11.395	45	0,4	16.435	5.040	44,2	17.676	1.241	7,6	22.832	5.156	29,2	23.640	808	3,5
Άλλες Συντηρήσεις και Επιδιορθώσεις	357	75	-282	-79,0	180	105	140,0	219	39	21,7	177	-42	-19,2	178	1	0,6

	1	2		%	3		%	4		%	5		%	6		%
	Πραγματικές Δαπάνες 2019	Πραγματικές Δαπάνες 2020	Διαφορά 2-1	Μεταβολή 2:1	Προϋπολ. Δαπάνες 2021	Διαφορά 3-2	Μεταβολή 3:2	Προϋπολ. Δαπάνες 2022	Διαφορά 4-3	Μεταβολή 4:3	Προϋπολ. Δαπάνες 2023	Διαφορά 5-4	Μεταβολή 5:4	Προϋπολ. Δαπάνες 2024	Διαφορά 6-5	Μεταβολή 6:5
Εκπαίδευση Προσωπικού/Συνέδρια/Σεμινάρια	15.697	9.701	-5.996	-38,2	19.918	10.217	105,3	21.250	1.332	6,7	20.597	-653	-3,1	20.810	213	1,0
Συμβουλευτικές Υπηρεσίες	69.602	77.924	8.322	12,0	116.546	38.622	49,6	127.603	11.057	9,5	128.038	435	0,3	125.199	-2.839	-2,2
Εκδόσεις και Δημοσιότητα	30.951	22.387	-8.564	-27,7	36.460	14.073	62,9	39.059	2.599	7,1	37.119	-1.940	-5,0	36.588	-531	-1,4
Δαπάνες Αμυνας και Αστυνόμευσης	270.297	281.473	11.176	4,1	282.462	989	0,4	311.865	29.403	10,4	300.164	-11.701	-3,8	294.320	-5.844	-1,9
Δαπάνες Αμυντικής Θωράκισης	259.212	270.100	10.888	4,2	270.127	27	0,0	299.311	29.184	10,8	287.715	-11.596	-3,9	281.872	-5.843	-2,0
Μη Προβλεπόμενες Δαπάνες και Αποθεματικό	0	0	0	0,0	98.000	98.000	0,0	78.000	-20.000	-20,4	199.000	121.000	155,1	325.220	126.220	63,4
Δαπάνες σε Σχέση με τα Έσοδα	2.816	1.810	-1.006	-35,7	4.011	2.201	121,6	24.253	20.242	504,7	24.191	-62	-0,3	24.164	-27	-0,1
Επιστροφές Έμμεσων Φόρων	1.486	431	-1.055	-71,0	2.288	1.857	430,9	2.238	-50	-2,2	2.138	-100	-4,5	2.138	0	0,0
Επιστροφές Τελών και Άλλων Προσόδων	1.330	1.379	49	3,7	1.723	344	24,9	22.015	20.292	1177,7	22.053	38	0,2	22.026	-27	-0,1
Άλλες Διευθυντικές Δαπάνες	0	6.151	6.151	0	1.300	-4851	-78,8652	800	-500	-38,4615	800	0	0	800	0	0
3. ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ	2.506.413	3.213.338	706.925	28,2	3.331.547	118.209	3,7	3.048.951	-282.596	-8,5	3.015.391	-33.560	-1,1	3.027.380	11.989	0,4
Μεταβιβάσεις Εσωτερικού	838.242	809.939	-28.303	-3,4	874.725	64.786	8,0	879.802	5.077	0,6	884.533	4.731	0,5	891.147	6.614	0,7
Ημικρατικοί Οργανισμοί	217.313	204.763	-12.550	-5,8	234.349	29.586	14,4	251.433	17.084	7,3	243.453	-7.980	-3,2	240.680	-2.773	-1,1
Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης	118.404	107.842	-10.562	-8,9	102.161	-5.681	-5,3	101.777	-384	-0,4	101.500	-277	-0,3	101.223	-277	-0,3
Συμβούλια / Επιτροπές / Οργανώσεις	23.095	24.585	1.490	6,5	26.999	2.414	9,8	15.193	-11.806	-43,7	14.635	-558	-3,7	14.205	-430	-2,9
Άλλες Μεταβιβάσεις Εσωτερικού:	479.430	472.749	-6.681	-1,4	511.216	38.467	8,1	511.399	183	0,0	524.945	13.546	2,6	535.039	10.094	1,9
(Γενική Κυβερνητική Εισφορά στο Τ.Κ.Α.)	418.960	397.149	-21.811	-5,2	414.000	16.851	4,2	406.453	-7.547	-1,8	423.513	17.060	4,2	430.000	6.487	1,5
Μεταβιβάσεις Εξωτερικού	268.193	284.428	16.235	6,1	336.860	52.432	18,4	310.658	-26.202	-7,8	319.455	8.797	2,8	330.350	10.895	3,4
Επιχορηγήσεις	111.291	212.061	100.770	90,5	411.779	199.718	94,2	187.973	-223.806	-54,4	192.557	4.584	2,4	190.239	-2.318	-1,2
Κοινωνικές Παροχές	1.274.349	1.894.611	620.262	48,7	1.696.926	-197.685	-10,4	1.660.024	-36.902	-2,2	1.607.852	-52.172	-3,1	1.605.350	-2.502	-0,2
Παροχές Παιδείας	154.503	173.541	19.038	12,3	168.176	-5.365	-3,1	172.370	4.194	2,5	175.173	2.803	1,6	178.695	3.522	2,0
Πολιτιστικές Παροχές	7.831	4.824	-3.007	-38,4	6.400	1.576	32,7	6.915	515	8,0	6.715	-200	-2,9	6.715	0	0,0
Παροχές Υγείας	432.700	513.589	80.889	18,7	605.520	91.931	17,9	614.143	8.623	1,4	585.758	-28.385	-4,6	575.757	-10.001	-1,7
Παροχές Στέγασης	34.205	42.955	8.750	25,6	57.830	14.875	34,6	67.301	9.471	16,4	67.101	-200	-0,3	66.831	-270	-0,4
Παροχές Κοινωνικής Πρόνοιας	564.543	1.090.908	526.365	93,2	637.848	-453.060	-41,5	690.995	53.147	8,3	695.376	4.381	0,6	699.049	3.673	0,5
Άλλες Κοινωνικές Παροχές	19.252	18.782	-470	-2,4	172.293	153.511	817,3	53.076	-119.217	-69,2	22.417	-30.659	-57,8	22.450	33	0,1
Ειδικά Ταμεία	61.315	50.012	-11.303	-18,4	48.859	-1.153	-2,3	55.224	6.365	13,0	55.312	88	0,2	55.853	541	1,0
Αποζημιώσεις και Έξοδα Αγωγών	14.338	12.299	-2.039	-14,2	11.257	-1.042	-8,5	10.494	-763	-6,8	10.994	500	4,8	10.294	-700	-6,4

	1	2		%	3		%	4		%	5		%	6		%
	Πραγματικές Δαπάνες 2019	Πραγματικές Δαπάνες 2020	Διαφορά 2-1	Μεταβολή 2:1	Προϋπολ. Δαπάνες 2021	Διαφορά 3-2	Μεταβολή 3:2	Προϋπολ. Δαπάνες 2022	Διαφορά 4-3	Μεταβολή 4:3	Προϋπολ. Δαπάνες 2023	Διαφορά 5-4	Μεταβολή 5:4	Προϋπολ. Δαπάνες 2024	Διαφορά 6-5	Μεταβολή 6:5
4. ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΑ ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑ	71.112	73.922	2.810	4,0	319.753	245.831	332,6	325.822	6.069	1,9	337.270	11.448	3,5	389.513	52.243	15,5
5. ΆΛΛΑ ΕΞΟΔΑ	534.146	509.161	-24.985	-4,7	529.525	20.364	4,0	458.239	-71.286	-13,5	399.407	-58.832	-12,8	375.772	-23.635	-5,9
Εξυπηρέτηση Δημοσίου Χρέους	534.146	509.161	-24.985	-4,7	529.525	20.364	4,0	458.239	-71.286	-13,5	399.407	-58.832	-12,8	375.772	-23.635	-5,9
Τόκοι Εσωτερικού	158.764	124.794	-33.970	-21,4	115.697	-9.097	-7,3	73.568	-42.129	-36,4	37.446	-36.122	-49,1	29.598	-7.848	-21,0
Τόκοι Εξωτερικού	335.312	329.552	-5.760	-1,7	381.625	52.073	15,8	353.218	-28.407	-7,4	331.068	-22.150	-6,3	315.079	-15.989	-4,8
Άλλοι Τόκοι Πληρωτέοι	24.781	27.487	2.706	10,9	17.447	-10.040	-36,5	18.062	615	3,5	17.062	-1.000	-5,5	17.062	0	0,0
Τραπεζικές Επιβαρύνσεις	15.289	27.328	12.039	78,7	14.756	-12.572	-46,0	13.391	-1.365	-9,3	13.831	440	3,3	14.033	202	1,5
6. ΠΑΓΙΑ/ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	93.286	96.070	2.784	3,0	123.091	27.021	28,1	171.029	47.938	38,9	147.825	-23.204	-13,6	124.791	-23.034	-15,6
Αγορά Γης και Κτιρίων	53.946	47.722	-6.224	-11,5	45.000	-2.722	-5,7	72.010	27.010	60,0	58.310	-13.700	-19,0	58.310	0	0,0
Αγορά Σταθερών και Κινητών Μηχανημάτων	15.741	14.551	-1.190	-7,6	20.607	6.056	41,6	37.368	16.761	81,3	28.364	-9.004	-24,1	17.451	-10.913	-38,5
Αγορά Εξοπλισμού	22.634	32.852	10.218	45,1	55.758	22.906	69,7	58.524	2.766	5,0	59.385	861	1,5	47.400	-11.985	-20,2
Κινητά Μηχανήματα	965	945	-20	-2,1	1.726	781	82,6	3.127	1.401	81,2	1.766	-1.361	-43,5	1.630	-136	-7,7
Επενδύσεις	0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
7. ΕΡΓΑ ΥΠΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ	170.255	230.393	60.138	35,3	315.802	85.409	37,1	356.498	40.696	12,9	461.086	104.588	29,3	377.601	-83.485	-18,1
Ανέγερση, Επεκτάσεις και Βελτιώσεις Κτιρίων	56.726	57.883	1.157	2,0	89.791	31.908	55,1	90.509	718	0,8	118.824	28.315	31,3	115.052	-3.772	-3,2
Δρόμοι	38.863	41.616	2.753	7,1	84.869	43.253	103,9	108.094	23.225	27,4	147.769	39.675	36,7	150.134	2.365	1,6
Έργα Υποδομής	23.711	44.638	20.927	88,3	50.281	5.643	12,6	39.418	-10.863	-21,6	40.888	1.470	3,7	50.719	9.831	24,0
Κατασκευαστικά Έργα	43.952	78.640	34.688	78,9	88.141	9.501	12,1	114.192	26.051	29,6	150.470	36.278	31,8	58.361	-92.109	-61,2
Άλλα Έργα	7.003	7.616	613	8,8	2.720	-4.896	-64,3	4.285	1.565	57,5	3.135	-1.150	-26,8	3.335	200	6,4
8. ΔΑΝΕΙΑ	3.473.080	2.450.776	-1.022.304	-29,4	2.425.609	-25.167	-1,0	2.049.448	-376.161	-15,5	1.515.177	-534.271	-26,1	2.489.146	973.969	64,3
Έκδοση Δανείων	84.721	83.936	-785	-0,9	156.050	72.114	85,9	66.130	-89.920	-57,6	66.130	0	0,0	66.130	0	0,0
Αποπληρωμές Δανείων Εξωτερικού	2.158.600	1.457.324	-701.276	-32,5	98.000	-1.359.324	-93,3	1.091.000	993.000	1013,3	1.092.000	1.000	0,1	1.947.000	855.000	78,3
Αποπληρωμές Δανείων Εσωτερικού	1.229.759	909.516	-320.243	-26,0	2.171.559	1.262.043	138,8	892.318	-1.279.241	-58,9	357.047	-535.271	-60,0	476.016	118.969	33,3
9. ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ *								31.282	31.282		31.493	211	0,7	29.022	-2.471	-7,8
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	10.183.045	10.064.689	-118.356	-1,2	10.904.983	840.294	8,3	10.457.242	-447.741	-4,1	10.211.267	-245.975	-2,4	11.347.138	1.135.871	11,1

4. **ΚΥΡΙΟΤΕΡΟΙ ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ¹⁹**

	2019 (Πραγματικά) € εκ.	2020 (Προκαταρκτικά στοιχεία) € εκ.	2021 (Εκτίμηση) € εκ.	2022 (Πρόβλεψη) € εκ.	2023 (Πρόβλεψη) € εκ.	2024 (Πρόβλεψη) € εκ.
Ακαθάριστο Εγχώριον Προϊόν (τρέχουσες τιμές)	22.287,0	20.840,7	22.416,4	23.664,0	24.962,4	26.219,8
Ρυθμός Ανάπτυξης (%)	3,1	(5,1)	5,5	4,0	3,4	3,0
Ανεργία ΕΕΔ (%)	7,1	7,6	7,5	6,5	6,0	5,2
Πληθωρισμός (% μεταβολή Δείκτη Τιμών Καταναλωτή)	0,5	(1,1)	2,0	1,5	2,0	2,0
Δημοσιονομικό Ισοζύγιο	326,3	-1.193,2	-1.129,8	-268,5	-116,7	197,3
% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος	1,5	-5,7	-5,0	-1,1	-0,5	0,8
Πρωτογενές Έλλειμμα/Πλεόνασμα	835,8	-741,6	-683,6	156,5	239,6	519,2
% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος	3,8	-3,6	-3,0	0,7	1,0	2,0
Κεφαλαιουχικές Δαπάνες	577,1	614,8	669,0	731,7	769,5	824,6
% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος	2,6	2,9	3,0	3,1	3,1	3,1
Δημόσιο Χρέος	20.957,8	24.828,7	24.148,1	23.866,6	24.192,6	23.661,9
% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος	94,0	119,1	107,7	100,9	96,9	90,2
Δημόσιο Εξωτερικό Χρέος	16.985,8	20.324,3	21.687,3	22.196,3	22.954,3	22.612,3
% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος	76,2	97,5	96,7	93,8	92,0	86,2

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία (Σεπτέμβριος 2021) και Υπουργείο Οικονομικών (Πρόβλεψη)

¹⁹ Πηγή: Κρατικός προϋπολογισμός 2022 - Συγκριτικοί πίνακες πληροφόρησης.

ΜΕΡΟΣ Ε - ΣΥΓΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ ΟΦΕΙΛΩΝ ΚΑΙ ΔΑΠΑΝΩΝ ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ/ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΕΞΟΥΣΙΕΣ/ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ/ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	2020 Πραγματική Δαπάνη €	2021 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2021 Αναθεωρημένος Προϋπολογισμός €	2022 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2023 ΜΔΠ €	2024 ΜΔΠ €
Προεδρία και Προεδρικό Μέγαρο						
Πάγιο Ταμείο	169.362	171.567	170.606	174.390	175.695	177.017
Τακτικές Δαπάνες	7.357.906	8.653.773	8.208.168	7.711.224	7.135.549	6.939.792
Αναπτυξιακές Δαπάνες	3.154	5.020	6.020	1.195.020	89.320	89.320
Σύνολο	7.530.421	8.830.360	8.384.794	9.080.634	7.400.564	7.206.129
Υπουργικό Συμβούλιο						
Τακτικές Δαπάνες	1.953.418	122.582	111.574	147.955	148.619	149.700
Αναπτυξιακές Δαπάνες	0	10	0	10	10	10
Σύνολο	1.953.418	122.592	111.574	147.965	148.629	149.710
Βουλή των Αντιπροσώπων						
Τακτικές Δαπάνες	25.293.592	30.535.350	26.838.727	31.282.000	31.493.000	29.022.000
Αναπτυξιακές Δαπάνες	481.526	564.650	457.260	0	0	0
Σύνολο	25.775.118	31.100.000	27.295.987	31.282.000	31.493.000	29.022.000
Δικαστική Εξουσία						
Πάγιο Ταμείο	4.473.809	4.834.319	4.473.809	4.886.552	4.902.464	4.924.369
Τακτικές Δαπάνες	26.901.969	36.526.845	27.395.134	38.238.746	38.146.961	39.279.091
Αναπτυξιακές Δαπάνες	3.706.499	3.800.724	6.696.924	651.578	751.578	1.758.568
Σύνολο	35.082.277	45.161.888	38.565.867	43.776.876	43.801.003	45.962.028
Νομική Υπηρεσία						
Πάγιο Ταμείο	7.736.428	15.143.813	20.143.813	3.845.276	3.847.556	3.850.757
Τακτικές Δαπάνες	15.680.266	18.278.672	16.213.688	20.525.327	23.188.814	22.715.419

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ/ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΕΞΟΥΣΙΕΣ/ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ/ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	2020 Πραγματική Δαπάνη €	2021 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2021 Αναθεωρημένος Προϋπολογισμός €	2022 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2023 ΜΔΠ €	2024 ΜΔΠ €
Αναπτυξιακές Δαπάνες	18.360	1.107.775	736.392	504.250	1.019.260	1.019.260
Σύνολο	23.435.054	34.530.260	37.093.893	24.874.853	28.055.630	27.585.436
Ελεγκτική Υπηρεσία						
Πάγιο Ταμείο	234.934	239.395	240.270	243.790	248.674	251.440
Τακτικές Δαπάνες	5.962.722	7.254.583	6.140.348	7.050.743	7.732.027	8.021.408
Αναπτυξιακές Δαπάνες	1.591	6.350	1.591	6.550	6.550	6.550
Σύνολο	6.199.247	7.500.328	6.382.209	7.301.083	7.987.251	8.279.398
Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας						
Πάγιο Ταμείο	557.840	559.520	592.625	577.927	575.100	580.330
Τακτικές Δαπάνες	299.642	321.407	268.516	343.521	331.979	325.476
Αναπτυξιακές Δαπάνες	0	10	0	10	10	10
Σύνολο	857.482	880.937	861.141	921.458	907.089	905.816
Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας						
Τακτικές Δαπάνες	664.552	686.297	752.234	761.738	727.561	734.338
Αναπτυξιακές Δαπάνες	1.189	1.010	0	1.510	1.510	1.510
Σύνολο	665.740	687.307	752.234	763.248	729.071	735.848
Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως						
Τακτικές Δαπάνες	1.713.705	2.096.132	1.813.592	2.145.472	2.343.500	2.417.216
Αναπτυξιακές Δαπάνες	0	50	0	50	50	50
Σύνολο	1.713.705	2.096.182	1.813.592	2.145.522	2.343.550	2.417.266
Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού						
Τακτικές Δαπάνες	1.718.961	1.883.045	2.754.481	2.177.038	2.211.183	2.282.314
Αναπτυξιακές Δαπάνες	1.638	7.290	0	7.090	7.090	7.090

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ/ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΕΞΟΥΣΙΕΣ/ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ/ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	2020 Πραγματική Δαπάνη €	2021 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2021 Αναθεωρημένος Προϋπολογισμός €	2022 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2023 ΜΔΠ €	2024 ΜΔΠ €
Σύνολο	1.720.599	1.890.335	2.754.481	2.184.128	2.218.273	2.289.404
Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα						
Τακτικές Δαπάνες	381.570	711.848	381.570	884.879	871.620	897.587
Αναπτυξιακές Δαπάνες	0	70	0	6.070	6.070	6.070
Σύνολο	381.570	711.918	381.570	890.949	877.690	903.657
Γραφείο Εφόρου Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων						
Τακτικές Δαπάνες	210.070	443.716	295.721	569.724	608.410	637.781
Αναπτυξιακές Δαπάνες	0	60	0	60	60	60
Σύνολο	210.070	443.776	295.721	569.784	608.470	637.841
Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου						
Τακτικές Δαπάνες	1.925.328	2.602.917	1.925.328	2.463.995	2.809.396	2.893.358
Αναπτυξιακές Δαπάνες	2.054	30.460	5.630	36.060	36.060	36.060
Σύνολο	1.927.382	2.633.377	1.930.958	2.500.055	2.845.456	2.929.418
Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών						
Τακτικές Δαπάνες	481.138	499.533	481.138	507.285	505.000	505.000
Σύνολο	481.135	499.533	481.138	507.285	505.000	505.000
Υπηρεσία Συνεργατικών Εταιρειών						
Τακτικές Δαπάνες	2.133.601	2.614.340	2.205.632	2.677.602	2.778.756	2.816.014
Αναπτυξιακές Δαπάνες	852	48.372	0	147.634	107.528	8.070
Σύνολο	2.134.453	2.662.712	2.205.632	2.825.236	2.886.284	2.824.084
Αναθεωρητική Αρχή Προσφύγων						
Τακτικές Δαπάνες	396.669	0	0	0	0	0
Σύνολο	396.669	0	0	0	0	0

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ/ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΕΞΟΥΣΙΕΣ/ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ/ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	2020 Πραγματική Δαπάνη €	2021 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2021 Αναθεωρημένος Προϋπολογισμός €	2022 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2023 ΜΔΠ €	2024 ΜΔΠ €
Ειδικές Ανεξάρτητες Υπηρεσίες						
Τακτικές Δαπάνες	10.829.213	17.900.000	17.900.000	11.654.000	11.548.000	11.548.000
Σύνολο	10.829.213	17.900.000	17.900.000	11.654.000	11.548.000	11.548.000
Γραφείο Επιτρόπου Εποπτείας (ΓεΣΥ)						
Τακτικές Δαπάνες	264.823	341.748	263.991	316.004	309.608	307.635
Αναπτυξιακές Δαπάνες	0	10	0	10	10	10
Σύνολο	264.823	341.758	263.691	316.014	309.618	307.645
Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού						
Τακτικές Δαπάνες	250.030	410.575	277.693	508.115	577.473	587.480
Αναπτυξιακές Δαπάνες	1.151	52.087	52.087	9.850	2.000	2.000
Σύνολο	251.181	462.662	329.780	517.965	579.473	589.480
Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής						
Πάγιο Ταμείο	0	75.000	75.000	80.000	80.000	80.000
Τακτικές Δαπάνες	148.003	25.050.320	21.292.772	36.200.231	34.239.294	36.990.987
Αναπτυξιακές Δαπάνες	23.000.000	72.744.030	47.283.620	81.672.816	73.387.160	111.159.754
Σύνολο	23.148.003	97.869.350	68.651.392	117.953.047	107.706.454	148.230.741
Υφυπουργείο Τουρισμού						
Πάγιο Ταμείο	113.569	70.000	66.840	85.000	85.000	85.000
Τακτικές Δαπάνες	38.494.905	46.570.292	45.442.354	52.672.308	53.366.330	53.367.757
Αναπτυξιακές Δαπάνες	256.518	435.050	208.425	1.003.050	550.040	550.040
Σύνολο	38.864.992	47.075.342	45.717.619	53.760.358	54.001.370	54.002.797
Υφυπουργείο Ναυτιλίας						
Πάγιο Ταμείο	613.809	650.000	613.810	650.000	650.000	650.000

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ/ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΕΞΟΥΣΙΕΣ/ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ/ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	2020 Πραγματική Δαπάνη €	2021 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2021 Αναθεωρημένος Προϋπολογισμός €	2022 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2023 ΜΔΠ €	2024 ΜΔΠ €
Τακτικές Δαπάνες	6.217.693	12.739.971	6.429.391	13.822.178	14.430.082	13.565.313
Αναπτυξιακές Δαπάνες	814.026	1.128.700	631.673	2.775.300	1.980.090	1.175.790
Σύνολο	7.645.528	14.518.671	7.674.874	17.247.478	17.060.172	15.391.103
Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας						
Τακτικές Δαπάνες	0	158.897	158.897	526.238.726	528.067.412	529.629.442
Αναπτυξιακές Δαπάνες	0	0	0	15.685.480	19.554.160	23.656.270
Σύνολο	0	158.897	158.897	541.924.206	547.621.572	553.285.712
Υπουργείο Άμυνας						
Τακτικές Δαπάνες	424.154.261	482.218.295	470.480.868	466.909.990	463.109.990	462.109.990
Αναπτυξιακές Δαπάνες	8.664	74.010	8.881	3.090.010	1.890.010	2.890.010
Σύνολο	424.162.925	482.292.305	470.489.749	470.000.000	465.000.000	465.000.000
Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος						
Τακτικές Δαπάνες	205.459.710	240.521.744	236.871.289	230.273.765	246.906.124	256.333.049
Αναπτυξιακές Δαπάνες	46.432.622	52.555.137	78.975.191	67.580.737	96.143.139	68.468.885
Σύνολο	251.892.312	293.076.881	315.846.480	297.854.502	343.049.263	324.801.934
Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως						
Τακτικές Δαπάνες	289.015.503	325.726.585	304.908.266	341.100.554	356.961.572	375.179.484
Αναπτυξιακές Δαπάνες	11.434.676	11.811.244	9.628.134	15.040.600	18.414.233	15.944.480
Σύνολο	300.450.179	337.537.829	314.536.400	356.141.154	375.375.805	391.123.964
Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας						
Τακτικές Δαπάνες	29.167.143	41.174.164	35.843.879	53.173.516	47.929.470	44.790.613
Αναπτυξιακές Δαπάνες	66.242.258	48.569.622	27.013.213	69.517.149	102.410.515	72.108.28
Σύνολο	95.409.401	89.743.786	62.857.092	122.690.665	150.339.985	116.899.141

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ/ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΕΞΟΥΣΙΕΣ/ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ/ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	2020 Πραγματική Δαπάνη €	2021 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2021 Αναθεωρημένος Προϋπολογισμός €	2022 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2023 ΜΔΠ €	2024 ΜΔΠ €
Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων						
Πάγιο Ταμείο	0	268.000	268.000	200.000	200.000	200.000
Τακτικές Δαπάνες	1.627.181.835	1.151.007.506	1.623.888.190	621.535.465	643.582.226	654.362.253
Αναπτυξιακές Δαπάνες	23.117.463	19.220.025	30.138.761	3.524.100	5.879.680	11.971.690
Σύνολο	1.650.299.298	1.170.495.531	1.654.294.951	625.259.565	649.661.906	666.533.943
Υπουργείο Εσωτερικών						
Πάγιο Ταμείο	18.936.848	10.100.000	10.796.790	20.105.000	20.105.000	20.105.000
Τακτικές Δαπάνες	320.011.703	365.807.948	354.767.722	385.353.375	396.038.986	402.052.332
Αναπτυξιακές Δαπάνες	152.207.705	193.380.282	181.040.500	224.154.359	240.050.780	200.664.273
Σύνολο	491.156.256	569.288.230	546.605.012	629.612.734	656.194.766	622.821.605
Υπουργείο Εξωτερικών						
Τακτικές Δαπάνες	64.987.924	92.412.603	70.393.873	85.593.742	87.097.624	87.091.976
Αναπτυξιακές Δαπάνες	8.810.911	12.150.120	8.315.898	13.385.120	9.806.210	7.881.210
Σύνολο	73.798.835	104.562.723	78.709.771	98.978.862	96.903.834	94.973.186
Υπουργείο Οικονομικών						
Πάγιο Ταμείο	3.717.655.716	3.723.673.092	3.692.071.869	3.372.731.924	2.818.426.124	3.813.858.059
Τακτικές Δαπάνες	378.573.681	1.255.913.226	657.805.185	547.007.987	649.663.674	728.297.243
Αναπτυξιακές Δαπάνες	14.944.331	332.739.560	51.295.384	300.685.901	286.295.896	325.752.288
Σύνολο	4.111.173.728	5.312.325.878	4.401.172.438	4.220.425.812	3.754.385.694	4.867.907.590
Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας						
Τακτικές Δαπάνες	951.865.666	986.869.480	982.951.280	1.026.598.115	1.059.069.644	1.084.340.674
Αναπτυξιακές Δαπάνες	167.364.033	191.907.047	181.976.532	212.775.653	221.636.071	219.603.338
Σύνολο	1.119.229.699	1.178.776.527	1.164.927.812	1.239.373.768	1.280.705.715	1.303.944.012

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ/ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΕΞΟΥΣΙΕΣ/ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ/ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	2020 Πραγματική Δαπάνη €	2021 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2021 Αναθεωρημένος Προϋπολογισμός €	2022 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2023 ΜΔΠ €	2024 ΜΔΠ €
Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων						
Πάγιο Ταμείο	2.368.122	2.347.000	2.575.572	2.572.000	2.587.000	2.592.000
Τακτικές Δαπάνες	247.785.821	246.213.848	272.632.213	276.208.580	275.326.767	288.288.674
Αναπτυξιακές Δαπάνες	56.302.145	92.198.599	92.070.298	110.079.440	147.699.955	141.111.222
Σύνολο	306.456.088	340.759.447	367.278.083	388.860.020	425.613.722	431.991.896
Υπουργείο Υγείας						
Τακτικές Δαπάνες	937.436.389	1.013.165.945	1.103.348.909	1.039.202.581	1.032.108.640	1.032.925.116
Αναπτυξιακές Δαπάνες	8.627.422	13.332.178	6.894.281	10.870.492	18.629.457	18.005.673
Σύνολο	946.063.811	1.026.398.123	1.110.243.190	1.050.073.073	1.050.738.097	1.050.930.789
Γενικό Λογιστήριο						
Πάγιο Ταμείο	8.331	40.010	27.136	40.010	40.010	40.010
Τακτικές Δαπάνες	63.139.718	111.521.244	78.371.130	84.229.916	89.826.819	93.169.732
Αναπτυξιακές Δαπάνες	1.088.872	93.410	165.962	558.190	1.797.690	1.291.940
Σύνολο	64.236.923	111.654.664	78.564.228	84.828.116	91.664.519	94.501.682

ΜΕΡΟΣ ΣΤ**ΣΥΝΑΦΗ ΖΗΤΗΜΑΤΑ****1. ΠΟΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ 2021²⁰ (ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΙΑΝ-ΣΕΠ)**

	Προϋπολογισμός 2020 €	Πραγματικές Δαπάνες 1.1.2020-30.9.2020 €	Βαθμός Υλοποίησης %	Προϋπολογισμός 2021 €	Πραγματικές Δαπάνες 1.1.2021- 30.9.2021 €	Βαθμός Υλοποίησης %
Κεφαλαιουχικές Δαπάνες	539.286.876	207.389.158	38	748.614.027	216.115.063	29
Άλλες Αναπτυξιακές Δαπάνες	403.089.676	117.857.470	29	229.248.935	123.188.590	41
Σύνολο	942.376.552	325.246.628	35	1.047.862.962	339.303.653	32

²⁰ Στοιχεία που κατατίθενται στη Βουλή από το Γενικό Λογιστήριο. Τελευταία ενημέρωση 1^η Νοεμβρίου 2021.

2. ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΙ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ 2021

Κατά τη διάρκεια του έτους 2021 η Βουλή ψήφισε σε νόμους πέντε νομοσχέδια συμπληρωματικών προϋπολογισμών για το έτος 2021, τα οποία κατατέθηκαν εκ μέρους της κυβέρνησης και αναλύονται ως ακολούθως:

- **Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 1) του 2021 [Ν. 41(II)/2021].**
Συμπληρωματική δαπάνη ύψους €250.000.000 για την κάλυψη δαπανών για την αντιμετώπιση της πανδημίας της νόσου COVID-19 και των επιπτώσεών της στην οικονομία.
- **Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 2) του 2021 [Ν. 43(II)/2021].**
Συμπληρωματική δαπάνη ύψους €148.524.438 για την κάλυψη δαπανών αμυντικής θωράκισης, για τη λειτουργία μονάδων αφαλάτωσης, την αντιμετώπιση της πανδημίας της νόσου COVID-19 και των επιπτώσεών της στην οικονομία, το σχέδιο ενίσχυσης συνταξιούχων με χαμηλά εισοδήματα, την κάλυψη του κόστους υλικών συνθηκών υποδοχής αιτητών διεθνούς προστασίας και της διαμονής τους, τα νέα στεγαστικά σχέδια στήριξης της υπαίθρου και των απομακρυσμένων περιοχών, την καταβολή εκταρικών επιδοτήσεων και για αναπτυξιακά έργα από το Τμήμα Πολιτικής Αεροπορίας.
- **Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 3) του 2021 [Ν. 44(II)/2021].**
Συμπληρωματική δαπάνη ύψους €20.000.000 για την κάλυψη δαπανών που αφορούν μέτρα στήριξης των πυρόπληκτων, λόγω των ζημιών που προκλήθηκαν από τη φονική πυρκαγιά στις ορεινές περιοχές των επαρχιών Λάρνακας και Λεμεσού στις 3 και 4 Ιουλίου 2021, καθώς και από την πυρκαγιά που έπληξε την επαρχία Πάφου στις 26 Ιουνίου 2021.
- **Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 4) του 2021 [Ν. 45(II)/2021].**
Συμπληρωματική δαπάνη ύψους €91.700.000 για την αντιμετώπιση της πανδημίας της νόσου COVID-19 και των επιπτώσεών της στην οικονομία, την κάλυψη αναγκών που σχετίζονται με τον τουριστικό τομέα και τις αερομεταφορές, το σχέδιο στήριξης του αμπελοοινικού τομέα και άλλες έκτακτες δαπάνες.
- **Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 5) του 2021 [Ν. 47(II)/2021].**
Συμπληρωματική δαπάνη ύψους €180.608.793 για την υλοποίηση διάφορων σκοπών για τους οποίους δεν έχει γίνει οποιαδήποτε πρόνοια ή η πρόνοια που περιλήφθηκε στον προϋπολογισμό του 2021 είναι ανεπαρκής, καθώς και για τη ρύθμιση ζητημάτων προσωπικού.

ΜΕΡΟΣ Ζ

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΚΡΑΤΙΚΟ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΟΥ 2021, ΟΙ ΟΠΟΙΕΣ ΚΑΤΑΤΕΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΤΑ ΤΗ ΛΗΞΗ ΤΗΣ ΚΥΡΙΩΣ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Τροποποίηση Αρ. 1

Κεφάλαιο: 032200 «Υφυπουργείο Τουρισμού - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2022 Νόμου και του ΜΔΠ 2022-2024, παρίσταται ανάγκη όπως γίνουν οι ακόλουθες ρυθμίσεις:

- Δημιουργία έξι (6) πρόσθετων θέσεων Λειτουργού Διασφάλισης Ποιότητας (Κλ.Α8, Α10 και Α11), κάτω από το εδάφιο 85.
- Διαγραφή του διπλού σταυρού στις θέσεις Λειτουργού Διασφάλισης Ποιότητας (Κλ.Α8, Α10 και Α11) κάτω από το εδάφιο 85.
- Διαγραφή της Σημείωσης που υπάρχει στη Στήλη των Επεξηγήσεων των θέσεων του Ανώτερου Λειτουργού Διασφάλισης Ποιότητας [Κλ.Α13(ii)] και του Λειτουργού Διασφάλισης Ποιότητας Α' [Κλ.Α11(ii)] κάτω από τα εδάφια 75 και 80 αντίστοιχα, η οποία διαλαμβάνει ότι οι θέσεις θα σημειωθούν με διπλό σταυρό όταν δεν θα είναι δυνατή η πλήρωσή τους από τους κατόχους των θέσεων Λειτουργού Διασφάλισης Ποιότητας (Κλ. Α8, Α10 και Α11) και Λειτουργού Διασφάλισης Ποιότητας Α' [Κλ. Α11(ii)], αντίστοιχα.
- Δημιουργία μιας (1) νέας θέσης Τεχνικού Λειτουργού (Κλ.Α9, Α11 και Α12) κάτω από το εδάφιο 118.

Η προτεινόμενη ρύθμιση για τη δημιουργία των 7 συνολικά νέων/πρόσθετων θέσεων συνεπάγεται Μέση Ετήσια Μακροπρόθεσμη Δαπάνη (ΜΕΜΔ) ύψους €296.858.

Τροποποίηση Αρ. 2

Κεφάλαιο: 032200.2 «Υφυπουργείο Τουρισμού - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 04300 «Κοινωνικές Παροχές»

Υποομάδα Δαπανών: 04450 «Παροχές Κοινωνικής Πρόνοιας»: €10.000

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2022 Νόμου, απαιτούνται πρόσθετες πιστώσεις ύψους €10.000 (Άρθρο 04487 «Έκτακτες Χορηγίες») στο έτος 2022, για χορηγία στον Σύνδεσμο Ταξιδιωτικών Πρακτόρων Κύπρου.

Λαμβάνοντας υπόψη αφενός τη θετική συνεισφορά του Συνδέσμου στον Τουρισμό και αφ' ετέρου τις οικονομικές δυνατότητες του κρίνεται ως ενδεδειγμένη η πιο πάνω χορηγία.

Ως εκ τούτου, παρίσταται ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του Προϋπολογισμού του 2022 και του ΜΔΠ 2022-2024 των πιο πάνω πρόσθετων πιστώσεων.

Πρόσθετα με τα πιο πάνω, σημειώνεται ότι, το Υφυπουργείο Τουρισμού δεν προτίθεται να υλοποιήσει το Σχέδιο επιχορήγησης μέρους του κόστους για την ενοίκιαση αυτοκινήτου, για το οποίο πιστώσεις περιλαμβάνονται κάτω από το άρθρο 04281.2 «Διάφορες Επιχορηγήσεις». Αντί του εν λόγω Σχεδίου, το Υφυπουργείο θα υλοποιήσει το Σχέδιο Επιχορήγησης Επισκέψιμων Εργαστηρίων Χειροτεχνίας και Οινογαστρονομίας και δεν απαιτούνται πρόσθετες πιστώσεις.

Τροποποίηση Αρ. 3

Κεφάλαιο: 0324 «Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας» - Τρίτος Πίνακας -Λειτουργοί που ασκούν έλεγχο στα Έσοδα και στις Δαπάνες

Στον Τρίτο Πίνακα - Λειτουργοί που ασκούν έλεγχο στα Έσοδα και στις Δαπάνες, του νομοσχεδίου του περί Προϋπολογισμού του 2022 Νόμου, απαιτείται όπως Ελέγχων Λειτουργός της Υποδιαίρεσης 032409 «Υπηρεσία Διαχείρισης Επιδομάτων Πρόνοιας» του Κεφαλαίου 0324 «Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας» οριστεί ο Προϊστάμενος της Υπηρεσίας Διαχείρισης Επιδομάτων Πρόνοιας, ο οποίος διορίστηκε μόνιμα στην εν λόγω θέση από 1/11/2021.

Ως εκ τούτου, παρίσταται ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του Προϋπολογισμού του 2022 και του ΜΔΠ 2022-2024 της πιο πάνω ρύθμισης.

Τροποποίηση Αρ. 4

Κεφάλαιο: 032410.2 «Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας - Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Υποομάδα Δαπανών: 02101 «Μισθοδοσία Κρατικών Υπαλλήλων»: €111.360

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2022 Νόμου, απαιτούνται πρόσθετες πιστώσεις ύψους €111.360 (Άρθρο 02106 «Πρόσθετες Βοηθητικές Υπηρεσίες»), για την απασχόληση οκτώ Λειτουργών Κοινωνικών Υπηρεσιών (Κλ. Α8, Α10 και Α11), Εργοδοτουμένων Ορισμένου Χρόνου (ΕΟΧ), στις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας για έξι μήνες, για την υλοποίηση έργων του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Ως εκ τούτου, παρίσταται ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του Προϋπολογισμού του 2022 και του ΜΔΠ 2022-2024 των πιο πάνω πρόσθετων πιστώσεων.

Τροποποίηση Αρ. 5

Κεφάλαιο: 110200 «Κυπριακός Στρατός - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2022 Νόμου και του ΜΔΠ 2022-2024, παρίσταται ανάγκη για σκοπούς εύρυθμης λειτουργίας του Κυπριακού Στρατού όπως υλοποιηθούν οι πιο κάτω ρυθμίσεις:

- Δημιουργία τριών (3) πρόσθετων θέσεων Ταξίαρχου [Κλ. Α15(i)] κάτω από το εδάφιο 20.
- Δημιουργία έξι (6) πρόσθετων θέσεων Συνταγματάρχη [Κλ. Α14(ii)] κάτω από το εδάφιο 30.
- Δημιουργία δεκατεσσάρων (14) πρόσθετων θέσεων Αντισυνταγματάρχη [Κλ. Α13(ii)] κάτω από το εδάφιο 40.
- Δημιουργία εννέα (9) πρόσθετων θέσεων Ταγματάρχη [Κλ. Α12(ii)] κάτω από το εδάφιο 50.
- Σημείωση με διπλό σταυρό (++) τριάντα δύο (32) θέσεων Υπολοχαγού [Κλ. Α9(i)] κάτω από το εδάφιο 70.

Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις θα επιφέρουν πρόσθετη Μέση Ετήσια Μακροπρόθεσμη Δαπάνη €864.471.

Τροποποίηση Αρ. 6

Κεφάλαιο: 120100 «Διοίκηση Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2022 Νόμου και του ΜΔΠ 2022-2024, παρίσταται ανάγκη για σκοπούς ορθής παρουσίασης όπως στη Διοίκηση του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος γίνουν οι ακόλουθες ρυθμίσεις:

- Προσθήκη τριών (3) θέσεων Λειτουργού Επιτροπής Σιτηρών Κύπρου (Κλίμακες Α8, Α10 και Α11) κάτω από το εδάφιο 95 στη Στήλη με αριθμό θέσεων για το 2021 και διαγραφή από τη Στήλη των Επεξηγήσεων της Σημείωσης «Τρεις νέες θέσεις».
- Προσθήκη μίας (1) θέσης Λειτουργού Επιθεώρησης Επιτροπής Σιτηρών Κύπρου (Κλίμακες Α8, Α10 και Α11) κάτω από το εδάφιο 105 στη Στήλη με αριθμό θέσεων για το 2021 και διαγραφή από τη Στήλη των Επεξηγήσεων της Σημείωσης «Μια νέα θέση».
- Προσθήκη μίας (1) θέσης Τεχνικού Επιθεωρητή Επιτροπής Σιτηρών Κύπρου [Κλίμακα Α10(ii)] κάτω από το νέο εδάφιο 115 στη Στήλη με αριθμό θέσεων για το 2021 και διαγραφή από τη Στήλη των Επεξηγήσεων της Σημείωσης «Μια νέα θέση».
- Προσθήκη μίας (1) θέσης Ανώτερου Τεχνικού Επιτροπής Σιτηρών Κύπρου [Κλίμακα Α9(i)] κάτω από το νέο εδάφιο 125 στη Στήλη με αριθμό θέσεων για το 2021 και διαγραφή από τη Στήλη των Επεξηγήσεων της Σημείωσης «Μια νέα θέση».

Οι πιο πάνω ρυθμίσεις υλοποιήθηκαν ήδη με τον περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμο (Αρ.5) του 2021 [Νόμος Αρ.47(II)/2021], για σκοπούς εφαρμογής του περί της Μεταβίβασης και των Λειτουργιών της Επιτροπής Σιτηρών Κύπρου στο Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος Νόμου του 2021 [Ν.38(I)/2021].

Η προτεινόμενη ρύθμιση δεν επιφέρει πρόσθετη δαπάνη.

Τροποποίηση Αρ. 7

(Α) Κεφάλαιο: 120500 «Τμήμα Δασών - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2022 Νόμου και του ΜΔΠ 2022-2024, παρίσταται ανάγκη για σκοπούς ενίσχυσης της Μονάδας Πτητικών Μέσων του Τμήματος Δασών όπως υλοποιηθούν οι πιο κάτω ρυθμίσεις:

- Δημιουργία μιας (1) νέας θέσης Προϊστάμενου Μονάδας Πτητικών Μέσων [Κλ. Α14(ii)] κάτω από νέο εδάφιο 105.
- Δημιουργία έξι (6) πρόσθετων θέσεων Χειριστή Πτητικών Μέσων (Κλ. Α9, Α11 και Α12) κάτω από το εδάφιο 120.
- Δημιουργία 3 (3) πρόσθετων θέσεων Μηχανικού Πτητικών Μέσων (Κλ. Α9, Α11 και Α12) κάτω από το εδάφιο 150.

Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις θα επιφέρουν πρόσθετη Μέση Ετήσια Μακροπρόθεσμη Δαπάνη €503.209.

(B) Κεφάλαιο: 120501 «Τμήμα Δασών - Δασική Περιφέρεια Λευκωσίας, Λάρνακας, Αμμοχώστου - Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 02300 «Ωρομίσθιο Κυβερνητικό Προσωπικό»

Υποομάδα Δαπανών: 02301 «Μισθοδοσία Ωρομίσθιου Κυβερνητικού Προσωπικού» : 2022: €787.300, 2023: €787.300, 2024: €20.255

Κεφάλαιο: 120505 «Τμήμα Δασών - Δασική Περιφέρεια Τροόδους - Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 02300 «Ωρομίσθιο Κυβερνητικό Προσωπικό»

Υποομάδα Δαπανών: 02301 «Μισθοδοσία Ωρομίσθιου Κυβερνητικού Προσωπικού» : 2022: €907.376, 2023: €907.376, 2024: €42.997

Κεφάλαιο: 120506 «Τμήμα Δασών - Δασική Περιφέρεια Πάφου - Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 02300 «Ωρομίσθιο Κυβερνητικό Προσωπικό»

Υποομάδα Δαπανών: 02301 «Μισθοδοσία Ωρομίσθιου Κυβερνητικού Προσωπικού» : 2022: €57.256, 2023: €57.256, 2024: €93.528

Για σκοπούς περαιτέρω ενίσχυσης της στελέχωσης του Τμήματος Δασών παρίσταται ανάγκη η δημιουργία 112 πρόσθετων θέσεων Ωρομίσθιου Κυβερνητικού Προσωπικού ως εξής:

- 98 Δασικού Εργάτη Α΄/Δασοπυροσβέστη/Πυροφύλακα (Κλ. Ε6-Ε7)
- 1 Μηχανοδηγού Ελαφριών Οχημάτων (Κλ. Ε7-Ε8)
- 4 Χειριστή Γεωργικών Μηχανημάτων (Κλ. Ε7-Ε8)
- 5 Μηχανοτεχνίτες Οχημάτων/Μηχανημάτων (Κλ. Ε8)
- 3 Χειριστές Βαρέων Οχημάτων (Κλ. Ε9)
- 1 Επιστάτη Α΄(Κλ. Ε10)

Το πιο πάνω Ωρομίσθιο Κυβερνητικό Προσωπικό θα ενισχύσει τη στελέχωση του Τμήματος Δασών για προστασία των δασών και των παραδασόβιων κοινοτήτων από πυρκαγιές και τη στελέχωση της Μονάδας Πτητικών Μέσων του Τμήματος Δασών.

Για υλοποίηση των πιο πάνω ρυθμίσεων απαιτούνται όπως αυξηθούν οι πιστώσεις στην Ομάδα Δαπανών 02300 «Ωρομίσθιο Κυβερνητικό Προσωπικό» κατά €2.551.932 το έτος 2022, κατά €2.551.932 το 2023 και κατά €2.656.780 το 2024.

Ως εκ τούτου, παρίσταται ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του Προϋπολογισμού του 2022 και του ΜΔΠ 2022-2024 της πιο πάνω ρύθμισης.

Τροποποίηση Αρ. 8

Κεφάλαιο: 130300 «Αστυνομία - Αρχηγείο Αστυνομίας - Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»: €7.443

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2022 Νόμου και του ΜΔΠ 2022-2024, παρίσταται ανάγκη δημιουργίας των πιο κάτω θέσεων για σκοπούς φύλαξης του Κέντρου Φιλοξενίας στην περιοχή «Λίμνες» στη Μεμόγεια και για στελέχωση της ομάδας συντονισμού των εθελούσιων επιστροφών:

- Δημιουργία μιας (1) πρόσθετης θέσης Υπαστυνόμου [Κλ. Α9(i)] κάτω από το εδάφιο 60.
- Δημιουργία πέντε (5) πρόσθετων θέσεων Λοχία [Κλ. Α8(i)] κάτω από το εδάφιο 70.
- Δημιουργία τριάντα τεσσάρων (34) πρόσθετων θέσεων Αστυφύλακα [Κλ. Α3, Α5 και Α7(ii)] κάτω από το εδάφιο 80.

Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις θα επιφέρουν πρόσθετη Μέση Ετήσια Μακροπρόθεσμη Δαπάνη €1.147.460.

Παρίσταται επίσης ανάγκη αύξησης της σχετικής πρόνοιας κατά €7.443 για την απασχόληση 2 πρόσθετων Ειδικών Αστυφυλάκων [Κλ. Α1, Α2 και Α5(ii)], για τις ανάγκες φρούρησης της Κεντρικής Τράπεζας Κύπρου.

Η προτεινόμενη ρύθμιση θα επιφέρει πρόσθετη Μέση Ετήσια Μακροπρόθεσμη Δαπάνη €46.538, η οποία όμως θα καλύπτεται από την Κεντρική Τράπεζα Κύπρου.

Τροποποίηση Αρ. 9

Κεφάλαιο: 1304 «Πυροσβεστική Υπηρεσία» - Τρίτος Πίνακας - Λειτουργοί που ασκούν έλεγχο στα Έσοδα και στις Δαπάνες

Στον Τρίτο Πίνακα – Λειτουργοί που ασκούν έλεγχο στα Έσοδα και στις Δαπάνες, του νομοσχεδίου του περί Προϋπολογισμού του 2022 Νόμου, εκ παραδρομής Ελέγχων Λειτουργός του Κεφαλαίου 1304 «Πυροσβεστική Υπηρεσία» παρέμεινε ο Διευθυντής Πυροσβεστικής Υπηρεσίας.

Με βάση τους Νόμους Αρ. 43(II)/2021 και 100(I)/2021, η θέση έχει μετονομαστεί. Ως εκ τούτου, απαιτείται όπως Ελέγχων Λειτουργός του πιο πάνω Κεφαλαίου οριστεί ο Αρχιπύραρχος.

Ως εκ τούτου, παρίσταται ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του Προϋπολογισμού του 2022 και του ΜΔΠ 2022-2024 της πιο πάνω ρύθμισης.

Τροποποίηση Αρ. 10

Κεφάλαιο: 140150.2 «Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, Διοίκηση - Υπηρεσία Ενέργειας - Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 04300 «Κοινωνικές Παροχές»

Υποομάδα Δαπανών: 04540 «Ειδικά Ταμεία»: €5.100.000

Κεφάλαιο: 140150.3 «Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, Διοίκηση - Υπηρεσία Ενέργειας - Αναπτυξιακές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 04300 «Κοινωνικές Παροχές»

Υποομάδα Δαπανών: 04540 «Ειδικά Ταμεία»: €5.100.000

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2022 Νόμου, εκ παραδρομής δημιουργήθηκε το Άρθρο 04597.2 «Χορηγία στο Ταμείο Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας» στις Τακτικές Δαπάνες. Ως εκ τούτου, απαιτείται η μεταφορά των πιστώσεων ύψους €5.100.000, €5.600.000 και €6.100.000, για τα έτη 2022-2024, αντίστοιχα και η δημιουργία του Άρθρου 04597.3 στις Αναπτυξιακές Δαπάνες.

Ως εκ τούτου, παρίσταται ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του Προϋπολογισμού του 2022 και του ΜΔΠ 2022-2024 της πιο πάνω ρύθμισης.

Τροποποίηση Αρ. 11

Κεφάλαιο: 140400 «Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Διανοητικής Ιδιοκτησίας - Κεντρικά Γραφεία»

Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2022 Νόμου και του ΜΔΠ 2022-2024, παρίσταται ανάγκη για μετονομασία του Τμήματος Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη σε Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Διανοητικής Ιδιοκτησίας, δυνάμει του περί του Τμήματος Εφόρου Εταιρειών και Διανοητικής Ιδιοκτησίας Νόμου του 2021 [Ν.133(I)/2021], ο οποίος δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας στις 12.10.2021. Ως εκ τούτου, προωθούνται οι ακόλουθες ρυθμίσεις:

- Μετονομασία Τμήματος Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη σε Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Διανοητικής Ιδιοκτησίας.
- Μετονομασία της θέσης Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη (Κλ. Α15 και Α16) κάτω από το εδάφιο 1 σε Έφορο Εταιρειών και Διανοητικής Ιδιοκτησίας (Κλ. Α15 και Α16).
- Μετονομασία των θέσεων Ανώτερου Λειτουργού Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη [Κλίμακα Α13(ii)] κάτω από το εδάφιο 10 σε Ανώτερους Λειτουργούς Εφόρου Εταιρειών και Διανοητικής Ιδιοκτησίας [Κλίμακα Α13(ii)].

- Μετονομασία των θέσεων Λειτουργού Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη Α΄ [Κλίμακα Α11(ii)] κάτω από το εδάφιο 15 σε Λειτουργούς Εφόρου Εταιρειών και Διανοητικής Ιδιοκτησίας Α΄ [Κλίμακα Α11(ii)].
- Μετονομασία των θέσεων Λειτουργού Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη (Κλ.Α8, Α10 και Α11) κάτω από το εδάφιο 20 σε Λειτουργούς Εφόρου Εταιρειών και Διανοητικής Ιδιοκτησίας (Κλ.Α8, Α10 και Α11).
- Στον Τρίτο Πίνακα - Λειτουργοί που ασκούν έλεγχο στα Έσοδα και στις Δαπάνες ορίζεται ο Έφορος Εταιρειών και Διανοητικής Ιδιοκτησίας.

Ως εκ τούτου, παρίσταται ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του Προϋπολογισμού του 2022 και του ΜΔΠ 2022-2024 των πιο πάνω ρυθμίσεων, καθώς και τυχόν άλλων επιμέρους αλλαγών που χρειάζονται λόγω της αλλαγής στην ονομασία του Τμήματος.

Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις δεν επιφέρουν πρόσθετη δαπάνη.

Τροποποίηση Αρ. 12

Κεφάλαιο: 140500 «Τμήμα Αφερεγγυότητας - Κεντρικά Γραφεία»

Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2022 Νόμου και του ΜΔΠ 2022-2024, ως επακόλουθο της μετονομασίας του Τμήματος Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη σε Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Διανοητικής Ιδιοκτησίας (δυνάμει της ψήφισης του περί του Τμήματος Εφόρου Εταιρειών και Διανοητικής Ιδιοκτησίας Νόμου του 2021 [Ν.133(Ι)/2021]), προωθούνται οι ακόλουθες ρυθμίσεις:

- Τροποποίηση της Σημείωσης στη στήλη των Επεξηγήσεων, των θέσεων Λειτουργού Αφερεγγυότητας Α΄ [Κλίμακα Α11(ii)] κάτω από το εδάφιο 30 ως εξής: Δύο νέες θέσεις, μία εκ των οποίων έναντι κατάργησης μιας θέσης Λειτουργού Εφόρου Εταιρειών και Διανοητικής Ιδιοκτησίας (Κλ. Α8,Α10 και Α11), κάτω από το εδάφιο 20 του Κεφαλαίου 140400 «Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Διανοητικής Ιδιοκτησίας».
- Τροποποίηση της Σημείωσης στη στήλη των Επεξηγήσεων, των θέσεων Λειτουργού Αφερεγγυότητας (Κλίμακα Α8, Α10 και Α11) κάτω από εδάφιο 40 ως εξής: Τέσσερις νέες θέσεις, δύο εκ των οποίων έναντι κατάργησης δύο θέσεων Λειτουργού Εφόρου Εταιρειών και Διανοητικής Ιδιοκτησίας (Κλίμακες Α8, Α10 και Α11), κάτω από το εδάφιο 20 του Κεφαλαίου 140400 «Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Διανοητικής Ιδιοκτησίας».

Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις δεν επιφέρουν πρόσθετη δαπάνη.

Τροποποίηση Αρ. 13

Κεφάλαιο: 150200.2 «Τμήμα Εργασίας- Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες» Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Υποομάδα Δαπανών: 02101 «Μισθοδοσία Κρατικών Υπαλλήλων»: €63.200

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2022 Νόμου και του ΜΔΠ 2022-2024, απαιτούνται πρόσθετες πιστώσεις ύψους €63.200 (Άρθρο 02106 «Πρόσθετες Βοηθητικές Υπηρεσίες») για την πρόσληψη τριών Εργοδοτούμενων Ορισμένου Χρόνου (ΕΟΧ) και συγκεκριμένα ενός Λειτουργού Εργασίας (Κλ. Α8, Α10 και Α11) και δύο Εργατικών Λειτουργών [Κλ. Α2, Α5 και Α7(ii)].

Οι Λειτουργοί θα στηρίξουν την υλοποίηση του έργου «Βελτίωση της αποτελεσματικότητας του Τμήματος Εργασίας και της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης και ενίσχυση της στήριξης προς τους νέους», το οποίο περιλαμβάνεται στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Πρόσθετες πιστώσεις απαιτούνται και για τα έτη 2023 ύψους €63.200 και 2024 ύψους €71.600.

Ως εκ τούτου, παρίσταται ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του Προϋπολογισμού του 2022 και του ΜΔΠ 2022-2024 των πιο πάνω πρόσθετων πιστώσεων.

Τροποποίηση Αρ. 14

Κεφάλαιο: 150600 «Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2022 Νόμου και του ΜΔΠ 2022-2024, παρίσταται ανάγκη όπως καταργηθεί μια (1) θέση Λειτουργού Κοινωνικής Ενσωμάτωσης (Κλ. Α8, Α10 και Α11) κάτω από το εδάφιο 30, η οποία είναι σημειωμένη με διπλό σταυρό (υλοποίηση Σημείωσης Προϋπολογισμού).

Η προτεινόμενη ρύθμιση θα επιφέρει εξοικονόμηση €41.517 σε μελλοντικό στάδιο.

Τροποποίηση Αρ. 15

Κεφάλαιο: 160100 «Υπουργείο Εσωτερικών, Διοίκηση - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2022 Νόμου και του ΜΔΠ 2022-2024, παρίσταται ανάγκη όπως για σκοπούς εύρυθμης λειτουργίας του Υπουργείου Εσωτερικών δημιουργηθούν 61 πρόσθετες θέσεις υπό την προϋπόθεση ότι με την πλήρωση των θέσεων αυτών, θα αποδεσμευτεί ίσος αριθμός υπηρετούντων μελών του Γενικού Διοικητικού Προσωπικού που είναι τοποθετημένα στο Υπουργείο Εσωτερικών:

- 21 Λειτουργού Εσωτερικών Α' [Κλίμακα Α11(ii)] κάτω από το εδάφιο 16.
- 40 Λειτουργού Εσωτερικών (Κλίμακες Α8, Α10 και Α11) κάτω από το εδάφιο 18.

Η προτεινόμενη ρύθμιση θα επιφέρει πρόσθετη Μέση Ετήσια Μακροπρόθεσμη Δαπάνη €2.783.130.

Τροποποίηση Αρ. 16

Κεφάλαιο: 160100.2 «Υπουργείο Εσωτερικών, Διοίκηση - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 04300 «Κοινωνικές Παροχές»

Υποομάδα Δαπανών: 04540 «Ειδικά Ταμεία»: -€2.000.000

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2022 Νόμου, απαιτείται η μείωση πιστώσεων ύψους €2.000.000 (Άρθρο 04596 «Κρατική Χορηγία προς το Ταμείο Θήρας»), αφού η Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας διατηρεί υψηλό αποθεματικό, το οποίο αποτελείται από συσσωρευμένα πλεονάσματα των τελευταίων ετών, και μπορεί να χρησιμοποιηθεί για κάλυψη των δαπανών της.

Ως εκ τούτου, παρίσταται ανάγκη αφαίρεσης από το νομοσχέδιο του Προϋπολογισμού του 2022 των πιο πάνω πιστώσεων.

Τροποποίηση Αρ. 17

Κεφάλαιο: 170200 «Εξωτερικές Υπηρεσίες - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2022 Νόμου και του ΜΔΠ 2022-2024, παρίσταται ανάγκη για σκοπούς ορθής παρουσίας, όπως στις Εξωτερικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Εξωτερικών γίνουν οι ακόλουθες ρυθμίσεις:

- Προσθήκη δύο (2) θέσεων Πληρεξούσιου Υπουργού [Κλίμακα Α13(ii)] κάτω από το εδάφιο 10 στη Στήλη με αριθμό θέσεων για το 2021 και διαγραφή από τη Στήλη των Επεξηγήσεων της Σημείωσης «Δυο νέες θέσεις».
- Προσθήκη δύο (2) θέσεων Σύμβουλου ή Γενικού Πρόξενου Α' (Κλίμακα Α12 επεκτεινόμενη με ετήσιες προσαυξήσεις μέχρι του ποσού €65.766), Σύμβουλου ή Γενικού Πρόξενου Β' [Κλ. Α12(ii)] κάτω από το εδάφιο 20 στη Στήλη με αριθμό θέσεων για το 2021 και διαγραφή από τη Στήλη των Επεξηγήσεων της Σημείωσης «Δυο νέες θέσεις».
- Προσθήκη οκτώ (8) θέσεων Γραμματέα Α' ή Πρόξενου (Κλίμακα Α12), Γραμματέα Β' ή Υποπρόξενου [Κλ. Α11(ii)] κάτω από το εδάφιο 30 στη Στήλη με αριθμό θέσεων για το 2021 και διαγραφή από τη Στήλη των Επεξηγήσεων της Σημείωσης «Οκτώ νέες θέσεις».

Οι πιο πάνω ρυθμίσεις υλοποιήθηκαν ήδη με τον περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμο (Αρ.5) του 2021 [Νόμος Αρ.47(II)/2021] για σκοπούς ενίσχυσης της στελέχωσης των Εξωτερικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Εξωτερικών με διπλωματικό προσωπικό.

Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις δεν επιφέρουν πρόσθετη δαπάνη.

Τροποποίηση Αρ. 18

Κεφάλαιο: 1802 «Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης, Υπουργείο Οικονομικών»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2022 Νόμου, παρίσταται ανάγκη μετονομασίας της Γενικής Διεύθυνσης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης σε Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης, Υπουργείο Οικονομικών, έτσι ώστε να αντανάκλαται πλήρως η αρμοδιότητα της στα θέματα με αναπτυξιακό χαρακτήρα αφού, αποτελεί, τον κύριο κρατικό φορέα υπεύθυνο για τη σφαιρική προσέγγιση των αναπτυξιακών θεμάτων της Κυβέρνησης και τη χάραξη και προώθηση ενιαίας στρατηγικής βιώσιμης ανάπτυξης με μακροπρόθεσμο ορίζοντα.

Ως εκ τούτου, μετά την ψήφιση του νομοσχεδίου που προβλέπει για τη Μετονομασία της Γενικής Διεύθυνσης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης σε Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης, Υπουργείο Οικονομικών [Νόμος Αρ...(Ι) του 2021], παρίσταται ανάγκη όπως γίνουν ανάλογες αλλαγές, κάτω από το σχετικό Κεφάλαιο, στον Πρώτο Πίνακα - Δελτίο Δαπανών, στο Παράρτημα - Μισθολογικές Θέσεις, στον Τρίτο Πίνακα - Λειτουργοί που ασκούν έλεγχο στα Έσοδα και στις Δαπάνες, στα περιεχόμενα και όπου αλλού επηρεάζεται.

Ως εκ τούτου, παρίσταται ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του Προϋπολογισμού του 2022 και του ΜΔΠ 2022-2024 στη στήλη «Επεξηγήσεις» της πιο πάνω ρύθμισης.

Τροποποίηση Αρ. 19

Κεφάλαιο: 180400 «Τμήμα Φορολογίας – Κεντρικά Γραφεία – Τακτικές Δαπάνες»

(Α) Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2022 Νόμου και του ΜΔΠ 2022-2024, παρίσταται ανάγκη για σκοπούς εύρυθμης λειτουργίας όπως υλοποιηθούν οι πιο κάτω ρυθμίσεις στο Τμήμα Φορολογίας:

- Δημιουργία δεκαοκτώ (18) θέσεων Λειτουργού Φορολογίας (Κλίμακες Α8, Α10 και Α11) κάτω από το εδάφιο 56 έναντι κατάργησης έντεκα (11) θέσεων Λειτουργού Εσωτερικών Προσόδων (Κλίμακες Α8, Α10 και Α11) κάτω από το εδάφιο 55 και επτά (7) θέσεων Λειτουργού Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (Κλίμακες Α8, Α10 και Α11), κάτω από το εδάφιο 175 (υλοποίηση Σημείωσης Προϋπολογισμού).
- Δημιουργία επτά (7) θέσεων Ανώτερου Αρχιφοροθέτη [Κλίμακα Α13(ii)] κάτω από το εδάφιο 20 και δεκατεσσάρων (14) θέσεων Αρχιφοροθέτη (Κλίμακες Α9, Α11 και Α12) κάτω από το εδάφιο 30 έναντι κατάργησης είκοσι-μία (21) θέσεων Λειτουργού Φορολογίας (Κλίμακες Α8, Α10 και Α11) κάτω από το εδάφιο 56.
- Κατάργηση μιας (1) θέσης Λειτουργού Φορολογίας (Κλίμακες Α8, Α10 και Α11) κάτω από το εδάφιο 56.
- Κατάργηση μιας (1) θέσης Βοηθού Φορολογίας [Κλίμακες Α2, Α5 και Α7(ii)] κάτω από το εδάφιο 155.
- Κατάργηση έξι (6) θέσεων Φοροθέτη [Κλίμακες Α8 και Α9(i)] κάτω από το εδάφιο 95.
- Σημείωση με διπλό σταυρό (++) έξι (6) θέσεων Ανώτερου Φοροθέτη Β΄ [Κλίμακα Α10(ii)] κάτω από το εδάφιο 85.
- Στις θέσεις Ανώτερου Φοροθέτη Α΄ [Κλίμακα Α11(ii)] κάτω από το εδάφιο 75 θα προστεθεί Σημείωση στη Στήλη των Επεξηγήσεων ως εξής: «Οι θέσεις θα σημειωθούν με διπλό σταυρό όταν δεν θα είναι δυνατή η πλήρωση τους από τους κατόχους των θέσεων Ανώτερου Φοροθέτη Β΄ [Κλίμακα Α10(ii)] κάτω από το εδάφιο 85 και του κατόχου της θέσης Φοροθέτη [Κλίμακες Α8 και Α9(i)] κάτω από το εδάφιο 95».

Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις θα επιφέρουν εξοικονόμηση €60.105 και μελλοντική εξοικονόμηση €319.930.

(Β) Ομάδα Δαπανών: 02200 «Επιδόματα Θέσεως Κρατικών Υπαλλήλων» Υποομάδα Δαπανών: 02260 «Επιδόματα Υπερωριακής Απασχόλησης Κρατικών Υπαλλήλων»: €325.000

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2022 Νόμου, απαιτούνται πρόσθετες πιστώσεις ύψους €325.000 (Άρθρο 02262 «Κατ' Αποκοπή Υπερωριακή Αμοιβή») στο έτος 2022, για συνέχιση από το Τμήμα Φορολογίας του έργου της εκκαθάρισης της καθυστερημένης εργασίας στην εξέταση φορολογικών δηλώσεων. Η καθυστερημένη εργασία υπολογίζεται να περιοριστεί στο ένα φορολογικό έτος, ενώ αναμένεται να μειώνεται σταδιακά με την ανάπτυξη μηχανισμών ταχείας αντίδρασης μετά την εφαρμογή του νέου μηχανογραφικού συστήματος του Τμήματος Φορολογίας.

Ως εκ τούτου, παρίσταται ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του Προϋπολογισμού του 2022 και του ΜΔΠ 2022-2024 των πιο πάνω πρόσθετων πιστώσεων.

Τροποποίηση Αρ. 20

Κεφάλαιο: 180400.2 «Τμήμα Φορολογίας - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες» Ομάδα Δαπανών: 03500 «Εκπαίδευση Προσωπικού/Συνέδρια, Σεμινάρια και Άλλα Γεγονότα»

Υποομάδα Δαπανών: 03501 «Εκπαίδευση Προσωπικού»: €90.000

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2022 Νόμου, απαιτούνται πρόσθετες πιστώσεις ύψους €90.000 (Άρθρο 03502 «Εντόπια Εκπαίδευση») για εντόπια εκπαίδευση προσωπικού που προσλήφθηκε στο

Τμήμα Φορολογίας πρόσφατα, καθώς και εκείνου που αναμένεται να προσληφθεί το 2022. Πρόσθετες πιστώσεις απαιτούνται επίσης για τα έτη 2023 και 2024 ύψους €90.000.

Ως εκ τούτου, παρίσταται ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του Προϋπολογισμού του 2022 και του ΜΔΠ 2022-2024 των πιο πάνω πρόσθετων πιστώσεων.

Τροποποίηση Αρ. 21

Κεφάλαιο: 180700 «Τμήμα Δημόσιας Διοικήσεως και Προσωπικού - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες»

Υποδιαίρεση Κεφαλαίου 13: Γενικό Βοηθητικό Προσωπικό

Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2022 Νόμου και του ΜΔΠ 2022-2024, παρίσταται ανάγκη για σκοπούς ορθής παρουσίασης όπως στο Τμήμα Δημόσιας Διοικήσεως και Προσωπικού - Γενικό Βοηθητικό Προσωπικό υλοποιηθεί η ακόλουθη ρύθμιση:

- Προσθήκη μίας (1) θέσης Βοηθού Γραφέα Επιτροπής Σιτηρών Κύπρου [Κλίμακες Α2, Α5 και Α7(ii)] κάτω από το εδάφιο 90 στη Στήλη με αριθμό θέσεων για το 2021 και διαγραφή από τη Στήλη των Επεξηγήσεων της Σημείωσης «Μια νέα θέση».

Η θέση ενσωματώθηκε στον Προϋπολογισμό του 2021, με τον περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμο (Αρ.5) του 2021 [Νόμος Αρ.47(II)/2021] για σκοπούς εφαρμογής του περί της Μεταβίβασης και των Λειτουργιών της Επιτροπής Σιτηρών Κύπρου στο Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος Νόμου του 2021 [Ν.38(I)/2021].

Η προτεινόμενη ρύθμιση δεν επιφέρει πρόσθετη δαπάνη.

Τροποποίηση Αρ. 22

Κεφάλαιο: 190200.2 «Γενικό Λογιστήριο-Κεντρικά Γραφεία-Τακτικές Δαπάνες»

(Α) Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2022 Νόμου και του ΜΔΠ 2022-2024, παρίσταται ανάγκη για σκοπούς καλύτερου ελέγχου των Συμβάσεων Παραχώρησης των Λιμένων, Αερολιμένων και Δημοσίων Επιβατικών Μεταφορών όπως δημιουργηθεί μια (1) θέση Λογιστή (Κλίμακες Α9, Α11 και Α12) κάτω από το εδάφιο 30, για την ενίσχυση της στελέχωσης της Διεύθυνσης Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής Διαχείρισης στη Διοίκηση του Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων.

Η προτεινόμενη ρύθμιση θα επιφέρει πρόσθετη Μέση Ετήσια Μακροπρόθεσμη Δαπάνη €47.756.

(Β) Ομάδα Δαπανών: 04000 «Μεταβιβάσεις Εσωτερικού»

Υποομάδα Δαπανών: 04120 «Άλλες Μεταβιβάσεις Εσωτερικού»: €310.000

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2022 Νόμου, απαιτούνται πρόσθετες πιστώσεις ύψους €310.000 (Άρθρο 04135 «Διάφορες Συνεισφορές Εσωτερικού») για παραχώρηση:

- οικονομικής βοήθειας προς τη Συνεργατική Εταιρεία Κωφών ύψους €60.000, για τα έτη 2022-2024, λόγω μείωσης των εργασιών της, εξαιτίας της πανδημίας και της γενικότερης ύφεσης στον τομέα που ασχολείται. Η Εταιρεία επιτελεί κοινωνικό ρόλο και προσφέρει εργασία σε κωφά άτομα, και
- χορηγίας ύψους €250.000 για τα έτη 2022-2024 στο θέατρο Ριάλτο Λεμεσού, για κάλυψη μέρους των λειτουργικών του εξόδων, που μέχρι το 2018 καλύπτονταν από τον ιδιοκτήτη του που ήταν το Συνεργατικό Ταμειούχο Λεμεσού.

Ως εκ τούτου, παρίσταται ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του Προϋπολογισμού του 2022 και του ΜΔΠ 2022-2024 των πιο πάνω πρόσθετων πιστώσεων.

Τροποποίηση Αρ. 23

Κεφάλαιο: 200200.2 «Ανώτερη Εκπαίδευση - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες» Ομάδα Δαπανών: 04300 «Κοινωνικές Παροχές» - Υποομάδα Δαπανών: 04301 «Παροχές Παιδείας»: €50.000

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2022 Νόμου, απαιτούνται πρόσθετες πιστώσεις ύψους €50.000 (Άρθρο 04337 «Χορηγίες σε Εκπαιδευτικά Ιδρύματα του Εξωτερικού»), για αύξηση της πρόνοιας που αφορά την επιχορήγηση της δημιουργίας Εδρών Πολιτισμού σε ιδρύματα του εξωτερικού και συγκεκριμένα για επιχορήγηση της δημιουργίας και λειτουργίας Έδρας Κυπριακών Σπουδών στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Επιπλέον πρόσθετες πιστώσεις ύψους €50.000 θα περιληφθούν και για τα έτη 2023 και 2024 αντίστοιχα.

Ως εκ τούτου, παρίσταται ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του Προϋπολογισμού του 2022 και του ΜΔΠ 2022 - 2024 των πιο πάνω πρόσθετων πιστώσεων.

Τροποποίηση Αρ. 24

Κεφάλαιο: 210100.2 «Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων, Διοίκηση - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες»

(Α) Ομάδα Δαπανών: 03550 «Συμβουλευτικές Υπηρεσίες/Έρευνες»

Υποομάδα Δαπανών: 03580 «Σύμβαση Υπηρεσιών»: €525.000

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2022 Νόμου, απαιτούνται πρόσθετες πιστώσεις ύψους €525.000 (Άρθρο 03615 «Εμβάσματα έναντι Συμβάσεων») που αφορά τη συμφωνία παραχώρησης του Λιμανιού της Λάρνακας για το 2022 και €700.000 για τα έτη 2023 και 2024, αντίστοιχα.

(Β) Ομάδα Δαπανών: 04200 «Επιχορηγήσεις» - Υποομάδα Δαπανών: 04260 «Άλλες Επιχορηγήσεις»: €200.000

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2022 Νόμου, απαιτούνται πρόσθετες πιστώσεις ύψους €200.000 (Άρθρο 04296 «Άλλες Χορηγίες/Επιχορηγήσεις») για το Σχέδιο Προώθησης Χρήσης Ποδηλάτου και €250.000 για το έτος 2023.

Ως εκ τούτου, παρίσταται ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του Προϋπολογισμού του 2022 και του ΜΔΠ 2022-2024 των πιο πάνω πρόσθετων πιστώσεων.

(Γ) Κεφάλαιο: 210100 «Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων, Διοίκηση - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες»

Υποδιαίρεση Κεφαλαίου: 210115 Διεύθυνση Δημοσίων Επιβατικών Μεταφορών

Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2022 Νόμου και του ΜΔΠ 2022-2024, παρίσταται ανάγκη για σκοπούς μεταφοράς της αρμοδιότητας της διαχείρισης των Συμβάσεων Παραχώρησης που αφορούν τις Δημόσιες Επιβατικές Μεταφορές από τη Διοίκηση του Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων στο Τμήμα Οδικών Μεταφορών, όπως υλοποιηθούν οι πιο κάτω ρυθμίσεις:

- Μια (1) θέση Ανώτερου Λειτουργού Δημοσίων Μεταφορών [Κλ. Α13(ii)] κάτω από το εδάφιο 10, μετονομάζεται σε Ανώτερο Λειτουργό Οδικών Μεταφορών [Κλ. Α13(ii)] και μεταφέρεται με τον κάτοχο της κάτω από το εδάφιο 10 του Κεφαλαίου 211200 «Τμήμα Οδικών Μεταφορών».
- Τέσσερις (4) θέσεις Λειτουργού Δημοσίων Μεταφορών (Κλ.Α8, Α10 και Α11) κάτω από το εδάφιο 20, μετονομάζονται σε Λειτουργούς Οδικών Μεταφορών (Κλ.Α8, Α10 και Α11) και μεταφέρονται κάτω από το εδάφιο 20 του Κεφαλαίου 211200 «Τμήμα Οδικών Μεταφορών».
- Η ρύθμιση για μετονομασία πέντε (5) θέσεων Ελεγκτή Οδικών Μεταφορών [Κλ.Α2, Α5 και Α7(ii)] κάτω από το εδάφιο 50 του Κεφαλαίου 211200 «Τμήμα Οδικών Μεταφορών» και μεταφορά τους ως θέσεις Ελεγκτή Δημοσίων Μεταφορών [Κλ.Α2, Α5 και Α7(ii)] κάτω από το εδάφιο 30, διαγράφεται και οι θέσεις επαναφέρονται στο Τμήμα Οδικών Μεταφορών.

Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις δεν επιφέρουν καμία πρόσθετη δαπάνη.

Τροποποίηση Αρ. 25

Κεφάλαιο: 210200 «Τμήμα Δημοσίων Έργων, Διοίκηση - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2022 Νόμου και του ΜΔΠ 2022-2024, παρίσταται ανάγκη για σκοπούς μεταφοράς της αρμοδιότητας της διαχείρισης των Συμβάσεων Παραχώρησης των Λιμένων και των Αερολιμένων από τη Διοίκηση του Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων στο Τμήμα Δημοσίων Έργων, όπως υλοποιηθούν οι πιο κάτω ρυθμίσεις:

- Δημιουργία μιας (1) θέσης Πρώτου Εκτελεστικού Μηχανικού [Κλ. Α14(ii)] κάτω από το εδάφιο 10.
- Δημιουργία δύο (2) θέσεων Ανώτερου Εκτελεστικού Μηχανικού [Κλ. Α13(ii)] κάτω από το εδάφιο 20.
- Δημιουργία τριών (3) θέσεων Εκτελεστικού Μηχανικού (Κλ.Α9, Α11 και Α12) κάτω από το εδάφιο 30.

Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις θα επιφέρουν πρόσθετη Μέση Ετήσια Μακροπρόθεσμη Δαπάνη €351.979.

Τροποποίηση Αρ. 26

Κεφάλαιο: 210900 «Τμήμα Πολιτικής Αεροπορίας - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2022 Νόμου και του ΜΔΠ 2022-2024, παρίσταται ανάγκη όπως δημιουργηθούν δύο (2) πρόσθετες θέσεις Ελεγκτή Εναέριας Κυκλοφορίας (Κλ. Α8, Α10 και Α11) κάτω από το εδάφιο 50 έναντι κατάργησης δύο (2) κενών θέσεων Ελεγκτή Εναέριας Κυκλοφορίας 1^{ης} Τάξης [Κλ. Α11(ii)] κάτω από το εδάφιο 40 (υλοποίηση Σημείωσης Προϋπολογισμού).

Αναθεώρηση της Κλίμακας των θέσεων Επιθεωρητή Εναέριας Κυκλοφορίας κάτω από το εδάφιο 30 από Α12 σε Α12(ii).

Τροποποίηση της Σημείωσης στη Στήλη των Επεξηγήσεων των θέσεων Επιθεωρητή Εναέριας Κυκλοφορίας [Κλίμακα Α12(ii)] κάτω από το εδάφιο 30 ως εξής: «Οι υπηρετούντες κατά την ημερομηνία της συμφωνίας στη ΜΕΠ (21.11.2000), ανελίσσονται, με ετήσιες προσαυξήσεις στην Κλίμακα Α12 (ii), μέχρι του ποσού των €65.766 ~~48.476~~, πάνω σε προσωπική βάση. Της ίδιας μεταχείρισης θα τύχουν και οι υπάλληλοι που κατείχαν τη θέση κατά την 1.11.2003». Η αλλαγή από €48.176 σε €65.766 προκύπτει λόγω ενσωμάτωσης των γενικών και τιμαριθμικών αυξήσεων στους ετήσιους βασικούς μισθούς (Εγκύκλιος Υπουργείου Οικονομικών με αρ.1576 και ημερ. 27/6/2018). Η υπόλοιπη Σημείωση διαγράφεται.

Αναθεώρηση των Κλιμάκων των θέσεων Ελεγκτή Εναέριας Κυκλοφορίας κάτω από το εδάφιο 50 από Α8, Α10 και Α11 σε Α9, Α11 και Α12. Οι Σημειώσεις στην στήλη των Επεξηγήσεων οι οποίες αφορούσαν μισθολογικές ρυθμίσεις διαγράφονται. Προσθήκη της ακόλουθης Σημείωσης στη στήλη των Επεξηγήσεων: «Υπάλληλοι που υπηρετούσαν κατά την 31.12.2021 και αποκτήσουν την 4^η ειδικότητα/ικανότητα αφού συμπληρώσουν πέντε τουλάχιστον χρόνια υπηρεσίας μέχρι τις 15.2.2022, τοποθετούνται στην αρχική βαθμίδα της Κλίμακα Α11».

Δημιουργία 3 θέσεων Επιθεωρητή Εναέριας Κυκλοφορίας [Κλίμακα Α12(ii)] κάτω από το εδάφιο 30 και 5 θέσεων Ελεγκτή Εναέριας Κυκλοφορίας (Κλίμακες Α9, Α11 και Α12) κάτω από το εδάφιο 50.

Οι πιο πάνω προτεινόμενες ρυθμίσεις θα επιφέρουν πρόσθετη Μέση Ετήσια Μακροπρόθεσμη Δαπάνη €618.091.

Τροποποίηση Αρ. 27

Κεφάλαιο: 211200 «Τμήμα Οδικών Μεταφορών, Διοίκηση - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2022 Νόμου και του ΜΔΠ 2022-2024, παρίσταται ανάγκη για σκοπούς μεταφοράς της αρμοδιότητας της διαχείρισης της Σύμβασης Παραχώρησης των Δημοσίων Επιβατικών Μεταφορών από τη Διοίκηση του Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων στο Τμήμα Οδικών Μεταφορών, όπως υλοποιηθούν οι πιο κάτω ρυθμίσεις:

- Δημιουργία μιας (1) θέσης Πρώτου Λειτουργού Οδικών Μεταφορών [Κλ. Α14(ii)] κάτω από το νέο εδάφιο 5.
- Μια (1) θέση προηγουμένως καλούμενη Ανώτερος Λειτουργός Δημοσίων Μεταφορών [Κλ. Α13(ii)] μετονομάζεται σε Ανώτερο Λειτουργό Οδικών Μεταφορών [Κλ. Α13(ii)] κάτω από το εδάφιο 10 και μεταφέρεται με τον κάτοχο της από το εδάφιο 10 του Κεφαλαίου 210115 «Διεύθυνση Δημοσίων Επιβατικών Μεταφορών - Διοίκηση Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων».
- Τέσσερις (4) θέσεις προηγουμένως καλούμενες Λειτουργοί Δημοσίων Μεταφορών (Κλ.Α8, Α10 και Α11) μετονομάζονται σε Λειτουργούς Οδικών Μεταφορών (Κλ. Α8, Α10 και Α11) κάτω από το εδάφιο 20 και μεταφέρονται από το εδάφιο 20 του Κεφαλαίου 210115 «Διεύθυνση Δημοσίων Επιβατικών Μεταφορών - Διοίκηση Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων».
- Δημιουργία τριών (3) θέσεων Λειτουργού Οδικών Μεταφορών (Κλ. Α8, Α10 και Α11) κάτω από το εδάφιο 20, εκ των οποίων η 1 θα είναι για την ενίσχυση της στελέχωσης του Τομέα Σύμπραξης Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα του Τμήματος Δημοσίων Έργων, ο οποίος θα διαχειρίζεται τις Συμβάσεις Παραχώρησης Λιμένων και Αερολιμένων.
- Η ρύθμιση για μετονομασία πέντε (5) θέσεων Ελεγκτή Οδικών Μεταφορών [Κλ.Α2, Α5 και Α7(ii)] κάτω από το εδάφιο 50 και μεταφορά τους ως θέσεις Ελεγκτή Δημοσίων Μεταφορών [Κλ.Α2, Α5 και Α7(ii)] κάτω από το εδάφιο 30 του Κεφαλαίου 210115 «Διεύθυνση Δημοσίων Επιβατικών Μεταφορών - Διοίκηση Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων» διαγράφεται και οι θέσεις επαναφέρονται στο Τμήμα Οδικών Μεταφορών.
- Ο διπλός σταυρός (++) και η υφιστάμενη Σημείωση στη στήλη των Επεξηγήσεων των θέσεων Ελεγκτή Οδικών Μεταφορών [Κλ.Α2, Α5 και Α7(ii)] κάτω από το εδάφιο 50 για μετονομασία τριών (3) θέσεων σε Ελεγκτές Δημοσίων Μεταφορών [Κλ.Α2, Α5 και Α7(ii)] κάτω από το εδάφιο 30 του Κεφαλαίου 210115

«Διεύθυνση Δημοσίων Επιβατικών Μεταφορών - Διοίκηση Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων» διαγράφεται.

Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις θα επιφέρουν πρόσθετη Μέση Ετήσια Μακροπρόθεσμη Δαπάνη €197.956.

Τροποποίηση Αρ. 28

Κεφάλαιο: 211300 «Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών, Διοίκηση - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2022 Νόμου και του ΜΔΠ 2022-2024, παρίσταται ανάγκη για σκοπούς μεταφοράς της αρμοδιότητας της διαχείρισης των Συμβάσεων Παραχώρησης των Λιμένων και των Αερολιμένων από τη Διοίκηση του Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων στο Τμήμα Δημοσίων Έργων, όπως υλοποιηθούν οι πιο κάτω ρυθμίσεις:

- Δημιουργία μιας (1) θέσης Μηχανολόγου Μηχανικού (Κλ.Α9, Α11 και Α12) κάτω από το εδάφιο 20
- Δημιουργία μιας (1) θέσης Ηλεκτρολόγου Μηχανικού (Κλ.Α9, Α11 και Α12) κάτω από το εδάφιο 50

Οι πιο πάνω πρόσθετες θέσεις δημιουργούνται για την ενίσχυση της στελέχωσης του Τομέα Σύμπραξης Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα του Τμήματος Δημοσίων Έργων, ο οποίος θα διαχειρίζεται τις Συμβάσεις Παραχώρησης Λιμένων και Αερολιμένων.

Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις θα επιφέρουν πρόσθετη Μέση Ετήσια Μακροπρόθεσμη Δαπάνη €95.512.

Τροποποίηση Αρ. 29

Κεφάλαιο: 220300 «Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2022 Νόμου και του ΜΔΠ 2022-2024, παρίσταται ανάγκη όπως οι θέσεις Ιατρικού Λειτουργού 1ης Τάξεως (Κλίμακες Α13 και Α15) και 2ας Τάξεως (Κλίμακες Α11 και Α13) κάτω από το εδάφιο 20 σημειωθούν με διπλό σταυρό (++), λόγω της μεταφοράς των αρμοδιοτήτων των Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας από το Υπουργείο Υγείας στον Οργανισμό Κρατικών Υπηρεσιών Υγείας (ΟΚΥΠΥ).

Η προτεινόμενη ρύθμιση οδηγεί σε εξοικονόμηση €82.500 σε μελλοντικό στάδιο.

Τροποποίηση Αρ. 30

Άρθρο 16 «Απαγόρευση προσλήψεων εργοδοτούμενων ορισμένου χρόνου, ωρομίσθιου κυβερνητικού προσωπικού και οποιασδήποτε άλλης κατηγορίας προσωπικού για κάλυψη έκτακτων και εποχιακών αναγκών».

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2022 Νόμου, παρίσταται ανάγκη **τροποποίησης του Άρθρου 16** ως ακολούθως:

- Εδάφιο (1)(i): αύξηση της έγκρισης για απασχόληση εργοδοτούμενων ορισμένου χρόνου από 8 άτομα σε 10 ως εξής:

Υπουργείο Εσωτερικών:

(iv) Υπηρεσία Μέριμνας και Αποκατάστασης Εκτοπισθέντων: μέχρι 10 εργοδοτούμενοι ορισμένου χρόνου (Κλ. Α1) για τις ανάγκες υλοποίησης του Έργου: «Διεκπεραίωση εκκρεμοτήτων σχετικά με τα Στεγαστικά Σχέδια, την Επιδότηση Ενοικίου καθώς και για τον καθορισμό δικαιούχων για έκδοση Τίτλων Ιδιοκτησίας και Πιστοποιητικών Μίσθωσης»

Για την πρόσληψη του πιο πάνω προσωπικού θα απαιτηθούν πρόσθετες πιστώσεις ύψους **€29.774**. Οι δαπάνες θα βαρύνουν το **Άρθρο 02106 «Πρόσθετες Βοηθητικές Υπηρεσίες» του Κεφαλαίου 1612 «Υπηρεσία Μέριμνας και Αποκατάστασης Εκτοπισθέντων».**

- Εδάφιο (1)(λ)(iii): διαφοροποίηση της οροφής απασχόλησης εκπαιδευτικού προσωπικού, για κάλυψη των αυξημένων αναγκών της σχολικής χρονιάς 2021-2022, ώστε να συνάδει με την Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 27.10.2021, ως εξής:

(λ) Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας

(iii) Εκπαιδευτικές Διευθύνσεις:

- με την αντικατάσταση στην υποπαράγραφο (iii) της παραγράφου (λ) αυτού, του αριθμού και της λέξης «13486 Εκπαιδευτικούς» (έβδομη και όγδοη γραμμή) με τη φράση «13548 Εκπαιδευτικούς

εκ των οποίων 62 αφορούν στη Δημοτική Εκπαίδευση για κάλυψη αναγκών του προγράμματος Δράσεις Σχολικής και Κοινωνικής Ένταξης (ΔΡΑ.Σ.Ε.+)

Για την πρόσληψη του πιο πάνω προσωπικού θα απαιτηθούν πρόσθετες πιστώσεις ύψους **€1.830.351**. Οι δαπάνες θα βαρύνουν το **Άρθρο 02106 «Πρόσθετες Βοηθητικές Υπηρεσίες» του Κεφαλαίου 2005 «Δημοτική Εκπαίδευση».**

- Εδάφιο (1)(μ): Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων:

(i) Τμήμα Δημοσίων Έργων:

μέχρι 6 εργοδοτούμενοι ορισμένου χρόνου {3 Πολιτικοί Μηχανικοί (Κλ. Α9, Α11 και Α12) και 3 Τεχνικοί [Κλ. Α2, Α5 και Α7(ii)]} για τις ανάγκες υλοποίησης των έργων ανάπτυξης της Ομάδας Αξιοποίησης Λιμένων (Λιμάνι και Μαρίνα Λάρνακας, Βιομηχανικό Λιμάνι Βασιλικού και Λιμάνι Λεμεσού)

Η δαπάνη πρόσληψης του πιο πάνω προσωπικού αντιστοιχεί σε πιστώσεις ύψους **€134.906**. Οι δαπάνες θα καλυφθούν από το **Άρθρο 02106 «Πρόσθετες Βοηθητικές Υπηρεσίες» του Κεφαλαίου 2102 «Τμήμα Δημοσίων Έργων».**

- Αντικατάσταση της λέξης «υπαλλήλων» στην πρώτη επιφύλαξη του άρθρου 16 (πρώτη γραμμή) με την φράση «εργοδοτούμενων αορίστου χρόνου ή/και εργοδοτούμενων ορισμένου χρόνου» και με την προσθήκη στην πρώτη επιφύλαξη του άρθρου 16, μετά τη λέξη «πεσόντων» (έκτη γραμμή) της φράσης «η Δικαστική Υπηρεσία», έτσι ώστε να περιληφθεί η Δικαστική Υπηρεσία στις εξαιρέσεις που περιλαμβάνονται στην πρώτη επιφύλαξη του άρθρου 16 ώστε να παρέχεται ευχέρεια αντικατάστασης υπηρετούντων εργοδοτούμενων αορίστου χρόνου ή/και εργοδοτούμενων ορισμένου χρόνου στη Δικαστική Υπηρεσία σε περίπτωση αποχώρησής τους για οποιοδήποτε λόγο.

Τροποποίηση Αρ. 31

Παράρτημα Μισθολογικές Κλίμακες - Πίνακας Ε

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2022 Νόμου και του ΜΔΠ 2022-2024, παρίσταται ανάγκη για την ακόλουθη ρύθμιση:

Τροποποίηση του **Πίνακα Ε. «Μείωση Κλιμάκων Εισδοχής»** στο Παράρτημα Μισθολογικές Κλίμακες του νομοσχεδίου, έτσι ώστε:

- όπου καταγράφονται οι μειωμένοι ετήσιοι βασικοί μισθοί για τις περιπτώσεις που τα πρόσωπα που από 01.01.2012, διορίζονται σε θέσεις Πρώτου Διορισμού ή Πρώτου Διορισμού και Προαγωγής στις κατώτερες θέσεις των υφιστάμενων δομών θέσεων που περιλαμβάνονται στον Κρατικό Προϋπολογισμό ή προσλαμβάνονται πάνω σε έκτακτη βάση ή με σύμβαση για εκτέλεση καθηκόντων που αντιστοιχούν στις κατώτερες θέσεις των υφιστάμενων δομών της κρατικής υπηρεσίας, αλλά τοποθετούνται σε ψηλότερη από την αρχική βαθμίδα της κλίμακας της θέσης ή σε ψηλότερη κλίμακα από την αρχική των συνδυασμένων κλιμάκων της θέσης, να διευκρινίζεται, για σκοπούς σαφήνειας, ότι η ρύθμιση που ισχύει για κάθε μία από αυτές τις περιπτώσεις προνοείται στο οικείο Σχέδιο Υπηρεσίας,
- να διαγραφεί από τον Πίνακα ο μειωμένος για 24 μήνες ετήσιος βασικός μισθός για δημόσια θέση με συνδυασμένες Κλίμακες Α8, Α9 και Α10 επειδή πλέον αυτή η κλίμακα δεν απαντάται,
- να προστεθεί ο μειωμένος για 24 μήνες ετήσιος βασικός μισθός και για την περίπτωση δημόσιας θέσης με τις νέες συνδυασμένες κλίμακες Α11 και Α12.

Από την τροποποίηση του υπό αναφορά Πίνακα δεν προκύπτει πρόσθετη δαπάνη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Τώρα θα πάμε στον πρώτο ομιλητή, που είναι ο συνάδελφος του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών, ο Χαράλαμπος ο Θεοπέμπτου.

Κύριε Θεοπέμπτου, έχετε τον λόγο. Είστε ο πρώτος εκ των ομιλητών.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΘΕΟΠΕΜΠΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Το 1998 και κάτω από την επίβλεψη της Οικονομικής Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για την Ευρώπη, της γνωστής UNCEC, εγκρίθηκε στις 25 Ιουνίου στη δανική πόλη Ααρχους η γνωστή Σύμβαση του Ααρχους, την οποία μετέπειτα υιοθέτησε και η ίδια η Ευρωπαϊκή Ένωση με πρόνοιες σε Οδηγίες και κανονισμό της. Η σύμβαση δίνει τρία σημαντικά δικαιώματα στους πολίτες: Πρώτο είναι το δικαίωμα να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες του δημοσίου που αφορούν το περιβάλλον. Αυτό το μεταφέραμε στη δική μας νομοθεσία με τον Νόμο 119/2004. Δεύτερο είναι το δικαίωμα να συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων που αφορούν το περιβάλλον,

όπως νομοθεσίες και πολιτικές. Αυτό το δικαίωμα είναι διάσπαρτο σε περιβαλλοντικές νομοθεσίες. Και τρίτο είναι το δικαίωμα να παίρνουν νομικά μέτρα εναντίον της κυβέρνησης για περιβαλλοντικές αποφάσεις με τις οποίες διαφωνούν.

Η σύμβαση βασικά συνδέει την προστασία του περιβάλλοντος με τα ανθρώπινα δικαιώματα, στη βάση του ότι η βιώσιμη ανάπτυξη μπορεί να επιτευχθεί μόνο με τη συμμετοχή όλων των πολιτών και των κυβερνήσεων. Και, με βάση τα πιο πάνω, πρέπει να σκεφτούμε τι κάνουμε εμείς εδώ στην Κύπρο: οτιδήποτε, μπορούμε για να εμποδίσουμε τον κόσμο να γνωρίζει και να συμμετέχει!

Για να μπορεί ένας πολίτης να συμμετέχει, πρέπει να γνωρίζει ότι γίνεται διαβούλευση και, για να εμποδίσουν αυτή τη δυσάρεστη για το κράτος εξέλιξη, ότι εμάθαν οι πολίτες ότι έχει διαβούλευση, απλώς ανεβάζουν σε μια ιστοσελίδα το κείμενο, γράφουν στη σελίδα ότι έχει δημόσια διαβούλευση και όποιος το δει είδεν το! Οι πολύ καλές υπηρεσίες μπορεί κάποτε να κάνουν και καμιά ανακοίνωση μέσω του Γραφείου Τύπου και Πληροφοριών. Αυτό συμβαίνει εδώ και πολλά χρόνια, απλώς πιο παλιά μέσα μέσα έκαναν και καμιά διαβούλευση, αλλά αυτή η κυβέρνηση δεν ασχολείται καθόλου. Εντελώς καθόλου!

Εν τω μεταξύ, για να φαινόμαστε ότι είμαστε προοδευμένοι, το Υπουργείο Οικονομικών έχει εδώ και πολλά χρόνια εκδώσει οδηγό διαβουλεύσεων, ο οποίος πρέπει να πω ότι είναι πάρα πολύ καλός. Δεν είναι μόνο ότι παραβιάζουμε τη σύμβαση, δεν είναι μόνο ότι οι Κύπριοι πολίτες δεν απολαμβάνουν τα δικαιώματα που τους παρέχει η Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά η μη διεξαγωγή της δημόσιας διαβούλευσης δημιουργεί και προβλήματα στη λειτουργία της Βουλής, όπου φτάνουν π.χ. τα νομοσχέδια και έρχεται μετά κόσμος και έχει παράπονα ότι δεν ρωτήθηκαν. Βασικά, με αυτό τον τρόπο μεταφέρουν τον «μπελά» στη Βουλή.

Πριν από μερικά χρόνια κατέθεσα μια ολοκληρωμένη πρόταση νόμου για το πώς πρέπει να γίνεται μια δημόσια διαβούλευση, αλλά κάθεται και περιμένει τέσσερα χρόνια στην επιτροπή Θεσμών χωρίς καμιά εξέλιξη. Αυτό το αναφέρω, γιατί, αν, για παράδειγμα, γινόταν μια τέτοια νόμιμη διαδικασία και με τα νομοσχέδια για την τοπική αυτοδιοίκηση, δε θα ταλαιπωρούμασταν τόσους μήνες στη Βουλή.

Όσον αφορά το τρίτο δικαίωμα της Σύμβασης του Άαρχους, για τη δυνατότητα των μη κυβερνητικών οργανώσεων να προσβάλλουν στο δικαστήριο αποφάσεις και πολιτικές του κράτους, έχουμε δει τα τελευταία χρόνια πολύ επιτυχημένες αγωγές από μη κυβερνητικές οργανώσεις σε άλλες χώρες, γι' αυτό -ελπίζω σύντομα- θα δείτε και τον νέο ΜΚΟ που θα στηθεί στην Κύπρο, ειδικά και μόνο για να καταγγέλλει παραβιάσεις σε κυπριακά δικαστήρια και στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Μια τέτοια αγωγή κέρδισαν πριν λίγα χρόνια οι οργανώσεις στη Βρετανία για την αποτυχία της κυβέρνησης να προστατεύσει το κοινό από την κακή ποιότητα του αέρα. Η κυβέρνηση στη Βρετανία αναγκάστηκε να συμμορφωθεί και ανάμεσα στα μέτρα που πήραν ήταν να διώξουν τα μεγάλα κυβισμού αυτοκίνητα από τις πόλεις, τα οποία φυσικά αγοράσαμε εμείς. Και γιατί εμείς; Επειδή εμείς απλώς δεν παίρνουμε μέτρα για βελτίωση της ποιότητας του αέρα, αν και με βάση τις δικές μας μετρήσεις ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος υπολογίζει 600 με 800 πρόωρους θανάτους στην Κύπρο λόγω της κακής ποιότητας του αέρα. Το πιο σοβαρό μέτρο είναι η μείωση των αυτοκινήτων στις κυπριακές πόλεις, όχι μόνο για να βελτιωθεί η ποιότητα του αέρα, αλλά και για να πετύχουμε τους στόχους που έχουμε αναλάβει ως κράτος όσον αφορά τις κλιματικές αλλαγές.

Φυσικά, εμείς θεωρούμε ότι είναι οι άλλοι που θα πάρουν μέτρα, για να σωθεί το κλίμα, και είμαστε πολύ μικροί, για να μας προσέξουν. Γι' αυτό συνεχίζουμε το σενάριο «Business as usual» και είναι γι' αυτό που αφαιρέσαμε τις φορολογίες από τα αυτοκίνητα, είναι γι' αυτό που συνεχίζουμε κανονικά τον προγραμματισμό νέων δρόμων, ακόμη και μέσα από πάρκα στη Λευκωσία και θα κατασκευάσουν και μεγάλους κυκλικούς κόμβους, για να μεταφερθεί η κυκλοφοριακή συμφόρηση μέσα στη Λευκωσία αντί έξω στον αυτοκινητόδρομο, είναι γι' αυτό που τα αυτοκίνητα δικαιούνται να κυκλοφορούν παντού, σε αντίθεση με ευρωπαϊκές χώρες όπου π.χ. δεν επιτρέπονται ιδιωτικά οχήματα στο κέντρο της πόλης. Και δεν έχουμε φυσικά κηρύξει περιοχές χαμηλών ρύπων για προστασία των οικιστικών περιοχών.

Το 2010 ετοιμάστηκε το Σχέδιο Κινητικότητας Λευκωσίας, το οποίο περιελάμβανε διαδρομές λεωφορείων, εγκατάσταση συστήματος GPS, ηλεκτρονική ενημέρωση για την προσέλευση των λεωφορείων με μοντέρνες στάσεις λεωφορείων, ηλεκτρονικό σύστημα έκδοσης εισιτηρίων, προώθηση της ποδηλασίας, πεζοδρομοποιήσεις και διασταυρώσεις πεζών. Πέρα από τα μεγάλα λεωφορεία στις πόλεις δεν κάναμε τίποτα άλλο και αποφασίσαμε να κάνουμε νέα μελέτη για τη Λευκωσία. Σχέδιο βιώσιμης αστικής κινητικότητας έγινε και για τη Λεμεσό και για τη Λάρνακα, αλλά δεν ξέρουμε ποια δεκαετία θα τα κάνουν και φυσικά για την Πάφο και για την ελεύθερη Αμμόχωστο τους αφήσαμε ακόμη να περιμένουν τον σχεδιασμό.

Η προώθηση των δημόσιων μεταφορών θα βελτιώσει και την ποιότητα του αέρα και αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση των εξόδων του ΓΕΣΥ. Η πρόληψη προβλημάτων μέσω της υγιεινής διατροφής, της άσκησης, της καταπολέμησης του καπνίσματος, της μείωσης της ζάχαρης, του αλκοόλ και άλλων ουσιών έπρεπε να είναι κύριος στόχος του ΓΕΣΥ, γιατί ένα βελτιωμένο επίπεδο υγείας του κόσμου σημαίνει αυτόματα και μειωμένα έξοδα του ΓΕΣΥ. Έπρεπε να έχουμε συνέχεια εκστρατείες στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, να αναλαμβάνει ο προσωπικός μας ιατρός να μας πιέζει για περισσότερη άσκηση, σωστή διατροφή και οτιδήποτε άλλο συστήνει η ιατρική για καλύτερο επίπεδο υγείας. Τα θέματα υγείας φυσιολογικά εστιάζονται στην εφαρμογή του ΓΕΣΥ, μια δύσκολη μεταρρύθμιση, για την οποία όμως χρειάζεται ακόμη πολλή δουλειά και είμαστε όλοι

έτοιμοι να βοηθήσουμε να πετύχει.

Αυτή την εποχή τα περιβαλλοντικά θέματα είναι πολύ ψηλά στην ατζέντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κατ' ακρίβειαν, είναι τα κύρια θέματα με τα οποία ασχολείται η Ευρωπαϊκή Ένωση. Έχουν ήδη ανακοινωθεί τα πλαίσια της Πράσινης Συμφωνίας και όλες οι πληροφορίες σχετικά με την πολιτική γνωστή ως «Fit for 55». Αν ήσασταν στην παρουσίαση που έγινε στην επιτροπή Περιβάλλοντος, θα τρομάζατε με το τι έρχεται! Αν ο τόπος δεν προετοιμαστεί για έγκαιρη εφαρμογή των πιο πάνω, τότε θα βρεθούμε όλοι σε πάρα πολύ δύσκολη θέση.

Η πολιτική γνωστή ως «Fit for 55» περιέχει δεκατρία μέτρα πολιτικής με στόχο την κατά 40% μείωση των εκπομπών μέχρι το 2030, δηλαδή σε εννιά χρόνια. Μερικά από αυτά τα μέτρα είναι:

- Θα αλλάξει η εφαρμογή του συστήματος εμπορίας ρύπων, όπου πλέον δε θα έχει δωρεάν εκπομπές για την αεροπλοΐα και ναυτιλία, άσχετα σε ποια περιοχή του κόσμου είναι το πλοίο. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση του κόστους μεταφορών επιβατών και εμπορευμάτων.
- Θα τεθούν αυστηροί στόχοι για μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου ανά χώρα.
- Αυστηρά πλαίσια για μείωση των εκπομπών από τη γεωργία, την κτηνοτροφία και την απορρόφηση από τα δάση.
- 40% της ενέργειάς μας να προέρχεται από ΑΠΕ. Τα τελευταία δέκα χρόνια μόλις και καταφέραμε να πετύχουμε το 13%, που ήταν ο στόχος μας. Σε εννιά χρόνια θα πρέπει να φτάσουμε το 40%!
- Η λήψη μέτρων για πιο αποδοτική χρήση της ενέργειας. Είχαμε φυσικά από το 2014 και υποχρέωση να αναβαθμίζουμε ενεργειακά το 3% των κυβερνητικών κτιρίων, αλλά δεν ασχοληθήκαμε.
- Θα γίνει επανεξέταση της πολιτικής για εναλλακτικά καύσιμα, που εμείς αποφασίσαμε το 2017 ότι δε θα κάνουμε τίποτα άλλο από το να εγκατασταθεί ένας φορτιστής ηλεκτρικών αυτοκινήτων σε κάθε αυτοκινητόδρομο και φυσικά τέσσερα χρόνια μετά ούτε αυτό δεν κάναμε.
- Θα μπει η γνωστή φορολογία άνθρακα, όπου τα καύσιμα θα φορολογούνται πλέον με βάση τις εκπομπές τους και όχι με την ποσότητα ενέργειάς τους. Το αποτέλεσμα θα είναι η αύξηση της τιμής των καυσίμων.
- Θα έχουμε φορολογία προϊόντων από τρίτες χώρες, για να παραμένουν ανταγωνιστικές οι ευρωπαϊκές εταιρείες.
- Ταμείο για να χρηματοδοτούνται πολίτες για ενεργειακές αναβαθμίσεις κτιρίων, για τις ΑΠΕ και τις καθαρές μεταφορές.
- Μετατροπή των καυσίμων σε πλοία της γραμμής και αεροπλάνα σε πιο φιλικά για το περιβάλλον καύσιμα. Έχουμε πάρα πολύ δρόμο μπροστά μας και δε δικαιούμαστε να αποτύχουμε.

Πέρα από τα μέτρα μείωσης των εκπομπών, έχουμε παράλληλα και το σημαντικό για τον τόπο μας θέμα της προετοιμασίας για όλα όσα έρχονται. Τα θέματα νερού, κτιρίων, γεωργίας, δασών κ.λπ. πρέπει να προσαρμοστούν άμεσα, εκεί και όπου μπορούμε.

Πρόσφατα ολοκληρώθηκε και η Σύνοδος COP26, που ήταν η 26^η σύνοδος των μερών για το κλίμα. Όλοι γνωρίζουν τις δυσκολίες των φτωχότερων χωρών, αλλά δυστυχώς δε φτάνουμε σε πράξεις. Για παράδειγμα, σε παλαιότερο COP δόθηκε υπόσχεση για €100 δις που θα δίνονταν σε φτωχές χώρες, να μπορέσουν να αναπτυχθούν πράσινα, αλλά ούτε και αυτό έγινε. Το πάγιο αίτημα των φτωχών κρατών, ιδιαίτερα των αφρικανικών, ήταν πάντα να αναλάβουν μεγάλες ευθύνες για μείωση των ρύπων οι ανεπτυγμένες χώρες, αφού αυτές είναι υπεύθυνες και για το πρόβλημα με το κλίμα, για να μπορέσουν και αυτές να αναπτυχθούν.

Μια από τις αποφάσεις όμως που πάρθηκε στη Γλασκόβη και που θα μας επηρεάσει πολύ, αν συνεχίσουμε να μην παίρνουμε μέτρα, είναι η μείωση των εκπομπών μεθανίου. Για το μεθάνιο δόθηκε σημασία, γιατί είναι πάνω από είκοσι φορές πιο βλαβερό για το κλίμα σε σχέση με το διοξίδιο του άνθρακα. Στην Κύπρο οι εκπομπές μεθανίου προέρχονται από το γεγονός ότι θάβουμε οργανική ύλη, όπως κλαδιά και υπολείμματα κουζίνας, παρά το ότι αναλάβαμε ευθύνη μέχρι το 2016 να διαχειριζόμαστε το 65% αυτών των αποβλήτων.

Οι αλλαγές προς το σύστημα «Πληρώνω όσο Πετώ» θα βοηθήσουν να έχουμε καλής ποιότητας οργανικά απόβλητα, διαχωρισμένα από τους πολίτες. Με αυτό τον τρόπο θα βελτιωθεί και η κατάσταση με τις απαράδεκτες μονάδες του ΟΕΔΑ στην Κόση και στο Πεντάκωμο, που δεν έπρεπε να κτιστούν ποτέ.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση ήδη ξεκίνησε τη λήψη μέτρων εναντίον μας για τους ΧΥΤΑ στην Πάφο και εμείς απτόητοι θα συνεχίσουμε την απαράδεκτη αυτή πρακτική με την κατασκευή νέου κυττάρου, που θα το δείτε μέσα στους προϋπολογισμούς.

Στην Κύπρο, όταν αναφέρονται στην ενεργειακή πολιτική, αυτόματα επικεντρώνονται στο φυσικό αέριο και αρχίζουν και οι συζητήσεις για αγωγούς, τα προβλήματα με την Τουρκία κ.λπ. Όμως, μια σωστή ενεργειακή πολιτική πρέπει να βασίζεται σε ορισμένους επιστημονικούς κανόνες και πρακτικές, όπως το καθορίζει επίσης και η ίδια η Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά και η απλή λογική. Το πρώτο και πιο σημαντικό είναι η λήψη μέτρων για

τη μείωση της ζήτησης ενέργειας με πιο αποδοτική χρήση της ενέργειας. Το πιο καλό παράδειγμα για μας είναι η κατανάλωση ενέργειας στα κτίρια. Είναι ένας από τους τρεις σημαντικούς τομείς εκπομπών αερίου του θερμοκηπίου μάλιστα, μεταφορές, κτίρια και παραγωγή ηλεκτρισμού. Σε μια χώρα όπου δεν είχαμε κανένα κανόνα για την ενεργειακή απόδοση κτιρίων μέχρι το 2008, καταλήξαμε ο πληθυσμός μας να έχει το διπλάσιο ποσοστό ενεργειακής φτώχειας από τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Με απλά λόγια πολύς κόσμος στην Κύπρο δεν μπορεί να κρατήσει το σπίτι του ζεστό τον χειμώνα.

Επομένως, κάτι που έπρεπε να είχε γίνει εδώ και πολλά χρόνια είναι το να δοθούν κίνητρα στον κόσμο να αναβαθμίσει ενεργειακά τα σπίτια του με θερμομονώσεις, διπλά παράθυρα κ.λπ. Φυσικά, ούτε και η ίδια η κυβέρνηση δεν αναβάθμισε τα κτίριά της, όπως ήταν και η ευρωπαϊκή της υποχρέωση. Με βάση τον περί της Ενεργειακής Απόδοσης Νόμο 31/2009 η κυβέρνηση έπρεπε από το 2014 να αναβαθμίζει ενεργειακά το 3% των κτιρίων της με βάση το εμβαδόν. Δυστυχώς, πολύ λίγα κτίρια αναβαθμίστηκαν και δεν αναβαθμίσαμε κανένα από τα σχολεία μας.

Μια άλλη σημαντική παράμετρος μιας ενεργειακής πολιτικής είναι και η προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ). Πέρα από το αν είχαμε στόχους να πετύχουμε, η δυνατότητα στα νοικοκυριά να παράγουν τη δική τους ενέργεια θα βοηθούσε οικονομικά πολύ κόσμο, εφόσον θα μηδένιζαν σχεδόν τα έξοδα ηλεκτρισμού ή ακόμη θα είχαν και τη δυνατότητα να ζεσταίνουν το σπίτι τους σχεδόν δωρεάν με τον σωστό υπολογισμό μεγέθους του φωτοβολταϊκού. Όμως, η κυβέρνηση αγνόησε εντελώς τα νοικοκυριά και περίμενε να έρθει το 2020, όπου, για να πετύχει τον στόχο της, άρχισε να δίνει μαζικές άδειες για φωτοβολταϊκά πάρκα σε μια τιμή αγοράς του ηλεκτρισμού από το δημόσιο που χρειάζεται να εξεταστεί σοβαρά.

Όπως ανέφερα πιο πάνω, μια άλλη πτυχή των ΑΠΕ είναι η συμβολή της διαχείρισης αποβλήτων στην όλη προσπάθεια. Η Οδηγία 98 του 2008 παροτρύνει τα κράτη μέλη να προωθούν τη χωριστή συλλογή των οικιακών αποβλήτων, δηλαδή να γίνεται αυτή στο σπίτι. Αν σε κάθε σπίτι είχαμε, όπως έπρεπε εδώ και πάρα πολλά χρόνια να γίνεται, έναν χωριστό κάδο για τα οργανικά απόβλητα, το χαρτί, τα υλικά ανακύκλωσης, τότε θα μπορούσαμε να χρησιμοποιήσουμε τα οργανικά για παραγωγή ενέργειας, που θεωρείται και ΑΠΕ. Τα οργανικά, που είναι συνήθως υπολείμματα κουζίνας, κλαδιά κ.λπ., αποτελούν περισσότερο από 50% των αποβλήτων ενός σπιτιού. Σε μια διαδικασία αναερόβιας επεξεργασίας αυτά μπορεί να δώσουν βιοαέριο, το οποίο στη συνέχεια μπορεί να κινήσει γεννήτριες για παραγωγή ηλεκτρισμού. Αυτού του είδους η ενέργεια ΑΠΕ έχει το μοναδικό πλεονέκτημα ότι μπορεί να παράξει ενέργεια, όποτε τη χρειαζόμαστε ακόμη και βράδυ ή όταν δε φυσά, διότι απλά έχεις το βιοαέριο φυλαγμένο.

Ένα άλλο σοβαρό θέμα ενεργειακής πολιτικής είναι αυτό της ενέργειας στις μεταφορές. Και εδώ φυσικά δεν τα πήγαμε καλά με τους στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδιαίτερα όσον αφορά τις ΑΠΕ στις μεταφορές, που έπρεπε να είναι στο 10% και μείναμε περίπου στο μισό. Γι' αυτό, όταν η κυβέρνηση αρχίσει να αγοράζει δικαιώματα εκπομπών ρύπων ξοδεύοντας δεκάδες εκατομμύρια κάθε χρόνο, θα δείτε και την αύξηση στην τιμή των καυσίμων.

Το φυσικό αέριο, για το οποίο όλοι μιλούν, έχει τον ρόλο του, μόνο αν συνδυαστεί με τα μέτρα πιο πάνω, αλλά και τους στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπου το 2030 θα πρέπει να μειώσουμε τους ρύπους στο 55% και το 2050 θα πρέπει να εκπέμπουμε μόνο όσο απορροφούμε, να είμαστε δηλαδή ουδέτεροι ως κράτος. Παραμένουν και πολλά άλλα σοβαρά θέματα, όπως το μέλλον του υδρογόνου, η φύλαξη ενέργειας και η ασφάλεια παροχής ηλεκτρισμού, οι έξυπνοι μετρητές, που καθυστερούμε όσο μπορούμε να τους προωθήσουμε, και συστήματα φύλαξης ενέργειας.

Ένα άλλο καυτό περιβαλλοντικό θέμα είναι και η διαχείριση της παράκτιας ζώνης. Ούτε και το 2021 η κυβέρνηση εφάρμοσε το Πρωτόκολλο της Βαρκελώνης, που έπρεπε να το εφαρμόσουμε από το 2011, πριν δέκα χρόνια. Φυσικά, άμα έχετε υπόψη τις διαδικασίες που προβλέπονται στο Πρωτόκολλο για την Ολοκληρωτική Διαχείριση της Παράκτιας Ζώνης, θα καταλάβετε και το γιατί, αφού μεταξύ άλλων υποχρεώνει τις χώρες να εφαρμόζουν τη Σύμβαση του Άρχου για δημόσιες διαβουλεύσεις. Φυσικά, εμείς ψηφίσαμε ιδιωτικοποίηση των παραλιών με το έξυπνο κόλπο τότε με τους λιμενοβραχίονες, καθυστερούμε και τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό, που μάλιστα ζήτησαν και επίσημα από τη Βουλή την αναβολή του, δώσαμε δώρο παραλίες σε ξενοδόχους και μάλιστα τώρα ξέρουμε και σε ποιους -είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα της Βουλής- χτίσαμε τις θαλασσινές σπηλιές, ετοιμάζονται να βάλουν ομπρέλες σε παραλίες ωτοκίας των χελώνων, ιστοπεδώσαμε παραλίες στον Πρωτάρα, προσπαθούν με κάθε τρόπο να κηρύξουν τριών ειδών παραλίες, παραλίες των πλουσίων -«luxury beaches», όπως τα αποκάλεσαν- παραλίες μέσης τάξης και λαϊκές παραλίες, και μάλιστα τις περιέλαβαν χωρίς να το πάρει κανένας είδηση, χωρίς καμία διαβούλευση στη μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης. Σκάψαμε μάλιστα και παράνομα τους βράχους και κάναμε παραλία στις θαλασσινές σπηλιές και, παρά το ότι ήταν παράνομο αυτό, την κηρύξαμε και παραλία λουομένων. Έχει εταιρεία ανάπτυξης στην Αγία Νάπα που έσκαψε τη γη και έφερε τη θάλασσα στην ανάπτυξή της, αλλά δεν το πρόσεξε κανένας! Ψηφίσαμε νόμο να δημοσιεύουν οι τοπικές αρχές τα σχέδια χρήσης παραλίας αλλά δεν το κάνουν, για να μην το ξέρει ο κόσμος και να μπορούν να γεμίζουν τις παραλίες ομπρέλες για μέγιστο κέρδος. Και, μιας και είμαστε στις παραλίες, θέλω να πω για μια παραλία για την οποία ανησυχώ πολύ και είναι αυτή μπροστά από τις πετρελαιοδεξαμενές στη Λάρνακα. Το έδαφος στην περιοχή αυτή των πετρελαιοδεξαμενών είναι ρυπασμένο από πετρελαιοειδή και θα πρέπει να γίνει πρώτα αποκατάστασή του, προτού ξεκινήσει να κατασκευάζεται

οτιδήποτε στην περιοχή. Είδατε την καταστροφή της θάλασσας στο παραλιακό μέτωπο της Λεμεσού από τις απορρίψεις της λάσπης των ψηλών κτιρίων στη θάλασσα. Στη Λάρνακα η κατάσταση θα είναι χειρότερη. Υπάρχει και η έγνοια για το αν θα υπάρχουν περάσματα ή θα εμποδίζεται η πρόσβαση στην παραλία. Όταν φυσικά η Πολεοδομία έκανε τη λεγόμενη -προσέξτε, λεγόμενη- «δημόσια διαβούλευση» για το σχέδιο αυτής της περιοχής, το έκανε πρώι, το έκανε στα γραφεία της στη Λευκωσία, για να μην μπορούν προφανώς οι Λαρνακείς να πάρουν μέρος, αλλά να ισχυρίζονται ότι έκαναν δημόσια διαβούλευση.

Ένα μεγάλο πρόβλημα επίσης, που το έχει και η Λάρνακα και η Λευκωσία και η Λεμεσός -αυτές είναι οι κύριες τρεις πόλεις- είναι τα προβλήματα με τις πλημμύρες. Κάθε χρόνο βλέπουμε στις ειδήσεις και στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης δρόμους πλημμυρισμένους και σπίτια στις πόλεις μας γεμάτα νερά. Η κυβέρνηση έχει εδώ και πολλά χρόνια κάνει τους σχεδιασμούς για τις περιοχές υψηλής επικινδυνότητας σε σχέση με τις λεκάνες ποταμών, που μας υποχρέωσε η Ευρωπαϊκή Ένωση. Τι γίνεται όμως με τις οικιστικές περιοχές στις πόλεις, όπου λόγω προβλημάτων των οχετών των ομβρίων πλημμυρίζουν σπίτια και δρόμοι; Για πόσα χρόνια ακόμα θα συνεχίζουμε να προσποιούμαστε ότι είναι όλα καλά; Μια σωστή διαχείριση των ομβρίων μάς προσφέρει και την εξοικονόμηση νερού και τον εμπλουτισμό των υπογείων υδάτων. Πολλές χώρες στην Ευρώπη έχουν αυστηρούς κανονισμούς και προωθούν έντονα μεθόδους συλλογής των νερών της βροχής. Υπάρχουν αυστηροί κανονισμοί στην Ευρώπη για αποφυγή σφράγισης του εδάφους, αλλά εδώ δεν ενδιαφέρεται κανένας, γι' αυτό εξάλλου διεκδικούμε και πρωτεία σε αυτό τον προβληματικό τομέα.

Να θυμίσω ότι η συλλογή των νερών της βροχής ήταν πολύ διαδεδομένη στην Κύπρο τα παλιά χρόνια και το σύστημα υδροδότησης του σπιτιού γινόταν σε πολλές κοινότητες από στέρνες. Στο εξωτερικό ενθαρρύνεται η συλλογή και φύλαξη των ομβρίων υδάτων για πότισμα, πλύσιμο των ρούχων, αποχωρητήρια και εμπλουτισμό των υπογείων νερών. Η διαχείριση των ομβρίων σε μια κατοικία μπορεί εύκολα να γίνει με το νερό που πέφτει σε καλυμμένες επιφάνειες του σπιτιού, όπως για παράδειγμα τη στέγη.

Ακόμη ένα θέμα σωστής διαχείρισης των ομβρίων σε ιδιωτικούς χώρους, σε χώρους στάθμευσης και γενικά σε μεγάλες εκτάσεις καλυμμένες από ασφάλτο και πλάκες είναι η σωστή επιλογή των υλικών και του τρόπου κάλυψης. Ο αειφόρος σχεδιασμός επιβάλλει απορροφητικές επιφάνειες σε αυτές τις επιστρώσεις, ούτως ώστε τα νερά να απορροφώνται από το έδαφος και όχι να ενώνονται με τα πιο μολυσμένα νερά των δρόμων και να χάνονται. Γι' αυτό είναι απαραίτητο να ξεκινήσει μια ολοκληρωτική προσπάθεια αλλαγής της πολιτικής για τη διαχείριση των ομβρίων στις πόλεις- να εμποδίζεται δηλαδή το νερό της βροχής να βγαίνει στους δρόμους και να σχεδιάζονται δεξαμενές κατακράτησης των νερών, για να μπορούν οι οχετοί πιο κάτω να διαχειριστούν τις ποσότητες. Η τεχνολογία υπάρχει, όσο όμως εμείς δεν έχουμε τη θέληση, θα βλέπουμε δρόμους πλημμυρισμένους και πολίτες να κλαίνε την περιουσία τους στους δέκτες μας.

Θέλω να αναφέρω ακόμα ένα σοβαρό θέμα το οποίο η πολιτεία έχει εγκαταλείψει εδώ και δεκάδες χρόνια, που είναι το θέμα των ανθρώπων του πολιτισμού. Θέλω να σκεφτείτε μαζί μου την περίπτωση που ένας ζωγράφος, ο οποίος είναι και πολύ σπουδαίος, εργάζεται για τρία χρόνια, για να ετοιμάσει την έκθεσή του, για να μπορέσει να πωλήσει τους πίνακες του, για να έχει κάποιο εισόδημα. Φτάνει η ώρα, ετοιμάζει την έκθεσή του, είναι πολύ μεγάλη η επιτυχία και εισπράττει, ας υποθέσουμε, €20.000. Με αυτά τα λεφτά ο καλλιτέχνης θα πρέπει να ζήσει τα επόμενα τρία χρόνια, μέχρι την επόμενη του έκθεση. Όμως, αυτός ο άνθρωπος θα πρέπει να πληρώσει φόρο εισοδήματος, επειδή για μια χρονιά τα εισοδημά του ξεπέρασαν τα €19.500, που προβλέπει ο νόμος; Τι γίνεται επίσης με τις κοινωνικές του ασφαλίσεις; Με ποιο τρόπο θα πληρώνει εισφορές, για να διασφαλίσει μια σύνταξη;

Ένα άλλο καλό παράδειγμα είναι ένας ηθοποιός ο οποίος μπορεί να έχει δουλειά μόνο μερικούς μήνες τον χρόνο. Πώς μπορεί αυτός ο άνθρωπος να ζήσει, μέχρι να βρει ξανά δουλειά και να πληρώνει και κοινωνικές ασφαλίσεις από λεφτά που δεν έχει; Τι θα γίνει όλος αυτός ο κόσμος, όταν λόγω ηλικίας δε θα μπορούν πλέον να ασκούν την τέχνη τους; Το ότι δεν πληρώναν εισφορά στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων σημαίνει ότι στα 65 τους η σύνταξή τους θα είναι μηδαμινή.

Αυτά είναι μόνο δύο από τα πολλά παραδείγματα των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν κυρίως οι άνθρωποι που εργάζονται στον τομέα των τεχνών, θέατρο, οπτικοακουστική βιομηχανία, χορός, μουσική, εικαστικά, λογοτεχνία. Μαζί με αυτούς φυσικά υπάρχει και μια σειρά άλλων καλλιτεχνών και επαγγελματιών που είναι στενά συνδεδεμένοι με τις τέχνες, όπως ο φωτισμός, ο ήχος, οι κινηματογραφήσεις, οι σκηνογράφοι, οι ενδυματολόγοι κ.λπ. Όλοι οι αυτοεργοδοτούμενοι επαγγελματίες στον χώρο των τεχνών που ζουν από την τέχνη τους ή τις καλλιτεχνικές δραστηριότητες πάντα αντιμετώπιζαν σοβαρά προβλήματα, αλλά η κατάσταση έγινε πολύ χειρότερη κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Το πρόβλημα είναι ιδιαίτερα έντονο στην Κύπρο, όπου δεν έχουμε καμιά απολύτως πρόνοια γι' αυτό τον κόσμο.

Χρειάζεται επομένως να δρομολογηθούν λύσεις το συντομότερο δυνατό και τα τρία βασικά θέματα που θα βοηθήσουν στην επίλυση και μιας σειράς άλλων προβλημάτων είναι τα εξής: Πρώτον, για να μπορεί το κράτος να βοηθήσει, θα πρέπει πρώτα να έχει ένα σύστημα μέσω του οποίου θα γνωρίζει ποιοι είναι οι καλλιτέχνες και ποιοι από αυτούς χρειάζονται ειδική στήριξη. Δεύτερον, τι θα γίνει με τον φόρο εισοδήματος; Χρειάζονται ειδικές πρόνοιες στο φορολογικό μας σύστημα και μάλιστα, πρόνοιες για ακανόνιστα εισοδήματα, όπως για παράδειγμα αν θα μπορεί κάποιος να πληρώνει το μέσο όρο των εισοδημάτων του για τρία συνεχόμενα χρόνια. Τρίτον, για τις κοινωνικές ασφαλίσεις χρειάζεται να γίνει μια ειδική ρύθμιση, για να διασφαλιστεί ότι θα

έχουν κάποια σύνταξη να ζουν, όταν συνταξιοδοτηθούν. Η κάθε χώρα χειρίζεται διαφορετικά αυτό το θέμα. Θα μπορούσαμε για παράδειγμα να εφαρμόσουμε ένα ειδικό ταμείο προνοίας και κοινωνικών ασφαλίσεων για καλλιτέχνες, παρόμοιο με αυτό που έχουν διάφοροι ημικρατικοί οργανισμοί και οι τοπικές αυτοδιοικήσεις ή ένα σύστημα συμπληρωμών βασισμένο στο κυβερνητικό Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Αυτό που μας έδειξε η πανδημία είναι ότι πολλοί αυτοεργοδοτούμενοι δε γνωρίζουν τις υποχρεώσεις τους και τα πλεονεκτήματα που προσφέρονται σε όσους εισφέρουν στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Γι' αυτό επείγει να γίνει μια μεγάλη εκστρατεία ενημέρωσης των αυτοεργοδοτούμενων και μάλιστα των νεαρών σε ηλικία.

Όλα αυτά τα προβλήματα είναι γνωστά σε όλους, αλλά περνούν τα χρόνια και δε γίνεται τίποτα και όλοι περιμένουν από το Υπουργείο Παιδείας να προχωρήσει το νομοσχέδιο για το καθεστώς του καλλιτέχνη, αλλά φαίνεται ότι παρά τις κινητοποιήσεις θα μείνει και πάλι στα συρτάρια, όπως ήταν εδώ και τόσα πολλά χρόνια.

Το πρόβλημα είναι πολύ πιο μεγάλο από ό,τι νομίζετε και η αλήθεια είναι ότι τη δική μου περιέργεια να το ψάξω την προκάλεσε η προσπάθεια ενός ανθρώπου που θαυμάζω για όλα όσα έχει κάνει, του ηθοποιού Κώστα Βήχα, που με παραξένεψε αρχικά με το πόσους άπορους ηθοποιούς φρόντιζε.

Και, επειδή δεν έχω άλλο χρόνο, θα αναφέρω περιληπτικά τα εξής:

- Αφήσαμε όλες τις ηλικίες να βρίσκουν όλο και πιο εύκολα αλκοόλ, ναρκωτικά και τα αναβολικά, τα οποία είναι παντού! Πρέπει να πάρουμε σοβαρά μέτρα τώρα.
- Δεκατρία χρόνια μετά και ακόμη περιμένουμε το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων, που θα δώσει λύση και διέξοδο αναβάθμισης προσόντων σε πολλά πρόσωπα.
- Εδώ και πολλά χρόνια δεν εφαρμόσαμε επίσης τον νόμο που καθόριζε τη διαδικασία εγγραφής των γυμναστών και το τι θα γίνει με τα γυμναστήρια.
- Ένα θέμα για το οποίο συνεχίζουμε να αδιαφορούμε ως κοινωνία αφορά τη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση, η οποία χρειάζεται να γίνεται σε όλες τις ηλικίες και να διασφαλίζουμε ότι δεν έχει κανένα νέο ή νέα που φτάνει στην εφηβεία, χωρίς να περάσει από τέτοια ενημέρωση. Η σεξουαλική διαπαιδαγώγηση έμεινε πίσω και οι εκτρώσεις αυξάνονται.
- Περιμένουμε με αγωνία την κυβέρνηση να εξαγγείλει μέτρα στήριξης των κοινωνικών επιχειρήσεων.
- Το Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας στα σχολεία πρέπει να σχεδιάζεται από ειδικά εκπαιδευμένο προσωπικό.
- Από τον Γενάρη όλα τα νέα δημόσια κτίρια που ανοικιάζονται, ανακαινίζονται ή θα κατασκευαστούν πρέπει να είναι Κατηγορίας Α και υπάρχουν υπηρεσίες που δεν το γνωρίζουν.
- Πρέπει να αλλάξει η αδιαφανής διαδικασία αλλαγής των ζωνών, για να μην έχουμε άλλα φαινόμενα θαλασσινών σπηλιών.
- Νεολαία δεν είναι μόνο οι κομματικές νεολαίες, τους υπόλοιπους τους έχουμε εγκαταλείψει.
- Η κουλτούρα πρόληψης είναι ανύπαρκτη. Μαθαίνουμε πώς να τρώμε, τι ελέγχους να κάνουμε για την υγεία μας από το διαδίκτυο και το Facebook, γιατί η επίσημη σοβαρή και επιστημονική άποψη που έπρεπε να εκφράζει η κυβέρνηση είναι απύσχα.
- Ένα άλλο θέμα, έχουμε αναλάβει την υποχρέωση να φυτέψουμε δέντρα, εκατομμύρια δέντρα. Πού θα τα φυτέψουμε; Πού θα τα βρούμε τα δέντρα; Ποιος θα τα φροντίζει; Όλα αυτά χρειάζονται τη βοήθεια του κράτους. Δεν ενδιαφέρεται κανένας! Έχουμε πολύ κόσμο που θέλει να βγει έξω να φυτέψει και δεν ξέρουν πού να φυτέψουν. Δεν τους επιτρέπουν να φυτέψουν σε δασική γη, δεν τους επιτρέπουν να φυτέψουν σε κυβερνητικά χαλίτικα κομμάτια. Οι δήμοι δυσκολεύονται να δεχτούν δενδροφύτευση σε χώρους πρασίνου, γιατί μετά θα έχουν την ευθύνη να τα φροντίζουν και δεν τη θέλουν. Έχουμε πολλά προβλήματα με αυτό το κομμάτι και εγώ καλώ όλα τα κόμματα να συνεργαστούμε, για να βρούμε μια λύση σε αυτό τον τομέα.

Κλείνοντας, θέλω ξανά -όπως κάνω κάθε χρόνο- να εκφράσω τον θαυμασμό μου και να πω ένα πολύ μεγάλο «ευχαριστώ» στις μη κυβερνητικές οργανώσεις, που με την εθελοντική τους δουλειά συμπληρώνουν τα τεράστια κενά και ελλείψεις της δημόσιας υπηρεσίας.

Τέλος, ένα μεγάλο «ευχαριστώ» στην παντοδύναμη Άντρια και στην πολυτάλαντη Εύη, που με κάνουν να φαίνομαι πολύ πιο καλός από ό,τι είμαι.

Σας ευχαριστώ όλους πάρα πολύ που με ακούσατε και εύχομαι σε όλους καλά Χριστούγεννα!

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ πολύ τον κ. Θεοπέμπτου.

Καταρχάς, να απολογηθώ και να καλωσορίσω τον Υπουργό Οικονομικών. Δεν τον πρόσεξα από την αρχή.

Είναι αβλεψία του προεδρείου, αλλά, λόγω του εκτεταμένου της αίθουσας, κύριε υπουργέ, δε σε πρόσεξα. Καλωσόρισες στις εργασίες της Βουλής!

Έχω μία εισήγηση από έναν συνάδελφο που λέει τις ομιλίες των αρχηγών τουλάχιστον, οι οποίες είναι εκτεταμένες και επειδή είναι γραπτές, αν θέλει ο ομιλητής, να τις δίνει προς εκτύπωση στο προεδρείο, για να μπορούν να παρακολουθούν και οι συνάδελφοι από το γραπτό κείμενο. Είναι μια καλή εισήγηση. Όσοι θέλουν να δώσουν στη γραμματεία και αμέσως θα εκτυπωθεί και, μόλις αρχίζει ο αγορητής, θα ξεκινούμε τη διανομή της ομιλίας.

Λοιπόν, μετά τον κ. Θεοπέμπτου σειρά έχει ο συνάδελφος Μάριος Καρογιάν της Δημοκρατικής Παράταξης.

Τον λόγο έχει ο κ. Μάριος Καρογιάν.

Και να διανεμηθεί και η ομιλία του συναδέλφου, του κ. Θεοπέμπτου, που περιέχει πολλά βασικά στοιχεία, για να μας βοηθήσει όλους στα παρακάτω.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΡΟΓΙΑΝ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κύριε υπουργέ,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η ψήφιση του προϋπολογισμού αποτελεί παραδοσιακά μια κορυφαία κοινοβουλευτική διαδικασία. Μια ευκαιρία να ξεδιπλωθούν οι πολιτικές, οι δράσεις και οι πρωτοβουλίες που σχεδιάζονται για το επόμενο έτος. Είναι όμως ταυτόχρονα και μια ύψιστη πολιτική διαδικασία λογοδοσίας της εκτελεστικής εξουσίας στο νομοθετικό σώμα, η οποία είναι και η πεμπτούσια του πολιτεύματός μας.

Η συζήτηση του προϋπολογισμού γίνεται σε μία περίοδο πρωτόγνωρης παγκόσμιας αβεβαιότητας. Αβεβαιότητα η οποία πηγάζει από τη μεγαλύτερη υγειονομική κρίση των τελευταίων εκατόν ετών και τις σοβαρές επιπτώσεις που τη συνοδεύουν.

Σε όλο τον κόσμο τα συστήματα υγείας πιέζονται, οι αντοχές των πολιτών δοκιμάζονται, οι ελευθερίες των ανθρώπων περιορίζονται, οι οικονομίες κλυδωνίζονται, οι κοινωνίες ανησυχούν και αισθάνονται ανασφαλείς.

Στην ασυνήθιστα μεγάλη αβεβαιότητα και ανησυχία που συνδέονται με την άγνωστη εξέλιξη της πανδημίας έρχεται να προστεθεί κι η ανάγκη ισχυροποίησης της χώρας για την αντιμετώπιση πρόσθετων προκλήσεων τις οποίες αντιμετωπίζουμε ως Κυπριακή Δημοκρατία, αλλά και ως ελληνισμός γενικότερα. Προκλήσεις που απορρέουν από γεωπολιτικές εντάσεις στην περιοχή μας, από ανεξέλεγκτες ροές μεταναστών, από φυσικές καταστροφές, αλλά και προκλήσεις που έχουν ως αφετηρία τους απόπειρες ελέγχου της ΑΟΖ και των φυσικών πόρων της πατρίδας μας.

Μέσα σ' αυτό το ρευστό περιβάλλον συζητούμε τον προϋπολογισμό για το 2022. Έναν προϋπολογισμό που προσαρμόζεται στις απαιτήσεις και στις ανάγκες που δημιουργεί η κάθε φάση εξέλιξης της υγειονομικής κρίσης, που εδράζεται στις υποχρεώσεις μας οι οποίες απορρέουν από το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, που θέτει τις βάσεις για επαναφορά της οικονομίας σε πρωτογενή πλεονάσματα και μείωση του δημόσιου χρέους.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ο προϋπολογισμός που έχουμε σήμερα ενώπιόν μας διαφέρει από κάθε άλλη φορά. Και αυτό, γιατί, ενώ όλοι τα προηγούμενα χρόνια συζητούσαμε απλώς για αλλαγές που πρέπει να γίνουν και να οδηγούν στη μετεξέλιξη της οικονομίας μας, κανείς μας, και κυρίως η εκτελεστική εξουσία, δεν κατάφερε να δώσει οποιαδήποτε χειροπιαστά περιεχόμενα στην ανάγκη μεταβολής του παραγωγικού μας μοντέλου.

Αυτός ο προϋπολογισμός είναι ίσως ο μόνος στην ιστορία της κυπριακής οικονομίας που λόγω των υποχρεώσεών μας προς το Ταμείο Ανάκαμψης, αλλά και των όρων που εκπορεύονται από την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία περιλαμβάνει πραγματικές και ουσιαστικές αλλαγές που οδηγούν σε μια μετεξέλιξη του οικονομικού μας μοντέλου. Κάτω από αυτές τις ιδιάζουσες συνθήκες που ζούμε μας δίνεται μια καταπληκτική ευκαιρία -ίσως και η τελευταία- για να αλλάξουμε και να ξεκολλήσουμε την Κύπρο μας από τον πάτο.

Ο τόπος μας βρίσκεται ενώπιον μιας ιστορικής ευκαιρίας. Αν δε μας κυριεύσουν αυτοκαταστροφικά σύνδρομα με επιλογές ανεύθυνων και τυχοδιωκτών πολιτικών, τότε, ναι, μπορούμε να μιλάμε για μια χρυσή δεκαετία την οποία δεν πρέπει και δεν μπορούμε να χάσουμε. Μια δεκαετία όπου ένα είναι το βέβαιο, ότι θα είναι ένας νέος κόσμος στον οποίο τον πρώτο και καθοριστικό λόγο θα έχουν η γνώση, η διάχυση της πληροφορίας, η τεχνολογία και η καινοτομία.

Μέσα σε αυτές τις ιλιγγιώδεις ταχύτητες τεχνολογικής ανάπτυξης είναι αναμενόμενο πως, αν δεν τρέξουμε και εμείς με την ίδια ταχύτητα, τότε οι εξελίξεις θα μας προσπεράσουν με ταχύτητα φωτός.

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Συζητούμε σήμερα για την έγκριση του κρατικού προϋπολογισμού, ωστόσο δεν πρόκειται να μπω στη λογική των αριθμών. Άλλωστε, η αριθμολαγνεία είναι μία προσέγγιση που υιοθετείται από εκείνους που θέλουν είτε να επιβραβεύσουν είτε να κατακρίνουν την οικονομική πολιτική της εκάστοτε κυβέρνησης. Απόδειξη αυτού είναι η συζήτηση που διεξάγεται το τελευταίο διάστημα γύρω από το ύψος του δημόσιου χρέους. Οφείλω να σημειώσω αυτή τη μεγάλη αντίφαση, η οποία είναι ενδεικτική του επιδερμικού και εν πολλοίς ανεύθυνου τρόπου με τον οποίο χειριζόμαστε ακόμα και εθνικά θέματα, όπως είναι η οικονομία.

Θυμίζω ότι με το ξέσπασμα της πανδημίας όλοι μας επιδοθήκαμε σε ένα ράλι ιδεών για το ποιος θα καταθέσει τις περισσότερες και τις πιο ευφάνταστες εισηγήσεις και προτάσεις για την αντιμετώπιση των οικονομικών της επιπτώσεων, προτάσεις στις οποίες κάποιιοι φρόντισαν να περιλάβουν τότε ακόμα και την επίστευση συνολικά επτακόσιων πολιτογραφήσεων στο πλαίσιο του Κυπριακού Προγράμματος Επενδύσεων, κάτι που ακολούθως -όπως θα θυμάστε- υπήρξε τελικά και αφορμή για καταψήφιση του προϋπολογισμού.

Η αντίφαση στην οποία αναφέρομαι είναι πως, ενώ όλοι μας καλούσαμε την κυβέρνηση να μην τσιγκουνευθεί και να στηρίξει τους εργαζομένους και τις επιχειρήσεις, σήμερα επικρίνουμε το γεγονός ότι το δημόσιο χρέος έχει αυξηθεί. Ναι, μπορεί η αύξηση του δημόσιου χρέους να αποτελεί σήμερα μια πραγματικότητα, ωστόσο αποτελεί επίσης πραγματικότητα το γεγονός ότι αποφεύχθηκαν μέχρι στιγμής οι μαζικές απολύσεις εργαζομένων.

Αποφεύχθηκε επίσης η δραστική αύξηση των δαπανών για το ανεργιακό επίδομα, αλλά και ο κίνδυνος αδρανοποίησης των παραγωγικών μονάδων της οικονομίας. Και μιλώ για τους μικρομεσαίους και τους μεσαίους. Μιλώντας όμως για παραγωγικές μονάδες της οικονομίας, σίγουρα δεν αναφέρομαι στο νέο σύστημα που έχει στηθεί -και το υπογραμμίζω- για την αφαίμαξη των περιουσιών του κόσμου.

Μιλώ, ναι, για το κατεστημένο και τους κύκλους του, που ήταν η κύρια αιτία της κατάρρευσης της οικονομίας μας και της αποκαθήλωσης των θεσμών του κράτους μας. Κάποιος θα ανέμενε ότι η οικονομική καταστροφή του 2013 θα μας έκανε πιο συνετούς και πιο ρεαλιστές με περισσότερη αυτογνωσία. Θα μας καθιστούσε λιγότερο αλαζόνες, λιγότερο εγωκεντρικούς, λιγότερο άπληστους και λιγότερο ιδιοτελείς.

Θα ανέμενε κανείς πως οι παράγοντες σηψαιμίας στην οικονομία μας θα είχαν απομονωθεί και θα είχαν στεγανοποιηθεί από τις υγιείς παραγωγικές μονάδες του τόπου μας. Αντίθετα, φαίνεται ότι η δράση τους εξακολουθεί μέχρι και σήμερα να είναι εφραπτόμενη και αλληλοτροφοδοτούμενη. Οι ίδιοι παράγοντες με διαφορετικό κουστούμι. Οι τότε αμαρτωλοί των λευκών κολάρων είναι οι σημερινοί ηθικοί αυτουργοί των κόκκινων δανείων.

Υπερηφανευόμαστε ως Κύπρος για το γεγονός ότι το τραπεζικό σύστημα έχει μπει σε μια πρακτική διαδικασία μείωσης του ποσοστού των μη εξυπηρετούμενων δανείων, όταν την ίδια ώρα πολίτες χάνουν τις περιουσίες τους. Φυσικά, δε συμπεριλαμβάνω σε αυτή την κατηγορία τους στρατηγικούς κακοπληρωτές, για τους οποίους θα πρέπει επιτέλους να λάβουμε ισχυρά και αποτελεσματικά μέτρα για την αντιμετώπισή τους. Αναφέρομαι στους συμπολίτες μας που η μοίρα τους μεταχειρίστηκε άδικο και λόγω δυσχερειών κινδυνεύουν να χάσουν τα σπίτια τους.

Πού όμως καταλήγουν οι περιουσίες του κόσμου; Στα λεγόμενα «funds» πίσω από τα οποία κρύβονται τα γνωστά συμφέροντα, τα γνωστά των αγνώστων συμφέροντα. Σίγουρα πρόκειται για μια διεθνή πρακτική. Για ποιο λόγο όμως δε γίνεται ένας σωστός και αντικειμενικός διαχωρισμός εκείνων που είναι στρατηγικά κακοπληρωτές και εκείνων που αντικειμενικά δυσκολεύονται να ανταποκριθούν στις δανειακές τους υποχρεώσεις; Γιατί δεν εφαρμόζεται απόλυτα ο κώδικας της Κεντρικής Τράπεζας για τις αναδιαρθρώσεις; Γιατί πιστοληπτικά ιδρύματα προσφεύγουν με περισσή ευκολία στη λύση του ξεπουλήματος των περιουσιών του κόσμου;

Το πιο άδικο όμως είναι που μια χούφτα ανθρώπων δε διστάζουν ακόμα και να μαγειρεύουν τις εκτιμήσεις των περιουσιών καταχρεωμένων πολιτών, προκειμένου να τους αναγκάσουν να τις πωλήσουν σε τρίτους.

Με απλά λόγια το πάρτι συνεχίζεται στις πλάτες του κόσμου και ένας νέος κήπος με μίζες έχει στηθεί. Είναι γι' αυτό τον λόγο που εμείς υποστηρίζουμε κάθε πρωτοβουλία η οποία αποσκοπεί στην αντιμετώπιση της διαπλοκής και της διαφθοράς στον τόπο μας.

Φυσικά, δε μηδενίζουμε τις προσπάθειες που έχουν κατά καιρούς αναληφθεί προς αυτή την κατεύθυνση. Υπήρξαν θετικά βήματα για τη θεσμοθέτηση μέτρων και πολιτικών που να συνάδουν με τα ευρωπαϊκά πρότυπα και τις υποδείξεις της GRECO.

Ωστόσο, εκκρεμούν ακόμη σημαντικά νομοσχέδια όπως η προωθούμενη νομοθεσία για σύσταση και λειτουργία ανεξάρτητης αρχής κατά της διαφθοράς, η οποία θα πρέπει να περιβάλλεται από εξουσίες που θα

διασφαλίζουν τη δυνατότητά της να είναι αποτελεσματική. Μόνο έτσι μπορεί να ανατραπεί η συνεχής διολίσθηση της εικόνας της χώρας μας διεθνώς.

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Το ερώτημα που θα πρέπει να μας βασανίζει όλους τα τελευταία χρόνια είναι ποιο μπορεί να είναι το μέλλον αυτού του τόπου. Ποιο είναι το όραμά μας για την Κύπρο; Σκεφτήκαμε ποτέ πού θέλουμε να είναι η Κύπρος τα επόμενα δέκα ή είκοσι χρόνια;

Έχω την άποψη πως η απάντηση του πιο πάνω ερωτήματος δεν είναι αν το σκεφτήκαμε ή όχι, αλλά αν θέλουμε ή αν βολεύει κάποιους, να αλλάξουμε την Κύπρο.

Ας αναρωτηθούμε λοιπόν για τα ακόλουθα:

- Θέλουμε μια Κύπρο ανθρωποκεντρική, η οποία θα είναι έτοιμη να αδράξει τις ευκαιρίες που προσφέρει ο νέος οικονομικός χάρτης, προωθώντας βιώσιμη ανάπτυξη με σεβασμό στην κοινωνία και στο περιβάλλον;
- Θέλουμε μια Κύπρο η οποία θα διασφαλίζει τα αγαθά της ελευθερίας, της υγείας, της παιδείας, της ασφάλειας, της ωφέλιμης απασχόλησης;
- Θέλουμε μια Κύπρο η οποία θα ξέρει να σέβεται τα ανθρώπινα και εργασιακά δικαιώματα και θα μπορεί να το πετυχαίνει χάρις στην παραγωγική και ανταγωνιστική της οικονομία;
- Θέλουμε μια Κύπρο της κοινωνικής αλληλεγγύης για όσους δυσκολεύονται να επιβιώσουν και αναμένουν τη στήριξη του κράτους;
- Θέλουμε επιτέλους μια Κύπρο η οποία θα νοιάζεται πραγματικά για τους νέους της;
- Θέλουμε μια Κύπρο η οποία θα θέλει, αλλά και θα μπορεί, να στηρίξει με στοχευμένο και δομημένο τρόπο την ύπαιθρο και τους αγρότες της;
- Θέλουμε μια Κύπρο του οράματος, της ευημερίας και της προόδου;

Εάν ναι, τότε κάθε όραμα χρειάζεται και στρατηγική και κάθε στρατηγική αναπόδραστα χρειάζεται και ένα σχέδιο δράσεων.

Είναι σαφές ότι μία σύγχρονη κοινωνία απαιτεί εκ των πραγμάτων βαθιές αλλαγές. Για να γίνει αυτό, πρέπει να γίνουν και ρήξεις, ρήξεις ουσιαστικές, χωρίς ψευδαισθήσεις.

Αναγνωρίζουμε όλοι πως ο κυπριακός λαός πολλά από αυτά τα έχει ξανακούσει. Πρέπει όμως να δράσουμε πριν χάσουμε και αυτό το τρένο. Αν δεν μπορούμε να συμφωνήσουμε σε ένα μίνιμουμ πρόγραμμα εθνικής συνεννόησης, ένα πρόγραμμα δηλαδή που θα σπρώξει την Κύπρο στη νέα εποχή, ας συμφωνήσουμε τουλάχιστον στα πλέον βασικά που είναι το δίπτυχο «δυνατή οικονομία-δίκαιη κοινωνία». Είναι το δίπτυχο που μας έσωσε στο παρελθόν από περιπέτειες. Μπορεί να το κάνει και τώρα. Μόνο με μια ισχυρή οικονομία η Κύπρος θα είναι σωστά θωρακισμένη από κινδύνους που απειλούν την εθνική και φυσική μας επιβίωση.

Αλήθεια, δε θα έπρεπε να μας προβληματίζει το γεγονός ότι χώρες όπως η Ολλανδία, η Αυστρία, η Φινλανδία, το Λουξεμβούργο, η Λιθουανία, η Λετονία, ακόμα και αυτή η Ισλανδία, η οποία πριν από λίγα χρόνια ήταν στα πρόθυρα οικονομικής πτώχευσης, σήμερα θεωρούνται από τις πιο ισχυρές και σταθερές οικονομίες; Δεν πρόκειται ούτε για τις μεγαλύτερες σε έκταση χώρες, αλλά και ούτε και για τις μεγαλύτερες σε πληθυσμό, ούτε καν πρόκειται για τις έξι ισχυρότερες οικονομίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κατάφεραν όμως να είναι μεταξύ των χωρών που έχουν από τις υψηλότερες επιδόσεις όσον αφορά την πιστοληπτική τους ικανότητα, οι χώρες δηλαδή που αξιολογούνται ως οι πιο αξιόπιστες και οι πιο υγιείς οικονομίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτές οι εξελίξεις σηματοδοτούν μεγάλες αλλαγές ως προς το ποιος έχει βαρύτητα στην Ευρωπαϊκή Ένωση του 21^{ου} αιώνα και ποιος θα διαμορφώνει τις αποφάσεις που επηρεάζουν όλους μας.

Όσοι παραμένουν απαθείς και άτολμοι αναπόφευκτα μπαίνουν στο περιθώριο. Ο στόχος μπορεί να φαίνεται φιλόδοξος, αλλά δεν είναι ακατόρθωτος. Όπως κατορθώσαμε την ένταξή μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την είσοδό μας στην Ευρωζώνη, μπορούμε να το κατορθώσουμε κι αυτό. Φτάνει να υπάρχει το όραμα και η πολιτική βούληση να πάρουμε τα αναγκαία μέτρα, για να διορθώσουμε τα κακώς κείμενα της οικονομίας μας. Φτάνει να αντιληφθούμε όλοι ότι η οικονομία είναι μια εθνική υπόθεση που μας αφορά όλους και μόνο με συλλογική προσπάθεια -κυβέρνησης, Βουλής, κομμάτων, κοινωνικών εταίρων- μπορούμε να ελπίζουμε σ' ένα τέτοιο επίτευγμα.

Γιατί να μην μπορούμε και εμείς να ακολουθήσουμε το επιτυχημένο παράδειγμα άλλων χωρών; Αυτή είναι η μόνη οδός, για να διαδραματίσουμε έναν ρόλο μεγαλύτερο απ' ό,τι προδικάζει το μικρό μας μέγεθος ή η γεωγραφική μας απομόνωση στην ευρωπαϊκή επικράτεια. Φτάνει να το θελήσουμε και να εργαστούμε, για να το πετύχουμε. Μόνο τότε θα γίνει πραγματικότητα.

Αυτή είναι η μεγάλη πρόκληση για μια ισχυρή οικονομία και μια δυνατή Κύπρο στην Ευρώπη του 21^{ου} αιώνα και καλούμε όλους, μακριά από δογματισμούς, συνταγές και σύνδρομα του παρελθόντος, να ανταποκριθούν στο κάλεσμα της εποχής.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η οικονομική κρίση του 2013 και η κακή διαχείρισή της είχε ως αποτέλεσμα να φτάσουμε στα πρόθυρα της κατάρρευσης. Η κλιμακική αλλαγή μάς έχει επιβάλει την ανάγκη αναθεώρησης των στόχων μας σε πολύ πιο φιλόδοξους. Η υγειονομική κρίση που διερχόμαστε και η έξοδος μας από αυτή μάς αναγκάζει να προωθήσουμε αλλαγές. Αλλαγές που για χρόνια ήταν καλά κλειδωμένες στα χρονοντούλαπα και κολλημένες στα γρανάζια της γραφειοκρατίας, αλλά και των διαφόρων ισχυρών οικονομικών συμφερόντων.

Και οι τρεις πιο πάνω περιπτώσεις έχουν ένα κοινό βασικό προαπαιτούμενο: τις μεταρρυθμίσεις. Τώρα είναι η ώρα, για να πάρουμε τις αποφάσεις που μας αξίζουν, έτσι ώστε επιτέλους να φυσήξει στον τόπο μας αέρας αλλαγής και εκσυγχρονισμού για την οικονομία, την κοινωνία και το πολιτικό μας σύστημα. Μεταρρυθμίσεις οι οποίες θα επαναφέρουν την Κύπρο σε τροχιά ανάπτυξης, ευημερίας και προόδου.

Αν όμως τα πράγματα αφεθούν ξανά στον αυτόματο πιλότο και δε διαχειριστούμε τις προοπτικές και τις ευκαιρίες που μας δίνονται μέσα από την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία και το Ταμείο Ανάκαμψης, πολύ φοβάμαι πως η Κύπρος δε θα έχει κανένα μέλλον.

Το Ταμείο Ανάκαμψης θέτει πολύ σκληρά χρονικά χρονοδιαγράμματα, αλλά και συγκεκριμένους στόχους που πρέπει να επιτύχουμε. Το ίδιο ισχύει και για την εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας από την οποία απορρέουν σοβαρές υποχρεώσεις και δεσμεύσεις και, αν δεν ενεργήσουμε άμεσα και αν δε βοηθήσουμε την κοινωνία μας στην προσπάθειά της να προσαρμοστεί, τότε η ευκαιρία που έχουμε να αλλάξουμε το οικονομικό μας μοντέλο θα μας προσπεράσει, αφήνοντας πίσω μια Κύπρο βυθισμένη στο σκοτάδι μιας ξεπερασμένης εποχής.

Ο προβληματισμός του Υπουργού Οικονομικών ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για την αποτελεσματικότητα της πολιτείας στην απορρόφηση των κονδυλίων και την ικανότητά μας να ανταποκριθούμε με επάρκεια είναι ενδεικτικός των όσων αναφέρω.

Μέσα σε αυτό τον πολυσιχιδή σχεδιασμό συγκαταλέγονται καίριες αλλαγές στους τομείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, του δικαστικού συστήματος, και πολλών άλλων που έχουμε ενώπιόν μας ως Βουλή των Αντιπροσώπων.

Ως τελική τους κατάληξη οι μεταρρυθμίσεις αυτές θα μας οδηγήσουν στον εκσυγχρονισμό του κράτους, στην υπερίσχυση της πράσινης και κυκλικής οικονομίας μέσα από την επίτευξη των κλιματικών στόχων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στον ψηφιακό μετασχηματισμό, στην ενδυνάμωση της οικονομικής δραστηριότητας στην Κύπρο και στην προσφορά των βέλτιστων κρατικών πρακτικών και υπηρεσιών προς τους πολίτες μας.

Εκφράζω την ελπίδα και την προσδοκία ότι θα αξιοποιήσουμε την ευκαιρία που έχουμε ενώπιόν μας, για να προχωρήσουμε επιτέλους σε όλες εκείνες τις μεταρρυθμίσεις που έχει ανάγκη ο τόπος, χωρίς εκπτώσεις και συμβιβασμούς με μυωπικά οπισθοδρομικά και μικροκομματικά συμφέροντα και να κάνουμε σημαντικά βήματα προς τα εμπρός.

Πέραν των αναγκαίων μεταρρυθμίσεων, που ουσιαστικά μας έχουν επιβληθεί εκ νέου από την Ευρωπαϊκή Ένωση, ως Δημοκρατική Παράταξη-Συνεργασία Δημοκρατικών Δυνάμεων, θεωρούμε ότι πρέπει να προχωρήσουμε με επιπλέον μεταρρυθμίσεις, οι οποίες μπορούν πραγματικά να βελτιώσουν την ποιότητα ζωής μας.

Συγκεκριμένα, στον εργασιακό τομέα επιβάλλεται να θεσμοθετηθεί εθνικός κατώτατος μισθός, να κατοχυρωθούν νομοθετικά νέα επαγγέλματα, να θεσμοθετηθούν υφιστάμενα επαγγέλματα, να εκσυγχρονιστεί η επιδοματική πολιτική του κράτους, να καταργηθούν οι ανισότητες που παρουσιάζονται.

Περαιτέρω, μία από τις πιο σύγχρονες προκλήσεις της εποχής μας είναι το δημογραφικό. Οφείλουμε να λάβουμε ριζικές αποφάσεις σχετικά με την υπογεννητικότητα, τις μεταναστευτικές ροές, την ενσωμάτωση των νόμιμων μεταναστών, αλλά και την αξιοποίησή τους στο εργασιακό δυναμικό της χώρας μας.

Σημειώνω με ιδιαίτερη ανησυχία τη μείωση της τάξης του 13% στις γεννήσεις τα τελευταία πέντε χρόνια στις ελεγχόμενες από τη Δημοκρατία περιοχές. Είναι μία σημαντική και ενδεικτική πρόκληση που αντιμετωπίζουμε στον δημογραφικό τομέα. Επιβάλλεται ως χώρα να προχωρήσουμε με νέα πιο ελκυστικά κίνητρα και να στηρίξουμε νέα ζευγάρια, όπως η πρότασή μας για αύξηση της άδειας μητρότητας από τους τέσσερις στους έξι μήνες από το πρώτο παιδί.

Παράλληλα, ένας άλλος εξίσου σημαντικός τομέας, που θα πρέπει να μας απασχολήσει, είναι και ο τομέας της γεωργοκτηνοτροφίας. Ο τομέας αυτός αποτέλεσε το κύριο στήριγμα της κυπριακής οικονομίας ιδιαίτερα την περίοδο μετά την εισβολή του 1974. Σήμερα έχει υποστεί μεγάλη συρρίκνωση με τη συνεισφορά του στο

κυπριακό ΑΕΠ να είναι μικρότερη συγκριτικά με τις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Είναι θετικό το γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια στροφή προς τον πρωτογενή τομέα, με τους νέους να επιστρέφουν ξανά στις αγροτικές εργασίες. Χρειάζεται όμως το κράτος να αυξήσει τον παρεμβατικό του ρόλο στον τομέα της γεωργοκτηνοτροφίας με ένα πλέγμα προγραμμάτων στήριξης και όχι με αποσπασματικές ενέργειες. Ένα πλέγμα προγραμμάτων που θα μας παρέχει τη δυνατότητα να αξιοποιούμε τη δύναμη της τεχνολογίας, αλλά και τις αυτοματοποιημένες διαδικασίες. Ένα πλέγμα προγραμμάτων που θα συνδέεται με γενναϊόδωρα σχέδια στέγασης για τα νεαρά ζευγάρια που επιθυμούν να δημιουργήσουν τις οικογένειές τους στην ύπαιθρο.

Επιπρόσθετα, ως Δημοκρατική Παράταξη-Συνεργασία Δημοκρατικών Δυνάμεων, έχουμε προτείνει την καθιέρωση της Κάρτας Αγρότη, την παραχώρηση φορολογικών και πολεοδομικών κινήτρων με σκοπό την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας στις αγροτικές και γεωργικές περιοχές, την ενίσχυση και τον εκσυγχρονισμό του συστήματος γεωργικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και, τέλος, την υιοθέτηση μέτρων για προστασία της αγροτικής γης.

Κύριε Πρόεδρε,

Απέχουμε μόνο μερικές ημέρες πριν από το τέλος αυτής της χρονιάς, αλλά και την αρχή μιας καινούριας. Αυτή η χρονική στιγμή αποτελεί μια πρώτη τάξεως ευκαιρία, για να αναστοχαστούμε ως κράτος, αλλά και ως λαός.

Το εθνικό μας θέμα διέρχεται μια από τις πιο κρίσιμες φάσεις του, καθώς η Τουρκία εδραιώνει σταδιακά την κατοχή και τη διχοτόμηση μεγάλου μέρους της πατρίδας μας. Η εν εξελίξει επέκταση της κατοχής στην περικλειστή περιοχή της Αμμοχώστου παρασέρνει μαζί της και τις όποιες προοπτικές επανέναρξης των συνομιλιών, καθώς και τις πιθανότητες κατάληξης σε μία συμφωνία για μια αποδεκτή βιώσιμη και λειτουργική λύση. Πλέον ταξιδεύουμε σε θάλασσες επικίνδυνες εξαιτίας της γνωστής στάσης της Τουρκίας και του φερεφώνου της στα κατεχόμενα και την εν πολλοίς αδυναμία ή και αδιαφορία του διεθνούς παράγοντα να συνενώσει την Άγκυρα.

Κυκλοφορούν διάφορα σενάρια για συζήτηση περαιτέρω μέτρων οικοδόμησης εμπιστοσύνης ή ακόμη και ιδέες συνεργασίας με θέμα την εκμετάλλευση των ενεργειακών πόρων της Κυπριακής Δημοκρατίας, όπως διαλαμβάνεται στο έγγραφο επιλογών που εσχάτως κυκλοφόρησαν οι αρμόδιες υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το ζήτημα όμως δεν είναι η προώθηση περαιτέρω ΜΟΕ ή καινοφανών ιδεών, αλλά η επίτευξη λύσης του Κυπριακού στη βάση των ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και σύμφωνα με το ευρωπαϊκό κεκτημένο. Τα ΜΟΕ δεν πρέπει να προωθούνται εις βάρος της συζήτησης της ουσίας του Κυπριακού. Διαφορετικά, το μόνο που επιτυγχάνεται είναι η διαιώνιση της παρούσας κατάστασης και η προώθηση περαιτέρω τετελεσμένων από την κατοχική δύναμη, όπως συμβαίνει αυτή τη στιγμή στην Αμμόχωστο.

Είναι γι' αυτό ακριβώς τον λόγο που θεωρούμε ότι είναι εξαιρετικά σημαντικό όπως παραμείνουμε πιστοί στις διακηρυγμένες μας θέσεις, επιδιώκοντας την άμεση επανέναρξη των διαπραγματεύσεων από το σημείο που διακόπηκαν στο Κραν Μοντανά, με στόχο να καταλήξουμε στο μόνο εφικτό και αποδεκτό πλαίσιο λύσης του Κυπριακού που δεν είναι άλλο από τη διζωνική δικαιοδική ομοσπονδία.

Ως Δημοκρατική Παράταξη-Συνεργασία Δημοκρατικών Δυνάμεων απορρίπτουμε κάθε μορφή διχοτόμησης και υποστηρίζουμε την επίτευξη μιας λύσης που θα είναι σύμφωνη με τα ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών, τις αρχές και τις αξίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που θα επανενώνει τον λαό και την πατρίδα μας και θα εγγυάται την πλήρη εφαρμογή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων για όλους τους νόμιμους κατοίκους της Κύπρου.

Επιδιώκουμε μια λύση που θα μετατρέψει τη χώρα μας σε ένα κανονικό κράτος. Τούτες τις δύσκολες ώρες καλούμε τον λαό μας -Ελληνοκυπρίους, Τουρκοκυπρίους, Αρμενίους, Μαρωνίτες και Λατίνους- σε ενότητα, συστράτευση και εγρήγορση. Καλούμε τον λαό μας σε αφύπνιση, προτού το κυπριακό πρόβλημα ενταφιαστεί οριστικά, προτού οδηγηθούμε σε μη αναστρέψιμες εξελίξεις για το μέλλον της πατρίδας μας.

Την ίδια ώρα γίνεται αντιληπτό πως δεν είναι αρκετό στο να περιοριζόμαστε στην απόκρουση των τουρκικών θέσεων. Είναι σημαντικό να έχουμε κοινά αποδεκτές θέσεις από το σύνολο ή τουλάχιστον τη συντριπτική πλειοψηφία των πολιτικών δυνάμεων στο εσωτερικό, οι οποίες να προβάλλονται από όλους μας στο πλαίσιο μίας δυναμικής, ενεργητικής διπλωματίας, προκειμένου να δημιουργηθούν οι συνθήκες επανέναρξης των συνομιλιών, στη σωστή βάση, οι οποίες θα επικεντρωθούν στην ουσία του Κυπριακού.

Θα πρέπει επίσης να διευρυνθούν οι ορίζοντες της εξωτερικής μας πολιτικής μέσα στο πλαίσιο πάντα των δυνατοτήτων μας. Η συστηματική διπλωματική στροφή προς γειτονικές χώρες της Μέσης Ανατολής και του Κόλπου αποδεικνύει ότι μέσω συνεπούς εργασίας μπορούν να επιτευχθούν αποτελέσματα. Το επικείμενο άνοιγμα πρεσβείας στην Αντίς Αμπέμπα, έδρα της Αφρικανικής Ένωσης, αποτελεί ένα πρώτο βήμα για την ενίσχυση των δεσμών της Κύπρου με την αφρικανική ήπειρο, μια περιοχή του κόσμου η οποία πολιορκείται από την Τουρκία για πολιτικούς, οικονομικούς και εμπορικούς λόγους. Απλώς, για την ιστορία, αυτή η συζήτηση γίνεται, γιατί ουσιαστικά αυτό που παρατηρούμε, αφού μιλάμε για την Τουρκία, είναι ότι από το 2000 ξεκίνησαν

να κτίζουν τις σχέσεις τους με την αφρικανική ήπειρο. Το 2000 είχαν εννέα πρεσβείες, σήμερα έχουν σαράντα τρεις. Η Ελλάδα σήμερα έχει επτά, η Κύπρος έχει τρεις με την Αντίς Αμπέμπα. Ο όγκος εμπορικών συναλλαγών της Τουρκίας το 2000 ήταν €5 δις, σήμερα είναι €25 δις και όλα αυτά συνοδευόμενα από επιρροή διευρυνόμενη της Τουρκίας. Εξού και ένας από τους λόγους που δυσκολευόμαστε να προσφύγουμε στη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, για να διεκδικήσουμε αυτά που δικαιούμαστε, είναι γιατί δυστυχώς το μπλόκο, το ισχυρό μπλόκο των αφρικανικών κρατών, έχει άλλες απόψεις από τις δικές μας.

Επομένως, προς τον σκοπό αυτό θα μπορούσε να υπάρξει διμερής συνεργασία με την Ελλάδα, η οποία έχει αρχίσει να δραστηριοποιείται σε διάφορες περιοχές της Αφρικής, ή ακόμα και με την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης, προκειμένου να τοποθετηθούν Κύπριοι διπλωμάτες σε αυτές τις χώρες, δίχως την ανάγκη να λειτουργεί διπλωματική αποστολή της Κυπριακής Δημοκρατίας εκεί. Το ίδιο θα μπορούσε να γίνει και σε σχέση με σημαντικές χώρες της Ασίας, την Ινδονησία, τη Μαλαισία, οι οποίες διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη διεθνή πολιτική σκηνή και σε πολυμερή φόρα.

Με σύγχρονη και ρεαλιστική αντίληψη των διεθνών πραγματικοτήτων μπορεί να επικαιροποιηθεί η εξωτερική μας πολιτική με πολλαπλά πολιτικά και οικονομικά οφέλη για την Κύπρο. Το κόστος μιας μονοδιάστατης αντίληψης και έλλειψης επαρκούς γνώσης στα διάφορα ζητήματα εξωτερικής πολιτικής και στο Κυπριακό είναι επαχθές.

Εξάλλου, η υπογραφή τον Νοέμβριο του 2019 του μνημονίου Άγκυρας-Τρίπολης για την οριοθέτηση θαλασσιών ζωνών και στρατιωτική εμπλοκή της Τουρκίας στη Λιβύη έφερε στο προσκήνιο αυτά που έχω πει προηγουμένως. Δηλαδή και Ελλάδα και Κύπρος να επανέλθουμε και στη Βόρεια Αφρική, αλλά και να διευρύνουμε το πολιτικοδιπλωματικό αποτύπωμά μας εκεί που η Τουρκική επιρροή έχει διευρυνθεί δυστυχώς τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η οικονομία είναι εθνικό ζήτημα και εμείς έτσι την αντιμετωπίζουμε.

Επιτρέψτε μου να δανειστώ τα λόγια του αείμνηστου πρώην Προέδρου της Δημοκρατίας Τάσσου Παπαδόπουλου, ο οποίος, ως έγκριτος νομικός και έμπειρος πολιτικός και κοινοβουλευτικός, είχε πρωτοστατήσει την περίοδο εκείνη στην προσπάθεια να διαχωρίσει την ανάγκη λειτουργίας του κράτους από την άσκηση κριτικής στην εκάστοτε διακυβέρνηση.

Όπως ο ίδιος τόνιζε στις ομιλίες του, η έγκριση και υπερψήφιση των ετήσιων προϋπολογισμών με κανένα τρόπο δε συνιστά -ούτε και μπορεί να ερμηνευθεί- έγκριση ή ψήφος εμπιστοσύνης προς την κυβέρνηση για την οικονομική, κοινωνική, πολιτιστική, εκπαιδευτική, περιβαλλοντική και άλλη πολιτική της εκάστοτε κυβέρνησης. «Στο δικό μας καθεστώς», όπως έλεγε, «ο ετήσιος προϋπολογισμός δεν είναι τίποτε άλλο, παρά μια εξουσιοδότηση των ετήσιων δαπανών που προτείνει η εκτελεστική εξουσία». Τα λόγια του αείμνηστου Τάσσου Παπαδόπουλου είναι σήμερα επίκαιρα, γι' αυτό και δεν πρόκειται ούτε και εγώ να μπω στη λογική των αριθμών.

Οφείλω ωστόσο να σταθώ στα μέτρα στήριξης της κοινωνίας και της οικονομίας εξαιτίας των οικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας. Θεωρούμε λοιπόν ότι η κυβέρνηση θα μπορούσε να είναι ακόμα πιο αποτελεσματική και να εξεύρει ακόμη πιο δίκαιο και ισορροπημένο τρόπο στην προσπάθειά της για στήριξη των εργαζομένων, των αδύναμων κοινωνικών ομάδων και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων μας.

Εντούτοις, παρά τις επιμέρους επιφυλάξεις που έχουμε, οι ιδιάζουσες συνθήκες που επικρατούν επιβάλλουν υπευθυνότητα και σοβαρότητα από όλους μας. Η Δημοκρατική Παράταξη-Συνεργασία Δημοκρατικών Δυνάμεων φιλοδοξεί να συνεχίσει να είναι μία παράταξη την οποία διακρίνει ο ορθολογισμός, ο ρεαλισμός και η διεκδίκηση, μία παράταξη της ευθύνης, της μετριοπάθειας, των συνθέσεων και της συναίνεσης. Γι' αυτό και εμείς αποφασίσαμε να υπερψηφίσουμε τον κρατικό προϋπολογισμό. Για μας προέχει το δημόσιο συμφέρον. Πορευόμαστε και πολιτευόμαστε όχι στη βάση μικροπολιτικών σκοπιμοτήτων, αλλά στη βάση του ευρύτερου καλού για τον τόπο και τον λαό μας. Θεωρούμε εξαιρετικά επιζήμιο εξάλλου το σύνθημα παραδοσιακό δίπολο κυβέρνηση-αντιπολίτευση.

Ως Δημοκρατική Παράταξη δε μας ενδιαφέρει διόλου η πατρότητα σωστών προτάσεων. Εκεί και όπου συμφωνούμε θα τα στηρίζουμε και εκεί και όπου διαφωνούμε ευθαρσώς και με ευπρέπεια θα δηλώνουμε τη διαφωνία μας με μια ουσιώδη διαφορά. Η διαφωνία μας θα συνοδεύεται πάντοτε από τη δική μας εποικοδομητική και δημιουργική αντιπρόταση. Όσες δυσκολίες και αν μας επιφυλάσσει η πορεία της κυπριακής, αλλά και της παγκόσμιας οικονομίας, στο τέλος είμαι πεπεισμένος ότι με τη συνέργεια, τη συνεννόηση, τις συνθέσεις, την εθνική ενότητα μπορούμε να τα καταφέρουμε. Τα μικρά είναι πολύ λίγα, για να μας χωρίζουν. Αυτά που πρέπει να μας ενώσουν είναι τα πιο σημαντικά και τα μεγάλα και νομίζω ότι έχουμε αρκετή σύνεση και αρκετή λογική όλοι να κάνουμε αυτό που οι πολίτες αναμένουν από εμάς, αυτό που η κοινωνία αναμένει από εμάς, δηλαδή να προχωρήσουμε άμεσα, ρηξικέλευθα, γοργά και με αποτελεσματικότητα στην επίλυση των σοβαρών προκλήσεων που αντιμετωπίζουμε όλοι μπροστά μας.

Εύχομαι σε όλους καλά Χριστούγεννα, καλή χρονιά, υγεία, ευτυχία, την ίδια ώρα όμως απελευθέρωση, επανένωση, αυτή είναι η ευχή, και προκοπή στον τόπο και στον λαό μας.

Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ πολύ τον συνάδελφο Μάριο Καρογιάν.

Καλείται στο βήμα ο επόμενος ομιλητής, που είναι ο πρόεδρος της ΕΔΕΚ, ο συνάδελφος Μαρίνος Σιζόπουλος. Ο επόμενος, που θα ετοιμάζεται μετά από τριάντα λεπτά, θα είναι ο συνάδελφος Χρίστος Χρίστου του ΕΛΑΜ και έπεται η συνέχεια.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΖΟΠΟΥΛΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η συζήτηση του προϋπολογισμού του 2022 γίνεται και φέτος κάτω από το βάρος των συνεπειών, αλλά και της υγειονομικής, οικονομικής και κοινωνικής αβεβαιότητας που προκαλεί η συνέχιση της πανδημίας του κορωνοϊού. Η παράτασή της έχει επιφέρει σημαντικές αλλαγές τόσο στις εργασιακές σχέσεις όσο και στο οικονομικό μοντέλο της κάθε χώρας ξεχωριστά.

Όσον αφορά την πατρίδα μας, η πανδημία επιβεβαίωσε τις διαχρονικές αδυναμίες της οικονομίας. Αδυναμίες τις οποίες η ΕΔΕΚ υποδείκνυε όλα τα προηγούμενα χρόνια, αλλά οι εκάστοτε κυβερνήσεις δεν επέδειξαν την ανάλογη ευαισθησία και ανταπόκριση. Τόνιζε την αναγκαιότητα οι προϋπολογισμοί να αλλάξουν φιλοσοφία, να μην αποσκοπούν στην επίτευξη ποσοτικών μόνο στόχων, αλλά και ποιοτικών, για να προσδώσουν σταδιακά στην οικονομία μας μακροοικονομική σταθερότητα. Τόνιζε ακόμα ότι η συνέχιση της επικέντρωσης στην αποκλειστική διαχείριση του κατασκευαστικού, του τουριστικού τομέα και των υπηρεσιών θέτει σε κίνδυνο την οικονομική σταθερότητα και την κοινωνική συνοχή, δεδομένου ότι είναι τομείς ιδιαίτερα εύθραυστοι, που επηρεάζονται από εξωγενείς, άρα μη ελεγχόμενους παράγοντες. Ακόμα και σε αυτούς τους τομείς η πολιτική διαχείριση ήταν και εξακολουθεί να είναι μονοδιάστατη.

Στον τουριστικό τομέα απουσιάζει η ανάπτυξη ποιοτικών μορφών, όπως ο ιατρικός, ο συνεδριακός, ο αθλητικός, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει προσέλκυση τουριστών υψηλών εισοδημάτων. Σκόπιμα προβάλλεται ο απόλυτος αριθμός τουριστών που επισκέπτονται την πατρίδα μας και όχι το καθαρό ετήσιο κέρδος.

Στον κατασκευαστικό τομέα επαναλήφθηκε το φαινόμενο της υπερθέρμανσης. Στο πλαίσιο μάλιστα του επενδυτικού προγράμματος πολιτογραφήσεων οι κυβερνήσεις προχώρησαν σε παραχώρηση παρεκκλίσεων σε επιχειρηματίες για αναπτύξεις που σε πολλές περιπτώσεις επηρεάζουν σημαντικά το περιβάλλον και δε διασφαλίζεται η δυνατότητα αποτελεσματικής αντιμετώπισης σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης.

Φυσικά, επιστέγασμα αυτής της πολιτικής είναι το σκάνδαλο των πολιτογραφήσεων. Η δημοσιοποίησή του επέφερε οικονομικές επιπτώσεις στην πατρίδα μας, την εξέθεσε διεθνώς, απώλεσε την αξιοπιστία της, πλήγηκε το κύρος και η υπόστασή της.

Δεν αναμέναμε και δεν προσδοκούσαμε ριζικές αλλαγές στη βάση των υποδείξεων και των προτάσεών μας. Όμως, οι εμπειρίες του παρελθόντος θα έπρεπε να προβληματίσουν τους εκάστοτε κυβερνώντες και σταδιακά να λάβουν μέτρα, ώστε η κυπριακή οικονομία να επεκταθεί και σε νέους, καινοτόμους και υψηλής τεχνολογίας τομείς. Να ετοιμαστούν προγράμματα και να γίνουν επενδύσεις για την ποιοτική αναβάθμιση του πρωτογενούς και του δευτερογενούς τομέα της οικονομίας, ώστε η πατρίδα μας να αποκτήσει μερική ή σχετική επάρκεια καταναλωτικών αγαθών και να μειωθεί η εξάρτηση από τα εισαγόμενα. Για την υλοποίηση αυτού του στόχου, πέρα από την απορρόφηση κεφαλαίων από τα ευρωπαϊκά προγράμματα, θα μπορούσε να αξιοποιηθεί και το πλούσιο επιστημονικό δυναμικό της πατρίδας μας, που θα οδηγούσε ταυτόχρονα στη μείωση της ανεργίας και της μετανάστευσης κυρίως των νέων. Η πραγματική οικονομία εκτός από ποσοτική πρέπει να είναι και ποιοτική. Τέλος, σημαντικός παράγοντας στην ποιοτική ανάπτυξη είναι και η ανθρωποκεντρική μορφή που πρέπει να χαρακτηρίζει την οικονομική πολιτική του κράτους. Οι πόροι πρέπει να έχουν κατά το δυνατό ομοιόμορφη κατανομή στους πολίτες είτε άμεσα είτε έμμεσα. Αυτό θα μειώσει τη φτωχοποίηση των πολιτών και θα συμβάλει ουσιαστικά στη διατήρηση κοινωνικής συνοχής, η οποία βρίσκεται στο στάδιο αποδόμησης.

Μέσα σε αυτό το πνεύμα η ΕΔΕΚ κατά την ψήφιση του περσινού προϋπολογισμού, αξιοποιώντας τη δυνατότητα που της δόθηκε, κεφαλαιοποίησε προς όφελος των πολιτών της υπαίθρου, των ορεινών, των ημιορεινών περιοχών, των χαμηλοσυνταξιούχων, των χαμηλόμισθων σειρά μέτρων οικονομικής και κοινωνικής στήριξης. Επιπρόσθετα, ενίσχυσε το στεγαστικό πρόγραμμα με την αύξηση της χορηγίας, αλλά και την ένταξη σε αυτό των 134 περιιαστικών κοινοτήτων που αρχικά είχαν αποκλειστεί. Παρόμοιας φύσης μέτρα είναι δυνατό και πρέπει να υιοθετούνται σταδιακά, για να ενισχυθεί η κοινωνική συνοχή.

Άμεσα συνδεδεμένος με τα παραπάνω είναι και ο τομέας των υπηρεσιών, ο οποίος στις πλείστες των περιπτώσεων κινείται με αδικαιολόγητη βραδύτητα, επιτείνει τη γραφειοκρατία και σταδιακά μειώνει την

αποδοτικότητα του. Πρέπει να γίνει αντιληπτό πως οι κρίσεις δεν έχουν μόνο επιπτώσεις, προσφέρουν και ευκαιρίες για ουσιαστικές αλλαγές και νέες αναπτύξεις. Σε αυτό το πλαίσιο θα μπορούσαν να υιοθετηθούν πρόσθετες δράσεις, όπως μείωση της γραφειοκρατίας και αύξηση της παραγωγικότητας της δημόσιας υπηρεσίας με περαιτέρω αξιοποίηση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, περιφερειακή αποκέντρωση υπηρεσιών και απλοποίηση διαδικασιών, εκπόνηση σχεδίου αξιοποίησης κρατικής γης για την ανέγερση νέων, σύγχρονων, λειτουργικών και μειωμένης περιβαλλοντικής επιβάρυνσης κτιρίων, για να στεγαστούν υπουργεία και κρατικές υπηρεσίες -δε δικαιολογείται το κράτος να ξοδεύει δεκάδες εκατομμύρια ευρώ κάθε χρόνο, για να στεγάσει τις υπηρεσίες του σε ακατάλληλα υποστατικά- ετοιμασία προγράμματος ανάπτυξης ειδικών καλλιεργειών για την παραγωγή προϊόντων στη βάση των εδαφικών και κλιματολογικών συνθηκών, τα οποία να κατοχυρώνονται ως προϊόντα ονομαστικής προέλευσης, ενίσχυση του τομέα της μεταποίησης.

Δεν παραγνωρίζουμε τις προσπάθειες που καταβάλλονται στο πλαίσιο της πράσινης ανάπτυξης και του προγράμματος ανάκαμψης. Όμως, εκτιμούμε ότι ο ρυθμός υλοποίησης είναι βραδύς, με αποτέλεσμα να μην ικανοποιούνται οι στόχοι. Αυτό επιφέρει πρόσθετο οικονομικό κόστος λόγω της υποχρέωσης για αγορά θερμοκηπιακών ρύπων. Μπορεί οι δείκτες της κυπριακής οικονομίας να παρουσιάζουν βελτίωση, όχι όμως σε βαθμό που να δημιουργούν κλίμα σιγουριάς και ασφάλειας, πολύ δε περισσότερο ενθουσιασμό. Δεν πρέπει να οδηγεί σε εφησυχασμό. Είναι σημαντικό να αξιοποιηθεί η χαλάρωση των δημοσιονομικών μέτρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να γίνουν νέοι σχεδιασμοί που να οδηγούν σε ουσιαστική και όχι επίπλαστη βελτίωση της οικονομίας, σε αποτύπωση της πραγματικής οικονομίας με επιστημονικό τρόπο και βελτίωση των αριθμών που να αντανακλάται στο βιοτικό επίπεδο του λαού, κυρίως των μικρομεσαίων εισοδημάτων.

Η ΕΔΕΚ με σοβαρότητα και εποικοδομητική συνέργεια κατέθεσε και συνεχίζει να καταθέτει στις κυβερνήσεις σειρά προτάσεων για τη βελτίωση της οικονομίας με στόχο την αντιμετώπιση των τυχόν οικονομικών, κοινωνικών και εργασιακών επιπτώσεων στους πολίτες.

Για ακόμη μια χρονιά ο προϋπολογισμός είναι κατά βάση διαχειριστικός. Κανένας δεν αμφισβητεί τα έργα υποδομής, όμως δεν πρέπει να παραμένουμε μόνο σε αυτά. Ο προϋπολογισμός θα αποκτήσει αναπτυξιακή μορφή, όταν σε αυτόν θα συμπεριληφθούν και αναπτυξιακά έργα αναταποδοτικού χαρακτήρα, τα οποία να εξασφαλίζουν στο κράτος εισοδήματα με τα οποία να χρηματοδοτούνται και νέα έργα.

Θα πρέπει να γίνει αντιληπτό ότι το κράτος σε περιόδους οικονομικής κρίσης ή και δυσπραγίας είναι σημαντικό με αποφάσεις και πρωτοβουλίες να δίνει κίνητρα για εισόδο στην πραγματική οικονομία χρημάτων. Να αυξάνεται η ρευστότητα, η διακίνηση κεφαλαίων και κατ' επέκταση να αυξάνονται και τα έσοδα του κράτους. Κλασική περίπτωση, που πρέπει να την αναφέρουμε, ήταν η φορολογική αμνηστία του 2005, που συνέβαλε στην ουσία στην αποφυγή της ένταξης της Κύπρου σε πρόγραμμα δημοσιονομικής επιτήρησης και οδήγησε σε αναθέρμανση της οικονομίας.

Από την πλευρά της ΕΔΕΚ καταθέσαμε στην κυβέρνηση σειρά μέτρων τα οποία θα μπορούσαν να αυξήσουν τη ρευστότητα, να μειώσουν τη φοροδιαφυγή και να περιορίσουν την παραοικονομία. Ανάμεσα σε αυτά τα μέτρα είναι η μείωση των συντελεστών φορολογίας, η παραχώρηση κινήτρων για έγκαιρη αποπληρωμή οφειλών προς το κράτος, η παραχώρηση κινήτρων για επενδύσεις σε μονάδες υψηλής τεχνολογίας, καθώς και στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα της οικονομίας, η πολεοδομική αμνηστία για μονοκατοικίες και διπλοκατοικίες με βάση τα τετραγωνικά μέτρα της υπέρβασης και με παράκαμψη των σημερινών γραφειοκρατικών διαδικασιών, η προκήρυξη νέου εσωτερικού κρατικού ομολόγου με διαβάθμιση χρόνου και επιτοκίου από δύο μέχρι πέντε χρόνια και επιτόκιο από 1% μέχρι 2%, ειδικά αυτή την περίοδο όπου σε μεγάλες καταθέσεις υπάρχει αρνητικό επιτόκιο. Τα χρήματα αυτά, πέρα από την αύξηση της ρευστότητας του κράτους σε περίπτωση μη διάθεσης, θα μπορούσε να χρησιμοποιηθούν, για να καλύψουν κρατικές ανάγκες, όπως για παράδειγμα εξόφληση άλλων δανείων που έχουν υψηλότερο επιτόκιο.

Παρά τις συνεχείς εξαγγελίες δεν παρατηρήθηκε δυστυχώς μείωση της φοροδιαφυγής. Οι ανείσπρακτοι φόροι ανέρχονται σε εκατοντάδες εκατομμύρια. Η δυσλειτουργία του Τμήματος Φορολογίας είναι εμφανής. Δεν προχώρησε στη λήψη ουσιαστικών μέτρων για την πάταξη της φοροδιαφυγής, επικεντρώνει τις προσπάθειές του προς λανθασμένες κατευθύνσεις. Η μεγάλη καθυστέρηση στην επιβεβαίωση των φορολογικών δηλώσεων οδηγεί αναπόφευκτα σε σημαντική απώλεια εσόδων. Η επέκταση του χρόνου για δικαίωμα αναθεώρησης των φορολογικών δηλώσεων στα πέντε χρόνια θα επιφέρει πρόσθετο πρόβλημα στην έγκαιρη είσπραξη των φόρων. Επιπρόσθετα, δεν έχει προχωρήσει στη λήψη μέτρων για δικαιότερη κατανομή των φορολογικών βαρών στους πολίτες, ώστε σταδιακά να μειωθεί το οικονομικό χάσμα μεταξύ των υψηλών και των χαμηλών εισοδημάτων. Αντίθετα, το οικονομικό χάσμα μεταξύ των εισοδημάτων έχει διευρυνθεί ακόμα περισσότερο. Η μεσαία τάξη παρουσιάζει μεγαλύτερη συρρίκνωση και ο κίνδυνος αποσύνθεσης της κοινωνικής συνοχής είναι ιδιαίτερα μεγάλος.

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Κύπρος βρίσκεται στην τελευταία θέση όσον αφορά την κατανομή του εθνικού εισοδήματος. Από την οικονομική ανάπτυξη ευνοείται ένα μικρό ποσοστό του πληθυσμού, ενώ το 24% περίπου βρίσκεται κάτω από ή κοντά στο όριο της φτώχειας. Οι μισθοί του ιδιωτικού τομέα βρίσκονται καθηλωμένοι σε χαμηλά επίπεδα, η πανδημία έχει αποδομήσει σε μεγάλο βαθμό και τις εργασιακές συμφωνίες. Η αύξηση της τιμής του ηλεκτρικού ρεύματος, των καταναλωτικών προϊόντων και ειδικά των αγαθών πρώτης ανάγκης έφεραν σε ακόμα πιο δυσμενή θέση μεγάλο ποσοστό των πολιτών.

Η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας βρίσκεται σε χαμηλά επίπεδα, ενώ η παραγωγικότητα του δημόσιου τομέα βρίσκεται περίπου στο 75% του μέσου όρου των χωρών της Ευρωζώνης. Έχει μάλιστα η πατρίδα μας τον υψηλότερο ιδιωτικό δανεισμό και το δεύτερο υψηλότερο ποσοστό μη εξυπηρετούμενων δανείων.

Το δημόσιο χρέος παραμένει σε υψηλά επίπεδα, οι ανάγκες που δημιούργησε η πανδημία το αύξησαν ως ποσοστό επί του ΑΕΠ στο 115,3% το 2020. Εάν τα στοιχεία αυτά συγκριθούν με τα αντίστοιχα του 2008, όπου το δημόσιο χρέος ήταν 45,1% του ΑΕΠ, είναι πολύ εύκολο να γίνει αντιληπτό ότι λανθασμένες επιλογές και αποφάσεις τα τελευταία δεκατρία χρόνια οδήγησαν σε επικίνδυνο σημείο την κυπριακή οικονομία.

Όσον αφορά την κοινωνική πολιτική, δεν παραβλέπουμε το γεγονός ότι υπήρξαν αποφάσεις προς την ορθή κατεύθυνση. Σε αυτό φυσικά συνέβαλε και η υιοθέτηση σειράς προτάσεων που κατατέθηκαν από την ΕΔΕΚ. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται η καθιέρωση κατώτατης σύνταξης, η έναρξη μελέτης για την παραχώρηση σύνταξης στο 63^ο έτος χωρίς την αποκοπή του 12% σε εργαζόμενους σε βαριά, επικίνδυνα και ανθυγιεινά επαγγέλματα, η σύνταξη χηρείας για τους άνδρες, η πρόωγη σύνταξη σε άτομα που πάσχουν από μεσογειακή αναιμία, η άδεια πατρότητας, η επιδότηση βρεφονηπιακής φροντίδας σε εργαζόμενες μητέρες, που ξεκινά να υλοποιείται, η στήριξη σε κάποιο βαθμό αυτοτελώς εργαζομένων και επιχειρήσεων που έχουν πληγεί από την πανδημία, αλλά και η ενίσχυση του προγράμματος στεγαστικής πολιτικής, η επιδότηση της εγκατάστασης φωτοβολταϊκών συστημάτων σε οικίες κυρίως των ορεινών και των ημιορεινών περιοχών.

Παρά την υλοποίηση των ανωτέρω προτάσεων δεν υπάρχει ακόμα ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα κοινωνικής πολιτικής το οποίο να στηρίζει αποτελεσματικά τις ομάδες του πληθυσμού που βρίσκονται σε δύσκολη οικονομική κατάσταση, που αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα κοινωνικής φύσης. Δεν έχουν ακόμα υλοποιηθεί ο θεσμός της κοινωνικής λειτουργού της γειτονιάς, ειδικά σε μια περίοδο έξαρσης της ενδοοικογενειακής βίας, η σύσταση υπηρεσίας στήριξης των γυναικών που έχουν υποστεί σεξουαλική παρενόχληση, η λειτουργία ξενώνων φιλοξενίας αστέγων μέχρι την επίλυση του στεγαστικού τους προβλήματος, η υλοποίηση στεγαστικών προγραμμάτων για παραχώρηση κατοικίας σε νεαρά ζευγάρια σε τιμή κόστους ή σε ευπαθείς οικογένειες με συμβολικό ενοίκιο, η θεσμοθέτηση βρεφονηπιακών σταθμών στις μεγάλες επιχειρήσεις για φύλαξη των παιδιών των εργαζόμενων μητέρων. Τέλος, απουσιάζουν προτάσεις οι οποίες να θέτουν σε στέρεες βάσεις την ουσιαστική αντιμετώπιση της υπογεννητικότητας, ενός από τα μεγαλύτερα κοινωνικά προβλήματα που βρίσκονται σε εξέλιξη στην πατρίδα μας, που μετά την τουρκική κατοχή ίσως να είναι το μεγαλύτερο εθνικό πρόβλημα.

Τα πρόσφατα στοιχεία καταγράφουν μεν σταθεροποίηση της ανεργίας το 2021, όμως, για να γίνει αντικειμενική εκτίμηση της κατάστασης, θα πρέπει σε αυτά να συνυπολογισθούν οι 27 000 και πλέον συμπατριώτες μας, κατά το πλείστον νέοι επιστήμονες, οι οποίοι είτε παρέμειναν στο εξωτερικό μετά την ολοκλήρωση των σπουδών τους είτε μετανάστευσαν για σκοπούς εργασίας, όσοι απολύθηκαν από τον τραπεζικό, τον ημικρατικό ή τον ιδιωτικό τομέα και είναι ηλικίας άνω των 55 χρόνων και δεν είναι εγγεγραμμένοι στον κατάλογο ανέργων, οι λήπτες δημόσιου βοηθήματος, οι εποχιακοί άνεργοι, κυρίως της ξενοδοχειακής βιομηχανίας. Εάν μάλιστα σε αυτούς προστεθούν και οι υποαπασχολούμενοι, που ανέρχονται περίπου στο 14% του συνόλου των εργαζομένων, τότε η κατάσταση εξακολουθεί να είναι ιδιαίτερα ανησυχητική.

Όμως, ανησυχητική είναι και η κατάσταση που επικρατεί στον χρηματοπιστωτικό τομέα, ο οποίος έχει καταστεί η αχίλλειος πτέρνα της οικονομίας, αλλά και η πηγή μεγιστοποίησης των κοινωνικών προβλημάτων. Πέρα από την ασυδοσία την οποία επέδειξε στο παρελθόν, δυστυχώς με την ανοχή και των εποπτικών αρχών, στη σημερινή κρίσιμη περίοδο επιδεικνύει κοινωνική αναληψία. Για τα δικά του λάθη απορροφήθηκαν τα αξιόγραφα, κουρευτήκαν οι καταθέσεις και αυξήθηκε επικίνδυνα ο αριθμός των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Με διάφορα προσχήματα αξιοποιεί τις αναδιρθώσεις και λειτουργεί αυταρχικά σε βάρος των πολιτών εκμεταλλευόμενος τα ισχυρά όπλα που του παραχώρησε η πλειοψηφία της Βουλής σχετικά με τις εκποιήσεις ακινήτων, αλλά και την αποστέρηση από τους πολίτες του δικαιώματος να προσφεύγουν στη δικαιοσύνη, για να προστατεύσουν κατά νόμιμο τρόπο τα δικαιώματά τους. Δείγματα αυτής της πολιτικής είναι τα κωλύματα τα οποία προβάλλουν για την αναδιάρθρωση μη εξυπηρετούμενων δανείων, οι αυξημένες χρεώσεις στις οποίες υποβάλλουν τους πολίτες, οι εκποιήσεις των ακινήτων και οι διαδικασίες που ακολουθούνται, οι παρεμβάσεις για την αναστολή ή και ματαίωση λήψης μέτρων προστασίας των πολιτών, η άρνηση κατοχύρωσης της πραγματικής αντικειμενικής αξίας του ενυπόθηκου ακινήτου, πράξη που θα προστάτευε τον δανειολήπτη, η απουσία προστασίας των εγγυητών, η πώληση δανείων σε εταιρείες διαχείρισης σε χαμηλή τιμή, αλλά την ίδια στιγμή αρνούνται την πώληση των δανείων στους δανειολήπτες ή την παραχώρηση δικαιώματος εξόφλησης σε τιμή υψηλότερη από αυτή που θα πωληθεί. Για ακόμα έναν χρόνο απουσιάζει οποιαδήποτε σοβαρή πρωτοβουλία για την έστω μερική στήριξη των κουρεμένων καταθετών, των εξαπατημένων κατόχων αξιογράφων -αν και υπήρχε μνημονιακός όρος, που δεν υλοποιήθηκε- των κουρεμένων ταμείων προνοίας.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Είμαι υποχρεωμένος σε αυτή τη φάση να αναφερθώ τουλάχιστον και στα υπουργεία που εποπτεύονται από κοινοβουλευτικές επιτροπές στις οποίες συμμετέχω.

Όσον αφορά το Υπουργείο Άμυνας, σε μια περίοδο ασύμμετρων απειλών της Τουρκίας σε βάρος των κυριαρχικών δικαιωμάτων, της εδαφικής και θαλάσσιας ακεραιότητας της Κύπρου, η ανάγκη διατήρησης αναβαθμισμένης επιχειρησιακής ικανότητας της Εθνικής Φρουράς είναι επιβεβλημένη. Είναι γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια έγιναν βήματα προς την ορθή κατεύθυνση, αυτό όμως δε θα πρέπει να μας οδηγήσει σε επανάπαυση. Αντίθετα, πρέπει να αξιοποιηθεί ακόμα περισσότερο ο στρατηγικός ρόλος της Κύπρου στην Ανατολική Μεσόγειο, να ενεργοποιηθεί αναβαθμισμένα το Δόγμα Ενιαίου Αμυντικού Χώρου Ελλάδας-Κύπρου, να αξιοποιηθούν οι κοινές στρατιωτικές ασκήσεις με τις χώρες της περιοχής και της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο των τριμερών ή τετραμερών συνεργασιών, να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για συμμετοχή στις μεγάλες πολιτικές ασφάλειας της Ένωσης. Η ορθολογική απόκτηση νέων, σύγχρονων, υψηλής τεχνολογίας και αποτελεσματικότητας οπλικών συστημάτων, όπως πολλές φορές μέχρι σήμερα έχουμε τονίσει, θα ενισχύσει ακόμα περισσότερο το αξιόμαχο και το ηθικό των ενόπλων δυνάμεων της πατρίδας μας και θα αναβαθμίσει περαιτέρω την αποτρεπτική τους ισχύ.

Όσον αφορά το Υπουργείο Υγείας, ένα υπουργείο κομβικής σημασίας για την κοινωνική και όχι μόνο πολιτική, η πανδημία του κορωνοϊού, αλλά και η εισαγωγή της δεύτερης φάσης της ενδοοσοκομειακής περίθαλψης αποκάλυψε σε μεγάλο βαθμό τις αδυναμίες του συστήματος από τον λανθασμένο τρόπο υλοποίησης της νομοθεσίας για το ΓΕΣΥ με ευθύνη του υπουργείου, του ΟΑΥ και του ΟΚΥΠΥ, αλλά και όσων προσέφεραν ή συνεχίζουν να προσφέρουν άμεσα ή έμμεσα πολιτική στήριξη.

Επιπρόσθετα, διαπιστώνεται, όπως πρόσφατα επιβεβαίωσαν η Νομική και η Ελεγκτική Υπηρεσία, κατάφωρη παραβίαση της νομοθεσίας. Συγκεκριμένα, αρκετές υπηρεσίες δεν εντάχθηκαν στη δεύτερη φάση την 1^η Ιουνίου του 2020, όπως προνοούσε η νομοθεσία, αλλά με έξι μήνες καθυστέρηση, ενώ οι πολίτες κατέβαλλαν τις εισφορές τους. Ιδιωτικά νοσηλευτήρια είναι και εντός και εκτός του ΓΕΣΥ. Γιατροί που είναι εκτός του ΓΕΣΥ, αλλά προσφέρουν υπηρεσίες σε ασθενείς του ΓΕΣΥ αμείβονται διαμέσου του νοσηλευτηρίου. Με τα συμβόλαια που υπέγραψε ο ΟΑΥ με τα ιδιωτικά νοσηλευτήρια, με τη σύμφωνη γνώμη και του Υπουργείου Υγείας, εισάγεται με έμμεσο τρόπο το πολυασφαλιστικό σύστημα προς όφελος των ασφαλιστικών εταιρειών και σε βάρος του σχεδίου υγείας. Την ίδια στιγμή δημιουργούνται δύο κατηγορίες πολιτών, οι προνομιούχοι και οι μη προνομιούχοι. Τα συμβόλαια με τα ιδιωτικά νοσηλευτήρια για τις ίδιες ιατρικές πράξεις τιμολογούνται διαφορετικά, ανάλογα με το νοσηλευτήριο. Δηλαδή η ίδια ιατρική πράξη σε ένα ιδιωτικό νοσηλευτήριο αμείβεται με €1.000, σε ένα άλλο με €1.300 και σε ένα άλλο με €1.500. Πού έχει ξανασυμβεί αυτό το θέμα; Αυτό προάγει ευνοϊκές διακρίσεις και σκοπιμότητες.

Μελανό σημείο της όλης διαδικασίας είναι η υπογραφή μνημονίου για την ένταξη των ιδιωτικών νοσηλευτηρίων στο ΓΕΣΥ, δυστυχώς με τη σύμφωνη γνώμη του τέως Υπουργού Υγείας, χωρίς την έγκριση της Νομικής Υπηρεσίας του κράτους. Μνημόνιο το οποίο, όπως αποδείχθηκε από τη Νομική Υπηρεσία, παραβιάζει τη νομοθεσία.

Ο τρόπος εφαρμογής της δεύτερης φάσης στην ουσία στερεί το δικαίωμα στους ασθενείς για ελεύθερη επιλογή γιατρού και νοσηλευτηρίου. Ειδικά στην επαρχία Λεμεσού οι ειδικοί γιατροί σήμερα δεν έχουν τη δυνατότητα να ασκήσουν ενδοοσοκομειακή περίθαλψη, δεδομένου ότι μόνο δύο νοσηλευτήρια είναι ενταγμένα στο ΓΕΣΥ, ένα ιδιωτικό και το δημόσιο. Αυτό ουσιαστικά μειώνει το επίπεδο της επιστημονικής περίθαλψης που έπρεπε να απολαμβάνουν οι ασθενείς.

Ο τρόπος εφαρμογής του θεσμού του προσωπικού γιατρού οδήγησε σε αδικαιολόγητες σπατάλες και υποβάθμισε σημαντικά την ποιότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών. Δημιούργησε λίστες αναμονής ακόμα και στον ιδιωτικό τομέα. Για πρώτη φορά παρατηρούνται σοβαρές ελλείψεις σε φάρμακα πρώτης ανάγκης. Οι καταχρήσεις σε εργαστηριακές και παρακλινικές εξετάσεις επέφεραν ακόμα μεγαλύτερη επιβάρυνση στα οικονομικά του ΓΕΣΥ. Δεν είναι τυχαίο ότι ξεκινήσαμε το 2019 με έναν σφαιρικό προϋπολογισμό ετήσιο €920 εκατομ., για να φτάσουμε το 2021 στο €1.316.000.000. Και πού θα φτάσουμε ακόμα!

Αναφορικά με τα δημόσια νοσηλευτήρια και τον ΟΚΥΠΥ, αυτό που διαπιστώνουμε είναι ότι εξακολουθεί η υποστελέχωση σε ιατρικό προσωπικό και οι σοβαρές ελλείψεις σε αναλώσιμα και εξοπλισμό δεν έχουν ακόμα επιλυθεί. Από το επικαιροποιημένο νομοσχέδιο για το ΓΕΣΥ που ψηφίσθηκε τον Ιούνιο του 2017 μέχρι σήμερα δεν προχώρησε καμιά μελέτη για τις ανάγκες του δημόσιου τομέα σε κλινικές, σε εξοπλισμό, ώστε να μπορεί να προσφέρει ομοιόμορφα υπηρεσίες σε όλη την κυπριακή επικράτεια. Δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί η κοστολόγηση των υπηρεσιών που προσφέρει ο δημόσιος τομέας στο σύστημα υγείας, με αποτέλεσμα να παρατηρείται απώλεια εσόδων και την ίδια στιγμή ο φορολογούμενος πολίτης να καλείται να καλύψει ελλείμματα εκατομμυρίων των δημόσιων νοσηλευτηρίων.

Κατά την περσινή συζήτηση του κρατικού προϋπολογισμού ως ΕΔΕΚ είχαμε προβεί σε σειρά παρατηρήσεων αναφορικά με την εφαρμογή του ΓΕΣΥ. Προτείναμε την άμεση υιοθέτηση αριθμού μέτρων, ώστε να υπάρξει άμβλυση των προβλημάτων και σωστή εφαρμογή του. Δυστυχώς, τα μέτρα αυτά δεν έχουν υιοθετηθεί, με αποτέλεσμα ο τομέας της δημόσιας υγείας να βρίσκεται σε κρίσιμη καμπή. Όσο οι αρμόδιοι φορείς για την υλοποίηση του ΓΕΣΥ δεν αντιλαμβάνονται ότι θα πρέπει να λάβουν μέτρα άμεσα και επαναπαύονται σε ψευδαισθήσεις, οι κίνδυνοι για το ΓΕΣΥ αυξάνουν και ο μεγάλος μας φόβος είναι αυτό που όλοι αντιλαμβάνονται, η προσπάθεια σταδιακής ιδιωτικοποίησης του συστήματος υγείας με ό,τι αυτό συνεπάγεται.

Κύριε Πρόεδρε,

Κλείνοντας την ομιλία μου για τον προϋπολογισμό του 2022 δε θα μπορούσα να μην αναφερθώ και στο εθνικό μας πρόβλημα. Σε μια περίοδο ασύμμετρων απειλών σε βάρος των κυριαρχικών δικαιωμάτων της πατρίδας μας, της τρίτης εισβολής του Ατίλα στη θαλάσσια περιοχή της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης, της έναρξης εποικισμού της Αμμοχώστου, βρισκόμαστε ενώπιον ενός νέου αδιεξόδου, το οποίο προκαλείται από την προκλητική αξίωση της κατοχικής δύναμης και του κατοχικού καθεστώτος, συνεπικουρούμενων από τον βρετανικό παράγοντα, για αποδοχή κυριαρχικής ισότητας ως προϋπόθεσης για επανέναρξη των συνομιλιών. Στη βάση αυτής της απαίτησης η πρωτοβουλία του γενικού γραμματέα του ΟΗΕ για διευκρίνηση των προθέσεων, αλλά και των προϋποθέσεων για επανέναρξη ενός νέου γύρου συνομιλιών με τη σύγκληση της άτυπης πενταμερούς διάσκεψης τον περασμένο Απρίλιο στη Γενεύη απέβη άκαρπη.

Η συσσωρευμένη εμπειρία από το παρελθόν θα έπρεπε να μας κάνει πιο σοφούς τόσο για τη διαδικασία που πρέπει να αποδεχθούμε όσο και για τη βάση των συνομιλιών. Εδώ και τέσσερις δεκαετίες ακολουθείται η ίδια διαδικασία. Όχι μόνο δεν οδήγησε σε λύση, αλλά αντίθετα οδήγησε το Κυπριακό σε εκτροχιασμό. Το μετέτρεψε από θέμα εισβολής και κατοχής σε θέμα διακοινοτικής διευθέτησης. Η ενδεχόμενη ένταξη και του ενεργειακού, αλλά και των ΜΟΕ ως μέρους της διαπραγμάτευσης θα υποβαθμίσει ακόμα περισσότερο την ουσία του προβλήματος και θα απαλλάξει πλήρως την Τουρκία από τις ευθύνες της. Βοήθησε παράλληλα την Τουρκία να κεφαλαιοποιήσει πολιτικά κέρδη, όπως την παραμονή τουρκικών στρατευμάτων και μετά τη λύση, τη διατήρηση απροσδιόριστης μορφής εγγυήσεων, την εκ περιτροπής προεδρία, την αριθμητική εξίσωση στα θεσμικά όργανα του κράτους, τη θετική ψήφο, τη νομιμοποίηση των εποίκων, την απόδοση στους έποικους χρήστες δικαιωμάτων ιδιοκτησίας επί των περιουσιών που παράνομα κατέχουν, την εγγυημένη πλειοψηφία ιδιοκτησίας γης και πληθυσμού στις δύο περιοχές, την αναβάθμιση τέλος του κατοχικού καθεστώτος ή αντίστοιχα τον υποβιβασμό της Κυπριακής Δημοκρατίας σε κοινότητα, την αναγνώριση του εκπροσώπου της κατοχής ως ισότιμου συνομιλητή του Προέδρου της Δημοκρατίας. Στην ουσία μέσα από την πολιτική ισότητα η Τουρκία απέκτησε το δικαίωμα να διεκδικεί λύση συνομοσπονδίας. Η δε κατοχύρωση και της κυριαρχικής ισότητας θα της δώσει το δικαίωμα για νόμιμη ανακήρυξη τουρκικού κράτους στην κατεχόμενη περιοχή.

Τέλος, όπως κατ' επανάληψη έχει επιβεβαιωθεί, η όλη διαδικασία αξιοποιείται δυστυχώς και από διάφορες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για να αποφύγουν την επιβολή κυρώσεων σε βάρος της Τουρκίας για την πειρατική πολιτική που ακολουθεί στην Ανατολική Μεσόγειο, για να μην επηρεαστούν τα συμφέροντά τους λόγω των εμπορικών και των οικονομικών σχέσεων που έχουν με την Τουρκία.

Στην ουσία όμως η επιμονή σε αυτή τη διαδικασία, όπως επιβεβαιώνεται από τα γεγονότα, οδηγεί είτε στην παράταση της σημερινής κατάστασης και στη μονιμοποίηση της διαίρεσης είτε στην αποδοχή της διζωνικής δικοινοτικής ομοσπονδίας με την πολιτική ισότητα και στην ουσία στη νομιμοποίηση της διχοτόμησης. Αντί αυτά τα δεδομένα να οδηγήσουν σε αφύπνιση και αλλαγή τακτικής, κάποιοι επιμένουν στη συνέχιση του διαλόγου από εκεί που έμεινε στο Κραν Μοντανά, έχοντας την ψευδαίσθηση ότι αυτή τη φορά θα έχουμε λύση. Θέσαμε πολλές φορές το ερώτημα, αλλά απάντηση δεν πήραμε. Στα σαράντα τέσσερα χρόνια συνομιλιών ποιες παραχωρήσεις έκανε η τουρκική πλευρά, για να σμικρυνθούν οι διαφορές και να πλησιάσουμε σε λύση;

Από το 1988, 1989 στην ουσία, που αποδεχθήκαμε τη διζωνική δικοινοτική ομοσπονδία με πολιτική ισότητα, κυβερνούν συστηματικά και αδιάλειπτα σχεδόν οι υποστηρικτές της. Γιατί δεν έλυσαν το Κυπριακό; Το 2004 το Σχέδιο Ανάν ήταν διζωνική δικοινοτική ομοσπονδία με πολιτική ισότητα, γιατί το καταψήφισε ο λαός, μεταξύ των οποίων και πλείστοι από τους υποστηρικτές της διζωνικής δικοινοτικής ομοσπονδίας; Σήμερα όσοι παραμένουμε πιστοί στην ετυμηγορία του λαού γιατί κατηγορούμαστε ότι δε θέλουμε λύση; Όσοι το 2004 καταψήφισαν το Σχέδιο Ανάν και σήμερα άλλαξαν στάση ας τη δικαιολογήσουν χωρίς υπεκφυγές. Ας δικαιολογήσουν γιατί επιμένουν στη συνέχιση της ίδιας αποτυχημένης διαδικασίας. Η προσπάθεια δικαίωσης για λανθασμένες επιλογές υπονομεύει το μέλλον της πατρίδας μας. Επιτέλους, κάποιοι οφείλουν να μιλήσουν με ειλικρίνεια. Επιδιώκουν λύση δημοκρατική, λειτουργική και βιώσιμη ή λύση συγκαλυμμένης συνομοσπονδίας, που ήταν και παραμένει σταθερός και πάγιος στόχος της Τουρκίας;

Για την ΕΔΕΚ δεν υπάρχουν ούτε διλήμματα ούτε αμφιταλαντεύσεις. Η ΕΔΕΚ επιδιώκει την επαναφορά του Κυπριακού στη διεθνή του βάση ως προβλήματος εισβολής και κατοχής, τη σύγκληση διεθνούς διάσκεψης για το Κυπριακό, όπως προνοεί η απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ, και όχι άτυπης ή τυπικής πενταμερούς. Να τεθούν ως προτεραιότητα συζητήσης οι αποφάσεις των Γενικών Συνελεύσεων του ΟΗΕ που αφορούν τον τερματισμό της κατοχής, την αποχώρηση των τουρκικών κατοχικών στρατευμάτων, την επιστροφή των προσφύγων Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων σε συνθήκες ασφάλειας στις περιουσίες τους, τον επαναπατρισμό των εποίκων, την άμεση επιστροφή της πόλης της Αμμοχώστου στους νόμιμους κατοίκους της υπό την αιγίδα του ΟΗΕ.

Σήμερα οφείλουμε όσοι πραγματικά νοιαζόμαστε για το μέλλον της πατρίδας μας να στείλουμε ένα σαφές μήνυμα: Δεν πρόκειται να αποδεχθούμε και να νομιμοποιήσουμε μια λύση νατοϊκής έμπνευσης, μια λύση για την υλοποίηση της οποίας υπήρξαν αλληπάλληλες συνωμοσίες, οι οποίες κατέληξαν στο προδοτικό πραξικόπημα και την τουρκική εισβολή του 1974. Δεν πρόκειται να νομιμοποιήσουμε τα δεδομένα της εισβολής. Δεν είναι δυνατό να επιτρέψουμε η Κυπριακή Δημοκρατία να καταλυθεί και να αντικατασταθεί από ένα νέο συνεταιριστικό συνομοσπονδιακό κράτος. Θα αγωνισθούμε για μια δημοκρατική λύση, η οποία να διασφαλίζει

σε όλους τους πολίτες της ίσα δικαιώματα και ένα ασφαλές και ειρηνικό μέλλον, με πλήρη κατοχύρωση του ευρωπαϊκού κεκτημένου χωρίς παρεκκλίσεις σε ολόκληρη την επικράτεια.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

Θα ήθελα με αυτή την ευκαιρία να ευχαριστήσω και όλα τα μέλη της Βουλής και τα μέλη της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για τη συστηματική προσπάθεια που κατέβαλαν, για να ετοιμάσουν την έκθεση του προϋπολογισμού, και για τις εργασίες τις οποίες διεκπεραίωσαν, καθώς και με την ευκαιρία των εορτών να ευχηθώ καλά Χριστούγεννα και καλή χρονιά σε όλους!

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Να ευχαριστήσουμε τον κ. Μαρίνο Σιζόπουλο για την ομιλία του.

Ο επόμενος ομιλητής είναι ο συνάδελφος Χρίστος Χρίστου του ΕΛΑΜ, που καλείται στο βήμα, και να ετοιμάζεται μετά ο επόμενος, που είναι ο Νικόλαος ο Παπαδόπουλος, ο πρόεδρος του Δημοκρατικού Κόμματος.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ:

Σας ευχαριστώ, Πρόεδρε.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι βουλευτές,

Η φετινή συζήτηση του προϋπολογισμού γίνεται εν μέσω της συνέχισης της υγειονομικής κρίσης που ξέσπασε από το 2020, με αλυσιδωτές αρνητικές συνέπειες σε όλους τους τομείς της κοινωνίας μας και της οικονομίας. Η κρίση που βιώνει σήμερα η πατρίδα μας έρχεται να προστεθεί στις ήδη δύσκολες συνθήκες ζωής που έχουν να αντιμετωπίσουν οι συμπατριώτες μας σε κάθε επίπεδο της δημόσιας και ιδιωτικής ζωής.

Οι κυβερνητικές πολιτικές, που διέπουν φυσικά και τον φετινό κρατικό προϋπολογισμό, δεν ανταποκρίνονται σε όσα εμείς θεωρούμε πως πρέπει να υλοποιηθούν, για να χτίσουμε μια δυνατή οικονομία. Το οικονομικό μοντέλο των περασμένων δεκαετιών βασίζεται σχεδόν αποκλειστικά στις υπηρεσίες, πράγμα το οποίο ενέχει σοβαρούς κινδύνους, όπως αποδείχτηκε αρκετές φορές στην πράξη. Στόχος μας πρέπει να είναι η αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της χώρας μας με τις ιδανικές κλιματικές συνθήκες, τη γεωγραφική μας θέση και τη χαμηλή εταιρική φορολογία. Πιστεύουμε πως έτσι η κυπριακή οικονομία θα γίνει όσο το δυνατόν πιο εξωστρεφής και θα προσελκύσει παραγωγικές ξένες επενδύσεις, αλλά και θα δώσει κίνητρα σε νέους ντόπιους επιχειρηματίες για αυτού του είδους τις δουλειές.

Μέσα στα πλαίσια της τοποθέτησής μου θα αναφερθώ σε όλα τα σημαντικά ζητήματα που απασχολούν σήμερα τον τόπο μας και την κοινωνία μας, ξεκινώντας από τα θέματα της οικονομίας. Η στασιμότητα και η αστάθεια είναι τα βασικά χαρακτηριστικά στον οικονομικό τομέα όπως αποτυπώνονται σήμερα. Τα μέτρα που έχουν επιβληθεί τους τελευταίους μήνες επιβαρύνουν ακόμη περισσότερο κυρίως τις μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Οι πολίτες στην πλειοψηφία τους δε βλέπουν την ανάπτυξη που ευαγγελίζεται η κυβέρνηση. Αντίθετα, βλέπουμε αυξήσεις στις τιμές των βασικών αγαθών, αυξήσεις στον ηλεκτρισμό, αυξήσεις στα καύσιμα, εκποιήσεις και νέες φορολογίες. Αυτό φέρνει αλυσιδωτές συνέπειες γενικότερα στην οικονομία και είναι απλά μαθηματικά ότι όσοι περισσότεροι εργάζονται, τόσο περισσότερα θα είναι τα έσοδα του κράτους και τόσο λιγότερα θα είναι τα έξοδα σε επιδόματα κοινωνικής πρόνοιας. Θα μας πουν βέβαια οι κυβερνώντες ότι μειώθηκε η ανεργία. Η ανεργία μειώθηκε, αλλά αυξήθηκαν οι εργαζόμενοι των €800. Έχει την εντύπωση κανένας πως με αυτόν τον μισθό μπορεί οποιοσδήποτε να επιβιώσει; Πόσο μάλλον να συντηρήσει μια οικογένεια;

Σημαντικό παραμένει επίσης το ζήτημα των εκποιήσεων και της διαχείρισης των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Οποιοδήποτε νομοσχέδιο πέρασε τα τελευταία χρόνια από το κοινοβούλιο και αφορούσε στο τραπεζικό σύστημα, τελικά στήριξε το τραπεζικό σύστημα εις βάρος των δανειοληπτών. Σ' αυτό το πολύ σοβαρό θέμα ως ΕΛΑΜ έχουμε καταθέσει αρκετές ουσιαστικές προτάσεις που θα μπορούσαν να δώσουν λύσεις σ' αυτό το μεγάλο πρόβλημα. Διαχωρισμός στρατηγικών κακοπληρωτών από δανειολήπτες οι οποίοι πραγματικά δεν έχουν τη δυνατότητα να αποπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους. Το φωνάζουμε και το τονίζουμε από το 2018. Δυνατότητα στον ιδιοκτήτη να έχει τον πρώτο λόγο στην αγορά της περιουσίας του, πριν αυτή ξεπουληθεί σε εταιρείες διαχείρισης δανείων. Αυτές οι εταιρείες, όπως καλά γνωρίζετε, αγοράζουν τα δάνεια στο 15% και 20% της πραγματικής τους αξίας. Παροχή κινήτρων στους καλοπληρωτές, στους ανθρώπους δηλαδή οι οποίοι εξοφλούν κανονικά τις δανειακές τους υποχρεώσεις. Καταθέσαμε και παλαιότερα και πρόταση στην επιτροπή Οικονομικών.

Σε καμία περίπτωση όμως δε μείναμε με σταυρωμένα χέρια αναμένοντας απλώς τις νομοθετικές πρωτοβουλίες. Καταψηφίσαμε κάθε προσπάθεια αλλαγής της νομοθεσίας προς όφελος των τραπεζών και σταθήκαμε έμπρακτα στο πλευρό των συμπατριωτών μας, σταματώντας δεκάδες εκποιήσεις στους χώρους πλειστηριασμών. Είναι υποχρέωσή μας ως πολιτειακοί αξιωματούχοι που εκπροσωπούμε το λαό να τον

υπερασπιζόμαστε και στην πράξη απέναντι σ' ένα προκλητικό τραπεζικό σύστημα, το οποίο λειτουργεί σαν κράτος εν κράτει.

Στα θέματα για τη διαχείριση του κορωνοϊού, τα τελευταία δύο χρόνια η ανθρωπότητα ζει κάτω από τη σκιά μιας επιδημίας η οποία απειλεί όχι μόνο την υγεία μας, αλλά πλέον και τον τρόπο ζωής μας. Πιστεύουμε ότι έφτασε η ώρα η Βουλή να αναλάβει τις ευθύνες που της αναλογούν απέναντι σε μία κοινωνία η οποία διχάζεται από τις κυβερνητικές αποφάσεις. Θυμίζω ότι ως ΕΛΑΜ καταψηφίσαμε τον Μάρτιο του 2020 τα έκτακτα νομοσχέδια που μας έφερε τότε η κυβέρνηση και αφορούσαν το δικαίωμά της να εκδίδει διατάγματα. Βεβαίως αυτή η συζήτηση δεν αφορά μόνο την Κύπρο, είναι μία παγκόσμια συζήτηση.

Πρόσφατα αρκετοί ευρωβουλευτές κατήγγειλαν δημόσια ότι δεν τους επιτρέπεται η πρόσβαση στις συμβάσεις με τις φαρμακευτικές εταιρείες. Μετά από αρκετή πίεση, δόθηκαν τα έγγραφα σε επιτροπή του ευρωκοινοβουλίου τον περασμένο Ιανουάριο για εξέταση. Εκεί διαπιστώθηκε πως αρκετές παράγραφοι έχουν αποκρυφθεί, αλλοιώνοντας το ακριβές περιεχόμενο των συμβάσεων.

Τη διαφωνία μας με την πρακτική την οποία ακολουθεί η κυβέρνηση την έχουμε εκφράσει πάρα πολλές φορές από κάθε δημόσιο βήμα. Στις 6 Ιουλίου μάλιστα εγγράψαμε στο Κεφάλαιο Δ' θέμα για συζήτηση των συνεπειών στην κοινωνία των μέτρων που επιβλήθηκαν. Όλες οι πολιτικές δυνάμεις οφείλουν να τοποθετηθούν δημόσια και επίσημα για αυτό το ζήτημα. Μέχρι σήμερα αυτή η συζήτηση δεν έγινε.

Αρκετοί βουλευτές, έστω και αργά, έχουν αντιληφθεί πως η καταχρηστική συμπεριφορά της πολιτείας φέρνει τα αντίθετα αποτελέσματα από αυτά που επιδιώκονται. Πρέπει να το αποδείξουμε στην πράξη όμως, έστω και τώρα, και να πάρουμε πρωτοβουλίες, αν χρειαστεί, μέσα από νομοθετικές ρυθμίσεις, για να σταματήσουμε αυτά τα καταχρηστικά μέτρα.

Οι πρόσφατες αποφάσεις οι οποίες είχαν ληφθεί φυσικά χωρίς οι εκλεγμένοι αντιπρόσωποι του λαού να έχουν κανένα λόγο είναι οι εξής: Υποχρεωτική χρήση μάσκας σε μαθητές δημοτικών σχολείων, παρά τις αντίθετες υποδείξεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας. Θυμίζω ότι οι οδηγίες του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας μέχρι πρόσφατα όσον αφορά τους ανήλικους ήταν για προαιρετική χρήση μάσκας.

Έμμεσος υποχρεωτικός εμβολιασμός. Σήμερα μάλιστα εφαρμόζεται αυτό το μέτρο και μια μερίδα ανθρώπων αποκλείεται στην ουσία από οποιαδήποτε κοινωνική συναναστροφή, πράγμα πρωτάκουστο για μια δημοκρατική χώρα.

Διαχωρισμός των πολιτών σε εμβολιασμένους και μη. Όταν το κράτος αποφασίζει να δώσει δύο επιλογές στους πολίτες του, η δική μας άποψη είναι ότι πρέπει να υπάρχουν αυτές οι δύο επιλογές. Επίσης, σε καθημερινό επίπεδο αφήνονται υπόνοιες για επιβολή υποχρεωτικού εμβολιασμού σε παιδιά ηλικίας 5-11 ετών. Η Κύπρος μάλιστα συμμετέχει σε πρόγραμμα κλινικών δοκιμών για την εξέταση της αποτελεσματικότητας των εμβολίων. Άποψη δική μας είναι πως οι γονείς έχουν τον πρώτο λόγο πάνω στα παιδιά τους. Υπάρχει κάποιος που αμφιβάλλει ότι ο κάθε γονιός νοιάζεται πραγματικά για την υγεία του παιδιού του;

Και όλα αυτά τα μέτρα αποφασίζονται από μία Συμβουλευτική Επιτροπή Εμπειρογνομόνων που έχει μόνο δύο επιδημιολόγους, εκ των οποίων η μία είναι Ιταλίδα και η οποία δε γνωρίζει καν ελληνικά! Αυτό παραδέχθηκε σε συζήτηση πρόσφατα στην επιτροπή Παιδείας της Βουλής ο κ. Βαλεντίνος Σουλβέστρου, μέλος της εν λόγω ομάδας. Απαντώντας σε σχετική ερώτηση του κ. προέδρου νομίζω. Επιστήμονες εγνωσμένου κύρους, όπως ο εξ Ελλάδος καθηγητής επιδημιολογίας στο πανεπιστήμιο του Στάνφορντ της Αμερικής, ο δρ Ιωάννης Ιωαννίδης, ο οποίος δεν είναι αντίθετος στον εμβολιασμό, αλλά προβληματίζεται με την έκταση και την πρακτικότητά του... Ερωτηθείς ο δρ Ιωαννίδης για τα μέτρα, απάντησε πως η αναρχία τους πρέπει να μη συνεχιστεί, καθότι θα επιφέρει τεράστια ψυχολογικά προβλήματα.

Ως ΕΛΑΜ δηλώνουμε για μία ακόμη φορά τη θέση μας: Όχι στον υποχρεωτικό εμβολιασμό, όχι σε κάθε είδους υποχρεωτικότητα. Μέχρι σήμερα σε ολόκληρη την Ευρώπη ακολουθήθηκαν δύο δρόμοι. Η μία φιλοσοφία είναι αυτή των αυστηρών μέτρων και η άλλη αυτή των ελαχίστων. Η Κύπρος ακολούθησε τον πρώτο δρόμο. Η πρόσφατη εμπειρία απέδειξε ότι τα αυστηρά μέτρα, όπου εφαρμόστηκαν, δεν απέτρεψαν τη χειροτέρευση της επιδημιολογικής εικόνας από νέες μορφές του ιού. Στόχος λοιπόν πρέπει να είναι η επιστροφή στην κανονικότητα το συντομότερο δυνατό.

Ευρύτερα, στα κοινωνικά ζητήματα η βασική φιλοσοφία του ΕΛΑΜ είναι η ύπαρξη κοινωνικού κράτους. Οι ενέργειές μας στρέφονται προς αυτή την κατεύθυνση με έμφαση στην προστασία των πολυτέκνων, των μονογονιών, των συνταξιούχων, των ατόμων με αναπηρίες, των παθόντων πολέμου, των εργαζομένων, του καλλιτεχνικού και αγροτικού κόσμου.

Ο προϋπολογισμός που έχουμε ενώπιόν μας, καθώς και οι ενέργειες του Υπουργείου Εργασίας, βρίσκονται στην αντίθετη κατεύθυνση από αυτό που επιδιώκουμε. Δικαιούχοι αναμένουν για μήνες την έγκριση του επιδόματός τους. Οι καταγγελίες είναι καθημερινές και φαντάζομαι φτάνουν σε όλους σας. Πρέπει να αντιληφθούν οι αρμόδιοι ότι, όταν ένας πολίτης κάνει αίτηση, χρειάζεται άμεσα τα χρήματα, όχι ύστερα από 9 ή 10 μήνες ή και περισσότερο σε κάποιες άλλες περιπτώσεις.

Άτομα με αναπηρία απορρίπτονται, γιατί, λέει, η αναπηρία τους είναι μέτριας μορφής. Μπορεί η πολιτεία να υποδείξει σε όσους ανθρώπους έχουν μέτρια μορφή αναπηρίας πού μπορούν να εργαστούν και πώς μπορούν με αυτό τον τρόπο να ζήσουν;

Οι συνταξιούχοι μας, που κάποιοι πιστεύουν πως μπορούν να ζήσουν με €400. Θυμίζω ότι πέρσι είχαμε στηρίξει τον κρατικό προϋπολογισμό και είχαμε υποσχέσεις ότι κανένα άτομο δε θα λαμβάνει κάτω από €710. Για πόσους ισχύει αυτό σήμερα; Πόσοι συνταξιούχοι ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας; Σε πόσους τους αποκόψαμε το πέναλτι του 12%;

Τραυματίες πολέμου. Πονεμένη ιστορία. Τους αναφέρουμε κάθε χρόνο, για να συγκινηθεί η πολιτεία, να συγκινηθεί, για να καλύψει τα βασικά έξοδά τους όσον αφορά την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Αναφερόμαστε σε άτομα που θυσιάσαν την αρτιμελείά τους για προάσπιση της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Να πάμε στους εργαζόμενους, αυτούς που τους υποσχεθήκαμε ότι, όταν η ανεργία βρεθεί στο 5%, θα εφαρμόσουμε κατώτατο μισθό;

Οι αγρότες. Με επίσημές μας τοποθετήσεις προειδοποιήσαμε για την αύξηση της τιμής των αγαθών. Δυστυχώς, για ακόμα μια φορά έχουμε επιβεβαιωθεί. Καθημερινά γινόμαστε μάρτυρες αυξήσεων στις τιμές των πρώτων υλών και ειδικά των ζωοτροφών. Η καθυστέρηση του κράτους να εξασφαλίσει ζωοτροφές για την κτηνοτροφία έφερε ως συνέπεια ελλείψεις και πολλαπλασιασμό της τιμής τους. Σήμερα, πολλές κτηνοτροφικές μονάδες κλείνουν και οδηγούμαστε σ' ένα μεγάλο πλήγμα στον πρωτογενή τομέα της βιομηχανίας. Το Υπουργείο Γεωργίας οφείλει να σταθεί δίπλα στον αγροτικό κόσμο. Στην αντίθετη περίπτωση οι συνέπειες για τον κλάδο θα είναι τραγικές, όπως συμβαίνει ήδη και με την τιμή του γάλατος, που επίσης χρειάζεται παρέμβαση από την κρατική μηχανή.

Την ίδια ώρα, φυσικά, στην Κύπρο υπάρχουν λεφτά, €140 εκατομ. ψηφίσαμε το 2021 για παράνομους μετανάστες. Σίτιση, φιλοξενία, διαμονή σε ξενοδοχεία. Για αυτούς υπάρχουν πάντα λεφτά, τα οποία ψηφίσαμε και σε τρεις συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς, αλλά, φυσικά, για τις ανάγκες των Ελλήνων της Κύπρου δεν υπάρχουν λεφτά.

Σ' αυτό το μεγάλο ζήτημα, το οποίο εμείς έχουμε ως προτεραιότητά μας, και αναφέρομαι βεβαίως στο μεταναστευτικό, η κατάσταση έχει φτάσει πραγματικά στο απροχώρητο. Ενδεικτικό είναι ότι το ΕΛΑΜ σήμερα αποκάλυψε βίντεο και φωτογραφίες από βίαια επεισόδια και βανδαλισμούς που σημειώθηκαν σε λιγότερο από είκοσι τέσσερις ώρες σε διαφορετικά σημεία της Κύπρου. Μπορείτε να τα μπειτε και να τα δείτε από μόνοι σας. Επιπλέον, οφείλω να θυμίσω και τις επίσημες δηλώσεις δύο Υπουργών Εσωτερικών, ότι αποτελεί οργανωμένο σχέδιο της Τουρκίας για μεταβολή του δημογραφικού χαρακτήρα της Κύπρου. Εν τη σοφία της η σημερινή σύνθεση της Βουλής αναγνώρισε το δημογραφικό πρόβλημα που δημιουργείται στον τόπο μας και δημιούργησε την πολύ σημαντική Κοινοβουλευτική Επιτροπή για τη Μελέτη του Δημογραφικού Προβλήματος, στην οποία βεβαίως προεδρεύει το ΕΛΑΜ.

Πέραν όμως της βούλησης από τη νομοθετική εξουσία, υπάρχει η ανάγκη από την εκτελεστική εξουσία να προχωρήσει στην εφαρμογή μίας ολοκληρωμένης μεταναστευτικής πολιτικής. Το φωνάζουμε και το απαιτούμε εδώ και χρόνια.

Πολλοί θα μας πουν ότι εκτελούν οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ότι οι Βρυξέλες αποφασίζουν για εμάς. Παρουσιάζω μόνο 3 περιστατικά από την Ευρώπη για το πώς έχουν λειτουργήσει τα κράτη μέλη της Ένωσης. Πρώτον, στις 13 Φεβρουαρίου 2020, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων δικαίωσε την Ισπανία, η οποία είχε προχωρήσει σε μαζικές απελάσεις παράνομων μεταναστών, με το δικαιολογητικό ότι οι ίδιοι έθεσαν τον εαυτό τους σε παράνομη κατάσταση. Δεύτερον, όταν στα σύνορα της Πολωνίας έφτασαν χιλιάδες παράνομοι μετανάστες από τη Λευκορωσία με την εμπλοκή της Τουρκίας, έστειλε στρατό και τους αντιμετώπισε σαν να ήταν στρατιωτική εισβολή. Τέλος, κορυφαίο παράδειγμα αποτελεί η Ουγγαρία. Η κυβέρνησή της σφράγισε τα σύνορά. Τόσο απλά έλυσε τον γόρδιο δεσμό. Καταθέτοντας μάλιστα και μια προσωπική εμπειρία από την επίσκεψη του Προέδρου της Ουγγρικής Βουλής πολύ πρόσφατα, συζητώντας λοιπόν μαζί τους και ερωτηθείς για το πώς οι ίδιοι βλέπουν την ευρωπαϊκή αλληλεγγύη στο μεταναστευτικό, δήλωσε τα εξής: Θέλουμε να έχουμε ευρωπαϊκή αλληλεγγύη, αλλά για εμάς ευρωπαϊκή αλληλεγγύη σημαίνει ότι καμία χώρα μέλος της Ευρώπης δε δέχεται παράνομους μετανάστες.

Το Εθνικό Λαϊκό Μέτωπο έχει τη θέση ότι η Κυπριακή Δημοκρατία επιβάλλεται να προχωρήσει στην αναστολή αποδοχής αιτήσεων ασύλου, μέχρι ο αριθμός τους να μειωθεί κάτω από το 1% του συνολικού πληθυσμού της χώρας, όπως ορίζουν οι ευρωπαϊκές οδηγίες. Την ίδια ώρα, προτείνουμε τη δημιουργία ειδικού αστυνομικού σώματος το οποίο θα επιτηρεί τη γραμμή αντιπαράταξης, κύριο σημείο εισόδου των παράνομων μεταναστών. Όσοι βουλευτές ή πολιτικές δυνάμεις αντιλαμβάνονται τη σοβαρότητα του ζητήματος, τους καλούμε να το αποδείξουν έμπρακτα, στηρίζοντας τη σχετική τροπολογία του ΕΛΑΜ για καθολική αποκοπή όλων των κονδυλίων για παράνομους μετανάστες.

Στα θέματα της άμυνας, με θετικό πρόσημο σημειώνουμε ότι και φέτος στον κρατικό προϋπολογισμό υπάρχει αυξημένο κονδύλι που αφορά την αμυντική θωράκιση. Βρισκόμαστε σε θέση να πούμε ότι αυτό έγινε και μετά από δικές μας παρεμβάσεις. Είναι αναγκαίο για κάθε σοβαρό κράτος να στηρίζει και να ενισχύει τις

ένοπλες δυνάμεις, συνεκτικό στοιχείο της ασφάλειας και της επιβίωσής του. Επένδυση στην άμυνα σημαίνει επένδυση στην ειρήνη, στην ευημερία, στη σταθερότητα και στην ασφάλεια της χώρας. Απέναντί μας έχουμε την Τουρκία, χώρα με αναθεωρητική πολιτική, η οποία χρησιμοποιεί τη στρατιωτική της δύναμη για επιβολή των αξιώσεών της. Τα τελευταία χρόνια την έχουμε δει να εμπλέκεται σε στρατιωτικές επιχειρήσεις στο Αρσάχ, στη Συρία και σε άλλες χώρες της περιοχής και γι' αυτόν ακριβώς το λόγο η παράταξή μας στηρίζει σθεναρά την ισχυροποίηση της Εθνικής Φρουράς ως δύναμη αποτροπής και την επαναφορά του Ενιαίου Αμυντικού Δόγματος Ελλάδας-Κύπρου.

Όσον αφορά το ανθρώπινο δυναμικό της Εθνικής Φρουράς, το 2021 φεύγει με σημαντικές εξελίξεις, όπως είναι η καθιέρωση του ωραρίου. Αναμένουμε ότι τους επόμενους μήνες θα προχωρήσουμε σε μία σημαντική μεταρρύθμιση στον τομέα αυτό, ώστε να κατοχυρωθούν όλα τα δίκαια αιτήματα του προσωπικού. Η πρόκληση που καλούμαστε να αντιμετωπίσουμε αφορά κυρίως τους συμβασιούχους σπλίτες. Η άμεση μέριμνα για την απρόσκοπτη επαγγελματική τους ανέλιξη, σε συνδυασμό με ουσιαστικά κίνητρα, ενθαρρύνουν την καλύτερη απόδοσή τους. Έχουν ήδη παρέλθει έξι χρόνια από την πρώτη πρόσληψη. Αντιλαμβάνεστε ότι πολλοί από αυτούς ανησυχούν για το μέλλον τους και τα επόμενα επαγγελματικά τους βήματα. Η Κυπριακή Δημοκρατία έχει επενδύσει ήδη αρκετά λεφτά στην εκπαίδευσή αυτών των ανθρώπων, οπότε οφείλουμε να δημιουργήσουμε ένα σωστό πλάνο για την αξιοποίησή τους.

Ιδιαίτερη μνεία οφείλω να κάνω και στην απονομή του αναμνηστικού μεταλλείου πολέμου σε όσους υπερασπίστηκαν την ελευθερία της Κύπρου κατά την τουρκική εισβολή του 1974. Η εν λόγω κίνηση προβλέπεται στον κανονισμό περί Μεταλλείων της Κυπριακής Δημοκρατίας και είχε απονεμηθεί σε όσους αγωνίστηκαν το 1974.

Κύριε Πρόεδρε,

Συνεχίζοντας και φτάνοντας στο εθνικό μας θέμα, όσον αφορά το Κυπριακό είναι γενικά παραδεκτό ότι αυτή τη στιγμή βρισκόμαστε σε ένα αδιέξοδο. Η ευθύνη για αυτή την κατάσταση δημιουργήθηκε φυσικά εξαιτίας της Τουρκίας, κάτι για το οποίο φυσικά προειδοποιούσαμε χρόνια. Ήμασταν οι μόνοι που διαφωνήσαμε με όλες τις διασκέψεις, ήμασταν οι μόνοι που δεν ακολουθήσαμε τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας ούτε στο Μοντ Πελεράν ούτε οπουδήποτε αλλού, γιατί ακριβώς σε κάθε διαπραγμάτευση η κατοχική δύναμη θέλει να επιβάλει νέες παράλογες αξιώσεις.

Από το πρακτικό των περιεχομένων του του Κρανς Μοντανά αποδεικνύεται ότι ακριβώς η Τουρκία ζητά πράγματα τα οποία εμείς δεν μπορούμε σε καμία περίπτωση να της δώσουμε. Κάποιοι όμως επιμένουν πως έγινε λάθος, πως φταίει η δική μας πλευρά. Τι ζητούν; Να αποδεχτούμε τα στρατεύματα κατοχής, να αποδεχτούμε τις εγγυήσεις, να αποδεχτούμε τους εποίκους, τον διαχωρισμό και διαμερισμό της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης; Αν είναι αυτό το οποίο ζητούν, μπορούν να το δηλώσουν ξεκάθαρα.

Χωρίς να υπάρξει καμία πρόοδος τόσες δεκαετίες, είναι άξιο απορίας πραγματικά, γιατί επιμένουμε να ακολουθούμε τον ίδιο δρόμο.

Πάγια θέση του ΕΛΑΜ είναι η επανατοποθέτηση του Κυπριακού στην ορθή του βάση ως πρόβλημα εισβολής και συνεχιζόμενης κατοχής. Πιστεύουμε πως η διασφάλιση της ιστορικής συνέχειας του κυπριακού ελληνισμού εξασφαλίζεται μόνο μέσα από τη λύση του ενιαίου κράτους. Οποιαδήποτε άλλη μορφή λύσης στη βάση της ομοσπονδίας είτε συνομοσπονδίας είτε κάποιου άλλου εκτρώματος θα οδηγήσει στη διάλυση και στην κατάλυση της Κυπριακής Δημοκρατίας, με τραγικό επίλογο την πλήρη τουρκοποίηση της Κύπρου.

Στο ερώτημα εάν μπορούμε να ξεφύγουμε από τη σημερινή γραμμή την οποία ακολουθούμε, η απάντηση είναι ότι μπορούμε, υπάρχουν όμως προϋποθέσεις. Η πρώτη προϋπόθεση είναι να υπάρξει η αναγκαία πολιτική βούληση και χάραξης νέας στρατηγικής. Δεύτερον, να αξιοποιήσουμε στον μέγιστο δυνατό βαθμό τις διαθέσιμες επιλογές που έχουμε ειδικά αυτή την περίοδο.

Κατά καιρούς έχουμε προτείνει μέτρα που θα στοιχίσουν στην κατοχική δύναμη, όπως το κλείσιμο των οδοφραγμάτων, τη μονομερή κατάργηση του Κανονισμού της Πράσινης Γραμμής, που πλήττει την οικονομία του τόπου μας επιβάλλοντας σε νόμιμες επιχειρήσεις να ανταγωνίζονται τις παράνομες επιχειρήσεις. Αφαίρεση των ταυτοτήτων της Κυπριακής Δημοκρατίας από όσους κατέχουν θέσεις στο ψευδοκράτος. Σ' ένα βαθμό η κυβέρνηση υιοθέτησε αυτή τη θέση μας, αλλά σαφώς αναμένουμε περισσότερα. Επιπρόσθετα πρέπει να επιμένουμε στην επιβολή κυρώσεων προς την Τουρκία και συγκεκριμένα να επιμένουμε στην επιβολή εμπάργκο όπλων από τις ευρωπαϊκές χώρες και στη διακοπή της χρηματοδότησης.

Κύριε Πρόεδρε,

Έχουμε τονίσει αρκετές φορές ότι δικός μας γνώμονας για λήψη αποφάσεων είναι το καλώς νοούμενο συμφέρον όλων των πολιτών, καθώς και η προστασία των συμφερόντων της χώρας. Επομένως, κάθε περίπτωση εξετάζεται διαφορετικά, με βάση τα δεδομένα τα οποία έχουμε ενώπιόν μας.

Φέτος λοιπόν θα καταψηφίσουμε τον κρατικό προϋπολογισμό, εκτός από τις δαπάνες για το Υπουργείο Άμυνας και τις ειδικές υπηρεσίες. Όχι γιατί δεν αντιλαμβανόμαστε πόσο κρίσιμος είναι ο προϋπολογισμός, για να λειτουργήσει ολόκληρη η κρατική μηχανή πάνω στη οποία στηρίζονται χιλιάδες συμπατριώτες μας για να

ζήσουν, ούτε γιατί δεν επιθυμούμε η Κυπριακή Δημοκρατία να λάβει τη χρηματοδότηση που δικαιούται μέσω από το Ταμείο Ανάκαμψης. Κάθε άλλο! Εμείς λέμε πως η Κύπρος πρέπει να αντλήσει και το τελευταίο ευρώ που της αναλογεί από τα ευρωπαϊκά ταμεία. Μέσα από αυτή την πολιτική πράξη, θέλουμε να στείλουμε ένα ξεκάθαρο μήνυμα προς την εκτελεστική εξουσία: Να λάβει πολύ σοβαρά υπόψη όσα το ΕΛΑΜ έχει σαν προτεραιότητά του.

Πρώτον, το μεταναστευτικό. Εφαρμόστε αυστηρά και αποτρεπτικά μέτρα.

Στα θέματα για αντιμετώπιση της υγειονομικής κρίσης. Ο διαχωρισμός του λαού μας είναι λάθος επιλογή, τα παιδιά μας έχουν γονείς οι οποίοι μπορούν να κρίνουν και να αποφασίσουν για το καλό τους χωρίς εξαναγκασμούς.

Τρίτον, στον τραπεζικό τομέα εξακολουθούν οι τράπεζες, με πολιτικές πλάτες, να λειτουργούν ως κράτος εν κράτει -το ανέφερα και προηγουμένως- αφήνοντας επί ξύλου κρεμάμενους χιλιάδες δανειολήπτες, απειλώντας τους καθημερινά ακόμα και με εκποιήσεις των περιουσιών τους. Δώστε διέξοδο και αναλάβετε πρωτοβουλίες.

Στο Κυπριακό επιβάλλεται να σηκώσουμε ανάστημα στις αξιώσεις της κατοχικής δύναμης. Δεν είμαστε μια αδύναμη πλευρά, είμαστε το νόμιμο αναγνωρισμένο κράτος, αγωνιζόμαστε για την ύπαρξη, την επιβίωση και τη συνέχεια της παρουσίας του ελληνισμού στη γη των προγόνων μας.

Τελειώνοντας, κύριε Πρόεδρε, θα κάνω μια αναφορά στην τροπολογία η οποία έχει κατατεθεί από το ΑΚΕΛ, το ΔΗΚΟ, την ΕΔΕΚ και τη ΔΗΠΑ και αφορά την αποκοπή της χορηγίας προς το Ίδρυμα Μνημείου Στρατηγού Διγενή για αγορά της οικίας Αζίνα στην Πάφο και τη μετατροπή της σε μουσείο του Διγενή και της ΕΟΚΑ. Δε συνηθίζουμε να σχολιάζουμε τροπολογίες, αλλά αυτή η τροπολογία πρέπει να σχολιαστεί, γιατί κατά την άποψή μας προσβάλλει τον ιερό αγώνα της Εθνικής Οργάνωσης Κυπρίων Αγωνιστών.

Ουμίζω ορισμένα πράγματα: Πρώτον, ο στρατηγός Γεώργιος Γρίβας Διγενής, αρχηγός της ΕΟΚΑ, του πιο ένδοξου αγώνα του κυπριακού ελληνισμού, ανακηρύχθηκε στις 31 Ιανουαρίου 1974 από αυτό το σώμα ως άξιο τέκνον της πατρίδας. Μ' αυτή την απόφαση δε διαφώνησε κανένας, ούτε καν οι βουλευτές του ΑΚΕΛ, οι οποίοι τήρησαν στάση αποχής.

Δεύτερον, ο πρώτος γενικός γραμματέας του ΑΚΕΛ, ο Πλουτής Σέρβας, ίσως ο σημαντικότερος θεωρητικός του κυπριακού κομμουνισμού, με βαθιά ιδεολογική κατάρτιση, σημειώνει στο βιβλίο του με τίτλο «Κυπριακό-Ευθύνες» τα εξής: «το ΑΚΕΛ από δικό του λάθος, όσα και αν είναι τα δικαιολογητικά, έμεινε έξω από τον ένοπλο αγώνα». Πλέκοντας ο ίδιος το εγκώμιο της ΕΟΚΑ τονίζει μεταξύ άλλων: «Ό,τι και να ήταν ο Γρίβας, αντρωμένος και μεγαλειώδης ο ανταρτοπόλεμος. Με τις πρώτες μεταμεσονύκτιες βόμβες είχε εγερθεί η νεολαία. Η τετραετία '55-'59 παρέμεινε και θα παραμείνει θρυλική. Μια δράκα λεβεντόπαιδα, με την εθνική φλόγα στην καρδιά, καταξεφτίλισαν την τρανή αυτοκρατορία. Τα ανδραγαθήματα της ΕΟΚΑ έχουν καταγραφεί στις στήλες της ιστορίας και χιλιοτραγουδήθηκαν. Το μεγαλείο της παλληκαριάς που ξετυλιγόταν σε ένα νησί το θαύμαζαν και το αποθέωναν όλοι οι λάτρες της λευτεριάς. Από την Ανατολή ως τη Δύση». Αυτά δεν λέμε εμείς, τα λέει ο πρώτος γενικός γραμματέας του ΑΚΕΛ!

Είναι λοιπόν άξιο απορίας γιατί σήμερα τα υπόλοιπα κόμματα ακολουθούν την αριστερά σ' αυτό τον δρόμο, τι θέλουν να επιτύχουν; Προσπαθούν για μια ακόμα φορά να διαχωρίσουν τον κόσμο σε γριβικούς, μακαριακούς και κάτι άλλο; Είναι η κατάλληλη στιγμή με τα όσα συμβαίνουν και τα όσα περνά η κοινωνία να φορτώσουμε ακόμα ένα θέμα; Κήρυκες του διαχωρισμού όσοι ψηφίσουν τη συγκεκριμένη τροπολογία. Για εμάς είναι το ίδιο και δεν έχει καμία διαφορά με τον νόμο Ακιντζί που ψηφίστηκε στις 7 Απριλίου 2017. Για το ΕΛΑΜ η εθνική μνήμη δε διαγράφεται, η ιστορία δεν παραχαράσσεται και η Κύπρος ήταν, είναι και θα παραμείνει Ελληνική!

Καλά Χριστούγεννα σε όλο τον κόσμο!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ πολύ τον κ. Χρίστου.

Τον λόγο έχει ο πρόεδρος του Δημοκρατικού Κόμματος κ. Νικόλας Παπαδόπουλος.

Και εν τω μεταξύ να καλωσορίσουμε τον πρώην συνάδελφο και νυν Υπουργό Εσωτερικών, τον κ. Νίκο Νουρή, που είναι μαζί μας για τη συζήτηση των προϋπολογισμών, ως επίσης και τον «κέρβερο» της οικονομίας, τον γενικό διευθυντή του Υπουργείου Οικονομικών, που ελέγχει τα χρήματα, τον κ. Γιώργο Παντελή.

(Μη ευκρινή σχόλια)

Τον υπουργόν εκαλωσορίσαμε τον προηγουμένως. Ήρθε πρώτος ο Υπουργός Οικονομικών, από την αρχή της συζήτησης, οι άλλοι είναι που καθυστέρησαν να έρθουν.

Το λοιπόν, κάναμε τη διακοπή μας, ξεκουραστήκαμε λίγο, τον λόγο έχει ο κ. Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος του Δημοκρατικού Κόμματος.

Κύριε Παπαδόπουλε, το βήμα δικό σου.

ΝΙΚΟΛΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε,
Έντιμοι κύριοι υπουργοί,
Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Να μου επιτρέψετε κι εμένα με τη σειρά μου να ευχαριστήσω την πρόεδρο και τα μέλη της επιτροπής Οικονομικών για την ετοιμασία της έκθεσης του κρατικού προϋπολογισμού για το 2022, ως επίσης τις υπηρεσίες της Βουλής και ιδιαίτερα τη γραμματεία της επιτροπής Οικονομικών για τη δική τους σημαντική συμβολή σε αυτή τη διαδικασία.

Κύριε Πρόεδρε,
Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η συζήτηση του κρατικού προϋπολογισμού για το 2022 διεξάγεται και φέτος κάτω από πάρα πολύ δυσάρεστες συνθήκες, εν μέσω μίας πανδημίας, η οποία ταλανίζει την κυπριακή οικονομία και την κυπριακή κοινωνία για πάνω από δυο χρόνια. Δεν μπορούμε να παραγνωρίσουμε ότι η πανδημία επηρεάζει σε πολύ μεγάλο βαθμό τα δεδομένα της οικονομίας και του προϋπολογισμού. Σημειώνουμε την πρόοδο που έχουμε καταγράψει ως χώρα σε ό,τι αφορά τα ποσοστά εμβολιασμών. Οφείλουμε να συγχαρούμε τους λειτουργούς στον χώρο της υγείας, ιδιαίτερα των δημόσιων νοσηλευτηρίων, για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων του κορονοϊού με κίνδυνο για τη δική τους υγεία. Έχουν σωθεί ζωές λόγω της δικής τους ανιδιοτέλειας και οφείλουμε να τους το αναγνωρίσουμε. Δίνουν το καλό παράδειγμα σε όλους μας. Δεν είναι με τους βανδαλισμούς στα σχολεία, δεν είναι με τους παραλογισμούς, δεν είναι με τις καταστροφές που θα ξεπεράσουμε ως λαός αυτή τη δοκιμασία, αλλά με την αλληλεγγύη και τη σύνεση.

Κύριε Πρόεδρε,

Σε ένα παρά πολύ δύσκολο οικονομικό περιβάλλον οφείλουμε να καταγράψουμε κάποια θετικά και ενθαρρυντικά οικονομικά δεδομένα: Τον θετικό ρυθμό ανάπτυξης που προβλέπεται για το 2021 και που αναμένεται να κλείσει στο 5,5%. Θετικό επίσης το γεγονός ότι προβλέπεται θετικός ρυθμός ανάπτυξης και για το 2022. Παρά τη συνεχιζόμενη πανδημία και τα περιοριστικά μέτρα, ο ρυθμός ανεργίας παραμένει σταθερός σε σχέση με πέρσι και δεν έχει αυξηθεί. Σημειώνουμε επίσης τα σημαντικά μέτρα στήριξης προς τους εργαζομένους και τις επιχειρήσεις κατά τη διάρκεια της πανδημίας, αν και θεωρούμε πως αυτά τα μέτρα θα μπορούσαν να είναι πιο αποτελεσματικά και πιο έγκαιρα, όπως για παράδειγμα η έγκαιρη προώθηση των κρατικών εγγυήσεων. Σημειώνουμε επίσης πως το δημόσιο χρέος θα μειωθεί από 119% του ΑΕΠ το 2020 σε 107,7% του ΑΕΠ το τέλος του 2021.

Εδώ όμως τελειώνουν τα καλά νέα. Τα αρνητικά δεδομένα της οικονομίας παραμένουν σημαντικά. Για παράδειγμα:

Σημειώνουμε τον πάρα πολύ υψηλό πληθωρισμό της τάξης του 2%, που οδηγεί στην ακρίβια σε ό,τι αφορά τα σημαντικά βασικά αγαθά και πρώτες ύλες. Τονίζουμε πως, από τη στιγμή που ο πληθωρισμός βρίσκεται σε αυτά τα υψηλά επίπεδα, αυτό σημαίνει πως ο ρυθμός ανάπτυξης της οικονομίας δε θα είναι σε πραγματικά νούμερα 5,5%, όπως υπολογίζεται, αλλά μόνο 3,5%. Λόγω του πληθωρισμού θα τρέχουμε, απλά για να μένουμε στάσιμοι.

Η ανεργία, παρά το ότι, όπως είπα προηγουμένως, παραμένει σε σταθερά επίπεδα, στο 7,5%, εξακολουθεί να είναι πάρα πολύ υψηλή για τα κυπριακά δεδομένα. Άστε που κανονικά θα έπρεπε να είχε μειωθεί, καθώς οι περιορισμοί λόγω της πανδημίας ήταν λιγότεροι το 2021 συγκριτικά με το 2020.

Καταγράφεται επίσης ένα πάρα πολύ περίεργο φαινόμενο. Ενώ η ανεργία παραμένει σε υψηλά επίπεδα, παράλληλα σημειώνεται έλλειψη εργατικού δυναμικού σε σημαντικούς τομείς της οικονομίας, όπως είναι ο τουρισμός, η εστίαση και το λιανεμπόριο, κάτι που θα επηρεάσει αρνητικά την ανάπτυξη της οικονομίας, εάν δεν επιλυθεί αυτό το πρόβλημα.

Το δημόσιο χρέος της Κύπρου παραμένει ιδιαίτερα υψηλό. Υπενθυμίζεται πως πριν από τον κορονοϊό οι σχεδιασμοί ήταν το 2020 το δημόσιο χρέος να είχε μειωθεί στο 85,6% του ΑΕΠ, αντί στο 117% που έκλεισε πέρσι. Οι σχεδιασμοί ήταν το 2021 το δημόσιο χρέος να μειωθεί στο 75% του ΑΕΠ, αντί στο 107% που θα κλείσει φέτος. Υπάρχει δηλαδή μια απόκλιση της τάξης του 37% από τους αρχικούς σχεδιασμούς. Σημειώνεται επίσης πως την περίοδο 2019-2021 η Κύπρος καταγράφει το υψηλότερο ποσοστό αύξησης του δημόσιου χρέους στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Επίσης, σημειώνεται πως το δημοσιονομικό έλλειμμα για το 2021 παραμένει πάρα πολύ υψηλό, στο 5% του ΑΕΠ και πάνω από €1,2 δις.

Ακόμη χειρότερα, προβλέπεται ότι ο κρατικός προϋπολογισμός θα παραμείνει ελλειμματικός μέχρι και το 2024 και άρα η κυβέρνηση ποντάρει στον μοναδικό μηχανισμό που παραμένει στη διάθεσή της για τη μείωση του χρέους, την ανάπτυξη της οικονομίας. Το ρίσκο φυσικά είναι ότι ο υψηλός πληθωρισμός, εάν παραμείνει

έτσι μέχρι και το 2024, θα επηρεάσει αρνητικά τον ρυθμό ανάπτυξης της οικονομίας και σε πραγματικούς αριθμούς θα είναι χαμηλότερος, κάτι που μπορεί να μας βγάλει παντελώς εκτός σχεδιασμών.

Σε ανθρώπινο επίπεδο, κύριε Πρόεδρε, σημειώνουμε πως δυστυχώς σχεδόν ένας στους έξι συμπολίτες μας αντιμετωπίζει τον κίνδυνο της φτώχειας, ένα ποσοστό 14,3% του πληθυσμού ή 115 000 άτομα. Μία πόλη όπως η Λεμεσός ζει με τον κίνδυνο της φτώχειας. Ένα στα επτά νοικοκυριά στερείται βασικά αγαθά όπως το νερό, το ρεύμα και το φαγητό. Δυστυχώς, η ακρίβια και ο υψηλός πληθωρισμός θα πιέσουν ακόμη περισσότερο αυτές τις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού μας.

Ακόμη χειρότερα, σημειώνουμε πως η Κύπρος ξαναμπήκε πρόσφατα στις χώρες «πολύ υψηλού κινδύνου» για τα κρούσματα COVID-19, με βάση τις υποδείξεις του Αμερικανικού Οργανισμού Υγείας, ο οποίος φυσικά θα επηρεάσει και άλλους αντίστοιχους οργανισμούς. Ο κίνδυνος στη δημόσια υγεία παραμένει και οφείλουμε να είμαστε πάρα πολύ προσεκτικοί. Πέρα από τον κίνδυνο στις ανθρώπινες ζωές και τη δημόσια υγεία, κρούουμε τον κώδωνα του κινδύνου πως, εάν συνεχιστεί αυτή η εικόνα τον Ιανουάριο και τον Φεβρουάριο, όταν δηλαδή θα γίνονται οι κρατήσεις για την καλοκαιρινή σεζόν, αυτό θα επηρεάσει πολύ αρνητικά τα τουριστικά δεδομένα για το 2022, με κίνδυνο να χάσουμε ακόμη μία τουριστική χρονιά, κάτι που όλοι αντιλαμβανόμαστε ότι θα έχει καταστροφικές συνέπειες για ολόκληρη την οικονομία. Επομένως, παρά την πρόοδο που έχει καταγραφεί λόγω των εμβολιασμών, τονίζουμε πως δεν έχουμε ξεπεράσει ακόμη τον κίνδυνο λόγω της πανδημίας ούτε σε ό,τι αφορά τη δημόσια υγεία ούτε σε ό,τι αφορά την οικονομία.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Καλούμαστε σήμερα να εγκρίνουμε τον προϋπολογισμό του 2022, ο οποίος περιλαμβάνει τον σχεδιασμό της κυβέρνησης με βάση τον οποίο υπολογίζει να ξεπεράσουμε τις επιπτώσεις της πανδημίας και να οδηγηθούμε σε μία περίοδο ανάκαμψης και ανάπτυξης. Σημειώνουμε πως το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας αποτελεί ένα πάρα πολύ σημαντικό εργαλείο σε αυτό τον σχεδιασμό. Οι δαπάνες των €1,2 δις σε ορίζοντα πέντε ετών σίγουρα αποτελούν μια σημαντική ένεση ρευστότητας για την κυπριακή οικονομία. Όμως, οφείλουμε να σημειώσουμε κάτι πάρα πολύ σημαντικό. Αυτά τα χρήματα, αν και καλοδεχούμενα, δεν μπορούν από μόνα τους να αντιμετωπίσουν τις εγγενείς αδυναμίες και στρεβλώσεις της κυπριακής οικονομίας. Τα €240 εκατομ. τον χρόνο που μας αναλογούν -γιατί για τόσα μιλάμε για κάθε έτος με βάση τον σχεδιασμό του ταμείου- δεν είναι ένα ευκαταφρόνητο ποσό, αλλά από την άλλη δεν μπορούν από μόνα τους αυτά τα χρήματα να επιφέρουν την αναπλήρωση των απωλειών των τελευταίων ετών χωρίς άλλες πρωτοβουλίες, χωρίς τις απαραίτητες μεταρρυθμίσεις. Για να γίνει κάτι τέτοιο, χρειάζεται ένας ολοκληρωμένος οικονομικός σχεδιασμός, μια ολοκληρωμένη οικονομική στρατηγική. Απαιτείται όραμα για την κυπριακή οικονομία, κάτι που απουσιάζει, κατά την άποψή μας, από αυτό τον προϋπολογισμό.

Για παράδειγμα, ο Υπουργός Οικονομικών έχει τονίσει στην ομιλία του πως η ενίσχυση του τομέα της καινοτομίας αποτελεί βασικό του στόχο. Κάτι με το οποίο συμφωνούμε απόλυτα. Πώς όμως επιτυγχάνεται αυτός ο στόχος μέσα από τον προϋπολογισμό που έχουμε ενώπιόν μας; Πού είναι τα κίνητρα ενίσχυσης αυτού του τομέα; Ποιο είναι το όραμα για την Κύπρο της καινοτομίας; Πού υπάρχει αυτό το όραμα στον προϋπολογισμό; Πέρα όμως από το όραμα, απαιτείται παράλληλα και η αντιμετώπιση των δημοσιονομικών κινδύνων που μας κρατάνε καθηλωμένους, αν θέλουμε να προχωρήσουμε μπροστά ως χώρα. Για να είμαι δίκαιος, ο ίδιος ο Υπουργός Οικονομικών έχει επισημάνει και έχει τονίσει αυτούς τους δημοσιονομικούς κινδύνους στην ομιλία του ενώπιον της ολομέλειας. Αυτοί οι δημοσιονομικοί κίνδυνοι έχουν ως ακολούθως:

Πρώτος είναι ο κίνδυνος ενός νέου κύματος της πανδημίας. Κατανοητό ότι κάτι τέτοιο δεν εξαρτάται απόλυτα από εμάς. Όμως, οφείλουμε να ρωτήσουμε: Τι νέα μέτρα προτείνονται σε αυτό τον προϋπολογισμό για την αντιμετώπιση ενός τέτοιου ενδεχόμενου; Τίποτα. Αντίθετα, σε ό,τι αφορά το Δημοκρατικό Κόμμα προτείνουμε και έχουμε προτείνει επιπρόσθετα μέτρα για την πανδημία, όπως είναι η επέκταση της περιόδου εφαρμογής του νομοσχεδίου και του χρονοδιαγράμματος για τις κρατικές εγγυήσεις, τη μείωση της φορολογίας του ΦΠΑ στο ρεύμα για όλους, που πρόσφατα έχει ψηφιστεί από την ολομέλεια -σημειώνουμε το παράδειγμα της Νορβηγίας, η οποία έχει επιδοτήσει το 50% του ηλεκτρικού ρεύματος για όλα τα σπίτια και νοικοκυριά από τον Δεκέμβριο μέχρι τον Μάρτιο- φορολογικά κίνητρα για εταιρείες που διατηρούν τους υπαλλήλους τους.

Δεύτερος δημοσιονομικός κίνδυνος: Η πίεση από τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, τα οποία εξακολουθούν να βρίσκονται στην κυπριακή οικονομία στα χέρια των επενδυτικών ταμείων και όχι των τραπεζών κυρίως. Τα δάνεια όμως είναι δάνεια και στραγγαλίζουν τα κυπριακά νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις. Τι προτείνει η κυβέρνηση για την αντιμετώπιση αυτού του κινδύνου; Τίποτα. Αντίθετα, το Δημοκρατικό Κόμμα υποστηρίζει την πρόταση που έχει καταθέσει πρόσφατα η ΕΔΕΚ για τη δημιουργία ενός ειδικού δικαστηρίου εξέτασης των δανείων και αυτό το ειδικό δικαστήριο να έχει ιδιαίτερες και ειδικές εξουσίες, στη βάση της πρότασης που έχει ετοιμάσει η Κεντρική Τράπεζα για την αναστολή εκποιήσεων κάτω από συγκεκριμένες προϋποθέσεις με ειδικό διάταγμα δικαστηρίου.

Τρίτος δημοσιονομικός κίνδυνος: Οι δαπάνες του ΓΕΣΥ. Όντως, έχουν ξεφύγει εκτός ελέγχου. Από το €1,2 δις που ήταν ο αρχικός σχεδιασμός, με βάση τις μελέτες, βρισκόμαστε στα €1,8 δις. €600 εκατομ. εκτός σχεδιασμών. Δύο φορές ο προϋπολογισμός του Υπουργείου Γεωργίας. Δεν μπορούμε όλα αυτά τα εκατομμύρια να τα αποδώσουμε σε επιπρόσθετες δαπάνες στην υγεία λόγω του κορωνοϊού. Υπενθυμίζεται ότι οι δαπάνες

του ΓΕΣΥ είχαν ήδη ξεκινήσει να βρίσκονται εκτός ελέγχου πριν από τον κορωνοϊό. Ποιος ο λόγος αυτής της δραματικής αύξησης των δαπανών; Επειδή δεν έχουν αυτονομηθεί τα δημόσια νοσηλευτήρια και συνεχίζουμε να καλύπτουμε τα ελλείμματά τους. Επειδή ο ΟΑΥ δεν έχει καταφέρει να αντιμετωπίσει τις καταχρήσεις και τις υπερχρεώσεις του συστήματος. Επειδή δεν υπάρχει σφαιρικός προϋπολογισμός. Αν υπήρχε, θα ήμασταν στα €1,2 δις αντί στα €1,8. Για ποιο λόγο δεν υπάρχει σφαιρικός προϋπολογισμός; Επειδή καλύπτουμε ελλείμματα του ΟΚΥΠΥ, εγγυόμαστε κέρδη σε προσωπικούς γιατρούς και νοσηλευτήρια και επειδή το σύστημα του ΓΕΣΥ που εφαρμόζεται σήμερα είναι πολυασφαλιστικό. Δοκιμάστε να πάτε σε κάποιο ιδιωτικό νοσηλευτήριο με το ΓΕΣΥ και με ιδιωτική ασφάλεια. Αν πάτε με το ΓΕΣΥ, θα σας δώσουν ημερομηνία για την επέμβαση μετά από έναν χρόνο, αν πάτε με την ιδιωτική ασφάλεια θα πάτε αύριο. Μα, για ποιο μονοασφαλιστικό σύστημα μιλάμε;

Με άλλα λόγια, κύριε Πρόεδρε, έχει στηθεί ένα μεγάλο πάρτι στο ΓΕΣΥ και είναι όλοι καλεσμένοι, εκτός ο Κύπριος φορολογούμενος. Όλοι οι βασικοί συντελεστές του συστήματος υγείας έχουν στηθεί και τρώνε όσο γίνεται μεγαλύτερο μερίδιο της πίτας του ΓΕΣΥ. Οι γιατροί κερδίζουν, τα νοσηλευτήρια εντός ΓΕΣΥ κερδίζουν, τα νοσηλευτήρια εκτός ΓΕΣΥ κερδίζουν, οι φαρμακευτικές εταιρείες κερδίζουν. Ακόμα και οι ιδιωτικές ασφαλιστικές εταιρείες κερδίζουν. Και όλα αυτά τα πληρώνει ο Κύπριος φορολογούμενος. Το ΓΕΣΥ κατά μέσο όρο είναι πιο ακριβό από την πιο ακριβή ιδιωτική ασφάλεια. Γιατί πρέπει να περιμένουμε έναν χρόνο να πάμε στα νοσοκομεία με το ΓΕΣΥ, αλλά με τις ιδιωτικές ασφάλειες πάμε την επόμενη ημέρα;

Επομένως, η ερώτηση, κύριε Πρόεδρε, είναι: Τι προτείνει η κυβέρνηση για τη συγκράτηση των δαπανών του ΓΕΣΥ; Τίποτα. Αντίθετα, ως Δημοκρατικό Κόμμα επιμένουμε ότι πρέπει να εφαρμοστεί το ΓΕΣΥ που ψηφίσαμε, όχι το ΓΕΣΥ που εφαρμόζεται σήμερα, που είναι ένα κακό κακέκτυπο του ΓΕΣΥ που ψηφίσαμε. Πρέπει να προχωρήσει τάχιστα η αυτονόμηση των δημόσιων νοσηλευτηρίων. Πρέπει να μπουν οι σωστοί μηχανισμοί εποπτείας και ελέγχου των καταχρήσεων. Πρέπει να τερματιστεί η πρακτική της παράλληλης παροχής υπηρεσιών εντός και εκτός ΓΕΣΥ κατά την επιλογή του ειδικού γιατρού ή και του ιδιωτικού νοσηλευτηρίου και πρέπει να τερματιστεί η πρακτική πληρωμής των προσωπικών γιατρών στη βάση του αριθμού των ασθενών τους.

Τέταρτος δημοσιονομικός κίνδυνος: Το μεταναστευτικό. Η δημόσια παραδοχή του Υπουργού Εσωτερικών για την ανεπάρκεια της κυβέρνησης να αντιμετωπίσει την έκρηξη του φαινομένου της μετανάστευσης δεν αποτελεί άλλοθι για την κυβερνητική απραξία. Οι διαπιστώσεις της κυβέρνησης για το ανεξέλεγκτο του προβλήματος, που γίνονται εδώ και δύο χρόνια, παρέμειναν διαπιστώσεις. Δεν έχουν ληφθεί επαρκή μέτρα αντιμετώπισης του προβλήματος, παρά μόνο ακούμε γενικόλογες εκκλήσεις προς την Ευρωπαϊκή Ένωση. Έχουμε ψηφίσει κάθε νομοσχέδιο που έχει φέρει στη Βουλή το Υπουργείο Εσωτερικών. Ό,τι ζήτησε ο έντιμος Υπουργός Εσωτερικών το πήρε. Έχουμε ακόμη αλλάξει και το σύνταγμα. Από πέρσι μέχρι σήμερα έχουν αυξηθεί οι μεταναστευτικές ροές κατά 40%!

Προσυπολογιζόμενες δαπάνες για το μεταναστευτικό: Πέρσι ήταν €80 εκατομ., φέτος θα ξεπεράσουν τα €140 εκατομ. και δε μας τα δίνει αυτά τα χρήματα η Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως λέγεται. Η Ευρωπαϊκή Ένωση πληρώνει κάποιες δαπάνες, όχι όλες. Θα βοηθήσουν για παράδειγμα για την επέκταση των χώρων φιλοξενίας. Δεν τα πληρώνουν όλα. Δεν πληρώνουν τα επιδόματα, δεν πληρώνουν την αστυνόμευση, δεν πληρώνουν τα δικαστήρια, δεν πληρώνουν τις υποδομές. Εμείς τα πληρώνουμε. Και δεν είναι μόνο το χρηματικό κόστος. Είμαι βέβαιος ότι αρκετοί συνάδελφοι σε αυτή την αίθουσα λαμβάνουν τα καθημερινά παράπονα που λαμβάνουμε και εμείς, παράπονα για παρανομίες, παράπονα για οχληρίες, παράπονα από τους κατοίκους της Κοκκινότριμιθιάς που δε νιώθουν ασφάλεια στα σπίτια τους. Παράπονα από τους Λευκωσιάτες, που ζητούν να μπορούν να κυκλοφορήσουν ελεύθερα στην Παλιά Λευκωσία.

Ο υπερπληθυσμός στο Πουρνάρα αποτελεί ντροπή για τη χώρα μας και μας εμποδίζει αυτός ο υπερπληθυσμός να δώσουμε πραγματική προστασία στους πρόσφυγες που πραγματικά ζητούν άσυλο και δεν επιδιώκουν την κατάχρηση του συστήματος. Έχουμε βυθιστεί κάτω από το βάρος των αριθμών, είμαστε τα θύματα ενός υβριδικού πολέμου της Τουρκίας, η οποία διοχετεύει έναν τεράστιο αριθμό μεταναστών. Εξού και το 80% των μεταναστών έρχεται από τα κατεχόμενα.

Επομένως, τα ερωτήματά μας προς την κυβέρνηση είναι πολλαπλά: Τι γίνεται με την ανεπάρκεια της φύλαξης της Γραμμής Καταπαύσεως του Πυρός; Τι γίνεται με τους αυστηρότερους ελέγχους στα οδοφράγματα; Πώς αντιμετωπίζονται αποτελεσματικά οι μετανάστες που δεν πληρούν τα κριτήρια των συμβάσεων περί παροχής διεθνούς προστασίας, εκείνοι δηλαδή που δεν αντιμετωπίζουν κίνδυνο, αλλά απλά θέλουν να καταχραστούν το σύστημα; Τι γίνεται με την επίσπευση της εξέτασης των αιτήσεων εκείνων που δικαιούνται άσυλο, για την οποία γινόταν πάρα πολύς λόγος; Τι σκέψεις υπάρχουν για την εφαρμογή της συμφωνίας επανεισδοχής, με δεδομένη την άρνηση της Τουρκίας να εφαρμόσει τη συμφωνία που έχει υπογράψει με την Ευρωπαϊκή Ένωση στην περίπτωση της Κύπρου; Τι γίνεται με την αστυνόμευση των περιοχών που τείνουν να μετατραπούν σε γκέτο;

Η κατάσταση όντως έχει φθάσει στο απροχώρητο, όπως λέχθηκε προηγουμένως. Και δεν είναι μόνο οι κίνδυνοι της εσωτερικής μας ασφάλειας, της δημογραφικής συνοχής, αλλά και η ισορροπία των δημόσιων οικονομικών. Δεν μπορούμε να τα ρίχνουμε όλα στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Πρέπει να υπάρχει σχέδιο. Ποιο είναι το σχέδιο σε αυτό τον προϋπολογισμό; Ε, δεν το αντιλαμβανόμαστε! Αντίθετα, ως Δημοκρατικό Κόμμα για την αντιμετώπιση του μεταναστευτικού προτείνουμε:

- τη βελτίωση της φύλαξης της Πράσινης Γραμμής, της Γραμμής Καταπαύσεως του Πυρός με αναβάθμιση των μονάδων της Εθνικής Φρουράς, κάτι που συνεπάγεται αύξηση των δαπανών για την άμυνα, που είναι πάγια θέση του Δημοκρατικού Κόμματος,
- αυστηρότερους ελέγχους στα οδοφράγματα,
- τη δημιουργία ειδικού δικαστηρίου που θα εξετάζει άμεσα τις ενστάσεις μεταναστών που δεν πληρούν τα κριτήρια των συμβάσεων,
- απαίτηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση να επεκτείνει την εφαρμογή της συμφωνίας επανεισδοχής ΕΕ-Τουρκίας, για να καλύπτει και την Κύπρο,
- περισσότερη αστυνόμευση των περιοχών που τείνουν να μετατραπούν σε γκέτο και
- την εφαρμογή ενός σχεδίου αποχώρησης μεταναστών στη βάση του παραδείγματος της Ισπανίας. Να τους δοθεί το 60% του ανεργιακού επιδόματος για δύο χρόνια, για να φύγουν εθελοντικά. Θα μας κοστίσει λιγότερο από τα επιδόματα που πληρώνουμε έξι, επτά και οκτώ χρόνια, που είναι ο μέσος όρος σήμερα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Στους πιο πάνω δημοσιονομικούς κινδύνους, τους οποίους διαπιστώνει, επαναλαμβάνω, η ίδια η κυβέρνηση, το Δημοκρατικό Κόμμα προσθέτει ακόμα έναν δημοσιονομικό κίνδυνο: τη διεθνή εικόνα της Κύπρου ως κέντρου διαπλοκής και διαφθοράς. Όπου πλέον γίνεται συζήτηση σε διεθνή μέσα ενημέρωσης για φοροδιαφυγή, για ξέπλυμα βρόμικου χρήματος, για διακίνηση κεφαλαίων, η Κύπρος φιγουράρει πρώτη και καλύτερη. Ποια σοβαρή εταιρεία θα έρθει να εγκατασταθεί εδώ με τέτοια εικόνα; Ποιος σοβαρός επενδυτής; Αντίθετα, οι πληροφορίες μας είναι πως αυτή την περίοδο σημειώνεται μια μαζική φυγή εταιρειών από την Κύπρο λόγω της κακής μας φήμης και κάτω από την πίεση εποπτικών αρχών άλλων χωρών. Οι έρευνες της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, οι εκθέσεις αρμόδιων επιτροπών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των Ηνωμένων Εθνών, όπως η Greco και η Moneyval, ανεξάρτητοι διεθνείς φορείς, ειδησεογραφικά πρακτορεία αποκαλύπτουν την έκταση και την ένταση της διαφθοράς και της διαπλοκής στην πατρίδα μας, η οποία έχει ξεπεράσει κάθε όριο. Οι διαρροές των Panama Papers, των Pandora Papers εμπλέκουν άμεσα την Κύπρο, αλλά και τον ίδιο τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Φτάσαμε σε σημείο ακόμη και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να έχει εγκρίνει ειδικό ψήφισμα με ειδικές αναφορές στην Κύπρο και ονομαστικές αναφορές στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

Όλοι οι διεθνείς δείκτες δείχνουν ότι η Κύπρος έχει κατακυλιχθεί σε ό,τι αφορά την πάταξη της διαφθοράς. Η κοινή γνώμη συγκλονίζεται από τα απανωτά και συνεχόμενα σκάνδαλα διαπλοκής. Από τα «χρυσά» διαβατήρια μέχρι την κατάρρευση του συνεργατισμού, από τη σκανδαλώδη συμφωνία της Altamira μέχρι και την εμπλοκή του υποκόσμου στο ποδόσφαιρο, από τους παράνομους διορισμούς συγγενών στο Προεδρικό μέχρι τα ταξίδια στις Σευχέλλες με τα ιδιωτικά τζετ, από την καταδίκη του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα μέχρι τις παράνομες πολιτογραφήσεις, η Κύπρος έχει βυθιστεί στον βούρκο της διαπλοκής και της διαφθοράς.

Οι θεσμοί έχουν διαβρωθεί πλήρως και, αντί να λειτουργούν για το δημόσιο συμφέρον, λειτουργούν για το κομματικό συμφέρον και το συμφέρον ενός στενού κύκλου που περιστοιχίζει τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Και όσοι λιγοστοί θεσμοί παραμένουν να ασκούν έλεγχο, όπως για παράδειγμα ο Γενικός Ελεγκτής, δέχονται τον ανελέητο πόλεμο της κυβέρνησης σε μία προσπάθεια πρωτοφανούς φήμωσης. Δεν είναι μόνο θέμα εικόνας, αν και η εικόνα της χώρας μας έχει ήδη ξεκινήσει να επηρεάζει την οικονομία. Η διαφθορά αποτελεί σοβαρό έγκλημα που υπονομεύει την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη. Το απόστημα της διαφθοράς έχει σπάσει και τα αποτελέσματά του είναι πλέον απόλυτα εμφανή. Θα πρέπει όλοι επιτέλους να αντιληφθούμε πως, εάν δε βελτιώσουμε συλλογικά κείριους τομείς της πολιτικής και οικονομικής ζωής του τόπου μας, προωθώντας τη διαφάνεια, καταπολεμώντας συλλογικά τη διαφθορά, δεν είναι μόνο η φήμη της Κύπρου που θα καταρρακωθεί, αλλά θα απολέσουμε όλα τα πρόσκαιρα οφέλη που ενδεχομένως να προκύπτουν για κάποιους από πράξεις διαφθοράς και πολύ περισσότερα.

Σε ό,τι αφορά την πάταξη της διαφθοράς, κύριε Πρόεδρε, και την ανάκτηση της αξιοπιστίας της Κύπρου, το ΔΗΚΟ προτείνει:

1. την ενίσχυση και ενδυνάμωση της Ελεγκτικής Υπηρεσίας σε στελεχιακό προσωπικό και υποδομές,
2. τη δημιουργία μιας πραγματικά ανεξάρτητης αρχής κατά της διαφθοράς, η οποία δε θα διορίζεται από την κυβέρνηση, αλλά θα εγκρίνεται από τη Βουλή και θα έχει διωκτικές εξουσίες και αρμοδιότητες,
3. θέσπιση ασυμβίβαστου διορισμού πρώην υπουργών, βουλευτών ή δημάρχων στις θέσεις του Γενικού Εισαγγελέα και του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα,
4. δημιουργία ειδικού συμβουλευτικού σώματος για την πάταξη της διαφθοράς, που θα απαρτίζεται από ειδικούς,
5. ετήσιο έλεγχο της περιουσιακής κατάστασης των πολιτικών προσώπων της εκτελεστικής και της νομοθετικής εξουσίας και αναβάθμιση και εκσυγχρονισμό του ελέγχου του «Πόθεν Έσχες», για να γίνεται ουσιαστικός και πραγματικός έλεγχος από εμπειρογνώμονες,

6. άμεση προώθηση της νομοθεσίας των πληροφοριοδοτών (whistleblowers),
7. διορισμός μη εκτελεστικών συμβούλων στα συμβούλια ημικρατικών οργανισμών, που θα έχουν καθήκον να ελέγχουν τους υπόλοιπους διοικητικούς συμβούλους,
8. άμεση και σε πραγματικό χρόνο δημοσιοποίηση όλων των αποφάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου που αφορούν ή και σχετίζονται και ωφελούν -άμεσα ή έμμεσα- τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας ή και υπουργούς και μέλη των οικογενειών τους.

Μόνο με τέτοια ριζικά μέτρα θα ανασκευαστεί η εικόνα της Κύπρου που δυστυχώς έχει περάσει στη διεθνή κοινότητα. Μόνο έτσι θα διαφυλαχθεί το δικαίωμα του φορολογουμένου στη διαφάνεια. Οι πολίτες απαιτούν σεβασμό στους θεσμούς, απαιτούν λογοδοσία, απαιτούν διαφάνεια και καθαρή.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Είναι η πεποίθησή μας πως η Κύπρος χρειάζεται ένα όραμα για τη νέα εποχή. Αυτό που απουσιάζει από τον προϋπολογισμό που εξετάζουμε σήμερα είναι αυτό που προτείνουμε: ένα νέο μοντέλο για την κυπριακή οικονομία. Μια οικονομία που θα εδράζεται στην καινοτομία και την τεχνολογία. Ο τομέας της καινοτομίας μπορεί να αποτελέσει το νέο μοντέλο της κυπριακής οικονομίας. Σημειώνουμε, τα τελευταία χρόνια από το 0% του ΑΕΠ -χωρίς ιδιαίτερο σχεδιασμό, χωρίς καθοδήγηση, χωρίς κατεύθυνση- ο τομέας της τεχνολογίας και καινοτομίας έχει ανέλθει στο 7% του ΑΕΠ.

Είναι ξεκάθαρο πως αυτός ο τομέας τα επόμενα χρόνια μπορεί να αποτελέσει έναν από τους σημαντικότερους πυλώνες ανάπτυξης της κυπριακής οικονομίας και θα επηρεάσει όλους τους υπόλοιπους τομείς της οικονομίας θετικά. Στα επόμενα χρόνια στόχος μας πρέπει να είναι η μετατροπή της Κύπρου σε ιδανικό προορισμό για εταιρείες τεχνολογίας. Πρέπει να πείσουμε γι' αυτή την προοπτική, έτσι ώστε η Κύπρος να καταστεί περιφερειακό κέντρο τεχνολογίας και καινοτομίας. Και οφείλουμε να παραδεχτούμε πως απέχουμε πάρα πολύ από αυτό τον στόχο. Παρά τη δημιουργία του Υφυπουργείου Καινοτομίας, που ήταν μια κίνηση προς τη σωστή κατεύθυνση, η Κύπρος έχει μείνει πίσω σε ό,τι αφορά την αξιοποίηση της τεχνολογίας τόσο σε σχέση με την ηλεκτρονική διακυβέρνηση όσο και στις υποδομές της οικονομίας μας. Ιδιαίτερα, το επίπεδο των ηλεκτρονικών υπηρεσιών που προσφέρει το κυπριακό κράτος κάθε άλλο παρά ανταποκρίνεται στις ανάγκες της εποχής.

Ως Δημοκρατικό Κόμμα έχουμε καταρτίσει και παραδώσει στο αρμόδιο Υφυπουργείο ολοκληρωμένο πρόγραμμα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Και η πρότασή μας που έχει τίτλο «e-Cyprus» βασίζεται σε συγκεκριμένες παραμέτρους, όπως είναι η δημιουργία μίας και μοναδικής κυβερνητικής ιστοσελίδα για όλα τα υπουργεία, τμήματα και υπηρεσίες. Ακούγεται απλό. Σήμερα έχουμε 188 διαφορετικές ιστοσελίδες για διαφορετικά κυβερνητικά τμήματα. Θέλουμε να δημιουργηθεί μια ειδική πλατφόρμα για όλους τους δημόσιους υπαλλήλους, όπου θα μπαίνουν όλες οι ανακοινώσεις που τους αφορούν, όλες οι εγκύκλιοι, όλα τα εγχειρίδια και όλες οι διαδικασίες προσφορών. Ειδική πλατφόρμα για πολίτες και επιχειρήσεις που θα μπορούν να υποβάλλουν όλες τις αιτήσεις για άδειες, βεβαιώσεις, επιδόματα και πιστοποιητικά ηλεκτρονικά. Αυτοποιημένη ανταλλαγή δεδομένων και πληροφοριών. Να απαιτείται μία και μοναδική καταχώριση δεδομένων για όλες τις υπηρεσίες για όλους τους πολίτες.

Σε ό,τι αφορά τον ιδιωτικό τομέα, η βιώσιμη ανάπτυξη της τεχνολογίας και της καινοτομίας θα έρθει μέσω της προσέλκυσης επενδυτών και κεφαλαίων. Να θεσμοθετηθούν φορολογικά κίνητρα για τεχνολογικές και νεοφυείς επιχειρήσεις. Και τα πιο πάνω επιβάλλεται να βρίσκονται στο επίκεντρο των δράσεων της πολιτείας, αφού τα οφέλη για την κυπριακή οικονομία, εάν η Κύπρος εξελιχθεί σε τεχνολογικό κέντρο, θα είναι τεράστια τόσο μεσοπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Παρά το ότι πιστεύουμε πως δεν έχει παρουσιαστεί ένας ολοκληρωμένος κυβερνητικός σχεδιασμός ανάπτυξης της κυπριακής οικονομίας ούτε και αντιμετώπισης των δημοσιονομικών κινδύνων που έχουμε περιγράψει, το Δημοκρατικό Κόμμα θα υπερψηφίσει τον προϋπολογισμό για το 2022.

Καταρχήν σημειώνουμε πως ένας βασικός λόγος καταψήφισης του προϋπολογισμού πέρσι πλέον δεν υφίσταται. Η κυβέρνηση έχει παραδώσει τους φακέλους των πολιτογραφήσεων στην Ελεγκτική Υπηρεσία και έχει ξεκινήσει τη δική της έρευνα. Επίσης, σημειώνουμε πως η κυβέρνηση έχει αποδεχθεί συγκεκριμένες εισηγήσεις του Δημοκρατικού Κόμματος για βελτίωση του προϋπολογισμού.

Συγκεκριμένα, το Δημοκρατικό Κόμμα έχει προτείνει την επιδότηση του κόστους βρεφοκομικών σταθμών κατά €1.200 ετησίως ανά τέκνο για οικογένειες με δύο ή και περισσότερα τέκνα και μονογονεϊκές οικογένειες που δικαιούνται επίδομα τέκνου. Έχει γίνει αποδεκτή η εισήγησή μας η φοιτητική χορηγία που παραμένει αδιάθετη να κατανέμεται ως επιπρόσθετη χορηγία -και, αντιλαμβάνομαι, υποστηρίζεται η σχετική τροπολογία από διάφορες πολιτικές δυνάμεις, αν όχι απ' όλες- σε δικαιούχους οικογένειες αναλόγως των εισοδηματικών

κριτηρίων. Έχει γίνει αποδεκτή η εισήγησή μας για την αύξηση της χορηγίας για τοποθέτηση φωτοβολταϊκών μονάδων σε οικιστικές μονάδες από €1.000 σε €1.500 ανά οικία και κάλυψη μέχρι 40% της επένδυσης για αναβάθμιση και εξοικονόμηση της ενεργειακής κατανάλωσης από μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Έχουμε προτείνει και έχει γίνει αποδεκτή η εισήγησή μας να αυξηθεί το κονδύλι για τα στεγαστικά σχέδια για τους πρόσφυγες κατά €5 εκατομ. Επιμέναμε να δημιουργηθούν τμήματα Πρώτων Βοηθειών για Παιδιά στη Λευκωσία και στη Λεμεσό και γι' αυτή την εισήγησή μας έχουμε λάβει δέσμευση και θα μπει στον αναπτυξιακό προϋπολογισμό του ΟΚΥΠΥ. Και τέλος, σημειώνουμε την ικανοποίησή μας πως το τιμητικό επίδομα σε αιχμάλωτους και παθονομία του 1974 θα αυξηθεί -μετά από δικό μας αίτημα- και συγκεκριμένα θα διπλασιαστεί σε κονδύλι των €3 εκατομ.

Έχουμε λάβει τη θετική απάντηση του Υπουργού Οικονομικών για όλα τα πιο πάνω μέτρα και εισηγήσεις και επομένως, ενόψει των πιο πάνω, η κοινοβουλευτική ομάδα του Δημοκρατικού Κόμματος έχει αποφασίσει να υπερψηφίσει τον κρατικό προϋπολογισμό για το 2022. Αυτό δε σημαίνει πως συμφωνούμε με την οικονομική πολιτική της κυβέρνησης ούτε και δίνουμε λευκή επιταγή σε οποιονδήποτε, συνεχίζουμε να απαιτούμε την υλοποίηση όλων των εισηγήσεών μας, καθώς θεωρούμε πως είναι ωφέλιμες για τον τόπο, την οικονομία και τον λαό μας. Και αυτό θα γίνει και μέσω από την ετοιμασία ειδικών τροπολογιών του προϋπολογισμού, τις οποίες θα παρουσιάσει το Δημοκρατικό Κόμμα στην πορεία.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η συζήτηση του προϋπολογισμού διεξάγεται σε μια κρίσιμη και δύσκολη συγκυρία για το εθνικό μας πρόβλημα. Σε μία συγκυρία που όχι μόνο δε διαβλέπουμε την προοπτική επανέναρχης του διαλόγου, αλλά, ακόμη και εάν κατ' ευχήν ξεκινήσει αυτός ο διάλογος με μία διαδικασία διαπραγμάτευσης, εγείρεται εύλογα το ερώτημα: Τι θα πάμε να συζητήσουμε; Τα δύο κράτη; Τη συνομοσπονδία των δύο κρατών; Τον «τετραγωνισμό του κύκλου» μεταξύ της ομοσπονδίας και των δύο κρατών; Η Τουρκία πλέον απροκάλυπτα προτάσσει τη λύση των δύο κρατών και, αντί να αντιμετωπίζει συνέπειες από μία ξεκάθαρη παραβίαση των ψηφισμάτων του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, προχωρεί όχι μόνο ανέπαφη και ανεμπόδιση, αλλά εισπράττει και συγχαρητήρια!

Βρισκόμαστε στο χειρότερο σημείο, στο πιο επικίνδυνο σημείο που έχουμε βρεθεί ποτέ στο Κυπριακό. Η διχοτόμηση μας κτυπά την πόρτα. Οφείλουμε λοιπόν, εάν αυτό που μας ενδιαφέρει είναι μία λειτουργική και βιώσιμη λύση του Κυπριακού, να κάνουμε την αυτοκριτική μας ως ελληνοκυπριακή πλευρά. Πώς φτάσαμε σε αυτό το σημείο; Η απάντηση είναι απλή, αλλά όχι εύκολη. Ο λόγος της αποτυχίας είναι η λανθασμένη πολιτική και η λανθασμένη τακτική που ακολούθησε η πλευρά μας τα τελευταία χρόνια. Η πρόσφατη αποκάλυψη των πρακτικών της διάσκεψης του Κραν Μοντανά δυστυχώς επιβεβαιώνει και δικαιώνει τις τότε προειδοποιήσεις του Δημοκρατικού Κόμματος. Ως ΔΗΚΟ είχαμε προειδοποιήσει, ακόμη και πριν από το Μοντ Πελεράν, πως η κλιμάκωση της διαδικασίας κάτω από τα δεδομένα που είχαμε ενώπιόν μας τότε θα μας οδηγούσε εκτός διαπραγματεύσεων. Έτσι και έγινε.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας δε μας άκουσε, κλιμάκωσε τη διαδικασία. Ως αποτέλεσμα, ενώ διαπραγματευόμασταν οκτώ χρόνια το κεφάλαιο της διακυβέρνησης, που είναι το μοναδικό κεφάλαιο που έχει να δώσει η ελληνοκυπριακή πλευρά κάτι, οι διαπραγματεύσεις κατέρρευσαν, αμέσως μόλις ξεκίνησε η συζήτηση για την ασφάλεια, γιατί η Τουρκία επέμενε στις εγγυήσεις, στον στρατό και στα επεμβατικά δικαιώματα.

Ο Πρόεδρος Αναστασιάδης στη διάσκεψη του Κραν Μοντανά έδωσε περισσότερες υποχωρήσεις από οποιοδήποτε άλλο Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας. Έδωσε την εκ περιτροπής προεδρία, έδωσε τη μία θετική ψήφο στο Υπουργικό Συμβούλιο, έδωσε την παραμονή όλων των εποικικών, έδωσε το περιουσιακό, έδωσε τα δικαιώματα των Τούρκων υπηκόων ως να είναι Ευρωπαίοι πολίτες. Τα έδωσε όλα! Και όμως, στο τέλος εκείνος βγήκε κατηγορούμενος και η Τουρκία εισέπραξε συγχαρητήρια. Μάθαμε από τα λάθη μας στο Κραν Μοντανά; Φυσικά και όχι! Η ίδια σκηνή επαναλήφθηκε στη Γενεύη. Ο Νίκος Αναστασιάδης αποδέχτηκε τη σύγκληση της διάσκεψης όπως ακριβώς την ήθελε η Τουρκία. Χωρίς ξεκάθαρη βάση διαπραγματεύσεων, χωρίς προετοιμασία, χωρίς την Κυπριακή Δημοκρατία. Εμείς επιμέναμε ότι η σύνθεση αυτής της διάσκεψης παραπέμπει σε υποβάθμιση της Κυπριακής Δημοκρατίας σε επίπεδο κοινότητας είτε σε αναβάθμιση της Τουρκοκυπριακής κοινότητας σε επίπεδο κράτους. Αυτός ήταν και ο κύριος λόγος που ούτε ο Μακάριος ούτε ο Κυπριανός ούτε ο Βασιλείου ούτε ο Κληρίδης ούτε ο Τάσσος ούτε ο Χριστόφιας δεν την αποδέχονταν ποτέ. Δε μας άκουσε. Αποτέλεσμα: Η Τουρκία κατέθεσε για πρώτη φορά πρόταση για δύο κράτη και, αντί να εισπράξει κόστος, έφυγε επιβραβευμένη. Ο γενικός γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών τής είπε πως θα προσπαθήσει να «τετραγωνίσει τον κύκλο». Πήρε η Τουρκία την αναβολή που ήθελε, για να μην την ενοχλήσουν στο επόμενο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Μία εβδομάδα μετά εισέπραξε αυξημένη χρηματοδότηση για το μεταναστευτικό με τη σύμφωνο γνώμη της Κυπριακής Δημοκρατίας και μία εβδομάδα μετά ξεκίνησε ο παράνομος εποικισμός της Αμμοχώστου. Για ποιο λόγο να μην προχωρήσει ο κ. Ερντογάν στον παράνομο εποικισμό της Αμμοχώστου; Αφού το μήνυμα που εισέπραξε στη Γενεύη ήταν ότι η πολιτική του επιβραβεύεται! Τα ίδια επαναλαμβάνονται και σήμερα. Καμία ουσιαστική αντίδραση από την ελληνοκυπριακή πλευρά για τον παράνομο εποικισμό της Αμμοχώστου. Καμία ουσιαστική επίπτωση για την Τουρκία. Η πολιτική της συνεχίζει να επιβραβεύεται.

Ξεκαθαρίζω πως για εμάς, ως Δημοκρατικό Κόμμα, η ευθύνη για τη μη λύση του Κυπριακού βαρύνει αποκλειστικώς την Τουρκία και μόνο την Τουρκία. Εμείς, σε αντίθεση με το τι πίστευε και τι έλεγε ο Πρόεδρος Αναστασιάδης, όταν πολεμούσε τον Τάσσο Παπαδόπουλο, δε θεωρούμε ότι ευθύνεται η ελληνοκυπριακή κοινότητα για τη μη λύση του Κυπριακού. Ούτε αναπαράγουμε τον μύθο που πρώτος ο Πρόεδρος Αναστασιάδης εισήγαγε στον δημόσιο διάλογο ότι τάχατες «φταίνε οι Ελληνοκύπριοι και ο Τάσσος για τη μη λύση του Κυπριακού», που διακήρυττε με πάθος το 2004. Όμως, ενώ την ευθύνη της μη λύσης του Κυπριακού τη φέρει η Τουρκία, την ευθύνη για το άκρως επικίνδυνο σημείο στο οποίο βρίσκεται εγκλωβισμένη η ελληνοκυπριακή κοινότητα τη φέρει ο Πρόεδρος Αναστασιάδης και οι υποστηρικτές της πολιτικής που μας οδήγησαν σε αυτό το σημείο. Ακόμη χειρότερα, ο Πρόεδρος Αναστασιάδης φέρει βαρύτερες ευθύνες, γιατί έχει δημιουργήσει την εντύπωση πως η πλευρά μας είναι έτοιμη να συζητήσει άλλες μορφές λύσης, νέες ιδέες, λύση δυο κρατών και συνομοσπονδίας.

Ως Δημοκρατικό Κόμμα προειδοποιούμε και σήμερα. Δεν πρέπει να αλλάξει η βάση των διαπραγματεύσεων. Πρέπει να εμμένουμε στα ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών και στις ομόφωνες αποφάσεις του Εθνικού Συμβουλίου. Σε ό,τι αφορά την τακτική μας, πρέπει να γνωρίζει ο κόσμος πως, αν συνεχίσουμε με το απλοϊκό σύνθημα «να συνεχίσουμε από εκεί που μείναμε», τότε πολύ απλά θα κλειδώσουν όλες οι επικίνδυνες υποχωρήσεις Αναστασιάδη στις εσωτερικές πτυχές του Κυπριακού, περιουσιακό, έποικοι, τούρκοι υπήκοοι κτλ., η Τουρκία θα επιμένει στη λύση των δύο κρατών, η δική μας αδύναμη πλευρά θα πιέζεται την ώρα που η Τουρκία θα αλωνίζει στην ΑΟΖ μας, την ώρα που η Τουρκία θα λεηλατεί και θα εποικίζει την περίκλειστη κατεχόμενη Αμμόχωστο, την ώρα που η Τουρκία θα εμφανίζεται πιο επιθετική παρά ποτέ, θα πιέζεται η δική μας πλευρά να δεχτούμε τον «τετραγωνισμό του κύκλου». Να δεχτεί με άλλα λόγια την αλλαγή της βάσης λύσης του Κυπριακού σε λύση συνομοσπονδίας ή να συναινέσει διά της σιωπής της στην αλλαγή της βάσης. Να συζητάμε δηλαδή για συνομοσπονδία, αλλά να μην το λέμε...

Και φυσικά, η δική μας πλευρά θα πιέζεται, για να δεχτούμε κάποιες μορφές παραμονής του τουρκικού στρατού στο διηλεκτές και κάποιες μορφές εγγυήσεις, που απλά θα αλλάξουν όνομα. Όπως προνοούσε το Σχέδιο Ανάν και όπως επανέλαβε για ακόμη μια φορά στο Κραν Μοντανά η Τουρκία. Με μαθηματική ακρίβεια, αν συνεχίσουμε αυτή την πολιτική, η κατάληξη θα είναι η διχοτόμηση! Δεν είναι τυχαίο ότι μόλις προχθές είχαμε μία νέα παταγώδη αποτυχία στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Υπουργών Εξωτερικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης! Καμία κύρωση κατά της Τουρκίας. Δυστυχώς, η απουσία στρατηγικής, η ανυπαρξία διεκδίκησης, η πασιφανής αναξιοπιστία και η μονία για επικοινωνιακούς -και μόνο επικοινωνιακούς- χειρισμούς στο Κυπριακό κατέστησαν την Κυπριακή Δημοκρατία αναξιόπιστη, ανήμπορη να διεκδικήσει αποτελεσματικά κυρώσεις κατά της Τουρκίας. Η πολιτική των κυρώσεων είναι σωστή. Η εφαρμογή της είναι που πάσχει. Ποτέ δε διεκδίκησαν ουσιαστικά. Ποτέ δε πίεσαν πραγματικά για κυρώσεις κατά της Τουρκίας ούτε όταν δόθηκε ευκαιρία για βέτο δεν αξιοποιήθηκε και σήμερα θερίζουμε ό,τι σπείραμε. Το χειρότερο όμως είναι ότι κάποιοι προσπαθούν να πείσουν την κυπριακή κοινωνία ότι είναι η Ευρώπη αδύναμη και ανήμπορη μπροστά στην Τουρκία, για να μη φανεί ότι είναι η ίδια η κυβέρνηση ανήμπορη και αποτυχημένη εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ως Δημοκρατικό Κόμμα πιστεύουμε στη δύναμη και τη δυνατότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όμως, χρειάζεται διεκδίκηση, επιμονή, συνέπεια, μεθοδικότητα και συνεχής δράση και όχι σπασμωδικές, επικοινωνιακές κινήσεις, περιβεβλημένες με αντιφατικές δηλώσεις και αναξιόπιστες διακηρύξεις. Εμείς, ως Δημοκρατικό Κόμμα, πιστεύουμε ότι υπάρχει η δυνατότητα διεκδίκησης και επίτευξης πολιτικού, διπλωματικού και οικονομικού κόστους στην Τουρκία με ένα και μόνο στόχο, να αλλάξει στάση στο Κυπριακό. Διότι, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, για να υπάρξει λύση του Κυπριακού με βάση τα ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών και των συμφωνιών υψηλού επιπέδου σημαίνει πως η Τουρκία θα πρέπει να κάνει πολλές και συγκεκριμένες υποχωρήσεις. Χωρίς αυτές λύση σωστή και βιώσιμη στη βάση των ψηφισμάτων των Ηνωμένων Εθνών δε θα βρεθεί ποτέ. Κάθε άλλη προσπάθεια κλεισίματος του Κυπριακού ή επιβολής διχοτομικών σχεδίων τύπου «Ανάν» ή λύσης δύο κρατών θα απορριφθούν ξανά από τον κυπριακό ελληνισμό. Και αλίμονο αν μετά από σαράντα επτά χρόνια αυτή θα είναι η μοίρα του κυπριακού ελληνισμού!

Γι' αυτό τον λόγο καλούμε για ακόμα μια φορά τον Πρόεδρο Αναστασιάδη να εγκαταλείψει την αποτυχημένη πολιτική που ακολουθεί και που μας οδηγεί στα Τάρταρα της διχοτόμησης μέσω μιας λεγόμενης «λύσης δύο κρατών» ή «λύσης συνομοσπονδίας». Τον καλούμε να εισακούσει τις εκκλήσεις για μία συλλογική, συνολική εφαρμογή μιας νέας στρατηγικής. Στρατηγική ενίσχυσης της Κυπριακής Δημοκρατίας. Στρατηγική διεκδίκησης λύσης του Κυπριακού στη βάση των ψηφισμάτων του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

Το Δημοκρατικό Κόμμα και η συντριπτική πλειοψηφία του κυπριακού ελληνισμού δε θα επιτρέψουν το Κυπριακό να εκτροχιαστεί σε λύση δύο κρατών και διχοτόμησης. Δε θα επιτρέψουμε τη διάλυση της Κυπριακής Δημοκρατίας. Θα συνεχίσουμε τον αγώνα για τη δικαίωση του λαού μας, όσα χρόνια και εάν περάσουν, μέχρι την ημέρα της απελευθέρωσης, της επανένωσης και της ειρήνης του νησιού μας.

Καλές γιορτές σε όλες και όλους!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστούμε τον Νικόλα Παπαδόπουλο.

Ευχαριστούμε, κύριε Νικόλα.

Και τον λόγο έχει ο συνάδελφος Στέφανος Στεφάνου, νέος γενικός γραμματέας του ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις.

Κύριε Στεφάνου, το βήμα δικό σας.

Και να καλωσορίσουμε και τον Υπουργό Συγκοινωνιών και Έργων, τον φίλο τον Γιάννη τον Καρούσο.

Και έπεται ο κ. Αβέρωφ, να ετοιμάζεται, είναι ο επόμενος και τελευταίος ομιλητής.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Να μου επιτρέψετε πρώτα απ' όλα ένα σχόλιο, λέγοντας ότι ο Γρίβας δε χρειάζεται μνημεία. Το καταραμένο μισοφέγγαρο στον κατεχόμενο Πενταδάκτυλο θυμίζει τα αποτελέσματα της προδοτικής και καταστροφικής δράσης του Γρίβα και γι' αυτό δε χρειάζεται μνημεία.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Κύριοι υπουργοί,

Η απόφαση του ΑΚΕΛ για καταψήφιση και αυτού του προϋπολογισμού έχει ήδη ανακοινωθεί. Αυτό που εγώ θα κάνω σήμερα είναι να εκθέσω το πολιτικό μας σκεπτικό. Τους λόγους δηλαδή που το κόμμα μας επιλέγει να βρίσκεται σταθερά και απαρέγκλιτα απέναντι στις κυβερνητικές επιλογές.

Θέλω να αξιοποιήσω τη δυνατότητα που μου δίνεται, για να απευθυνθώ όχι μόνο στην ολομέλεια, αλλά και στους εντολοδόχους μας, στους πολίτες που μας ακούν και που έχουν δικαίωμα να γνωρίζουν τι είναι αυτό που καθορίζει τον κομματικό μας βηματισμό και προς ποια κατεύθυνση πορευόμαστε.

Με την κυβέρνηση Αναστασιάδη-ΔΗΣΥ μάς χωρίζει ένα βαθύ χάσμα τόσο ως προς τη φιλοσοφία διακυβέρνησης όσο και ως προς τις εφαρμοσμένες πολιτικές. Επιπρόσθετα, κάθετα διαφωνούμε μαζί της με το ύψος της διακυβέρνησής της, το οποίο χαρακτηρίζεται από αλαζονεία και εσιθελισμό. Αυτή τη διάσταση θα αναδείξουμε σε σχέση με τους βασικούς πυλώνες πολιτικής στους οποίους ακουμπά η ζωή και η καθημερινότητά μας.

Το 2021 ήταν μια δύσκολη χρονιά που μας έκανε, πιστεύω, σοφότερους. Και δεν αναφέρομαι μόνο στην πανδημία, η οποία συνεχίζει να δημιουργεί έναν ασφυκτικό κλοιό γύρω μας. Το 2021 ήταν μια δύσκολη χρονιά, γιατί αναδείχθηκε σε όλο του το μεγαλείο το τεράστιο ηθικό έλλειμμα που αφήνει ανεξίτηλο το στίγμα του στη διακυβέρνηση Νίκου Αναστασιάδη-ΔΗΣΥ.

«Διαπλοκή-Διαφθορά-Σύγκρουση Συμφέροντος». Σε αυτό το τρίπτυχο αναφέρομαι το οποίο όχι μόνο εκθέτει τη χώρα μας διεθνώς, αλλά απαξιώνει ακόμα περισσότερο την πολιτική στη συνείδηση των Κυπρίων πολιτών, αναπαράγοντας το στερεότυπο «όλοι είναι ίδιοι».

Το ΑΚΕΛ, αντιδρώντας σε αυτή την ισοπέδωση, στέκεται με σθένος απέναντι στην κυβέρνηση, ασκώντας αυστηρή κριτική. Στάση που οι κυβερνώντες επιμένουν ν' αποκαλούν «στείρα αντιπολίτευση», αναγκάζοντάς μας να τους υπενθυμίσουμε το αυτονόητο· ο θεσμικός μας ρόλος είναι να ελέγχουμε την εκτελεστική εξουσία. Επίμονα και καθημερινά, ως ασφαλιστική δικλίδα για την εύρυθμη λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος. Ειδικά έχοντας απέναντί μας αυτή την κυβέρνηση, η οποία σε θεσμικό επίπεδο έχει τραβήξει την Κύπρο πολλά χρόνια πίσω. Έχει τραυματίσει σε μεγάλο βαθμό το κράτος δικαίου.

Επί των ημερών αυτής της κυβέρνησης οι σχέσεις μεταξύ εκτελεστικής και νομοθετικής εξουσίας έχουν υποβαθμιστεί εξαιτίας βασικά της συμπεριφοράς της κυβέρνησης. Το παράδειγμα της μεταρρύθμισης της τοπικής αυτοδιοίκησης είναι ενδεικτικό του τι συμβαίνει. Επειδή προφανώς δε συμφωνεί με την εξέλιξη της συζήτησης στη Βουλή για τη μεταρρύθμιση του θεσμού, η κυβερνητική παράταξη δε δίστασε να θέσει σε κίνδυνο την προσπάθεια για διακομματική συναίνεση και να λήξει επιτέλους μια εκκρεμότητα πολλών χρόνων.

Με πολιτικά πυροτεχνήματα και ξαναζεσταμένες ιδέες, όπως αυτή των πέντε δήμων, ο ΔΗΣΥ υπονομεύει τη μεταρρύθμιση, υπενθυμίζοντάς μας τον κακό του εαυτού, όταν έχετε εμπόδια στην υλοποίηση του ΓΕΣΥ.

Το ΑΚΕΛ και τώρα, όπως ακριβώς κάναμε και τότε, θα συνεχίσει να λειτουργεί ως ανάχωμα κι αν γινόμαστε δυσάρεστοι στους κυβερνώντες. Αυτός είναι ο ρόλος μας ως αντιπολίτευσης και αυτό τον ρόλο θα υπερασπιστούμε με συνέπεια. Το ΑΚΕΛ, με μια ιστορία που συμπληρώνει σχεδόν ένα αιώνα ζωής, ποτέ δε λειτούργησε ως κόμμα διαμαρτυρίας. Πάντοτε αναλαμβάνουμε την ευθύνη μας και δεν αποφεύγουμε τα δύσκολα. Δεν καταφεύγουμε στη βολική σιωπή της πολιτικής ουδετερότητας, αλλά παίρνουμε θέση και τη διατυπώνουμε, ακόμα κι αν δεν είναι δημοφιλής στην κοινωνία. Είμαστε υπεύθυνοι και ειλικρινείς έναντι των πολιτών.

Ένα ακόμα παράδειγμα βγαλμένο από την τρέχουσα επικαιρότητα είναι επίσης χαρακτηριστικό για το πώς συμπεριφέρεται η κυβέρνηση. Αναφέρομαι στο Κέντρο Πρώτης Υποδοχής μεταναστών και αιτητών ασύλου «Πουρνάρα» και στις τραγικές συνθήκες που επικρατούν εκεί. Δυόμισι χιλιάδες άνθρωποι στοιβάχτηκαν σε ένα κέντρο που σχεδιάστηκε και χρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση, για να φιλοξενεί 600 άτομα. Ως αποτέλεσμα αυτής της απαράδεκτης κατάστασης είναι να ξεχειλίζει η ανθρώπινη δυστυχία στα γύρω χωράφια με τους μετανάστες να υποφέρουν, τους κατοίκους της περιοχής να διαμαρτύρονται και την κυβέρνηση να παρακολουθεί αμήχανη και αποτέλεσμα της ανικανότητάς της να διαχειριστεί το πρόβλημα. Και την ίδια ώρα να προσπαθεί να φορτώσει σε όλους τους άλλους τα προβλήματα που η ίδια προκαλεί με την ανικανότητα και την ανευθυνότητά της.

Το βολικό για εμάς θα ήταν να σιωπήσουμε και αγκιστρωμένοι στην πολιτική ουδετερότητα να κλείσουμε τα μάτια σε μια ανθρώπινη τραγωδία που μας προσβάλλει τόσο ως κράτος όσο και ως πολίτες. Δεν το κάνουμε όμως, γιατί -θα το επαναλάβω- ο ρόλος μας είναι να λειτουργούμε ως η φωνή των πολιτών, αλλά και ως η δύναμη που απαιτεί δικαιοσύνη και ανθρωποκεντρικές πολιτικές. Παρεμπιπτόντως, χθες κυκλοφόρησε η είδηση ότι στη Δανία -εκεί που υπάρχει κράτος δικαίου- η πρώην Υπουργός Μετανάστευσης πήγε φυλακή, γιατί χώρισε ζευγάρια προσφύγων που έφτασαν στη χώρα. Δε χρειάζεται να κάμω κανένα σχόλιο. Εκεί έχουν κράτος δικαίου, εδώ το κράτος δικαίου αγνοείται.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Για σχεδόν δύο χρόνια ζούμε κάτω από τη βαριά σκιά της πανδημίας. Υπό αυτές τις συνθήκες που διαμόρφωσε ο COVID-19, η διαφύλαξη της ζωής αποτελεί την πρώτη και μέγιστη προτεραιότητα. Ως ΑΚΕΛ, επενδύουμε τις ελπίδες για έξοδο από την εφιαλτική κατάσταση στην επιστήμη. Το πρόγραμμα εμβολιασμών είναι μονόδρομος, για να προστατευτούμε από αυτή την ασύμμετρη απειλή. Όταν πεθαίνουν άνθρωποι καθημερινά, δεν έχουμε το δικαίωμα να κρυβόμαστε πίσω από μισόλογα. Γι' αυτό κρίνουμε τα κυβερνητικά μέτρα με υπευθυνότητα και με μοναδικό γνώμονα την προστασία των συνανθρώπων μας.

Δε θα σχολιάσω από αυτό εδώ το βήμα τους κυβερνητικούς χειρισμούς, αν και οι παλινωδίες, οι αντιφάσεις, οι αστοχίες και οι προχειρότητες είναι τέτοιες που συχνά προκαλούν. Θεωρούμε καθήκον μας να βλέπουμε τη μεγάλη εικόνα από την οποία το ΑΚΕΛ ξεχωρίζει το μείζον ζήτημα που ανέδειξε αυτή η πρωτοφανής κρίση: τον ρόλο των δημόσιων νοσηλευτηρίων.

Όλοι όσοι υποβάθμιζαν την αξία του δημοσίου ως συτλοβάτη του τομέα της υγείας, μετά από αυτή την τρομακτική εμπειρία των τελευταίων δύο χρόνων θα πρέπει να κάνουν δεύτερες σκέψεις. Όσον δε αφορά στο έμπυχο δυναμικό, τους γιατρούς, τους νοσηλευτές, το παραϊατρικό προσωπικό αισθάνομαι την ανάγκη να εκφράσω για ακόμα μια φορά ένα μεγάλο και από καρδιάς «ευχαριστώ» για το έργο τους.

Ευτυχώς που τα «γιατρούδκια» και τα «νοσοκομούδκια», όπως τους αποκαλούσε το κυβερνητικό στρατόπεδο, δεν άκουσαν τον ηγέτη της κυβερνητικής παράταξης να «πάνε να εργαστούν αλλού, αν δεν τους αρέσει» και στέκονται μπροστάρηδες στον πόλεμο κατά της πανδημίας. Τα δημόσια νοσηλευτήρια δε, παρότι αφέθηκαν από την κυβέρνηση να φθίνουν, σήκωσαν -και σηκώνουν ακόμα- το κυρίως βάρος της πιάνιας προσπάθειας ενάντια στην πανδημία.

Την ίδια ώρα που η πανδημία έβγαζε στην επιφάνεια τον καλύτερό μας εαυτό μέσα από την ανιδιοτελή προσφορά των επαγγελματιών υγείας -και όχι μόνο- και μέσα στη δίνη της υγειονομικής κρίσης, ένα βαρύ σύννεφο έπεσε πάνω από τη χώρα μας. Πρόκειται για το σύννεφο των καθεστωτικών πρακτικών που βαραίνουν την κυβέρνηση του ΔΗΣΥ. Πρακτικές που έσυραν τη χώρα μας χρόνια πίσω σε εποχές που ελπίζαμε ότι είχαν παρέλθει οριστικά.

Πώς αλήθεια να χαρακτηρίσουμε την κατάσταση που προκαλεί μια κυβέρνηση η οποία σκίζει σελίδες από τα σχολικά βιβλία, επειδή απλώς διαφωνεί με αυτά που γράφουν; Πώς αλλιώς να χαρακτηρίσουμε τη δίωξη ενός καθηγητή τέχνης για τις δημιουργίες του και μάλιστα εκτός ωρών εργασίας; Πώς αλλιώς να χαρακτηρίσουμε το γεγονός ότι η αστυνομία μπούκαρε σε ένα σπίτι και κατάσχεσε έναν υπολογιστή μετά από καταγγελία της Υπουργού Δικαιοσύνης, γιατί εντόπισε στο διαδίκτυο έναν λογαριασμό που τη σατίριζε;

Τι άλλο, αλήθεια, να πρωτοθυμηθούμε;

Το γεγονός ότι ο ίδιος ο Πρόεδρος δήλωνε ανερευθρίαστα ότι για το μέγα σκάνδαλο των διαβατηρίων, αν ήθελε, θα μπορούσε «να παρέμβει στις ανακριτικές αρχές, για να παρουσιάσουν φάκελο, ο οποίος δε θα δικαιολογούσε τη δίωξη από πλευράς Γενικού Εισαγγελέα», αλλά μας έκανε τη χάρη να μην παρέμβει;

Το γεγονός ότι ξένοι δημοσιογράφοι στο κατώφλι ευρωπαϊκής συνόδου περίμεναν μέσα στη βροχή τον Πρόεδρο, για να τον ρωτήσουν για την εμπλοκή του στα Pandora Papers; Πάλι καλά βέβαια που ο Πρόεδρος δεν έκλεισε και σ' αυτούς ραντεβού με τον διάβολο, όπως έκανε με συμπατριώτες μας δημοσιογράφους, γιατί τόλμησαν να τον ρωτήσουν κάτι δυσάρεστο. Οι κυβερνώντες, βλέπετε, δεν αντέχουν τα δυσάρεστα και τα επικριτικά δημοσιεύματα, γι' αυτό και επιστράτευαν μια στρατιά από συμβούλους στο Προεδρικό, για να τα ελέγχουν, τους οποίους φυσικά αδροπληρώνει ο φορολογούμενος πολίτης.

Το γεγονός ότι το BBC πρόβαλε ντοκιμαντέρ για την Κύπρο με τον απαξιωτικό τίτλο «The offshore President» ενοχλεί τους κυβερνώντες; Ή το ανεκδιήγητο επιχείρημα του Προέδρου για τα περί εμπλοκής του οικογενειακού του περιγύρου στο σκάνδαλο των πολιτογραφήσεων, λέγοντας επί λέξει: «Μα, τι θέλετε; Επειδή είναι παιδιά μου, να μείνουν άνεργοι;». Θα μπορούσαμε να απαριθμήσουμε και άλλα παραδείγματα, όμως εδώ θα βάλω μια άνω τελεία.

Επί των ημερών του Νίκου Αναστασιάδη και του ΔΗΣΥ οι παθογένειες του πολιτικού συστήματος έχουν πληθύνει, έχουν πολλαπλασιαστεί, με τις περισσότερες μάλιστα να έχουν ονοματεπώνυμο που βγαίνει από το Προεδρικό και την Πινδάρου. Και μόνο από το κεφάλαιο «Άριστοι των άριστων» θα μπορούσαμε να αντλήσουμε εξαιρετικά διδακτικά παραδείγματα!

Θα αρκεστώ απλώς στην υπενθύμιση της θλιβερής περίπτωσης του τέως Επιτρόπου Εθελοντισμού, του Γιάννη Γιαννάκη, για να υπογραμμίσω ότι αυτή η κυβερνητική νοοτροπία που αναπαράγει και απογειώνει την αναξιοκρατία μάς προκαλεί. Κατά τον ίδιο τρόπο που προκαλεί το βόλεμα των ημετέρων στο Προεδρικό, γεγονός που και πάλι είχε την τιμητική του στα πρωτοσέλιδα. Το ηθικό έλλειμμα της διακυβέρνησης του ΔΗΣΥ αποτελεί βασικό άξονα στην αντιπολιτευτική μας στάση. Κι αυτό όχι τυχαία. Το χειρότερο που μπορεί να συμβεί σε μια χώρα είναι η εξουσία να μην έχει ηθικές αναστολές. Κι αυτό ακριβώς συμβαίνει στη χώρα μας.

Οι ενστάσεις μας όμως δεν εξαντλούνται στα θέματα που απαρίθμησα προηγουμένως, όσο σοβαρά κι αν είναι αυτά. Ως κόμμα της αριστεράς, ιεραρχούμε ψηλά στις προτεραιότητές μας το κοινωνικό κράτος πρόνοιας. Και σε αυτό το θέμα η απόκλιση μας από τις κυβερνητικές επιλογές είναι τεράστια. Είναι προφανές ότι έχουμε διαφορετική φιλοσοφία, καθώς στη δική μας αντίληψη το κράτος οφείλει να είναι αρωγός και συμπαραστάτης πρωτίστως των οικονομικά ασθενέστερων, πράγμα που σήμερα δε συμβαίνει.

Ας αναρωτηθούν, όσοι διαθέτουν κοινωνικές ευαισθησίες: Ποιου είναι η ευθύνη που οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας δεν μπορούν να προσφέρουν πραγματική στήριξη σε όσους την έχουν ανάγκη; Ποιος έχει την ευθύνη για το τσουβάλιασμα σε στέγες ηλικιωμένων ανήλικων παιδιών, ασυνόδευτων μεταναστών, ψυχικά ασθενών; Αυτή είναι η έννοια της κοινωνικής προστασίας που η κυβέρνηση υπηρετεί;

Για τα ζητήματα της κοινωνικής πολιτικής και κοινωνικής ευημερίας συχνά παρουσιάζονται αριθμοί και στατιστικές. Εγώ δε θα μπω σ' αυτή τη λογική, παρότι έχουν και οι αριθμοί τη σημασία τους. Δε θα το κάνω, γιατί πίσω από τους αριθμούς υπάρχουν άνθρωποι που έχουμε ευθύνη ως πολιτεία να τους φροντίσουμε. Και η πρώτιστη ευθύνη βρίσκεται στην κυβέρνηση, στην όποια κυβέρνηση. Δεν μπορώ λοιπόν να κάνω συζήτηση περί success story, για το οποίο επιάρεται η κυβέρνηση, όταν ένας στους τέσσερις συμπολίτες μας βρίσκεται κάτω από ή στο όριο της φτώχειας. Μιλάμε για σχεδόν 200 χιλιάδες άτομα!

Δεν μπορώ να προσθαφαιρώ αριθμούς, όταν χιλιάδες νοικοκυριά αγωνίζονται να βγάλουν τον μήνα και είναι βυθισμένα στο άγχος και στην οικονομική ανασφάλεια. Είναι βολικό να καμωνόμαστε ότι δεν τα βλέπουμε και δεν τα ακούμε. Είναι βολικό να γυρίζουμε το κεφάλι αλλού και με επικοινωνιακές τακτικές να αποκρύβουμε το θλιβερό γεγονός. Ως ΑΚΕΛ όμως, θεωρούμε υποχρέωση όλους αυτούς τους ταλαιπωρημένους συνανθρώπους μας να τους δώσουμε φωνή, ώστε μέσα σε αυτή την αίθουσα, στον ναό της δημοκρατίας, επιτέλους να ακουστούν.

Διακόσιες χιλιάδες άνθρωποι στο όριο της φτώχειας! Ας κρατήσουμε αυτό τον αριθμό. Γιατί με την κρίση της πανδημίας από τη μια και την ακρίβια από την άλλη ο κίνδυνος για φτωχοποίηση μεγαλύτερου ποσοστού του πληθυσμού είναι κάτι περισσότερο από ορατός. Αυτός ο κίνδυνος γίνεται ακόμα πιο μεγάλος, γιατί η κοινωνική πολιτική της κυβέρνησης του ΔΗΣΥ εξαντλείται στο ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα, το οποίο αδυνατεί να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τα πολλαπλά προβλήματα που υπάρχουν. Το ΕΕΕ διαμορφώθηκε με τη λογική του περιορισμού των δικαιούχων, αντί της παροχής βοήθειας σε αυτούς που πραγματικά έχουν ανάγκη. Το ΕΕΕ αδυνατεί να καταστεί ένα πραγματικό δίκτυο προστασίας των οικονομικά ασθενέστερων. Απλώς μοιράζει τη φτώχεια σε περισσότερους. Αν προσθέσουμε δε και τις διοικητικές δυσκολίες στην εφαρμογή του, οι οποίες μέχρι σήμερα δεν έχουν ξεπεραστεί, το ΕΕΕ δεν έχει πετύχει τον σκοπό του. Αλήθεια, έχει κανέναν από εμάς εδώ στην αίθουσα που δεν τον παίρνουν καθημερινά τηλέφωνο αγανακτισμένοι πολίτες για το ότι κανένας δεν απαντά τα τηλέφωνα και ότι κανένας δεν απαντά στα αιτήματά τους;

Κατά καιρούς έχουμε καταθέσει συγκεκριμένες προτάσεις για την ουσιαστική βελτίωση του θεσμού. Βελτίωση επιβάλλεται να υπάρξει στα κριτήρια των δικαιούχων, αλλά και στο ύψος των επιδομάτων. Εάν τα €480 ήταν υποφερτά το 2014 για ένα άτομο, σήμερα είναι απελπιστικά λίγα και ανεπαρκή. Είναι επιβεβλημένη η αναθεώρηση του καλαθιού των βασικών αναγκών, καθώς και η αναπροσαρμογή όλων των επιδομάτων στα σημερινά πραγματικά δεδομένα.

Η θέση μας είναι ξεκάθαρη· χρειάζεται επανασχεδιασμός της κοινωνικής πολιτικής για τη δημιουργία ενός πραγματικά σύγχρονου κράτους πρόνοιας που να στηρίζει αποτελεσματικά τους πολίτες. Η Κύπρος χρειάζεται πολιτικές που να καταπολεμούν την οικονομική και κοινωνική ανισότητα και να διοχετεύουν επαρκείς πόρους στους χαμηλόμισθους και στις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού.

Πολλή συζήτηση έγινε για την αναδιοργάνωση και τον εκσυγχρονισμό των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας. Έπειτα από μεγάλη αναμονή και συνεχείς εξαγγελίες που αποδεικνύονταν άνευ περιεχομένου, πριν

από δύο χρόνια η κυβέρνηση δημοσιοποίησε τελικά το σχέδιο αναδιάρθρωσής τους. Έχουμε έντονες αμφιβολίες αν η αναδιάρθρωση θα οδηγήσει σε βελτίωση του συστήματος. Κι αυτό, γιατί διέπεται από φιλοσοφία περιορισμού του ρόλου των δημόσιων υπηρεσιών μόνο σε επιτελικό επίπεδο και αναθέτει τον κρίσιμο ρόλο της παρέμβασης και της εφαρμογής κοινωνικών προγραμμάτων στον ιδιωτικό τομέα και στην αγορά υπηρεσιών. Με αυτή τη φιλοσοφία η εφαρμογή της κοινωνικής πολιτικής τίθεται κάτω από την προϋπόθεση της οικονομικής βιωσιμότητας και του κέρδους, γεγονός που θα προκαλέσει υποβάθμιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Η υποβάθμιση του κοινωνικού κράτους, οι στρεβλώσεις και οι αδυναμίες στο ΕΕΕ, η έλλειψη δομών παιδικής προστασίας, η απουσία δομών για τη φροντίδα ενήλικων παιδιών με αναπηρία, η απουσία αποτελεσματικής και ολοκληρωμένης στεγαστικής πολιτικής και πολλά άλλα οδηγούν σε απόγνωση τους χιλιάδες οικονομικά ευάλωτους συμπολίτες μας.

Κύριε Πρόεδρε,

Συναδέλφισσες,

Συνάδελφοι,

Κάθε κράτος έχει ανάγκη από μια οικονομία ισχυρή και βιώσιμη η οποία να έχει τη δυνατότητα να στηρίζει ένα αποτελεσματικό κοινωνικό κράτος. Να μπορεί να φέρει πρόοδο στη χώρα και να προσφέρει ευημερία στους πολίτες. Η κυβέρνηση εστιάζει στον ρυθμό ανάπτυξης, ώστε να δώσει τα εύσημα στον εαυτό της για την οικονομική πολιτική που εφαρμόζει. Κάτω όμως από το χαλί του ρυθμού ανάπτυξης η κυβέρνηση κρύβει τις παθολογίες, τις στρεβλώσεις και την έλλειψη προοπτικής της κυπριακής οικονομίας. Είναι πεπεισμένη ότι το αναπτυξιακό μοντέλο της χώρας μας βρίσκεται σε τέλμα. Έχει εξαντλήσει τα περιθώριά του και επείγοντως χρειάζεται ένα νέο μοντέλο, που θα ανοίξει νέους ορίζοντες.

Η πανδημία έφερε στο προσκήνιο με ακόμα πιο έντονο τρόπο την ανάγκη να υπάρξει επανασχεδιασμός του αναπτυξιακού μοντέλου. Παρ' όλο που και γι' αυτό υπήρξαν εξαγγελίες, στην πράξη ελάχιστα έχουν γίνει. Η κυβέρνηση βολεύτηκε με τη βιομηχανία των «χρυσών διαβατηρίων», προκαλώντας όμως σοβαρές ανισοροπίες και προβλήματα στην αγορά, που σήμερα καλείται να διαχειριστεί εξαιτίας της άρον άρον κατάργησης του προγράμματος. Τρόπος του λέγειν δηλαδή «κατάργηση του προγράμματος», γιατί η κυβέρνηση συνεχίζει να εγκρίνει εκκρεμούσες αιτήσεις, κανείς δε γνωρίζει τι θα γίνει, τι γίνεται, υπάρχει πάλι ένα κλίμα αδιαφάνειας και μυστικισμού.

Η περιβόητη στρατηγική για τον τουρισμό παραμένει κλειδωμένη στα συρτάρια. Ο πρωτογενής και δευτερογενής τομέας έχουν αφεθεί να λειτουργούν χωρίς πλάνο και στρατηγική.

Στον τομέα της ενέργειας εξαιτίας της ανικανότητας της κυβέρνησης παραμείναμε εξαρτώμενοι στην παραγωγή ηλεκτρισμού με το πετρέλαιο, πληρώνοντας υψηλά πρόστιμα για ρύπους και στα θέματα ενεργειακής φτώχειας βρισκόμαστε πάνω από τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στον τομέα της υγείας και της παιδείας η κυβέρνηση επιδίδεται σε έναν αγώνα υποβάθμισης των δημόσιων υποδομών, θεωρώντας προφανώς ότι με αυτό τον τρόπο θα αυξηθούν οι ευκαιρίες για τον ιδιωτικό τομέα.

Μιλώντας για τον τομέα της υγείας, είναι φανερό ότι το ΓΕΣΥ, που αποτελεί μια μεγάλη κατάκτηση για τον λαό μας, για την οποία το ΑΚΕΛ διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο, χρειάζεται βελτίωση, χρειάζεται διορθώσεις, χρειάζεται αντιμετώπιση των στρεβλώσεων, χωρίς φυσικά να αλλάξουμε τη φιλοσοφία, την αρχιτεκτονική και τον χαρακτήρα του. Πρώτα απ' όλα, επιβάλλεται η ουσιαστική στήριξη των δημόσιων νοσηλευτηρίων, τα οποία στη δική μας αντίληψη αποτελούν τη ραχοκοκκαλιά του συστήματος. Στον δε τομέα της έρευνας και καινοτομίας, παρά τις βελτιώσεις που έγιναν, η Κύπρος συνεχίζει να παραμένει ουραγός στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Ακόμα και πριν από την πανδημία η κυπριακή οικονομία είχε ν' αντιμετωπίσει σημαντικές προκλήσεις, τις οποίες η κυβέρνηση του ΔΗΣΥ όχι μόνο δεν έχει αντιμετωπίσει, αλλά δεν έχει καν εγκύψει σοβαρά σ' αυτές. Για σκοπούς οικονομίας του χρόνου συνοπτικά θα αναφέρω μόνο μερικά παραδείγματα.

Η κυβέρνηση του ΔΗΣΥ δεν έχει δώσει ουσιαστικές λύσεις, για ν' αντιμετωπίσει τις εισοδηματικές και κοινωνικές ανισότητες. Είναι αρκούντως ενδεικτικό το γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια το μερίδιο των μισθών στο ΑΕΠ έχει μειωθεί, σε αντίθεση με τα κέρδη που το μερίδιό τους έχει αυξηθεί.

Η κυβέρνηση παραμένει επιτήδεια ουδέτερη σε σχέση με αιτήματα των εργαζομένων όπως η νομοθετική κατοχύρωση των συλλογικών συμβάσεων και ο καθορισμός μηχανισμού για τη διαμόρφωση ελάχιστων όρων απασχόλησης μεταξύ των οποίων και ο κατώτατος μισθός. Έχει στείλει στις ελληνικές καλένδες το δικαιολογημένο αίτημα της κατάργησης του 12% πέναλτι για σύνταξη στα 63. Επιπρόσθετα, δε δείχνει διατεθειμένη να συζητήσει την πλήρη επαναφορά της ΑΤΑ στον δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα, ώστε να αποκατασταθεί η αγοραστική δύναμη των μισθών των εργαζομένων, ιδιαίτερα στις σημερινές συνθήκες αυξανόμενης ακρίβιας.

Λειτουργεί η κυβέρνηση στην ουσία παρελκυστικά, για να ροκανίσει τον χρόνο που της έχει απομείνει στην εξουσία. Το πρόβλημα όμως είναι ότι ο λαός τελικά πληρώνει την αδυναμία, την ανικανότητα και την

απροθυμία της να δώσει λύσεις υπέρ της κοινωνίας. Ενδιαφέρεται πρωτίστως να εξυπηρετήσει τα μεγάλα συμφέροντα των λίγων και προνομιούχων.

Ενδεικτικό αυτής της πολιτικής συμπεριφοράς είναι το γεγονός ότι κάθε φορά που οι τράπεζες απαιτούν νέες νομοθεσίες, για να διασφαλίσουν τα συμφέροντά τους, η κυβέρνηση και ο ΔΗΣΥ τρέχουν με τη μορφή του κατεπείγοντος να τα εγκρίνουν στη Βουλή. Όταν πρόκειται για τους πολίτες, η κυβέρνηση όχι μόνο βραδυπορεί, αλλά, αν τύχει και τελικά εγκριθεί κάτι υπέρ της κοινωνίας, ο Πρόεδρος συνήθως το αναπέμπει ή το αναφέρει στο Ανώτατο. Όπως έκανε και τώρα με τη μείωση του συντελεστή ΦΠΑ στον ηλεκτρισμό, την οποία ψήφισαν όλα τα κόμματα πλην του ΔΗΣΥ που την καταψήφισε.

Η κυβέρνηση μεθόδευσε τη χρεοκοπία, το κλείσιμο και το ξεπούλημα του συνεργατισμού, αφήνοντάς μας στο έλεος του ολιγοπωλίου δύο μεγάλων τραπεζών, οι οποίες ανήκουν σε ξένους. Αυτό είναι εξαιρετικά επικίνδυνο για την οικονομία του τόπου και γενικά για τον τόπο.

Η κυβέρνηση με τις πολιτικές της έχει δημιουργήσει κι άλλα επικίνδυνα φαινόμενα για τη χώρα και για την εθνική μας ασφάλεια. Παρέδωσε το μοναδικό εμπορικό λιμάνι της χώρας σε ιδιωτικά συμφέροντα με το επιχείρημα ότι θα καταστήσει την Κύπρο περιφερειακό κέντρο. Εταιρείες έφυγαν από τη χώρα μας, οι χρεώσεις αυξήθηκαν, τα προβλήματα πολλαπλασιάστηκαν.

Μεθόδευσε το κλείσιμο της Επιτροπής Σιτηρών και παρ' ολίγο η Κύπρος να ξεμείνει από σιτηρά, αφού δεν είχε στρατηγικά αποθέματα ως όφειλε διά νόμου η κυβέρνηση να διατηρεί.

Η κυβέρνηση μεθόδευσε το κλείσιμο του εθνικού αερομεταφορέα. Ένα νησιωτικό και ημικατεχόμενο κράτος, απομονωμένο στην Ανατολική Μεσόγειο, όπως είναι η Κύπρος, δεν έχει αερομεταφορέα. Τα εισιτήρια δεν έχουν γίνει πιο φτηνά, όπως προπαγάνδιζε η κυβέρνηση, και η ταλαιπωρία, για να ταξιδέψει κάποιος κάπου, έγινε μεγαλύτερη.

Ευτυχώς, η αντίδραση η δική μας, μαζί με άλλα κόμματα, απέτρεψε το ξεπούλημα της Cyta, για την οποία ο κ. Αβέρωφ Νεοφύτου προέβλεπε το 2010 ότι σε συνθήκες ανταγωνισμού έχει μόνο πέντε χρόνια ζωής. Έντεκα χρόνια από τότε η Cyta καταγράφει κέρδη ρεκόρ, τα οποία θα κατέληγαν στη τσέπη ιδιωτών και όχι προς όφελος του δημοσίου.

Συναδέλφισσες,

Συνάδελφοι,

Η κυβέρνηση πλείστες τόσες φορές στα χρόνια της διακυβέρνησής της έχει πείσει ότι δεν έχει όραμα για το αύριο. Αρκείται στη διαχείριση του σήμερα, προωθώντας το πρόσκαιρο κέρδος, την αρπαχτή και το βόλεμα των ημετέρων.

Για να καλύψει την έλλειψη οράματος και συγκροτημένης οικονομικής πολιτικής, η κυβέρνηση κάθε χρόνο παρουσιάζει πολυδιαφημισμένα σχέδια και δεσμεύεται για διάφορα τα οποία συνήθως μένουν στα χαρτιά. Η εμπειρία έχει δείξει ότι στην υλοποίηση των δεσμεύσεών της η κυβέρνηση Αναστασιάδη-Συναγερμού δεν έχει το καλύτερο όνομα, εξού και επί των ημερών της το ρήμα «δεσμεύομαι» έγινε το πιο σύντομο ανέκδοτο.

Μιλώντας για εξαγγελίες και δεσμεύσεις αναπόφευκτα ερχόμαστε στο θέμα της υλοποίησης του αναπτυξιακού προϋπολογισμού του κράτους. Και σε αυτό τον τομέα η κυβέρνηση λαμβάνει πολύ χαμηλό βαθμό, τον χαμηλότερο απ' όλες τις κυβερνήσεις. Το ποσοστό υλοποίησης συνήθως κυμαίνεται γύρω στο 65%, γεγονός που σημαίνει ότι κάθε χρόνο ένα στα τρία έργα που εξαγγέλλει η κυβέρνηση δεν υλοποιείται. Και κάθε χρόνο η κυβέρνηση έρχεται και τα επανεξαγγέλλει, εμπαίζοντας ουσιαστικά τους πολίτες.

Είναι αδήριτη η ανάγκη να δημιουργήσουμε μια οικονομία κτισμένη σε στέρεες βάσεις, προσανατολισμένη προς μια βιώσιμη, ισορροπημένη και με κοινωνικό πρόσημο ανάπτυξη.

Επανεξετάζοντας το αναπτυξιακό μας μοντέλο, πρέπει να στηρίξουμε τον πρωτογενή και τον δευτερογενή τομέα, οι οποίοι έχουν αφεθεί τα τελευταία χρόνια στο περιθώριο. Επιβάλλεται να στηρίξουμε τη γεωργία και την κτηνοτροφία, καθώς και την κυπριακή βιομηχανία. Επιβάλλεται ουσιαστική στήριξη στις μικρές οικογενειακές επιχειρήσεις και στους αυτοτελώς εργαζόμενους, που αποτελούν τη ραχοκοκκαλιά της κυπριακής οικονομίας. Επιβάλλεται παροχή κινήτρων όχι μόνο για προσέλκυση επενδύσεων από το εξωτερικό, αλλά και για να στηριχθεί η ανάπτυξη των κυπριακών επιχειρήσεων.

Την ίδια ώρα χρειάζεται να στραφούμε και σε νέους τομείς που όλο το προηγούμενο διάστημα βρέθηκαν σε δεύτερη μοίρα. Να δημιουργήσουμε μια οικονομία της γνώσης, αυξάνοντας την επένδυση στους τομείς της έρευνας, της καινοτομίας και της τεχνολογίας, βελτιώνοντας τις υποδομές που είναι απαραίτητες για την ανάπτυξη αυτών των τομέων.

Επιβάλλεται να προωθήσουμε την κυκλική και πράσινη οικονομία με αποφασιστικότητα και γρηγορότερο ρυθμό, γιατί και πάλι καθυστερούμε.

Επιβάλλεται να βελτιώσουμε τη λειτουργία του κράτους, για να απαλλαγεί από τις στρεβλώσεις και τα προβλήματά του. Τα στελέχη της κυβερνητικής παράταξης, όταν ήταν στην αντιπολίτευση, μιλούσαν για «λίπος»

στη δημόσια υπηρεσία που έπρεπε να εξαλειφθεί. Εννιά χρόνια στην εξουσία και, παρά το γεγονός ότι η κυβέρνηση διαθέτει πλέον από το 2017 νομοθεσία για οριζόντια κινητικότητα στην ευρύτερη δημόσια υπηρεσία, ο αριθμός των δημόσιων υπαλλήλων έχει ξεπεράσει κατά πολύ τους αριθμούς του 2012 και την ίδια ώρα οι δαπάνες για αγορά υπηρεσιών έχουν αυξηθεί κατά πολύ. Αν το 2012 υπήρχε «λίπος» στη δημόσια υπηρεσία, είμαι βέβαιος ότι σήμερα η υπηρεσία είναι πατωμένη από χοληστερόλη.

Η πολυδιαφημισμένη λεγόμενη μεταρρύθμιση της δημόσιας υπηρεσίας δε θα αλλάξει ουσιαστικά την κατάσταση, αφού περιορίζεται στην αξιολόγηση και στην προαγωγή των δημόσιων υπαλλήλων και δεν αγγίζει πολύ πιο άμεσες ανάγκες.

Δεν αγγίζει την ανάγκη η δημόσια υπηρεσία να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της κοινωνίας έγκαιρα και αποτελεσματικά, την ανάγκη να περιοριστεί η γραφειοκρατία και να αυξηθεί η διαφάνεια και η λογοδοσία, την ανάγκη να καταστεί η δημόσια υπηρεσία -και κατ' επέκταση το κράτος- πυλώνας διασφάλισης της κοινωνικής προστασίας και της αναπτυξιακής προοπτικής της χώρας, την ανάγκη η δημόσια υπηρεσία να προσαρμοστεί στις νέες συνθήκες και πραγματικότητες της τεχνολογικής εξέλιξης και του ψηφιακού μετασχηματισμού.

Σε σχέση με το φορολογικό σύστημα είναι πεπεισμένοι ότι αυτό θα πρέπει να μεταρρυθμιστεί, ώστε να επιτυγχάνεται δικαιότερη κατανομή των φορολογικών βαρών. Ο πλούτος δεν μπορεί να παραμένει αφορολόγητος.

Πρέπει να υιοθετηθούν κίνητρα για τη βιώσιμη ανάπτυξη και την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προκλήσεων.

Επιβάλλεται επιτέλους να αντιμετωπιστεί η φοροδιαφυγή, η οποία συνεχίζει να είναι πολύ υψηλή, παρότι η κυβέρνηση πήρε από τη Βουλή όσα νομικά και άλλα εργαλεία ζήτησε. Σε σχέση δε με το ιδιωτικό χρέος η κυβέρνηση έχει σηκώσει τα χέρια ψηλά, παρότι με τις ενέργειες και πολιτικές της το έχει εκτοξεύσει. Εάν αρχίσω να παραθέτω τι έλεγαν τότε που ήταν στην αντιπολίτευση για το πολύ μικρότερο ιδιωτικό χρέος, κανονικά η κυβέρνηση αυτή θα έπρεπε να παραιτηθεί μερικές φορές μόνο με αυτά που έλεγαν αυτοί!

Το σχέδιο «Εστία», ακόμα και με επίσημες παραδοχές, έχει αποτύχει. Οι πωλήσεις δανείων σε ιδιωτικά ταμεία αγοράς πιστώσεων προχωρούν ανεμπόδιστα. Η κυβέρνηση όχι μόνο δεν έχει κάνει τίποτα, για να προστατεύσει τους βιώσιμους δανειολήπτες, αλλά με στοχευμένες αλλαγές της νομοθεσίας τους έχει αφήσει εντελώς εκτεθειμένους και έρμαιο στις διαθέσεις των τραπεζών. Η κυβέρνηση από την άλλη δηλώνει ικανοποιημένη για την πορεία του ιδιωτικού χρέους, επειδή τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια έχουν φύγει από τα βιβλία των τραπεζών. Έφυγαν από τα βιβλία των τραπεζών, αλλά έμειναν στην οικονομία και στις πλάτες των δανειοληπτών.

Στο θέμα της ακρίβειας η επιπολαιότητα και η προχειρότητα της κυβέρνησης ξεπέρασε κάθε προηγούμενο. Όταν εμφανίστηκε το πρόβλημα, άφηνε να νοηθεί ότι δε θα μας επηρεάσει ιδιαίτερα. Όταν το ΑΚΕΛ κατέθεσε, μαζί με άλλα κόμματα, πρόταση για μείωση του συντελεστή ΦΠΑ στον ηλεκτρισμό -κάτι που συστήνει και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή- η κυβέρνηση αρχικά τη χλεύασε και προσπάθησε να την αποδομήσει. Τελικά, υπαναχώρησε και αποφάσισε να καταθέσει πρόταση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία όμως είναι κατώτερη από αυτή που με μεγάλη πλειοψηφία ενέκρινε η Βουλή. Για να κάνει το δικό της όμως, η κυβέρνηση με διάταγμα προχωρεί στην εφαρμογή της δικής της πρότασης. Για ακόμα μια φορά η κυβέρνηση ήλθε να υπενθυμίσει τον ετσιθελισμό της.

Όλα αυτά οδηγούν σε μια διαπίστωση: Έχουμε απέναντί μας μια κυβέρνηση χωρίς όραμα, που δεν πολιτεύεται με βάση τα υπαρκτά προβλήματα της κοινωνίας αλλά με βασικό κριτήριο την εξυπηρέτηση συμφερόντων και για ένα επικοινωνιακό κέρδος.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Συζητώντας για τον προϋπολογισμό δεν μπορούμε να μην αναφερθούμε στο Κυπριακό. Όσα σήμερα ζούμε είναι ενδεικτικά της θλιβερής εικόνας που επικρατεί με την οριστική διχοτόμηση να είναι πιο ορατή από ποτέ. Οι τεράστιες ευθύνες της κατοχικής Τουρκίας είναι δεδομένες, πολύ περισσότερο που με προκλητικές, επιθετικές και εν πολλοίς παράνομες ενέργειες, οι οποίες ολοένα και πληθαίνουν, εδραιώνει καθημερινά τα διχοτομικά τετελεσμένα.

Είναι πρόδηλο ότι, για να τερματιστεί αυτή η καταστροφική πορεία και να μπει φραγμός στην τουρκική επιθετικότητα και στη ρητορική για λύση δύο κρατών, η οποία τροφοδοτείται από το παρατεταμένο αδιέξοδο, πρέπει να επαναρχίσουν οι διαπραγματεύσεις. Δυστυχώς, προς το παρόν τέτοια προοπτική δε διαφαίνεται. Η πολυτέλεια του χρόνου δε μας παρέχεται, αφού η άγνοια παρέλευσή του απολήγει σε βάρος των προοπτικών της λύσης. Τα δεδομένα επί του εδάφους καθίστανται όλο και πιο αρνητικά όσο επενδύουμε σε αναποτελεσματικές πολιτικές και όσο επικεντρωνόμαστε στην πονεμένη ιστορία των κυρώσεων που ακόμα θα πονέσουν την Τουρκία.

Η διάρρηξη του ζημιογόνου αδιεξόδου μπορεί να επιτευχθεί, αν εμείς αναλάβουμε συγκεκριμένες και στοχευμένες πρωτοβουλίες, προσπαθώντας να αναγεννήσουμε τη διαπραγματευτική διαδικασία στη σωστή της

βάση. Πρέπει πρώτα απ' όλα να κατανοήσουμε ότι, αν δεν κινηθούμε εμείς, δεν πρόκειται να κινηθούν άλλοι για εμάς.

Κατά γενική παραδοχή το 2017 είχαμε φθάσει πολύ κοντά στην επίλυση των βασικών πτυχών του Κυπριακού, κάτι που θα καθιστούσε πλέον αναπόδραστη τη συνολική λύση. Έτσι εξηγείται γιατί ο κ. Γκουτέρες στις εκθέσεις που υπέβαλλε στο Συμβούλιο Ασφαλείας, πλην της τελευταίας, επέμενε στη συνέχιση των διαπραγματεύσεων από το σημείο που είχαν μείνει. Αντιλαμβανόταν πλήρως ότι, αν αυτό γινόταν αποδεκτό στην πράξη, θα μπορούσαμε, ανάλογα βέβαια με τη συμπεριφορά κυρίως της Τουρκίας, μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα να καταλήξουμε στην πολυπόθητη λύση.

Το ΑΚΕΛ, ως υπεύθυνο και σοβαρό κόμμα που εργάζεται με συνέπεια για λύση εντός του συμφωνημένου πλαισίου, πριν από ένα χρόνο υπέβαλε στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας ολοκληρωμένη πρόταση για διάρρηξη του αδιεξόδου.

Η πρόταση του ΑΚΕΛ υπηρετεί δύο βασικούς στόχους. Αρχικά, με συγκεκριμένα βήματα μπορούμε να πείσουμε ότι είναι ειλικρινής η διακηρυγμένη ετοιμότητα της ελληνοκυπριακής πλευράς για επανέναρξη των διαπραγματεύσεων. Με αυτό τον τρόπο θα αποκατασταθεί η ανύπαρκτη αξιοπιστία και πειστικότητα του Προέδρου στο Κυπριακό έναντι του διεθνούς παράγοντα, όπως διαπιστώνει ο διαπραγματευτής της ελληνοκυπριακής πλευράς κ. Μαυρογιάννης. Επειδή είμαι βέβαιος ότι με παρακολουθεί ο Κυβερνητικός Εκπρόσωπος -του έχουν χρεώσει το ΑΚΕΛ- θα είναι καλά κάποια στιγμή να σχολιάσει και τον κ. Μαυρογιάννη γι' αυτά που λέει για τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

Αναποκρινόμενοι στη θέση του γενικού γραμματέα του ΟΗΕ, για να αξιοποιηθεί το φυσικό αέριο ως καταλύτης για επανέναρξη των διαπραγματεύσεων, υποβάλαμε πρόταση για το πώς μπορεί αυτό να επιτευχθεί. Μια πρόταση η οποία δεν παραβιάζει κόκκινες γραμμές της πλευράς μας ούτε και εισηγείται απαράδεκτες υποχωρήσεις.

Η πρόταση για επανέναρξη των διαπραγματεύσεων αρχίζει με υπογράμμιση της επιμονής μας σε λύση δικαιοδικής διζωνικής ομοσπονδίας με πολιτική ισότητα, όπως αυτή καθορίζεται στα σχετικά ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας χωρίς όρους και προϋποθέσεις. Μπορεί αυτή η θέση να φαίνεται -και είναι- αυτονόητη, αλλά ιδιαίτερα μέσα στις σημερινές συνθήκες αποκτά ιδιαίτερη βαρύτητα, αφού μετά το Κραν Μοντανά η Άγκυρα, καθώς και η νέα τουρκοκυπριακή ηγεσία εμμένουν ουσιαστικά σε λύση δύο κρατών. Περαιτέρω, εκφράζουμε την ετοιμότητά μας να συνεχίσουμε τη διαπραγμάτευση από εκεί που είχε μείνει στη βάση της κοινής διακήρυξης του 2014, στο πλαίσιο του γενικού γραμματέα του ΟΗΕ και διαφυλάσσοντας τις συγκλίσεις.

Ασφαλώς, κανείς δεν μπορεί να εγγυηθεί ότι, αν η πρότασή μας γίνει αποδεκτή και υποβληθεί από τον Πρόεδρο Αναστασιάδη, η Τουρκία και ο κ. Τατάρ θα συνεργαστούν για επανέναρξη των ουσιαστικών διαπραγματεύσεων και για κατάληξη σε λύση εντός του συμφωνημένου πλαισίου. Τουλάχιστον όμως, θα πιεστούν προς αυτή την κατεύθυνση, αφού, αν δεν το πράξουν, θα μείνουν εκτεθειμένοι. Μέχρι σήμερα η Τουρκία δικαιώνεται στην έκθεση του γενικού γραμματέα του Σεπτέμβρη του 2017.

Αν δοθεί το αναγκαίο βάρος στην πρόταση του ΑΚΕΛ, η οποία συγκεκριμενοποιεί επίμονες και παραγωγικές εισηγήσεις του γενικού γραμματέα του ΟΗΕ, μπορούμε να ευελπιστούμε ότι θα υπάρξει προοπτική διάρρηξης του σημερινού αδιεξόδου. Αυτός είναι ο πιο ασφαλής και αποτελεσματικός τρόπος, για να αντιμετωπιστεί το ντελίριο αδιαλλαγίας της Τουρκίας. Κάτι που δεν μπορούν να πετύχουν οι λεγόμενες «νέες ιδέες» που προβάλλονται τόσο εσωτερικά όσο και από τρίτους στο εξωτερικό. Αυτές οι ιδέες αχρηστεύουν βασικές συγκλίσεις που χρειάστηκαν δεκαετίες για να επιτευχθούν και στην πραγματικότητα δεν είναι καθόλου νέες. Αντίθετα, μας παίρνουν τουλάχιστον είκοσι χρόνια πίσω και, αν τελικά επικρατήσουν, θα μας σύρουν στις ατέρμονες συζητήσεις του παρελθόντος.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, αντί να εκτιμήσει το γεγονός ότι το κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης τού εισηγείται μια συγκεκριμένη πρόταση για έξοδο από το επικίνδυνο αδιέξοδο, όχι μόνο την απέρριψε χωρίς συζήτηση, αλλά μας κατηγορεί κιόλας από πάνω για δήθεν απαράδεκτες υποχωρήσεις. Ένα θα πούμε: εμείς ποτέ δε δεχθήκαμε και δεν πρόκειται ποτέ να δεχθούμε έστω να συζητήσουμε για λύση δύο κρατών. Την απορρίπτουμε κατηγορηματικά. Ο Πρόεδρος μας μπορεί να πει το ίδιο;

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Άρχισα την ομιλία μου με το «διά ταύτα» και με αυτό θα τελειώσω. Το ΑΚΕΛ, τιμώντας τον ρόλο του ως αξιωματική αντιπολίτευση, δεν μπορεί να υπερψηφίσει τον προϋπολογισμό. Θα είναι σαν να αναιρούμε τον πολιτικό μας εαυτό. Όχι μόνο επειδή δε θέλουμε να γίνουμε ανακόλουθοι, αλλά και γιατί αυτό δε συνάδει με τον ρόλο που ο λαός μάς ανέθεσε· να ελέγχουμε την κυβέρνηση Αναστασιάδη-ΔΗΣΥ και να προστατεύουμε τα συμφέροντα της πλειοψηφίας της κοινωνίας από τις ανπιλαϊκές της πολιτικές. Στην αρχή της ομιλίας μου είχα πει ότι θέλω να αξιοποιήσω αυτή την ευκαιρία για να απευθυνθώ στους εντολοδόχους μας, στους συμπολίτες μας, στον λαό, για να τους στείλω ένα μήνυμα αισιοδοξίας ότι απέναντι στις ετεροβαρείς κυβερνητικές πολιτικές μπορεί να υπάρξει μια αναπτυξιακή πολιτική με κοινωνικό πρόσημο. Ως ΑΚΕΛ, σε αυτό τον δρόμο θα συνεχίσουμε να βαδίζουμε με συνέπεια, μέχρι να επιτύχουμε την προοδευτική αλλαγή.

Πριν κατέλθω από το βήμα, θα ήθελα από μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας του ΑΚΕΛ να ευχαριστήσω την επιτροπή Οικονομικών και ειδικά τους λειτουργούς της επιτροπής Οικονομικών, τους λειτουργούς της Βουλής, που, όπως κάθε χρόνο, έκαναν εξαιρετική δουλειά.

Θέλω με αυτή την ευκαιρία επίσης να ευχαριστήσω την πρόεδρο και τα μέλη της επιτροπής Οικονομικών, να ευχηθώ σε όλους καλές γιορτές, δημιουργική νέα χρονιά και προπαντός, στις εποχές που ζούμε, υγεία για όλους!

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ πολύ τον κ. Στεφάνου, τον γενικό γραμματέα του ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις.

Τον λόγο τώρα θα πάρει ο συνάδελφος Αβέρωφ Νεοφύτου, πρόεδρος του Δημοκρατικού Συναγερμού.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

Πρόεδρε, το «ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις» είναι ο εκλογικός μας συνδυασμός.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Α, επειδή κοντεύουν οι εκλογές, Στέφανέ μου, είπα να το υπενθυμίσω, να πκιάετε δουλειά!

Α, είναι άλλος συνδυασμός εκείνος, άλλος...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

Ε, καλά, εστέρησέν μας το η Υπηρεσία Εκλογών, εννά μας το στερήσετε τζιαι εσείς;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Όι, απεναντίας, εδώ είμαστε να το διορθώσουμε! Έθθα το ξαναπούμε. Ο ναός της δημοκρατίας!

Λοιπόν, κύριε Αβέρωφ Νεοφύτου, έχετε τον λόγο.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Κύριε προεδρεύων της Βουλής, έντζιε αφήνουν πλάσμα να αγιάσει οι φίλοι της αριστεράς!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κατ' ακρίβειαν, δεν είναι «προεδρεύων», αλλά «Πρόεδρε της Βουλής»! Έσειε διαφορά! Όι να αρχίσουμε 'πού τούτα, πριν να ξεκινήσουμε.

(Γέλια)

Παρακαλώ!

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Λέω, αγαπητέ μου και αγαπητοί, οι φίλοι της αριστεράς έντζιε αφήνουν πλάσμα να αγιάσει! Ένα κόμμα που κυβέρνησε από το 2008 έως το 2013 και παρέδωσε μία χρεοκοπημένη οικονομία, που αξιολογήθηκε από τους οίκους αξιολόγησης στο πιο χαμηλό σκαλοπάτι της κατηγορίας σκουπιδιών, που διπλασίασε το δημόσιο χρέος -καταγράφηκε η πιο μεγάλη οικονομική ύφεση που γνώρισε ποτέ η χώρα- που ανέβασε την ανεργία στο 16% με 18%, που γέμισε τη χώρα με κοινωνικά παντοπωλεία, που κούρεψε το λάβαρο της εργατιάς, την ΑΤΑ, που με δικά τους νομοσχέδια το 2012 κουρεύτηκαν οι κοινωνικές παροχές. Μια κυβέρνηση που μας απέκλεισε από τις αγορές και μας οδήγησε στις τρόικες, μας έκανε απόψε από το βήμα αυτό, το επίσημο της Βουλής, μαθήματα οικονομίας! Μια οικονομία που σήμερα εν μέσω της πανδημίας καταγράφει ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης, που πλησιάζουν το 6%, πολύ υψηλότερους από τον μέσο όρο στην Ευρώπη, καθώς επίσης το 2020 με τα lockdowns η Κύπρος είχε το χαμηλότερο ποσοστό ύφεσης σε σχέση με τον μέσο όρο στην Ευρώπη.

Επανάλαβε και τις γνωστές κατηγορίες για την κυβέρνηση του Συναγερμού, για τον Συναγερμό, για τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Αυτά τα ίδια, τα επαναλαμβανόμενα, που κρίθηκαν σε επτά εκλογικές αναμετρήσεις, από το 2013 έως το 2021, με επτά απανωτές ήττες του ΑΚΕΛ και στα ιστορικά χαμηλότερα ποσοστά του κόμματός του και επαναλαμβάνουν το ίδιο τροπάρι εδώ και χρόνια. Πόσες απαντήσεις από τον κυπριακό λαό να πάρουν;

Μας έκανε επίσης και μαθήματα για το «λίπος» και ότι αυξήσαμε τους εργαζομένους στη δημόσια υπηρεσία. Το 2012 είχε 52 267 δημόσιους υπαλλήλους και μετά από έντεκα χρόνια, που είναι λογικό εξελικτικά να μεγαλώνουν οι αριθμοί, είναι μόλις στους 47 925 σήμερα.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Μα πόθεν τα βρίσκες τούτα;

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Μας είπε και για το ποσοστό των ανθρώπων που διαβιούν κάτω από το όριο της φτώχειας, κύριε Πρόεδρε. Ξέχασε ότι μας παρέδωσε ένα ποσοστό των Κυπρίων κάτω από το όριο της φτώχειας που πλησίαζε το 28%, που πλησίαζε το 30%, ενώ το 2020 άγγιξε το ιστορικό χαμηλό της τάξης του 17,6%, το χαμηλότερο που είχε ποτέ η Κυπριακή Δημοκρατία και τέσσερις ολόκληρες μονάδες κάτω από τον μέσο όρο στην Ευρώπη, που είναι το 22%.

Να μην επαναλάβω το θέμα των κοινωνικών παντοπωλείων, που φύτευαν όπως τα μανιτάρια! Μας μίλησε για τη Cyta. Τη Cyta της εποχής τους, τη Cyta της Δρομολαξιάς, τη Cyta Hellas, που ήταν στα πρόθυρα της χρεοκοπίας και με τη σωστή εξυγίανση, με τα νομοσχέδια που έφερε αυτή η κυβέρνηση η νεοφιλελεύθερη, που της έδωσε ευελιξία χωρίς να αλλάξει το ιδιοκτησιακό της καθεστώς, την έκανε πιο δυνατή από ό,τι στο παρελθόν αυξάνοντας την κερδοφορία της. Επί των ημερών του ΑΚΕΛ, του προστάτη της Cyta, κινδύνευσε να χρεοκοπήσει και επί της διακυβέρνησης των νεοφιλελεύθερων εξυγιάνθηκε από τα σκάνδαλά σας και καταγράφει ιστορικά κέρδη!

Ακούσαμε και για την ιδιωτικοποίηση του λιμανιού της Λεμεσού ότι είναι ξεπούλημα! Η πρόσφατη ιδιωτικοποίηση όμως του λιμανιού της Λάρνακας με αριστερό δήμαρχο και πρωτεύσαντα στην κεντρική επιτροπή του ΑΚΕΛ είναι μια μεγάλη επιτυχία του δημάρχου του ΑΚΕΛ! Ο κόσμος μάς βλέπει, μας ακούει και κρίνει.

Κύριε Πρόεδρε, να έρθω και στο γραπτό μου κείμενο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πολύ ωραία. Έδωκές μας αντίγραφο, κύριε Νεοφύτου;

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Νομίζω έδωσα.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ο προϋπολογισμός είναι η πυξίδα μας, το εργαλείο που θέτει τους όρους και τους πόρους για την υλοποίηση του προγράμματος μιας κυβέρνησης. Η ψήφισή του αποτελεί δικαίως την κορυφαία πράξη ενός κοινοβουλίου.

Ο προϋπολογισμός που συζητάμε σήμερα είναι διαφορετικός από οποιοδήποτε άλλο. Γιατί, ακόμη κι αν ζούμε μέρες πανδημίας, η σωστή διαχείρισή της μάς δίνει σήμερα το δικαίωμα όχι μόνο να αναλύουμε την ύφεση, αλλά να επεξηγούμε την ανάπτυξη.

Και ξεκινώ με ένα μεγάλο ευχαριστώ σε αυτούς στους οποίους το οφείλουμε, στους συμπολίτες μας. Σε αυτούς που από την πρώτη στιγμή έδειξαν κατανόηση και ωριμότητα, ευθύνη για την οικογένειά τους και τους συνανθρώπους τους. Τήρησαν τα μέτρα, άκουσαν τους επιστήμονες και συνέβαλαν στη σημαντική αναχαίτιση της πανδημίας. Τα θετικά αποτελέσματα στην υγειονομική αντιμετώπιση της πανδημίας οφείλονται πρώτα απ' όλα στην υπεύθυνη στάση των συμπολιτών μας. Τους χρωστούμε γρήγορη και ακόμη καλύτερη εξέλιξη. Και είμαστε σε θέση να τους το ανταποδώσουμε, γιατί καταφέραμε όχι μόνο να αντιμετωπίσουμε τις οικονομικές επιπτώσεις, αλλά και να μεταστρέψουμε το κλίμα στην οικονομία, με αποτέλεσμα τους σημερινούς υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης. Ανάπτυξη που σημαίνει δουλειές, τζιρούς, εισόδημα, πάνω απ' όλα αξιοπρέπεια.

Είμαι περήφανος που κυβέρνηση και Δημοκρατικός Συναγερμός και με εθνική συνεννόηση σταθήκαμε δίπλα στην κοινωνία σε άλλη μια κρίση, σε ακόμη μια οικονομική δοκιμασία, όπως αυτές του 1974 και του 2013, και είμαστε και πάλι όρθιοι δίνοντας μέλλον, ελπίδα και προοπτική στη χώρα μας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η οικονομική κρίση του 2013 οφειλόταν κατά κύριο λόγο στις παθογένειες της οικονομίας μας. Σε εκείνες τις πολύ δύσκολες ώρες υπήρχε μια σημαντική μεταβλητή με την οποία είμαι σίγουρος ότι θα συμφωνήσει και ο φίλος Υπουργός Οικονομικών. Η λειτουργία της οικονομίας δεν είχε διακοπεί τότε, ενώ ο τουρισμός σημείωνε ρεκόρ αφίξεων και εισοδημάτων.

Η υγειονομική και η συνεπακόλουθη οικονομική κρίση του 2020 -την οποία βιώσαμε- δεν οφειλόταν σε παθογένειες της οικονομίας μας. Αν ήταν μια παθολόγος οικονομία, όπως αυτή που παραλάβαμε το 2013, θέλω να φανταστούμε πόσο πιο δύσκολο θα ήταν να αντιμετωπιστεί αυτή η πρωτόγνωρη υγειονομική κρίση. Τα μεγάλα προβλήματα τα είχαμε επιλύσει. Αυτό όμως που οι σημερινές δυσκολίες κατέδειξαν είναι τα όριά μας, τα όρια της παραδοσιακής οικονομικής διαχείρισης, όπως τα γνωρίζαμε.

Σήμερα είμαστε σοφότεροι, διότι η πανδημία κατέστησε σαφές ένα δεδομένο, την επιτακτική ανάγκη διαμόρφωσης και εφαρμογής μιας ριζικά διαφορετικής πολιτικής σε όλα τα επίπεδα. Μιας πολιτικής που στηρίζεται στον σεβασμό για τη φύση και τους πόρους της, που δεν είναι ανεξάντλητοι. Μιας οικονομικής πολιτικής στραμμένης στη μακροπρόθεσμη και βιώσιμη ανάπτυξη με πολύτιμο σύμμαχο τη σύγχρονη τεχνολογία. Μιας βιωσιμότητας που είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τα μεγάλα ζητήματα που απασχολούν την

κοινωνία σήμερα: τη διευκόλυνση της καθημερινότητας του πολίτη, την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, την υιοθέτηση ενός πιο υγιούς, πιο διαφανούς και πιο αποτελεσματικού προτύπου λειτουργίας.

Χάρη στη συνετή διαχείριση των δημόσιων οικονομικών, αλλά και των στοχευμένων κινήσεων των Υπουργείων Οικονομικών, Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Υγείας και της στρατηγικής του Προέδρου της Δημοκρατίας ενισχύθηκε ουσιαστικά ο κλάδος της υγείας, για να ανταποκριθεί στις πιεστικές ανάγκες που δημιουργήθηκαν.

Παράλληλα, περισσότεροι από 210 000 εργαζόμενοι στηρίχθηκαν μέσω των ειδικών σχεδίων μέχρι τον περασμένο Οκτώβριο. Δώδεκα σχέδια στήριξης και συνολικά €1,7 δις, για να ξανασταθεί η κοινωνία μας όρθια, για να μην απαξιωθεί το ανθρωπινό δυναμικό μέσω της ανεργίας και για να διατηρηθούν οι θέσεις εργασίας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Τα αποτελέσματα των προαναφερόμενων κινήσεων είναι χειροπιαστά. Ο ρυθμός οικονομικής ανάπτυξης το 2021 -όπως είπα και προηγουμένως- πλησιάζει το 6%, ενώ το 2020 ήταν 5,1%. Και την ώρα που παραλάβαμε μια οικονομία με την ανεργία να φτάνει το 16% με 18% αντιμετωπίζουμε σήμερα, όπου πάμε, ένα ευχάριστο «πρόβλημα», να βιώνουμε περίοδο πλήρους απασχόλησης, σχεδόν πλήρους απασχόλησης, με ένα από τα κυριότερα προβλήματα να είναι η έλλειψη ανθρωπίνου δυναμικού, και τα αποτελέσματά της να αναγνωρίζονται όχι μόνον από τους οίκους αξιολόγησης, που κατατάσσουν τη χώρα μας σε καλύτερη θέση από πολλές άλλες ευρωπαϊκές και μεγαλύτερες οικονομίες, αλλά και από την ίδια την κοινωνία μας.

Βρέθηκα προσωπικά σε όλες τις επαρχίες. Συνομίλησα με μεγαλύτερους και μικρότερους επιχειρηματίες, με βιομήχανους, με ξενοδόχους, με εστιάτορες, με αγρότες και κτηνοτρόφους. Γυναίκες και άντρες που αποτελούν τη ραχοκοκκαλιά της οικονομίας, που η προκοπή και η αξιοσύνη της δουλειάς τους είναι συνώνυμη με την ίδια τους τη ζωή. Και νιώθω πραγματικά περήφανος για τη χώρα μας, όταν ακούω από τα δικά τους χείλη ότι σήμερα, με την πανδημία σε εξέλιξη, το μεγαλύτερο, αλλά ευχάριστο «πρόβλημα» που αντιμετωπίζουν είναι η έλλειψη ανθρωπίνου δυναμικού. Αυτή είναι μια κατάκτηση του Δημοκρατικού Συναγερμού, της κυβέρνησης, του ιδιωτικού τομέα, όλων των φορέων και κοινωνικών εταίρων και όλων των κομμάτων που στήριξαν τις κυβερνητικές πολιτικές, που ψήφιζαν προϋπολογισμούς. Και δεν μπορεί κανείς αυτά τα μεγάλα επιτεύγματα ούτε να τα υποβαθμίσει για μικροπολιτικά συμφέροντα ούτε να τα αγνοήσει. Απλώς, καταθέτουμε την πραγματικότητα. Δεν πανηγυρίζουμε, γιατί δε λύθηκαν, και δεν ισχυριζόμαστε ότι θα λυθούν όλα τα προβλήματα του τόπου.

Όμως, σε αυτή τη βάση θα χτίσουμε όχι μόνο το 2022, αλλά ολόκληρο το μέλλον της χώρας μας. Ο προϋπολογισμός που συζητάμε σήμερα προνοεί αυξημένες κατά 10% αναπτυξιακές δαπάνες σε σχέση με πέρσι και ενδεικτικά αναφέρω δαπάνες ύψους €717 εκατομ. για την πράσινη ανάπτυξη, ώστε να οδηγηθούμε στην απεξάρτηση της οικονομίας από τις διακυμάνσεις στις διεθνείς τιμές των ορυκτών καυσίμων. Και, όταν λέμε να προχωρήσουμε στην πράσινη ανάπτυξη, να δούμε την υγεία των κατοίκων, θεωρώ πως δεν είναι ορθό πολιτικά το ΑΚΕΛ να διαμαρτύρεται για το Δάλι, για να μετακινηθούν τα ασφαλικά και την άλλη μέρα να μετακινούνται στο Μίτσερσντ και να διαμαρτύρονται να μην πάνε ούτε εκεί.

Στον προϋπολογισμό έχουμε επίσης δαπάνες ύψους €170 εκατομ. για έργα ψηφιακής μετάβασης, αύξησης της παραγωγικότητας και της παραγωγικής βάσης. Έτσι χτίζεται το μέλλον, με πράξεις, πρόγραμμα και στοχοπροσήλωση.

Αν θέλετε, μπορώ να σας δώσω τώρα το βήμα να μου απαντήσετε.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Είναι 70 000 στο δημόσιο, κύριε Νεοφύτου, με βάση στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας. Αυτό σχολιάζαμε με τον...

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Απλώς, κύριε Δαμιανού, συγχύζετε κάτι.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Δε συγχύζουμε τίποτε, κύριε Νεοφύτου. Είναι 72 000 συνολικά και είναι 53 000...

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Θα σας πω τι έχω πει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Καλές οι διακοπές. Βάλετε τα μαγνητόφωνά σας, ώστε να καταγράφονται τα νούμερα, αν έκανε λάθος στο σύνολο, στη σούμα.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Να ξανακοιτάξετε τα data σας.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Να σας τα αναρτήσουμε τώρα, για να τα δείτε και εσείς.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Μιλάτε για τον δημόσιο και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα. Εγώ αναφέρθηκα στον δημόσιο τομέα. Αν προσθέσουμε και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα, το 2012 ήταν γύρω στους 75 000. Άρα, με τα ίδια...

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Κύριε Νεοφύτου, δε συγχύζουμε τίποτε απολύτως. Είναι 72 000 στον ευρύτερο δημόσιο τομέα και είναι 53 000 στον δημόσιο και ημιδημόσιο με βάση στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας.

Εσείς λέτε ό,τι θέλετε! Συνεχίστε!

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Θα επαναλάβω: Στον δημόσιο τομέα το 2012 ήταν 52 267, το 2021 47 000. Ο αριθμός των υπαλλήλων στον δημόσιο και τον ημιδημόσιο τομέα κατά το 2021 είναι κατά αρκετές χιλιάδες μικρότερος σε σύγκριση με αυτόν στον δημόσιο και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα κατά το 2012.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ, συνάδελφοι!

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Από πέρυσι μιλούσαμε εδώ για έναν προϋπολογισμό έκτακτης ανάγκης, που απέδωσε τα μέγιστα διαφυλάττοντας με τις πρόνοιές του την υγεία των συνανθρώπων μας και στηρίζοντας την οικονομία. Σήμερα μιλάμε για έναν αναπτυξιακό προϋπολογισμό, έναν προϋπολογισμό που δε στοχεύει στο πρόσκαιρο κομματικό όφελος, αλλά στο αύριο, που ανοίγει τον δρόμο των μεταρρυθμίσεων στην τοπική αυτοδιοίκηση, τη δημόσια υπηρεσία, τη δικαιοσύνη, την εκπαίδευση.

Προχωρούμε μπροστά στηρίζοντας και εκσυγχρονίζοντας τον πρωτογενή τομέα, τον μεταποιητικό τομέα, τον τουρισμό και τη ναυτιλία, την υγεία και την εκπαίδευση. Και το όχημα, για να τα πετύχουμε όλα αυτά, είναι το Ταμείο Ανάκαμψης. Το σχέδιο «Κύπρος-το αύριο» αποτελεί το νέο αναγκαίο μοντέλο ανάπτυξης της επόμενης μέρας. Και, για να συμβεί αυτό, μπορούμε και πρέπει να αξιοποιήσουμε τα €4,5 δις από το Ταμείο Ανάκαμψης που αντιστοιχούν στην κυπριακή οικονομία με την ίδια σοβαρότητα και υπευθυνότητα, ώστε να χτίσουμε πάνω σε όσα έχουμε πετύχει μέσω των ριζοσπαστικών μεταρρυθμίσεων που ήδη εφαρμόζονται στη χώρα μας.

Ως αποτέλεσμα της εφαρμογής του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, πέραν της προβλεπόμενης αύξησης του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος, θα προστεθεί ένα επιπλέον ποσοστό αύξησης 7%, ενώ από την υλοποίηση των κονδυλίων του σχεδίου προβλέπονται να δημιουργηθούν πέραν των 11 000 νέων θέσεων, υψηλά αμειβόμενων θέσεων εργασίας, 11 000 νέες θέσεις εργασίας, για να γίνει η αρχή και να μείνουν οι νέοι στον τόπο μας.

Αυτός ο προγραμματισμός μέσω του σχεδίου «Κύπρος-το αύριο» κάνει πράξη όσα είναι ωφέλιμα για την κοινωνία. Θα με έχετε ακούσει να το επαναλαμβάνω συχνά και δε θα κουραστώ να το λέω. Πολιτευόμαστε, για να είμαστε ωφέλιμοι για τους συνανθρώπους μας, όχι για τον εαυτό μας. Πολιτευόμαστε για το κοινό καλό, την κοινή πρόοδο και μέσα σε αυτό το πλαίσιο είναι πολλά αυτά που έχουμε καταφέρει, είτε αντιμετωπίζοντας διαχρονικά προβλήματα είτε προχωρώντας σε ουσιαστικές μεταρρυθμίσεις.

Το ΓΕΣΥ είναι η κυβέρνηση του ΑΚΕΛ που το έβαλε στο ράφι και είναι η κυβέρνηση του Συναγερμού που το εφάρμοσε. Κι είναι ευλογία! Όμως, θα συμφωνήσω απόλυτα -δεν έχω να διαφωνήσω ένα νι- με τον Νικόλα Παπαδόπουλο. Αυτή την ευλογία του ΓΕΣΥ πρέπει να την προστατεύσουμε, χτυπώντας τις καταχρήσεις, χτυπώντας τις παρανομίες, εφαρμόζοντας απόλυτα αυτό που ψηφίσαμε με τον σφαιρικό προϋπολογισμό. Εγώ ήμουν υπέρμαχος του πολυασφαλιστικού, όμως ψήφισα το μονοασφαλιστικό, για να έχει ο Κύπριος ασθενής ΓΕΣΥ. Σήμερα τα είπε τόσο ξεκάθαρα, τόσο καθαρά ο Νικόλας Παπαδόπουλος. Να εφαρμόσουμε αυστηρά το ΓΕΣΥ που ψηφίσαμε. Διαφορετικά, θα κινδυνεύσουν και τα δημόσια οικονομικά, θα κινδυνεύσει και η ποιότητα υγείας στον τόπο μας. Χαίρομαι, γιατί και ο γενικός γραμματέας του ΑΚΕΛ μίλησε για την αναγκαιότητα να παρθούν διορθωτικά μέτρα.

Άλλη μεταρρύθμιση είναι το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα, για το οποίο θα πω την άποψή μου. Σωστά εφαρμόστηκε! Όταν η ανεργία στη χώρα μας έφτανε το 18%, έπρεπε να δημιουργήσουμε ένα κοινωνικό δίκτυο, να προστατεύσουμε αυτούς που είχαν ανάγκη. Σήμερα σε μια οικονομία της οποίας ένα από τα σοβαρά προβλήματα είναι η έλλειψη ανθρώπινου δυναμικού χρειάζεται μέσα από έναν κοινωνικό διάλογο να επανεξετάσουμε όχι για κατάργηση, αλλά για βελτίωση αυτού του μεταρρυθμιστικού πλαισίου που τέθηκε σε εφαρμογή, όταν η οικονομία είχε συγκεκριμένα χαρακτηριστικά.

Μειώσαμε τη θητεία στην Εθνική Φρουρά και μας έλεγαν πριν από τις εκλογές του 2016 ότι ήταν ένα ψέμα και ότι προσπαθούσαμε να ξεγελάσουμε τους συμπολίτες μας! Το κάναμε πράξη ενισχύοντας και την Εθνική Φρουρά, μετατρέποντάς την σε έναν ημιεπαγγελματικό στρατό.

Δημιουργήθηκαν νέα δικαστήρια. Μέσω αυτής της μεταρρύθμισης σκοπός είναι ο εκ βάθρων ανασχηματισμός του συστήματος απονομής δικαιοσύνης.

Καθιερώθηκε το Μητρώο Αγροτών και η καθολική ασφάλιση της γεωργικής παραγωγής. Πετύχαμε τη δημοσιονομική εξυγίανση με την επαναφορά της αξιοπιστίας του κράτους και του τραπεζικού συστήματος, αλλά και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της χώρας μέσα από φορολογικά και άλλα κίνητρα, όπως αυτά που πρόσφατα παρουσίασε ο Υπουργός Οικονομικών για προσέλκυση επενδύσεων μαζί με τους Υπουργούς Εσωτερικών, Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού.

Με το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, το σχέδιο «Κύπρος-το αύριο», μετατρέπουμε ακόμα μία φορά την κρίση σε ευκαιρία και δίνουμε τη δική μας απάντηση, τον δικό μας σχεδιασμό στις προκλήσεις της επόμενης μέρας. Η υλοποίησή του απαιτεί πίστη και προσήλωση στον στόχο, αποφασιστικότητα, σωστό προγραμματισμό, συνέργειες μεταξύ υπουργείων και υπηρεσιών, χρονική συνέπεια, διοικητική γνώση και ικανότητα. Το σημαντικότερο καθιστά επιβεβλημένη τη συνεργασία των θεσμών της χώρας με προεξάρχοντες την κυβέρνηση, το νομοθετικό σώμα, τη δημόσια υπηρεσία, τα πολιτικά κόμματα και τους κοινωνικούς εταίρους.

Όποιες διαφορές και αν μας χωρίζουν, αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι, μας ενώνει το καθήκον να δημιουργήσουμε την Κύπρο του αύριο. Απ' αυτό το βήμα σας καλώ να δώσουμε στην πατρίδα μας την ευκαιρία που της αξίζει για ένα μέλλον καλύτερο για τα παιδιά και τα εγγόνια μας. Αυτό θέλει από εμάς η κοινωνία και αυτό τον πήχη πρέπει να ξεπεράσουμε.

Πέρασαν πέντε μήνες από τις τελευταίες βουλευτικές εκλογές και την έκφραση της βούλησης του λαού. Οι συμπολίτες μας έστειλαν πολλά και σημαντικά μηνύματα. Το πιο σημαντικό μήνυμα, το πιο καθαρό αίτημα ήταν να προχωρήσουμε σε τομές και ρήξεις, προς την κατεύθυνση μιας σύγχρονης ευρωπαϊκής χώρας, στην οργάνωση της κεντρικής διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης, στην απονομή δικαιοσύνης και στην ισονομία, στην εξυπηρέτηση του πολίτη και στη χρήση της τεχνολογίας, στην αντιμετώπιση της συστημικής διαφθοράς, στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και στην οικοδόμηση ενός νέου, υγιούς και βιώσιμου οικονομικού μοντέλου, όπου η Κύπρος δυναμικά θα προοδεύει.

Τα μηνύματα, αγαπητοί συνάδελφοι, όχι μόνο πρέπει να τα πάρουμε, αλλά πρέπει να τα κάνουμε και πράξη. Να δείξουμε με τη συμπεριφορά μας, τις πολιτικές μας, την παραγωγή έργου εκ μέρους του κοινοβουλίου μας και ότι εξυπηρετούμε στο έπακρο τον λόγο για τον οποίο είμαστε εδώ. Μέσα από τη συζήτηση για τις μεταρρυθμίσεις, που θα ανοίξουν τον δρόμο για την Κύπρο, για την Κύπρο του αύριο, θα έχουμε την ευκαιρία να αποδείξουμε στην κοινωνία ότι, ναι, πήραμε τα μηνύματα.

Όμως, κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η μεγαλύτερη μεταρρύθμιση που θα αλλάξει ριζικά τη μοίρα μας είναι η λύση του Κυπριακού. Όμως, και σε αυτό το θέμα μαθήματα πατριωτισμού από το ΑΚΕΛ είναι καλό να περιορίζονται. Το κόμμα που είπε το «όχι», για να τιμεντώσει το «ναι» και φθάναμε σε οριακά σημεία να τιμεντωθεί η διχοτόμηση, ίσως θα ήταν καλό να κρατούσε πιο ήπιους τόνους. Στόχος αταλάντευτος παραμένει η απελευθέρωση και επανένωση της χώρας, όπως καταγράφεται στα ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών και όπως επιτάσσουν οι αρχές και οι αξίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όσο η πατρίδα μας παραμένει μοιρασμένη και υπό κατοχή τόσο τα οράματα του κυπριακού ελληνισμού παραμένουν ανεκπλήρωτα. Δυστυχώς όμως, η Τουρκία μένει εγκλωβισμένη στον ρόλο του ταραξία, εισβάλλει στην κυπριακή ΑΟΖ και επιχειρεί να δημιουργήσει νέα τετελεσμένα στην Αμμόχωστο. Και δεν είναι σωστό να επιρρίπτουμε ευθύνες γιατί δεν επαναρχίζει ο διάλογος και να μην κατανοούμε ότι το μόνο εμπόδιο στην επανέναρχη του διαλόγου είναι οι προκλητικές ενέργειες της Τουρκίας, αλλά και η μη θέλησή τους για επανέναρχη του διαλόγου.

Θα ήταν αδόκιμο να υποστηρίξει κανείς σήμερα πως τα δεδομένα για την επίλυση του Κυπριακού είναι ευκολότερα. Αναγνωρίζουμε τις δυσκολίες, ωστόσο την ίδια ώρα δε λείπει η βούληση του Δημοκρατικού Συναγερμού και του Προέδρου και της κυβέρνησής του να ξεπεραστούν οι δυσκολίες αυτές. Γνωρίζουμε ότι οι παρανομίες, οι παρενοχλήσεις και οι προκλήσεις της Τουρκίας δεν πρόκειται να εκλείψουν, εάν δεν επανεκκινήσει ο διάλογος.

Γ' αυτό στηρίζουμε τις προσπάθειες για επανέναρχη του διαλόγου. Πρέπει όμως όλοι -και είναι θεωρώ ταπεινά υποχρέωσή μας πατριωτική- να περνάμε το μήνυμα και στο εξωτερικό πως είμαστε έτοιμοι για επανεκκίνηση των συνομιλιών και οι πιέσεις να γίνουν προς την αδιαλλαξία της τουρκικής πλευράς.

Και εμείς είμαστε πανέτοιμοι, όποτε και αν το επιλέξει ο γενικός γραμματέας, να παρακαθήσουμε σε έναν νέο διάλογο, για να γίνει πράξη η θέση που ο ίδιος ο κ. Γκουτέρες έχει εκφράσει, ότι η Κύπρος πρέπει να καταστεί επιτέλους ένα κανονικό και φυσιολογικό κράτος χωρίς τη δεσποτεία τρίτων χωρών, χωρίς ξένους εγγυητές και κατοχικά στρατεύματα, μέσα στους κόλπους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μια ενωμένη, ελεύθερη Κύπρος, ικανή να παράσχει συνθήκες ευημερίας και ανάπτυξης σε όλους ανεξαιρέτα τους πολίτες. Και απ' αυτό τον σκοπό, αλλά και στόχο δεν πρόκειται εμείς ως Δημοκρατικός Συναγερμός να παρεκκλίνουμε ποτέ.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Θέλω να κλείσω την τοποθέτησή μου για τον προϋπολογισμό του 2022 καταθέτοντας συνοπτικά το όραμά μας. Το όραμά μας για ένα ποιοτικό, σύγχρονο κράτος, φιλικό προς τις επιχειρήσεις, που θα παρέχει κίνητρα και θα επενδύει στην έρευνα και την καινοτομία, που θα υπηρετεί και δε θα ταλαιπωρεί τους πολίτες. Ένα ψηφιακά μετασχηματισμένο κράτος, που θα ανοίγει δρόμους στη νεοφυή επιχειρηματικότητα και μέσα από την ανάπτυξη να στηρίζει τις ευάλωτες ομάδες, που θα στηρίζει και θα ενδυναμώνει την προοπτική των δυναμικών τομέων της οικονομίας, που θα δημιουργεί νέους τομείς ανάπτυξης στους οποίους υπάρχει προοπτική. Να συνεχίσουμε ενθαρρύνοντας την οικονομική δραστηριότητα με όσο το δυνατό χαμηλότερα φορολογικά βάρη, αλλά και λιγότερη γραφειοκρατία. Να φτιάξουμε ένα κράτος επιτελικό με επιτελικούς σχεδιασμούς και μεταρρυθμίσεις ριζοσπαστικές, να δώσουμε βάθος στην αναπτυξιακή προσπάθεια και την περαιτέρω ενίσχυση της οικονομίας. Και πρέπει με θάρρος όλοι να συνεχίσουμε για το καλό της χώρας, των πολιτών και των μελλοντικών γενιών. Και με συνεννόηση μπορούμε μαζί να σπρώξουμε την Κύπρο ακόμα πιο μπροστά.

Στόχος μας είναι στα επόμενα χρόνια να αυξήσουμε σημαντικά το κατά κεφαλήν εισόδημα του Κυπρίου πολίτη και έχουμε τις προοπτικές και το όραμα να το πετύχουμε. Και, για να υπάρχει σταθερότητα πολιτική, οικονομική και κοινωνική, είναι -και το θεωρούμε- προαπαιτούμενο να συνεχίσει ο Δημοκρατικός Συναγερμός σε συνεργασία και με άλλες δυνάμεις τη διακυβέρνηση της χώρας.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Με στρατηγική επιδίωξη να συνεχιστεί η μακροοικονομική, δημοσιονομική και χρηματοπιστωτική σταθερότητα και να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας. Στόχος είναι να εδραιώσουμε συνθήκες αειφόρου ευημερίας, κοινωνικής συνοχής και να καταστήσουμε την κυπριακή οικονομία πιο ανταγωνιστική και παραγωγική σε κάθε τομέα.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Με αυτές τις σκέψεις σας καλώ προς ψήφιση του φετινού προϋπολογισμού του κράτους και ευχαριστώ τα κόμματα που ήδη τοποθετήθηκαν για την υπερψήφιση του προϋπολογισμού διασφαλίζοντας τη σταθερότητα της χώρας. Ενός προϋπολογισμού αναπτυξιακού με αύξηση στις κοινωνικές δαπάνες που θα συνδράμει στην πορεία ανάπτυξης της κυπριακής οικονομίας.

Κλείνοντας, επιθυμώ να ευχαριστήσω θερμά την πρόεδρο και τους συναδέλφους μέλη της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού και τους συνεργάτες τους, τα επαγγελματικά στελέχη της Βουλής, τη γενική διεύθυνση και όλο το προσωπικό της Βουλής, καθώς επίσης τον Υπουργό Οικονομικών για τη συνεργασία, όπως επίσης και τους συνεργάτες του στο Υπουργείο Οικονομικών που εργάστηκαν για την ετοιμασία του προϋπολογισμού. Να ευχαριστήσουμε τον κάθε υπουργό της κυβέρνησης για τη συνδρομή του στην αναπτυξιακή πορεία της χώρας και για τις μεταρρυθμίσεις.

Σας ευχαριστώ και εύχομαι ολόψυχα καλά Χριστούγεννα και καλές γιορτές σε όλους!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Να ευχαριστήσουμε τον πρόεδρο του Δημοκρατικού Συναγερμού για την ομιλία του.

Εδώ τελειώνει η σημερινή συνεδρία.

Η συζήτηση θα συνεχιστεί ες αύριον την πρωία κατά την ενάτη πρωινή, ημέρα Πέμπτη, 16 Δεκεμβρίου.

(Ωρα διακοπής: 8.00 μ.μ.)

(Ωρα επανέναρξης: 9.16 π.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ)

Πολύ ωραία! Εκάμαμε και μια απλή, έτσι ωραία καινοτομία, εφοδιάσαμε, για τον χρόνο που έχει αποφασιστεί, έχουμε μετρητές μπροστά, πίσω, άρα όλοι θα έχουν την ίδια ευκαιρία, όπως είχε ο αγαπητός Κώστας Κώστα να παρακολουθεί τον χρόνο και να κτυπά το κουδούνι. Άρα, το κουδούνι κατάσχετα, κύριε Κώστα, να μου το παραδώσεις.

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτή)

Α, στην επιτροπή Οικονομικών. Εσείς που ελέγχετε τα χρήματα, αλλά για τους άλλους τωρά ήρθε. Φαίνεται, εντάξει, καθυστερήσαμε.

Πρώτα πρώτα να ευχαριστήσουμε τους τεχνικούς του Κυπριακού Πρακτορείου Ειδήσεων που είναι στα «ορεινά» και μεταδίδουν την εικόνα στα κυπριακά νοικοκυριά, στον κυπριακό λαό. Είναι οι τεχνικοί μας του

Κυπριακού Πρακτορείου Ειδήσεων, πρώτη φορά τους εντοπίζω εκεί ψηλά. Να ευχαριστήσουμε όλους τους υπηρεσιακούς, από τους κλητήρες μέχρι τη διευθύντρια και την καντίνα, τον Μάριό μας, που μας τροφοδοτεί εδώ, για να ξέρετε ότι, για να μεταφέρεται αυτή η εικόνα, πίσω από τους πενήντα έξι βουλευτές υπάρχει μια αθέατη ομάδα που εργάζεται, συμπεριλαμβανομένων και των κοινοβουλευτικών συνεργατών μας.

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτή)

Και του κ. Τορναρίτη ιδιαίτως.

Τούτων λεχθέντων, να σας ενημερώσω ότι έχουμε κάποιες καθυστερήσεις λόγω ατυχημάτων στον δρόμο. Ο πρώτος που με ενημέρωσε είναι ο συνάδελφος ο Ανδρέας Θεμιστοκλέους, ο οποίος θα μεταφερθεί τελευταίος στη σειρά. Είναι ο πρώτος που με ενημέρωσε. Απλώς, είχε κώλυμα λόγω του ατυχήματος, με ενημέρωσε και του εξήγησα ότι δε θα πάρει τη σειρά άλλου συναδέλφου και θα πάει στο τέλος.

Και θα ξεκινήσουμε με την πρώτη συνάδελο...

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτή)

Παρακαλώ;

Μόλις έρθουν, κύριε, μην ανησυχείτε, θα το καθορίσουμε με τη σειρά.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Εντάξει, επειδή προκύπτει ένα ζήτημα διαδικαστικό, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Εγώ διερωτώμαι, δηλαδή ο καθένας αποφασίζει πότε εννά έρτει να μιλήσει;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Κυπριανού, ασφαλώς όχι.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Διότι άκουσα ότι ο κ. Θεμιστοκλέους έλεγε από πριν «δε θα έρτω εγώ το πρώι να μιλήσω, εννά έρτω να μιλήσω, όποτε θέλω».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Όχι, κύριε συνάδελφε, δε θέλω να σας διακόψω, αλλά είναι λόγω των ατυχημάτων. Ήμουν μάρτυρας. Έγιναν δύο ατυχήματα στον δρόμο.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Καλά, έχει και άλλους που ήρθαν από τη Λεμεσό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εντάξει, κύριοι συνάδελφοι, δε θα κάνω τον τροχονόμο τωρά εγώ. Συνέβη, θα το διευθετήσουμε, μην ανησυχείτε.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Ναι, αλλά, κύριε Πρόεδρε, είναι ένα, αν κάποιος λόγω κάποιου ατυχήματος έχει πρόβλημα, και επαναλαμβάνω ότι και άλλοι συνάδελφοι...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Και οι άλλοι το ίδιο, για όλους.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

...ήρθαν από τη Λεμεσό, ήρθαν από την Πάφο και είναι δαμαί έγκαιρα στην ώρα τους.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριοι συνάδελφοι, σας παρακαλώ. Μα, τωρά υπάρχει λόγος;

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Υπάρχει λόγος, κύριε Πρόεδρε, διότι, αν εγώ αποφασίσω ότι εννά έρτω ή δε θα έρτω στην ώρα μου να μιλήσω και εννά έρτω αύριο τη νύκτα μετά από τον κ. Τορναρίτη να μιλήσω, εννά μιλήσω μετά από τον κ. Τορναρίτη;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Όχι, είναι για το πρωινό πρόγραμμα που έχουμε, θα μεταφερθεί η σειρά. Δεν υπάρχει λόγος να ανησυχείτε.

Το λοιπόν...

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Υπάρχει λόγος να ανησυχούμε, γιατί ο καθένας κάμνει ό,τι θέλει. Αυτό είναι το πρόβλημα δαμέσα δα!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Λίγη υπομονή και θα πάνε όλα κατ' ευχήν.

Το λοιπόν, θα ξεκινήσουμε με τη συνάδελφο τη Ρίτα Σούπερμαν, που είναι η επόμενη στη σειρά, και μετά είναι ο συνάδελφος ο Βαλεντίνος ο Φακοντής και ο Ανδρέας Αποστόλου. Απλώς, το αναφέρω, για να ξέρετε ποιοι συνάδελφοι είναι μετά.

Κυρία Σούπερμαν, το βήμα είναι δικό σας.

ΡΙΤΑ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΣΟΥΠΕΡΜΑΝ:

Καλημέρα σας!

Κύριε Πρόεδρε της Βουλής,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ένας σύγχρονος ανατολικός φιλόσοφος, ο Ινδός Ν. Σρι Ραμ, έλεγε: «Η ανθρωπότητα χωρίζεται σε τρία τμήματα: στο πρώτο ανήκουν οι άνθρωποι που φτιάχνουν Παρθενώνες, στο δεύτερο εκείνοι που τους γκρεμίζουν και στο τρίτο αυτοί που παρατηρούν αδρανείς». Δε μένει τίποτα άλλο παρά να διαλέξουμε συνειδητά με ποιο μέρος της ανθρωπότητας θέλουμε να είμαστε.

Η εποχή μας είναι μια μεταβατική εποχή. Το μέγεθος των αλλαγών που θα ακολουθήσουν μετά το τέλος της πανδημίας δεν μπορεί ακόμη να εκτιμηθεί. Ο COVID-19 μεταλλάσσεται και εξελίσσεται διαρκώς και δε θα τελειώσει με ένα εμβόλιο ούτε με έναν κρότο, αλλά ούτε με κάτι ποιητικώς ανάλογο δυστυχώς. Αντιθέτως, θα τραβήξει σε βάθος χρόνο, χωρίς κανείς να μπορεί να δεσμευτεί ή να υπολογίσει το πότε και το πώς θα απεμπλακεί ο πλανήτης απ' την πανδημική πραγματικότητα, την ίδια ώρα που ο πλανήτης συνεχίζει να αλλάζει εντυπωσιακά σε πολλά επίπεδα. Οι περισσότεροι όμως είτε λόγω εξάντλησης είτε λόγω συνήθειας δε βλέπουν, δε μαθαίνουν, δεν ακούν και δεν καταλαβαίνουν πόσο αλλάζει ο κόσμος, ο πλανήτης, η οικονομία και το μέλλον μας.

Η βασική πρόκληση που υπάρχει είναι οι πολίτες, γιατί είναι αυτοί που τελικά καθορίζουν τον τρόπο με τον οποίο κινούνται τα κράτη συμπεριλαμβανομένου και του δικού μας κράτους. Πώς διαμορφώνονται οι ανάγκες και οι απαιτήσεις τους; Τι νέο αναζητούν; Τι χρειάζονται; Ποιο είναι το προφίλ της επόμενης γενιάς που θα είναι η νέα γενιά ηγετών; Ποιες είναι οι νέες δεξιότητες που απαιτούνται στη νέα πραγματικότητα, όπως διαμορφώνεται;

Ζούμε στον κόσμο της τεχνολογίας, της τεχνητής νοημοσύνης, του μεγάλου όγκου δεδομένων, αλλά και στον κόσμο της πανδημίας, της περιβαλλοντικής αλλαγής, της βιογενετικής, της βιοϊατρικής. Στο κέντρο όλων όμως είναι ο άνθρωπος. Αυτή είναι η μεγαλύτερη πρόκληση, αλλά και το μεγαλύτερο στοίχημα.

Η κυβέρνηση τα τελευταία χρόνια κατάφερε με τη λήψη σωρείας μέτρων να βοηθήσει τους πολίτες της να ανακάμψουν σε μεγάλο βαθμό από τις κρίσεις που ξέσπασαν και συνεχίζουν να υφίστανται στη χώρα μας, τόσο την οικονομική όσο και την πανδημική. Το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας περιλαμβάνει διάφορες δράσεις και αφορά τη δημιουργία ενός ανθεκτικού συστήματος υγείας, την πράσινη συμφωνία, τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της ανθεκτικότητας της κυπριακής οικονομίας, τον ψηφιακό μετασχηματισμό, αλλά και τη διαμόρφωση ενός σύγχρονου εκπαιδευτικού συστήματος, τα οποία αποτελούν μερικούς από τους σημαντικότερους άξονες προς την επίτευξη του στόχου που δεν είναι άλλος από τη δημιουργία ενός σύγχρονου, λειτουργικού και κοινωνικού κράτους.

Επιπρόσθετα των ενεργειών που περιλαμβάνονται στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, η κυβέρνηση με την εφαρμογή της νέας στεγαστικής πολιτικής, καθώς και τη δημιουργία τεσσάρων υφυπουργείων, ήτοι του Υφυπουργείου Ναυτιλίας, του Υφυπουργείου Τουρισμού, του Υφυπουργείου Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής και του Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας, στοχεύει στην εξέλιξη και τον μετασχηματισμό της χώρας μας σε ένα ευρωπαϊκό και ανθρωποκεντρικό κράτος με δράσεις σε νευραλγικής σημασίας τομείς.

Ο προϋπολογισμός του κράτους για το έτος 2022 αντανακλά στον μέγιστο βαθμό τις προσδοκίες της κυβέρνησης για την επίτευξη των προαναφερόμενων στόχων, καθώς ανταποκρίνεται σε μεγάλο βαθμό στις ανάγκες της εποχής μας. Η ψήφισή του θα επηρεάσει θετικά τον εκσυγχρονισμό της δικής μας χώρας, η οποία δυστυχώς έχει πολλά να ζηλέψει από την ευρωπαϊκή οικογένεια, αφού σε πολλούς τομείς κινείται ακόμα με αργοκίνητους ρυθμούς.

Πιθανότατα να μην ανταποκρίνεται στο 100% των αναγκών ή των προσδοκιών, αλλά δίνει μια σύγχρονη πνοή και χαράζει τον δρόμο προς τον εκσυγχρονισμό της κοινωνίας μας. Είναι καιρός να λυθεί η δυσλειτουργικότητα της τοπικής αυτοδιοίκησης, που χρονίζει εδώ και δεκαέξι ολόκληρα χρόνια και διατηρείται για λόγους ψηφοθηρικούς και για να ικανοποιούνται οι φιλοδοξίες μερικών. Είναι καιρός να εκσυγχρονιστεί η δημόσια υπηρεσία, αλλά και η δικαιοσύνη.

Το έργο του εκσυγχρονισμού του κράτους δεν είναι εύκολο και απαιτείται μια επίπονη και μακρόχρονη προσπάθεια. Κοινωνικοί θεσμοί, νοοτροπίες και συμπεριφορές δεν αγοράζονται και ούτε εισάγονται. Προϋποθέτουν κοινωνικές, ιδεολογικές, πολιτισμικές, οικονομικές και πολιτικές δομές, συμπεριφορές και αντιλήψεις που δε μεταφυτεύονται μεμιάς.

Κύριε Πρόεδρε της Βουλής,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Ως βουλευτριά Κερύειας νιώθω έντονα την ανάγκη να μιλήσω για τους Κερυνειώτες, αλλά και για όλους τους πρόσφυγες, μιας και είναι η πρώτη φορά που μου δίνεται η ευκαιρία να μιλήσω από το βήμα αυτό της Βουλής. Στην εποχή που σε όλους τους τομείς απαιτείται εκσυγχρονισμός και αλλαγή, τα τραγικά αποτελέσματα του πολέμου του 1974 παραμένουν ως η παλαιότερη, αλλά και η πλέον σύγχρονη πληγή της χώρας μας. Πώς θα προχωρήσουμε λοιπόν στον εκσυγχρονισμό, όταν ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού εδώ και σαράντα επτά χρόνια νιώθει να δυναμώνει μέσα του το αίσθημα της απογοήτευσης και του παραγκωνισμού; Που μέσα στην ίδια του την πατρίδα νιώθει δεύτερης ποιότητας πολίτης. Που για σαράντα επτά χρόνια τώρα δε βρέθηκαν εκείνοι οι τρόποι που θα απάλυναν τις πληγές των προσφύγων, των συγγενών των αγνοουμένων, των εγκλωβισμένων και γενικά όλων των παθόντων. Δεν είναι, αγαπητοί μου, έλλειψη αξιοπρέπειας, όταν έρχονται στη Βουλή και μαρτυρούν τα προβλήματά τους. Δεν είναι έλλειψη αξιοπρέπειας, όταν ζητούν το δίκαιό τους, όταν ζητούν επιδιορθώσεις στις πολυκατοικίες των συνοικισμών, όταν ζητούν να κρατήσουν τις τουρκοκυπριακές περιουσίες που τους έχουν παραχωρήσει, όταν ζητούν δάνεια, για να σπουδάσουν τα παιδιά τους και να ζήσουν αξιοπρεπώς, όταν ζητούν να μην τους εκποιήσουν τα σπίτια τους. Είναι ακριβώς το αντίθετο, γιατί αυτοί οι άνθρωποι ουδέποτε ύψωσαν το ανάστημά τους, ουδέποτε δημιούργησαν προβλήματα στην όποια κυβέρνηση, απλώς περιμένουν καρτερικά, ώσπου να επιστρέψουν στα σπίτια τους. Απλώς, γιατί έχουν αξιοπρέπεια. Ωστόσο, ο χρόνος δε λειτουργεί θετικά υπέρ τους. Μεγάλωσαν. Μεγαλώνουν. Ο αριθμός μειώθηκε. Άρχισαν να φεύγουν.

Δε θα ήθελα να ήμουν στη θέση των παιδιών των ανθρώπων που πέθαναν στους τελευταίους ορόφους πολυκατοικιών στους συνοικισμούς και λόγω της μη εγκατάστασης ανελκυστήρων τους έδεσαν σε τόνετες καρέκλες και τους κατέβασαν. Δε θα ήθελα να ήμουν στη θέση των παιδιών των ηλικιωμένων που δεν μπορούν να κατεβούν και τους κατεβάζουν με ανυψωτικά μηχανήματα. Έχω την εντύπωση, αγαπητοί συνάδελφοι, ότι ούτε εσείς θα θέλατε να βρεθείτε σε τέτοια θέση.

Αυτό που ορίζουν οι καιροί να γίνει είναι όπως όλοι μας που ανήκουμε στο πρώτο τμήμα της ανθρωπότητας, αυτής δηλαδή που κτίζει Παρθενώνες, εργαζούμε προς την κατεύθυνση μιας ορθολογιστικής αλλαγής πρακτικής και τακτικής, έτσι ώστε να αποφεύγονται οι χρονοβόρες και επίπονες διαδικασίες, να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση για τα θέματα των προσφύγων και να καταστούμε περισσότερο αποτελεσματικοί, όσον αφορά στην απόδοση δικαιοσύνης, στα θέματα ισότιμης κατανομής βαρών και αναγνώρισης της θυσίας και των αγώνων τους. Πρέπει επιτέλους να αντιληφθούμε ότι απέναντί μας έχουμε έναν ηρωικό πληθυσμό που υπέφερε, υποφέρει και δε θα σταματήσει να υποφέρει μέχρι την τελική δικαίωση. Αυτή η αλλαγή επιβάλλεται, γιατί ακριβώς έχουν αλλάξει τα δεδομένα και γιατί είναι δικαίωμα των ανθρώπων αυτών να τυγχάνουν ίσης μεταχείρισης.

Η έκταση της κατεχόμενης γης μας ανέρχεται στο 34,9%. Επιπρόσθετα, ένα 2,6% αποτελεί τη Νεκρή Ζώνη. Η σύνδεση των ιδιοκτητών με τη γη τους, αλλά κυρίως των παιδιών και πλέον των εγγονιών ξεθωριάζει με τον καιρό. Όλοι μας και ειδικότερα η επιτροπή Προσφύγων, Εγκλωβισμένων, Αγνοουμένων, Παθόντων μαζί με τα ανάλογα υπουργεία θα πρέπει να θέσουμε επί τάπητος το θέμα της αποζημίωσης για την απώλεια χρήσης, η οποία όχι μόνο θα συνδέσει τους ιδιοκτήτες με την περιουσία τους, αλλά και τα παιδιά τους. Θα συμβάλει δηλαδή στη διατήρηση της μνήμης και στην αγωνιστικότητα του λαού μας, αλλά και στην αποτροπή πώλησης των περιουσιών στα κατεχόμενα.

Μέσω του προϋπολογισμού δίνεται μια ελπίδα επίλυσης πολλών από τα προβλήματα που προκύπτουν και ήδη έχω αναφέρει. Τόσο ο προϋπολογισμός του Κηδεμόνα Τουρκοκυπριακών Περιουσιών όσο και ο προϋπολογισμός του Κεντρικού Φορέα Ισότιμης Κατανομής Βαρών δίνει αυτή τη δυνατότητα.

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Ένας άλλος σημαντικός τομέας που παρουσιάζεται όλο και πιο απαιτητικός είναι ο τομέας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Πολλά έχουν γίνει, εντούτοις επιβάλλεται να γίνουν ακόμα περισσότερα, έτσι ώστε να εμπεδωθεί ο σεβασμός και η προστασία στον ίδιο τον άνθρωπο. Μέσα στα πλαίσια του εκσυγχρονισμού είναι αδιανόητο το γεγονός ότι δεν υπάρχει ίση συμμετοχή και εκπροσώπηση των γυναικών σε θεσμικές δομές, σε κέντρα λήψης αποφάσεων στον δημόσιο, αλλά και στον ιδιωτικό τομέα. Η παρουσία των γυναικών συνιστά ένα από τα σημαντικότερα ζητούμενα για την ενίσχυση της δημοκρατικής διακυβέρνησης, όπως αυτή γίνεται αντιληπτή και ασκείται στον σύγχρονο κόσμο. Η μη ισόρροπη παρουσία των γυναικών και ανδρών στα θεσμικά κέντρα λήψης αποφάσεων, όπως επίσης στους τομείς κοινωνικής, πολιτικής και οικονομικής ζωής, είναι ένα θέμα επίκαιρο και συνεχίζει να αποτελεί σημαντικότερο δημοκρατικό έλλειμμα.

Η εργασία όλων των επιτροπών της Βουλής είναι αλληλένδετη με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Ενδεικτικά, μέχρι στιγμής τα δικαιώματα των παιδιών, των γυναικών, αλλά και άλλων ομάδων, όπως των μονογονεϊκών οικογενειών και των ασθενών, συζητήθηκαν στην επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Ίσων Ευκαιριών μεταξύ Ανδρών και Γυναικών.

Καμία έκπτωση σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων είτε αυτά αφορούν σε θέματα βίας στην οικογένεια, εμπορίας προσώπων ή άλλων μορφών οργανωμένου εγκλήματος είτε στα ανθρώπινα δικαιώματα που συνοψίζονται στις διεθνείς διακηρύξεις και συμβάσεις διεθνών οργανισμών. Στη βάση των πιο πάνω αισιοδοξιών ότι η νέα σύνθεση της Βουλής έχει όραμα και θα καταβάλει το μέγιστο των δυνατοτήτων της, παραβλέποντας κομματικές σκοπιμότητες και συμφέροντα, για τη δημιουργία ενός ισχυρότερου και πιο δίκαιου για όλους κράτους.

Σας ευχαριστώ και εύχομαι καλά Χριστούγεννα και ευτυχισμένο το νέο έτος σε όλους!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ πολύ, κυρία Ρίτα.

Με την άδειά σας, συνάδελφοι, να κάνω μια μικρή διακοπή, για να αναγνώσω ένα μήνυμα της Προέδρου της Βουλής των Αντιπροσώπων, που από αβλεψία δική μου δεν το ανάγνωσα από την αρχή. Είναι αναφορά της Προέδρου της Βουλής των Αντιπροσώπων κ. Αννίτας Δημητρίου στη λειτουργία Ανθρώπινης Βιβλιοθήκης, Συνεδρία Ολομέλειας 16 του Δεκεμβρίου, 2021:

«Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Σήμερα λειτουργεί στον χώρο υποδοχής του Συνεδριακού Κέντρου Φιλοξενία, μεταξύ των ωρών 3.00-6.00 μ.μ., Ανθρώπινη Βιβλιοθήκη από τη μη κυβερνητική οργάνωση “Human Library-Cyprus”.

Η Ανθρώπινη Βιβλιοθήκη δε διαθέτει βιβλία, αλλά ανθρώπους με διάθεση να μοιραστούν τις ιστορίες τους και τις εμπειρίες τους, με στόχο να καταπολεμήσουν τις προκαταλήψεις και να ενισχύσουν την προώθηση της ποικιλομορφίας. Τα “ανθρώπινα βιβλία” που διατίθενται στην εν λόγω δράση σχετίζονται είτε άμεσα είτε έμμεσα με ζητήματα αναπηρίας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Καλείστε να αξιοποιήσετε αυτή την ευκαιρία ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης και να δανειστείτε ένα “ανθρώπινο βιβλίο”, στο οποίο μπορείτε να υποβάλετε σχετικά ερωτήματα.

Με την ευκαιρία θα ήθελα να ευχαριστήσω ξανά τον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού, την Κυπριακή Ομοσπονδία Καλαθοσφαίρισης, την Οργάνωση Παραπληγικών Κύπρου, τη μη κυβερνητική οργάνωση “Human Library-Cyprus”, την Κυπριακή Συνομοσπονδία Οργανώσεων Αναπήρων και τις οργανώσεις μέλη της και την Κυπριακή Εθνική Παραολυμπιακή Επιτροπή για την πολύτιμη συνδρομή τους στην πραγματοποίηση όλων των δράσεων ευαισθητοποίησης σε σχέση με ζητήματα που αφορούν τα άτομα με αναπηρίες, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν κατά τον μήνα Δεκέμβριο.

Όλες οι δράσεις υπήρξαν πολύτιμες εμπειρίες ευαισθητοποίησης και αντίληψης ότι η ένταξη των ατόμων με αναπηρία σε κάθε πτυχή της ζωής μας δεν είναι εύκολη, χρειάζεται συλλογική και διαχρονική προσπάθεια, αλλά αποτελεί συλλογικό κέρδος και πολύτιμη ευκαιρία αξιοπρεπούς συνύπαρξης.

Σας ευχαριστώ.

Αννίτα Δημητρίου. Πρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων. Δεκέμβριος του 2021.»

Και τώρα θα παρακαλέσω τον συνάδελφο Βαλεντίνο Φακοντή, του ΑΚΕΛ-Αριστερά, να προσέλθει στο βήμα για τη δική του ομιλία.

Κύριε συνάδελφε, το βήμα είναι δικό σου.

Ανορθωτικό Κόμμα Εργαζόμενου Λαού. Έτσι είναι; Είπα το σωστά, κύριε Κυπριανού; Πάντως ο εφευρέτης... Είναι πολλά καλός ο τίτλος τω καιρώ εκείνω.

Το λοιπόν, κύριε Φακοντή, έχετε τον λόγο.

ΒΑΛΕΝΤΙΝΟΣ ΦΑΚΟΝΤΗΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Και καλωσόρισες για την πρώτη σου παρθενική ομιλία και σου εύχομαι ό,τι το καλύτερο.

ΒΑΛΕΝΤΙΝΟΣ ΦΑΚΟΝΤΗΣ:

Να είστε καλά! Ευχαριστώ.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ο κρατικός προϋπολογισμός της κυβέρνησης για το 2022 στερείται οράματος και προοπτικής. Η νεοφιλελεύθερη συνταγή κυριαρχεί στη διαμόρφωση και του φετινού προϋπολογισμού. Απουσιάζει η κοινωνική προσέγγιση στα πραγματικά προβλήματα των πολιτών.

Η μερική αύξηση στις αναπτυξιακές δαπάνες, αν και καταγράφεται ως θετικό στοιχείο, θυμίζει δυστυχώς άλλο ένα προεκλογικό πυροτέχνημα των κυβερνώντων. Πρόκειται για μια πλασματική αύξηση, αφού τα χαμηλά ποσοστά υλοποίησης των αναπτυξιακών προϋπολογισμών των προηγούμενων ετών είναι αυτά που αποτυπώνουν τη σκληρή πραγματικότητα. Για κάθε €1.000 που προβλέπονται στους κρατικούς προϋπολογισμούς, δαπανώνται μόνο τα €620.

Το μεγαλύτερο επίτευγμα της κυβέρνησης Αναστασιάδη-ΔΗΣΥ ήταν ο διασυρμός της πατρίδας μας μέσω ενός δήθεν επενδυτικού προγράμματος με την πώληση των ευρωπαϊκών διαβατηρίων. Έστρεψαν όλη την προσοχή τους στη βιομηχανία της μίζας, της διαπλοκής και έκαναν κανόνα τη σύγκρουση συμφερόντων, αδιαφορώντας για τις συνέπειες. Με τις ενέργειές τους εξέθεσαν την Κύπρο με τα «χρυσά διαβατήρια», παραποιώντας ακόμα και το μέτρο κοινωνικής πολιτικής του 5% ΦΠΑ για την πρώτη κατοικία.

Ως ΑΚΕΛ καταθέσαμε πρόταση νόμου για διόρθωση των στρεβλώσεων. Η κυβέρνηση δεν απάντησε στην πρόταση νόμου, γιατί θέλει να κρύψει την ενοχή της σε μια ακόμα σκανδαλώδη ενέργεια, που έχει σύρει την Κύπρο στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Δυστυχώς, δεν είναι λίγα και απομονωμένα τα σκάνδαλα της διακυβέρνησης Αναστασιάδη. Είναι τόσα πολλά, που την ταυτίζουν με τη διαφθορά. Την ταυτίζουν με την κατρακύλα σε όλους τους δείκτες διαφάνειας και χρηστής διοίκησης. Μεταξύ πολλών άλλων τρανταχτά παραδείγματα των σκανδάλων και συναλλαγών της κυβέρνησης είναι και το σκάνδαλο της ιδιωτικοποίησης του λιμανιού της Λεμεσού.

Άλλο πρωτοφανές σκάνδαλο είναι ο αποχαρκτηρισμός του τεμαχίου της Αρχιεπισκοπής στη Γεροσκήπου από αρχαίο μνημείο Β΄ Πίνακα και το θάψιμο της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Εδώ και εννέα χρόνια ολόκληρη η κοινωνία είναι μάρτυρας της ασυνέπειας και της αποτυχίας των κυβερνώντων να υλοποιήσουν σημαντικά έργα ανάπτυξης. Δικαιολογημένα οι πολίτες κρατούν «μικρό καλάθι», όταν ακούνε για αυξήσεις στα κονδύλια για έργα ανάπτυξης. Κρίνοντας όμως από το τι πραγματικά υλοποιούν, βλέπουμε με καθαρά μάτια την αλήθεια. Μπορούν να βάλουν στέρεες βάσεις για πραγματική ανάπτυξη; Πολύ αμφιβάλλουμε!

Σύμφωνα με επίσημα στοιχεία, ένα στα τρία έργα που περιλαμβάνονται στον προϋπολογισμό από την κυβέρνηση δεν υλοποιείται ποτέ. Σας δίνω ορισμένα παραδείγματα: Δίνονται υποσχέσεις για έναρξη των κατασκευαστικών εργασιών, όπως του δρόμου Αστρομερίτη-Τρόδους, του νέου Αρχαιολογικού Μουσείου Λευκωσίας, του τελεφερίκ στο Τρόδος κ.ά. Αυτές οι υποσχέσεις δεν υλοποιούνται. Άλλα έργα παρουσιάζουν σημαντικές καθυστερήσεις ή παραμένουν στάσιμα για χρόνια ολόκληρα! Όπως οι νέοι δρόμοι Πάφου-Πόλης Χρυσοχούς και Λεμεσού-Σαϊτά, η μεταστέγαση του Τμήματος Πολιτικής Αεροπορίας στο νέο κτίριο στην Κοκκινότριμιθιά, ο δρόμος Λεμεσού-Πάφου παρά την Πέτρα του Ρωμιού, η επιδιόρθωση των δρόμων λόγω κατολισθήσεων στις κοινότητες Γιόλου, Νατάς και Δρούσειας.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Είναι χαρακτηριστικό αυτής της κυβέρνησης τα μεγάλα λόγια για επικοινωνιακή διαχείριση των προβλημάτων. Στην πραγματικότητα όμως αποφασίζουν εσθιθελικά, με μοναδικό στόχο την εξυπηρέτηση των μεγάλων ιδιωτικών συμφερόντων.

Τα παραδείγματα πολλά! Δείτε τα δύο σχέδια χορηγιών για αγορά ηλεκτροκίνητων οχημάτων και απόσυρση ρυπογόνων οχημάτων. Δυστυχώς, παρά τις πανηγυρικές διακηρύξεις της κυβέρνησης για στροφή προς πράσινες μεταφορές, δεν ανταποκρίνονται στις ανάγκες του τόπου, του περιβάλλοντος και των πολιτών.

Ως ΑΚΕΛ από το 2019, όταν η κυβέρνηση του ΔΗΣΥ κατέθεσε το νομοσχέδιο για κατάργηση του φόρου κατανάλωσης στην αγορά οχημάτων, εισηγηθήκαμε τη διατήρηση της φορολόγησης στα μεγάλα και πολυτελή

οχήματα. Εισηγηθήκαμε συγκεκριμένα τα έσοδα να δοθούν για την ετοιμασία ενός γενναιόδωρου σχεδίου απόσυρσης παλαιών και ρυπογόνων οχημάτων, το οποίο θα έδινε κίνητρα για αγορά οχημάτων αντιρρυπαντικής τεχνολογίας. Αντ' αυτού, μετά από δύο χρόνια καθυστερήσεων ετοίμασαν ένα σχέδιο ηλεκτροκίνησης το οποίο δεν ανταποκρίνεται στους συγκεκριμένους στόχους των ΑΠΕ ούτε στη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Καμία προτεραιότητα δεν έχει δοθεί στους ευάλωτους καταναλωτές και τις ασθενέστερες οικονομικά ομάδες, ενώ απουσιάζουν τα εισοδηματικά κριτήρια. Τι κάνουν; Πετάνε τα λεφτά των φορολογουμένων και τα κονδύλια της Ευρωπαϊκής Ένωσης χωρίς κοινωνικά κριτήρια, χωρίς προτεραιότητα σε αυτούς που έχουν μεγαλύτερη ανάγκη να επωφεληθούν!

Για να επιτύχουμε ως χώρα πραγματική μετάβαση στην πράσινη ενέργεια, προτείνουμε την εκπόνηση στρατηγικού σχεδιασμού που να περιλαμβάνει πλάνο για τις ΑΠΕ, δίκτυο μέσων μαζικής μεταφοράς, στροφή στην ηλεκτροκίνηση και αποθήκευση ενέργειας.

Αγαπητές συναδέλφισσες, συνάδελφοι,

Άλλη μια απόδειξη της εσιθελικής συμπεριφοράς της κυβέρνησης του Συναγερμού είναι και η υπογραφή της σύμβασης με τον ανάδοχο για εγκατάσταση και λειτουργία του συστήματος φωτοεπισήμανσης, προτού καν κατατεθεί το σχετικό νομοσχέδιο στη Βουλή. Έτσι, η κυβέρνηση αφαίρεσε τη δυνατότητα από τη Βουλή να προβεί σε τροποποιήσεις επί του κειμένου, αφού αυτές μπορεί να επηρεάζουν τα όσα περιλαμβάνονται στη σύμβαση.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Στο βόλεμα των ημετέρων, στα σκάνδαλα, στην απaráδεκτα χαμηλή υλοποίηση του αναπτυξιακού προϋπολογισμού, στα σημαντικά οδικά και πολεοδομικά έργα που καθυστερούν έρχονται να προστεθούν και οι αποφάσεις της κυβέρνησης που μοιράζουν πλουσιοπάροχα πολεοδομικά κίνητρα, οδηγώντας το πολεοδομικό σύστημα σε πλήρη αποδόμηση. Οι πύργοι φυτρώνουν χωρίς μελέτες και χωρίς σχεδιασμό, καταστρέφοντας το φυσικό και δομημένο περιβάλλον της πατρίδας μας.

Σημειώνουμε ακόμα την απουσία ενός ολοκληρωμένου οδικού δικτύου, την απουσία στρατηγικής για βιώσιμη κινητικότητα στις πόλεις και τα προβλήματα στις δημόσιες μεταφορές. Πλέον σε όλες τις πόλεις της Κύπρου υπάρχει κυκλοφοριακό κομφούζιο, κάτι που προκαλεί τεράστια τλαιπωρία στους πολίτες, ιδιαίτερα στη Λευκωσία και τη Λεμεσό. Θέση του ΑΚΕΛ είναι ότι η ανάπτυξη χρειάζεται ένα ισχυρό πολεοδομικό σύστημα, για να καθοδηγεί και να ρυθμίζει την ανάπτυξη των πόλεων και της υπαίθρου. Ένα σύστημα που θα υπηρετεί τις πραγματικές ανάγκες του τόπου, με σεβασμό στην ταυτότητα της Κύπρου, με έμφαση στην ποιότητα ζωής, το περιβάλλον και τις αρχές της αειφορίας.

Εισηγούμαστε όπως ξεκινήσει άμεσα ο σχεδιασμός ενός σύγχρονου, ευέλικτου, καλά σχεδιασμένου συστήματος μέσων μαζικής συγκοινωνίας. Σημειώνω ότι εδώ και χρόνια ακούμε μόνο υποσχέσεις για δημιουργία σύγχρονων στάσεων λεωφορείων, οι οποίες σήμερα είναι ουσιαστικά ανύπαρκτες, για ανανέωση του στόλου των αναδόχων με νέα, σύγχρονα και ασφαλή λεωφορεία, για βελτιστοποίηση των διαδρομών, για εισαγωγή του συστήματος τηλεματικής.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ένας από τους βασικούς πυλώνες της κυπριακής οικονομίας με σημαντική συνεισφορά στο ΑΕΠ και κυρίως με μεγάλη προοπτική για το μέλλον είναι ο τομέας της ναυτιλίας. Ως ΑΚΕΛ στηρίζουμε με όλες μας τις δυνάμεις τον τομέα της ναυτιλίας και διεκδικούμε την περαιτέρω ενίσχυση των παρεχόμενων υπηρεσιών. Ζητούμε επίσης όπως άμεσα προωθηθεί η ακτοπλοϊκή σύνδεση Κύπρου-Ελλάδας. Για εμάς είναι αδιανόητο να εξαρτάται η σύνδεση ενός νησιωτικού, ημικατεχόμενου κράτους με τον υπόλοιπο κόσμο μόνο από ιδιωτικές αεροπορικές εταιρείες, οι οποίες μπορούν ανά πάσα στιγμή να κλείσουν, όπως έγινε πρόσφατα, αφού αυτή η κυβέρνηση φρόντισε δυστυχώς να κλείσει και τον κρατικό μας αερομεταφορέα.

Θέλω να σταθώ για λίγο στα ζητήματα του ψηφιακού μετασχηματισμού, που η κυβέρνηση με μεγάλη αργοπορία έθεσε μπροστά με τη δημιουργία υφυπουργείου. Πρώτα η κυβέρνηση πρέπει να εξηγήσει πόσο χάσμα δημιουργήθηκε στα τόσα χρόνια απραξίας της. Μετά θα πρέπει να συνοδεύσει τις εξαγγελίες της με έργα. Για παράδειγμα, μου προκαλεί μεγάλη εντύπωση πως άφησαν να τεθεί σε αχρησία το ηλεκτρονικό σύστημα στο Τμήμα Οδικών Μεταφορών για καθορισμό ημερομηνίας εξέτασης άδειας οδήγησης.

Κύριε Πρόεδρε,

Κλείνοντας, να μου επιτρέψετε να κάνω μια ιδιαίτερη αναφορά στην επαρχία μου, την Πάφο, που δυστυχώς παρουσιάζει την ανάλογη ισχνή ανάπτυξη που αντανακλάται και στον αναπτυξιακό κρατικό προϋπολογισμό.

Για τον νέο δρόμο Πάφου-Πόλης Χρυσοχούς, ο οποίος ξεκίνησε να κατασκευάζεται μετά από τεράστια καθυστέρηση, δεν προβλέπεται σύνδεσή του με το οδικό δίκτυο της πόλης της Πάφου. Δεν έχουν προωθηθεί οι διαδικασίες για τη δεύτερη φάση του δρόμου, ώστε να διασφαλιστεί ότι δε θα υπάρξουν καθυστερήσεις στην

ολοκλήρωση του έργου. Η μαρίνα Πάφου εξακολουθεί να μένει στα χαρτιά. Για τον δρόμο αεροδρομίου Πάφου-Πέγειας δεν έχουν ακόμη ξεπεραστεί τα προβλήματα, ώστε να προχωρήσει η ολοκλήρωσή του. Ο δυτικός παρακαμπτήριος είναι άγνωστο ακόμη το πότε θα ξεκινήσει. Το νοσοκομείο της Πόλεως Χρυσοχούς συνεχίζει να υπολειτουργεί. Η Πάφος έχει άμεση ανάγκη για δημιουργία 2^{ης} Τεχνικής Σχολής και Γυμνασίου για τη στέγαση του ιστορικού Νικολαΐδειου Γυμνασίου.

Οι πολίτες της Πάφου δεν ανέχονται να είναι πολίτες δεύτερης κατηγορίας. Δε θέλουμε έργα βιτρίνας για τα μάτια του κόσμου, αλλά έργα που θα βελτιώνουν την ποιότητα ζωής και την ασφάλεια των συμπολιτών μας.

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητές συναδέλφισσες, αγαπητοί συνάδελφοι,

Η κοινωνία, κάτω από το βάρος των σκανδάλων και της διαπλοκής, κάτω από το βάρος της ακρίβειας, της συμπίεσης των μισθών, της απουσίας ευκαιριών για τους νέους μας, του brain drain, της πτώχευσης πολλών μικρομεσαίων επιχειρήσεων και της ανυπαρξίας έργων ανάπτυξης από την κυβέρνηση Αναστασιάδη-ΔΗΣΥ, αντιδρά.

Η κοινωνία και οι πολίτες ζητούν μια πραγματική προοδευτική αλλαγή στον τόπο μας. Αναμένουν έργα και όχι λόγια. Βαρέθηκαν τα ανέξοδα «δεσμεύομαι» των κυβερνώντων. Ζητούν διέξοδο στα αδιέξοδα που τους έβαλαν οι κυβερνώντες και φωνάζουν δυνατά: «Δεν πάει άλλο!».

Η προοπτική για την ανάπτυξη απαιτεί στρατηγική και σχεδιασμό που τηρούνται με βάση χρονοδιαγράμματα, όχι επικοινωνιακά τεχνάσματα και δημόσιες σχέσεις.

Η αξιοποίηση του Ταμείου Ανάκαμψης είναι για μας μια ευκαιρία, γιατί προσφέρει χρηματοδότηση σε μια πολύ δύσκολη περίοδο. Δεν είναι από τα περισεύματά μας, αλλά προκύπτει από δανεισμό που κάποιιοι -όπως εμείς και η επόμενη γενιά- θα ξεπληρώσουμε.

Δεν έχουμε εμπιστοσύνη στην παρούσα κυβέρνηση ότι μπορεί να υλοποιήσει ένα σχέδιο στηριγμένο στη βιώσιμη ανάπτυξη.

Ύστερα από εννέα χρόνια οι πολίτες μπορούν να είναι πια υποψιασμένοι. Δεν εμπιστεύονται αυτούς που έκαναν λάβαρό τους την οικονομία της αρπαχτής, τα «χρυσά διαβατήρια», τη διαφθορά, τη διαπλοκή και τα «δεσμεύομαι».

Το ΑΚΕΛ απέναντι στην απάθεια της κυβέρνησης Αναστασιάδη-Συναγερμού δε μένει με σταυρωμένα χέρια. Δηλώνει έτοιμο να ανταποκριθεί στο αίτημα της κοινωνίας. Με συγκεκριμένες θέσεις και προτάσεις είναι έτοιμο να αγωνιστεί για τον στόχο της προοδευτικής αλλαγής στον τόπο μας σε όλα τα επίπεδα.

Για υλοποίηση των αναπτυξιακών δαπανών στον μέγιστο δυνατό βαθμό και με στόχο την πραγματική ανάπτυξη της οικονομίας, για δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, για δημιουργία ενός πραγματικά σύγχρονου και ασφαλούς οδικού δικτύου, για δημιουργία της οικονομίας της γνώσης με αύξηση της επένδυσης στους τομείς της έρευνας, της καινοτομίας και της τεχνολογίας. Για αποφασιστική προώθηση του ψηφιακού μετασχηματισμού του κράτους και της οικονομίας και για βελτίωση της παραγωγικότητας.

Το ΑΚΕΛ ενώνει τη δύναμή του με την κοινωνία και αγωνίζεται και διεκδικεί ένα νέο βιώσιμο μοντέλο ανάπτυξης.

Στοχεύουμε ο παραγόμενος πλούτος να αναδιανέμεται, για να καλύψει τους πολλούς και με βάση το δημόσιο συμφέρον και όχι τους λίγους και προνομιούχους.

Στοχεύουμε στην πραγματική στήριξη των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού που έχουν ιδιαίτερη ανάγκη, για να αποφύγουμε τον κοινωνικό αποκλεισμό.

Στοχεύουμε να βάλουμε τέλος στα φαινόμενα «αρπαχτής», «μίζας», «χρυσών διαβατηρίων» και εξυπηρέτησης ημετέρων.

Με αναπτυξιακά έργα που υλοποιούνται, βάζοντας στέρεες βάσεις για τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε,

Ευχαριστώ, κύριοι συνάδελφοι,

Καλές γιορτές σε όλους εύχομαι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ τον συνάδελφο Βαλεντίνο Φακοντή από την Πάφο για την εμπειριστατωμένη του πρώτη ομιλία. Οι ευχές ισχύουν για όλους τους νέους συναδέλφους. Απλώς, να υπομνήσω στους νέους συναδέλφους ότι είμαστε βουλευτές σε μια ημικατεχόμενη πατρίδα με 200 000 πρόσφυγες, αγνοουμένους, εγκλωβισμένους και προπάντων ο εποικισμός απειλεί τον ελληνισμό της Κύπρου. Να το έχουν πάντοτε κατά νουν οι νέοι συνάδελφοι και οι παλαιοί ασφαλώς.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ:

Αγαπητέ κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητές συναδέλφισσες και αγαπητοί συνάδελφοι,

Τον Μάιο του 2021 εκλέγηκα βουλευτής του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ της εκλογικής περιφέρειας Λάρνακας, με στόχο να είμαι χρήσιμος για την πατρίδα μου, την επαρχία μου και τους πολίτες και να φανώ αντάξιος της εμπιστοσύνης των συμπολιτών μου που με τίμησαν με την ψήφο τους. Αντιλαμβάνομαι την πολιτική ως πράξη που έχει σκοπό να παίρνουμε τον τόπο μας και τους ανθρώπους μας μπροστά. Να διεκδικούμε με επιχειρήματα χωρίς φωνές και λαϊκισμό. Να συνεργαζόμαστε, να συνδιαμορφώνουμε, να προσπαθούμε να αλλάζουμε ό,τι είναι στραβό, αλλά και να βελτιώνουμε ακόμη και ό,τι πάει καλά. Πιστεύω στην επιστήμη, στη γνώση, στην εξειδίκευση. Θεωρώ πως η πολιτική πρέπει να σχεδιάζεται και να εφαρμόζεται σε συνεννόηση και σε συνεργασία με τους τεχνοκράτες του κάθε τομέα, αντλώντας γνώση και εμπειρία πριν και κατά τη διάρκεια κάθε πολιτικής πράξης.

Με γνώμονα το πιο πάνω είμαι σε συνεχή επικοινωνία με το επιστημονικό προσωπικό, τους τεχνοκράτες και τους επαγγελματίες σε κλάδους, πριν να αναδείξω ένα θέμα εντός της Βουλής των Αντιπροσώπων. Πιστεύω στην εξειδίκευση. Εκτίμησή μου είναι πως ένας βουλευτής, αν θέλει να είναι πραγματικά χρήσιμος και παραγωγικός, δεν πρέπει να αγγίζει θέματα τα οποία δεν είναι του τομέα του και να τα αγγίζει επιφανειακά. Με αυτό το σκεπτικό έχω ξεκαθαρίσει την πρόθεσή μου κατά τη διάρκεια της κοινοβουλευτικής μου θητείας να ασχοληθώ με θέματα παιδείας, υγείας και πρόνοιας.

Όντας απόφοιτος δημόσιων σχολείων και δημόσιου πανεπιστημίου, αναγνωρίζω την αξία της δημόσιας παιδείας, αλλά και την ευθύνη συνάμα της πολιτείας να παρέχει υψηλής ποιότητας δημόσια παιδεία σε όλα τα παιδιά μας σε όλες τις βαθμίδες. Σε ένα σύγχρονο ευρωπαϊκό κράτος πρέπει η παιδεία να ανταποκρίνεται στις ανάγκες της σύγχρονης εποχής, της ψηφιοποίησης, αλλά και των νέων αναγκών που καθορίζουν τις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Αν θέλουμε πραγματικά να στηρίξουμε τις οικογένειες και τα παιδιά μας, θα πρέπει με σοβαρότητα να επαναξιολογήσουμε σφαιρικά τον ρόλο του δημόσιου σχολείου και μέσα από έναν στρατηγικό σχεδιασμό να καταρτίσουμε ένα ολοκληρωμένο πλάνο για ένα νέο εθνικό σχέδιο παιδείας.

Θα ήθελα όμως να αναφερθώ σε τρία συγκεκριμένα θέματα που αφορούν την παιδεία μας και στα οποία έδωσα έμφαση τους πρώτους μήνες της θητείας μου. Το πρώτο αφορά το ολοήμερο σχολείο. Θεωρώ πως πρέπει ο θεσμός να αναβαθμιστεί, αλλά και να διευρυνθεί, με στόχο την καθολική εφαρμογή του προαιρετικού ολοήμερου σχολείου στην προδημοτική και δημοτική εκπαίδευση, αλλά και στα γυμνάσια. Η αναβάθμιση και η επέκταση του ολοήμερου σχολείου αποτελεί ένα σημαντικό εκπαιδευτικό μέτρο, αλλά συνάμα μια κοινωνική πολιτική η οποία θα στηρίξει τόσο τα παιδιά όσο και τις οικογένειες.

Το δεύτερο αφορά την έκταση που έχει λάβει το φαινόμενο του σχολικού εκφοβισμού. Ενέγραψα το θέμα το οποίο συζητήθηκε την προηγούμενη εβδομάδα στην επιτροπή. Επιδίωξα πριν από τη συζήτηση του θέματος να έχω συναντήσεις με εκπαιδευτικούς, οργανωμένους γονείς, μη κερδοσκοπικές οργανώσεις, αλλά και ακαδημαϊκούς και επιστήμονες που έχουν μακρά εμπειρία στο θέμα. Στη συνάντηση διαπιστώθηκαν αδυναμίες που αφορούν την νομοθεσία που ψηφίστηκε το 2020, αδυναμίες που αφορούν τόσο το κείμενο της νομοθεσίας όσο και την εφαρμογή της από το ίδιο το υπουργείο.

Ενδεικτικά αναφέρω ότι το σημαντικότερο, κατά την άποψη μου, κομμάτι της νομοθεσίας που αφορά τη σύσταση της Εθνικής Συμβουλευτικής Επιτροπής για Θέματα Ενδοσχολικής Βίας δεν έχει υλοποιηθεί. Έχω ήδη ζητήσει από τον υπουργό να προχωρήσει άμεσα με τη σύσταση της επιτροπής, αξιοποιώντας τα καλύτερα μυαλά που έχουμε στον συγκεκριμένο τομέα. Έχουμε εξαιρετικούς ακαδημαϊκούς και εκπαιδευτικούς, που έχουν χρόνια πανεπιστημιακής ή/και εργασιακής εμπειρίας. Σε συνεννόηση με το υπουργείο θα προσπαθήσω να εντοπίσουμε κενά ή σημεία που η νομοθεσία χρήζει βελτίωσης.

Αυτό όμως που πρέπει να γίνει αντιληπτό είναι πως πολύ πιο σημαντική από την αντιμετώπιση είναι η πρόληψη. Από το νηπιαγωγείο θα πρέπει να γίνει σωστή ενημέρωση και εκπαίδευση στα παιδιά μας. Στόχος θα πρέπει να είναι η ετοιμασία σύγχρονου εκπαιδευτικού υλικού και η σωστή κατάρτιση εκπαιδευτικών και γονιών. Συζητώντας με καταξιωμένους ανθρώπους στον τομέα αυτό, έχω συμπεράνει πως η βασική αρχή πάνω στην οποία θα πρέπει να κτίσουμε τις δράσεις μας για αντιμετώπιση του φαινομένου του σχολικού εκφοβισμού είναι το να μάθουμε στα παιδιά μας να αγαπούν, να αγκαλιάζουν, να αποδέχονται και να σέβονται τη διαφορετικότητα. Αυτό είναι το μήνυμα που θέλω να στείλω σε όλους.

Ένα άλλο θέμα το οποίο θεωρώ εξαιρετικά σημαντικό είναι η στήριξη των παιδιών με αναπηρίες ή και διάφορα μαθησιακά προβλήματα. Θεωρώ πως αυτό το θέμα αποτελεί ένα από τα μελανότερα σημεία της παιδείας μας. Δεν είναι μόνο το θέμα των συνοδών των παιδιών αυτών, που ορθά αναδείξαμε επανειλημμένα στην επιτροπή μας και ακόμη και σήμερα τρεις μήνες μετά την έναρξη της σχολικής χρονιάς σε αρκετές περιπτώσεις δεν έχει λυθεί. Είναι το ευρύτερο πλαίσιο με το οποίο η πολιτεία αντιλαμβάνεται το θέμα της ενιαίας εκπαίδευσης. Ο σύγχρονος κόσμος και οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης που επενδύουν και αναβαθμίζουν την ποιότητα της παρεχόμενης παιδείας τους αντιλαμβάνονται την υποχρέωσή τους να δημιουργήσουν ένα πλαίσιο στήριξης όλων των παιδιών, για να μπορούν ισότιμα και χωρίς αποκλεισμούς να απολαμβάνουν υψηλής

ποιότητας παιδεία σε όλες τις βαθμίδες. Η Σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ανθρώπων με Αναπηρίες είναι ξεκάθαρη και θα πρέπει να την εφαρμόσουμε χωρίς παρεκκλίσεις και αστερίσκους. Παραμένουμε λοιπόν προσηλωμένοι προς αυτή την κατεύθυνση, έχοντας διαρκή επικοινωνία με οργανωμένους φορείς και κινήματα που εκπροσωπούν τα άτομα με αναπηρίες.

Όπως πολύ καλά γνωρίζετε, πολύ πριν εκλεγώ βουλευτής ήμουν και συνεχίζω να είμαι μέλος της κοινότητάς των οργανωμένων ασθενών. Η περιπέτεια της υγείας μου στα δεκαεννιά μου χρόνια και η απώλεια αγαπημένων μου προσώπων μου δίδαξε ότι πρέπει να αγωνιζόμαστε, για να σχεδιάζουμε και να εφαρμόζουμε πολιτικές για τους χρόνιους ασθενείς, για πράγματα που για άλλους μπορεί να θεωρούνται αυτονόητα.

Από τα δεκαεννιά μου χρόνια μέχρι και πρόσφατα, πριν από την εφαρμογή του ΓΕΣΥ, ούτε εγώ ούτε η πλειοψηφία των χρόνιων ασθενών δεν είχαμε ασφαλιστική κάλυψη, γιατί πολύ απλά οι ιδιωτικές ασφαλιστικές εταιρείες αρνούνταν να μας ασφαλίσουν, γιατί αποτελούσαμε περιστατικά υψηλού κινδύνου και οικονομικού ρίσκου. Η εφαρμογή του ΓΕΣΥ έδωσε το δικαίωμα σε δεκάδες χιλιάδες χρόνιους ασθενείς, αλλά και σε πολλούς άλλους συμπολίτες μας να αποκτήσουν για πρώτη τους φορά ασφάλεια υγείας. Αδυναμίες προφανώς υπάρχουν στο σύστημα. Λάθη και παραλείψεις προφανώς έχουν γίνει και από τον ΟΑΥ και από τον ΟΚΥΠΥ. Μακριά από ανέξοδο λαϊκισμό να εργαστούμε, για να βελτιώνουμε σταδιακά το σύστημα και να περιφρουρήσουμε τον μονοασφαλιστικό και κοινωνικό του χαρακτήρα.

Θέτω ψηλά στις προτεραιότητες μου δυο σημαντικά θέματα τα οποία ανέδειξα στη σύντομη παρουσία μου στα κοινοβουλευτικά έδρανα. Το ένα είναι η άμεση επικαιροποίηση και εφαρμογή της Εθνικής Στρατηγικής για τον Καρκίνο. Στη συνάντηση της επιτροπής Υγείας με τον Υπουργό Υγείας κ. Μιχάλη Χατζηπαντέλα στις 7 Οκτωβρίου 2021 ζήτησα από τον υπουργό όπως διορίσει τον νέο πρόεδρο της επιτροπής, θέση η οποία ουσιαστικά ήταν κενή μετά τον διορισμό της κ. Στέλλας Κυριακίδου. Χαίρομαι που ο κύριος υπουργός διόρισε άμεσα τον νέο πρόεδρο της επιτροπής, ο οποίος και έχει ξεκινήσει δουλειά. Είχα την χαρά να συναντηθώ κατ' ιδίαν με τον δρ Παύλο Δράκο, έναν εξαιρετο ογκολόγο με πολύ μεγάλη εμπειρία και γνώσεις. Το ίδιο ισχύει και για τους υπόλοιπους συνεργάτες του που επέλεξε να διορίσει στην Εθνική Επιτροπή για τον Καρκίνο. Μετά από εισήγησή μου και με την ομόφωνη στήριξη των συναδέλφων συζητήθηκε το θέμα την προηγούμενη εβδομάδα στην επιτροπή Υγείας.

Έχω ζητήσει από τον δρ Δράκο να τεθούν άμεσα χρονοδιαγράμματα για:

- την επικαιροποίηση και εφαρμογή της στρατηγικής,
- τη δημιουργία του Εθνικού Ινστιτούτου Καρκίνου,
- την ενοποίηση των ογκολογικών υπηρεσιών στη βάση και των νέων δεδομένων που έφερε το ΓΕΣΥ,
- την άμεση κατάθεση του νομοσχεδίου για την ανακουφιστική φροντίδα,
- τη δημιουργία κέντρων ημερήσιας φροντίδας σε όλες τις επαρχίες.

Θα ήθελα σε αυτό το σημείο να ευχαριστήσω όλους τους λειτουργούς υγείας που ασχολούνται με θέματα καρκίνου στην Κύπρο, αλλά και τις οργανώσεις καρκινοπαθών για την υψηλή ποιότητα υπηρεσιών που προσφέρουν στους Κύπριους καρκινοπαθείς και τις οικογένειές τους.

Μέσα από την ενασχόληση μου με το Ίδρυμα «Χριστίνα Αποστόλου», σκοπός του οποίου είναι η στήριξη παιδιών και νέων με χρόνιες παθήσεις που θα πρέπει να μεταβούν στο εξωτερικό για εξειδικευμένες θεραπείες, έχω εντοπίσει ένα σημαντικό κενό το οποίο υπάρχει. Το σχέδιο παροχής οικονομικής αρωγής για υπηρεσίες υγείας που δεν προσφέρονται στο δημόσιο δεν καλύπτει τα έξοδα μετάβασης, διαμονής και σίτισης του ασθενούς και ή των συνοδών του, όταν μεταβαίνουν στο εξωτερικό. Με μια μικρή έρευνα που έκανα, αλλά και με συζητήσεις με αρμόδιους φορείς εντόπισα πως στις 20 Φεβρουαρίου 2019 το Υπουργικό Συμβούλιο, με την απόφαση αρ. 86.921, αποφάσισε την τροποποίηση του σχεδίου και ζήτησε από τον τότε Υπουργό Υγείας και την Υπουργό Εργασίας να καταρτίσουν συμπληρωματικό σχέδιο για κάλυψη των συγκεκριμένων αναγκών. Είμαι σε θέση να γνωρίζω ότι το σχέδιο ετοιμάστηκε και κοστολογήθηκε στα €4 εκατομ. ετησίως, αλλά για οικονομικούς λόγους δεν προχώρησε η εφαρμογή του.

Με επιστολή μου στις 17 Νοεμβρίου 2021 ζήτησα από τον υπουργό να επανεξετάσει το ζήτημα, επιστολή η οποία κοινοποιήθηκε και στην Υπουργό Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και την Υφυπουργό Κοινωνικής Πρόνοιας. Τη συγκεκριμένη εισήγηση προσυπογράφει και ο κ. Μάριος Κουλούμας, πρόεδρος της Ομοσπονδίας Συνδέσμων Ασθενών Κύπρου. Μπορεί η ευαισθησία των Κυπρίων, αλλά και η δράση μη κερδοσκοπικών οργανισμών να κάλυπταν με διάφορες δραστηριότητες πολλά από αυτά τα έξοδα των ασθενών και των οικογενειών τους, αλλά θα πρέπει επιτέλους το κράτος να αναλάβει την ευθύνη του. Καμία φιλανθρωπική ενέργεια δεν αντικαθιστά την ευθύνη της πολιτείας στο να δημιουργήσει ένα κράτος πρόνοιας. Πολύ σωστά λοιπόν εντοπίστηκε πρόσφατα και η ανάγκη δημιουργίας ξεχωριστού πολιτικού φορέα κάτω από τον οποίο θα ενταχθεί το κομμάτι της κοινωνικής πρόνοιας. Ο διορισμός της κ. Ανθούση ως της πρώτης Υφυπουργού Κοινωνικής Πρόνοιας σηματοδοτεί συνάμα και την αποδοχή από την ίδια την πολιτεία της ανάγκης για σχεδιασμό και εφαρμογή περισσότερων πολιτικών στο κομμάτι αυτό.

Είχα την ευκαιρία να ανταλλάξουμε απόψεις και σκέψεις τόσο με την κ. Ανθούση όσο και την κ. Αιμιλιανίδου. Σημαντικά ζητήματα για εμένα τα οποία ανέδειξα το τελευταίο διάστημα είναι η στήριξη των οικογενειών και των νέων γονιών, αλλά και η στήριξη των ατόμων με αναπηρίες. Πετύχαμε την αύξηση της άδειας μητρότητας από το δεύτερο παιδί και βρισκόμαστε σε αρκετά καλό δρόμο για την εφαρμογή της γονικής άδειας επί πληρωμή και για τους δύο γονείς. Κατέθεσα ολοκληρωμένες προτάσεις για στήριξη των οικογενειών που άπτονται και σε θέματα μισθοδοσίας, στέγασης, παιδείας εκτός από θέματα πρόνοιας και επιδομάτων. Η στήριξη των οικογενειών και η εξισορρόπηση της επαγγελματικής και της οικογενειακής ζωής αποτελούν για εμένα ζητήματα που έχω πολύ ψηλά στην πολιτική μου ατζέντα.

Όσον αφορά τις πολιτικές που θα πρέπει να εφαρμόσουμε για τα άτομα με αναπηρίες, αυτές, επαναλαμβάνω, καταγράφονται ολοκληρωμένα στη Σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες. Η λογική της ιδρυματοποίησης αντικαθίσταται πλέον με σύγχρονες ευρωπαϊκές και διεθνείς οδηγίες για κατοικίες υποστηριζόμενης διαβίωσης εντός της κοινότητας. Σε συνάντηση που είχα με τη διευθύντρια του Τμήματος Κοινωνικής Ενσωμάτωσης κ. Φλουρέντζου ενημερώθηκα για τα έργα που βρίσκονται σε διαδικασία υλοποίησης ή λειτουργίας και συμφωνήσαμε πως θα πρέπει να επεκταθεί ο θεσμός για την κάλυψη όλων των αναγκών σε όλες στις επαρχίες.

Η εμπλοκή μου με τον εθελοντισμό τα προηγούμενα χρόνια με έφερε κοντά σε ανθρώπους με αναπηρίες και στις οικογένειές τους και χαίρομαι που συνεισφέρω στη δημιουργία διαφόρων κέντρων ημέρας, ιδιαίτερα στην επαρχία μου, τη Λάρνακα. Έχω συζητήσει με την κ. υφυπουργό την ανάγκη κάλυψης του 100% των εξόδων δημιουργίας και λειτουργίας αυτών των κέντρων ή έστω τη σταδιακή αύξηση της κρατικής χορηγίας.

Είμαι βέβαιος πως τα θέματα που ανέπτυξα πιο πάνω αποτελούν κοινές ανησυχίες. Είμαι πεπεισμένος πως είναι μέσα από τη συνεργασία όλων μας που θα δώσουμε λύσεις.

Θα ήθελα σε αυτό το σημείο να ευχαριστήσω τους προέδρους των επιτροπών που συμμετέχω, Ανδρέα Καυκαλιά, Παύλο Μυλωνά και Ζαχαρία Κουλιά, αλλά και την προεδρεύουσα της επιτροπής Υγείας Σάβια Ορφανίδου για την άψογη μέχρι σήμερα συνεργασία, αλλά και καθοδήγηση και βοήθεια που χρειάστηκα ως νέος βουλευτής. Θερμές ευχαριστίες και ευχές για γρήγορη επάνοδο στον πρόεδρο της επιτροπής Υγείας Ευθύμιο Δίπλαρο. Θερμές ευχαριστίες επίσης στον πρόεδρο του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ Μαρίνο Σιζόπουλο, αλλά και τους συναδέλφους Κωστή Ευσταθίου και Ηλία Μυριάνθους για τη θερμή τους υποδοχή στην κοινοβουλευτική ομάδα και την αδιάλειπτη στήριξή τους, όπως και στον κοινοβουλευτικό μου συνεργάτη Κυριάκο Παύλου, την Έλενα Κοζάκου και όλους τους λειτουργούς του κινήματος και της Βουλής.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Στο κοινοβούλιο δεν εκπροσωπούμε μόνο τον κομματικό ή ιδεολογικό μας χώρο, αλλά και την επαρχία από την οποία προερχόμαστε. Νιώθω έντονα την υποχρέωση μέσα από την κοινοβουλευτική μου δράση να φανώ αντάξιος της εμπιστοσύνης των συνεπαρχιωτών μου. Γεννήθηκα, μεγάλωσα και ζω στη Λάρνακα. Επέλεξα τη Λάρνακα ως την πόλη που θα μεγαλώσω την οικογένειά μου. Είναι ένας υπέροχος τόπος με υπέροχους ανθρώπους.

Έθεσα ως προτεραιότητά μου τη συνεννόηση με τους υπόλοιπους πέντε βουλευτές της επαρχίας μου, αλλά και τους βουλευτές Αμμοχώστου που διαμένουν στη Λάρνακα, και χαίρομαι που υπάρχει μεταξύ μας μια εξαιρετική συνεργασία και συνεννόηση σε θέματα που αφορούν την ανάπτυξη της επαρχίας μας και την ευημερία των πολιτών μας.

Σε συνάντηση που είχα με τον δήμαρχο Λάρνακας Ανδρέα Βύρα, λίγες εβδομάδες μετά την εκλογή μου, του ανέφερα την ανάγκη για τη δημιουργία ενός συντονιστικού σώματος που να λειτουργεί παράλληλα με την Επιτροπή Ανάπτυξης Πόλης και Επαρχίας Λάρνακας και σε αυτό να συμμετέχουν οι βουλευτές και οι αιρετοί της τοπικής αυτοδιοίκησης, με στόχο τον συντονισμό και την κοινή δράση προς όφελος της επαρχίας και των ανθρώπων μας. Χαίρομαι, γιατί αυτό υλοποιείται και σε συνεννόηση χαράσσουμε κοινές δράσεις και πρωτοβουλίες εντός και εκτός κοινοβουλίου.

Αναμφίβολα, η επόμενη δεκαετία ανήκει στη Λάρνακα. Είναι κοινά αποδεκτό ότι η πόλη και η επαρχία μας στερήθηκε την ανάπτυξη που για χρόνια εδικαιούτο. Μια σειρά από παράγοντες δημιούργησαν μια σημαντική προοπτική για σημαντική οικονομική ανάπτυξη. Για εμάς σημαντικό είναι η οικονομική αυτή ανάπτυξη να συνδυαστεί με την ευημερία των ανθρώπων μας, αλλά και τη διατήρηση σε υψηλά επίπεδα της ποιότητας ζωής μας. Θέλουμε να διατηρήσουμε τη Λάρνακα ανθρώπινη και ζεστή όπως τους ανθρώπους της, χωρίς υπερβολές και αναπτύξεις εκτός κουλτούρας και φυσιογνωμίας της.

Μια σειρά από έργα έχουν τροχοδρομηθεί, όπως είναι η ενιαία ανάπτυξη του λιμανιού και της μαρίνας, η εγκατάσταση του δημαρχείου στο υπέροχο κτίριο του παλαιού νοσοκομείου, η απομάκρυνση των αποθηκών υγρών καυσίμων και υγραερίου από το παραλιακό μέτωπο και πολλά άλλα.

Δυστυχώς όμως, η δέσμευση της κυβέρνησης και προσωπικά του Προέδρου της Δημοκρατίας για δημιουργία της Σχολής Θαλάσσιων Επιστημών του Πανεπιστημίου Κύπρου στη Λάρνακα όχι μόνο δεν έχει υλοποιηθεί, αλλά φαίνεται πως έχει ανακληθεί τόσο από την κυβέρνηση όσο και από τον νέο πρότανη του Πανεπιστημίου. Θέλω να καλέσω ξανά τόσο τον Πρόεδρο και τον Υπουργό Παιδείας όσο και τον πρότανη του

Πανεπιστημίου Κύπρου να παραμείνουν προσηλωμένοι στην αναγκαιότητα υλοποίησης του έργου. Η Λάρνακα, μετά και τη δημιουργία του Cyprus Marine and Maritime Institute, αλλά και τις μεγάλες επενδύσεις σε λιμενικά και άλλα έργα, αποτελεί ιδανικό προορισμό για τη δημιουργία της σχολής που θα δώσει ακαδημαϊκή και οικονομική ώθηση όχι μόνο στην επαρχία μας, αλλά και σε ολόκληρη την Κύπρο.

Κλείνοντας, θα ήθελα να ευχηθώ από καρδιάς σε όλους καλά Χριστούγεννα, αγάπη, αλληλεγγύη και έγνοια για τον κάθε συνάνθρωπό μας!

Καλή λευτεριά και δικαίωση στον λαό και στην πατρίδα μας!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ πολύ, αγαπητέ Ανδρέα.

Τον λόγο έχει η συνάδελφος κ. Αλεξάνδρα Ατταλίδου από το Κίνημα Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών.

Κυρία Αλεξάνδρα, το βήμα είναι δικό σας.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΑΤΤΑΛΙΔΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Το πώς επιλέγουμε να διαθέσουμε τους οικονομικούς πόρους του κράτους συνιστά καθρέφτη της κοινωνίας που θέλουμε να κτίσουμε. Ο χρόνος που έχουμε στη διάθεσή μας, για να δράσουμε, αποτρέποντας εφιαλτικά σενάρια για το μέλλον του πλανήτη μας, είναι περιορισμένος. Τα αισιόδοξα σενάρια των επιπτώσεων της ανθρωπογενούς κλιματικής κρίσης καθιστούν τον πλανήτη μας ένα αφιλόξενο οικοσύστημα διαβίωσης, στο οποίο θα ευημερούν οι λίγοι και προνομιούχοι, την ώρα που ο ευρύς πληθυσμός θα αγωνίζεται να επιβιώσει. Τα απαισιόδοξα σενάρια όμως θέτουν υπό αμφισβήτηση την επιβίωση της ίδιας της ανθρωπότητας.

Ο έξωθεν εξαναγκασμός να μπει τάξη στα περιβαλλοντικά ζητήματα της χώρας μας έχει φέρει στην επιφάνεια την εμφανή αδυναμία της σημερινής κυβέρνησης να ενστερνιστεί την κρισιμότητα των καιρών. Για ποια απ' όλα να ασκήσουμε κριτική και σε ποια να είμαστε ελαστικοί;

1. Για τις διαδικασίες παράβασης που ξεκίνησε η Ευρωπαϊκή Ένωση εναντίον μας για την ελλιπή προστασία των περιοχών Natura και τη διαχείριση των αποβλήτων;
2. Για τα €150 εκατομ. τον χρόνο που πληρώνουμε, για να έχουμε το δικαίωμα να εκπέμπουμε ρύπους από την παραγωγή ενέργειας;
3. Για την αποτυχία μας να πιάσουμε τον στόχο της διείσδυσης των ΑΠΕ στις μεταφορές;
4. Για την προκλητική περιφρόνηση της Σύμβασης της Βαρκελώνης και την καταστροφή των ακτών μας;
5. Για την επερχόμενη επιχειρούμενη καταστροφή του Ακάμα;

Η λίστα ατελείωτη. Η σημερινή κυβέρνηση δυστυχώς δεν μπορεί να παρακολουθήσει την παγκόσμια κλιματική κινητοποίηση, πολύ απλά γιατί δεν τη συμμερίζεται κι αυτό αποτυπώνεται και μέσα από τους ευρωπαϊκούς δείκτες. Η Κυπριακή Δημοκρατία βρίσκεται στην προτελευταία θέση της Ένωσης των 27 ως προς το ποσοστό του ΑΕΠ που δαπανά για δραστηριότητες και ενέργειες που αφορούν την περιβαλλοντική προστασία στον δημόσιο τομέα με 0,3%, έναντι 0,8%, που είναι ο μέσος όρος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πολύ χαμηλότερα από άλλες χώρες όπως είναι η Μάλτα και η Ελλάδα, των οποίων το ποσοστό ανέρχεται στο 1,4%. Η μεγαλύτερη ειρωνεία ξέρετε ποια είναι; Ότι σε μια περίοδο με τόσο μεγάλη περιβαλλοντική κινητοποίηση των κρατών, στην οποία κάθε χρόνο το δικό μας κράτος κομπάζει ότι έχει αυξημένο γενικό προϋπολογισμό, το ποσοστό των συνολικών δαπανών για περιβαλλοντική προστασία επί του ΑΕΠ έχει μειωθεί κατά 50% από το 2016.

Η κυβέρνηση συνεχίζει να προωθεί και να εφαρμόζει τις πολιτικές που μας οδήγησαν σε όλες τις μεγάλες κρίσεις του τόπου μας. Όχι γιατί δεν αντιλαμβάνεται τη συνδρομή τους, εν προκειμένω στον εκτροχιασμό του κλίματος, αλλά γιατί αυτές εξυπηρετούν την κουλτούρα του ευκαιριακού κέρδους, της ασυδοσίας και της προώθησης οικονομικών συμφερόντων μιας ελίτ ανθρώπων που την περιστοιχίζουν. Τι άλλο είναι οι «πύργοι» που βλάστησαν στις πόλεις μας; Αυτό που ενδεχομένως να μη γίνεται αντιληπτό είναι ότι η οικολογική ασφυξία στην οποία οδηγούν τέτοιου είδους πολιτικές είναι ο λόγος που υποβαθμίζεται και η ικανότητα του κράτους να διασφαλίζει σε ικανοποιητικό βαθμό την ποιότητα ζωής των πολιτών.

Στην ίδια ιδιοτέλεια που βασίζεται το κράτος, για να αντιμετωπίζει την κλιματική κρίση, βασίζεται και για την αντιμετώπιση των προσφυγικών και μεταναστευτικών ροών. Σε ένα υγιές, δημοκρατικό και σύγχρονο κράτος το γεγονός ότι κάποιοι άνθρωποι, διαπνεόμενοι από τις ανασφάλειες και τις φοβίες τους, υπεισέρχονται σε ξενοφοβική ρητορική, ρατσιστικές συμπεριφορές και εθνικιστικές αντιλήψεις, δεν αποτελεί επ' ουδενί επαρκή παράμετρο για το επίσημο κράτος να ακολουθήσει αυτό το μονοπάτι. Παρ' όλα αυτά, η σημερινή διαχείριση των ροών από το Υπουργείο Εσωτερικών βάλθηκε να μας πείσει για το αντίθετο. Τον τελευταίο χρόνο στη χώρα μας έχει κανονικοποιηθεί στο υψηλότερο θεσμικό επίπεδο ο συστημικός ρατσισμός, εκφρασμένος με παράνομες και

ντροπιαστικές πρακτικές. Δεν είναι μονάχα η έκθεση της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών προς την Κυπριακή Δημοκρατία ούτε η επιστολή της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Συμβουλίου της Ευρώπης προς τον κ. Νουρή, μέσα από τις οποίες κατακρίνουν τη χώρα μας για τις παράνομες πρακτικές της. Είναι ο φόβος και η μισαλλοδοξία που διασπείρει το επίσημο κράτος στην κοινωνία, στοχοποιώντας ευάλωτες ομάδες ανθρώπων και δημιουργώντας συνθήκες κοινωνικού αυτοματισμού. Το ίδιο το κράτος προσπαθεί συστηματικά -και δυστυχώς πετυχαίνει να πείσει τους πολίτες του- ότι για την ανέχεια, για τις οικονομικές και κοινωνικές δυσκολίες που αντιμετωπίζει δε φταίει η πολιτεία, αλλά οι άντρες, οι γυναίκες και τα παιδιά που διασχίζουν τη Μεσόγειο, κουβαλώντας ολόκληρη τη ζωή τους σε πλαστικές σακούλες.

Η οικοδόμηση μιας τέτοιας κοινωνίας, που προκρίνει την καχυποψία ως βασική αρχή, που αισθάνεται ασφάλεια μονάχα στο καβούκι της, που φοβάται την πρόοδο και την αλλαγή, πως περιμένουμε να γίνει συμπεριληπτική; Ανοιχτή για όλους τους ανθρώπους; Ανεξάρτητη από το χρώμα, τη θρησκεία, τη σεξουαλική τους ταυτότητα και προσανατολισμό; Για παράδειγμα, ακόμα κι αν το κράτος αποφασίσει επιτέλους να επιταχύνει την κατοχύρωση των δικαιωμάτων των ατόμων ΛΟΑΤΚΙ, πώς αναμένουμε απ' αυτή την κοινωνία να προστατεύει τα δικαιώματά τους μέσα από την εφαρμογή των νομοθεσιών; Πώς αναμένουμε από κοινωνίες που βυθίζουμε στον συντηρητισμό να σπάσουν τα καλούπια της πατριαρχίας, να ξεπεράσουν τις προκαταλήψεις τους και να αποδώσουν στις γυναίκες όσα δικαιούνται; Σε μισθολογικό επίπεδο, στην επαγγελματική ανέλιξη, στην ακαδημαϊκή σταδιοδρομία, στην πολιτική σκηνή;

Η Κύπρος δε βιώνει μόνο μία δυσχερή οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική πραγματικότητα, αλλά και μία βαθιά αξιακή κρίση, σύμπτωμα των ιδεών που δηλητηριάζουν επί δεκαετίες τους πολίτες. Οι κρίσεις, αγαπητοί συνάδελφοι, δεν εμφανίζονται ποτέ από το πουθενά. Έχουν πάντοτε γενεσιουργό αιτία και στην περίπτωση της χώρας μας οι αιτίες δυστυχώς είναι πολλές. Οι κομματικοί διορισμοί και ο παραγοντισμός διαιωνίζουν για χρόνια το πελατειακό κράτος και την αναξιοκρατία. Οδηγούν τη χώρα σε εσωστρέφεια και αδιαφορία για το ευρύτερο ευρωπαϊκό περιβάλλον, μετατρέποντάς την σε εστία διαφθοράς και διαπλοκής.

Ξέρετε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σε ποιες περιπτώσεις η διαφθορά και το πελατειακό κράτος βρίσκουν πρόσφορο έδαφος; Εκεί όπου οι χώρες είναι θεσμικά ανοχύρωτες και τελικά αδύναμες να τα αποτρέψουν. Έχουμε ενώπιόν μας το νομοσχέδιο για την Αρχή κατά της Διαφθοράς, αλλά η κυβέρνηση φαίνεται να τη θέλει κουτσουρεμένη και ξεδοντιασμένη από πραγματικές εξουσίες. Διστάζουμε να της αναθέσουμε το «πόθεν έσχες» των πολιτικά εκτεθειμένων προσώπων, φοβούμενοι μη γίνει διασύνδεση πολιτικών με τη διαφθορά. Λες και η διαφθορά προκύπτει από παρθενογένεση και όχι από τους φορείς εξουσίας και λήψης αποφάσεων.

Με γνώμονα να αποτρέψουμε τη δημιουργία ενός ακόμα δυσκίνητου και αναποτελεσματικού δημόσιου φορέα, έχουμε υποβάλει ως Κίνημα Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών τροπολογία στο νομοσχέδιο που αφορά τη σύσταση και λειτουργία της Ανεξάρτητης Αρχής κατά της Διαφθοράς, στοχεύοντας μεταξύ άλλων στην ενίσχυση της με ανακριτικές εξουσίες που θα της επιτρέπουν την αποτελεσματική διερεύνηση των υποθέσεων διαφθοράς.

Οφείλουμε να διασφαλίζουμε την ανεξαρτησία των θεσμών που δημιουργούμε, αποτρέποντας τον εκάστοτε Πρόεδρο της Δημοκρατίας να διορίζει σε θέσεις καίριες για τη λειτουργία του κράτους άτομα των οποίων το συμφέρον συγκρούεται με τον θεσμικό τους ρόλο. Χαρακτηριστικό τέτοιο παράδειγμα είναι ο διορισμός δύο πρώην υπουργών της σημερινής κυβέρνησης στις θέσεις του Γενικού και του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα. Μια τέτοια επιλογή, σε μια περίοδο διευρυμένης θεσμικής απαξίας, όχι απλώς προσβάλλει τον θεσμό της Νομικής Υπηρεσίας, αλλά θέτει και υπό αμφισβήτηση την ανεξαρτησία του.

Και πώς να μην αμφισβητείται, όταν η σύγκρουση συμφέροντος έρχεται να επαληθευτεί από την ίδια την πραγματικότητα; Υπάρχει σε άλλη χώρα παράδειγμα τόσο ντροπιαστικό όσο αυτό που ζήσαμε με το Κυπριακό Επενδυτικό Πρόγραμμα, το οποίο μας παρουσίασαν ως απάντηση στην οικονομική κρίση; Ένα πρόγραμμα το οποίο σχεδιάστηκε, για να ευνοήσει αυτούς που το εμπνεύστηκαν και το εφάρμοσαν; Οι θεματοφύλακες της νομιμότητας εξετέλισαν τη χώρα, παραχωρώντας την υπηκοότητά μας σε διεθνούς εμβέλειας απατεώνες, διασύροντας την Κύπρο. Στη συνέχεια απέδειξαν πως η έννοια της πολιτικής ευθιξίας τους είναι ξένη, καθώς, αντί να παραιτηθούν, εξαπέλυσαν ένα κυνήγι μαγισσών, ψάχνοντας ποιοι είχαν δώσει τα στοιχεία. Το Κυπριακό Επενδυτικό Πρόγραμμα όμως δε βρισκόταν σε αυτόματη λειτουργία. Βρισκόταν υπό την πλήρη εποπτεία του Υπουργείου Εσωτερικών και υπό τον έλεγχο κρατικού υπαλλήλου που συνδεόταν με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Αλήθεια, τι συνέβη μετά το πόρισμα Νικολάτου, που κατέδειξε ότι το Υπουργικό Συμβούλιο ποδοπάτησε τη νομοθεσία, παραχωρώντας 3 609 παράνομες πολιτογραφήσεις, δηλαδή το 53%; Τίποτα! Για την ακρίβεια, οι επικεφαλής της Νομικής Υπηρεσίας ακόμα εξετάζουν το πόρισμα στο οποίο κατηγορείται το Υπουργικό Συμβούλιο που και οι ίδιοι συμμετείχαν. Δεν ίδρωσε ούτε θα ιδρώσει το αυτί κανενός. Όλοι βρίσκονται στις θέσεις τους. Και όχι μόνο είναι στις θέσεις τους, αλλά αισθάνονται αρκετή αυτοπεποίθηση, ώστε να ηθικολογούν, παρουσιάζοντας όσα προωθούνται ως υποχρεώσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως δικές τους νομοθετικές πρωτοβουλίες για καταπολέμηση της διαφθοράς.

Και ενώ ενσυνείδητα, όπως φαίνεται, μας εμπνέουν, αν κρίνουμε από την αντίδραση του Προέδρου στο ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τα Pandora Papers, η χώρα μας εξακολουθεί να παραμένει μοιρασμένη και εμείς πασχίζουμε να δούμε μια τελευταία αχτίδα ελπίδας για την επανένωση αυτού του νησιού. Την ώρα που η Τουρκία γίνεται συνεχώς πιο επιθετική, επικοινωνώντας το Βαρώσι και βάζοντας για πρώτη φορά

στο τραπέζι τη λύση των δύο κρατών, εμείς προσπαθούμε να καταλάβουμε γιατί ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας προωθούσε τη λύση των δυο κρατών με τον Τσαβούσογλου.

Τέσσερα χρόνια αναλωνόμασταν στο να οριοθετήσουμε το πλαίσιο Γκουτέρες, την ίδια ώρα που η Τουρκία δούλευε υπόγεια και τελικά κατάφερε να απομακρύνει τον μοναδικό Τουρκοκύπριο ηγέτη που τα έβαλε με τον Ερντογάν. Τελικά επιθυμούμε ή όχι να βρούμε λύση ή έχουμε συμφιλιωθεί με τη διχοτόμηση; Μάλλον το δεύτερο, για αυτό και η κυβέρνηση δε διστάζει να βάζει συρματοπλέγματα στη γραμμή κατάπαυσης του πυρός και κάγκελα στα οδοφράγματα, κλείνοντας το μάτι στο ακροδεξιό της ακροατήριο.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η αξιοπιστία των πολιτικών προσώπων σήμερα βρίσκεται στο ναδίρ. Αν θέλουμε να επαναφέρουμε τους πολίτες στην πολιτική και στη δημοκρατική διαδικασία, πρέπει να αντιμετωπίσουμε με πολιτικούς όρους την ακροδεξιά, ρατσιστική και ανέξοδη ρητορική που οδηγεί την κοινωνία και πάλι στη σύγκρουση και την καταστροφή. Και έχουμε καλό παράδειγμα τι έγινε στην Ελλάδα. Πρέπει να δείξουμε μηδενική ανοχή στη διαφθορά, που έχει εισχωρήσει σε όλους τους τομείς.

Πρέπει να εργαστούμε για τις μεταρρυθμίσεις που θα θεμελιώσουν το κράτος δικαίου και θα θέσουν στο περιθώριο τους επίορκους που μπαίνουν στην πολιτική με στόχο το προσωπικό όφελος και τον πλουτισμό.

Δεν μπορούμε να συνεχίσουμε να προωθούμε την ιδιωτική ευμάρεια, ενώ γύρω μας συντελείται δημόσια αθλιότητα.

Δεν μπορούμε στο όνομα της ανάπτυξης να καταστρέφουμε το περιβάλλον. Δεν μπορούμε να καταστρέφουμε το παρόν και να ροκανίζουμε το μέλλον μας.

Χρειαζόμαστε κάθαρση σε όλους τους τομείς. Δημόσιους υπαλλήλους που δε θα παραβιάζουν τους νόμους, αστυνομία που θα εφαρμόζει τους νόμους, ανεξάρτητους θεσμούς και δικαστήρια που αποδίδουν γρήγορα δικαιοσύνη.

Θέλω να αναφερθώ και στην παιδεία, γιατί έρχονται κοσμογονικές αλλαγές. Η βιοτεχνολογία και η τεχνητή νοημοσύνη αναμένεται πολύ σύντομα να αλλάξουν τον κόσμο σε σχέση με το πώς τον γνωρίζουμε. Μόνο εάν έχουμε τη γνώση και τις δεξιότητες θα καταφέρουμε να είμαστε ενεργό μέρος αυτού του νέου κόσμου. Η παιδεία πρέπει να καλλιεργεί την κριτική σκέψη, τη δημιουργικότητα, την κουλτούρα της συνεργασίας και της επικοινωνίας, που είναι απαραίτητα για την απαραίτητη και ομαλή προσαρμογή μας σε αυτόν τον νέο κόσμο. Ένας από τους κορυφαίους και πιο καινοτόμους στοχαστές της εποχής μας, ο Yuval Noah Harari έχει πει: «Οι άνθρωποι συνήθως φοβούνται την αλλαγή, επειδή φοβούνται το άγνωστο. Εντούτοις, η μεγαλύτερη σταθερά της ιστορίας είναι ότι τα πάντα αλλάζουν». Θα έλεγε κανείς πως παρέφρασε τον διαλεκτικό φιλόσοφο Ηράκλειτο στο ότι δεν υπάρχει τίποτα μόνιμο εκτός από την αλλαγή.

Πολιτική, συνάδελφοι, είναι οι στόχοι που θέτουμε για τη χώρα μας, για τη βιώσιμη ανάπτυξη και την τόνωση της παραγωγικής διαδικασίας, την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, τις μεταρρυθμίσεις που έπρεπε να είχαμε κάνει τον εικοστό αιώνα στην παιδεία, στη δημόσια υπηρεσία, στη δικαστική εξουσία, στο κράτος δικαίου, στην τοπική αυτοδιοίκηση.

Πολιτική σημαίνει μείωση ανισοτήτων, βελτίωση της ποιότητας της ζωής όλων των πολιτών που ταχθήκαμε να υπηρετήσουμε. Πολιτική είναι το όραμα, οι ιδέες και οι επιδιώξεις που μας κατευθύνουν και καθορίζουν τις πράξεις μας. Πολιτική είναι η διαμόρφωση των προσδοκιών για το μέλλον, η παρέμβαση στη λειτουργία της κοινωνίας, για να βελτιώσουμε τη δημοκρατία και το κοινωνικό κράτος. Πολιτική σημαίνει λύση και όχι κρίση!

Και πολιτική είναι αυτό που δεν εξασκεί η σημερινή κυβέρνηση.

Αγαπητοί συνάδελφοι, εύχομαι σε όλους υγεία και καλές γιορτές!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ πολύ τη συνάδελφο Ατταλίδου Αλεξάνδρα.

Τον λόγο τώρα έχει η επόμενη συνάδελφος, νέα συνάδελφος, εκλογικής περιφέρειας Λεμεσού του ΑΚΕΛ, η Μαρίνα Νικολάου.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, επειδή τουλάχιστον εμένα δε μου αρέσκει να με κοροϊδεύουν, εάν οφειλόταν στα αυτοκινητιστικά δυστυχήματα στον αυτοκινητόδρομο η καθυστέρηση του κ. Θεμιστοκλέους, μέχρι τώρα θα ήταν εδώ. Το τελευταίο δυστύχημα έγινε 9.15 π.μ. και έπρεπε να μιλά η ώρα 9.00 π.μ. Ε, λυπούμαι να πω ότι αυτή η συμπεριφορά έν' απαράδεκτη τζιαι προσβλητική σε όλους εμάς τους υπόλοιπους.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Κυπριανού, ευχαριστώ πολύ για την παρέμβαση, αλλά δε θα το λύσουμε τώρα. Θα διακόψουμε τη συνεδρία, για να θέσουμε θέμα Θεμιστοκλέους;

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Όχι, κύριε Πρόεδρε. Κανονικά θα πρέπει να παρέλθει η σειρά του τζιαι να μην δικαιούται να πάρει τον λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Κυπριανού, σε παρακαλώ! Νομίζω ότι αυτό δεν έγινε ποτέ στη Βουλή.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Διερωτώμαι οι υπόλοιποι πώς νιώθουν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριοι, δε θα διακόψω τη συνεδρία, για να θέσω θέμα Θεμιστοκλέους. Σας παρακαλώ!

Κυρία Μαρίνα...

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Δε γίνεται αυτό το πράγμα, κύριε Πρόεδρε! Καταλαβαίνετε τι...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Κυπριανού, με όλο τον σεβασμό...

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

...προηγούμενο προκαλείτε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

...δεν είναι της παρούσης. Δηλαδή, εννά κάμουμεν ειδικό θέμα για τον Θεμιστοκλέους τωρά;

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Όι, δεν είναι για τον κ. Θεμιστοκλέους το ειδικό θέμα· το ειδικό θέμα είναι για τη νοοτροπία εκείνων οι οποίοι θεωρούν ότι όλοι οι υπόλοιποι είναι κορόιδα και «εγώ έχω το δικαίωμα να επιλέγω πότε εννά μιλήσω».

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, να δώσετε τώρα οδηγίες στη γραμματεία να επικοινωνήσει τώρα με τον κ. Θεμιστοκλέους και να μάθει πού βρίσκεται. Εάν και εφόσον υπάρχει κώλυμα το οποίο δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί, να το κατανοήσουμε, εάν όχι, έχω την εντύπωση ότι ο καθένας έχει...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριοι συνάδελφοι...

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

...το πρόγραμμα μπροστά του και οφείλει να το τηρεί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριοι συνάδελφοι, το πρωί διάφοροι επικοινωνήσαν μαζί μου συνάδελφοι λόγω των ατυχημάτων και τους είπα εγώ «την ώρα που εννά έρτετε, να αλλάξουμε τη σειρά και να μιλήσετε όλοι, αφού από τις 9.00 π.μ. μέχρι τη 1.00 μ.μ. συνεδριάζει η Βουλή». Ποιον είναι το πρόβλημα αν θα μιλήσει 9.00 π.μ. ή αν θα μιλήσει 1.00 μ.μ.; Εγώ τους είπα καλόπιστα. Δεν αντιλήφθηκα ότι δημιουργείται πρόβλημα με τη σειρά, διότι θα μιλήσουν όλοι το πρωί. Δε θα αλλάξει τίποτε είτε στην τηλεθέαση είτε στην ακροαματικότητα.

Σας παρακαλώ, λίγη υπομονή!

Κυρία Μαρίνα, έχετε τον λόγο.

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτή)

Ε, δεν ξέρω αν παρακολουθεί ο συνάδελφος από την τηλεόραση. Αν παρακολουθεί, να προσέλθει. Και όλοι οι συνάδελφοι που καθυστέρησαν να προσέλθουν.

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κυρία Ερωτοκρίτου, σας παρακαλώ! Έθθα διακόψω τους συναδέλφους, διότι τρώμε τον χρόνο άδικα.
Έχεις τον λόγο, κυρία Μαρίνα.

Ευχαριστώ πολύ.

(Μη ευκρινή σχόλια από την κ. Μαρίνα Νικολάου)

Ναι, ναι, τώρα θα ξεκινήσετε.

Ευχαριστώ για τη βοήθεια, κυρία Μαρίνα.

ΜΑΡΙΝΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Περάσαμε ακόμα έναν χρόνο πανδημίας. Η υγειονομική κρίση φανέρωσε τα αδιέξοδα και τη βαρβαρότητα του κοινωνικοοικονομικού συστήματος στο οποίο ζούμε. Η κυβέρνηση Αναστασιάδη-Δημοκρατικού Συναγερμού θα μείνει στην ιστορία για πάρα πολλούς λόγους. Και δυστυχώς θα είναι όλοι λάθος λόγοι. Για τα «δεσμεύομαι», το αδιέξοδο στο Κυπριακό, τη διαφθορά, τη διαπλοκή, τον αυταρχισμό. Αλλά και γιατί θα είναι πάντα η κυβέρνηση του «θα». Εξαγγέλλει συνεχώς έργα. Κάθε χρόνο. Κάθε χρόνο σχεδόν, ειδικά αν είναι χρονιά εκλογών, η κυβέρνηση παίρνει σβάρνα τις επαρχίες μαζί με τους υπουργούς της και τα κανάλια και εξαγγέλλει ξανά και ξανά τα ίδια έργα. Ένα στα τρία απ' αυτά δεν υλοποιείται ποτέ! Στον προϋπολογισμό του ΟΚΥΠΥ για το 2020-2021 είχαν περιληφθεί πολλά σημαντικά έργα, τα οποία έπρεπε να τεθούν προς υλοποίηση. Επιγραμματικά αναφέρω: ανέγερση κτιρίου νέου Νοσοκομείου Αθαλάσσας, δημιουργία Πρώτων Βοηθειών στο Μακάρειο Νοσοκομείο, μετακίνηση Εξωτερικών Ιατρείων Λευκωσίας, επέκταση Πρώτων Βοηθειών Νοσοκομείου Λάρνακας, αναβάθμιση Γενικού Νοσοκομείου Λάρνακας, επέκταση δεύτερου και τρίτου ορόφου στο Γενικό Νοσοκομείο Αμμοχώστου, επέκταση Πρώτων Βοηθειών στο Γενικό Νοσοκομείο Λεμεσού και επέκταση του Γενικού Νοσοκομείου Λεμεσού. Στο δε νοσοκομείο Αμμοχώστου δημιουργήθηκε μεν δεύτερος όροφος για τις ανάγκες που θα προέκυπταν από την πανδημία, ο οποίος όμως έμεινε κλειστός!

Οι συνέπειες της πανδημίας και των περιοριστικών μέτρων που επιβλήθηκαν όξυναν τα προϋπάρχοντα προβλήματα στον τομέα της υγείας. Ούτε όμως η πανδημία χτύπησε καμπανάκι στους κυβερνώντες. Οι δαπάνες για την υγειονομική περίθαλψη στην Κύπρο είναι από τις πιο χαμηλές κατά μέσο όρο στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Αυτό αντανακλάται και στον κρατικό προϋπολογισμό που έχουμε ενώπιόν μας, με περικοπές στη χρηματοδότηση στις αναπτυξιακές δαπάνες για τη δημόσια υγεία. Εδώ και σχεδόν δύο χρόνια η κυβέρνηση εξαγγέλλει μέτρα για την αντιμετώπιση της πανδημίας. Δύο χρόνια μέτρα, δύο χρόνια πανδημία, αλλά μέτρα για ουσιαστική στήριξη των δημόσιων νοσηλευτηρίων δεν ακούσαμε. Πώς μπορούν να πιστεύσουν οι κυβερνώντες ότι θα εξασφαλιστεί η ποιότητα προσφοράς της υγείας, όταν υπάρχουν ελλείψεις φαρμάκων, αναλωσίμων, ελλείψεις σε υποδομές και κλίνες, λίστες αναμονής; Και, όταν έρχονται τα θέματα στην επιτροπή Υγείας, ο ένας ρίχνει το μπαλάκι στον άλλον. Το υπουργείο στον ΟΚΥΠΥ, ο ΟΚΥΠΥ στο υπουργείο.

Ξέρετε, κύριοι συνάδελφοι; Τους ανθρώπους που πληρώνουν κάθε μήνα ΓΕΣΥ, που έχουν τους ανθρώπους τους στα νοσοκομεία και περιμένουν μια εγχείρηση ή ένα φάρμακο λίγο τους ενδιαφέρει ποιος έχει την ευθύνη. Το θέμα είναι ποιος επιτέλους θα την υλοποιήσει. Και, για να μην ξεχνιόμαστε, είναι η κυβέρνηση Αναστασιάδη-Δημοκρατικού Συναγερμού που διόρισε το διοικητικό συμβούλιο του ΟΚΥΠΥ και ως εκ τούτου έχει και την ευθύνη για τον τρόπο που ασκούν τη διοίκηση και εφαρμόζουν την πολιτική απόφαση για την αυτοномηση των δημόσιων νοσηλευτηρίων.

Οι παρεμβάσεις, όταν δημιουργείται η κρίση, δεν είναι αρκετές. Χρειάζεται ανάληψη ευθυνών και πολιτικές αποφάσεις από μέρος της κυβέρνησης, για να σταματήσει η κατρακύλα του δημόσιου τομέα της υγείας. Έστω και τώρα, αποτελεί επιτακτική αναγκαιότητα να εκπονηθεί και κυρίως να υλοποιηθεί το σχέδιο δράσης του ΟΚΥΠΥ, το οποίο ποτέ δεν είδαμε, παρά το γεγονός ότι ομόφωνα η επιτροπή Υγείας της Βουλής απαίτησε την ετοιμασία του μετά από σχετική εισήγηση του ΑΚΕΛ. Το ΑΚΕΛ δεν πρόκειται να παραμείνει να παρακολουθεί με απάθεια την κατάρρευση των δημόσιων νοσηλευτηρίων. Θα υπερασπιστούμε τα νοσηλευτήρια, γιατί είναι η ραχοκοκαλιά του ΓΕΣΥ! Συνεχίζουμε να υπερασπιζόμαστε τη δημόσια υγεία, το καθολικό δικαίωμα της πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες υγείας. Οφείλουμε να το πούμε και από το βήμα της Βουλής: τα δημόσια νοσηλευτήρια είναι ακόμα όρθια χάρη στη θέληση και την υπερπροσπάθεια των γιατρών, των νοσηλευτών και των υπόλοιπων εργαζομένων σε αυτά. Σε αυτούς ανήκουν τα «μπράβο» και όχι σε αυτούς που μας κυβερνούν.

Από το 2020 το ΑΚΕΛ κατέθεσε δεκαοκτώ εισηγήσεις για την προετοιμασία του κράτους και των νοσηλευτηρίων. Ζητήσαμε μέτρα για την κάλυψη αναγκών σε προσωπικό, αναλώσιμα και εξοπλισμό, δημιουργία μονάδων εντατικής θεραπείας σε όλα τα νοσοκομεία και την αύξηση των κλινών στις μονάδες εντατικής, μέτρα προφύλαξης των επαγγελματιών υγείας, αξιοποίηση του ιδιωτικού τομέα. Τι υλοποίησε από όλα αυτά η κυβέρνηση αυτή; Τίποτε!

Δε θα μπορούσα να μην αναφερθώ και στο απαράδεκτο νομοσχέδιο που η κυβέρνηση Αναστασιάδη-Δημοκρατικού Συναγερμού κατέθεσε ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας στον περί Επικίνδυνων

Μολυσματικών Ασθενειών Νόμο. Η κυβέρνηση λοιπόν κατέθεσε ένα νομοσχέδιο το οποίο περιέχει άκρως επικίνδυνες πρόνοιες που πλήττουν τη δημοκρατία, τα ανθρώπινα δικαιώματα και το κράτος δικαίου. Ένα νομοσχέδιο που παρακάμπτει πλήρως τη νομοθετική εξουσία, χωρίς την οποιαδήποτε εξουσιοδότηση της οποίας η εκτελεστική θα μπορεί να εκδίδει διατάγματα σε περίπτωση επικίνδυνων μολυσματικών ασθενειών. Η κυβέρνηση δεν ξεκαθαρίζει τι συνιστά επικίνδυνη μολυσματική ασθένεια και επιμένει να έχει απεριόριστο δικαίωμα να αναστέλλει όλα τα βασικά ανθρώπινα δικαιώματα και ελευθερίες, ακόμα και δικαιώματα, όπως η ελευθερία στην έκφραση, θέτοντας ουσιαστικά λουκέτο και στη λειτουργία της νομοθετικής εξουσίας, αλλά και της δικαστικής εξουσίας. Από την πρώτη στιγμή στην επιτροπή Υγείας καλέσαμε την κυβέρνηση να αποσύρει το νομοσχέδιο και να προχωρήσει σε διαβούλευση με την ιατρική κοινότητα και τους εμπλεκόμενους φορείς. Πρώτα και κύρια, βέβαια, πρέπει η κυβέρνηση να εξηγήσει πού αποσκοπεί το νομοσχέδιο αυτό, ποιος είναι ο σκοπός του.

Πριν αφήσω το βήμα, να μου επιτρέψετε να πω δύο κουβέντες για την επαρχία της Λεμεσού. Η Λεμεσός είναι μια πόλη που πλέον απεικονίζει τη βασική αντίφαση της κοινωνίας. Οι πολλοί, που υποφέρουν από τα υψηλά ενοίκια για παράδειγμα, και μια ελίτ που κτίζει και ζει μέσα στη φούσκα της. Ο κόσμος των ορεινών περιοχών υποφέρει από τις πολιτικές εγκατάλειψης αυτής της κυβέρνησης. Είμαστε μέσα στον κόσμο και ξέρουμε τις ανάγκες του. Ανεπαρκή στεγαστικά σχέδια και η απουσία κονδυλίων στον φεινικό προϋπολογισμό για οδικά έργα στους δρόμους Λεμεσού-Σαϊττά και Αγρού-Λεμεσού. Κινήσεις που κάτω από άλλες συνθήκες θα έδιναν ανάσα ζωής στους κατοίκους των ορεινών περιοχών και στις κοινότητές τους. Αντ' αυτού, η κυβέρνηση επιλέγει για παράδειγμα να δώσει €6,5 εκατομ. στην κατεύθυνση της εξωτερικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που περιλαμβάνει μεταξύ άλλων στρατιωτικές επεμβάσεις στα εσωτερικά τρίτων χωρών και στρέφεται κατά των προσφυγικών ροών.

Αντί προτεραιότητα λοιπόν γι' αυτή την κυβέρνηση να είναι η μετατροπή της πατρίδας μας σε γεφύρι ειρήνης στην περιοχή, προτεραιότητά της είναι οι τεράστιες δαπάνες στη στρατιωτικοποίηση της περιοχής και η εγκληματική παραμέληση του ίδιου του κυπριακού λαού. Την ώρα που η κυβέρνηση υποκύπτει στις επιταγές της Ευρωπαϊκής Ένωσης και δεν αντιτίθεται στις προβλέψεις του Κανονισμού του Δουβλίνου, ο οποίος λειτουργεί με βάση την αρχή της ευθύνης της χώρας πρώτης υποδοχής, οι πρακτικές των παράνομων επαναπροωθήσεων, οι πνιγμοί στη θάλασσα, οι εξαφανίσεις ανθρώπων συνεχίζουν να υφίστανται και την ίδια ώρα τα ανθρώπινα δικαιώματα και οι αρχές του Διεθνούς Δικαίου παραβιάζονται μπροστά στα μάτια των δήθεν σύγχρονων και φιλάνθρωπων κοσμοπολιτών Ευρωπαίων ηγετών, του δικού μας περιλαμβανομένου. Αυτή τη στιγμή δυστυχώς δεν υπάρχει ένα δίκαιο κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου και η κυβέρνηση αφήνει τη χώρα μας να μετατρέπεται σε αποθήκη ανθρώπων, χιλιάδων ανθρώπων, σε συνθήκες ντροπής. Απαιτούμε ένα νέο σύμφωνο, που να βασίζεται στην ανάγκη σεβασμού του Διεθνούς Δικαίου, στην αλληλεγγύη και τη συνοχή ανάμεσα σε όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Επανέρχομαι στα της υγείας με κάτι εξαιρετικά σημαντικό: Εθνική Στρατηγική για τον Καρκίνο, πάγιο αίτημα του ΑΚΕΛ και διαχρονική του θέση. Όταν ήρθε το θέμα στην επιτροπή Υγείας -και σωστά τονίστηκε η σημασία της πρόληψης- ρωτήσαμε για τις ανεπαρκείς υπηρεσίες που παρέχει το σύστημα στις γυναίκες. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι η εξέταση Παπανικολάου καλύπτεται μία φορά κάθε δύο χρόνια, η μαστογραφία επίσης μία φορά κάθε δύο χρόνια και αφορά μόνο σε γυναίκες από σαράντα πέντε μέχρι εξήντα πέντε ετών, ενώ για τις γυναίκες άνω των εξήντα πέντε δεν προνοείται τίποτα. Δυστυχώς, δε λάβαμε καμία απάντηση. Και οφείλουμε να σημειώσουμε ότι αυτό δε σχετίζεται αποκλειστικά με την ισόρροπη προστασία έναντι των κινδύνων του γήρατος ούτε αφορά εν γένει στις γυναίκες άνω των εξήντα πέντε. Αφορά στις φτωχές γυναίκες άνω των εξήντα πέντε.

Πολυδιαφημισμένη η Εθνική Στρατηγική για τον Καρκίνο από την κυβέρνηση. Ήρθε και ενώπιόν μας στην επιτροπή Υγείας. Πόσο είναι, νομίζετε, αγαπητοί συνάδελφοι, το κονδύλι για την Εθνική Επιτροπή Καρκίνου; €20.000! Σε μια χώρα που σύμφωνα με τα στοιχεία έχουμε τουλάχιστον 3 500 κρούσματα ετησίως! €20.000 για την Εθνική Επιτροπή για τον Καρκίνο! Τι να κάνουν οι καρκινοπαθείς τις ροζ κορδέλες και τα μουστάκια τον Νοέμβρη; €20.000 από την κυβέρνηση για την Εθνική Επιτροπή για τον Καρκίνο! €1 εκατομ. και βάλτε οι διορισμοί των συμβούλων στο Προεδρικό. Από αυτό και μόνο αποδεικνύεται η προτεραιότητα, αλλά και η φιλοσοφία της κυβέρνησης του Δημοκρατικού Συναγερμού-Αναστασιάδη. Είναι ακόμα μια χαρακτηριστική περίπτωση που η κυβέρνηση αποδεικνύει ότι δεν μπορεί να κατανοήσει τις ανάγκες, δεν μπορεί να απαρνηθεί τα συμφέροντα που υπηρετεί, δεν μπορεί να γυρίσει την πλάτη σε αυτό που την κρατά ζωντανή, την εξυπηρέτηση προσωπικών, πολιτικών και ταξικών συμφερόντων. Και γι' αυτό πρέπει αυτή η κυβέρνηση να αλλάξει και στη θέση της να βρεθούν όχι απλώς άλλα πρόσωπα, αλλά άλλες πολιτικές, πολιτικές προοδευτικές, πολιτικές φιλολαϊκές.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Εύχομαι και εγώ με τη σειρά μου καλή επάνοδο στον πρόεδρο της επιτροπής Υγείας συνάδελφο Ευθύμιο Δίπλαρο.

Καλές γιορτές σε όλους!

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Τον λόγο έχει ο συνάδελφος ο Μιχάλης Γιακουμή της ΔΗΠΑ.

Και ευχαριστούμε τη Μαρίνα για την ομιλία της. Δεν ακούστηκες, Μαρίνα μου, συγγνώμη, ήταν κλειστό το μικρόφωνο. Με συγχωρείτε.

Κύριε Μιχάλη.

ΜΙΧΑΛΗΣ ΓΙΑΚΟΥΜΗ:

Αγαπητέ κύριε Πρόεδρε,

Φίλοι συνάδελφοι βουλευτές και βουλευτές,

Κυρίες και κύριοι,

Η ψήφιση του κρατικού προϋπολογισμού είναι η κορυφαία πολιτική πράξη για την πολιτεία μας και για το κράτος. Είναι επίσης ορόσημο στην αποστολή του νομοθετικού σώματος για την άσκηση ελέγχου στην εκτελεστική εξουσία. Όλα αυτά γίνονται από εμάς εξ ονόματος των πολιτών, τους οποίους εκπροσωπούμε στη Βουλή των Αντιπροσώπων. Από τον λαό έλκουμε την εξουσία μας και στον λαό λογοδοτούμε. Συνεπώς, ο προϋπολογισμός του κράτους είναι η συμφωνία που γίνεται μέσω της Βουλής ανάμεσα στην κοινωνία και την κυβέρνηση για τον τρόπο με τον οποίο θα δαπανηθούν τα χρήματα που οι πολίτες καταβάλλουν στο κράτος μέσω των φορολογιών και των τελών που πληρώνουμε. Κάθε συζήτηση του κρατικού προϋπολογισμού προσφέρει το βήμα σε όλους εμάς τους βουλευτές να προβάλουμε τις θέσεις μας, να αναδείξουμε τις προτάσεις μας και τις πολιτικές μας. Παράλληλα, μας προσφέρει την ευκαιρία να ασκήσουμε κριτική για διάφορα λάθη, παραλείψεις, καθυστερήσεις.

Προτού γίνω μέλος του νομοθετικού σώματος, μου προκαλούσε ιδιαίτερη εντύπωση ο τρόπος με τον οποίο οι περισσότεροι βουλευτές αντίκριζαν τα διάφορα ζητήματα. Όσοι ανήκαν στη συμπολίτευση τα παρουσίαζαν όλα με έναν ιδεατό φακό και επευφημούσαν την κυβέρνηση. Όσοι ήταν στην αντιπολίτευση τα έβαφαν όλα με το μαύρο της δυστυχίας, ασκώντας έντονη και πολλές φορές ισοπεδωτική κριτική. Και δεν είναι μυστικό ότι πολλοί από τους πιο πάνω βουλευτές, όταν αλλάζουν ρόλους, αλλάζουν ταυτόχρονα και τη ρητορική τους. Όλα αυτά συμβαίνουν μέχρι και σήμερα. Αντιλαμβάνομαι ότι πολλές φορές αυτό προστάζουν οι κομματικές επιταγές και οι πολιτικές ανάγκες. Να μου επιτρέψετε όμως με πολλή σεμνότητα να υποστηρίξω ότι η κοινωνία δε χρειάζεται αχρείαστες αντιπαραθέσεις και τεχνητή πόλωση. Ιδιαίτερα όσοι προερχόμαστε από τη νέα γενιά βιώνουμε στο πετσί μας την ανάγκη για την απαραίτητη συναντίληψη, την ανάγκη για την ελάχιστη συνεννόηση μεταξύ των πολιτικών δυνάμεων και για παραμερισμό όσων μας χωρίζουν. Εκείνα που μας ενώνουν είναι πολύ περισσότερα. Μόνο έτσι θα μπορέσουμε να αντιμετωπίσουμε τα μεγάλα προβλήματα που απασχολούν τη χώρα.

Αγαπητέ Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Με προβληματίσε πολύ το περιεχόμενο της σημερινής μου παρέμβασης, της πρώτης σε συζήτηση για τους προϋπολογισμούς του κράτους. Είμαι τριάντα πέντε χρονών, εκπροσωπώ τους νέους ανθρώπους και θέλω να μιλήσω γι' αυτούς. Είναι πολλά τα μεγάλα θέματα που μας απασχολούν και μας προβληματίζουν, με πρώτο βεβαίως το Κυπριακό, το οποίο είναι θέμα επιβίωσης. Ως βουλευτής Αμμοχώστου, θέλω να διαβεβαιώσω ότι η νέα γενιά δεν ξεχνά και δεν ξεγράφει. Συνεχίζουμε τον αγώνα για απαλλαγή από την κατοχή και παραμένουμε δεσμευμένοι για λύση στη βάση των συμφωνηθέντων χωρίς ξένα στρατεύματα και χωρίς εγγυήσεις. Οι προκλήσεις της Τουρκίας στην περικλειστή περιοχή των Βαρωσίων δεν επιτρέπουν εφησυχασμό ούτε και ψευδαισθήσεις. Η Αμμόχωστος δεν πρέπει να χαθεί, γιατί μαζί της θα χαθεί και η προοπτική. Στηρίζουμε την πρόταση του Προέδρου Αναστασιάδη για την Αμμόχωστο, η οποία μπορεί να λειτουργήσει ως πρότυπο συμβίωσης Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων. Μπορεί επίσης να αποτελέσει μοντέλο ανάπτυξης, οικονομικής δραστηριοποίησης, φυτώριο για νέες επιχειρήσεις. Γνωρίζω ότι δεν είναι εύκολο εγχείρημα ένεκα της αδιαλλαξίας της τουρκικής πλευράς. Οφείλουμε όμως να εξαντλήσουμε κάθε δυνατότητα, ώστε να συντηρήσουμε την ελπίδα, να κρατήσουμε ανοικτό το παράθυρο της προοπτικής για λύση.

Μαζί με το Κυπριακό, ένα ζωτικό θέμα της πρώτης γραμμής είναι η υγεία. Η πανδημία μάς υπενθύμισε την αξία που έχει για τον κάθε άνθρωπο αυτό το πολύτιμο αγαθό, το οποίο θα πρέπει να διαφυλάξουμε. Το κράτος έχει υποχρέωση να προσφέρει υπηρεσίες υγείας σε όλους τους πολίτες. Το Γενικό Σύστημα Υγείας είναι μια μεγάλη κατάκτηση του λαού μας, την οποία θα πρέπει να ενισχύσουμε. Προβλήματα υπάρχουν και είναι πολλά. Είναι όμως πολύ λιγότερα από όσα είχαμε πριν την εφαρμογή αυτής της μεγάλης κοινωνικής και οικονομικής μεταρρύθμισης. Συστήματα υγείας άλλων χωρών, με πολλά χρόνια εμπειρίας, χρειάζονται συνεχή επικαιροποίηση ως αποτέλεσμα των αλλαγών στην τεχνολογία, αλλά και στις ανθρώπινες ανάγκες. Συνεπώς, είμαστε εδώ για να επιλύσουμε τα προβλήματα του ΓΕΣΥ, χωρίς όμως να αλλάζουμε τη φιλοσοφία αυτής της κοινωνικής παροχής. Ο Οργανισμός Ασφάλισης Υγείας διαθέτει όλα τα εργαλεία, για να θέσει εκτός συστήματος όσους καταχρώνται το σύστημα. Όποιοι κι αν είναι αυτοί, όσοι κι αν είναι δεν έχουν θέση στο ΓΕΣΥ.

Επιτρέψτε μου να αναφερθώ στα δημόσια νοσηλευτήρια, τα οποία δέχονται έντονη κριτική για προβλήματα που παρουσιάζουν. Είναι δεκτή η κριτική, αλλά δεν πρέπει να είναι άδικη. Τα δημόσια νοσηλευτήρια είναι η γραμμή άμυνας του συστήματος υγείας απέναντι στον εχθρό που λέγεται κορωνοϊός. Πρέπει να είμαστε διπλά προσεκτικοί, όταν ασκούμε κριτική από την άνεση του καναπέ μας. Συγχαίρουμε τους επαγγελματίες υγείας που δίδουν μαθήματα αφοσίωσης τα τελευταία σχεδόν δύο χρόνια και τους διαβεβαιώνουμε ότι είμαστε δίπλα τους. Με την ευκαιρία αυτή μεταφέρουμε στη διοίκηση, τη διεύθυνση και τα στελέχη του Οργανισμού Κρατικών Υπηρεσιών Υγείας τη δέσμευση ότι στηρίζουμε τα κρατικά νοσηλευτήρια. Κακίζουμε τα λάθη και τις παραλείψεις, ψέγουμε τις καθυστερήσεις που παρατηρούνται, αλλά την ίδια ώρα οφείλουμε να απονέμουμε τα εύσημα για τη μεγάλη προσπάθεια που καταβάλλεται τα τελευταία σχεδόν δύο χρόνια. Σημαντική είναι ασφαλώς και η βοήθεια των επαγγελματιών υγείας του ιδιωτικού τομέα, την οποία οφείλουμε να αναγνωρίσουμε. Ο τομέας της υγείας βρίσκεται σε ένα μεταβατικό στάδιο, ως αποτέλεσμα των συνθηκών που προκάλεσε η πανδημία. Έχουμε υποχρέωση να δούμε το δάσος και όχι το δέντρο.

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Ως ένας νέος άνθρωπος δεν μπορώ να μην αναφερθώ στο θέμα της παιδείας, η οποία αποτελεί τον φάρο και την πυξίδα κάθε κοινωνίας στον δρόμο που θα την οδηγήσει στο μέλλον. Επιτρέψτε μου να αναδείξω ένα ζήτημα το οποίο θα πρέπει να ιεραρχηθεί ψηλά στις προτεραιότητες της πολιτείας και δεν είναι άλλο από την ανάγκη διασύνδεσης της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας. Έχουμε άριστους επιστήμονες σε όλους τους κλάδους και ως χώρα διαθέτουμε ένα ζηλευτό ποσοστό προσοντούχων με πτυχίο, μεταπτυχιακό και διδακτορικό τίτλο σπουδών. Είμαι βέβαιος ότι οι περισσότεροι από εσάς θα συμφωνήσετε μαζί μου ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των πιο πάνω ανθρώπων δυσκολεύεται να εργοδοτηθεί στον κλάδο σπουδών του ή υποαμείβεται σε σημείο που πολλές φορές συνιστά εκμετάλλευση. Συνεπώς, η διασύνδεση της αγοράς εργασίας με την εκπαίδευση είναι εκ των ων ουκ άνευ. Πιστεύω ότι με τον σωστό προγραμματισμό και την καλύτερη συνεργασία σε όλα τα επίπεδα μπορούμε να προβλέψουμε τις επαγγελματικές ανάγκες του μέλλοντος, ώστε να τις καλύψουμε με επάρκεια και αποτελεσματικότητα.

Αυτό το σοβαρό θέμα θα πρέπει να ειδωθεί υπό το πρίσμα των τεράστιων αλλαγών που θα φέρει στην αγορά εργασίας ο ψηφιακός μετασχηματισμός. Η τέταρτη βιομηχανική επανάσταση θα δρομολογήσει την κατάργηση πολλών θέσεων εργασίας, αλλά ευτυχώς θα δημιουργήσει και πολλές νέες. Όλα αυτά τα ζητήματα θα πρέπει να τα δούμε κατά τρόπο δομημένο και συντεταγμένο, όσο πιο έγκαιρα γίνεται. Το κράτος, σε συνεργασία με τις συνδικαλιστικές και εργοδοτικές οργανώσεις και το σύνολο των κοινωνικών εταίρων, θα πρέπει να ασχοληθεί διεξοδικά με το θέμα, ώστε να δοθεί η ευκαιρία σε επαγγελματίες οι οποίοι απασχολούνται σε κλάδους που φθίνουν να εκπαιδευτούν, για να καλύψουν άλλες ανάγκες, ώστε να μη βρεθούν στην ανεργία. Οι νέοι άνθρωποι που αποτελούν το μέλλον αυτής της χώρας δεν είναι ευτυχείς με τον μισθό των χίλιων ευρώ. Αυτοί οι μισθοί είναι το χαλί, και το χάλιν, κάτω από το οποίο σκεπάζουμε το πρόβλημα της ανεργίας. Σίγουρα τα χίλια ευρώ σε μισθό είναι καλύτερα από τα «τρία έφιλον», αλλά κανένας δεν μπορεί να είναι ευτυχής με αυτό.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Δεν μπορούμε να μιλούμε για το μέλλον, χωρίς να αναφερόμαστε στην κλιματική αλλαγή, η οποία συνιστά μια σοβαρή απειλή, ενισχύοντας παράλληλα την οικολογία και την πράσινη ανάπτυξη. Καταθέσαμε κατά διαστήματα ως παράταξη υλοποιήσιμες πολιτικές προτάσεις στη βάση των ευρωπαϊκών πολιτικών και κατευθυντήριων γραμμών και βεβαίως του Εθνικού Σχεδίου για την Ενέργεια και το Κλίμα της Κυπριακής Δημοκρατίας για το 2021-2030. Είναι όντως γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει εκπονήσει ένα νέο μοντέλο ανάπτυξης με την ονομασία «Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία» και έχει τους ακόλουθους κύριους στόχους:

1. Εκμηδένιση εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου μέχρι το 2050.
2. Η αποσύνδεση της υπερχρήσης των φυσικών πόρων.
3. Να μην παραμένει κανένας πολίτης και καμία περιοχή στο περιθώριο.

Δεν είναι τυχαία που ο δεύτερος άξονας του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Κυπριακής Δημοκρατίας, που αφορά αξιοποίηση πόρων ύψους €1,2 δις, είναι η επιτάχυνση της μετάβασης σε μια πιο πράσινη οικονομία. Πιο στοχευμένα, σε ό,τι αφορά τη χώρα μας, εμείς προτείνουμε την εφαρμογή της Κυπριακής Πράσινης Συμφωνίας, η οποία είναι βασισμένη στο νέο μοντέλο ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, με στόχο να προχωρήσουμε στο μέλλον πιο τολμηρά, πιο μεθοδικά, αλλά και πιο καινοτόμα. Μερικές από αυτές τις θέσεις αφορούν:

- μετεξέλιξη του θεσμού του Επιτρόπου Περιβάλλοντος σε Υφυπουργείο Περιβάλλοντος, Κλιματικής Αλλαγής και Ενέργειας, καλύπτοντας και τους πέντε ευρωπαϊκούς πυλώνες των στόχων για την Ενέργεια και το Κλίμα, χωρίς καμία πρόσθετη δημοσιονομική επιβάρυνση·
- μεθοδική μετάβαση στις έξυπνες πράσινες πόλεις·

- δημιουργία μονάδας καύσης οικιακών στερεών αποβλήτων με προοπτική παραγωγής ηλεκτρισμού από τα απόβλητα και πολλά άλλα που λόγω χρόνου δε θα τα αναφέρω τώρα.

Βλέποντας πιο μακριά και έξω από το κουτί, στην ιδιαιτερότητα της ημικατεχόμενης πατρίδας μας μπορούμε να σκεφτούμε σοβαρά και υπεύθυνα τη δημιουργία μιας ενιαίας στρατηγικής διαχείρισης των οικιακών στερεών αποβλήτων με μια μονάδα σε ολόκληρη την πατρίδα μας, ως ακόμη ένα μέτρο οικοδόμησης εμπιστοσύνης (ΜΟΕ), μεταξύ των ελεύθερων περιοχών και των κατεχόμενων περιοχών μας, ακόμη και πριν τη λύση. Άλλωστε, ας δούμε και το παλαιότερο παράδειγμα με την ενοποίηση του αποχετευτικού συστήματος της Λευκωσίας επί Λέλλου Δημητριάδη και Μουσταφά Ακιντζί, που ήταν ένα μέτρο προχωρημένο για την εποχή του και θεωρώ ότι βοήθησε την πόλη στην ολότητά της. Σύντομα το θέμα της ολοκληρωμένης διαχείρισης των οικιακών στερεών αποβλήτων μέσω της καύσης θα είναι επιτακτική ανάγκη, για να αποφύγουμε την υγειονομική ταφή αποβλήτων, που γίνεται εδώ και χρόνια, παλαιότερα σε Κοτσιάτη και Βατί και τώρα μεγάλο μέρος στην Κόση. Την ίδια ώρα που όλοι μιλάμε για την ανακύκλωση -και όντως μπορεί να έχουμε καταφέρει σε έναν βαθμό το θέμα συνειδήσης- την ίδια ώρα θέλουμε να κάνουμε τον πολίτη συμμετοχο σε αυτό με πραγματικό οικονομικό όφελος στην τσέπη του καθενός μας.

Κυρίες και κύριοι,

Στη σημερινή πρώτη ομιλία μου σε συζήτηση για τους προϋπολογισμούς επέλεξα να αναδείξω τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι νέοι άνθρωποι, καταθέτοντας ταυτόχρονα κάποιες χειροπιαστές λύσεις. Αναφέρθηκα στο Κυπριακό, την υγεία, την παιδεία, την οικολογία και την πράσινη ανάπτυξη, σε θέματα ζωτικά για τον καθένα από εμάς, ιδιαίτερα για την ελπίδα που οφείλουμε να δώσουμε στη νέα γενιά.

Άφησα τελευταίο ένα πρόβλημα που βασανίζει δεκάδες, εκατοντάδες νέους ανθρώπους, αλλά και τους γονείς τους. Είναι το θέμα της στέγασης, το οποίο εξελίσσεται σε κοινωνική μάστιγα. Δε θα σας κουράσω με στατιστικά στοιχεία και αριθμούς. Είμαι βέβαιος ότι είναι ένα πρόβλημα που συναντάτε κι εσείς καθημερινά, ένα θέμα που το ακούτε από συγγενείς, φίλους, γείτονες και γνωστούς. Εκατοντάδες μισθосυντήρητοι άνθρωποι χωρίς καμιά βοήθεια από πουθενά ποτέ δε θα καταφέρουν να αποκτήσουν το δικό τους σπίτι και αυτό εμάς δε μας εκφράζει ως πολιτική. Πώς είναι δυνατό να κάνουν οικογένεια; Πώς είναι δυνατό να κάνουν παιδιά; Πώς είναι δυνατό να δημιουργήσουν το δικό τους σπιτικό; Πού θα στεγάσουν τα όνειρά τους;

Το ζήτημα της οικιακής, αλλά και της επαγγελματικής στέγης θα πρέπει να ιεραρχηθεί στον ύψιστο βαθμό, ώστε να δοθούν λύσεις που να ικανοποιούν τις σύγχρονες ανάγκες των νέων ανθρώπων. Ο συγκεκριμένος στρατηγικός στόχος της προσιτής κατοικίας και του προσιτού ενοικίου θεωρούμε ότι είναι μεγάλης σημασίας για μια κοινωνία που στην κουλτούρα της βιώνει έντονα το στοιχείο της στέγασης και της οικογένειας, με τους γονείς συνήθως να βοηθούν με κάθε τρόπο και όσο μπορεί ο καθένας προς αυτή την κατεύθυνση, ώστε τα παιδιά τους να έχουν μια βάση στο ξεκίνημα της ζωής τους.

Η αναγκαιότητα ύπαρξης μελετημένης και αποτελεσματικής στεγαστικής πολιτικής του κράτους για τους πρόσφυγες προκύπτει από την τουρκική κατοχή και, όσο αυτή συνεχίζεται, αποτελεί υποχρέωσή μας να βρίσκουμε τις καλύτερες λύσεις για τα παιδιά των εκτοπισμένων. Τα κρατικά σχέδια που βρίσκονται σε ισχύ είναι μια καλή βάση, αλλά χρειάζονται και άλλες παρεμβάσεις από πλευράς πολιτείας για ανθρώπους που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις. Εδώ και πάρα πολλά χρόνια υπάρχουν πολλά και διάφορα στεγαστικά προγράμματα διασκορπισμένα σε διάφορες υπηρεσίες και οργανισμούς της Δημοκρατίας. Θεωρούμε ότι έφθασε ο καιρός να σταματήσει ο πολυεταχισμός των στεγαστικών σχεδίων και οι αποσπασματικές προσεγγίσεις. Θέλουμε έναν φορέα, για να υλοποιήσει αυτή την ευρύτερη αναγκαιότητα και σημαντική, θα έλεγα, νέα μεταρρύθμιση, ο οποίος θα είναι σύγχρονος, αποτελεσματικός και με απλοποιημένες διαδικασίες, που θα συμπεριλαμβάνουν τα περί στεγαστικής πολιτικής και θα μπορεί να εξυπηρετεί τις πραγματικές ανάγκες. Θέλουμε επιτέλους οι κρατικές δαπάνες να είναι πιο επωφελείς και να δημιουργούν το καλύτερο αποτέλεσμα για τον πολίτη. Με πιο απλά λόγια, θέλουμε να ριζούμε γροθιά στη γραφειοκρατία. Πιστεύουμε πως, αν η ποιότητα των προσφερόμενων κυβερνητικών στεγαστικών σχεδίων χρήζει βελτίωσης μία φορά, η ταχύτητα διεκπεραίωσης των αιτημάτων των πολιτών που θέλουν να τα αξιοποιήσουν χρήζει πολλαπλάσιας βελτίωσης.

Πιο συγκεκριμένα, προτείνουμε τη δημιουργία Ενιαίου Φορέα Στεγαστικής Πολιτικής, ο οποίος στοχευμένα μεταξύ άλλων να έχει υπό την ευθύνη και εποπτεία του όλα τα σημερινά κυβερνητικά, αλλά και νέα ευρωπαϊκά στεγαστικά προγράμματα που θα μπορούν να αξιοποιούν οι πολίτες. Να έχει εξασφαλισμένη χρηματοδότηση των στεγαστικών προγραμμάτων με την ενσωμάτωση του Οργανισμού Χρηματοδοτήσεως Στέγης, ο οποίος θα μετεξελιχθεί σε ψηφιακή τράπεζα και θα λειτουργεί ως νέα μορφή συνεργατισμού με στεγαστικά σχέδια χαμηλής προκαταβολής, π.χ. 10%, και με εύκολη παροχή δανείων σε νέους επιχειρηματίες, αλλά και γεωργικά ή κτηνοτροφικά δάνεια.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Μόνο έτσι θα δώσουμε όραμα και προοπτική, για να μείνουν εδώ οι νέοι μας, να δημιουργήσουν εδώ και να αποτελέσουν το ελπιδοφόρο αύριο για μια Κύπρο καλύτερη και μια κοινωνία δικαιότερη.

Προτού κλείσω, θέλω με τη σειρά μου να ευχαριστήσω θερμά τη διεύθυνση, τις υπηρεσίες και το προσωπικό της Βουλής για τη συνεχή στήριξη και τεχνοκρατική ενίσχυση στο έργο των βουλευτών.

Καλά Χριστούγεννα και κάθε καλό για όλους μας, πρωτίστως με υγεία!

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ πολύ, αγαπητέ Μιχάλη.

Ο επόμενος ομιλητής είναι ο συνάδελφος ο Χρίστος Σενέκης του Δημοκρατικού Κόμματος, εκλογικής περιφέρειας Αμμοχώστου.

Και, συνάδελφοι, σας ενημερώνω ότι πολλοί μου ζητούν να βάλουμε χρονόμετρο μπροστά να βλέπετε. Ακριβώς εκεί που κάθεται ο αγαπητός συνάδελφος Άντρος Κυπριανού έχουμε χρονόμετρο, όπου μπορεί να παρακολουθεί τον χρόνο ο κάθε βουλευτής που αγορεύει. Άρα, επειδή δεν το βλέπετε εσείς -είναι μπροστά μας εδώ- έχω ζητήσει από χθες να τοποθετηθεί το χρονόμετρο σε όλα τα επίκαιρα σημεία, για να μπορούν να παρακολουθούν οι συνάδελφοι.

Επίσης, μέχρι που να ξεκινήσει ο Χρίστος, να πούμε και ευχαριστίες προς το ΡΙΚ που μεταδίδει τις ομιλίες μας, όχι μόνο σήμερα, αλλά κάθε συνεδρία της Βουλής! Ξεχάσαμε το ΡΙΚ, ευχαριστήσαμε όλους πλην του ΡΙΚ.

Λοιπόν, κύριε Χρίστο, έχεις τον λόγο.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΣΕΝΕΚΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Σε αυτή την πρώτη συμμετοχή μου στη διαδικασία συζήτησης του κρατικού προϋπολογισμού νιώθω την ανάγκη να μιλήσω περισσότερο ως πολίτης και λιγότερο ως βουλευτής, να προσεγγίσω δηλαδή τα ζητήματα περισσότερο από την πλευρά του προβλήματος και λιγότερο από την πλευρά της εμπειρίας, την οποία δε θεωρώ ότι έχω αποκτήσει σε ικανοποιητικό βαθμό σε αυτούς τους πρώτους έξι μήνες στα βουλευτικά έδρανα.

Γι' αυτό θα ξεκινήσω με τα προβλήματα των προσφύγων και ιδιαίτερα των προσφύγων δεύτερης γενιάς, που σήμερα προσπαθούν να ανοίξουν το δικό τους σπίτι, να κάνουν τη δική τους οικογένεια, σε μια εποχή που στο τραπέζι της διαπραγμάτευσης για το Κυπριακό κάποιοι προσπαθούν να μας πείσουν ότι τα παιδιά των προσφύγων δεν είναι πρόσφυγες, αλλά τα παιδιά των εποίκων έχουν τον πρώτο λόγο στις κατεχόμενες περιοχές μας.

Διαπιστώνουμε καθημερινά την αντίφαση μεταξύ κυρίως των εισοδηματικών κριτηρίων που πρέπει να ικανοποιούν τα νεαρά ζευγάρια, για να εγκριθούν για στεγαστική βοήθεια από την Υπηρεσία Μερίμνης, και της συνεισφοράς της τάξης του 20% και 30% που ζητούν τα τραπεζικά ιδρύματα, για να δανειοδοτήσουν αυτά τα ζευγάρια, μια αντίφαση που δυστυχώς δημιουργεί ανυπέρβλητο εμπόδιο για την πλειοψηφία των νέων μας. Το ίδιο συμβαίνει και στα λοιπά στεγαστικά προγράμματα, που αφορούν ορεινές, ακριτικές και μειονεκτικές περιοχές. Το κράτος οφείλει να πείσει τα αδειοδοτημένα τραπεζικά ιδρύματα στην Κυπριακή Δημοκρατία να αποδέχονται ως συνεισφορά την έγκριση για κρατική στεγαστική βοήθεια.

Περαιτέρω, οι χρονοβόρες διαδικασίες για την παραχώρηση τουρκοκυπριακής κατοικίας και οι μη επαρκείς αιτιολογήσεις στις απορρίψεις δυνητικών δικαιούχων δημιουργούν μεγάλη ταλαιπωρία και δυσφορία στις τάξεις του προσφυγικού κόσμου, την ίδια ώρα που οι διαδικασίες ανακατανομής τουρκοκυπριακών γεωργικών κλήρων δημιουργούν αναστάτωση και αισθήματα αδικίας στους κληρονόμους των αποβιωσάντων δικαιούχων.

Σε αυτό το δυσμενές περιβάλλον για τον προσφυγικό κόσμο παραμένει δυστυχώς ακόμα σε θεωρητικό επίπεδο η συζήτηση για την αποζημίωση για την απώλεια χρήσης των κατεχόμενων περιουσιών, όπως επίσης σε θεωρητικό επίπεδο παραμένει η μεταφορά και αξιοποίηση συντελεστή δόμησης από τις κατεχόμενες περιοχές στις ελεύθερες περιοχές. Τα δύο αυτά μέτρα θα μπορούσαν να αποτελέσουν ίσως τη δικαιότερη παρέμβαση της πολιτείας για την έστω μερική αποκατάσταση της φερεγγυότητας των προσφύγων.

Η αξιοπρέπεια αυτής της πολιτείας κρίνεται καθημερινά στους προσφυγικούς συνοικισμούς, στις ετοιμόρροπες κατοικίες, στους εγκλωβισμένους ηλικιωμένους σε πεπαλαιωμένες πολυκατοικίες χωρίς ανελκυστήρες. Η αξιοπρέπεια αυτής της πολιτείας κρίνεται καθημερινά και από την άρνησή της να ανταποκριθεί στο αίτημα για παραχώρηση τιμητικού επιδόματος στους αιχμαλώτους και τραυματίες του 1974 ως ελάχιστη αναγνώριση της προσφοράς τους προς την πατρίδα, σε αυτούς τους ανθρώπους στους οποίους οφείλουμε μεταξύ άλλων τα πρόσκαιρα αξιώματα τα οποία φέρουμε.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Το δυσμενές περιβάλλον ως προς τη χρηματοδότηση τόσο των αναγκών στέγασης όσο και των οικονομικών δραστηριοτήτων κυρίως δε της υπαίθρου και του αγροτικού κόσμου επέτεινε σημαντικά η απώλεια του συνεργατισμού. Οι ευθύνες για την κατάρρευση του συνεργατισμού καταγράφονται λεπτομερώς στο πόρισμα της ερευνητικής επιτροπής υπό τον έγκριτο νομικό κ. Γιώργο Αρέστη, ευθύνες που βαραινούν πρωτίστως αυτούς που σήμερα συνεχίζουν να μας κουνούν το δάκτυλο και να κάνουν νουθεσίες, παριστάνοντας τους γκουρού της οικονομικής θεωρίας και πολιτικής.

Έχω ακούσει και έχω διαβάσει με πολλή προσοχή την εναρκτήρια ομιλία του Υπουργού Οικονομικών και εντόπισα πολλές αναφορές για την πράσινη μετάβαση και το όραμα για αειφόρο ανάπτυξη. Είναι ο ίδιος όμως υπουργός που ως Υπουργός Εσωτερικών αποδεχόταν ως βασική πηγή εσόδων των δήμων στο νομοσχέδιο για τη μεταρρύθμιση τα έσοδα από τα τέλη κυκλοφορίας, δημιουργώντας δηλαδή αντικίνητρο στους δήμους, για να προωθούν πολιτικές που συμβάλλουν στην πράσινη μετάβαση. Δεν περίμενε βεβαίως κανείς από την παρούσα κυβέρνηση του Δημοκρατικού Συναγερμού να πρότεινε ως βασική πηγή εσόδων των δήμων ένα ποσοστό από τα κρατικά έσοδα από τον φόρο εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων και τον ΦΠΑ, που θα δημιουργούσε κίνητρα στις τοπικές αρχές για καταπολέμηση της φοροαποφυγής και της φοροδιαφυγής, μια κυβέρνηση που, για να αντιμετωπίσει το μεγαλύτερο σκάνδαλο στην ιστορία της Κυπριακής Δημοκρατίας, το σκάνδαλο των «χρυσών» διαβατηρίων, επέλεξε να μεταφέρει δύο εν ενεργεία υπουργούς με θεσμική εμπλοκή στην έγκριση των κατ' εξαίρεση πολιτογραφήσεων στο πηδάλιο της Γενικής Εισαγγελίας.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Δεν παραγνωρίζουμε το γεγονός ότι πρέπει να πορευτούμε σε ένα αυστηρό δημοσιονομικό πλαίσιο όσο υφίσταται η αβεβαιότητα της συνεχιζόμενης πανδημίας. Εντούτοις, υπάρχουν ζητήματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν, γιατί αποτελούν στρεβλώσεις, ανισότητες και αδικίες που θέτουν εν αμφιβόλω την κοινωνική συνοχή και το κράτος δικαίου.

Η πλέον διαπιστωμένη ανισότητα αφορά στις συντάξεις. Υπάρχουν δικαιούχοι πολλαπλών συντάξεων που ζουν βασιλικά και υπάρχει ένα μεγάλο ποσοστό συνταξιούχων του ιδιωτικού τομέα που βρίσκεται κάτω και γύρω από το όριο της φτώχειας, αντιμετωπίζοντας καθημερινά τον μπαμπούλα του κοινωνικού αποκλεισμού. Γι' αυτό ίσως η πλέον επιβεβλημένη μεταρρύθμιση στον τόπο μας να είναι αυτή του συνταξιοδοτικού, για να αποκατασταθεί η αξιοπρέπεια στο σύνολο των ανθρώπων της τρίτης ηλικίας.

Ένα εξίσου σημαντικό ζήτημα, που άπτεται της ποιότητας της προσφερόμενης εκπαίδευσης, είναι η συνέχιση και δυστυχώς επέκταση του τρόπου εργοδότησης εκπαιδευτικών υπό το καθεστώς της αγοράς εργασίας. Το καθεστώς αυτό πλήττει την αποστολή της δημόσιας εκπαίδευσης και θα πρέπει να ρυθμιστεί το συντομότερο δυνατό.

Παραμένοντας στην εκπαίδευση, διαπιστώνουμε τον υπερπληθυσμό σε πολλά σχολεία όλων των βαθμίδων. Στην ελεύθερη επαρχία Αμμοχώστου και συγκεκριμένα στο Παραλίμνι λειτουργεί γυμνάσιο με δεκαέξι τμήματα σε λυόμενες κατασκευές, την ίδια ώρα που η κυβέρνηση και το Υπουργείο Παιδείας σφουρίζουν αδιάφορα στις εκκλήσεις της τοπικής κοινωνίας για τη δημιουργία δεύτερου γυμνασίου.

Στον τομέα της υγείας εξαιρετικά άστοχη ήταν και η επιλογή του Γενικού Νοσοκομείου Αμμοχώστου ως νοσοκομείου αναφοράς για την αντιμετώπιση της πανδημίας, γεγονός που οδήγησε στο κλείσιμο τμημάτων του συγκεκριμένου νοσοκομείου, μειώνοντας δραματικά το επίπεδο περίθαλψης στην ευρύτερη περιοχή.

Εδώ οφείλουμε ξανά να πούμε ένα τεράστιο ευχαριστώ στο ιατρικό, νοσηλευτικό και παραϊατρικό προσωπικό των δημόσιων νοσηλευτηρίων που σήκωσαν και σηκώνουν το βάρος της αντιμετώπισης της πανδημίας. Απέδειξαν ότι ο δημόσιος τομέας πρέπει να αντιμετωπίζεται από την πολιτεία ως εγγυητής της ποιότητας ζωής των πολιτών ειδικά σε περιόδους εκτάκτων αναγκών και όχι ως παθητικό που θα πρέπει συνεχώς να συρρικνώνεται.

Η ελεύθερη επαρχία Αμμοχώστου και ο γεωργοκτηνοτροφικός τομέας μαστίζονται από το φαινόμενο εργάτες από τρίτες χώρες να εγκαταλείπουν τους εργοδότες τους και είτε να αιτούνται πολιτικό άσυλο είτε να καταφεύγουν στην αδήλωτη εργασία σε άλλους τομείς της οικονομίας. Το φαινόμενο αυτό, σε συνδυασμό με τις αυξημένες ροές παράτυπων μεταναστών από τα κατεχόμενα, δημιουργεί ένα εκρηκτικό κοκτέιλ για την κοινωνική συνοχή και τις περιορισμένες αντοχές του κυπριακού κράτους. Απαιτείται άμεση εξέταση και απόρριψη των προδήλων αβάσιμων αιτήσεων πολιτικού ασύλου και αποτελεσματικότεροι έλεγχοι από την αστυνομία για αδήλωτη εργασία κυρίως στον κατασκευαστικό τομέα, όπου καταφεύγουν οι πλείστοι εργάτες που εγκαταλείπουν τη νόμιμη εργασία τους.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Οι τουρκικές προκλητικές ενέργειες στην περικλειστή περιοχή των Βαρωσίων, πέραν του ότι αποτελούν κατάφωρη παραβίαση ψηφισμάτων του ΟΗΕ και δημιουργία τετελεσμένων επί του εδάφους, βαθαίνουν

περαιτέρω την αποτελεσματικότητα του Κυπριακού και εκμηδενίζουν τις πιθανότητες συνολικής διευθέτησης εντός των παραμέτρων του ΟΗΕ. Η τουρκική πλευρά επιχειρεί να εκτροχιάσει οριστικά και αμετάκλητα τη μέχρι σήμερα διαπραγματεύση, η οποία διεξαγόταν στη λογική της συμμετοχής των Τουρκοκυπρίων στη διακυβέρνηση έναντι εδαφικής αναπροσαρμογής ως αντάλλαγμα.

Η τουρκική προκλητικότητα στην Αμμόχωστο είναι μια ακόμα παταγώδης αποτυχία του ΟΗΕ, ο οποίος αποδεικνύεται ανήμπορος να επιβάλει την τήρηση των δικών του ψηφισμάτων. Είναι όμως και ένα ακόμα κραυγαλέο άδειασμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η εν γένει στάση της Ευρωπαϊκής Ένωσης απέναντι στις αναθεωρητικές επιδιώξεις της Τουρκίας περιγράφεται πλήρως από τη φράση του Τσόρτσιλ, αναφερόμενος στην πολιτική κατευνασμού απέναντι στον Χίτλερ: «Μοιάζει με κάποιον που ταιΐζει έναν κροκόδειλο με την ελπίδα να τον φάει τελευταίος».

Η επιτήδεια ουδετερότητα του ΟΗΕ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει αποθρασύνει την Τουρκία σε τέτοιο βαθμό, που θεωρεί ότι είναι ανεξέλεγκτη σε ένα διεθνές και περιφερειακό περιβάλλον όπου τα νομικά κείμενα και οι διεθνείς συμβάσεις δεσμεύουν όλους τους άλλους εκτός από την ίδια.

Η νέα αυτή κραυγαλέα παρανομία της Τουρκίας και η εκ νέου θυματοποίηση της πόλης της Αμμοχώστου και των νόμιμων κατοίκων της θα πρέπει να αποτελέσουν το τέλος των ψευδαισθήσεων τόσο εντός όσο και εκτός Κύπρου. Η Τουρκία είναι ο διεθνής παραβάτης στην ευρύτερη περιοχή μας και οι όποιες ενέργειες κατευνασμού της εκλαμβάνονται ως αδυναμία που εκτρέφει την αδηφάγία της. Μόνο οι θεσμικές κυρώσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σε συνδυασμό με τον περιφερειακό οικονομικό και ενεργειακό αποκλεισμό της, θα θέσουν πραγματικά διλήμματα στην ηγεσία της Τουρκίας.

Παραλλήλως, η τουρκική πλευρά παίζει ένα εξίσου προκλητικό παιχνίδι σε βάρος των Αμμοχωστιανών, τους οποίους καλεί να προσφύγουν στην «Επιτροπή Ακίνητης Ιδιοκτησίας» στα κατεχόμενα, για να διεκδικήσουν δήθεν την επιστροφή τους υπό κατοχική διοίκηση, την ίδια ώρα που το λεγόμενο «Επαρχιακό Δικαστήριο Αμμοχώστου» έχει αποφανθεί ότι πέραν του 90% των περιουσιών στην περικλειστή περιοχή ανήκει στο ΕΒΚΑΦ. Έστω όμως ότι κάποιος καταφέρνει να περάσει τον σκόπελο της «Επιτροπής Ακίνητης Ιδιοκτησίας» στα κατεχόμενα και επιστρέφει υπό κατοχική διοίκηση, ποιος μπορεί να εγγυηθεί ότι η συμπεριφορά των κατοχικών αρχών θα είναι διαφορετική από τη συμπεριφορά που επέδειξαν απέναντι στους εγκλωβισμένους της Καρπασίας, παρά τις υποχρεώσεις που απέρρεαν από τη Συμφωνία της Τρίτης Βιέννης του 1975;

Ακούω επίσης να γίνεται επίκληση του ατομικού δικαιώματος του καθενός να επιλέξει τι θα πράξει με την περιουσία του και αν θα επιχειρήσει να επιστρέψει υπό κατοχική διοίκηση. Στο προοίμιο του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναφέρεται το εξής: «Η απόλαυση των δικαιωμάτων συνεπάγεται ευθύνες και καθήκοντα τόσο έναντι των τρίτων όσο και της ανθρωπίνης κοινότητας όσο και των μελλοντικών γενεών». Ως εκ τούτου, θεωρώ εξαιρετικά υποτιμητικό για εμάς τους Αμμοχωστιανούς, όταν αφήνεται να νοηθεί ότι η αξιοπρέπειά μας εξαντλείται στα στενά όρια της περικλειστής περιοχής ή στο χρονικό πλαίσιο του σήμερα.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

Καλές γιορτές σε όλες και όλους!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ πολύ τον Χρίστο Σενέκη για την ομιλία του και τον λόγο έχει ο συνάδελφος ο Χαράλαμπος Πάζαρος του Δημοκρατικού Συναγερμού εκ Πάφου.

Κύριε Πάζαρε, έχω ιδιαίτερη αγάπη προς την Πάφο, που έδωσε τον μεγαλύτερο ηγέτη, τον εθνάρχη Μακάριο, που τίμησε τον ελληνισμό σε όλα τα μήκη και πλάτη. Ως εκ τούτου, ως Παφίτες σάς έχω ιδιαίτερη αγάπη και εκτίμηση!

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΠΑΖΑΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Όλοι πρόσφεραν στον τόπο και όλοι είναι άξιοι να τους τιμούμε και να τους υμνούμε!

(Μη ευκρινή σχόλια από την κ. Σάβια Ορφανίδου)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με συγχωρείτε;

ΣΑΒΙΑ ΟΡΦΑΝΙΔΟΥ:

Και στους Αμμοχωστιανούς και στους Παφίτες και στους Λευκωσιάτες.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εντάξει, όταν γεννήσουν Μακάριο, θα τους εκτιμούμε κατά τον αυτόν και ίδιον τρόπο με τους Παφίτες! Όταν θα αξιωθείτε και στη Λευκωσία να βρείτε έναν Μακάριο, μπράβο σας!

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΠΑΖΑΡΟΣ:

Γενικά η Πάφος, κύριε Πρόεδρε, έχει αυτά τα προνόμια, να βγάζει ηγέτες διαχρονικά σε διάφορα πόστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ε, μα, νομίζω σαν να πάθατε στέρωση τον τελευταίο... Μετά τον Μακάριο εκάμαν σας στέρωση!

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΠΑΖΑΡΟΣ:

Όι, εν παθαίνουμε στέρωση, κύριε Πρόεδρε!

(Γέλια)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το λοιπόν, ετελειώσαν τα γενεαλογικά, τέλος!

Κύριε Πάζαρε, έχεις τον λόγο. Ο χρόνος σου ξεκινά τώρα.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΠΑΖΑΡΟΣ:

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι,

Αγαπητοί συνεργάτες,

Εν μέσω πανδημίας, αβεβαιότητας για το αύριο του τόπου, για το ποιες άλλες επιπτώσεις μπορεί να ακολουθήσουν στην καθημερινότητα και στην οικονομία μας, η Βουλή των Αντιπροσώπων καλείται να τοποθετηθεί υπέρ ή κατά του κρατικού προϋπολογισμού. Η ευθύνη του κάθε βουλευτή έναντι των πολιτών από τις αποφάσεις του είναι μεγάλη. Είμαστε εδώ, για να προστατεύσουμε τα συμφέροντα των πολιτών σε θέματα που αφορούν την καθημερινότητα, την ευημερία του, για θέματα οικονομίας, υγείας, δικαιοσύνης, εκπαίδευσης, εσωτερικής και εξωτερικής ασφάλειας. Γνώμονάς μας επιβάλλεται να είναι το καλό συμφέρον του συνόλου των πολιτών, πάντα μέσα στο πλαίσιο των οικονομικών δυνατοτήτων μας.

Ανήκω στα νεοεισερχόμενα μέλη. Στην ολιγόμηνη άσκηση των καθηκόντων μου και μέσα από επαφές μου με τον κόσμο τόσο προεκλογικά όσο και μετά την εκλογή μου έγινα δέκτης πολλών παραπόνων του απλού πολίτη για την αντιμετώπισή του από όλες τις εξουσίες της πολιτείας.

Η μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης είναι χρέος μας προς τον κάθε πολίτη. Θεωρώ πως το σχέδιο που παρουσιάστηκε είναι ικανό να επιλύσει πολλά προβλήματα και πως η εφαρμογή του θα απλουστεύσει την καθημερινότητα των πολιτών.

Για τον τόπο μας ο γεωργικός τομέας αποτελεί έναν εξίσου σημαντικό οικονομικό πυλώνα, αφού εργοδοτεί μεγάλο αριθμό πολιτών είτε ως κύριο επάγγελμα είτε ως ένα επιπρόσθετο εισόδημα. Αφουγκραζόμενος τις ανησυχίες των γεωργών, αλλά και ως συντονιστής του κόμματός μου στην κοινοβουλευτική επιτροπή Γεωργίας, νιώθω διπλή την ευθύνη και ζητώ να στηρίξουμε, να σταθούμε αρωγοί στον γεωργικό τομέα. Η γεωργία πρέπει να διατηρηθεί ζωντανή, όπως ακριβώς είχε και η ίδια κρατήσει όρθιους τους παππούδες μας σε δύσκολους καιρούς του τόπου, σε περιόδους φτώχειας, σε περιόδους πολέμου. Παρά την πανδημία, εντός του 2022 πρέπει να επεξεργαστούμε σχέδια, για να δοθούν περισσότερα κίνητρα, κυρίως οικονομικά, ιδιαίτερα στους νέους μας, προκειμένου να ασχοληθούν με τη γεωργία ως το κύριο επάγγελμά τους και όχι απλά ως ένα έξτρα εισόδημα.

Η πρόταση προϋπολογισμού του Υπουργείου Γεωργίας, παρά την πανδημία, είναι πολύ ικανοποιητική. Στοχεύει στη μεταρρύθμιση και στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της γεωργοκτηνοτροφικής οικονομίας, στην προώθηση της πράσινης και της γαλάζιας ανάπτυξης, στην προστασία του περιβάλλοντος, στην προώθηση της αποδοτικής και βιώσιμης χρήσης των πόρων, στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, στην πρόληψη των κινδύνων και ιδιαίτερα του κινδύνου των δασικών πυρκαγιών, όπου τα τελευταία χρόνια έχουμε υποστεί μεγάλες καταστροφές, καθώς και στην αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών για την ασφάλεια των τροφίμων και τη δημόσια υγεία.

Προβλέπεται από τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Γεωργίας η υλοποίηση δεκαεννιά μέτρων. Τα δεκατέσσερα αφορούν επενδυτικά έργα και τα πέντε αφορούν μεταρρυθμίσεις. Είναι σημαντικό να αναφερθεί πως ο προϋπολογισμός του Υπουργείου Γεωργίας για το 2022 είναι αυξημένος κατά 2%, οι αναπτυξιακές δαπάνες παρουσιάζουν αύξηση 29%, ενώ οι λειτουργικές του δαπάνες είναι κατά 15% μειωμένες σε σχέση με το 2021. Αυτό είναι και το πλέον σημαντικό, για να προχωρήσουμε στη νέα εποχή, όπως όλοι οραματιζόμαστε.

Θέλω ιδιαίτερος όμως να μου επιτρέψετε να αναφερθώ στις φετινές καταστροφικές πυρκαγιές που έζησε ο τόπος σε Λεμεσό, Λάρνακα και Πάφο και που έφεραν και πάλι στην επιφάνεια τα προβλήματα, αλλά και τις ελλείψεις σε βασικό εξοπλισμό και προσωπικό του Τμήματος Δασών. Οι Κοινοβουλευτικές Επιτροπές Εσωτερικών και Γεωργίας και Φυσικών Πόρων άκουσαν από κάθε εμπλεκόμενο σε αριθμό συνεδριών τους τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν, τις απόψεις και εισηγήσεις τους για την πρόληψη και αντιμετώπιση των πυρκαγιών. Στον προϋπολογισμό που ζητείται περιλαμβάνονται κονδύλια που αφορούν τον προγραμματισμό

των πτητικών μέσων του Τμήματος Δασών και για την αναγκαία στελέχωσή του. Τονίζω πως θα είμαστε όλοι αδικαιολόγητοι, εάν δεν εγκριθεί και εάν το ερχόμενο καλοκαίρι ψάχνουμε πάλι τι φταίει και γιατί δε διαθέτουμε τον κατάλληλο και αναγκαίο εξοπλισμό ή προσωπικό. Τα δάση είναι ζωή και ως ζωή οφείλουμε να τα προστατεύουμε.

Επίσης ως μέλος της επιτροπής Υγείας θεωρώ επιβεβλημένο η Βουλή να στηρίξει το ΓΕΣΥ να ξεπεράσει τα όποια προβλήματα αντιμετωπίζει. Στα δύομισι χρόνια λειτουργίας του εντοπίστηκαν τα λάθη, οι παραλείψεις, οι αστοχίες και οι «τρύπες» του ΓΕΣΥ που χρήζουν διόρθωσης, χωρίς να αλλοιωθεί η αρχιτεκτονική και η φιλοσοφία του. Το Γενικό Σύστημα Υγείας είναι η μεγαλύτερη κοινωνική προσφορά του κράτους από ιδρύσεώς του μέχρι και σήμερα προς τους πολίτες και θα είναι ασυγχώρητο λάθος να μην το κρατήσουμε βιώσιμο και λειτουργικό.

Η συνεργασία μας με την ηγεσία του Γενικού Συστήματος Υγείας είναι επιβεβλημένη, προκειμένου να αναβαθμιστούν οι κτιριακές εγκαταστάσεις των δημόσιων νοσηλευτηρίων, να αγοραστεί ο αναγκαίος, σύγχρονος ιατρικός εξοπλισμός και μηχανήματα και για να γίνουν οι απαραίτητες προσλήψεις ιατρικού και παραϊατρικού προσωπικού, προκειμένου τα κρατικά νοσηλευτήρια να είναι ανταγωνιστικά και σε θέση να παρέχουν υγιείς και υψηλού επιπέδου ιατρικές υπηρεσίες. Η υγεία είναι ό,τι πιο πολύτιμο έχουμε. Χωρίς υγεία δεν υπάρχει ζωή, δεν υπάρχει ανάπτυξη. Δεν υπάρχουν περιθώρια εκπτώσεων στον τομέα αυτό, είναι χρέος μας να παρέχουμε ασφαλείς και υψηλής ποιότητας ιατρικές υπηρεσίες και φροντίδα προς τον Κύπριο φορολογούμενο πολίτη.

Μεγάλη ανάγκη παραμένει και η αναβάθμιση των ΤΑΕΠ των δημόσιων νοσηλευτηρίων, η αύξηση των κλινών τους και η επάνδρωσή τους σε ιατρικό και παραϊατρικό προσωπικό. Η καθημερινή ταλαιπωρία των ασθενών στο συγκεκριμένο τμήμα αποτελεί την αχίλλειο πτέρνα των δημόσιων νοσηλευτηρίων αυτή τη χρονική στιγμή και οι τελευταίοι που ευθύνονται για την κατάσταση είναι οι εργαζόμενοι και οι ασθενείς. Η ψήφιση του προϋπολογισμού είναι επιβεβλημένη ανάγκη, αφού περιλαμβάνει κονδύλια για επιδιορθώσεις των κτιριακών εγκαταστάσεων των νοσοκομείων μας, για επίλυση των προβλημάτων των ΤΑΕΠ, για αγορά εξοπλισμού και μηχανημάτων και για προσλήψεις ιατρικού και παραϊατρικού προσωπικού.

Ειδικότερα για την Πάφο, για την πόλη μου, είναι αναγκαίο το 2022 να τεθούν οι βάσεις για τη λειτουργία ογκολογικής κλινικής στο Γενικό Νοσοκομείο Πάφου, σε πρώτη φάση τύπου «one day care». Οι καρκινοπαθείς της Πάφου υφίστανται καθημερινά μία αφάνταστη ταλαιπωρία από τις αναγκαίες μεταβάσεις τους. Όλοι μας έχουμε ζήσει μέσα στο σπίτι μας τον αγώνα και την αγωνία ενός καρκινοπαθή.

Σας ρωτώ, αγαπητοί συνάδελφοι, για προβληματισμό σας: Εσείς για πόσο καιρό θα ανεχόσασταν ο δικός σας ασθενής να ξυπνά από τα χαράματα, να κάθεται δύο και πλέον ώρες σε ένα λεωφορείο μαζί με άλλους καρκινοπαθείς διαφόρων σταδίων, να υποβάλλεται στη χημειοθεραπεία του και, καταβεβλημένος από τις παρενέργειες της χημειοθεραπείας του, σε κατάσταση σωματικής και ψυχολογικής εξαθλίωσης, να πρέπει πάλι να χρησιμοποιήσει το λεωφορείο, για να επιστρέψει στο σπίτι του; Δεν είναι εύκολο ούτε και για τα δικά τους πρόσωπα, προκειμένου να μην υποστούν επιπρόσθετη ταλαιπωρία με τα λεωφορεία, να υποχρεώνονται να ζητούν συνεχώς άδεια από την εργασία τους ή συνεχώς να κλείνουν τις επιχειρήσεις τους, προκειμένου να μεταφέρουν οι ίδιοι τους ασθενείς τους στο ογκολογικό, να τους περιμένουν όλη μέρα, μέχρι να τελειώσουν και να τους φέρουν πίσω στη Πάφο.

Συνεχίζοντας, θα ήθελα να χαιρετίσω την υπογραφή του συμβολαίου για την κατασκευή του δρόμου Πάφου-Πόλεως Χρυσοχούς, που έγινε μόλις τον Μάιο του 2021, ένα έργο για το οποίο απαιτήθηκαν προσπάθειες πέραν των είκοσι χρόνων. Είναι το μεγαλύτερο σε εκτέλεση έργο της παρούσας κυβέρνησης για το 2021 και είναι μια ευχάριστη εξέλιξη για την επαρχία της Πάφου, ειδικά για το διαμέρισμα Πόλεως Χρυσοχούς, που επιτέλους εισέρχεται σε πορεία υλοποίησης εντός του 2022 έστω, όχι όπως αρχικά σχεδιάστηκε.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Θέλω όμως να αναφερθώ και στο μεγάλο παράπονο των πολιτών της Πάφου, αλλά και εμένα προσωπικά. Το τελευταίο μεγάλο έργο που υπογράφηκε για την πόλη μου ήταν εκείνο για τον αυτοκινητόδρομο Πάφου-Λεμεσού τη δεκαετία του 1990. Έκτοτε και μέχρι το 2015 δεν εξαγγέλθηκε κανένα άλλο μεγάλο και ουσιαστικό έργο. Μεσολάβησαν δηλαδή περί τα δεκαπέντε ολόκληρα χρόνια χωρίς μεγάλο έργο στην πόλη και επαρχία της Πάφου!

Η αναβάθμιση της Πάφου ξεκίνησε τον Ιούνιο του 2015 με πρωτοβουλία του αναμορφωτή της Πάφου, του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Νίκου Αναστασιάδη, τον οποίο και επί της ευκαιρίας ευχαριστώ θερμότατα για το μεγάλο ενδιαφέρον που επέδειξε. Είναι ο άνθρωπος στον οποίο η Πάφος οφείλει ένα τεράστιο ευχαριστώ για τα αναπτυξιακά έργα που έγιναν από το 2015 και μετά. Έκτοτε, δηλαδή από το 2015 μέχρι και σήμερα, ολοκληρώθηκαν ή βρίσκονται υπό κατασκευή στην πόλη και επαρχία της Πάφου έργα συνολικής αξίας €300 εκατομ. περίπου. Λόγω όμως αυτού του μεγάλου χρονικού διαστήματος που μεσολάβησε και παρά τα έργα που ήδη παραδόθηκαν, η Πάφος εξακολουθεί να έχει σοβαρές ελλείψεις και χρειάζεται δουλειά σε έργα ανάπτυξης. Απαιτείται η άμεση προώθηση αυτών που χρονολογούνται σε οδικό δίκτυο, σε αθλητικές

εγκαταστάσεις και κατασκευή μαρίνας. Η Πάφος, η πρώτη πόλη που ξεκίνησε να έχει στα σχέδιά της τη δημιουργία μαρίνας, είναι η μοναδική παραλιακή πόλη που αυτή τη στιγμή δε διαθέτει μαρίνα.

Η Πάφος, ως κατεξοχήν τουριστική επαρχία, στηρίζεται οικονομικά σε δύο πυλώνες, την τουριστική και την οικοδομική της βιομηχανία. Ως προορισμός φιλοξενεί περί του ενάμιση εκατομμυρίου ξένους επισκέπτες ετησίως και ολόχρονα. Για να παραμείνει η Πάφος ελκυστική και ανταγωνιστική προς τρίτους προορισμούς και ειδικά των γειτονικών χωρών και για να μπορέσει να συνεχίσει να συνεισφέρει αδιάλειπτα στα οικονομικά του κράτους, απαιτείται τάχιστα η αναβάθμιση του κύριου, του βασικού της τουριστικού οδικού δικτύου και ειδικά του παραλιακού δρόμου Κάτω Πάφου προς Κόλπο των Κοραλλίων, δηλαδή του παραλιακού δρόμου από Χλώρακα και Κισσόνεργα προς την Πέγεια.

Είναι λυπηρό ένας τόσο σημαντικός και πολυσύχναστος δρόμος να εξακολουθεί να βρίσκεται σε συνθήκες που σίγουρα δεν παραπέμπουν σε ένα σύγχρονο, εξελισσόμενο κράτος. Τα σχέδια για την κατασκευή του δρόμου πρωτοσχεδιάστηκαν πριν τριάντα πέντε περίπου χρόνια και εξακολουθούν προκλητικά να παραμένουν επί χάρτου. Εάν αυτή η κεντρικότερη τουριστική οδική αρτηρία, που χρησιμοποιείται από ενάμιση εκατομμύριο τουρίστες τον χρόνο, πλέον τους ντόπιους οδηγούς, δε χρήζει άμεσης ανακατασκευής, μιας αξιοπρεπούς αναβάθμισης, τότε ποιος άλλος δρόμος χρειάζεται;

Αυτό το οδικό έργο είναι εξέχουσας σημασίας και προτεραιότητας για την επαρχία μου. Η μέχρι σήμερα μη κατασκευή και σύνδεση ολόκληρου του παραλιακού μετώπου, που εκκρεμεί στα σχέδια πέραν των τριών δεκαετιών, δικαιολογημένα επέφεραν την απογοήτευση σε κάθε Παφίτη. Το 2022 πρέπει να είναι η χρονιά-σταθμός για το συγκεκριμένο έργο. Με ειλικρινή αγάπη προειδοποιώ τα αρμόδια τμήματα του κράτους πως το 2022 θα γίνω πολύ κουραστικός, γιατί θέλω και επιβάλλεται αυτό το συγκεκριμένο έργο να βρίσκεται στον αμέσως επόμενο κρατικό προϋπολογισμό.

Καταλήγοντας, δεν μπορώ να κρύψω τη δυσαρέσκεια και τον έντονο προβληματισμό μου για το πού οδηγείται αυτός ο τόπος και η οικονομία μας εξαιτίας των αυξανόμενων και ανεξέλεγκτων μεταναστευτικών ροών. Τα τελευταία έξι χρόνια έχουν καταβληθεί, επιπρόσθετα των ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από την τσέπη του Κυπρίου φορολογούμενου πολίτη το ποσό των €180 εκατομ. σχεδόν. Η Τουρκία, πέραν του γεγονότος ότι ήδη εδώ και αρκετά χρόνια προέβη σε ενέργειες δημογραφικής αλλοίωσης της Κύπρου στις κατεχόμενες περιοχές μας με την κάθοδο παράνομων Τούρκων εποίκων, εκμεταλλεύεται το μεταναστευτικό φαινόμενο, το χρησιμοποιεί ως ένα εργαλείο, ως ένα πανίσχυρο όπλο στα χέρια της, για να ολοκληρώσει τα επεκτατικά της σχέδια, προωθώντας από την αχίλλειο πτέρνα μας, την Πράσινη Γραμμή, παράτυπους μετανάστες στις ελεύθερες περιοχές μέσω του παράνομου αεροδρομίου της Τύμβου. Ουσιαστικά, η Τουρκία προβαίνει σε έναν νέο εποίκισμό εις βάρος της ελεύθερης Κύπρου, εκμεταλλευόμενη την άστοχη επιδοματική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τις όποιες δικές μας αδυναμίες για επαρκή έλεγχο της Πράσινης Γραμμής. Ως εκ τούτου, επιβάλλεται η άμεση λήψη μέτρων για ενίσχυση και αυστηρή επιτήρηση της Πράσινης Γραμμής, προκειμένου να διασφαλίσουμε την εθνική μας ασφάλεια.

Όσον αφορά τον κρατικό προϋπολογισμό, ευελπιστώ πως το σώμα της Βουλής, μέσα σε κλίμα σύνεσης, με αγαστή συνεργασία εκ μέρους όλων των κοινοβουλευτικών κομμάτων, θα λάβει αυτές τις σωστές αποφάσεις που θα προστατεύσουν τα συμφέροντα των πολιτών της Κύπρου και που θα συντείνουν στην ευημερία της πατρίδας μας.

Να πω και εγώ εκ μέρους μου ένα πολύ μεγάλο «ευχαριστώ» σε όλους τους συνεργάτες μας στη Βουλή για την πολύ καλή δουλειά που επιτελούν και βοηθούν πάρα πολύ στο έργο μας.

Κλείνοντας, εύχομαι από καρδιάς καλές γιορτές με υγεία και αγάπη σε όλους και στα αγαπημένα σας πρόσωπα και καλή ευετηρία στο πολύπαθο μας νησί!

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Από το στόμα σου και στου Θεού τ' αφτιά, κύριε Πάζαρε! Ευχαριστώ για την ομιλία σας.

Ο επόμενος ομιλητής είναι ο αγαπητός συνάδελφος Ανδρέας Πασιουρτίδης του ΑΚΕΛ από τη Λάρνακα, εκλογικής περιφέρειας Λάρνακος.

Κύριε Ανδρέα, ο λόγος είναι δικός σας και μετά είναι ο άλλος συνάδελφος από τη Λάρνακα -να ετοιμάζεται- ο Πρόδρομος Αλαμπρίτης.

Το λοιπόν, κύριε Ανδρέα.

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΣΙΟΥΡΤΙΔΗΣ:

Πολύ καλά κάνει ο κ. Πάζαρος που διεκδικεί για την πόλη και επαρχία του, αλλά κυβερνά δέκα χρόνια ο Δημοκρατικός Συναγερμός. Εν ηξέρω 'πού ποιον περιμένει να γίνουν τούντα έργα!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Καλή η υπενθύμιση!

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΣΙΟΥΡΤΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ένατος προϋπολογισμός της κυβέρνησης Αναστασιάδη-Δημοκρατικού Συναγερμού, ένατη συνεχόμενη χρονιά που η Κύπρος κατρακυλά με βάση τους δείκτες διαφθοράς, σύμφωνα με τις εκθέσεις της Παγκόσμιας Τράπεζας.

Η πολυδιαφημιζόμενη ανάπτυξη συνοδεύεται από ποικιλία σκανδάλων, ταξίδια με ιδιωτικά τζετ πότε Σαουδάραβων σείχηδων και πότε Ρώσων ολιγαρχών και πάντοτε με κραυγαλέα σύγκρουση συμφέροντος και πλουτισμό ημετέρων. Και το κερασάκι στην τούρτα, ένα ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, που, ειρήσθω εν παρόδω, μόνο οι ευρωβουλευτές του Δημοκρατικού Συναγερμού καταψήφισαν, το οποίο εμπλέκει για πρώτη φορά το όνομα Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας σε υποθέσεις φοροδιαφυγής και ξεπλύματος παράνομου χρήματος από πελάτη του δικηγορικού γραφείου που φέρει το όνομά του και ελέγχεται από τις θυγατέρες του.

Οδεύοντας στον τελευταίο χρόνο διακυβέρνησης του Νίκου Αναστασιάδη, η πεποίθηση ότι η παρακαταθήκη του τον Ιανουάριο του 2023 θα είναι ένας χαρακτηρισμός που θα μπορούσε κάλλιστα να αποτελέσει τίτλο κινηματογραφικής ταινίας ή τηλεοπτικής σειράς γίνεται όλο και πιο έντονη: The offshore President!

Παρ' όλα αυτά, ουδέν μεμπτόν κατά τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας! Καμία σύγκρουση συμφέροντος στο να εγκρίνει αιτήματα που έρχονται από το δικηγορικό του γραφείο. Έφτασε σε σημείο να βλέπει σκιές και σκοπιμότητες στο ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Αλλά ποτέ δε μας είπε ποιες είναι αυτές οι σκοπιμότητες και από πού προέρχονται. Η σύγκρουση συμφέροντος είναι δεδομένη, εξυπηρετεί το στενό οικογενειακό περιβάλλον, όπως είχε εξυπηρετήσει και τους συμπεθέρους και τους λίγους εκλεκτούς φίλους στον περίγυρό του.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είναι πολιτικά εκτεθειμένος. Εμείς θα επιμένουμε να ασκούμε τον κοινοβουλευτικό μας έλεγχο και να αναδεικνύουμε πρακτικές που αγγίζουν τα όρια του ηθικώς και πολιτικώς απαράδεκτου. Αν παρ' όλα αυτά κάποιοι επιδιώκουν την αποσιώπηση, εμείς δε θα δεχτούμε καμία συγκάλυψη. Παράλληλα, αναμένουμε και την έναρξη και ολοκλήρωση των ερευνών από όλες τις αρμόδιες αρχές αναφορικά με τη νομική πτυχή του θέματος, αλλά και για να καταδειχθεί αν προκύπτουν κενά και αδυναμίες του νομοθετικού και κανονιστικού πλαισίου, οι οποίες χρήζουν ρύθμισης.

Το ΑΚΕΛ όμως ποτέ δεν έμεινε στη στείρα κριτική και αντιπολίτευση. Καθημερινά υποβάλλουμε προτάσεις για όλα τα θέματα που αφορούν την κοινωνία. Στις σημερινές συνθήκες η απαίτηση για περαιτέρω εμπέδωση της αξιοκρατίας, της διαφάνειας και της λογοδοσίας από όλους αποτελεί υπαρκτή κοινωνική αναγκαιότητα. Ως εκ τούτου, έχουμε πρωτοστατήσει τόσο εντός όσο και εκτός Βουλής στο πεδίο της καταπολέμησης της διαφθοράς. Μέχρι σήμερα υποβάλαμε αρκετές προτάσεις, αλλά και νομοθετικές τομές που αφορούν τη λειτουργία του κράτους και των θεσμών, μερικές από τις οποίες θα παραθέσω παρακάτω:

1. Υποχρεωτική δήμευση περιουσίας πρώην και νυν πολιτειακών αξιωματούχων και δημόσιων λειτουργών οι οποίοι καταδικάζονται για αδικήματα φοροδιαφυγής, δεκασμού και διασπάθισης δημόσιου χρήματος.
2. Διεύρυνση του καταλόγου των ελεγχόμενων προσώπων για σκοπούς υποβολής δήλωσης «πόθεν έσχες», η οποία να περιλαμβάνει μεταξύ άλλων τους αξιωματούχους των τριών εξουσιών, εκτελεστικής, νομοθετικής και δικαστικής, και γενικά όλους όσοι διαχειρίζονται δημόσιο χρήμα ασκώντας δημόσια εξουσία ή ως εκ της θέσεώς τους λαμβάνουν σημαντικές αποφάσεις που επηρεάζουν τα δημόσια οικονομικά ή τη δημόσια διοίκηση.
3. Δημοσιοποίηση των εξελεγμένων λογαριασμών των μέσων μαζικής ενημέρωσης με ταυτόχρονη πληροφόρηση της κοινής γνώμης για τους πραγματικούς ιδιοκτήτες, περιλαμβανομένων θυγατρικών και συνδεδεμένων εταιρειών.
4. Πλήρης απαγόρευση ανάληψης εργασίας ή παροχής υπηρεσίας προς το κεντρικό κράτος και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα από εν ενεργεία πολιτειακούς αξιωματούχους και/ή από επιχειρήσεις που άμεσα ή έμμεσα συνδέονται ή παραπέμπουν σε αυτούς.
5. Υποχρέωση των ελεγχόμενων προσώπων, καθώς και των συζύγων, συντρόφων και τέκνων τους να αποκαλύπτουν συμφέρον που κατέχουν σε νομικά πρόσωπα στη Δημοκρατία ή στο εξωτερικό είτε μέσω καταπιστευματοδόχου ή φαινομένου μετόχου είτε υπό την ιδιότητα του πραγματικού δικαιούχου. Σκοπός είναι ο τερματισμός της απόκρυψης τέτοιων συμφερόντων από αξιωματούχους που κρύβονται πίσω από αχυρανθρώπους, ενώ στην ουσία αυτοί είναι οι ιδιοκτήτες εταιρειών ή οι κάτοχοι συμφερόντων.

Δύσκολα μπορεί να μειωθεί η διαφθορά, αν δεν το απαιτήσει και αν δεν το διεκδικήσει η ίδια η κοινωνία. Εμείς, αφουγκραζόμενοι την κοινωνία, ενεργούμε προς αυτή την κατεύθυνση. Ο πιο αποτελεσματικός τρόπος ελέγχου και μείωσης της διαφθοράς είναι η ενεργός συμμετοχή των πολιτών στα κοινά. Η δημοκρατία ασφικτιά, όταν της γυρίζουμε την πλάτη!

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Η καθημερινή μας επαφή με τους πολίτες έχει αναδείξει και άλλα ζητήματα που χρήζουν ρύθμισης. Το ΑΚΕΛ αναλαμβάνει πρωτοβουλίες για επίλυση θεμάτων που απασχολούν την κοινωνία. Τρανό παράδειγμα η προσπάθεια διαμόρφωσης μιας νέας, σύγχρονης, ολοκληρωμένης και αποτελεσματικής νομοθεσίας για το φαινόμενο του bullying, που πλήττει με ανησυχητικά αυξανόμενη συχνότητα εκατοντάδες ανθρώπους, και ιδιαίτερα παιδιά και νέους, σε διάφορους κοινωνικούς χώρους. Στόχος μας είναι μια πλατιά διαβούλευση με κρατικούς και κοινωνικούς φορείς, την επιστημονική κοινότητα και άλλους επαγγελματίες, καθώς και άντληση εμπειριών από τη διεθνή νομοθεσία και πρακτική, ούτως ώστε να καταλήξει αυτή η διεργασία στην εκπόνηση μιας ολοκληρωμένης νομοθεσίας για τον εκφοβισμό, τη στήριξη των θυμάτων, τον χειρισμό των θυτών, τις ευθύνες των μαρτύρων κ.ο.κ.

Δυστυχώς όμως, όσες νομοθετικές ρυθμίσεις και να υπάρξουν, θα πρέπει να συνοδεύονται και από την απαραίτητη πολιτική βούληση της εκτελεστικής εξουσίας για την αποτελεσματική εφαρμογή τους. Δεν μπορεί από τον Απρίλιο του 2021 να έχει ψηφιστεί ειδικός νόμος για τους ανήλικους παραβάτες, αλλά μέχρι σήμερα να μην έχουν δημιουργηθεί οι απαραίτητες εξειδικευμένες δομές.

Άρρηκτα συνδεδεμένη είναι και η ανάγκη εκσυγχρονισμού και ποιοτικής αναβάθμισης του αστυνομικού σώματος, ώστε να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες απαιτήσεις της κοινωνίας. Αν και δεν αποτελεί στόχο μας ένα αστυνομοκρατούμενο κράτος, η υποστελέχωση της αστυνομίας έχει φτάσει σε επικίνδυνα επίπεδα. Μόλις πρόσφατα ζήσαμε το φιάσκο με τις προσλήψεις αστυνομικών και την ανικανότητα των αρμοδίων παρ' όλες τις προειδοποιήσεις και επισημάνσεις μας για τα κενά στη διαδικασία. Η αλαζονεία και ο ετισθελισμός σας προκαλούν περισσότερα προβλήματα!

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Ο κόσμος έχει φτάσει στα όριά του! Η καθημερινότητα όλων μας έχει αλλάξει. Στόχος όλων μας και πρωτίστως της κυβέρνησης θα πρέπει να είναι η διασφάλιση της δημόσιας υγείας. Ο δημόσιος τομέας υγείας έχει αφεθεί στο έλεός του χωρίς καμία ουσιαστική στήριξη. Καλούμε τον κόσμο να εμβολιαστεί, αλλά το αρμόδιο υπουργείο αδυνατεί να παρέχει εκείνες τις συνθήκες, για να κάνει τη διαδικασία ομαλή και εύκολη. Οι πολίτες βρίσκονται αντιμέτωποι με μεγάλο συνωστισμό, καθυστερήσεις και τεράστια ταλαιπωρία, με αποτέλεσμα τη δημιουργία εντάσεων. Επιτέλους, λειτουργήστε τα εμβολιαστικά κέντρα με τρόπο, ώστε να μην προκαλείται άσκοπη και αχρείαστη ταλαιπωρία.

Ταλαιπωρία όμως υφίστανται σε αυτές τις δύσκολες οικονομικές συνθήκες που προκάλεσε η πανδημία και πολίτες που εκλιπαρούν να δραστηριοποιηθούν επαγγελματικά. Ο πρόεδρος του κυβερνώντος κόμματος δημόσια επικαλείται συνεχώς την ανάπτυξη. Το αρμόδιο υπουργείο των Οικονομικών όμως έχει αντίθετη άποψη. Ογδόντα οκτώ νέοι βιοτέχνες και επαγγελματίες αναμένουν τη διάθεση κονδυλίου ύψους €1,5 εκατομ. περίπου, που αφορά την επέκταση των βιοτεχνικών περιοχών Κιτίου και Ξυλοτύμπου, για να μπορέσουν να δραστηριοποιηθούν, αλλά τους λέμε να περιμένουν μετά το 2024. Αυτή είναι η οικονομική ανάπτυξη που οραματίζονται!

Κύριε Πρόεδρε,

Η κυβερνητική αναλγησία όμως αντικατοπτρίζεται και σε άλλα ζητήματα που απασχολούν την πόλη και επαρχία Λάρνακας. Εγώ, ως βουλευτής της επαρχίας Λάρνακας, όπως και όλοι οι κάτοικοι της πόλης δεν ανεχόμαστε πλέον τον κυβερνητικό εμπαιγμό. Διότι πώς αλλιώς μπορούν να χαρακτηριστούν οι επανειλημμένες δεσμεύσεις του Προέδρου της Δημοκρατίας και η σχετική απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου για δημιουργία και λειτουργία πανεπιστημιακής σχολής στη Λάρνακα και οι ταυτάρητες υπαναχωρήσεις από αυτές; Η Λάρνακα είναι μία πόλη στην οποία δε λειτουργεί κάποια πανεπιστημιακή σχολή. Ο ενταφιασμός και η ακύρωση αυτής της -κατά τα άλλα- ειλημμένης απόφασης αποτελεί τροχοπέδη στην ανάπτυξη μιας ολόκληρης επαρχίας. Απαιτούμε, όπως και όλοι οι τοπικοί φορείς, την άμεση υλοποίηση ενός έργου που η Λάρνακα δικαιούται και έχει ανάγκη και θα αποδώσει πολλαπλά οφέλη σε ολόκληρο το νησί. Ένα έργο που εντάσσεται στη γαλάζια ανάπτυξη, καθώς πρόκειται για σχολή επιστημών και τεχνολογίας της θάλασσας.

Ακόμα ένα θέμα που χρονολογείται είναι η αξιοποίηση του χώρου του Διανέλλειου Γυμνασίου και Ορφανοτροφείου. Επιτέλους, ο χώρος έχει διατεθεί στο κράτος, όμως η αναβλητικότητα και οι καθυστερήσεις του Υπουργείου Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας, παρά τις συνεχείς μας παραστάσεις για ανέγερση σχολικής μονάδας, κρατούν το θέμα στάσιμο. Ζητούμε επιτακτικά όπως δρομολογηθεί το έργο δίνοντας λύση στις εκπαιδευτικές ανάγκες της επαρχίας Λάρνακας.

Από το 2014 επίσης ως Λαρνακείς ακόμη αναμένουμε την έναρξη των εργασιών για θωράκιση και προστασία των πολιτών και των περιουσιών τους από φυσικές καταστροφές, ώστε να μην είναι έρμαιο των καιρικών φαινομένων. Ακόμα ένα έργο που έχει εξαγγελθεί από τον ίδιο τον Πρόεδρο Αναστασιάδη! Αλλά δυστυχώς μέχρι σήμερα δεν έχουν καν διενεργηθεί οι απαραίτητες μελέτες. Αν για την επαρχία Πάφου μπορεί να θεωρείται ο αναμορφωτής -κάτι το οποίο δεν ασπάζομαι βέβαια- για τη Λάρνακα σίγουρα δεν μπορεί να του δοθεί τέτοιος χαρακτηρισμός.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Το 2021 ήταν η χρονιά που πλήγηκε η χώρα μας από μια τεράστια φυσική και οικολογική καταστροφή. Οι φονικές πυρκαγιές που έπληξαν την ορεινή Λάρνακας και Λεμεσού έχουν προκαλέσει αλυσιδωτές επιπτώσεις στον πρωτογενή τομέα της γεωργίας, αλλά και στην ποιότητα ζωής των κατοίκων που είδαν τις περιουσίες τους και τους κόπους μιας ολόκληρης ζωής να χάνονται. Το κράτος θα πρέπει, μακριά από χρονοβόρες και γραφειοκρατικές διαδικασίες και αγκυλώσεις, να σταθεί αρωγός αυτών των ανθρώπων, στηρίζοντάς τους τόσο οικονομικά όσο και επαγγελματικά στην προσπάθεια επαναδραστηριοποίησής τους. Αναμένουμε επίσης την τάχιση αποκατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος, καθώς και όλες τις απαραίτητες ενέργειες για επαρκή στελέχωση των αρμόδιων τμημάτων, ούτως ώστε να μη ζήσουμε ξανά παρόμοια φαινόμενα. Στο σημείο αυτό, κύριε Πρόεδρε, να πω ότι οι κάτοικοι ακόμη αναμένουν την καταβολή των αποζημιώσεων, για να μπορέσουν να επαναδραστηριοποιηθούν.

Συμπερασματικά, πλέον είναι συγκλίνουσα η άποψη ότι υπό την παρούσα κυβέρνηση βιώνουμε τον απόλυτο εξευτελισμό θεσμών και αξιών. Οι επικοινωνιακές μεγαλοστομίες της κυβέρνησης ξεφουσκώνουν η μία μετά την άλλη. Οι πολίτες αντιδρούν! Δεν ανέχονται!

Απευθυνόμαστε στους κυβερνώντες: Κυβερνάτε για δέκα χρόνια και δεν καταφέρατε να δώσετε ούτε όραμα ούτε προοπτική για το μέλλον! Σας καλούμε να αντιληφθείτε ότι η καθημερινή σας ανάλωση στην προστασία της επικοινωνιακής εικόνας του Προέδρου δεν επιλύει τα τεράστια προβλήματα που αντιμετωπίζει ο τόπος. Το καλύτερο που έχετε να κάνετε είναι να παραδώσετε την εξουσία όσο το δυνατό πιο σύντομα!

Καλές γιορτές σε όλους!

(Κατά τη διάρκεια της αγόρευσης του κ. Ανδρέα Πασιουρτίδη τον προεδρεύοντα της συνεδρίασης αντικατέστησε στην έδρα ο κ. Χαράλαμπος Θεοπέμπτου.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΘΕΟΠΕΜΠΤΟΥ)

Ευχαριστώ πάρα πολύ τον κ. Πασιουρτίδη.

Καλώ στο βήμα τον κ. Πρόδρομο Αλαμπρίτη για τη δική του ομιλία.

ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ ΑΛΑΜΠΡΙΤΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Μας δίνεται η ευκαιρία με τη συζήτηση των προϋπολογισμών να κάνουμε μία ανασκόπηση της προηγούμενης χρονιάς, αλλά και να σκιαγραφήσουμε τον προγραμματισμό της κυβέρνησης για την επόμενη χρονιά βραχυχρόνια, αλλά και το συνολικό όραμα για το επόμενο διάστημα. Θεωρώ σκόπιμο να αναφερθώ στα επιτεύγματα και τις μεταρρυθμίσεις που αυτή η κυβέρνηση τόλμησε να υλοποιήσει, με τη βοήθεια βέβαια και τη συνεργασία της Βουλής, αλλά και σε όσα έχει σκοπό να υλοποιήσει μέσα από τον προϋπολογισμό του 2022.

Αρχικά, αναγνωρίζεται από όλους ότι διανύουμε και διανύσαμε μια δύσκολη περίοδο. Μια περίοδο πανδημίας με όλα τα αρνητικά επακόλουθα που αυτή επιφέρει στη ζωή των πολιτών και στην οικονομία. Κλήθηκε αυτή η κυβέρνηση να πάρει δύσκολες αποφάσεις για περιορισμό της πανδημίας. Με γρήγορα αντανάκλαστικά περιορίσε τις τραγικές συνέπειες που αυτή θα προκαλούσε στο ελάχιστο. Ο δρόμος όμως, απ' ό,τι φαίνεται, είναι μακρύς και απρόβλεπτος. Χρειάζεται υπομονή και να ακούμε τις συμβουλές των ειδικών και των επιστημόνων. Σε αυτό το σημείο θέλω να εκφράσω τις ευχαριστίες μου προς το ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό για τις υπεράνθρωπες προσπάθειες που καταβάλλει για την αναχαίτηση του ιού. Ευχαριστίες αξίζουν βέβαια και σε όλους τους συμπολίτες μας, που με τον τρόπο τους συμβάλουν στην αντιμετώπιση της πανδημίας. Είμαι αισιόδοξος ότι θα τα καταφέρουμε!

Στα πλαίσια των οικονομικών του δυνατοτήτων το κράτος κατάφερε να στηρίξει μέσω ενός μεγάλου αριθμού σχεδίων τους πολίτες και τις επιχειρήσεις. Προώθησε τα σχέδια επιδότησης επιτοκίων για στεγαστικά και επιχειρηματικά δάνεια και κατάφερε να στηρίξει πέραν των 250 000 εργοδοτούμενων του ιδιωτικού τομέα καταβάλλοντάς τους το 60% των δηλωμένων εισοδημάτων τους, με το συνολικό κόστος των δημοσιονομικών μέτρων να ξεπερνά το €1 δις.

Το 2021, παρ' όλες τις ιδιαιτερότητές του, θα κλείσει με πλεονάσματα, με ρυθμούς ανάπτυξης πέραν του 5% και με ποσοστά ανεργίας τα οποία πλησιάζουν επίπεδα πλήρους απασχόλησης. Αυτό είναι ένα επίτευγμα που κατάφερε η κυβέρνηση μέσα από έναν προϋπολογισμό με πολλά μέτρα και έργα ανάπτυξης. Με την αποφασιστικότητα και την προνοητικότητα της η κυβέρνηση υιοθέτησε ένα πλάνο το οποίο μέσα από το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, αλλά κυρίως μέσω του προϋπολογισμού του 2022 που θα κληθούμε να ψηφίσουμε θα συνεχίσει τους ρυθμούς ανάπτυξης, θα αυξήσει τον αριθμό των θέσεων εργασίας και θα συμβάλει στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών.

Το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Κύπρος-το αύριο», που έχει καταρτιστεί, αποτελεί ένα σχέδιο ρεαλιστικό και συνάμα φιλόδοξο, που θα βοηθήσει στην ανάκαμψη της οικονομίας. Αποτελεί ένα μοντέλο ανάπτυξης της επόμενης ημέρας με όραμα για τη χώρα μας. Αντιμετωπίζει τις οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της πανδημίας. Είναι ένας συνολικός κοινωνικός και οικονομικός μετασχηματισμός, που οδηγεί σε μια νέα εποχή, νοοτροπίες, θεσμούς την τεχνολογία και την οικονομία. Στόχος του σχεδίου είναι να καταστήσει την Κύπρο μια χώρα με υψηλό δείκτη παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητας, με σύστημα υγείας που θα ανταποκρίνεται στις ανάγκες των πολιτών βάσει βέλτιστων πρακτικών, με ένα εκπαιδευτικό σύστημα που θα βοηθά στην απόκτηση δεξιοτήτων για τις ανάγκες της εποχής, μια χώρα που θα προχωρήσει στην ψηφιακή μετάβαση, στην πράσινη και αειφόρο ανάπτυξη. Το σχέδιο προωθεί τη βελτίωση των υπηρεσιών του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα, τις μεταρρυθμίσεις εκείνες που βοηθούν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών και την εδραίωση ενός κράτους πρόνοιας και ενός κράτους δικαίου. Το συνολικό ποσό για την υλοποίηση του προγράμματος για την περίοδο 2021-2026 ανέρχεται, χωρίς να υπολογίζονται οι δαπάνες των ετήσιων προϋπολογισμών, στα €4,4 δις. Αξίζει να σημειωθεί ότι από την υλοποίηση των κονδυλίων του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας προβλέπεται να δημιουργηθούν πέραν των έντεκα χιλιάδων νέων, καλά αμειβόμενων θέσεων εργασίας.

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Έχουμε υποχρέωση προς τους πολίτες που μας τίμησαν με την ψήφο τους να τους τιμήσουμε και εμείς οι ίδιοι μέσα από τις εισηγήσεις μας, τις προτάσεις μας, τις πράξεις μας, αλλά και το τι ψηφίζουμε μέσα στη Βουλή. Ό,τι υποσχέθηκα κατά την προεκλογική περίοδο των βουλευτικών αυτούς τους μόλις έξι μήνες ως βουλευτής προσπαθώ να το κάνω πράξη. Προσπαθώ να έχω καθημερινή επαφή με τους πολίτες, να αφουγκράζομαι τα προβλήματα και τις ανησυχίες τους και μέσα από τις συναντήσεις μου με τους αρμόδιους φορείς και το κοινοβουλευτικό μου έργο, σε συνεργασία με όλους τους συναδέλφους, να συμβάλω στην ευημερία των πολιτών.

Θα επικεντρωθώ όμως σε όσα αφορούν κυρίως τις επιτροπές στις οποίες συμμετέχω, αλλά και την επαρχία μου. Μέσα από την επιτροπή Περιβάλλοντος, στην οποία συμμετέχω, προωθήθηκε στην ολομέλεια της Βουλής ένα πολύ σημαντικό νομοσχέδιο, «Ο περί Αποβλήτων Νόμος», το οποίο υπερψηφίστηκε. Συμβάλλει στην ορθολογιστική διαχείριση των αποβλήτων, αλλά ρυθμίζει και την εφαρμογή του συστήματος «Πληρώνω Όσο Πετώ/Pay As You Throw». Ένα νομοσχέδιο που θα βοηθήσει στη μείωση των δημοτικών αποβλήτων, θα αυξήσει την ανακύκλωση, θα μειώσει τα τέλη στους δημότες που θα το εφαρμόσουν με τον ενδεδειγμένο τρόπο, θα βοηθήσει στην προστασία του περιβάλλοντος, αλλά και στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των πολιτών. Για το πρόγραμμα «Πληρώνω Όσο Πετώ» θα δοθούν €25 εκατομ. προς τις δημοτικές και κοινοτικές αρχές για την υλοποίησή του. Επιπλέον, θα δοθεί κρατική στήριξη προς τις ορεινές κοινότητες που θα απωλέσουν εισοδήματα από το μέτρο αυτό. Επίσης, υπάρχει η πρόθεση του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος να φέρει τους επόμενους μήνες ενώπιον της επιτροπής νομοσχέδιο για το εγγυοδοτικό σύστημα, σύμφωνα με το οποίο θα τοποθετηθούν σε παγκύπρια βάση μηχανές στις οποίες ο πολίτης θα τοποθετεί ορισμένου τύπου ανακυκλώσιμα δοχεία και θα του επιστρέφεται ένα ανταποδοτικό τέλος. Σημαντικά νομοθετήματα που θα βοηθήσουν στην προστασία του περιβάλλοντος, την αλλαγή νοοτροπίας, την ευαισθητοποίηση και την καλλιέργεια περιβαλλοντικής κουλτούρας.

Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία θέτει φιλόδοξους στόχους, δεσμευτικούς μάλιστα, για επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας μέχρι το 2050. Το European Green Deal θα μετατρέψει την Ευρωπαϊκή Ένωση σε μια σύγχρονη, αποδοτική ως προς τη χρήση των πόρων και ανταγωνιστική οικονομία. Υπάρχουν πολλά που πρέπει να γίνουν, τα οποία προβλέπονται στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, για τη μετάβαση στην πράσινη οικονομία και ανάπτυξη και τη χρησιμοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Στα πλαίσια της πράσινης συμφωνίας του Δημοκρατικού Συναγερμού με την κοινωνία των πολιτών τα επόμενα τρία χρόνια θα φυτέψουμε ένα εκατομμύριο δέντρα σε όλη την Κύπρο. Πρασινίζουμε τον τόπο μας και στηρίζουμε πολιτικές και δράσεις με στόχο την αειφόρο και πράσινη ανάπτυξη.

Παράλληλα, στην επιτροπή Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας είχαμε κάνει μια μεγάλη περιοδεία σε αρκετά σχολεία της Κύπρου, ώστε να διαπιστώσουμε ιδίως όμματα την καθημερινότητα στις σχολικές μας μονάδες. Συζητήσαμε θέματα που άπτονται της έναρξης της σχολικής χρονιάς, αλλά και γενικότερα θέματα που απασχολούν τον ευαίσθητο τομέα της εκπαίδευσης. Όντας εκπαιδευτικός δεκατέσσερα χρόνια, γνωρίζω από πρώτο χέρι πληθώρα προβλημάτων, τα οποία χρήζουν νομοθετικής ή άλλης ρύθμισης. Συναντηθήκαμε με διάφορους φορείς που ασχολούνται με θέματα παιδείας και ενημερωθήκαμε για την πρόθεση

του υπουργείου για τη δημιουργία στα πλαίσια του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας έξι χιλιάδων ψηφιακών τάξεων.

Στο πλαίσιο των συζητήσεων τέθηκαν θέματα υποδομών των σχολικών κτιρίων και η μεγάλη ανάγκη για κλιματιστικά στα σχολεία, που θα βελτιώσουν τις συνθήκες της εκπαιδευτικής διαδικασίας, το θέμα των εκπαιδευτικών των ολοήμερων σχολείων, αλλά και των απογευματινών προγραμμάτων. Η βελτίωση των αθλητικών εγκαταστάσεων και η στήριξη σωματείων και ομοσπονδιών είναι επίσης στις προτεραιότητες της επιτροπής.

Σε αυτό το σημείο θα ήθελα να κάνω μια ιδιαίτερη αναφορά και να ευχαριστήσω τους εκπαιδευτικούς μας που με ζήλο, μέσα στις συνθήκες της πανδημίας συνέτειναν τα μέγιστα με υπεράνθρωπες προσπάθειες, ώστε να παραμείνουν τα σχολεία ανοικτά.

Όσον αφορά την ανώτατη εκπαίδευση, μεγάλος εθνικός μας στόχος θα πρέπει να είναι η αναβάθμιση των πτυχίων των πανεπιστημίων μας. Επιπλέον, θα πρέπει να στηρίζουμε και να επεκτείνουμε περαιτέρω τη διασύνδεση των πανεπιστημίων μας με την αγορά εργασίας και τον επιχειρηματικό κόσμο.

Στις προτεραιότητες της επομένης χρονιάς είναι η δημιουργία του υφυπουργείου πολιτισμού, ώστε να προσδώσουμε στον πολιτισμό την αξία και τον ρόλο που του αρμόζει.

Ο προϋπολογισμός για το Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας περιλαμβάνει αύξηση των αναπτυξιακών δαπανών κατά 11,2% σε σχέση με το 2021 και φθάνουν σε ύψος τα €212 εκατομ. Με συναίνεση και συνεργασία μπορούμε να βελτιώσουμε την ποιότητα της παιδείας και να εκσυγχρονίσουμε το εκπαιδευτικό μας σύστημα.

Το πρόβλημα της υπογεννητικότητας και γενικότερα το δημογραφικό πρόβλημα είναι ένα πολύ σημαντικό θέμα και, όπως καταδεικνύουν οι στατιστικές μελέτες, με πολύ αρνητικές συνέπειες για τη χώρα μας. Ένα θέμα που χρήζει άμεσης αντιμετώπισης και επίλυσης.

Χαιρετίζουμε τα όσα έγιναν μέχρι σήμερα εκ μέρους της κυβέρνησης, όπως η επέκταση της άδειας μητρότητας, η υιοθέτηση της άδειας πατρότητας, η προίκα του μωρού, η επαναφορά του επιδόματος μάνας, η επέκταση των εισοδηματικών κριτηρίων για επιδόματα τέκνου, η στεγαστική πολιτική για τα νεαρά ζευγάρια σε απομακρυσμένες και ακριτικές περιοχές.

Προφανώς, υπάρχουν αρκετά που πρέπει να γίνουν για την επίλυση του προβλήματος αυτού. Μια εκ των προτάσεων που τέθηκαν στην Ad Hoc Κοινοβουλευτική Επιτροπή για τη Μελέτη του Δημογραφικού Προβλήματος είναι η επιδότηση των γεννήσεων, κυρίως ξεκινώντας από το τρίτο παιδί και περαιτέρω. Με βάση μελέτες το 2019 οι γεννήσεις πρώτου παιδιού αφορούσαν το 46% των γεννήσεων, για το δεύτερο παιδί το 36%, για το τρίτο παιδί το 12% και για το τέταρτο παιδί το 2,8%. Τα μέτρα που λαμβάνουμε πρέπει να είναι στοχευμένα. Κάποιες εισηγήσεις που καταθέσαμε στην επιτροπή για τον περιορισμό του προβλήματος, για τη στήριξη των νεαρών ζευγαριών και την αύξηση των γεννήσεων περιλαμβάνουν την εξέταση για παροχή φορολογικών ελαφρύνσεων ανάλογα με τη σύνθεση της οικογένειας, την περαιτέρω στήριξη των πολύτεκνων οικογενειών, την επέκταση του θεσμού του ολοήμερου σχολείου, τη γονική άδεια επί πληρωμή -νομοσχέδιο το οποίο αναμένουμε να κατατεθεί στη Βουλή- την επέκταση των προγραμμάτων στεγαστικής πολιτικής, αλλά και την υιοθέτηση μέτρων για ευέλικτη εργασία για γονείς και τη δημιουργία χώρων δημιουργικής απασχόλησης παιδιών σε επιχειρήσεις και βιομηχανικές περιοχές.

Από τις πιο πάνω εισηγήσεις κάποιες βοηθούν στη συμφιλίωση της επαγγελματικής και της οικογενειακής ζωής και άλλες δίνουν κίνητρα για τη δημιουργία οικογένειας με ενθάρρυνση των γεννήσεων.

Όσον αφορά την επιτροπή Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων, οφείλουμε να επικροτήσουμε τις προσπάθειες του υπουργείου και τις πρωτοβουλίες που λαμβάνει σε θέματα οδικής ασφάλειας, βιώσιμης κινητικότητας, σύγχρονων και ποιοτικών ταχυδρομικών και ηλεκτρομηχανολογικών υπηρεσιών και αξιοποίησης αρχαιολογικών χώρων. Θετικό πρόσημο δίνουμε και στον στόχο του υπουργείου να αξιοποιήσει στο μέγιστο τους πόρους που παρέχει η Ευρωπαϊκή Ένωση τόσο για την προώθηση και επιδότηση της ηλεκτροκίνησης όσο και την εισαγωγή ευφυών συστημάτων μεταφορών.

Τέλος, δε θα μπορούσα να μην αναφερθώ στην πόλη και επαρχία μου, για να ομολογήσω ότι χαίρομαι ιδιαίτερα, γιατί η Λάρνακα περνά στο επίκεντρο της ανάπτυξης. Τα έργα στη Λάρνακα και η ανάπτυξη που τροχοδομείται από άκρη σε άκρη της επαρχίας μας, η οποία περιλαμβάνει μεταξύ άλλων την ενιαία ανάπτυξη λιμανιού και μαρίνας, την ολοκλήρωση της μετακίνησης των πετρελαιοδεξαμενών και των εγκαταστάσεων υγραερίου, την επόμενη φάση του δρόμου Λάρνακας-Δεκέλειας, την ανάπλαση του παραδοσιακού πυρήνα κοινοτήτων, τη διαμόρφωση πλατειών στην ορεινή Λάρνακας και όχι μόνο, την ανάπλαση παλαιών αγορών σε πόλη και επαρχία, καταδεικνύουν ότι η επόμενη δεκαετία ανήκει στη Λάρνακα.

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Κλείνοντας την ομιλία μου, θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους όσοι συνέβαλαν στην ετοιμασία, κατάρτιση και συζήτηση του κρατικού προϋπολογισμού. Ευελπιστώ ότι φέτος θα υπερψηφίσουμε τον προϋπολογισμό, ούτως ώστε μέσα από τη συνεργασία και τη συνεννόηση νομοθετικής και εκτελεστικής εξουσίας να ανταποκριθούμε στις απαιτήσεις και τις προσδοκίες της κοινωνίας των πολιτών.

Να ευχηθώ σε όλους καλά Χριστούγεννα, ελπιδοφόρο και παραγωγικό το 2022!

Σας ευχαριστώ.

(Κατά τη διάρκεια της αγόρευσης του κ. Πρόδρομου Αλαμπρίτη ο προεδρεύων της συνεδρίασης επανήλθε στην έδρα.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστούμε πολύ τον κ. Πρόδρομο Αλαμπρίτη. Και για τις ευχές σου, κύριε Πρόδρομέ μου! Ελπίζω να πιάσουν οι ευχές σου, Πρόδρομέ μου!

Το λοιπόν, θα γίνει μια μικρή ανακατάταξη. Ο επόμενος ομιλητής είναι ο συνάδελφος ο Χρυσάνθος Σαββίδης του Δημοκρατικού Κόμματος εκ Πάφου.

Κύριε Χρυσάνθε, την κατανόησή σας. Θα γίνει μια μικρή αλλαγή εδώ λόγω του προβλήματος του πρωινού που προέκυψε και θα καλέσω τον συνάδελφο τον Ανδρέα τον Θεμιστοκλέους, που ήρθε εδώ και μισή ώρα περίπου, αλλά δεν ήμουν εις το προεδρείο.

Κύριε Θεμιστοκλέους, να σας παρακαλέσω να ξεκινήσετε τώρα την ομιλία σας, αν είναι εύκολο. Και μέχρι να 'ρθεις -θα σε ενημερώσω και μπροστά σου, κύριε Θεμιστοκλέους- βάλουμε χρονόμετρο, για να ξέρεις τον χρόνο σου. Έλα απευθείας, έτσι κατακοφτά έν' καλά. Έχουμε χρονόμετρο, δεν το βλέπουν οι συνάδελφοι. Για όλους τους συναδέλφους που δεν το ξέρουν, εβάλαμε χρονόμετρο μπροστά από το αναλόγιο, να ξέρετε να χειριστείτε τον χρόνο σας.

(Μη ευκρινή σχόλια από την κ. Χριστιάνα Ερωτοκρίτου)

Ναι, βλέπουν το, Χριστιάνα μου, εκείνοι που κάθονται. Εκείνοι που προσέρχονται εδώ καμιά φορά μπορεί να μην το προσέξουν. Είναι μπροστά ακριβώς από τον συνάδελφο...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Να 'σαι καλά, Ανδρέα μου, καλωσόρισες. Ο λόγος σε σένα τώρα και έχεις δεκαπέντε λεπτά, σύμφωνα με τον κανονισμό της Βουλής, αυτούς που αποφασίσαν.

Το λοιπόν, ξεκινούμε!

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Καθ' οδόν προς τη Βουλή μού μεταφέρθηκε ότι δημιουργήθηκε κάποιο πρόβλημα...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Όλα είναι λελυμένα και είμαστε έτοιμοι για την αγόρευση.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Απλώς να πω στον κ. Άντρο Κυπριανού ότι, αν θέλει να αναζητήσει ευθύνες, δεν είναι δικές μου. Όπως και να 'χει...

Πέρασαν πολλά χρόνια από τότε που ξαναμίλησα στην αίθουσα αυτή. Είναι με πολλή λύπη που βλέπω ότι ουσιαστικά τίποτε δεν εβελτιώθηκε και τίποτε δεν προβλέπεται να διορθωθεί.

Ποιες είναι, κύριε Πρόεδρε και κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, οι απειλές που σήμερα δέχεται η πατρίδα μας, που στρέφονται εναντίον της, εναντίον του λαού της, εναντίον της κοινωνίας της; Είναι η Τουρκία, είναι η λαθρομετανάστευση, είναι η τραπεζοκρατία και η διαφθορά. Επιπρόσθετα, τώρα είναι και η πανδημία. Δεν είμαι αρνητής ούτε του κορωνοϊού ούτε της ιατρικής ή φαρμακευτικής αντιμετώπισής του ούτε αρνητής των μέτρων που λαμβάνονται, των σοβαρών μέτρων. Όχι των μέτρων του παραλογισμού, που προκαλούν σύγχυση στους ανθρώπους και τους πολίτες αυτού του τόπου, είμαι αρνητής του διχασμού. Και ένα μήνυμα που θα 'θελα να στείλω στον φίλο Πρόεδρο της Δημοκρατίας είναι ότι, αν ηθέλαμε να μας κυβερνούν με διατάγματα, με το «αποφασίζομεν, κυρούμεν και διατάσσομεν», υπήρχαν καλύτεροι στο είδος να αναλάβουν αυτό το δύσκολο φορτίο.

Το δικαίωμα κάποιου να θέλει να βάλει το εμβόλιο είναι εξίσου ιερό με το δικαίωμα κάποιου άλλου να μη θέλει να βάλει το εμβόλιο. Ο κανιβαλισμός είναι ένας πολύ καλός τρόπος λήψης πρωτεϊνών, αλλά απαγορεύεται

διά ροπαλού, όπως και ο κανιβαλισμός ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μάλιστα θεμελιωδών. Στα εξάχρονα προσπαθείς να εξασφαλίσεις απρόσκοπτο καθαρό αέρα, δεν τους βάζεις μάσκα με την οποία, για έξι ώρες συνεχόμενες στο κανονικό δημοτικό και εννιά στο ολοήμερο, θα νιώθουν ότι πνίγονται. Κάθε σκέψη περί υποχρεωτικού εμβολιασμού είναι αποκρουστική! Κάθε σκέψη υποχρεωτικού εμβολιασμού των παιδιών είναι κατάπτυστη, είναι ανήθικη, είναι ανεύθυνη! Θυμήθηκα πολλούς γονιούς και πολλές συμπαθέστατες κυρίες που έλεγαν -και μας έλεγαν τα προηγούμενα χρόνια- ότι το σώμα τους ανήκει, δεν μπορεί κανένας να επεμβεί στο σώμα τους. Θυμήθηκα που έλεγαν ότι είναι λάθος να βαφτίζουμε τα παιδιά από τη νηπιακή ηλικία· να αφήσουμε το παιδί, τον Κωστάκη, να μεγαλώσει και να αποφασίσει το ίδιο το παιδί το φύλο του, τον σεξουαλικό προσανατολισμό του και το θρήσκευμά του. Καλά, για εκείνα θα αποφασίσει το παιδί. Για το εμβόλιο; Ποιος αποφασίζει; Ο κ. Καραγιάννης; Η κ. Κολιού; Ο κ. Χατζηπαντέλας; Και μη μου πείτε ότι έχει κάποια σχέση το εμβόλιο τούτο με όλα τα υπόλοιπα καθιερωμένα εμβόλια που βάζουν όλοι οι γονείς στα παιδιά τους.

Ζούμε επίσης σ' αυτό τον τόπο το δράμα της απρόσκοπτης ροής μεταναστών και λαθρομεταναστών. Πριν δέκα χρόνια σ' αυτή εδώ την αίθουσα είχαμε προειδοποιήσει ότι οι απρόσκοπτες ροές, αν δεν αντιμετωπιστούν και συνεχίσει ο τόπος να φαίνεται στα μάτια ξένων ότι είναι ένας ηλιόλουστος, εύκολος, επιδοματικός προορισμός, αργά ή γρήγορα θα δημιουργούσαν πρόβλημα και ότι τότε -πριν δέκα χρόνια- έλειπε η σωστή μεταναστευτική πολιτική. Και μεταναστευτική πολιτική δεν υπάρχει, εάν η λαθρομετανάστευση δεν είναι μηδενική. Η Κύπρος είναι κράτος, έχει σύνορα, έχει χρέος να τα υπερασπίζεται, να τα εποπτεύει, θαλάσσια και χερσαία. Και δεν μπορώ να καταλάβω τη μανία κάποιων να θέλουν τις πύλες ανοικτές, χαλαρά σύνορα, ανοικτά τα οδοφράγματα, για να 'ρτουν ποιοι;

Είναι πρόσφυγες; Αλλιώς λέει η Συνθήκη της Γενεύης. Πρόσφυγας θεωρείται κάποιος που κινδυνεύει η ζωή του ή της οικογένειάς του στην πατρίδα του και πάει σε άλλη χώρα. Αυτή η άλλη χώρα, η πρώτη ασφαλής χώρα που φτάνει, είναι υποχρεωμένη να του δώσει το καθεστώς του πρόσφυγα. Εάν αυτός ο πρόσφυγας πάει για παράδειγμα από τη Συρία στην Τουρκία, η Τουρκία είναι υποχρεωμένη να του δώσει το καθεστώς του πρόσφυγα. Εάν από την Τουρκία θέλει να πάει σε άλλη χώρα, η άλλη χώρα δεν έχει καμία υποχρέωση να του αναγνωρίσει το καθεστώς του πρόσφυγα.

Και γειρεύει και ένα ερώτημα που πρέπει να απαντηθεί. Είμαι σίγουρος ότι μέσα σας θα το απαντήσετε όλες και όλοι. Πόσες άραγε χιλιάδες λαθρομετανάστες αντέχει ο τόπος, αντέχει η Κύπρος να φιλοξενήσει; Πενήντα; Εκατό; Διακόσιες; Μισό εκατομμύριο; Πρέπει κάποτε ν' αποφασίσουμε, δε γίνεται αλλιώς! Κάποιοι πρέπει να αποφασίσουν και κάποιοι πρέπει να επαναθεωρήσουν τις πολιτικές τους.

Ζούμε επίσης το δράμα -δράμα για μας, δράμα για αυτούς που δεν έχουν και δεν αντέχουν, δράμα για τους δανειολήπτες, όχι δράμα για εκείνους οι οποίοι έφεραν τα ξένα ταμεία και 'γοράσαν μισοτιμής τα δάνεια των δανειοληπτών- ζούμε λοιπόν το δράμα καθημερινά οι εφημερίδες να είναι πλημμυρισμένες από δεκάδες και εκατοντάδες ανακοινώσεις πλειστηριασμών. Το πάρτι που στήθηκε πάνω στη ματωμένη και καταπονεμένη καμπούρα του κυπριακού λαού είναι τρισευχρότερο απ' αυτό που έγινε με το χρηματιστήριο, είναι τρισευχρότερο.

Μιλούν πολλοί για την κοινωνική δικαιοσύνη. Ποια κοινωνική δικαιοσύνη θα υπάρχει αύριο, όταν η πλειοψηφία του λαού μας χάνει συνέχεια περιουσίες, υποστατικά, γραφεία και σε λίγο τα σπίτια; Πού θα ευρίσκεται άραγε η κοινωνική δικαιοσύνη; Και κοινωνική δικαιοσύνη δε σημαίνει ένα επίπεδο πάνω από το οποίο δε θα εξέχει κανένας. Κοινωνική δικαιοσύνη είναι ακριβώς το αντίστροφο. Κοινωνική δικαιοσύνη σημαίνει ένα επίπεδο αξιοπρεπούς ανθρώπινης ζωής, όπου κάτω από αυτό δε θα πέφτει κανένας. Κοινωνική δικαιοσύνη σημαίνει κίνητρα στους δυνατούς και στους τολμηρούς και αίσθημα ασφάλειας στους αδύναμους, στους κυνηγημένους, στους άτυχους, σε αυτούς που έχουν προσωρινή ή μόνιμη ανάγκη!

Θέλουμε λύση του Κυπριακού. Όλοι θέλουμε λύση του Κυπριακού! Αλλά είναι καιρός, μετά από σαράντα επτά χρόνια που λαγγοδερούμαστε σε αυτό το τούνελ, να πάρουμε κάποιες άλλες αποφάσεις. Πρέπει να πάψουμε να ζούμε με ψευδαισθήσεις, να ζούμε σε ουτοπίες, να πάψουμε να κοιμόμαστε με μύθους και παραμύθια της Χαλιμάς, διότι σε ανύποπτο χρόνο θα ξυπνήσουμε κάθιδροι μέσα σ' έναν τούρκικο νέο εφιάλητη. Η Τουρκία ουδέποτε θα γίνει από ανήμερο θηρίο κατοικίδιο, επειδή της δίνουμε προνόμια, επειδή συνεχώς υποχωρούμε και παραχωρούμε, επειδή συνεχώς προβαίνουμε σε δώρα άνευ ανταλλαγμάτων. Δεν υπάρχει τέτοια περίπτωση. Και η Τουρκία ουδέποτε θα αποδεχθεί λύση του Κυπριακού που δε θα της παρέχει τη δυνατότητα στο μέλλον να οδηγήσει την Κύπρο σε πρώτο στάδιο σε προτεκτοράτο της και σε τελικό στάδιο σε επαρχία και επικράτεια της. Και επειδή λένε πολλοί, ξέρετε, «να το λύσουμε το Κυπριακό και, αν καταρρεύσει η λύση, τότε θα πάμε στην προτέρα κατάσταση» -να το τονίσουμε αυτό- δε θα υπάρχει προτέρα κατάσταση! Δε θα υπάρχει. Είναι όπως τα «Windows». Άμα κατεβάσεις, ας πούμε, τα «Windows 2007», τα προηγούμενα φεύγουν, δεν επανέρχονται ποτέ!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Καλό το παράδειγμα!

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Μόνο ο φόβος για κόστος αποτρέπει κάποιον άνθρωπο από το να αδικεί άλλους ανθρώπους και αποτρέπει ένα κράτος από το να αδικεί, να αρχίσει ή να συνεχίσει να αδικεί άλλα κράτη. Η Κύπρος μπορεί να το πετύχει

αυτό το πράγμα; Μέχρι τώρα όχι. Η ιστορία λέει ότι η Κύπρος επηρεαζόταν πάντοτε από την ισχυρότερη στρατιωτική δύναμη που εδρούσε στην περιοχή: Ασσύριοι, Πέρσες, Ρωμαίοι, Ενετοί, Φράγκοι, Τούρκοι, Άγγλοι... ξανά Τούρκοι!

Σήμερα όμως, για πρώτη φορά, η Κύπρος έχει μια μεγάλη χρυσή ευκαιρία η οποία, εάν την αφήσει να περάσει ανεκμετάλλευτη, δε θα ξαναπαρουσιαστεί στις επόμενες δεκαετίες και μόνοι μας θα οδηγηθούμε στον εξανδραποδισμό. Αυτή η ευκαιρία ποια είναι; Είναι ότι η Γαλλία και διάφορες άλλες χώρες της περιοχής, επ' ουδενί δε θέλουν να ξαναδούν να ζωντανεύει η Οθωμανική Αυτοκρατορία και να ξαναδούν την Τουρκία να επηρεάζει τις τύχες άλλων χωρών και άλλων λαών. Αυτή η ευκαιρία είναι χρυσή για μας. Και είναι για πρώτη φορά στη Βουλή που θέλω να δώσω τα εύσημα στην κυβέρνηση, διότι έγκαιρα είδε το καλό που θα πετυχαίναμε με τις τριμερείς συνεργασίες, φιλίες κτλ. Με άλλα λόγια, η Κύπρος μπορεί σήμερα να γίνει μέρος μιας μεγάλης φιλίας, συνεργασίας και συμμαχίας μακράς πνοής, ισοδύναμου δυνητικού αποτελέσματος με την τουρκική απειλή. Μόνο τότε η Τουρκία θα λογικευτεί και ίσως μόνο τότε η Τουρκία θα καθίσει πραγματικά στο τραπέζι των συνομιλιών για εξεύρεση λύσης. Κανένα κόστος για καλή άμυνα, για κανένα λόγο και σε καμιά εποχή, δεν ήταν μεγαλύτερο από το κόστος ενός χαμένου πολέμου. Ποτέ! Άρα, κάθε χρόνο, από την πίτα του παραγόμενου πλούτου, πρέπει να μας γίνει συνείδηση ότι πρέπει να θυσιάζουμε ένα κομμάτι της, για να μπορούμε να απολαμβάνουμε το υπόλοιπο σε συνθήκες ασφάλειας, πολιτικής σταθερότητας και κοινωνικής ομαλότητας. Στην ανάγκη, αν χρειαστεί, να θυσιάσουμε μεγαλύτερο κομμάτι. Εδώ θυσιάσαμε για τους τραπεζίτες μερικά δισεκατομμύρια και αγόγγυστα εκτελέσαμε αδιαμαρτύρητα τις οδηγίες τις μνημονιακές. Δεν πιστεύω να 'χει κάποιος βουλευτής πρόβλημα στο να αξιοποιηθεί ένα κομμάτι αυτού του πλούτου για την άμυνα, διότι για τους συμμάχους που θέλουμε να κάνουμε πρέπει πρώτ' απ' όλα να 'μαστε πολύτιμοι, να έχουν λόγο να μας θέλουν και εμάς ως συμμάχους.

Νιώθω, κύριε Πρόεδρε και κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι μετά από σαράντα επτά χρόνια, μετά από τον Ατίλα 1, Ατίλα 2 της Τουρκίας, μετά από τον Ατίλα 3 του χρηματιστηρίου, μετά από το φιάσκο της φούσκας της γης, μετά από την καταστροφή του 2013, από την οποία ακόμα δεν προλάβαμε να βγούμε, νιώθω έντονα - πέρα από κόμματα, πέρα από κομματική απόχρωση και προέλευση- νιώθω ότι είναι χρέος αυτής της Βουλής να βάλει τον τόπο κάτω από το φως μιας νέας εμπιστοσύνης με ένα καινούριο όραμα, όπου όλοι μαζί θα κάνουμε την πατρίδα μας περήφανη, θα έχουμε κοινωνία, οικονομία υγιή, σφριγηλή και θα έχουμε και το μέλλον των παιδιών μας.

Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε, με το εξής: Οραματίζομαι -εύχομαι κάποιος από εδώ να συμμεριστούν το ίδιο όραμα- την πατρίδα μας να προσδεύει με εντυπωσιακούς ρυθμούς, να είναι μέλος πολυτίμων συμμαχιών, να γεμίζει εφόδια, αυτοχέες και αυτοπεποίθηση τους νέους της, να αγκαλιάζει -και ούτε να ξεχωρίζει ούτε να διαχωρίζει- τα παιδιά της και να τα στηρίζει εκεί και όπου μπορεί. Και οραματίζομαι την ύπαιθρο, την οποία επισκεπτόμαστε όλοι μας, όταν υπάρχουν γιορτές, όπως η Ανάσταση- την οραματίζομαι να ξαναγίνει ζώσα, πράσινη, αξιοποιήσιμη, διότι σήμερα η ύπαιθρος, τα χωριά μας έγιναν απέραντα νεκρο...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

...ταφεία.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Γηροκομεία πρώτα. Έγιναν γηροκομεία με μεγάλα τεράστια νεκροταφεία. Και πρέπει τα κίνητρα που θα δίνουμε στα νέα ζευγάρια, στους νέους αγρότες, να 'ναι κίνητρα πραγματικά. Όχι να δίνουμε ένα κίνητρο και να βάζουμε δέκα προϋποθέσεις, για να το ναρκοθετήσουμε.

Ταύτα λέγοντας, κύριε Πρόεδρε, ευχαριστώ για την καλοσύνη που είχατε, να λύσετε το πρόβλημα που είχα το πρωί.

Να ευχηθώ καλά Χριστούγεννα σε όλες και όλους σας και είθε η νέα χρονιά να 'ναι μια χρονιά η οποία θα εγκαινιάσει μια νέα εποχή μιας νέας εμπιστοσύνης, διότι... διότι η κρίση που υπάρχει ανάμεσα στους πολιτικούς και τα κόμματα από τη μια και τους πολίτες, την κοινωνία και τους ανθρώπους μας από την άλλη είναι κρίση εμπιστοσύνης, βαθύτατη κρίση εμπιστοσύνης. Αυτή την κρίση είναι οι πολιτικοί που την επέφεραν. Γιατί; Γιατί τόσα χρόνια άλλα λέμε, άλλα εννοούμε, άλλα κάμνομεν, άλλα πράττουμε! Με τον νέο χρόνο εύχομαι ειλικρινά να γινόμαστε πιο συνεπείς, αυτά που λέμε να τα εννοούμε και αυτά που εννοούμε να τα υπερασπιζόμαστε, ασχέτως πολιτικού κόμματος από το οποίο προερχόμαστε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ πολύ. Ευχαριστώ, κύριε Θεμιστοκλέους...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Και εγώ ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Καλά Χριστούγεννα!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

...και για τις ευχές και για τις υποδείξεις σας.

Το λοιπόν, αγαπητέ Χρύσανθε Σαββίδη, του Δημοκρατικού Κόμματος εκ της εκλογικής περιφέρειας Πάφου, καταγόμενε από γη που γεννά μεγάλους ηγέτες!

ΕΙΡΗΝΗ ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΟΥ:

Μπήκατε σε υποψήφιους Προέδρους!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Όι, εν εφτάσαμεν ως εκεί, διότι εν νομίζω ότι συγκρίνεται κανένας με τον Εθνάρχη Μακάριο, Ειρήνη μου. Φαίνεται η Πάφος έπαθε στερρότητα μετά τον Μακάριο! Τι να κάνουμε; Τέλος πάντων.

Τούτων λεχθέντων, ξεκινά ο Χρύσανθος Σαββίδης.

Κύριε Χρύσανθε, έχετε τον λόγο. Αυτό έτσι, για να αλλάξουμε λίγο τη...

ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ:

Εκτός 'πού τον κ. Σαββίδη!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ξέρει ο Σαββίδης.

Κύριε Σαββίδη.

ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η φετινή συζήτηση του προϋπολογισμού διεξάγεται κάτω από δύσκολες και ιδιαίτερες συνθήκες, εν μέσω ενός νέου κύματος πανδημίας, εν μέσω οικονομικής ύφεσης, κάτω από τη σκιά της διαπλοκής και της διαφθοράς, αφού η χώρα μας παρουσίασε τη μεγαλύτερη επιδείνωση στον δείκτη διαφθοράς ανάμεσα σε όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης συγκριτικά με το 2020. Αποτέλεσμα αυτού είναι η αποστροφή της κοινωνίας από την πολιτική και τους πολιτικούς. Η κυβέρνηση, αντί να φέρει νομοσχέδιο για ουσιαστική καταπολέμηση της διαφθοράς, που να βοηθά την κοινωνία να ανακτήσει την εμπιστοσύνη της, έφερε νομοσχέδιο, ώστε η σύσταση της Αρχής Πάταξης της Διαφθοράς να γίνεται από την ίδια. Δικαιολογημένα δημιουργούνται συνειρμοί από την απόφαση αυτή της κυβέρνησης. Και μένω ως εδώ.

Θεωρώ αδιαμφισβήτητη την ανάγκη εδραίωσης της οικονομικής δραστηριότητας και την προώθηση νέων επενδύσεων. Είναι δεδομένο πλέον ότι η οικονομία πρέπει να σταθεροποιηθεί και ότι η εμπιστοσύνη κυρίως των πολιτών επιβάλλεται να αποκατασταθεί.

Ένα κράτος, για να θεωρείται πετυχημένο, πρέπει να έχει σωστό σύστημα υγείας και παιδείας. Ως Δημοκρατικό Κόμμα αναγνωρίζουμε το ΓΕΣΥ ως το μεγαλύτερο κοινωνικό απόκτημα, γι' αυτό άλλωστε το στηρίξαμε από την πρώτη στιγμή και συνεχίζουμε να το στηρίζουμε. Παρ' όλ' αυτά, μέσα από τα δυο χρόνια λειτουργίας του εντοπίστηκαν πολλές αδυναμίες για τις οποίες δε μας επιτρέπεται να σφυρίζουμε αδιάφορα. Άλλο ΓΕΣΥ ψηφίσαμε και άλλο εφαρμόζει η κυβέρνηση! Επομένως, θα πρέπει μέσα από σωστές διαδικασίες να καταγραφούν όλες οι αδυναμίες και τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν κατά την περίοδο εφαρμογής του ΓΕΣΥ, να αξιολογηθούν και ακολούθως να αντιμετωπιστούν ριζικά.

Θεωρώ αδιανόητο και ανήκουστο να πεθαίνουν άνθρωποι μέσα σε ταξί, λόγω του ότι δεν υπήρξε διαθέσιμο ασθενοφόρο, για να τους μεταφέρει. Θεωρώ επίσης αδιανόητο να παρουσιάζονται καλεσμένοι στην επιτροπή Υγείας με αναφορές σε προβλήματα υποστελέχωσης τόσο σε ιατρικό όσο και σε νοσηλευτικό προσωπικό, σε ελλείψεις υποδομών, εξοπλισμού, αναλωσίμων, φαρμάκων και κλινών για την περίθαλψη των ασθενών. Όλα αυτά συνηγορούν στο ότι κάτι δε λειτουργεί σωστά στο όλο σύστημα, παρά την ωραιοποιημένη κατάσταση που παρουσιάζουν ΟΑΥ και ΟΚΥΠΥ.

Δεν είναι καθόλου τυχαίες οι αναφορές του Υπουργού Οικονομικών, κ. Κωνσταντίνου Πετρίδη που κάνουν λόγο για υπερβάσεις άνω του μισού δισεκατομμυρίου οι οποίες μπορούν να εκτροχιάσουν τα δημοσιονομικά. Δεν είναι καθόλου τυχαίο επίσης που ο Γενικός Ελεγκτής της Δημοκρατίας κρούει τον κώδωνα του κινδύνου για την κατάρρευση του ΟΚΥΠΥ, κάτι που θα οδηγήσει σε ξεπούλημα των δημόσιων νοσοκομείων. Εκτός και αν αυτός είναι εν τέλει ο στόχος της κυβέρνησης, η διάλυση και το ξεπούλημα των δημόσιων νοσοκομείων! Να ξέρουν όμως ότι, αν αυτός είναι ο στόχος τους, θα μας βρουν απέναντί τους. Επομένως, η βελτίωση του ελέγχου του ΟΑΥ και του ΟΚΥΠΥ είναι εκ των ων ουκ άνευ.

Όσον αφορά τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας για το 2022, οι πρωτογενείς δαπάνες παρατηρούμε να αυξάνονται κατά 5,2%. Συγκεκριμένα, οι αναπτυξιακές δαπάνες του Υπουργείου Παιδείας αυξάνονται τον επόμενο χρόνο κατά 11,2%, σε σχέση με το 2021, και φτάνουν σε ύψος

€212,8 εκατομ. Ένας τέτοιος αναπτυξιακός προϋπολογισμός κανονικά θα έπρεπε να μας δημιουργεί ένα αίσθημα αισιοδοξίας, όσον αφορά στους σχεδιασμούς για βελτίωση της ποιότητας στην εκπαίδευση. Δυστυχώς όμως, μόνο αυτό το αίσθημα δε μας εμπνέουν οι μέχρι τώρα χειρισμοί του αρμόδιου υπουργείου.

Ειδικότερα, αν κάποιος επιχειρήσει να κάνει μια περιοδεία σε δημόσια εκπαιδευτήρια της χώρας μας, θα απογοητευτεί πλήρως, αφού θα αντικρίσει, εν καιρώ πανδημίας και με τον αριθμό των κρουσμάτων στα σχολεία ολοένα να αυξάνεται, αίθουσες χωρίς ακόμη μονά θρανία -δύο χρόνια μετά την έναρξη της πανδημίας- και αίθουσες τριάντα τετραγωνικών μέτρων με είκοσι πέντε μαθητές στριμωγμένους, ο ένας πάνω στον άλλον. Με αυτές τις συνθήκες είναι αδύνατον τόσο οι μαθητές να τηρήσουν τα πρωτόκολλα που εκδίδει το Υπουργείο Παιδείας όσο και οι εκπαιδευτικοί να διενεργούν τους καθημερινούς ελέγχους. Αντικρίζουμε σχολεία χωρίς κλιματισμό, σχολικές μονάδες να στεγάζονται στο ίδιο κτίριο, όπως αυτό του Λυκείου Κύκκου και του Νικολαΐδειου Γυμνασίου στην Πάφο, σχολικές μονάδες με υπερπληθυσμό, όπου οι μαθητές πραγματικά στοιβάζονται σαν σαρδέλες.

Ως Δημοκρατικό Κόμμα θεωρούμε απαράδεκτο έναν χρόνο μετά την ψήφιση της νομοθεσίας για την αντιμετώπιση του σχολικού εκφοβισμού το Υπουργείο Παιδείας να μην έχει εφαρμόσει βασικές πρόνοιες της νομοθεσίας. Η Βουλή έκανε αυτό που έπρεπε, ενώ το αρμόδιο υπουργείο τίποτα απ' αυτά. Ακόμα, δεν έχει διορίσει εθνική συμβουλευτική επιτροπή για αντιμετώπιση και καταπολέμηση του σχολικού εκφοβισμού, ενώ όσο περισσότερο κωλυσιεργεί τόσο περισσότερο διογκώνεται το πρόβλημα, με βάση και τα όσα έχουμε ακούσει στην αρμόδια κοινοβουλευτική επιτροπή. Πόσα άλλα παιδιά θα πρέπει να θυματοποιηθούν εξαιτίας της αναληθούς της κυβέρνησης;

Όσον αφορά το μεταναστευτικό, φαίνεται ότι η πολιτική της κυβέρνησης έχει αποτύχει παταγωδώς, αφού μέσα από στοιχεία φαίνεται να υπάρχει σύνδεση -και ακούστε το καλά- της αύξησης της εγκληματικότητας με την αύξηση της παράνομης μετανάστευσης, καθώς επίσης και δημιουργία άλλων κοινωνικών προβλημάτων, όπως η δημιουργία περιοχών γκέτο, ό,τι δηλαδή συμβαίνει σήμερα στον Χλώρακα και στη Γεροσκήπου της επαρχίας Πάφου. Την ίδια ώρα παρατηρείται εκτόξευση των εξόδων του κράτους για παροχές κοινωνικής πρόνοιας προς τους μετανάστες, που επιβαρύνουν δραματικά τα κρατικά ταμεία. Ως κράτος θα πρέπει σε συνεργασία με τα αρμόδια όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης να θέσουμε σαφέστατα όρια στον αριθμό μεταναστών και προσφύγων που μπορούμε να υποδεχτούμε, για να εγκαταστήσουμε στην Κύπρο. Είμαστε μια πατρίδα ημικατεχόμενη -και ας μην το ξεχνούμε- μικρή σε έκταση και η αλλοίωση του δημογραφικού χαρακτήρα απειλείται όσο ποτέ άλλοτε.

Σχετικά με τη μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης, η ψήφιση των τριών νομοσχεδίων αποτελεί αδιαπραγμάτευτο στόχο για το Δημοκρατικό Κόμμα. Απώτερος στόχος όλων των κοινοβουλευτικών κομμάτων όμως πρέπει να είναι τα νομοσχέδια που θα ψηφιστούν να βοηθήσουν την τοπική αυτοδιοίκηση να είναι λειτουργική, πιο παραγωγική, πιο αποδοτική και να ακολουθεί διαφανείς διαδικασίες. Επιπλέον, θα πρέπει μέσα από τα νομοσχέδια να διασφαλίζεται η βιωσιμότητα των αρχών της τοπικής αυτοδιοίκησης, αλλά και η διοικητική και η οικονομική αυτοτέλειά της.

Βεβαίως, θα πρέπει να τονιστεί ότι εμείς δημιουργικά προσπαθούμε για συναινετικές λύσεις για το καλό της κοινωνίας. Από την άλλη όμως, έχουμε και τις δικές μας κόκκινες γραμμές, όπως η διατήρηση του δήμου Γεροσκήπου, όχι για κομματικές σκοπιμότητες, αλλά γιατί αυτό επιβάλλουν όλα τα δεδομένα και όλες οι μελέτες που έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια σχετικά με τη βιωσιμότητα και την προοπτική του δήμου Γεροσκήπου.

Και, επειδή άλλωστε έχω χαρακτηριστεί από πολλούς ως τοπικιστής, από πολλούς συναδέλφους -παρεμπιπτόντως, θεωρώ άκρως τιμητικό τον χαρακτηρισμό, γιατί η αγάπη και το ενδιαφέρον για την πόλη και την επαρχία μας είναι αδιαπραγμάτευτα- δεν μπορώ να μην αναφερθώ στην πόλη μου την Πάφο, που τη θεωρώ κατάφωρα αδικημένη και παραγκωνισμένη.

Από πού να ξεκινήσω; Από το ότι εδώ και τριάντα χρόνια μάς κοροϊδεύουν τους Παφίτες για τη δημιουργία μαρίνας. Έκαναν όλοι μαρίνες και καταφύγια σκαφών -μέχρι και το Ζύγι- εκτός από την Πάφο. Τρανό παράδειγμα ότι οι σκέψεις και τα σχέδια για τη δημιουργία μαρίνας στην Πάφο είχαν ξεκινήσει πριν από αυτά για τη Λεμεσό και για τη Λάρνακα, αλλά οι δύο αυτές πόλεις έχουν εδώ και μερικά χρόνια τη μαρίνα τους και εμείς οι Παφίτες ακόμη περιμένουμε. Τώρα αποφάσισαν, για να μας καθυστερήσουν κι άλλο, να κάνουν καινούρια μελέτη -άκουσον, άκουσον!- για συνδυαστική ανάπτυξη μαρίνας και αγκυροβολίου. Με τους ρυθμούς που πάνε ούτε τα επόμενα είκοσι χρόνια δε θα δούμε μαρίνα και ας μη μας κοροϊδεύουν, εμάς τους κατοίκους της Πάφου και ιδιαίτερα της Κισσόνεργας.

Παράλληλα, μας ετοιμάζουν ένα μονοπάτι -δρόμο μιας λωρίδας- από την Αγία Μαρινούδα μέχρι το Στρομπί και πανηγυρίζουν -πανηγυρίστε!- ότι μας φτιάχνουν δρόμο από την Πάφο μέχρι την Πόλη Χρυσοχούς -ας παν να δούσιν, Αγία Μαρινούδα-Στρομπί!- ενώ σε άλλες περιοχές -το είχαμε δει και ψες το βράδυ- φτιάχνουν δρόμους τετραπλής κατεύθυνσης. Δρόμο για να πάμε στο αεροδρόμιο Πάφου δεν έχουμε και κατά τα άλλα ενδιαφέρονται και δίνουν μεγάλη έμφαση στον τουρισμό. Δρόμος που να οδηγεί στο τουριστικό θέρετρο της Πέγειας και τις κοινότητες της περιοχής δεν υπάρχει και οι αρμόδιοι το μετακυλίζουν για το μέλλον.

Σχολικές μονάδες, όπως γυμνάσιο στο κέντρο της Πάφου, νέα Τεχνική Σχολή, ζητάμε εδώ και χρόνια χωρίς καμία ανταπόκριση. Είναι πρωτάκουστο, φίλες και φίλοι, μαθητές να θέλουν να φοιτήσουν στην τεχνική επαγγελματική εκπαίδευση και να εκδιώκονται.

Το Ιακώβειο Στάδιο, που χρησιμοποιείται από το αθλητικό σχολείο, θυμίζει πραγματικά, χωρίς καμία υπερβολή, χωράφι. Το στάδιο «Στέλιος Κυριακίδης» παραμένει με κατεστραμμένο ταρτάν εδώ και χρόνια. Κατά τα άλλα, προχθές ο κ. Μιχαηλίδης και ο ΚΟΑ διοργάνωσαν εκδήλωση για τα εβδομήντα πέντε χρόνια από τη νίκη του μεγάλου Παφίτη αθλητή Στέλιου Κυριακίδη, όπου τον αποκάλεσαν και ήρωα! Αλλά τα βλαστάρια της Πάφου δε δικαιούνται να έχουν στάδιο, για να προπονηθούν και να αυξήσουν τις προσωπικές τους επιδόσεις. Ο πρόεδρος του ΚΟΑ πολύ καλά κάνει και ξοδεύει €40 εκατομ. για ανέγερση του νέου σταδίου στη Λεμεσό, αλλά θεωρώ ορθότερο να δίνει και μερικά ψίχουλα για αναβάθμιση των αθλητικών εγκαταστάσεων στην Πάφο.

Το νοσηλευτήριο της Πόλης Χρυσοχούς βρίσκεται σε πλήρη αποσύνθεση και ο ΟΚΥΠΥ αδιαφορεί, αν χάνονται αδικώς ανθρώπινες ζωές μέσα στα ταξί. Χωρίς υπερβολή μετέτρεψαν το νοσοκομείο σε πιάτσα ταξί!

Αν αυτά που έχω περιγράψει ως ελλείψεις είναι υπερβολές, τους καλώ να βγουν και να μας διαψεύσουν. Ζητάμε αυτά που δικαιωματικά μας ανήκουν και μας στερείτε. Δεν είμαστε απαισιόδοχοι, αλλά μαχητές και, όπως καταφέραμε τους πρώτους έξι μήνες της εκλογής μας να φέρουμε το ΑΞΙΚ στην Πάφο, να ξεκινήσει η διόρθωση του δρόμου της Πέτρας του Ρωμιού, του δρόμου της Νατάς, της Δρούσειας -που περιμέναμε εδώ και πάρα πολλά χρόνια- να ξεκινήσει η έναρξη του αεροπορικού δρομολογίου Πάφου-Αθήνας και να επεκταθεί ο θεσμός του Επιτρόπου Ανάπτυξης Ορεινών στην Πάφο, έτσι και στο άμεσο μέλλον θα πετύχουμε πολύ περισσότερα, γιατί ο λαός της Πάφου το απαιτεί και το δικαιούται!

Έχω την πίστη ότι με σκληρή δουλειά, με επιχειρήματα τεκμηριωμένα και με σωστή διεκδίκηση θα πετύχουμε και τα υπόλοιπα έργα ανάπτυξης που στερείται η Πάφος.

Η Κύπρος μας έχει την ανάγκη από όλους μας, ανεξαρτήτως κομματικού χρωματισμού, για να μπορέσει να απελευθερωθεί από τον τουρκικό ζυγό, να έχει ένα σωστό σύστημα υγείας και παιδείας, να καταφέρει να κρατήσει τους μορφωμένους νέους στην πατρίδα και να αναγεννήσει την ύπαιθρο, που τα τελευταία χρόνια βρίσκεται στον αναπνευστήρα.

Με σύνθημα «όλοι μαζί» εύχομαι σε όλους καλά Χριστούγεννα και παραγωγικό νέο έτος! Τέλος, εύχομαι το 2022, που θα ανათίλει σε λίγες μέρες, να σημάνει και το τέλος της πανδημίας!

Σας ευχαριστώ που με ακούσατε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αγαπητέ Χρύσανθε, ευχαριστούμε πολύ, για την ομιλία σου, τη θερμή ομιλία για την Πάφο. Και να μην ξεχνάτε τον δρόμο Πόλεως-Πάφου...

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτή)

Το είπε;

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτή)

Μα, δε σας ακούω τους Παφίτες να βάλλετε τον δρόμο, θέλετε λιμάνια πιο πολλά παρά δρόμους. Είπετέ το;

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτή)

Εντάξει, συγγνώμη, απολογούμαι.

Τον λόγο έχει ο συνάδελφος ο συντοπίτης, συνεπαρχωίτης, ο Γιώργος ο Κουκουμάς, εκλογικής περιφέρειας Αμμοχώστου, ΑΚΕΛ-Αριστερά.

Το λοιπόν, Γιώργο μου, το βήμα είναι δικό σου.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΟΥΚΟΥΜΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Προτού προχωρήσω στην ομιλία μου και επειδή ο πρόεδρος του Συναγερμού χθες στην ομιλία του επιχείρησε να αναποδογυρίσει την αλήθεια σχετικά με τους αριθμούς των δημοσίων υπαλλήλων, τους οποίους αύξησε η κυβέρνηση του, καταθέτουμε στα πρακτικά τα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας Κύπρου και καταθέτουμε και ειλικρινά την ανησυχία μας, μην έχουν γίνει κολλητικά τα μαθηματικά του κ. Γιαννάκη εκεί στην Πινδάρου.

Κύριε Πρόεδρε,

Ένα από τα θέματα των τελευταίων ημερών είναι η κατάσταση στο κέντρο υποδοχής προσφύγων «Πουρνάρα», η οποία βέβαια δεν έχει δημιουργηθεί τις τελευταίες μέρες, αλλά αφήθηκε τα τελευταία χρόνια να εξελιχθεί σε μια ανθρωπίνην αποθήκη δυστυχίας δύομισι χιλιάδων ανθρώπων, ανάμεσά τους και τριακοσίων ασυνόδευτων παιδιών. Η προχθεσινή επίσκεψη της επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων εκεί έχει επιβεβαιώσει ότι κυριολεκτικά η κατάσταση αποτελεί ντροπή για την Κύπρο και το κράτος μας. Και μπορεί να μιλούμε για

κόσμο που δεν είναι Κύπριοι, που δεν είναι χριστιανοί, δεν είναι λευκοί, και αυτό μπορεί να αποτελεί λόγο για κάποιους να γυρίσουν το κεφάλι τους από την άλλη, αλλά ισχυρίζομαι ότι, αν αποδεχθούμε ως πολιτεία και ως κοινωνία ότι μπορεί να γίνει ανεκτή στη χώρα μας μια τέτοια ανθρώπινη εξαθλίωση, τότε στη συνέχεια ο δρόμος είναι ολισθηρός για όλους, γιατί έχει να κάνει με το ποια κοινωνία θέλουμε να είμαστε και στην τελική τι άνθρωποι θέλουμε να είμαστε ο καθένας και η καθεμιά.

Το μόνο σίγουρο είναι ότι είναι εντελώς αδιανόητο αυτή η κυβέρνηση να έχει πάρει πάνω από €100 εκατομ. από την Ευρωπαϊκή Ένωση για κονδύλια για το μεταναστευτικό, αλλά αυτή τη στιγμή στη χώρα μας χίλιοι άνθρωποι να ζουν κάτω από τέντες, μέσα στις λάσπες, χωρίς στρώμα, χωρίς κρεβάτι και να κάθε νύχτα να κοιμούνται κυριολεκτικά στο χώμα. Είτε τούτο είναι αποτέλεσμα μιας κολοσσιαίας ανικανότητας, που πρέπει να μας πείτε ποιος έχει την ευθύνη γι' αυτή, είτε ο ανομολόγητος στόχος της κυβέρνησης είναι να αφήσει να καταστούν αφόρητες οι συνθήκες διαβίωσης εκεί με την ψευδαίσθηση ότι θα μειωθούν οι ροές. Αυτό όμως εκτός από απάνθρωπο και παράνομο είναι αποδεδειγμένα και αναποτελεσματικό. Και πάντως, αν ο Υπουργός Εσωτερικών και η κυβέρνηση θέλουν να επιδείξουν πυγμή, αντί να εκτονώνονται στους πρόσφυγες, να την επιδείξουν στις Βρυξέλλες απέναντι στις δεξιές και ακροδεξιές κυβερνήσεις -τα αδελφά τους κόμματα δηλαδή- τα οποία αρνούνται να αναλάβουν μερίδιο ευθύνης για τη φιλοξενία των προσφύγων, με αποτέλεσμα να εγκλωβίζονται στον μεσογειακό Νότο.

Κύριοι συνάδελφοι,

Ίσως υπό μίαν έννοια να είναι και παράδοξο να αναμένει κανείς από μια κυβέρνηση να σεβαστεί τα ανθρώπινα δικαιώματα των ξένων προσφύγων και των μεταναστών, όταν αποτυγχάνει στα ανθρώπινα δικαιώματα των ίδιων των Κυπρίων και ειδικότερα στα οικονομικά και τα κοινωνικά δικαιώματα: το δικαίωμα στην εργασία, το δικαίωμα στη μόρφωση, το δικαίωμα στην υγεία και στην αξιοπρεπή εργασία.

Η κυβέρνηση πανηγυρίζει για τους ρυθμούς ανάπτυξης της κυπριακής οικονομίας, δηλαδή για τον πλούτο που παράγεται στη χώρα. Το ερώτημα όμως, το κρίσιμο ερώτημα, αυτό που ξεχωρίζει την ήρα από το στάχυ, είναι ποιος καρπώνεται αυτό τον πλούτο. Επειδή λένε πολλοί ότι οι αριθμοί πάντα λένε την αλήθεια, σημασία έχει ποιους αριθμούς βλέπει ο καθένας. Η αλήθεια είναι ότι στην Κύπρο σήμερα, το 50% των εργαζομένων αμείβεται με λιγότερα από €1.500 τον μήνα και το ένα τέταρτο των εργαζόμενων της Κύπρου δεν φτάνει ούτε τα €1.000. Δηλαδή πλούτος παράγεται, χρήματα μπαίνουν στη χώρα, αλλά μειώνονται ή μένουν στάσιμα τα εισοδήματα της πλειοψηφίας των εργαζομένων, αυτών δηλαδή που πραγματικά κινούν την οικονομία, αυτών που παράγουν τα πάντα γύρω μας. Και αυτός είναι ο λόγος που χρειάζεται -και αυτός είναι ο λόγος που απαιτεί το ΑΚΕΛ- μια επαναρρύθμιση των εργασιακών σχέσεων.

Άραγε ο πρόεδρος του Δημοκρατικού Συναγερμού, που περιοδεύει όλη την Κύπρο και υποδύεται διάφορους λαϊκούς ρόλους, μπορεί να υποδυθεί και μια μέρα τον εργαζόμενο των €900 και να μας πει πώς βγαίνει ο μήνας με το σημερινό κόστος ζωής;

Μπορεί να γίνει μια μέρα εκπαιδευτικός των ολοήμερων και των απογευματινών προγραμμάτων, αυτοί τους οποίους η κυβέρνηση έθεσε σε καθεστώς αγοράς υπηρεσιών κι έχασαν έτσι το ένα τρίτο των εισοδημάτων τους μέσα σε μια νύχτα, και να μας απαντήσει πώς συντηρούν αυτοί οι άνθρωποι την οικογένειά τους;

Μπορεί ο κ. Αβέρωφ Νεοφύτου να ζησει μια μέρα το ωράριο μιας εργαζόμενης γυναίκας που δουλεύει σε κάποιο από τα mall και τις Κυριακές, όπως επέβαλε το κυβερνητικό διάταγμα, και να μας πει τότε θα έχει αυτή η γυναίκα χρόνο για την οικογένεια και τα παιδιά της;

Γι' αυτό χρειάζεται επαναρρύθμιση των εργασιακών σχέσεων στον τόπο μας, αλλά χρειάζεται και αποκατάσταση, πλήρης αποκατάσταση, της ΑΤΑ (αυτόματης τιμαριθμικής αναπροσαρμογής), μιας κατάκτησης την οποία οι εργοδοτικοί σύνδεσμοι και ο Δημοκρατικός Συναγερμός με ταξική αναισθησία ειρωνεύονταν και πολεμούσαν επί χρόνια, αλλά της οποίας σήμερα, μπροστά στο τσουνάμι των αυξήσεων και της ακρίβειας, γίνεται φανερό η αναντικατάστατη σημασία για την προστασία του εισοδήματος των εργαζομένων και των νοικοκυριών. Και επειδή ο πρόεδρος του Συναγερμού, παρότι ειρωνεύτηκε και εχθές την ΑΤΑ, δεν αποτόλμησε να μας πει ποια είναι η θέση του Συναγερμού στο ερώτημα που έχουμε σήμερα ενώπιόν μας για την ΑΤΑ «Να καταργηθεί η ΑΤΑ, όπως απαιτεί η ΟΕΒ, ή να αποκατασταθεί πλήρως, όπως ζητούν οι εργαζόμενοι;», τούτο είναι το ερώτημα και σε αυτό θα πρέπει να απαντήσει ο Δημοκρατικός Συναγερμός.

Την ίδια ώρα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο τόπος μας χρειάζεται μια κοινωνική πολιτική σύγχρονη και προοδευτική, που να αγκαλιάζει τους εργαζόμενους γονείς, τις μητέρες, τον πατέρα, τις μονογονεϊκές οικογένειες. Αντ' αυτής όμως τα τελευταία εννιά χρόνια έχουμε μια διασταύρωση συντηρητισμού με νεοφιλελευθερισμό.

Γιατί τι άλλο είναι, όταν η κυβέρνηση αποκόπτει το επίδομα μονογονιού από μητέρες που καλούνται να μεγαλώσουν μόνες τους και με ένα εισόδημα τα παιδιά τους, όταν αυτές συμβιώνουν με έναν άλλο άνθρωπο ή, ακόμα χειρότερα, όταν οι κρατικές υπηρεσίες -σε ρόλο ντεντέκτιβ- θεωρήσουν ότι συμβιώνουν;

Εμείς με πρόταση νόμου ζητούμε να καταργηθεί αυτή η αναχρονιστική πρακτική, γιατί είναι προσβλητική, αλλά και γιατί, ναι, τα εκατόν εξήντα-εκατόν ογδόντα ευρώ είναι απαραίτητα για τις μονογονεϊκές οικογένειες, οι μισές από τις οποίες -πληροφορούμε την κυβέρνηση- είναι στη φτώχεια.

Και είναι ακόμα δυνατόν η κυβέρνηση να αρνείται την άδεια πατρότητας στους πατέρες που δεν έχουν τελέσει γάμο ή σύμφωνο συμβίωσης με τη μητέρα; Και εδώ το ΑΚΕΛ με πρόταση νόμου ζητούμε κάθε πατέρα να δικαιούται την άδεια πατρότητας, για να είναι δίπλα στο παιδί του, αλλά και να μπορεί να επιλέγει πότε θα την πάρει, σε ένα διάστημα πενήντα δύο εβδομάδων από τη γέννηση.

Ακόμα, είναι ή δεν είναι στόχος σήμερα στον οποίο πρέπει να δεσμευτεί το κυπριακό κράτος η άδεια μητρότητας έξι μηνών για κάθε παιδί και από το πρώτο παιδί, όπως ζητά ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, γιατί αυτό υπαγορεύει όχι η δημογραφική πολιτική αλλά το συμφέρον της μητέρας και του παιδιού;

Και έφτασε ή δεν έφτασε η ώρα να συζητήσουμε για κατοχύρωση πλήρως πληρωμένης άδειας μητρότητας; Πώς μπορούν να ανταπεξέλθουν οι εργαζόμενες μητέρες για τέσσερις μήνες με το επίδομα μητρότητας, το οποίο ανέρχεται στο 72% του μισθού τους, όταν γνωρίζουμε ότι οι γυναίκες στην Κύπρο, το 40% των γυναικών της Κύπρου, αμείβονται με λιγότερα από €1.250 ακάθαρτα μηνιαίως;

Και ειδικά για τα δικαιώματα της γυναίκας δράττομαι της ευκαιρίας να επισημάνω ότι και το κράτος, αλλά και η δημόσια ζωή θα έχουν κάνει ένα μεγάλο βήμα μπροστά, όταν αυτά καταστούν προτεραιότητα και υπόθεση όλης της κοινωνίας, όλων, γυναικών και ανδρών, που πιστεύουμε στην ιστιμιά των φύλων ως κομμάτι αναπόσπαστο της κοινωνικής ισότητας.

Δυστυχώς όμως, ακόμα και στην καταπολέμηση της πιο αποκρουστικής μορφής διάκρισης σε βάρος των γυναικών -της βίας, της έμφυλης βίας- έναν στόχο στον οποίο η κυβέρνηση θα είχε δίπλα της ολόκληρη την κοινωνία, το κράτος αποδεικνύεται κατώτερο των περιστάσεων.

Είναι ή δεν είναι ντροπιαστικό για τη χώρα μας το γεγονός ότι η κυβέρνηση έθεσε επιφυλάξεις για την εφαρμογή στη χώρα μας της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών; Έτσι, σύμφωνα με αυτή την επιφύλαξη της κυβέρνησης, όταν μια γυναίκα στην Κύπρο θύμα βίας κατοποιοηθεί σε σημείο που μείνει ανάπηρη, το κράτος δε θα της παρέχει καμιά οικονομική υποστήριξη, ακόμα και αν αποδεδειγμένα αυτό το κράτος αμέλησε ή αδιαφόρησε να την προστατεύσει. Οπότε, δεν μπορούμε να μιλούμε ειλικρινά στην Κύπρο για καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών, αν δεν αποσυρθούν όλες οι επιφυλάξεις που έθεσε η κυβέρνηση στη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης και αν δε διασφαλίσουμε ότι η χώρα μας έχει μια νομοθεσία που προστατεύει πραγματικά όλες τις γυναίκες και όλα τα κορίτσια από κάθε μορφή βίας.

Ανθρώπινα, κυρίες και κύριοι, είναι και τα δικαιώματα των ΛΟΑΤΚΙ ατόμων, που έχουν δικαίωμα στην ισότητα και στην αξιοπρέπεια τώρα και όχι όταν νιώσει έτοιμη η κυβέρνηση ή η κοινωνία. Εντούτοις όμως, ακόμα και εδώ η χώρα μας δεν έχει μπει καν στον κόπο να εκπονήσει εθνική στρατηγική για την ισότητα των ΛΟΑΤΚΙ ατόμων -ούτε στον προϋπολογισμό περιλαμβάνονται κονδύλια- με δράσεις που να εξαλείφουν τις διακρίσεις στις νομοθεσίες, τις διακρίσεις στους χώρους δουλειάς, στον γάμο, στην οικογένεια.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Όποτε το ΑΚΕΛ, οι εργαζόμενοι, ομάδες επαγγελματιών, κοινωνικές οργανώσεις διεκδικούν δαπάνες για την κοινωνική πολιτική και αναπτυξιακά έργα που να υπηρετούν πραγματικά τις ανάγκες της κοινωνίας, το μόνιμο ευφυολόγημα ως απάντηση από την κυβέρνηση είναι το χαριτωμένο «Μα, δεν υπάρχει λεφτόδεντρο!». Εντούτοις, μάλλον θα έχει φυτρώσει στη χώρα μας ένα τέτοιο δέντρο τα τελευταία χρόνια, γιατί είναι αυτή η κυβέρνηση που διαθέτει πακτωλούς χρημάτων, για να διατηρεί μια στρατιά ακριβοπληρωμένων συμβούλων στο Προεδρικό και στα υπουργεία. Είναι αυτή η κυβέρνηση που έχει χαρίσει μερικές δεκάδες εκατομμύρια ευρώ στους μεγαλοϊδιοκτήτες γης, απαλλάσσοντάς τους από τον φόρο ακίνητης ιδιοκτησίας. Είναι αυτή η κυβέρνηση που παράνομα χορηγούσε μειωμένο ΦΠΑ 5% αντί 19% στους κροίσους επενδυτές που αγόραζαν διαβατήρια έναντι πολυτελών κατοικιών. Είναι αυτή η κυβέρνηση που αύξησε στα €80 εκατομ. την κρατική χρηματοδότηση στο ταμείο της Αρχιεπισκοπής, ως να ανήκε η Αρχιεπισκοπή στους οικονομικά δυσπραγούντες, και είναι αυτή η κυβέρνηση που βρήκε €8,5 εκατομ. για να δώσει για την παραγωγή μίας και μόνο κινηματογραφικής ταινίας, του περιβόητου «Ζίου Ζίτσου», που θα εγκαινίαζε, υποτίθεται, και το κυπριακό Χόλυγουντ. Για τούτα λοιπόν βγάζει εκατομμύρια το «λεφτόδεντρο» της κυβέρνησης.

Αντίθετα, για την κοινωνική πολιτική, για τους εργαζόμενους, για τους προσφυγικούς συνοικισμούς, για τον αγροτικό κόσμο, για τον πολιτισμό και τους ανθρώπους της τέχνης δεν καρποφορεί καθόλου το δέντρο της κυβέρνησης.

Τούτα όμως, δεν είναι λάθος της κυβέρνησης. Τούτα είναι επιλογή της κυβέρνησης· επιλογή συνειδητή, πολιτική και απροκάλυπτα ταξική. Και είναι ακριβώς αυτή την επιλογή που καταψηφίζει το ΑΚΕΛ καταψηφίζοντας τον κρατικό προϋπολογισμό της κυβέρνησης Συναγερμού για το 2022.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Όλα βοούν ότι ο τόπος μας και αξίζει και χρειάζεται αλλαγή· αλλαγή ριζική, αλλαγή προοδευτική. Και αλλαγή σημαίνει απαλλαγή από τις πολιτικές, από το ήθος και ύφος εξουσίας των τελευταίων εννιά χρόνων. Και αλλαγή λοιπόν και όχι παραλλαγή της σημερινής κατάστασης με τον έναν ή τον άλλο διεκδικητή του χρίσματος της Πινδάρου. Αλλαγή λοιπόν σημαίνει επιλογή ότι ο τόπος μας επιλέγει την επανένωση της Κύπρου και δεν ανέχεται αυτούς που συζητούσαν πίσω από κλειστές πόρτες τη λύση δύο κρατών ούτε αυτούς που κρατούσαν

τσίλιες έξω από τις πόρτες. Αλλαγή σημαίνει όραμα και σχέδιο για να βάλουμε τις ανάγκες της κοινωνίας μπροστά και να κτίσουμε ένα νέο αναπτυξιακό μοντέλο στον τόπο μας και αλλαγή σημαίνει απόφαση ότι αυτή η χώρα και αυτός ο λαός αξίζουν καλύτερα.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αγαπητέ Γιώργο, να είσαι καλά, ευχαριστώ πολύ για την ομιλία σας. Ο Γιώργος ο Κουκουμάς έχει αποπερατώσει και τον λόγο έχει ο άλλος συνεπαρχιώτης ο Νίκος Γεωργίου του Δημοκρατικού Συναγερμού.

Αγαπητέ Νίκο, έχεις τον λόγο.

ΝΙΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Παρ' όλο που δεν είχα πρόθεση να ξεφύγω από το πνεύμα και το πλαίσιο των μηνυμάτων της γραπτής μου ομιλίας ενώπιον της ολομέλειας, η πρόκληση από πλευράς του συναδέλφου είναι μεγάλη. Παραφράζοντας τους στίχους του τραγουδιού του Μάνου Χατζιδάκι «Καληνύχτα Κεμάλ», το ΑΚΕΛ δεν πρόκειται να αλλάξει ποτέ, γιατί παραμένει πραγματικά αγκυλωμένο στον λαϊκισμό και στην ψηφοθηρία. Το μόνο που εκπέμπει η άρνηση και η σύγκρουση του ΑΚΕΛ είναι την πολιτική ανασφάλεια που δημιουργούν στους πολίτες και γι' αυτό θα παραμείνουν για αρκετά ακόμα χρόνια στην αντιπολίτευση.

Έντιμε κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η παρούσα Βουλή με τη νέα σύνθεσή της όπως σχηματίστηκε μετά τις τελευταίες βουλευτικές εκλογές καλείται να συζητήσει και ακολούθως να τοποθετηθεί για τον προτεινόμενο κρατικό προϋπολογισμό του 2022.

Ένας προϋπολογισμός που καλείται να ανταποκριθεί, αλλά και να αντεπεξέλθει για άλλη μια φορά κάτω από αναπόφευκτες και διαρκώς μεταλλασσόμενες υγειονομικές συνθήκες που προκαλούν αβειαιότητα και επηρεάζουν το οικονομικό γίνεσθαι, τη στόχευση και την αποτελεσματικότητα των πολιτικών κάθε κράτους.

Αποτελεί κοινή διαπίστωση ότι η κυβέρνηση του Νίκου Αναστασιάδη πορεύτηκε με πολιτική υπευθυνότητα και σοβαρότητα από το 2013 μέχρι και σήμερα, αντεπεξήλθε σε δύσκολες, διαδοχικές, οικονομικές και υγειονομικές κρίσεις με πολιτικές που κράτησαν τη χώρα όρθια, περιορίζοντας όσο το δυνατό καλύτερα τις επιπτώσεις τους. Η νοικοκυρεμένη δημοσιονομική πολιτική που ακολούθησε η κυβέρνηση τα προηγούμενα χρόνια ήταν αυτή που επέτρεψε στη χώρα μας να διαχειριστεί με επιτυχία τις επιπτώσεις της πανδημίας, δημιουργώντας έτσι ένα ισχυρό δίκτυο κοινωνικής προστασίας. Έτσι και τώρα, την ίδια πολιτική υπευθυνότητα θα πρέπει να επιδείξει και η Βουλή των Αντιπροσώπων, χωρίς να διακινδυνεύσει τη δημοσιονομική σταθερότητα της χώρας. Μακριά από λαϊκισμούς που έχουν κόστος για τον τόπο, αλλά εγκρίνοντας τον κρατικό προϋπολογισμό να στηρίξουμε την κοινωνία, την οικονομία και τη χώρα μας, για να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις που κρίνονται πολιτικά σήμερα και επηρεάζουν το παρόν και το μέλλον του τόπου μας.

Οι προκλήσεις όμως για την παρούσα Βουλή είναι ακόμα μεγαλύτερες. Ο προϋπολογισμός του 2022 περιλαμβάνει το όραμα της επόμενης μέρας για τον τόπο. Θα κληθούμε και θα κριθούμε όλοι μέσα από τις πολιτικές μας πράξεις που αφορούν την υλοποίηση της φιλόδοξης μεταρρυθμιστικής προσπάθειας της κυβέρνησης του Προέδρου Αναστασιάδη, που είναι άμεσα συνυφασμένη με το Ταμείο Ανάκαμψης και Σταθερότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ένα Ταμείο που δικαίως χαρακτηρίστηκε ως το ευρωπαϊκό Σχέδιο Μάρσαλ, που φιλοδοξεί να θέσει τις οικονομίες και τις κοινωνίες των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε πιο γερά θεμέλια.

Αυτό τον εθνικό πλούτο λοιπόν που αναλογεί στη χώρα μας θα πρέπει να τον διαχειριστούμε με σύνεση, υλοποιώντας κάθε ωφέλιμη μεταρρυθμιστική προσπάθεια σε κάθε τομέα του κράτους. Παρήλθε ο καιρός που στο πολιτικό μας λεξιλόγιο η λέξη «μεταρρύθμιση» ήταν έννοια άγνωστη. Παρήλθε ο καιρός που στο άκουσμα της λέξης «μεταρρύθμιση» ο Κύπριος πολίτης θεωρούσε ότι ήταν παχιά λόγια, χωρίς πρόγραμμα και πιθανότητα υλοποίησης.

Αναντίλεκτα, η χώρα μας προχώρησε σε σημαντικές μεταρρυθμίσεις τα τελευταία χρόνια, με την κυβέρνηση του Νίκου Αναστασιάδη να εφαρμόζει το ΓΕΣΥ, τη θεσμοθέτηση του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος, την κατάργηση του καταλόγου διοριστών, τη μείωση της στρατιωτικής θητείας και την αναδιοργάνωση της Εθνικής Φρουράς, τη θέσπιση νέων Υφυπουργείων Τουρισμού, Καινοτομίας, Ναυτιλίας και Κοινωνικής Πρόνοιας προς ενίσχυση των παραγωγικών τομέων της οικονομίας, αλλά και της κοινωνίας των πολιτών. Έγιναν πολλά, μπορούν όμως να γίνουν και περισσότερα.

Συζητώντας για τις μεταρρυθμίσεις μέσα από τι κοινοβουλευτικές επιτροπές στις οποίες συμμετέχω, αυτό που μπορώ να πω μετά βεβαιότητας είναι ότι η μεταρρύθμιση της δικαιοσύνης και της τοπικής αυτοδιοίκησης είναι εκ των ων ουκ άνευ.

Υπουργείο Δικαιοσύνης. Κορυφαία προτεραιότητα του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως είναι η ανάγκη μεταρρύθμισης του τομέα της δικαιοσύνης. Ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα θεμελιωδών διαρθρωτικών αλλαγών του συστήματος απονομής της δικαιοσύνης με τη δημιουργία νέων δομών και πρακτικών, την εισαγωγή σύγχρονων τεχνολογιών και την επένδυση στο ανθρώπινο δυναμικό για ένα αποτελεσματικότερο σύστημα δικαιοσύνης, λιγότερο δαπανηρό, που να διασφαλίζει τη διαφάνεια και την ποιότητα. Όραμα όλων μας αυτή η ολιστική μεταρρύθμιση του τομέα της δικαιοσύνης να είναι νομοθεσία σταθμός της Βουλής για το 2022, η οποία θα εξυψώσει το κύρος του κράτους στα μάτια των πολιτών ενισχύοντας το περί δικαίου αίσθημα στην κοινωνία. Επιπλέον, θα προσφέρει τη δυνατότητα στον κάθε πολίτη να έχει ευκολότερη και ταχύτερη πρόσβαση στη δικαιοσύνη. Ένα αξιόπιστο σύστημα δικαιοσύνης ως προς τον χρόνο της απόδοσής της θα συμβάλει παράλληλα στην αλλαγή η νοοτροπιών και αντιλήψεων που επηρεάζουν αρνητικά την ανταγωνιστικότητα της κυπριακής οικονομίας.

Καταπολέμηση της διαφθοράς. Η πρόληψη και η καταπολέμηση της διαφθοράς θα επιτευχθούν με όσο λιγότερο διακηρύττουν οι πολιτικές δυνάμεις και όσο περισσότερο νομοθετούν και εφαρμόζουν πλαίσια που εγκαθιδρύουν την αξιοκρατία και αδιαπέραστους αμυντικούς μηχανισμούς απέναντι σε όλους όσοι επιβουλεύονται το δημόσιο χρήμα. Η θέσπιση νόμων και κανονισμών είναι η ασφαλέστερη και μονιμότερη λύση που θα περιορίσει τις όποιες παρεκβάσεις των δημοσίων πράξεων από το δημόσιο συμφέρον χάριν ιδιοτελών και άλλων συμφερόντων.

Λέγεται ότι η διαφθορά δεν είναι ένα τυπικό έγκλημα χωρίς θύμα. Ζημιώνει, αλλά και πτωχεύει ηθικά κάθε πολίτη που σέβεται τη δημοκρατία και τη νομιμότητα, που ενεργεί μέσα σε επαγγελματικά και επιχειρηματικά πλαίσια των κανονισμών. Επηρεάζει αυτούς που ξεχωρίζουν και δημιουργούν την ανταγωνιστικότητα με την ποιότητα και τον κόπο της δουλειάς τους. Το κόστος της διαφθοράς το πληρώνουμε όλοι.

Είναι λοιπόν αποκλειστικά δική μας ευθύνη να προωθήσουμε, αλλά και να εφαρμόσουμε ένα ολοκληρωμένο νομοθετικό πλαίσιο κατά της διαφθοράς, όπως είναι η σύσταση και η λειτουργία της Ανεξάρτητης Αρχής κατά της Διαφθοράς, το νομοσχέδιο για τη διαφάνεια στις διαδικασίες λήψης δημοσίων αποφάσεων, το ενοποιημένο νομοσχέδιο για την προστασία προσώπων που αναφέρουν παραβιάσεις του ενωσιακού και εθνικού δικαίου, νομοσχέδια που βρίσκονται ενώπιον της Βουλής εδώ και αρκετό καιρό.

Υπουργείο Εσωτερικών. Βασικός πυλώνας της μεταρρυθμιστικής προσπάθειας είναι η μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης. Αυτή την ανάγκη επιβάλλεται να τη μετουσιώσουμε σε πράξη και πραγματικά εύχομαι να μην επικρατήσουν οι όποιες μικροπολιτικές και μικροκομματικές σκοπιμότητες.

Η διπλή κρίση που βιώνουμε ανέδειξε ότι το υφιστάμενο μοντέλο της τοπικής αυτοδιοίκησης είναι ξεπερασμένο. Από το σύνολο των τριακόσιων ογδόντα τόσων αυτοδιοικούμενων οντοτήτων οι περισσότερες βρίσκονται σε δυσχερή οικονομική θέση και είναι απόλυτα εξαρτώμενες από την ετήσια κρατική χορηγία. Η μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης θα βελτιώσει την ποιότητα ζωής των πολιτών εξοικονομώντας πόρους και εκσυγχρονίζοντας δομές, πρακτικές και διαδικασίες.

Πρόκειται για μια μεταρρύθμιση που θα θέσει γερά θεμέλια για τη βιώσιμη ανάπτυξη μεταφέροντας διοικητικές ευθύνες από το κεντρικό κράτος σε τοπικό επίπεδο, ενισχύοντας τη διοικητική αυτοτέλεια, αυξάνοντας τα καθήκοντα επιμέλειας των δημοτικών υπηρεσιών και ενισχύοντας οικονομικά την τοπική αυτοδιοίκηση μέσω της αυξημένης και νομοθετικά πλέον κατοχυρωμένης κρατικής χορηγίας των €117 εκατομ. Είναι το κύριο θέμα στην ημερήσια ατζέντα της επιτροπής Εσωτερικών. Αυτό και μόνο φανερώνει τη σημασία και την αξία της.

Οι προτεινόμενες αλλαγές που θα προκύψουν θα βελτιώσουν την καθημερινότητα του Κύπριου πολίτη, εξασφαλίζοντας μια εγγύτερη και πραγματικά αυτοδιοικούμενη τοπική αυτοδιοίκηση, που θα βρίσκεται δίπλα στον πολίτη, δίπλα στα μικρά και τα μεγάλα τοπικά του προβλήματα.

Ο Υπουργός Εσωτερικών μαζί με το επιτελείο του είναι οι στυλοβάτες αυτής της προσπάθειας. Από την πρώτη στιγμή ο υπουργός επέδειξε και έλαβε συνεργασία από τη Βουλή των Αντιπροσώπων γεφυρώνοντας διαφορές με θεσμικούς φορείς, συνθέτοντας εισηγήσεις, τηρώντας ίσες αποστάσεις, αλλά εκφράζοντας και επιφυλάξεις και δημοσιοποιώντας ανησυχίες για πρόνοιες του υπό διαμόρφωση νομοσχεδίου ως προς τη βιωσιμότητα των νέων σχημάτων, αλλά και τον αριθμό των νέων δήμων που θα προκύψουν, καθότι ελλοχεύει ο κίνδυνος της μη έγκρισης των ποσών που η χώρα θα λάβει από το Ταμείο Ανάκαμψης.

Στεγαστική πολιτική. Μια άλλη μεταρρυθμιστική τομή που εφαρμόζει το Υπουργείο Εσωτερικών και έχει αγκαλιαστεί ιδιαίτερα από τους νέους μας είναι η νέα στεγαστική πολιτική. Μέσα από τα στεγαστικά σχέδια του υπουργείου για παροχή χορηγιών σε πολίτες που επιλέγουν να αποκτήσουν την κατοικία τους σε ακριτικές, ορεινές και μειονεκτικές περιοχές οι νέοι μας πλέον έχουν κίνητρα παραμονής που δίνουν ανάσα ζωής και βιωσιμότητας της υπαίθρου μας. Ο τριπλασιασμός των δαπανών για τη στεγαστική πολιτική το 2022 και η

πολιτική βούληση για επαναπροκήρυξη των σχεδίων με πρόνοιες που θα τα καταστήσουν καλύτερα είναι αναμφίβολα ενέργειες προς την σωστή κατεύθυνση.

Προσφυγική πολιτική. Μια άλλη πτυχή της πολιτικής του κράτους είναι τα μέτρα απέναντι στους εκτοπισθέντες μας. Κατά την άποψή μου η επόμενη μεγάλη μεταρρύθμιση που θα πρέπει να απασχολήσει την πολιτεία είναι η προσφυγική πολιτική στο σύνολό της.

Παρά την πανδημία, οι δαπάνες της προσφυγικής πολιτικής συγκριτικά με τα προηγούμενα χρόνια είναι αισθητά αυξημένες, με την δαπάνη να ανέρχεται πέραν των €140 εκατομ. Τα στεγαστικά σχέδια των εκτοπισμένων, το σχέδιο επιδότησης των ενοικίων, οι δαπάνες για τη συντήρηση των κατοικιών που βρίσκονται σε συνοικισμούς αυτοστέγασης, σε κυβερνητικούς οικισμούς και σε τουρκοκυπριακές κατοικίες όπου διαμένουν πρόσφυγες και ο προϋπολογισμός του Κεντρικού Φορέα Ισότιμης Κατανομής των Βαρών, αποτελούν το αποκούμπι για τον προσφυγικό κόσμο που έχει υποστεί το βάρος της εισβολής και της κατοχής, αλλά και το κόστος της συνεχιζόμενης μη επίλυσης του κυπριακού προβλήματος: το αποκούμπι για να έχει αυτός ο κόσμος τη στοιχειώδη στήριξη για τη σπουδαστική, στεγαστική και επαγγελματική του εξέλιξη.

Τα προβλήματα γνωστά, διαχρονικά και δυσεπίλυτα. Αρκετά βλέπουν το φως της δημοσιότητας, όπως η κακή κατάσταση κτιρίων και υποδομών σε προσφυγικούς συνοικισμούς, η καθυστέρηση στην τοποθέτηση ανελκυστήρων σε πολυκατοικίες, η διαχρονική εγκατάλειψη κοινοτήτων όπου κατοικούν πρόσφυγες, αλλά και αδικίες ως προς τη μη εξασφάλιση στεγαστικής χορηγίας λόγω μη έγκρισης των αιτητών για παραχώρηση πιστωτικής διευκόλυνσης από τις τράπεζες.

Όλα αυτά την ίδια ώρα που οι πρόσφυγες βλέπουν με αγανάκτηση τις περιουσίες τους στα κατεχόμενα να λεηλατούνται. Το κράτος κάθε φορά λειτουργεί πυροσβεστικά, τρέχει πίσω από τα προβλήματα που δημιούργησε η προσωρινότητα και ο ωχαδερφισμός.

Απέναντι στα πιο πάνω προβλήματα η πολιτεία ανταποκρίνεται πρόθυμα και όσο μπορεί, μέσα στα πλαίσια των πολιτικών και διαδικασιών που καθορίστηκαν εδώ και δεκαετίες. Η διαχειριστική αντιμετώπιση εξαρτάται από συγκεκριμένα κονδύλια, τεχνικές μελέτες, χρονοβόρες γραφειοκρατικές διαδικασίες. Ο προσφυγικός κόσμος όμως ζητά και περιμένει δικαιωματικά κάτι περισσότερο.

Κάθε φορά που ο προσφυγικός κόσμος διεκδικεί μέσω των οργανωμένων συνόλων, φορέων, κομμάτων και οργανώσεων την αποκατάσταση των δικαιωμάτων του, την ισόνομη ή έστω καλύτερη αντιμετώπισή του από την κυπριακή πολιτεία κάποιιο αντιδρούν -συνήθως υπόγεια- Αντιδρούν απέναντι στη διαχρονική απαίτηση του προσφυγικού κόσμου για αποζημίωση της απώλειας χρήσης των κατεχόμενων περιουσιών του και την εφαρμογή της ισότιμης κατανομής των βαρών.

Μια αντίδραση που εκδηλώνεται από το 1974 μέσα από την αναβλητικότητα στη λήψη αποφάσεων, αλλά και τις διάφορες διαφωνίες ως προς τη μέθοδο και το ύψος της αποζημίωσης που πρέπει να λάβουν οι πρόσφυγες. Με τις συζητήσεις ατέρμονες και τις διαδικασίες χρονοβόρες νομοτελειακά απογοητεύονται και όσοι πραγματικά νοιάζονται για την επίλυση των προσφυγικών προβλημάτων. Πρόκειται για συμπεριφορές διαχρονικές, που δε συνδέονται απαραίτητα με κάποιο κόμμα ή κάποια κυβέρνηση ή οποιοδήποτε οργανωμένο σύνολο, αλλά πολύ περισσότερο με σκουριασμένα μυαλά και κοντόφθαλμες προσεγγίσεις που ενδόμυχα συμβιβάστηκαν με το status quo.

Η μεν πρόφαση της προσωρινότητας και της προσπάθειας για επανένωση δεν πείθει πλέον την πλειοψηφία του κόσμου μας μετά από σχεδόν μισό αιώνα τουρκικής κατοχής. Η δε επίκληση των τεράστιων οικονομικών μεγεθών αποζημίωσης αποτελεί μια λογική απάντηση. Ο προσφυγικός κόσμος αφενός την κατανοεί, αφετέρου όμως δε χαρίζει τα δικαιώματά του. Ζητά την αναγνώριση των περιουσιακών δικαιωμάτων του, αλλά και την ουσιαστική στήριξη της πολιτείας, ώστε να λειτουργήσει ως ανάχωμα μπροστά στο ξεπούλημα της κατεχόμενης γης μας στην «Επιτροπή Αποζημιώσεων» της Τουρκίας. Πρόκειται για έναν εφιάλη που εκκολάπτεται και είναι ζήτημα χρόνου, εάν χαθούν οι ελπίδες για λύση του Κυπριακού, ο χάρτης στα κατεχόμενα να αλλάξει σε βάρος της ελληνοκυπριακής πλευράς θέτοντας και τυπικά ταφόπλακα στο κυπριακό πρόβλημα.

Υπάρχει δυστυχώς και μια άλλη αντίληψη, που είναι χειρότερη: αυτών που διερωτώνται και ψελλίζουν «εάν έσειε ακόμα πρόσφυγες». Μια αντίληψη που αποτελεί τη μεγαλύτερη εθνική βλασφημία απέναντι σε έναν κόσμο που υπέφερε και υπέστη τα πάνδεινα, μια βλασφημία απέναντι στον προσφυγικό κόσμο, που βλέπει τις συνέπειες της εισβολής να κληροδοτούνται και στις επόμενες γενιές των προσφύγων, που δε φταίνε σε τίποτε, που παρακολουθεί τη διεύρυνση του οικονομικού χάσματος μεταξύ προσφύγων και αυτοχθόνων και τα παιδιά τους να δυσκολεύονται στη σπουδαστική, επαγγελματική και στεγαστική τους αποκατάσταση. Μια βλασφημία απέναντι σε όλες τις γενιές προσφύγων που πέθαναν με τον καημό της επιστροφής, που πίστεψαν ότι αυτός ο αγώνας είναι κοινός και όχι μάταιος, που έζησαν τις οικογένειές τους στις προσφυγικές συνοικίες των κατοικιών με τσιμεντομπλόκ και στέγη από αμίαντο. Απέναντι στους αγώνες αυτού του κόσμου που συντηρούν ζωντανή την ελπίδα για τη λύση του Κυπριακού, που κρατούν ζωντανή την ιστορική μνήμη των κατεχομένων εδαφών μας μέσα από την οργανωμένη και ανιδιοτελή δραστηριότητα των προσφυγικών οργανωμένων συνόλων.

Για όλα αυτά και πολλά άλλα, ναι, υπάρχουν ακόμα πρόσφυγες και είναι η ζωντανή μαρτυρία της πιο σύγχρονης και συνάμα τραγικής ιστορίας της χώρας μας. Ζωντανή μαρτυρία του ελληνικού πολιτισμού και της τελευταίας γενιάς Ελλήνων Κυπρίων που έζησαν στην κατεχόμενη μας πατρίδα. Σε όλους αυτούς οφείλουμε τον σεβασμό μας.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η στασιμότητά στο Κυπριακό, οι προκλήσεις της Τουρκίας στην ΑΟΖ, η προσπάθεια δημιουργίας νέων τετελεσμένων στην Αμμόχωστο, η διολίσθηση από βασικές αρχές επίλυσης του Κυπριακού από πλευράς Τουρκίας με προκλητικές δηλώσεις περί λύσης δύο κρατών αποτελούν αλάτι στις πληγές του προσφυγικού κόσμου. Ο προσφυγικός κόσμος πρωτίστως απαιτεί λύση του Κυπριακού, όμως μέχρι τότε ζητά αποκατάσταση των δικαιωμάτων του, ώστε να παραμείνει ένας ζωντανός φορέας των εθνικών, πολιτιστικών και κοινωνικών καταβολών του.

Κλείνοντας, θέλω να ευχηθώ σε όλους χρόνια πολλά, καλά Χριστούγεννα και καλή χρονιά σε μια ελεύθερη και επανενωμένη πατρίδα!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ πολύ αγαπητέ Νίκο.

Τον λόγο έχει ο συνάδελφος Χρίστος Χριστόφιας, της εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας, του ΑΚΕΛ.

ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ:

Της Κερύνειας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Α, με συγχωρείς, Χρίστο μου. Νόμιζα ότι είσαι Λευκωσιάτης. Όχι, Κερύνειας, Δίκωμο. Συγγνώμη!

Εν τω μεταξύ, μέχρι να έρθει στο βήμα ο Χρίστος, να καλωσορίσουμε τον Τάκη Φελλά, τον ιδρυτή και ιδιοκτήτη του Hellenic Tv στο Λονδίνο, ο οποίος είναι εδώ, αλλά με τον σταθμό του υπερασπίζεται τα δίκαια της πατρίδας στο Λονδίνο.

Ευχαριστούμε, κύριε Φελλά.

Ναι.

ΝΙΚΟΣ ΚΕΤΤΗΡΟΣ:

Θα συνεχίσουμε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Θα συνεχίζουμε, μέχρι να εξαντληθεί ο κατάλογος και, αυξανομένης της ακροαματικότητας, θα μείνετε στις θέσεις σας.

Συμφωνούν οι εναπομείναντες. Οι εναπομείναντες είναι οι Χρύσης Παντελίδης, Φωτεινή Τσιρίδου, Νίκος Κέττηρος και Σάβια Ορφανίδου. Αν θέλετε, μπορώ να σας βάλω απόψε μετά τις ειδήσεις, αν σας βολεύει.

ΣΑΒΙΑ ΟΡΦΑΝΙΔΟΥ:

Όχι, Πρόεδρε, είμαστε μια χαρά! Να μείνουμε εδώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Α, πολύ ωραία. Ευχαριστώ πολύ.

Κύριε Χρίστο, λυπούμαι για τη διακοπή. Τον λόγο τον έχεις εσύ.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΦΙΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Να πληροφορήσουμε τους συναδέλφους του Δημοκρατικού Συναγερμού ότι ο Κεμάλ και ο κάθε Κεμάλ του Χατζιδάκι, που συμβολίζει του κόσμου τους καταπιεσμένους, θα έρθει η μέρα -είναι νομοτέλεια- που θα αλλάξουν τον κόσμο!

Εγώ θα κάνω αναφορά στον πολιτισμό και τον αθλητισμό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Χρίστο μου, πατάς λίγο το μικρόφωνο; Ανάβει;

ΧΡΙΣΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΦΙΑΣ:

Ναι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ανάβει. Δεν το βλέπουμε. Άρα, δεν το βλέπουμε εμείς. Συγγνώμη για τη διακοπή.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΦΙΑΣ

Πολιτισμός και αθλητισμός. Άλλοι δύο τομείς οι οποίοι αποτελούν κραυγαλέα παραδείγματα της αντιλαϊκής πολιτικής της κυβέρνησης του Δημοκρατικού Συναγερμού, πολιτική για τους λίγους κι εκλεκτούς σε βάρος των πολλών, ακόμα και σε αυτούς τους τομείς της κοινωνικής ζωής.

Πέρσι, μόλις εξέπνευσε το πρώτο κύμα πανδημίας, ο αρμόδιος υπουργός βγήκε σε διάσκεψη για να ανακοινώσει μέτρα για τον πολιτισμό, που είχε πληγεί από το lockdown. Η πρώτη του κουβέντα ήταν ότι δεν είχε ανακοινώσει ως τότε κανένα μέτρο, επειδή η κυβέρνηση είχε άλλες προτεραιότητες.

Δε χρειαζόταν υπουργική δήλωση, για να καταλάβουμε ότι ο πολιτισμός και οι άνθρωποί του δεν είναι μέσα στις προτεραιότητές τους. Το γεγονός ότι για τον πολιτισμό δαπανάται μόνο το 0,004% του προϋπολογισμού μιλά από μόνο του. Το γεγονός ότι εκατοντάδες άνθρωποι του πολιτισμού, οι κόπτοι τους, η δουλειά τους έμειναν να αιωρούνται μετά την εκδήλωση της πανδημίας μιλά από μόνο του.

Παραωρήθηκαν μετά από πολλές πιέσεις, ιδιαίτερα του ΑΚΕΛ, κάποια ποσά στους καλλιτέχνες, ποσά τα οποία κανονικά όλοι εδώ στην αίθουσα πρέπει να ντρεπόμαστε να αναφέρουμε. Δεν έφτανε που τα ποσά αυτά ήταν εξευτελιστικά, προήλθαν από ίδια κονδύλια που εξοικονομήθηκαν από τη μείωση των ποσών που έπρεπε να δοθούν για πολιτιστικές δραστηριότητες. Με τη μύλλαν τους δηλαδή τηνίζουν το βλαντζίν τους!

Ήρθε στην επιτροπή το νομοσχέδιο για τη δημιουργία Υφυπουργείου Πολιτισμού. Προηγήθηκε η γραπτή δέσμευση του αρμόδιου υπουργού ότι «με τη δημιουργία του Υφυπουργείου Πολιτισμού και την ορθή δομή και στελέχωσή του αναμένεται ότι θα υπάρξει αύξηση των διαθέσιμων πιστώσεων που θα αφορούν τον πολιτισμό», για να έρθουν αργότερα να μας ανακοινώσουν ότι το υφυπουργείο θα είναι δημοσιονομικά ουδέτερο. Μια ακόμα δέσμευση που πάει περίπατο.

Το ΑΚΕΛ συζήτησε και συζητά αυτό το νομοσχέδιο με εποικοδομητική διάθεση. Δυστυχώς, η κυβέρνηση και εδώ θέλει να εφαρμόσει το «αποφασίζομεν και διατάσσομεν». Έχουν εξεγερθεί οι πάντες για τη μεταφορά του Τμήματος Αρχαιοτήτων στο Υφυπουργείο Πολιτισμού: εργαζόμενοι, σύνδεσμοι αρχαιολόγων, οργανωμένα σύνολα και φορείς. Έχουμε εξηγήσει ως ΑΚΕΛ επανειλημμένα στην κυβέρνηση το πολιτικό ζήτημα που προκύπτει με άλυτο το Κυπριακό και τους κινδύνους που ελλοχεύουν με αυτή τη μετακίνηση. Τίποτε!

Το άλφα και το ωμέγα του πολιτισμού είναι η ελευθερία της τέχνης και της έκφρασης. Ούτε αυτή γλύτωσε από την κυβέρνηση και τον ΔΗΣΥ. Δε γνωρίζουμε άλλο κράτος που θέλει να λέγεται σύγχρονο και πολιτισμένο που να άσκησε δίωξη εναντίον εκπαιδευτικού για τα έργα που ζωγραφίζει στον ελεύθερό του χρόνο. Έβγαιναν οι συνάδελφοι βουλευτές του ΔΗΣΥ και ωρύνονταν, γιατί κάποιος ζωγράφισε τον Χριστό γυμνό, σεκοντάροντας τους φασίστες του ΕΛΑΜ. Ευτυχώς, δεν έτυχε να δουν την τοιχογραφία στην εκκλησία της Αγίας Παρασκευής στην πλατεία της Γεροσκήπου, όπου απεικονίζεται γυμνός ο Χριστός. Θα ασκούσαν δίωξη στον τοίχο, τον εκκλησιαστικό επίτροπο και ποιος ξέρει σε ποιον άλλο. Τραγελαφικές καταστάσεις!

Το ΑΚΕΛ θα επιμένει να θέτει το ζήτημα του πολιτισμού ψηλά στις προτεραιότητές του. Θα επιμένει στη σημαντική αύξηση των κονδυλίων για τον πολιτισμό, με διασφάλιση της διαφάνειας και της αξιοκρατίας στην κατανομή τους, στη ριζική αναθεώρηση των κριτηρίων για επιχορήγηση των φορέων του πολιτισμού μακριά από λογικές ανταγωνισμού και αγοράς. Το ΑΚΕΛ θα επιμένει στη θεσμική κατοχύρωση της συμμετοχής των φορέων του πολιτισμού στις διαδικασίες λήψης των αποφάσεων, στη συντήρηση, αναβάθμιση και ανέγερση νέων πολιτιστικών υποδομών, οι οποίες να ανταποκρίνονται στην ανάγκη για ελεύθερη πρόσβαση όλων των πολιτών. Επιμένουμε και θα κάνουμε ό,τι μπορούμε, για να προωθήσουμε την ουσιαστική στήριξη της καλλιτεχνικής και συγγραφικής δραστηριότητας, την εμπάθυση της καλλιτεχνικής παιδείας, την ουσιαστική στήριξη των καλλιτεχνών, των ανθρώπων των γραμμάτων, των τεχνών και των εργασιακών τους δικαιωμάτων, δικαιώματα τα οποία πρέπει να διασφαλίζονται μέσα από το αναμενόμενο νομοσχέδιο κατοχύρωσης του επαγγέλματος του καλλιτέχνη.

Πάμε τώρα στο άλλο κεφάλαιο, αθλητισμός. Ο μαζικός, λαϊκός αθλητισμός έχει υποβαθμιστεί σε τέτοιο βαθμό από την κυβερνητική πολιτική, που, αν επισκεφτεί κανείς τις γηπεδικές και αθλητικές εγκαταστάσεις, θα νομίζει ότι σταμάτησε ο χρόνος. Ακόμα και εδώ η κυβέρνηση λειτουργεί με άλλες σκοπιμότητες. Τα ημέτερα σωματεία ευλογούνται, τα υπόλοιπα αφήνονται στην τύχη τους.

Εκατοντάδες νεαροί αθλητές αγωνίζονται στην κυριολεξία μόνοι τους, δίχως τη στήριξη που θα έπρεπε να έχουν, δίχως την ηθική και υλική στήριξη που πρέπει να έχουν τα νέα ταλέντα. Η μόνη περίπτωση να τους θυμηθούν οι κυβερνώντες είναι μόλις διακριθούν. Τότε θα σπεύσουν όλοι να τους συγχαρούν. Δεν τους ρωτούν όμως τι πέρασαν, πώς κατάφεραν να φτάσουν μέχρι εκεί. Οι πλείστοι από αυτούς θυσιάζουν και θυσιάζονται, δουλεύουν, στερούνται οι ίδιοι και οι οικογένειές τους, για να πετύχουν στο άθλημά τους.

Μα, όπως και σε πολλούς άλλους τομείς, οι κυβερνώντες τρέχουν μόνο για το επικοινωνιακό κέρδος. Ποιος ξεχνά τις συσκέψεις επί συσκέψεων που οργάνωνε ο κ. Αναστασιάδης, για να πατάξει τη βία στα γήπεδα; Και τι έγινε τελικά; Ψηφίστηκε ένας τρομονόμος για τη βία στους αθλητικούς χώρους, με πολλές πρόνοιες του αντικειμενικά ανεφάρμοστες, που μετέφερε απλώς τη βία εκτός των αθλητικών χώρων. Είχαμε και εδώ τα τραγελαφικά. Τη μοναδική φορά που δοκιμάστηκε μέχρι σήμερα η αποτελεσματικότητα της κάρτας οπαδού, η αστυνομία συνέλαβε λάθος άτομα!

Το ΑΚΕΛ είναι το κόμμα που θεμελίωσε στον τόπο τον μαζικό λαϊκό αθλητισμό και συνεχίζει να εργάζεται για την αναβάθμισή του. Γι' αυτό επιμένουμε στη θέσπιση ενιαίας αθλητικής νομοθεσίας, έτσι ώστε να συμβάλει στην προσπάθεια εξυγίανσης του κυπριακού αθλητισμού σε ολόκληρο το φάσμα του. Γι' αυτό επιμένουμε στην ενίσχυση της διά βίου άθλησης, την ενίσχυση των φορέων του κοινωνικού αθλητισμού, την εκπόνηση προγραμμάτων για στήριξη των τοπικών συλλόγων και την προώθηση αθλημάτων χαμηλού κόστους. Γι' αυτό επιμένουμε στην ενίσχυση της στήριξης των ακαδημιών στον ερασιτεχνικό αθλητισμό από τον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού, δίνοντας κίνητρα για ανάπτυξή τους, και τον ολοκληρωμένο σχεδιασμό αθλητικών υποδομών για ενίσχυση του κοινωνικού και ερασιτεχνικού αθλητισμού.

Πριν αφήσω το βήμα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, να προσθέσω μόνο μια κουβέντα για κάποια προγράμματα κοινωνικών παροχών, γιατί παρακολουθούμε συχνά την κυβέρνηση και τον ΔΗΣΥ να πανηγυρίζουν για κοινωνικές παροχές που δήθεν δίνουν. Τις εξαγγέλλουν, ναι, κάθε χρόνο με «ζήτω» και «μπράβο», αλλά δεν τις δίνουν ή τις έχουν μειώσει. Ένα παράδειγμα: Από το κονδύλι που αφορά στη φοιτητική χορηγία απομένει κάθε χρόνο ένα σημαντικό ποσό αδιάθετο. Το ποσό αυτό μπορεί να διατεθεί μέσω των φοιτητικών επιδομάτων σε αυτούς που το έχουν ανάγκη. Ως ΑΚΕΛ καταθέτουμε τροπολογία για το συγκεκριμένο ζήτημα, για να διατεθεί. Από μόνοι τους δε θα το διέθεταν. Άστε που τα εν λόγω κονδύλια αποτελεί κοινωνική ανάγκη να αυξηθούν. Επί διακυβέρνησης Αναστασιάδη-Συναγερμού μειώθηκαν συνολικά κατά €24 εκατομ., άρα μειώθηκαν και οι δικαιούχοι.

Τα ίδια και στην προσφυγική πολιτική. Θα ήταν πολύ ενδιαφέρον να μας πουν οι κυβερνώντες τα αποτελέσματα των στεγαστικών σχεδίων για τους εκτοπισμένους. Να μας πουν πόσες αιτήσεις εγκρίθηκαν. Πανηγυρίζουν για τα κονδύλια που διαθέτουν, για τα σχέδια που εκπονούν, όμως πόσοι τελικά είναι οι δικαιούχοι; Βάζουν τέτοια κριτήρια και τέτοιες προϋποθέσεις, ώστε ο περισσότερος κόσμος να μη δικαιούται να λάβει στήριξη. Έτσι εξοικονομούν και τα κονδύλια που διαφημίζουν και πανηγυρίζουν ότι δημιουργούν πλεονάσματα.

Η κυβέρνηση Αναστασιάδη-Συναγερμού είναι η κυβέρνηση που έδωσε τα λιγότερα στους πρόσφυγες, που άφησε τους εκτοπισμένους, τις μαυροντυμένες μάνες και γιαγιάδες να υποφέρουν ξεχασμένοι από το κράτος. Όπως αφήνει πρόσφυγες και μετανάστες, μικρά παιδιά να στοιβάζονται μέσα στα κέντρα κράτησης σε άθλιες συνθήκες, έτσι αφήνει και τους συνοικισμούς στο έλεος του χρόνου, ώσπου να καταρρεύσουν. Άλλο ένα τρανό παράδειγμα της ταξικής πολιτικής της κυβέρνησης του Συναγερμού. Για τους πλούσιους ξένους έχει διαβατήρια και πύργους, για τους φτωχούς, Κυπρίους ή ξένους, έχει ετοιμόρροπους συνοικισμούς και «Πουρνάρες».

Η κυβέρνηση Αναστασιάδη-Συναγερμού είναι η κυβέρνηση που πανηγυρίζει, επειδή έστησε στέκια για τον τζόγο σε όλες τις επαρχίες. Ποιος ξεχνά τον εκπρόσωπο τύπου του ΔΗΣΥ, σε μια δήλωση που κουβαλά μαζί της κομμάτι από το αξιακό φορτίο της δεξιάς, να περηφανεύεται για τη μεγαλύτερη επένδυση που έγινε στην ιστορία της Κύπρου, το καζίνο; Δεν έχουμε σύγχρονη βιβλιοθήκη, το νέο αρχαιολογικό μουσείο έχει σκαλώσει, αλλά περήφανοι ανακοινώνουμε ότι έχουμε ρουλέτα! Η κυβέρνηση Αναστασιάδη-Συναγερμού είναι η κυβέρνηση που άφησε τον μαζικό, τον ερασιτεχνικό αθλητισμό να μαραζώνει εξαιτίας της πολιτικής της, που τον άφησε να τον διαλύσουν οι συνέπειες της πανδημίας. Η κυβέρνηση Αναστασιάδη-Συναγερμού είναι η κυβέρνηση που ξέχασε ότι τα σύνορά μας είναι στην Κερύνεια, έστησε συρματοπλέγματα στον Αστρομερήτη και επί των ημερών της βρέθηκαν Ελληνοκύπριοι να διανοούνται να προτείνουν λύση δύο κρατών.

Για όλους αυτούς και πολλούς άλλους λόγους ευχή μας είναι η νέα χρόνια να είναι ο προάγγελος της αλλαγής που χρειάζεται ο τόπος μας!

Καλές γιορτές σε όλους!

Οι αγώνες μας, η σκέψη μας, η αλληλεγγύη μας σε όλους αυτούς που δύσκολα θα βάλουν ψωμί στο τραπέζι τους.

Μακάρι ο νέος χρόνος να φέρει ειρήνη και ανθρωπιά!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ πολύ τον Χρίστο Χριστόφια, της εκλογικής περιφέρειας Κυρηνείας.

Λοιπόν, αγαπητοί συνάδελφοι, ούτε ελβετικό ρολόι να ήμασταν. Ακριβώς στη μία ολοκληρώσαμε τις εργασίες και έμειναν τέσσερις ομιλητές.

Αγαπητοί συνάδελφοι, κύριε Χρύση, περίμενε ένα λεπτό, έχω μια εισήγηση πολύ καλή, να μετακινηθούν αυτοί οι τέσσερις συνάδελφοι, να πάνε στο απόγευμα και να ξεκινήσουν πρώτοι το απόγευμα.

ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ:

Όχι, τώρα, να τελειώσουμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Οι άλλοι θέλουν να μιλήσουν όλοι;

ΣΑΒΙΑ ΟΡΦΑΝΙΔΟΥ:

Ναι, ναι, προτιμούμε, Πρόεδρε.

Η διακοπή θα είναι, φαντάζομαι, δύο με τρεις αντί μία με τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Θα είναι μία με τρεις η διακοπή.

ΣΑΒΙΑ ΟΡΦΑΝΙΔΟΥ:

Θα γίνει δύο με τρεις τελικά, αυτό λέω.

ΝΙΚΟΣ ΚΕΤΤΗΡΟΣ:

Να μην κάνουμε διακοπή, Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Να μην κάνετε;

ΝΙΚΟΣ ΚΕΤΤΗΡΟΣ:

Να μην κάνουμε. Εκουράστηκες πολλά;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Όχι, απεναντίας.

ΣΑΒΙΑ ΟΡΦΑΝΙΔΟΥ:

Γιατί, έσαι τζιαι πολλούς μέσα;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αρκετούς.

Λοιπόν, τον λόγο έχει ο κ. Χρύσης Παντελίδης...

(Θόρυβος στην αίθουσα)

Κύριοι συνάδελφοι!

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΠΑΖΑΡΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναι, κύριε Πάζαρε.

Ο κ. Πάζαρος από την Πάφο θέλει να κάνει μια...

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΠΑΖΑΡΟΣ:

Επειδή προηγουμένως, κύριε Πρόεδρε, αναφέρατε για τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο, μια και ήρθε και ο φίλος ο Νικόλας εδώ, να αναφέρω ότι και ο αείμνηστος Τάσος Παπαδόπουλος έχει ρίζες από την Πάφο και την Τρεμιθούσα, αλλά και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας έχει από τη Δρούσεια και τη Σαλαμιού.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Α, είδες οι Παφίτες...

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΠΑΖΑΡΟΣ:

Και ο επόμενος πρόεδρος εννά φτάνει 'πού την Πάφο, κύριε Πρόεδρε!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αλλά διεκδικά τον η Άσσια, κύριε, τον Τάσσο Παπαδόπουλο. Είναι Ασσιώτης.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΠΑΖΑΡΟΣ:

Είναι από την Τρεμιθούσα, έχει ρίζες.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Άρα, δύο ηγέτες του Δημοκρατικού Κόμματος είναι εκ Πάφου. Ελπίζω και ο τρίτος ηγέτης να είναι από την Πάφο.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΠΑΖΑΡΟΣ:

Και οι δύο του Συναγερμού.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Φτάνεις 'πού την Πάφο, κύριε Νικόλα;

ΝΙΚΟΛΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Φτάνω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Φτάνεις. Πολύ ωραία!

ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ:

Εννά 'ν Παφίτης, μεν φοάσαι. Εννά 'ν Παφίτης!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Λοιπόν, έληξε το θέμα.

Θα ξεκινήσουμε με τον Χρύση Παντελίδη, βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας, του Δημοκρατικού Κόμματος, καταγόμενο εξ Αμμοχώστου.

Κύριε Χρύση, έχεις τον λόγο για δεκαπέντε λεπτά.

ΧΡΥΣΗΣ ΠΑΝΤΕΛΙΔΗΣ:

Κύριε προεδρεύων,

Κυρίες και κύριοι,

Είναι η πρώτη φορά που έχω την τιμή να μιλώ ως βουλευτής σε συζήτηση της ολομέλειας της Βουλής των Αντιπροσώπων για τον κρατικό προϋπολογισμό της Κυπριακής Δημοκρατίας, έναν κρατικό προϋπολογισμό για τον οποίο είχαμε τη δυνατότητα να συζητήσουμε διεξοδικά στη διάρκεια του τελευταίου διμήνου στο πλαίσιο έντεκα συνολικά σχετικών συνεδριάσεων της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού, στην οποία έχω την τιμή να μετέχω.

Θα ήθελα σε αυτό το σημείο, ως απαρχή και όχι ως κατάληξη, να ευχαριστήσω, αλλά και να συγχαρώ θερμά τον κ. Κωνσταντίνο Πηλείδη, την κ. Σταυρούλα Κουσιάππα και τον κ. Αντώνη Κωνσταντίνου της γραμματείας της επιτροπής Οικονομικών, καθώς και τα άλλα στελέχη του προσωπικού της Βουλής για το πολύτιμο και άκρως υποβοηθητικό έργο τους όλες αυτές τις μέρες. Χωρίς τη δική τους πείρα, τεχνογνωσία, κατάρτιση, επιμέλεια και πολύωρη εργασία δε θα είχαμε τη δυνατότητα εξέτασης και ανάλυσης του κρατικού προϋπολογισμού. Επιπρόσθετα και ειδικότερα, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τους κοινοβουλευτικούς συνεργάτες και τις κοινοβουλευτικές συνεργατίδες του Δημοκρατικού Κόμματος για το επίσης πολύτιμο και άκρως υποβοηθητικό έργο τους.

Δεν προτίθεμαι να αναφέρω λεπτομέρειες του υπό συζήτηση προϋπολογισμού, καθώς όλα τα στοιχεία και όλες οι παράμετροί του περιέχονται στην αναλυτική έκθεση της επιτροπής Οικονομικών, η οποία κυκλοφόρησε και η οποία περιλαμβάνει επίσης και τα σχόλια του Δημοκρατικού Κόμματος.

Γεγονός παραμένει ότι λόγω της πανδημικής, υγειονομικής και οικονομικής κρίσης, αλλά και λόγω άστοχων προβλέψεων και αποτυχημένων επιλογών της κυβέρνησης οι οικονομικοί δείκτες υστερούν. Η σύγκριση με το 2020, μια πρωτόγνωρη χρονιά χωρίς οικονομική δραστηριότητα στο μεγαλύτερο διάστημά της, είναι μεν βολική για την κυβέρνηση, παραμένει άβολη όμως για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις, τα οποία ήταν ήδη καταβεβλημένα από την πολύχρονη κρίση εξαιτίας της χρεοκοπίας του 2012, του «κουρέματος» του 2013, του πολύ υψηλού ιδιωτικού δανεισμού -σε μεγάλο βαθμό μη εξυπηρετούμενου- και της κατάρρευσης του συνεργατισμού.

Άβολη, αλλά και δυσβάστακτη είναι και η παρούσα κατάσταση την οποία καλείται να αντιμετωπίσει η κυπριακή κοινωνία λόγω της ακρίβιας, λόγω του υψηλού κόστους του διεθνούς εμπορίου, του επίσης υψηλού κόστους της ηλεκτρικής ενέργειας, της επιμονής της κυβέρνησης Αναστασιάδη και ΔΗΣΥ να αρνείται την εφαρμογή της απόφασης της Βουλής για μείωση στο 9% του ΦΠΑ στο ηλεκτρικό ρεύμα, της ανικανότητάς της

να φέρει φυσικό αέριο για ηλεκτροπαραγωγή μετά από εννέα ολόκληρα χρόνια διακυβέρνησης και της απροθυμίας της να αναπτύξει αποτελεσματικά τον κλάδο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Θέλω και με αυτή την ευκαιρία να επαναλάβω την έκκλησή μας προς την κυβέρνηση να αξιοποιήσει την πρόσφατη απόφαση του Συμβουλίου των Υπουργών Οικονομικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να προχωρήσει άμεσα στη μείωση του ΦΠΑ στους ηλιακούς συλλέκτες είτε για ηλεκτροπαραγωγή είτε για θέρμανση του νερού, όπως άλλωστε προνοείται στην εν λόγω απόφαση, και επιπρόσθετα να αυξήσει την κρατική χορηγία για τέτοιου είδους οικιακές επενδύσεις.

Κύριε προεδρεύων,

Κυρίες και κύριοι,

Η περσινή συζήτηση για τον κρατικό προϋπολογισμό σηματοδεύτηκε από την επιμονή της κυβέρνησης Αναστασιάδη και ΔΗΣΥ να κρύβει τους φακέλους του τεράστιου σκανδάλου των παράνομων πολιτογραφήσεων και να μην τους δίνει στην Ελεγκτική Υπηρεσία. Τελικά, έδωσε τους φακέλους αυτούς μετά τις βουλευτικές εκλογές, επιβεβαιώνοντας ότι δεν την ενδιέφερε ποτέ η πολιτική σταθερότητα, αλλά μόνο η όποια σταθερότητα των ποσοστών του ΔΗΣΥ. Η περσινή συζήτηση σηματοδεύτηκε επίσης από την καταγγελία της κυβέρνησης τόσο από το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο και τις Ελεγκτικές Υπηρεσίες των κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όσο και από τον Διεθνή Οργανισμό Ελεγκτικών Υπηρεσιών για παρακώλυση του έργου της κυπριακής Ελεγκτικής Υπηρεσίας.

Η δε περσινή χρονιά μένει στην ιστορία ως η χρονιά αποκαλύψεων σωρείας παράνομων πολιτογραφήσεων, οι οποίες εμπλέκουν τον ίδιο τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, μέλη της οικογένειάς του, υπουργούς στα υπουργικά συμβούλια που τις απένειμαν, ενώ για πρώτη φορά στην ιστορία ο κυπριακός λαός ένωσε μέγιστη προσβολή, όταν έμαθε τυχαία ότι ο Πρόεδρος της χώρας ταξίδεψε δύο φορές δωρεάν, πλουσιοπάροχα και για διακοπές με το υπερπολυτελές αεροπλάνο Σαουδάραβα επιχειρηματία, ο οποίος επωφελήθηκε παράνομως από το πρόγραμμα προσέλκυσης επενδύσεων. Ένα πρόγραμμα χρήσιμο για την κυπριακή οικονομία, το οποίο όμως αυτή η κυβέρνηση εξευτέλισε, πλήττοντας την εικόνα της πατρίδας μας διεθνώς, και τελικά κατήργησε, πλήττοντας έτσι και την ανάπτυξη.

Ενώ λοιπόν ζήσαμε όλα αυτά τα σκάνδαλα πέρσι, φέτος ζήσαμε και νέα σκάνδαλα, όπως είναι:

- η μονιμοποίηση συνεργάτιδων του Προέδρου Αναστασιάδη, παρά το γεγονός ότι αυτές είχαν προσληφθεί με πολιτικά κριτήρια για όσο διαρκεί η θητεία του ίδιου -το τονίζω, για όσο διαρκεί η θητεία του ίδιου- ή
- οι ύποπτες αγορές κτιρίων από το κράτος ή
- το περιβόητο σκάνδαλο της πλαστογραφίας από πρώην προεδρικό επίτροπο ή
- τα πρόσφατα περιβόητα Pandora Papers και η συμπερίληψη του ονόματος του Προέδρου Αναστασιάδη στο σχετικό ψήφισμα του Ευρωκοινοβουλίου.

Είναι προφανές ότι δεν αρκεί μια δεκαπεντάλεπτη ομιλία, για να απαριθμηθούν τα σκάνδαλα της διακυβέρνησης Αναστασιάδη και ΔΗΣΥ. Για την ακρίβεια δεν αρκούν όλες οι ομιλίες του προϋπολογισμού μαζί για μια τέτοια απαρίθμηση.

Γεγονός παραμένει ότι η κυβέρνηση ΔΗΣΥ καταγράφεται στη συλλογική συνείδηση της κυπριακής κοινωνίας ως μια διακυβέρνηση διαπλοκής και διαφθοράς και αυτό το γεγονός επιβάλλει σε όλες και όλους μας, κόμματα της αντιπολίτευσης και κοινωνία, να επιμένουμε ακόμα πιο πολύ στη διαφάνεια, να επιμένουμε ακόμα πιο έντονα στον έλεγχο, να επιμένουμε ακόμα πιο εμφαντικά στην κάθαρση, να επιμένουμε ακόμα πιο μεθοδικά στην αλλαγή που χρειάζεται ο τόπος.

Επίσης γεγονός είναι, κυρίες και κύριοι, ότι ο Πρόεδρος Αναστασιάδης έκανε στο Κυπριακό τα τελευταία εννέα χρόνια όσες διαδικαστικές και ουσιαστικές υποχωρήσεις δεν έκαναν όλοι οι προηγούμενοι Πρόεδροι. Και όχι μόνο δεν πέτυχε οποιοδήποτε αντάλλαγμα για αυτές, αλλά έφερε τα πράγματα στο παρά ένα της διχοτόμησης μέσω της λεγόμενης «λύσης δύο κρατών» και μάλιστα με διάχυτη την εντύπωση πολλών παραγόντων εντός και εκτός Κύπρου ότι αυτό είναι που θέλει και ο ίδιος!

Το είπα πολλές φορές και θα το επαναλάβω: για τη μη λύση του Κυπριακού ευθύνεται αποκλειστικά η Τουρκία. Για τον εγκλωβισμό όμως της Κυπριακής Δημοκρατίας και της ελληνοκυπριακής κοινότητας στο σημείο που βρίσκεται σήμερα το Κυπριακό ευθύνεται ο Πρόεδρος Αναστασιάδης και η αποτυχημένη πολιτική των τελευταίων αρκετών χρόνων.

Κύριε προεδρεύων,

Κυρίες και κύριοι,

Επιτρέψτε μου να αλλάξω θέμα, αλλά και ύφος και να αναδείξω με έμφαση δύο θέματα διαφορετικά μεν, καθοριστικά δε για το επίπεδο της κοινωνικής ευαισθησίας μας. Σύμφωνα με τις επίσημες καταγραφές του Συνδέσμου για την Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Βίας στην Οικογένεια, μόνο το 2020 στην Κύπρο είχαμε 2.147

περιστατικά οικογενειακής και συντροφικής βίας. 880 γυναίκες κατήγγειλαν αύξηση της βίας τους τελευταίους τρεις μήνες, 407 κατήγγειλαν απειλές για θανάτωση, 322 κατήγγειλαν βία με χρήση αντικειμένου ή όπλου και 129 γυναίκες κατήγγειλαν απόπειρα στραγγαλισμού τους.

Τα ξαναλέω, επειδή ίσως να μην τα έχετε συγκρατήσει: μόνο το 2020 είχαμε στην Κύπρο 2.147 περιστατικά οικογενειακής και συντροφικής βίας, 880 γυναίκες κατήγγειλαν αύξηση της βίας, 407 κατήγγειλαν απειλές για θανάτωση, 322 κατήγγειλαν βία με χρήση αντικειμένου ή όπλου και 129 γυναίκες κατήγγειλαν απόπειρα στραγγαλισμού τους.

Και αναλογιστείτε, παρακαλώ, ότι οι στατιστικές καταγράφουν μόνο τις γυναίκες που μίλησαν· δεν καταγράφουν τις γυναίκες θύματα που παραμένουν στη σιωπή. Η βία κατά των γυναικών δεν πρέπει να είναι πρόβλημα μόνο των γυναικών. Είναι και πρόβλημα των αντρών. Για την ακρίβεια είναι πρόβλημα ολόκληρης της κοινωνίας που προκαλείται από άντρες.

Γι' αυτό απευθύνω έκκληση σε όλες και όλους, πρώτον, να συνειδητοποιήσουμε και να αναγνωρίσουμε το μέγεθος του φαινομένου αυτού, δεύτερον, να στηρίξουμε τα θύματα που τόλμησαν να μιλήσουν και να ενθαρρύνουμε και άλλα θύματα να ζητήσουν βοήθεια και, τρίτον, να πατάξουμε το φαινόμενο αυτό εξ ολοκλήρου εξαλείφοντας πατριαρχικές αντιλήψεις και κάκιστα στερεότυπα στα μυαλά αντρών εις βάρος των γυναικών.

Το δεύτερο θέμα είναι το θέμα των παιδιών με χρόνιες παθήσεις, των παιδιών δηλαδή της ειδικής εκπαίδευσης. Κυρίες και κύριοι, δε θα επαναλάβω την πρότασή μου για έναν συνοδό για κάθε ένα παιδί που φοιτά στην ειδική εκπαίδευση, η οποία ασφαλώς και ισχύει και την οποία θα διεκδικήσω με κάθε κοινοβουλευτικό και πολιτικό τρόπο. Θέλω να επαναλάβω όμως πως, όσα χρόνια θα έχω την τιμή να είμαι βουλευτής, θα είμαι σύμμαχος της πολιτείας σε οποιαδήποτε απόφαση ή πρωτοβουλία της για ενίσχυση της ειδικής εκπαίδευσης, με προτεραιότητα όμως τις ανάγκες των παιδιών και των οικογενειών τους. Και να σημειώσω πως τα όποια προβλήματα αντιμετωπίζουν τα παιδιά της ειδικής εκπαίδευσης και οι οικογένειές τους με τα σχολεία ή το κράτος είναι μόνο μερικά από τα πολλά ιατρικά, κοινωνικά και καθημερινά προβλήματα που αντιμετωπίζουν διαρκώς.

Γι' αυτό αξιοποιώ το βήμα και παρακαλώ όλους τους αρμόδιους λειτουργούς να αντιμετωπίζουν τα παιδιά αυτά και τις οικογένειές τους με σεβασμό, ευγένεια και κατανόηση. Και, εάν με αυτή την παράκλησή μου αδικώ κάποιους ή κάποιες λειτουργούς, διευκρινίζω ότι προτιμώ να αδικώ κάποιους και κάποιες λειτουργούς, παρά να αδικείται έστω κι ένα παιδί ειδικής εκπαίδευσης ή έστω κι ένας γονιός.

Κύριε προεδρεύων,

Κυρίες και κύριοι,

Είναι διάχυτη σε ολόκληρη την κυπριακή κοινωνία η αίσθηση ότι ο τόπος μας άγει την πιο παρακμιακή περίοδο από την ίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας. Και χρησιμοποιώ τον όρο «παρακμιακή» και όχι «δύσκολη» ή «κρίσιμη» ή «αντίξοη» ή «επικίνδυνη», ακριβώς γιατί αυτοί οι χαρακτηρισμοί παραπέμπουν σε εξωγενείς αιτίες. Αντίθετα, η περίοδος την οποία άγουμε τώρα χαρακτηρίζεται ως παρακμιακή, γιατί ακριβώς όλα τα αρνητικά στοιχεία που την περιγράφουν και τη χαρακτηρίζουν είναι ενδογενείς παράγοντες, είναι εγχώριες αδυναμίες και παθογένειες. Διαπλοκή, διαφθορά, αναξιοκρατία, αδιαφάνεια, διχόνοια, υπονόμευση των θεσμών, ατομικισμός, επιδειξιμανία, κοροϊδία, λαϊκισμός, κυκλώματα, υποτίμηση της νοημοσύνης του κόσμου, αδιαφορία και εξαπάτηση είναι μόνο μερικές από τις έννοιες που κατακλύζουν όλο και περισσότερο την κυπριακή ειδησεογραφία και καθημερινότητα και προκαλούν αναμφίβολα θλίψη, απογοήτευση και αγωνία στη συντριπτική πλειονότητα του κυπριακού λαού, που ξέρει ότι δεν πρέπει να είναι τέτοια η κατάσταση και σίγουρα δε θέλει να είναι τέτοια η κατάσταση.

Το ζήτημα δεν τίθεται με αντιπολιτευτική διάθεση ούτε έχει στενή πολιτική διάσταση. Είναι πολύ πιο ευρύ και καθολικό και πλήττει το ηθικό και την αυτοπεποίθηση κάθε Κυπρίας και κάθε Κυπρίου. Η Κύπρος, ως πολιτεία, ως κοινωνία, ως χώρα, βρίσκεται σε οριακό σημείο, κυρίες και κύριοι. Είτε θα αναγνωρίσουμε όλες και όλοι ότι υπάρχει πρόβλημα είτε η κατάσταση δεν θα αναστραφεί ποτέ. Είτε θα ανασύρουμε στην επιφάνεια και θα αναδείξουμε όλες και όλοι αγνές αρετές και πανανθρώπινες αξίες -πολλές από τις οποίες πηγάζουν και μέσα από τον ελληνικό πολιτισμό, που τόσο θαυμάζουμε και τόσο αγαπούμε ως κυπριακός ελληνοισμός- είτε θα συνεχίσουμε να ταλανιζόμαστε με παρακμιακά στοιχεία και καταστάσεις. Είτε θα συνειδητοποιήσουμε όλες και όλοι ότι οφείλουμε να δείξουμε τον καλύτερο εαυτό μας με γνώμονα το δημόσιο συμφέρον και το κοινό καλό είτε θα παρασυρθούμε στη δίνη των μικροτήτων και της επίρριψης ευθυνών. Με μία φράση, είτε θα τελειώσουμε την παρακμή είτε θα μας αποτελειώσει αυτή!

Καλές γιορτές, σε όλες και όλους!

Σας ευχαριστώ.

(Κατά τη διάρκεια της αγόρευσης του κ. Χρύση Παντελίδη τον προεδρεύοντα της συνεδρίασης αντικατέστησε στην έδρα ο κ. Χαράλαμπος Θεοπέμπτου.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΘΕΟΠΕΜΠΤΟΥ)

Ευχαριστώ πάρα πολύ.

Καλώ στο βήμα την κ. Φωτεινή Τσιριδού.

ΦΩΤΕΙΝΗ ΤΣΙΡΙΔΟΥ:

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Βρισκόμαστε σχεδόν 365 ημέρες μετά από ένα πρωτοφανές φαινόμενο, την καταψήφιση του προϋπολογισμού. Πέρυσι, τέτοιες ημέρες, γινόμασταν μάρτυρες ενός ιστορικού φαινομένου. Διχόνοια και διαξιφισμοί στη Βουλή, ανασφάλεια και αβεβαιότητα στην κοινωνία. Φέτος, έναν χρόνο μετά, η κατάσταση είναι εντελώς διαφορετική. Αυτό που άλλαξε είναι ότι μεσολάβησαν οι βουλευτικές εκλογές, με τους Κύπριους πολίτες να στέλνουν ηχηρό μήνυμα προς όλες τις κατευθύνσεις. Επέλεξαν ασφάλεια και σταθερότητα έναντι του λαϊκισμού και των εύκολων υποσχέσεων. Διάλεξαν υπευθυνότητα και βιώσιμες λύσεις αντί παρωχολογία και κενά λόγια. Αποδοκίμασαν την έπαρση και ζήτησαν από όλο το πολιτικό σύστημα να λειτουργεί με όρους διαφάνειας και λογοδοσίας.

Σήμερα καλούμαστε να δείξουμε στους συμπολίτες μας ότι τα περσινά παθήματα έγιναν μαθήματα και ότι εισακούστηκαν οι πρόσφατες επιλογές τους. Σήμερα η κατάσταση είναι διαφορετική από πέρυσι. Πέρυσι συζητούσαμε για τις κρατικές εγγυήσεις, φέτος έχουν ρυθμιστεί σε πολύ μεγάλο βαθμό αυτά μέσα από το Ταμείο Ανάκαμψης και την επιτυχημένη αντιμετώπιση της πανδημίας. Το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας ήταν από τα πρώτα που κατατέθηκαν στα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποσπώντας θετικά σχόλια για την αρτιότητά του. Έτσι, εξασφαλίζουμε έναν βιώσιμο σχεδιασμό για τα χρόνια που έρχονται και δίνουμε ώθηση για τις απαραίτητες αλλαγές που έχει ανάγκη η οικονομία μας.

Βρισκόμαστε μέσα σε ένα γενικότερο κλίμα αβεβαιότητας σε παγκόσμιο επίπεδο. Οι εξελίξεις με την πανδημία, η ενεργειακή κρίση, οι γεωπολιτικοί παράγοντες και οι επερχόμενες εκλογές σε χώρες-κλειδιά, όπως η Γαλλία, δημιουργούν ένα κλίμα που δεν ευνοεί τις ασφαλείς οικονομικές προβλέψεις. Παρ' όλα αυτά, η κυβέρνηση έχει κάνει το καλύτερο δυνατόν, για να παρουσιάσει έναν προϋπολογισμό που παρουσιάζει θετικές μεσοπρόθεσμες προοπτικές. Η βιώσιμη ανάπτυξη, η σωστή εφαρμογή του Σχεδίου Ανάκαμψης, η κοινωνική συνοχή μέσα από κρατικές παρεμβάσεις και οι αναγκαίες μεταρρυθμίσεις είναι ο οδηγός μας. Παράλληλα, ο περιορισμός του δημόσιου χρέους σε βιώσιμα επίπεδα, η επίτευξη δημοσιονομικού πλεονάσματος, η προστασία του βιοτικού επιπέδου των καταναλωτών από ενδεχόμενες πληθωριστικές πιέσεις και η διασφάλιση γενικότερα της ευημερίας των πολιτών συμπληρώνουν τη δέσμη μέτρων της κυβέρνησης.

Καλούμαστε να αποφασίσουμε ποια Κύπρο θέλουμε για τα επόμενα χρόνια. Μια χώρα που βασιζέται στην πράσινη οικονομία, τον ψηφιακό μετασχηματισμό, την έρευνα και την καινοτομία, την ορθολογική και ουσιαστική διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων. Υλοποιεί σημαντικά αναπτυξιακά έργα και έργα υποδομής που συμβάλλουν στην ανάκαμψη και ανάπτυξη της οικονομίας μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα. Υποστηρίζει τους πολίτες της μέσα από την προστασία της κύριας κατοικίας και της μικρής επαγγελματικής στέγης, τη μείωση της κοινωνικής ανισότητας και την προστασία του οικογενειακού πορτοφολιού από ακατάσχετες πληθωριστικές πιέσεις.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Κατά το τρέχον έτος έχει αντισταθμιστεί σε μεγάλο βαθμό η απώλεια που επέφερε στο ΑΕΠ η πανδημία κατά το 2020. Οι αποδόσεις για το 2021 κυμάνθηκαν πάνω από τον μέσο όρο της Ευρωζώνης. Οι αναπτυξιακές προοπτικές και η δημοσιονομική βελτίωση αφήνουν περιθώρια ρεαλιστικής αισιοδοξίας.

Καλούμαστε σήμερα να δώσουμε περαιτέρω ώθηση στην οικονομία μας και μέσα από την υπερψήφιση του προϋπολογισμού να ενισχύσουμε την ανθεκτικότητα της κυπριακής οικονομίας και την πρόσβαση στις διεθνείς αγορές για την κάλυψη των χρηματοδοτικών αναγκών.

Ο Δημοκρατικός Συναγερμός θα υπερψηφίσει τον προτεινόμενο κρατικό προϋπολογισμό και στηρίζει τόσο την ακολουθούμενη από την κυβέρνηση οικονομική πολιτική όσο και τη φιλόδοξη μεταρρυθμιστική προσπάθεια στο πλαίσιο του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Ο προτεινόμενος κρατικός προϋπολογισμός για το 2022 διατηρεί τον αναπτυξιακό και κοινωνικό του χαρακτήρα μέσα από πρωτογενείς δαπάνες ύψους €8 δις. Μέσω του προϋπολογισμού και χωρίς να προκύπτει καμία ανάγκη για νέες φορολογίες ή άλλες επιβαρύνσεις, συνεχίζεται η υλοποίηση του φιλόδοξου αναπτυξιακού προγράμματος, διατηρείται η δυνατότητα άσκησης αποτελεσματικής κοινωνικής πολιτικής, στηρίζεται η εφαρμογή του γενικού συστήματος υγείας, ενός σχεδίου που κράτησε όρθια τη χώρα την περίοδο της πανδημίας, υλοποιείται ένα σημαντικό πρόγραμμα εξοπλιστικής αναβάθμισης της Εθνικής Φρουράς σε μια περίοδο που οι γεωπολιτικές προκλήσεις πληθαίνουν και μειώνεται περαιτέρω η ανεργία μέσα από τη δημιουργία έντεκα χιλιάδων νέων καλά αμειβόμενων θέσεων εργασίας.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Εκπροσωπώντας τους πολίτες της Λεμεσού, επιτρέψτε μου να σταθώ και σε μερικά από τα οφέλη που θα έχει ο κρατικός προϋπολογισμός του 2022 για την περιφέρειά μας. Η συμπληρωματική δαπάνη ύψους €20

εκατομ. για την κάλυψη δαπανών που αφορούν τα μέτρα στήριξης των πυρόπληκτων του περασμένου Ιουλίου δείχνει ότι η πολιτεία είναι δίπλα στους πολίτες που βρέθηκαν αντιμέτωποι με φυσικές καταστροφές. Επιπλέον, η χορηγία ύψους €250.000 για το Θέατρο Ριάλτο στη Λεμεσό, ποσό που αντιστοιχεί σε κάλυψη μέρους των λειτουργικών εξόδων, αποδεικνύει την έμφαση που δίνει η πολιτεία στον πολιτισμό και τη διαχρονική στήριξη σε αυτόν. Έργα σε οδικά δίκτυα και άλλα αναπτυξιακά έργα, όπως αναφέρω στη συνέχεια. Τέλος, δεν πρέπει να ξεχνάμε τα €189 εκατομ. σε έσοδα από το λιμάνι Λεμεσού και συγκεκριμένα από τις εισπράξεις από την παραχώρηση των εργασιών του στους διαχειριστές. Μια μεταρρύθμιση που πέρα από τις εισροές στα ταμεία του κράτους αναβάθμισε σημαντικά την ποιότητα παροχής λιμενικών υπηρεσιών στη χώρα.

Αλλά όχι μόνο στη Λεμεσό. Έργα ανάπτυξης, έργα επέκτασης, αναβάθμισης και βελτίωσης των δικτύων λαμβάνουν χώρα σε όλη την Κύπρο, έργα που για δεκαετίες βρισκόνταν σε αναμονή προχωρούν και υλοποιούνται. Και παρά την υγειονομική κρίση, κανένα έργο δεν αναβλήθηκε και κανένα έργο δεν ακυρώθηκε. Αναφέρω επιλεκτικά μόνο μερικά: Δημιουργία σύγχρονου και ασφαλούς δικτύου μεταφορών και προώθηση βιώσιμης κινητικότητας. Σύγχρονες και ασφαλείς αερομεταφορές και βελτίωση της συνδεσιμότητας της Κύπρου με τρίτες χώρες. Προσφορά σύγχρονων και ποιοτικών ταχυδρομείων και ηλεκτρομηχανολογικών υπηρεσιών. Αξιοποίηση του αρχαιολογικού μας πλούτου και των πόρων της χώρας. Έργα όπως ο αυτοκινητόδρομος Πάφου-Πόλης Χρυσοχούς, Λεμεσού-Σαϊπά, ο δρόμος Λάρνακας-Δεκέλειας, Δερύνειας-Σωτήρας. Τα επόμενα μεγάλα έργα που θα προκηρυχθούν είναι οι αυτοκινητόδρομοι και ο περιμετρικός δρόμος Λευκωσίας. Με ιδιαίτερη ικανοποίηση είδαμε χθες ότι έχει ήδη προκηρυχθεί ο διαγωνισμός για τον υπεραστικό αυτοκινητόδρομο Αστρομερίτη-Ευρύχου.

Και μιας και αναφέρθηκα αμέσως πιο πάνω στο λιμάνι της Λεμεσού, δε γίνεται να μην αναφερθώ στη ναυτιλία μας. Η στρατηγική «SEA Change 2030», που παρουσιάστηκε πρόσφατα, δε θέτει μόνο το όραμα και τις στοχεύσεις της κυβέρνησης για την ανάπτυξη της κυπριακής ναυτιλίας έως το 2030, αλλά αποτελεί και μια νέα διαδραστική προσέγγιση και φιλοσοφία στον τρόπο λειτουργίας του ίδιου του υφυπουργείου. Όπως γνωρίζετε, το κυπριακό νηολόγιο κατέχει την 11^η θέση παγκοσμίως και την 3^η θέση στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Για τον Δημοκρατικό Συναγερμό είναι ιδιαίτερα σημαντικό να δημιουργήσουμε το κατάλληλο πλαίσιο, έτσι που να μπορεί ο τομέας να είναι ανθεκτικός στις κρίσεις, αποτελεσματικός στις προκλήσεις και ανταγωνιστικός.

Για όλα τα παραπάνω, καλώ όλο το σώμα της Βουλής να σταθεί στο ύψος των ιστορικών περιστάσεων και να υπερψηφίσει τον προϋπολογισμό του 2022.

Ωστόσο, η κατάσταση δεν είναι κρίσιμη μόνο στην οικονομία. Υπάρχει μια σειρά θεμάτων πάνω στα οποία χρειάζεται μια αποφασιστική παρέμβαση και επιτάχυνση των μεταρρυθμίσεων. Επιτρέψτε μου να αναφερθώ συνοπτικά σε ορισμένα εξ αυτών, αρχίζοντας από το κομμάτι της διαφάνειας και της διαφθοράς.

Η λογοδοσία και η ενίσχυση της διαφάνειας είναι τα βασικά αιτήματα των πολιτών όπως αυτά αποτυπώθηκαν και στις πρόσφατες εκλογές. Είναι καταγεγραμμένα αιτήματα και δεν μπορούν να αγνοηθούν. Σε αυτό το πλαίσιο η κυβέρνηση υλοποιεί μεταρρυθμίσεις που δίνουν λύσεις σε πάγια προβλήματα του τόπου.

Η Ανεξάρτητη Αρχή κατά της Διαφθοράς είναι ένα πρώτο βήμα. Είναι μια εμβληματική κίνηση, που δίνει τον τόνο τόσο σε επίπεδο συμβολισμού όσο και σε ουσία. Πρόσφατα πήρε τον δρόμο της υλοποίησης, μετά και την εξέταση κατ' άρθρον στην αρμόδια επιτροπή Νομικών. Η Ανεξάρτητη Αρχή κατά της Διαφθοράς, εκτός των ζητημάτων που λύνει, είναι και προϋπόθεση για την εκταμίευση δόσεων από το Ταμείο Ανάκαμψης, οπότε αντιλαμβάνεστε ότι η επιτάχυνσή της είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την πορεία της χώρας σε όλα τα επίπεδα. Γι' αυτό και όποιος την υπονομεύει άρθρων την οικονομία και την ίδια την κοινωνία.

Γνωρίζετε ότι η Κύπρος βρίσκεται στην 41^η θέση στην παγκόσμια κατάταξη διαφθοράς, κάτι που σίγουρα αποθαρρύνει τις επενδύσεις, οδηγεί σε απώλεια πολύτιμων πόρων και καταρρακώνει την εμπιστοσύνη των πολιτών στην πολιτεία και την πολιτική συνολικά. Η κατάσταση αυτή ουσιαστικά αποτελεί μια εθνική απειλή. Πλήττει την αξιοπιστία της χώρας και αμαυρώνει το φιλότιμο της συντριπτικής πλειοψηφίας των πολιτών. Η ανάταξη της λοιπόν είναι μια προτεραιότητα που δε σηκώνει δισταγμούς και αναβολές. Και όσοι μιλάνε για διαφάνεια οφείλουν έμπρακτα να δείξουν από αυτό το βήμα της Βουλής των Αντιπροσώπων ότι, ναι, θα στηρίξουν επιτέλους τα καλύτερα επίπεδα διαφάνειας σε αυτό τον τόπο.

Με την Ανεξάρτητη Αρχή κατά της Διαφθοράς θωρακίζουμε θεσμικά την αντιμετώπιση της διαφθοράς και ενισχύουμε την αρχή της λογοδοσίας. Δημιουργεί τις βάσεις για μια τεχνονομία η οποία θα μπορέσει να αντιμετωπίσει το πρόβλημα με αποτελεσματικότητα και μακριά από οποιαδήποτε κομματική παρέμβαση. Με αυτό τον τρόπο η Κύπρος κινείται στα πρότυπα ευρωπαϊκών χωρών, ώστε να θωρακίσουμε σε επίπεδο θεσμών το κράτος μας. Ωστόσο, η Ανεξάρτητη Αρχή κατά της Διαφθοράς είναι ένα εκ των τριών νομοσχεδίων που άμεσα συνδέονται με τη διαφάνεια. Η προστασία των πληροφοριοδοτών και η διαφάνεια στις συναντήσεις πολιτικών και λομπιστών συνθέτουν το παζλ.

Όλα τα παραπάνω περιποιούν τιμή για την Κύπρο. Αυτό που δεν περιποιεί τιμή για την Κύπρο και το λυπηρό, ωστόσο, είναι ότι, ενώ όλα τα κόμματα είχαν συμφωνήσει στο κείμενο για την εθνική αρχή, εκθειάζοντας μάλιστα την Υπουργό Δικαιοσύνης, ζητήθηκε παράταση μία ημέρα πριν το νομοσχέδιο πάει προς ψήφιση στην ολομέλεια της Βουλής και χωρίς οποιαδήποτε αναφορά σε τροπολογίες.

Και παρ' όλο που έστω και τώρα, μετά την ολοκλήρωση όλων αυτών των προσπαθειών, είμαστε έτοιμοι όπου μας επιτρέπει το εθνικό μας δίκαιο να βελτιώσουμε το όποιο νομοθέτημα, θα πρέπει να αναλογιστούμε τι θα σήμαινε επιπλέον αρμοδιότητες στην Αρχή αυτή. Θα σήμαινε πολύ απλά τη δημιουργία μιας νέας αστυνομίας, μιας νέας εισαγγελίας, ενός νέου κλιμακίου οικονομικού εγκλήματος. Δεν είμαστε εδώ, για να ακυρώσουμε τις ανεξάρτητες αρχές και θεσμούς του κράτους, αλλά, αντίθετα, είμαστε εδώ να τις ενισχύσουμε και να τις ενδυναμώσουμε.

Όλα αυτά ακυρώνουν την ίδια τη μορφή μιας ανεξάρτητης αρχής και επιβαρύνουν τους πολίτες με επιπλέον κόστη για τη συντήρηση ενός μεγάλου και δυσκίνητου κρατικού μηχανισμού. Παραμένουμε ωστόσο αισιόδοξοι ότι όλες οι πολιτικές δυνάμεις θα επιδείξουν την αναγκαία σοβαρότητα και με οδηγό τη συναίνεση να οδηγήσουμε τα νομοθέτηματα για ψήφιση το συντομότερο δυνατόν. Πρέπει να κατανοήσουμε όλοι ότι, αν δεν ιδρυθεί η ανεξάρτητη αρχή, όλα τα υπόλοιπα νομοσχέδια θα μείνουν στα χαρτιά. Όσοι επιλέξουν να τη σαμποτάρουν σαμποτάρουν συνολικά τη δικαιοσύνη, δείχνοντας στους πολίτες ότι δεν τους ενδιαφέρει όσα οι ψηφοφόροι ζήτησαν με την ψήφο τους τον περασμένο Μάιο.

Τα τρία πιο πάνω νομοσχέδια αποτελούν ένα μόνο σκέλος της μεταρρύθμισης του κράτους με άξονα τη δικαιοσύνη, τη λογοδοσία και τη διαφάνεια. Ειδικά για τη δικαιοσύνη, η κυβέρνηση έχει κινηθεί αρκετά έντονα τα τελευταία χρόνια. Αναμφίβολα, η απονομή της δικαιοσύνης συνιστά βασική λειτουργία του κράτους και αναπόσπαστο μέρος του κράτους δικαίου. Οι καθυστερήσεις πλήττουν σοβαρά την ίδια την πολιτεία. Δυστυχώς, τις τελευταίες δεκαετίες η δικαιοσύνη στην Κύπρο παραμελήθηκε. Οι μεγάλες καθυστερήσεις στην απονομή της δικαιοσύνης σε συνάρτηση με το αναχρονιστικό σύστημα λειτουργίας των δικαστηρίων απαιτούν άμεση ψήφιση νομοσχεδίων.

Εδώ και χρόνια η εκτελεστική εξουσία έχει αποφασίσει να προχωρήσει με ευρύτατη δικαστική μεταρρύθμιση και έχει καταρτίσει αριθμό νομοσχεδίων, για να το πετύχει. Με την ίδρυση τριών βαθμίδων δικαστηρίων και τον διαχωρισμό του Ανωτάτου σε Συνταγματικό και δευτεροβάθμιο Εφετείο, αλλά και την ενίσχυση του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου. Η Επιτροπή της Βενετίας, προς ικανοποίησή μας, με γνωμάτευση της αναφορικά με τα μεταρρυθμιστικά νομοσχέδια που εκκρεμούν στη Βουλή και αφορούν στις ανώτατες βαθμίδες της δικαιοσύνης, σημειώνει ότι τα νομοσχέδια βρίσκονται στην ορθή κατεύθυνση ακολουθώντας τις αρχές του κράτους δικαίου. Σκοπός της και σκοπός μας είναι να βελτιωθούν οι ρυθμοί απονομής της δικαιοσύνης, αλλά και η ποιότητα αυτής.

Στόχος επίσης να καταστούν οι διαδικασίες στα δικαστήρια πιο απλές χρησιμοποιώντας τα ηλεκτρονικά μέσα που μπορεί να μας προσφέρει η τεχνολογία με την εισαγωγή του συστήματος e-justice, μετά και την υλοποίηση του ηλεκτρονικού Πρωτοκολλητίου i-justice.

Αδιαμφισβήτητα, άμεση ανάγκη αποτελεί και η ίδρυση του Εμπορικού Δικαστηρίου και Ναυτοδικείου, που θα ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα της Κύπρου και θα την καταστήσει κέντρο παροχής ποιοτικών υπηρεσιών στη νοτιοανατολική Μεσόγειο.

Μείζονος σημασίας είναι και τα επτά νομοσχέδια που κατέθεσε η κυβέρνηση με στόχο την αναθεώρηση της λειτουργίας του Οικογενειακού Δικαστηρίου και τη μεταρρύθμιση του οικογενειακού δικαίου, έτσι ώστε να προστατεύσουμε ακόμα περισσότερο τα δικαιώματα των παιδιών και να κάνουμε πιο φιλική και αρμονική την επίλυση οικογενειακών διαφορών.

Όλα αυτά συνθέτουν μια δέσμη μέτρων που εναρμονίζει την Κύπρο με τις διατάξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης και εξασφαλίζει καλύτερη απονομή δικαιοσύνης σε πιο γρήγορες και νομικά άρτιες συνθήκες. Ο εκσυγχρονισμός του συστήματος απονομής της δικαιοσύνης δεν έχει και δεν πρέπει να έχει κομματική χροιά. Το νομοθετικό σώμα έχει χρέος να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της κοινωνίας μας για ένα σύγχρονο και αποτελεσματικό σύστημα δικαιοσύνης.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Έχω την τιμή να είμαι μέλος αυτού του κοινοβουλίου εδώ και μερικούς μήνες. Σε αυτούς τους μήνες έβαλα κι εγώ ένα λιθαράκι, για να οικοδομήσουμε μια σύγχρονη χώρα. Οι προτάσεις νόμου που έχω υποβάλει υπηρετούν το δημόσιο συμφέρον και λειτουργούν προς όφελος των συμπολιτών μας. Συγκεκριμένα, η μία ξεκλειδώνει τα δημόσια έργα και λειτουργεί υποστηρικτικά ως προς την προώθηση, την εκτέλεση και την ολοκλήρωση των δημοσίων κοινωφελών έργων έναντι του δικαιώματος των οικονομικών φορέων για απρόσκοπτη πρόσβαση στην Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών μετά τον αποκλεισμό τους από διαγωνισμούς ή μετά από κατακύρωση σε άλλο οικονομικό φορέα. Παράλληλα, η θεσμοθέτηση των προγραμμάτων παιδιατρικής πρόληψης, των νεογνικών και ανιχνευτικών προγραμμάτων της χώρας μας και η αναγνώριση εθνικού φορέα με αρμοδιότητα τη διενέργεια ανιχνευτικών ελέγχων σε νεογνά αποτελούν θεμέλιο λίθο για μια σύγχρονη πολιτική πρόνοιας. Στόχος το επόμενο διάστημα η ακόμη πιο στενή συνεργασία με τους συναδέλφους στη Βουλή, ώστε οι Κύπριοι πολίτες να παίρνουν αυτό που δικαιούνται, ένα άρτιο νομοθετικό έργο.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Σε αυτούς τους μήνες έχω δει και το καλό πρόσωπο της πολιτικής ζωής της Κύπρου, αλλά και το κακό. Έχω δει να βγαίνουν τα κομματικά καπέλα στις επιτροπές και να προωθείται το καλό του τόπου. Έχω δει όμως

και το αντίστροφο δυστυχώς. Τώρα είναι η ώρα της ευθύνης. Η υπερψήφιση του κρατικού προϋπολογισμού αποτελεί χρέος των υπεύθυνων δυνάμεων που προάγουν το συμφέρον της Κύπρου και την ευημερία των πολιτών. Η βιώσιμη ανάπτυξη, ο ψηφιακός μετασχηματισμός ενός μικρού κράτους στην άκρη της Ευρώπης, ο δίκαιος διαμοιρασμός του πλούτου που παράγεται και η σύγχρονη λειτουργία της οικονομίας, η εμπέδωση της λογοδοσίας και ο εκσυγχρονισμός δομών του κράτους δεν μπορούν να υπακούουν σε μικροκομματικές σειρήνες.

Καλώ όλους του συναδέλφους να επιδείξουν αίσθημα πατριωτικής συνείδησης και σύγχρονης αντίληψης της πολιτικής και να κάνουμε το επόμενο αποφασιστικό βήμα, που θα στείλει το μήνυμα στην κοινωνία.

Κλείνοντας, επιτρέψτε μου να ευχαριστήσω κι εγώ την πρόεδρο και τα μέλη της Επιτροπής Οικονομικών για την ετοιμασία της έκθεσης του κρατικού προϋπολογισμού για το 2022, όπως επίσης και τις υπηρεσίες της Βουλής για τη συμβολή τους σε αυτή τη σημαντική διαδικασία.

Σας ευχαριστώ πολύ και σας εύχομαι όλους καλές γιορτές!

(Κατά τη διάρκεια της αγόρευσης της κ. Φωτεινής Τσιριδου τον προεδρεύοντα κ. Χαράλαμπο Θεοπέμπτου αντικατέστησε στην έδρα ο κ. Πάνικος Λεωνίδου.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(ΠΑΝΙΚΟΣ ΛΕΩΝΙΔΟΥ)

Καλές γιορτές!

Ευχαριστώ πολύ την κ. Τσιριδου.

Προτού προχωρήσουμε στον επόμενο συνάδελφο, που είναι ο κ. Νίκος Κέττηρος, επειδή υπάρχει αίτημα, για να συνεχιστεί η συνεδρίαση στις 3.30 μ.μ., άμα λήξει ο κατάλογος των τωρινών ομιλητών, παρακαλώ να έχω τη δική σας άποψη. Αν δεν υπάρχει ένσταση, να το ορίσουμε στις 3.30 μ.μ.

ΑΝΤΡΕΑΣ ΚΑΥΚΑΛΙΑΣ:

Υπάρχει σοβαρός λόγος, κύριε Λεωνίδου...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αντιλαμβάνομαι...

ΑΝΤΡΕΑΣ ΚΑΥΚΑΛΙΑΣ:

Νομίζω να μείνουμε με το πρόγραμμά μας, διότι τζαι αυτοί που λείπουν επρογραμματιστήκαν για τις 3.00 μ.μ. Εννά δημιουργήσουμε, παρά να λύσουμε ζήτημα. Τώρα, αν υπάρχει σοβαρό ζήτημα από κάπου...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αντιλαμβάνομαι είναι οι κοινοβουλευτικές ομάδες, οι οποίες έχουν να συζητήσουν κάποιες τροπολογίες κ.λπ.

ΑΝΤΡΕΑΣ ΚΑΥΚΑΛΙΑΣ:

Ε, δεν ξέρω, εσείς γνωρίζετε αν...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Δεν ξέρω...

ΑΝΤΡΕΑΣ ΚΑΥΚΑΛΙΑΣ:

...δηλαδή όπως ήρθε το αίτημα πάνω, δηλαδή, αν είναι απλώς για να δώσουμε μεγαλύτερη διάρκεια στο διάλειμμα...

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ:

Μισή ώρα πάνω-κάτω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναι.

ΑΝΤΡΕΑΣ ΚΑΥΚΑΛΙΑΣ:

Εντάξει, άρα γνωρίζετε κάτι παραπάνω 'πού μένα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Θεμιστοκλέους.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Έν' εντάξει, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ, κύριε Καυκαλιά.

Ένα λεπτό, κύριε Κέττηρε. Εζήτησε τον λόγο ο κ. Θεμιστοκλέους.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Κύριε Πρόεδρε, αν αντιλήφθηκα καλά, θέλετε να τελειώσει ο κατάλογος;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Να τελειώσει τώρα ο κατάλογος και θα συνεχίσουμε, αντί στις 3.00 μ.μ., να συνεχίσουμε στις 3.30 μ.μ., αυτό είναι το αίτημα. Νομίζω ότι δεν πρέπει να αρνηθούμε για μισή ώρα τώρα.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Το θέμα δεν είναι αν θα αρνηθούμε, είναι πρακτικό το ζήτημα.

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Μια χαρά, κύριε Πρόεδρε.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Πόσο διάλειμμα θα μείνει;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μία ώρα, μία ώρα.

Ευχαριστώ, ευχαριστώ για την κατανόηση.

Κύριε Κέττηρε, έχετε τον λόγο.

Άρα 3.30 μ.μ.

ΝΙΚΟΣ ΚΕΤΤΗΡΟΣ:

Κύριε προεδρεύων,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Άκουσα τους συναδέλφους, τις συναδέλφισσες από τη Λεμεσό, τη Λάρνακα, την Πάφο να μιλούν για την πόλη τους. Πρέπει να σας πω ότι για τη δική μου την πόλη, την Αμμόχωστο, εδώ και έναν χρόνο δεν έχουν κοπάσει ακόμα η οργή και η αγανάκτηση για τις αρνητικές εξελίξεις οι οποίες έχουν προκύψει. Δυστυχώς, οι εξελίξεις στην Αμμόχωστο, αντί τη λύση, φέρνουν ακόμα πιο κοντά τη διχοτόμηση. Η παράνομη και καταδικαστέα ενέργεια της Τουρκίας και του εγκάθετού της στα κατεχόμενα να ανοίξουν μέρος της πόλης μας, δρομολογώντας έτσι τον εποικισμό της, αποτελεί μαχαιριά στην καρδιά μας, αποτελεί μαχαιριά στην καρδιά του κάθε Κύπριου.

Το ΑΚΕΛ προειδοποιούσε για τρία χρόνια. Δυστυχώς, ποτέ δεν εισακουστήκαμε. Οι κυβερνώντες αρκούσαν σε επικοινωνιακή διαχείριση εσωτερικής κατανάλωσης. Πότε μας καθυσόχαζαν με τα όσα χαριτωμένα ανέφερε και διέρρεε ο Υπουργός των Εξωτερικών περί πυροτεχνημάτων και μπλόφας της Τουρκίας, πότε έταζαν ότι παίρνουν μέτρα και ευρωπαϊκές αποφάσεις που πονάνε την Τουρκία και πότε θωράκιζαν την Κύπρο, την ΑΟΖ και το Κυπριακό με τριμερείς, τετραμερείς και πενταμερείς. Το αποτέλεσμα της εξωτερικής πολιτικής της κυβέρνησης και της διπλωματίας του Προέδρου είναι καλά γνωστό. Ανεπάρκεια, απουσία διορατικότητας, αλλά και συνέπειας.

Θέλετε μήπως να σας θυμίσω τις σχετικές δηλώσεις του Υπουργού σας των Εξωτερικών, του δικού σας του υπουργού; «Γίνεται περισσότερο για λόγους εντυπωσιασμού», Νίκος Χριστοδουλίδης, 19 Ιουνίου 2019, στο ραδιόφωνο του «Πολίτη». Βεβαίως, αυτή είναι μόνο μία από τις πολλές δηλώσεις πολιτικής διορατικότητας του κ. Χριστοδουλίδη. Δήλωση δεύτερη: «Επειδή είναι σαφέστατη η πεποίθησή μου που βλέπω εξελίξεις για το Κυπριακό, δεν εκτιμώ ότι θα συνεχίσουν επιπρόσθετες προκλητικές ενέργειες όσον αφορά τα Βαρώσια». Η αναφορά αυτή όμως δεν ήταν του κ. Χριστοδουλίδη, ήταν του κ. Αβέρωφ Νεοφύτου, την 31^η Αυγούστου 2020, σε δημοσιογραφική διάσκεψη.

Αυτή ήταν λοιπόν η διαχείριση. Το αποτέλεσμα; Η Τουρκία είναι και στην ΑΟΖ, είναι και στην Αμμόχωστο. «Οι πάντες κρίνονται εκ του αποτελέσματος», αυτό έλεγε κάποτε, όταν ήταν στην αντιπολίτευση, ο Νίκος Αναστασιάδης.

Κύριε προεδρεύων,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Σχεδόν εννιά χρόνια από την ανάληψη της διακυβέρνησης από τον Συναγερμό, η κατάσταση στους προσφυγικούς συνοικισμούς είναι απλώς τραγική. Οι κυβερνητικοί οικισμοί εκπέμπουν εικόνα εγκατάλειψης, με γερασμένες πολυκατοικίες να χρειάζονται επείγοντως αναδόμηση, κοινόχρηστους χώρους σε άθλια κατάσταση και ηλικιωμένους πρόσφυγες να παραμένουν για χρόνια εγκλωβισμένοι και ανήμποροι στους ορόφους των πολυκατοικιών-φυλακών χωρίς ανελκυστήρες. Η αναποτελεσματικότητα της κυβέρνησης στο θέμα της συντήρησης των κυβερνητικών οικισμών αντανάκλαται στην τραγική υλοποίηση του σχετικού προϋπολογισμού, η οποία μερικές χρονιές μόλις που φτάνει το 40%, αγαπητέ κύριε Νίκο Γεωργίου. Ένα είναι οι προϋπολογισμοί και άλλο είναι, όπως ξέρεis πολύ καλά, η υλοποίηση. Με τα λόγια κτίζετε ανώγεια τζιαι κατώγεια!

Ακούω τα στελέχη του Συναγερμού και τους υπουργούς τους να περηφανεύονται για τις δαπάνες στην προσφυγική πολιτική και ότι είναι δίπλα στον προσφυγικό κόσμο. Αυτά τα είπε και ο κ. Νουρής, ο Υπουργός των Εσωτερικών, την 21^η Σεπτεμβρίου φέτος, μετά από συνεδρία της επιτροπής Προσφύγων. Αντίστοιχα, λοιπόν, πιστεύουν ότι οι προσφυγικοί συνοικισμοί ευημερούν. Τι να πω! Μας κυβερνούν αρνητές! Μας κυβερνούν αρνητές της πραγματικότητας, αρνητές της αλήθειας!

Το ζήτημα είναι ότι οι ίδιοι οι αριθμοί που η κυβέρνηση του Συναγερμού δημοσιεύει είναι ενδεικτικοί της πολιτικής της εγκατάλειψης των προσφύγων. Την τριετία 2010-2012, 2010, 2011, 2012 δηλαδή, η τότε κυβέρνηση επένδυσε στους προσφυγικούς οικισμούς με σχέδια αναδόμησης, συντηρήσεις πολυκατοικιών και κατοικιών €70 εκατομ., σε τρία χρόνια. Την οκταετία 2013-2020 η κυβέρνηση του Συναγερμού για τα ίδια ακριβώς έργα πραγματοποίησε δαπάνες που περιορίστηκαν στα €25 εκατομ. Επαναλαμβάνω, δεν αναφέρομαι σε προϋπολογισμούς αλλά σε πραγματικές δαπάνες, σε έξοδα που έγιναν, όχι σε δεσμεύσεις και συναγερμικά «θα», αλλά σε έργα που πραγματοποιήθηκαν. Σε τρία χρόνια εμείς, «τα μηδενικά», ρίξαμε στους συνοικισμούς €70 εκατομ. και αυτοί που κάνουν πολιτικό μάρκετινγκ και δήθεν κουμαντάρισμα δαπάνησαν μόνο €25 εκατομ. σε οκτώ χρόνια. €70 εκατομ. σε τρία, €25 εκατομ. σε οκτώ. Τελικά, δεν έχουν παραισθήσεις οι πρόσφυγες που παραπονιούνται. Φυσικά, έχουν κάθε δικαίωμα εσωκομματικά να αυτολιβανίζονται ως αποτελεσματικοί νοικοκύρηδες και ότι κουμαντάρουν. Η πραγματικότητα στον κόσμο όμως βοά, μέσα, αλλά και έξω από τους συνοικισμούς.

Και για να μην περιοριστώ μόνο στα σχέδια των εκτοπισμένων, θα κάνω μια μικρή αναφορά και στα υπόλοιπα στεγαστικά σχέδια. Ανακοίνωσε με στόμφο και εν μέσω χειροκροτημάτων ο Υπουργός Εσωτερικών το σχέδιο παραχώρησης επιπρόσθετου συντελεστή δόμησης με αντάλλαγμα την παραχώρηση από τους εργολάβους ετοιμοπαράδοτων μονάδων στον Κυπριακό Οργανισμό Ανάπτυξης Γης. Ξέρετε πόσες αιτήσεις από εταιρείες ανάπτυξης γης είχε αυτό το πρόγραμμα; Καμία, μηδέν, «κούλλουρο», που θα έλεγε και ο κ. Κουλίας.

Ένα άλλο μεγάλο κεφάλαιο στον τόμο των προεκλογικών δεσμεύσεων του Συναγερμού είναι αυτό της απώλειας χρήσης. Άκουσα να επαναφέρεται και σήμερα αυτή η απώλεια χρήσης, που έκτισαν πολλοί πολιτικές καριέρες. Είχε αναφερθεί για πρώτη φορά το 2017 και λίγες μέρες αργότερα ο τότε Υπουργός των Εσωτερικών έλεγε ότι θα εφαρμοστεί εντός του 2018. Σήμερα εξετάζουμε τον προϋπολογισμό του 2022, αλλά δεν υπάρχει η παραμικρή πρόνοια, έστω τυπική, για να συντηρήσει την ελπίδα ότι το Υπουργείο Εσωτερικών θα εφαρμόσει κάποια στιγμή το σχέδιο για αποζημίωση της απώλειας χρήσης. Θυμίζω εδώ τις εξαγγελίες για δημιουργία τράπεζας προσφύγων -οι παλαιότεροι θα τη θυμάστε- για μεταφορά συντελεστή δόμησης από τα κατεχόμενα. Σας το 'χω ξαναπεί, αέρας κουπανιστός! Κάποιοι έκτισαν πολιτικές καριέρες πάνω στην απώλεια της χρήσης και κάποιοι θέλουν να συνεχίζουν να κτίζουν.

Το θέμα της αναδόμησης των επικίνδυνων πολυκατοικιών πηγαινοέρχεται στην επιτροπή Προσφύγων, αλλά ακόμη δεν έχουν ενημερωθεί οι κάτοικοι των σαράντα τριών πολυκατοικιών που κρίθηκαν ότι αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα στατικότητας και ακόμη δεν έχει ληφθεί οποιαδήποτε απόφαση εάν θα αναδομηθούν ή εάν θα αφεθούν και αυτές και οι πρόσφυγες που διαβιούν σε αυτές στη μοίρα του να τους κατεβάζουν νεκρούς σε καρέκλες τόνερες. Ξέρετε ότι μας είπαν ότι η έκθεση αυτή για τις σαράντα τρεις επικίνδυνες πολυκατοικίες είναι απόρρητη; Αν είναι δυνατό! Να είναι απόρρητη και να μην έχουν το δικαίωμα να ξέρουν αυτοί οι άνθρωποι ότι ζουν σε επικίνδυνες πολυκατοικίες!

Εγκατάσταση ανελκυστήρων. Για τρία χρόνια εξαγγέλλεται από το υπουργείο η εγκατάσταση τριάντα ανελκυστήρων και μόλις τώρα η Πολεοδομία έχει βγει σε προσφορές, όχι για τους τριάντα, για κάποιους από τους τριάντα. Κατά τη δική μας εκτίμηση, υπάρχει τρομερή ανεπάρκεια στη διαχείριση αυτού του ζητήματος με θύματα τους ηλικιωμένους πρόσφυγες.

Είτε δεν έχετε καταλάβει τα προβλήματα των εκτοπισμένων και πώς ζουν στους συνοικισμούς είτε δουλεύετε αυτούς τους ανθρώπους ψιλό γαζί. Αυτό όμως δεν μπορεί να κρατήσει για πάντα. Ο άνεμος της κοινωνικής οργής, αυτή η κοινωνική οργή που υπάρχει στους συνοικισμούς, σύντομα, σας διαβεβαιώ, θα γίνει τυφώνας.

Σε ό,τι αφορά τους παθόντες και τους ανάπηρους πολέμου, που θυσιάσαν την αρτιμελείά τους για τη δημοκρατία και την ανεξαρτησία της χώρας μας, παρά τις συνεχείς πιέσεις από την επιτροπή Προσφύγων, το Υπουργείο Οικονομικών αρνείται να αναγνωρίσει τις αυξημένες ανάγκες που αντιμετωπίζουν. Το θέμα θα επανέλθει στις 11 Ιανουαρίου στην επιτροπή Προσφύγων και ελπίζω ότι μετά από τη δημόσια κατακραυγή θα γίνουν δευτερες σκέψεις από το υπουργείο.

Χρειάζεται άμεσα ενίσχυση της προσφυγικής πολιτικής. Το ΑΚΕΛ έχει καταθέσει συγκεκριμένες προτάσεις επί όλων των θεμάτων. Φωνή βιώντος! Οι προτάσεις αυτές είναι κατατεθειμένες και θα αποφύγω να τις επαναλάβω, θα είναι στο γραπτό κείμενο.

Ως πρόεδρος της επιτροπής Προσφύγων, θέλω, τέλος, να ευχαριστήσω, οφείλω να ευχαριστήσω τον κ. Αβέρωφ Νεοφύτου, που χθες στην ομιλία του τουλάχιστον στα θέματα τα προσφυγικά είχε την ευαισθησία να μην πει ούτε λέξη. Τουλάχιστον εδώ ξέρει ότι δεν μπορεί εμάς να μας φλομώσει με ψεύτικους αριθμούς, όπως αυτούς που παρουσίασε για τους αριθμούς των δημοσίων υπαλλήλων.

Στο ζήτημα των αγνοουμένων θα πρέπει επίσης να εγκύψει η κυβέρνηση. Να γίνουν εκστρατείες για πληροφορίες. Ο χρόνος κυλά εις βάρος μας και θα πρέπει να το αντιληφθούμε αυτό. Στήριξη χρειάζονται και οι συγγενείς των αγνοουμένων. Να αντιμετωπίζουμε τα προβλήματά τους με την κατανόηση ότι στερήθηκαν τους δικούς τους.

Πρέπει να σας πω ότι πολύ πρόσφατα, την περασμένη εβδομάδα, ήμουν στην Ανθούπολη. Η κ. Μαρούλλα, σύζυγος αγνοουμένου, μεγάλωσε τρία παιδιά μόνη της, την απέρριψαν για κατ' οίκον φροντίδα -γιατί αντιμετωπίζει πολλαπλά προβλήματα υγείας, δούλευε, δεν καθόταν σπίτι να παίρνει επίδομα- την απέρριψαν, γιατί πήρε εφάπαξ. Εργαζόταν ως καθαρίστρια από το 1974 μέχρι σήμερα στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας και βρήκαν καταθέσεις. Και η γυναίκα αυτή δε δικαιούται, της είπαν, κατ' οίκον φροντίδα από το Υπουργείο Εργασίας!

Επιπρόσθετα σχέδια θα πρέπει να υπάρξουν και για τη στήριξη των εγκλωβισμένων μας, για όσους ζουν στην καρδιά της κατοχής. Βελτίωση της ποιότητας των τροφίμων που λαμβάνουν, άμεση ανταπόκριση σε έκτακτες δυσκολίες και τα προβλήματα που προκύπτουν εξαιτίας της πανδημίας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Μετά από έξι χρόνια παρουσίας μου στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Περιβάλλοντος, διαπιστώνω πως σας ταιριάζει γάντι και αποδίδει με τον καλύτερο τρόπο την προσέγγιση της κυβέρνησης για το περιβάλλον η εξής φράση, την είπε ένας ηγέτης: «Αν το κλίμα ήταν τράπεζα, θα το είχατε ήδη σώσει!»!

Ακάμας. Η βιοποικιλότητά του χάνεται, τα «Natura» καταπατηθήκαν, οι επιτήδριοι για την εξυπηρέτηση των συμφερόντων τους τον έχουν καταστρέψει κακόβουλα και ανελέητα. Ποια μέτρα έχετε λάβει, για να τον προστατεύσετε; Ξεκάθαρη είναι, συνάδελφοι, η απουσία οράματος στην περιβαλλοντική πολιτική της κυβέρνησης. Το θέμα, αγαπητοί μου, δεν είναι μόνο να επενδύουμε σε μελέτες. Και ακόμα και αν επενδύσουμε σε αυτές, τι όφελος εισπράξαμε, όταν τα αποτελέσματα αυτών δεν προχωρούν σε έργα;

Είναι πολύ σημαντικό να αναφέρουμε ότι δεν έγιναν όσα έπρεπε να γίνουν σχετικά με την ευημερία των ζώων. Τελικά, τα φιλοζωικά αισθήματα κάποιων εκφράζονται μόνο με φωτογραφίες την Παγκόσμια Ημέρα των Ζώων στο Instagram και στο Tik Tok.

Μετά από οκτώ χρόνια συζητήσεων για τα ασφαλικά, είναι εξοργιστικό ότι η λύση την οποία έδωσε η κυβέρνηση είναι η μετακίνηση του προβλήματος από μια περιοχή σε άλλη. Πρόσφατα μιλούσαμε για το ανθρωπινό δικαίωμα στον καθαρό αέρα. Λυπάμαι, αλλά η κυβέρνηση το καταπάτησε και αυτό.

Η Κύπρος έχει γεμίσει με μικρούς σκουπιδότοπους. Όπου κοιτάξει κανείς βλέπει απόβλητα: στις κοίτες των ποταμών, στους γκρεμούς και πλέον και γύρω από κτηνοτροφικές μονάδες και στις παρυφές κοινοτήτων, αλλά και αστικών κέντρων.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι απουσιάζει παντελώς από τον προϋπολογισμό του Τμήματος Περιβάλλοντος οποιαδήποτε αναφορά στη ρύπανση των θαλασσών.

Εκφράζουμε την έντονη ανησυχία μας για την απουσία οράματος στην περιβαλλοντική πολιτική τα τελευταία οκτώ χρόνια, αλλά και την ολομέτωπη επίθεση στο περιβάλλον από παράνομες αναπτύξεις, την καταστροφή προστατευόμενων οικοτόπων και την αποσπασματική εφαρμογή της νομοθεσίας σε ό,τι αφορά τα δίκτυα προστασίας της φύσης.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Οι κυβερνώντες έχουν το σύνδρομο της αλαζονείας. Νομίζουν -και θα το διαπιστώσετε αυτό και από τις ομιλίες τους- ότι θα κυβερνούν για πάντα, ότι θα κυβερνούν αιώνια. Να ξέρουν όμως ότι όλα θα ελέγχονται, όλα θα βγαίνουν στο φως και θα αποκαλύπτονται. Άρα, να μη νομίζουν ότι θα γλιτώσουν.

Οι πολιτικές σας είναι άδικες και σε λάθος κατεύθυνση. Στον κυπριακό λαό αξίζει ένα καλύτερο αύριο. Εμείς καλούμε τους εργαζόμενους, τη νεολαία, τη μεσαία τάξη, τους αγρότες, τους ανθρώπους του πνεύματος να είναι σε εγρήγορση. Έχουμε να δώσουμε σκληρούς και σημαντικούς αγώνες, που θα καθορίσουν το μέλλον του τόπου.

Σας ευχαριστώ που με ακούσετε.

Θέλω να ευχηθώ και εγώ κάθε καλό στον συνάδελφο τον Ευθύμιο τον Δίπλαρο και σε όσους δίνουν τις δικές τους μάχες και να ευχηθώ οπωσδήποτε και στον κυπριακό λαό καλές γιορτές!

Ευχαριστώ πάρα πολύ.

(Στο σημείο αυτό ο κ. Νίκος Κέττηρος καταθέτει στη γραμματεία το γραπτό κείμενο της αγόρευσής του, το οποίο βρίσκεται στο Αρχείο της Βουλής.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστούμε τον αγαπητό συνάδελφο Νίκο Κέττηρο.

Τον λόγο έχει η κ. Σάβια Ορφανίδου και τελειώνει ο κατάλογος με την εκλεκτή συνάδελφο κυρία Ορφανίδου.

ΣΑΒΙΑ ΟΡΦΑΝΙΔΟΥ:

Κύριε προεδρεύων της Βουλής,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Θα προσπαθήσω να ανατρέψω αυτά που είπε ο αγαπητός συνάδελφος Νίκος Κέττηρος ιδιαίτερα προς το τέλος της ομιλίας του. Θα έλεγα να είναι σε εγρήγορση οι πολίτες, γιατί πάμε για τρίτη θητεία, κύριε Κέττηρε!

Το 2021 αποτέλεσε τη δεύτερη συνεχόμενη χρόνια αντιμετώπισης της πρωτόγνωρης πανδημίας του κορωνοϊού από όλη την ανθρωπότητα. Μιας πανδημίας η οποία οδήγησε όλες τις χώρες του κόσμου σε μια άνευ προηγουμένου υγειονομική κρίση, με τεράστιες απώλειες σε ανθρώπινες ζωές, με αυστηρά περιοριστικά μέτρα και με τα συστήματα υγείας των χωρών να φθάνουν και πολλές φορές να ξεπερνούν τα όριά τους. Και μιλούμε για όλες τις χώρες του κόσμου.

Το 2021 όμως υπήρξε πολύ διαφορετικό, γιατί από την αρχή της πανδημίας, από την αρχή της χρονιάς μάς δόθηκε το εργαλείο για αντιμετώπιση αυτής της πανδημίας, το «δώρο της επιστήμης» όπως πολλοί το αποκαλούν στην επιστημονική κοινότητα, το εμβόλιο κατά του κορωνοϊού. Χάρη στα πολύ γρήγορα αντανακλαστικά της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της δικής μας επιτροπής Στέλλας Κυριακίδου, η εμβολιαστική κάλυψη κατά του κορωνοϊού έχει προωθηθεί σε πολύ μεγάλο βαθμό σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Είναι πλέον στατιστικά, αλλά και πρακτικά αποδεδειγμένο ότι το εμβόλιο σώζει ζωές.

Και είναι για αυτό ακριβώς τον λόγο που το 2021 μειώθηκαν κατά πολύ και σε παγκόσμιο επίπεδο τα αυστηρά lockdowns, άνοιξε το παζάρι και μπήκε ξανά σε τροχιά λειτουργίας η παγκόσμια οικονομία. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο λειτουργήσε θετικά και η δική μας μικρή και ευέλικτη οικονομία, η οποία για ακόμη μια φορά με τη συνετή οικονομική διαχείριση αυτής της κυβέρνησης, αλλά, κυρίτερα, με τις θυσίες της πλειοψηφίας της κοινωνίας, η οποία συμμορφώνεται με τα μέτρα και το εμβολιαστικό πρόγραμμα, εξέρχεται από την οικονομική κρίση. Με βάση τις εκτιμήσεις του Υπουργείου Οικονομικών, η οικονομία το 2021 μπαίνει σε τροχιά ανάπτυξης, γύρω στο 5,5% του ΑΕΠ, πολύ πιο πάνω από τον μέσο όρο της Ευρωζώνης, με αναπτυξιακές προοπτικές γύρω στο 3-4% του ΑΕΠ για τα επόμενα χρόνια.

Το ποσοστό ανεργίας, που είναι πάρα πολύ σημαντικό εδώ, συνεχίζει την πτωτική του τάση και η εκτίμησή του για το 2021 είναι γύρω στο 7,5%, κάτω από τον μέσο όρο της Ευρωζώνης, που είναι 8,4%. Για το 2022 η πρόβλεψη για την ανεργία είναι 6,7%, πλησιάζοντας επιτέλους τις συνθήκες πλήρους απασχόλησης και κατ'επέκταση την εφαρμογή του κατώτατου μισθού για όλα τα επαγγέλματα εντός του 2022, όπως έχει ήδη εξαγγείλει και η ίδια η Υπουργός Εργασίας. Το δημοσιονομικό ισοζύγιο παραμένει ελλειμματικό λόγω των αυξημένων δαπανών για αντιμετώπιση βεβαίως της πανδημίας, με την προοπτική όμως για τη δημιουργία πλεονασμάτων εντός των επόμενων ετών, ενώ το δημόσιο χρέος είναι σταθερά σε πτωτική πορεία, πλησιάζοντας το 107% του ΑΕΠ για το 2021 και με προοπτική για κάτω του 100% για το 2022.

Σε αυτό ακριβώς το σημείο αναγνωρίζουμε ένα από τα μεγαλύτερα μαθήματα που πήραμε στα πλαίσια της πανδημίας, δηλαδή της συνετής, νοικοκυρεμένης οικονομικής διαχείρισης σε ήρεμους καιρούς, για να έχει μια κυβέρνηση αυτό το κομπόδεμα που όλοι λέμε, αλλά και τη δυνατότητα να δανειστεί από τις διεθνείς αγορές με μηδενικά επιτόκια, για να στηρίξει τους πολίτες της στις δύσκολες εποχές, όπως αυτή που διανύουμε σήμερα. Λόγω αυτής της ορθολογιστικής προσέγγισης, η κυβέρνηση είχε την ευχέρεια να στηρίξει τον ιδιωτικό και πλέον παραγωγικό τομέα της οικονομίας μας μέσω ενός μεγάλου αριθμού σχεδίων. Ενδεικτικά, αναφέρω ότι η κυβέρνηση επιδόθηκε κατά 60% τον μισθό για περίπου διακόσιες δέκα χιλιάδες εργαζόμενους με συνολικό κόστος €760 εκατομ., ενώ στηρίχθηκαν χιλιάδες επιχειρήσεις με εφάπαξ χορηγία συνολικού ύψους €160 εκατομ. Αυτή η οικονομική στήριξη του ιδιωτικού τομέα, η οποία υπήρξε η μεγαλύτερη σε εμβέλεια από την καταβολή της Κυπριακής Δημοκρατίας, είναι αυτή που διατήρησε τις θέσεις εργασίας και είναι αυτή που συγκράτησε την ανεργία και τον ρυθμό ύφεσης. Και επειδή δεν έχουμε εξέλθει ακόμη από την πανδημία και υπάρχει ακόμη ο παράγοντας αβεβαιότητα όπως όλοι αναγνωρίζουμε, θα πρέπει όλοι μας να είμαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί, όταν προωθούμε εισηγήσεις για περιορισμό εσόδων του κράτους ή αύξησης των δαπανών.

Άμεσα λειτούργησε και ο μηχανισμός αντίδρασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την οικονομική στήριξη

των κρατών μελών με την προώθηση του μεγαλεπήβολου Σχεδίου Ανάκαμψης για την Ευρώπη, το «NextGenerationEU», με διαθέσιμα κονδύλια ύψους €810 δις. Σ' αυτό το πλαίσιο η κυβέρνηση ετοίμασε ένα πολύ φιλόδοξο και ελπιδοφόρο Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας για την κυπριακή οικονομία, με μια δέσμη σχεδόν εκατόν τριάντα τριών παρεμβάσεων και με στόχο την άντληση κονδυλίων ύψους €1,2 δις ευρώ. Ο κρατικός προϋπολογισμός του 2022 -αυτός που το ΑΚΕΛ λέει ότι θα καταψηφίσει- έχει ετοιμαστεί λαμβάνοντας αυτό το σχέδιο υπόψη, με μια σειρά από σημαντικά έργα και δράσεις, που θα διαμορφώσουν την Κύπρο του 2030. Μια Κύπρο πιο πράσινη, μια Κύπρο πιο ανθεκτική, πιο ψηφιακή, μια Κύπρο με ένα θωρακισμένο σύστημα υγείας και με ενδυναμωμένη κοινωνική συνοχή.

Η άντληση των κονδυλίων από το Ταμείο Ανάκαμψης είναι βεβαίως συνδεδεμένη για ακόμη μια φορά με την έγκριση μεγάλων και σημαντικών μεταρρυθμίσεων και νομοθετημάτων, γι' αυτό καλούμαστε για ακόμη μια φορά ως Βουλή των Αντιπροσώπων να πράξουμε το αυτονόητο, να στηρίξουμε δηλαδή μεταρρυθμίσεις, όχι επειδή θα αντλήσουμε έναν πολύ μεγάλο αριθμό κονδυλίων -που και αυτός είναι ένας πολύ σημαντικός λόγος- αλλά, κυριότερα, επειδή κάνουν καλό για τον τόπο και τους συμπολίτες μας.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η κυβέρνηση Αναστασιάδη διαχειρίζεται αυτή την πρωτόγνωρη πανδημία εδώ και περίπου δύο χρόνια με ουσιαστικά αποτελέσματα στην αντιμετώπιση των κυμάτων της πανδημίας και με το κόστος στον τομέα της υγείας να έχει ανέλθει στα €125 εκατομ., περισσότερα από το προϋπολογισμένο ποσό για το 2021. Παρ' όλες τις αρχικές αδυναμίες -που τις αναγνωρίζουμε- τις οποίες εξάλλου είχαν αντιμετωπίσει και όλες οι χώρες του κόσμου, για ακόμη μία φορά το έργο της κυβέρνησης όντως κρίνεται με βάση τα αποτελέσματα μέχρι σήμερα. Η Κύπρος έχει προχωρήσει πολύ ικανοποιητικά στην εμβολιαστική κάλυψη του πληθυσμού της που είναι δικαιούχοι, μάλιστα και με την τρίτη δόση του εμβολίου, διαδικασία η οποία ενισχύεται ιδιαίτερα από τα κέντρα εμβολιασμού ελεύθερης προσέλευσης, τα λεγόμενα «walk in».

Η Κύπρος είχε από τα λιγότερα lockdowns με τη λιγότερη διάρκεια, ακριβώς γιατί η συντριπτική πλειοψηφία των πολιτών συμμορφώνονται με τα μέτρα. Επιπλέον, η χώρα μας έχει αυτή τη στιγμή από τα χαμηλότερα ποσοστά μεταδοτικότητας, αλλά και ποσοστά θανάτου αναλογικά με τον πληθυσμό, κάτι που δεν πρέπει να θεωρείται καθόλου αυτονόητο και οφείλεται στη σωστή διαχείριση του συστήματος, αλλά και στους γιατρούς, στους νοσηλευτές, αλλά και στους επιδημιολόγους μας, τους οποίους ευχαριστούμε για ακόμη μια φορά για όλες τους τις θυσίες. Οι προκλήσεις είναι βεβαίως ακόμη εκεί, καθώς την παρούσα φάση διανύουμε ακόμη ένα κύμα της πανδημίας, το οποίο δεν επιτρέπει κανέναν εφησυχασμό, και αυτό το κύμα μπορεί να γκρεμίσει όλα όσα μαζί κτίσαμε για τόσο καιρό, εάν προχωρήσουμε σε χαλάρωση.

Εδώ λοιπόν εντοπίζεται το μεγαλύτερο μάθημα που έχουμε πάρει από την υγειονομική κρίση, η ανάγκη για ένα αποτελεσματικό και λειτουργικό σύστημα υγείας. Η Κύπρος έχει ήδη εφαρμόσει το ΓΕΣΥ, τη μεγαλύτερη κοινωνική μεταρρύθμιση που έγινε ποτέ στον τόπο μας, από τον Ιούνιο του 2019. Η πανδημία που κτύπησε τη χώρα μας τον Μάρτιο του 2020 λειτούργησε ως ένα στρες τεστ για το ΓΕΣΥ, αλλά και για τα κρατικά μας νοσηλευτήρια και οφείλουμε να τονίσουμε ότι αυτό έγινε με θετικό πρόσημο. Αυτό εξάλλου διαφάνηκε και κατά την εφαρμογή της δεύτερης φάσης του ΓΕΣΥ τον Ιούνιο του 2020, η οποία προωθήθηκε χωρίς καμία καθυστέρηση μέσα στην έξαρση της πανδημίας.

Σε αντίθεση με την ισοπεδωτική αντιπολίτευση του ΑΚΕΛ στον τομέα της υγείας που ακούσαμε πριν λίγο, τα κρατικά μας νοσηλευτήρια άντεξαν και αντέχουν στην πίεση, παρ' όλες τις δυσκολίες, που αναγνωρίζουμε βεβαίως ότι υπάρχουν στα θέματα αυτονομίας. Επί της παρούσας διακυβέρνησης διπλασιάστηκαν οι δαπάνες για τη δημόσια υγεία, αυξήθηκε ο αριθμός των ιατρών και των νοσηλευτών και παραχωρήθηκαν σημαντικά μισθολογικά ωφελήματα.

Για αντιμετώπιση της πανδημίας να πω κάποια πράγματα που έκανε ο ΟΚΥΠΥ, γιατί κάποιοι φαίνεται τα ξεχνούν. Προχώρησε στη δημιουργία νέων μονάδων εντατικής θεραπείας, έγινε διαμόρφωση κλινικών για νοσηλεία ασθενών με κορωνοϊό σε θαλάμους απομόνωσης. Προωθήθηκαν ιατρεία ταχείας νοσηλείας, καταβάλλονται προσπάθειες και για την κατάλληλη προετοιμασία όλων των ΤΑΕΠ και αντιμετωπίζεται η υποστελέχωση σε νευραλγικά πόστα. Παράλληλα, η πανδημία ανέδειξε και άλλα σημαντικά θέματα, τα οποία λαμβάνονται υπόψη και από το Υπουργείο Υγείας και από τον ΟΚΥΠΥ, όπως η κατάλληλη εκπαίδευση του προσωπικού σε θέματα πανδημίας, η ανάγκη για δημιουργία αποθεμάτων αναλώσιμων και εξοπλισμού, η εφαρμογή πρωτοκόλλων σε όλα τα επίπεδα και η προώθηση του e-health. Εξαιρετικής σημασίας από ό,τι διαφάνηκε είναι και η συνεργασία μεταξύ ιδιωτικού και δημόσιου τομέα για αντιμετώπιση των πολύ σοβαρών μη covid περιστατικών. Μέχρι σήμερα, έχουν μεταφερθεί περίπου 5 200 ασθενείς στον ιδιωτικό τομέα με έξοδα της κυβέρνησης. Τα πιο πάνω δεδομένα καταδεικνύουν τη μεγάλη σημασία της εφαρμογής του ΓΕΣΥ στη χώρα μας, ιδιαίτερα αυτή την κρίσιμη εποχή, ενός ΓΕΣΥ το οποίο όλοι οφείλουμε να στηρίξουμε και να διασφαλίσουμε ότι εφαρμόζεται σωστά και χωρίς παρεκκλίσεις από τη νομοθεσία που έχουμε σχεδόν όλοι ψηφίσει.

Ως Δημοκρατικός Συναγερμένος, έχουμε υπερτονίσει ότι, για να υπάρχει αυτό το ΓΕΣΥ και στα χρόνια που έπονται, θα πρέπει να γίνουν κάποιες διορθωτικές κινήσεις που θα διασφαλίζουν τη βιωσιμότητά του, χωρίς αυτό να αλλάζει με οποιονδήποτε τρόπο τη φιλοσοφία και αρχιτεκτονική του ΓΕΣΥ. Η περαιτέρω αντιμετώπιση των

καταχρήσεων που παρατηρούνται τόσο από ιατρούς όσο και από πολίτες θα οδηγήσει σε σημαντικές εξοικονομήσεις για ενίσχυση του συστήματος. Η αλλαγή του συστήματος αμοιβής των προσωπικών γιατρών από το κατά κεφαλήν σύστημα αμοιβής σε ένα μικτό σύστημα, το οποίο θα περιλαμβάνει και ένα ποσοστό της αμοιβής, στη βάση ποιοτικών κριτηρίων όχι μόνο δεν είναι ενάντια στη φιλοσοφία του ΓΕΣΥ, αλλά θα αντιμετωπίσει και άλλα πρακτικά προβλήματα, όπως το να έχει το κίνητρο ένα προσωπικός γιατρός να εξυπηρετήσει καλύτερα τον ασθενή. Βεβαίως, ο πλέον σημαντικός παράγοντας για τη βιωσιμότητα του ΓΕΣΥ -κάτι που λέμε καθημερινώς- είναι η ουσιαστική διοικητική και οικονομική αυτονομία των κρατικών νοσηλευτηρίων, χωρίς να χρειάζεται η οικονομική στήριξη από το κράτος, κάτι που συμβαίνει δυστυχώς σήμερα. Και όσοι εσκεμμένα προβάλλουν κωλύματα προς αυτή την κατεύθυνση, δηλαδή της αυτονομίας, είναι αυτοί που ουσιαστικά καταστρατηγούν το ΓΕΣΥ που έχουμε ψηφίσει.

Τέλος, αποτελεί αδήριτη ανάγκη για όλους μας, νομίζω, η ψήφιση νομοθετικής ρύθμισης που θα τροποποιεί τις συμφωνίες μεταξύ ΟΑΥ και ιδιωτικών νοσηλευτηρίων στη βάση της νομικής γνωμάτευσης του Γενικού Εισαγγελέα, ούτως ώστε να διασφαλίσουμε ότι δεν υπάρχουν παρεκκλίσεις από την υφιστάμενη νομοθεσία.

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Σε αυτά τα έδρανα και σε αυτό το βήμα βρισκόμαστε κατόπιν εντολής του λαού. Αυτός είναι η κινητήριος δύναμή μας και για αυτόν εργαζόμαστε. Γι' αυτό και οφείλουμε να προωθήσουμε εκείνες τις πολιτικές οι οποίες είναι ωφέλιμες, βελτιώνουν την καθημερινότητα των πολιτών και δημιουργούν το αίσθημα της ικανοποίησης των αναγκών τους. Σε αυτό ακριβώς το επίπεδο κινούνται και οι δικές μας δράσεις. Δίνουμε ιδιαίτερη έμφαση στο θέμα της υγείας.

Πρόσφατα, καταθέσαμε αυτεπάγγελτο θέμα προς συζήτηση για τη διεξαγωγή μελέτης για δημιουργία κέντρου μεταμόσχευσης μυελού των οστών στην Κύπρο με απώτερο στόχο τη διευκόλυνση των ασθενών και των οικογενειών τους φυσικά, απαλείφοντας έτσι τις δυσκολίες που απορρέουν από την πολύμηνη μετάβασή τους στο εξωτερικό, αλλά και το κόστος που επωμίζονται τόσο οι ίδιοι όσο και το κράτος. Η Κύπρος μας έχει την τιμή να συγκαταλέγεται στις πρώτες χώρες παγκοσμίως σε αναλογία πληθυσμού όσον αφορά εγγεγραμμένους δότες μυελού των οστών και η δημιουργία αυτού του κέντρου θα είναι η συνέχεια της εξαιρετικής δουλειάς που επιτελείται από το Καραϊσκάκειο Ίδρυμα. Μέσα σε αυτά τα πλαίσια κινείται και η πρόταση που καταθέσαμε -πάλι ως αυτεπάγγελτο θέμα προς συζήτηση- για προώθηση της δημιουργίας κέντρου υπατικής κλινικής για ενήλικες, ως συνέχεια βεβαίως του Παιδιατρικού Κέντρου Ύπατος.

Σε αυτό το σημείο θέλω να θυμίσω στο ΑΚΕΛ ότι ήταν δική μας η εισήγηση για επέκταση του πληθυσμιακού προγράμματος μαστογραφικού ελέγχου από τα πενήντα στα σαράντα πέντε έτη, κάτι που εξήγγειλε πριν λίγες βδομάδες ο ίδιος ο υπουργός -και τον οποίο συγχαίρουμε- και δική μας διαχρονική εισήγηση είναι η επέκταση αυτού του προγράμματος από τα εξήντα εννιά έτη, όχι τα εξήντα πέντε, στα εβδομήντα πέντε έτη. Επίσης, έχουμε εισηγηθεί εδώ και δύο χρόνια η διεξαγωγή του μαστογραφικού ελέγχου, αλλά και του ΠΑΠ τεστ να γίνεται κάθε έτος και όχι κάθε δύο χρόνια και ευελπιστούμε ότι θα εισακουστεί στα πλαίσια της ενίσχυσης της πρόληψης. Δώσαμε επίσης έμφαση στα προβλήματα που προκύπτουν στο Μακάρειο Νοσοκομείο. Με δική μας πρωτοβουλία και με τη στήριξη όλων των κομμάτων βεβαίως συζητήσαμε την άμεση ανάγκη για περαιτέρω στελέχωση και επέκταση της Μονάδας Νεογνών Εντατικής Νοσηλείας και επίσης την έναρξη του έργου για τη δημιουργία ΤΑΕΠ για τα παιδιά στο Μακάρειο Νοσοκομείο. Επιπρόσθετα, συζητήσαμε και το θέμα της ένταξης των ΤΑΕΠ των ιδιωτικών νοσηλευτηρίων στο ΓΕΣΥ, το οποίο θεωρούμε ότι θα μειώσει σε σημαντικό βαθμό τη συμφόρηση των ΤΑΕΠ στα κρατικά νοσηλευτήρια.

Παράλληλα, ύψιστης σημασίας θεωρούμε την ανάγκη για επικαιροποίηση της Εθνικής Στρατηγικής για τον Καρκίνο, που σε συνάρτηση με τη δημιουργία του Εθνικού Ινστιτούτου Καρκίνου θα αναβαθμίσει τις παρεχόμενες κρατικές υπηρεσίες πρόληψης, θεραπείας και ανακουφιστικής φροντίδας προς τους καρκινοπαθείς μας. Πολύ υψηλά στις προτεραιότητές μας θέτουμε και τα θέματα της ψυχικής υγείας, της ανέγερσης του Νέου Νοσοκομείου Αθαλάσσας και σε αυτό το πλαίσιο μεγάλης σημασίας είναι για μας και η επίστευση του νομοσχεδίου για την κοινοτική φροντίδα ψυχικής υγείας, το οποίο θα ρυθμίσει ακριβώς αυτά τα θέματα. Επιπρόσθετα, εκκρεμεί ακόμη ενώπιον της Βουλής των Αντιπροσώπων η πρότασή μας που προνοεί την παροχή προτεραιότητας σε δημόσιους και ιδιωτικούς χώρους που εξυπηρετούν κοινό για τις ευάλωτες ομάδες, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρία, η οποία εντάσσεται στο πλαίσιο των προτεραιοτήτων για στήριξη των ΑμεΑ που έθεσε η Πρόεδρος της Βουλής για τη νέα κοινοβουλευτική ημερίδα.

Τέλος, βεβαίως, εξίσου σημαντικές είναι και οι προσπάθειές μας για περαιτέρω προώθηση πολιτικών που διευκολύνουν τα θέματα μητρότητας και συμβάλλουν στην αντιμετώπιση της υπογεννητικότητας και υπογονιμότητας στον τόπο μας. Πολιτικές όπως η παραχώρηση της δυνατότητας σε μονήρη άτομα να αποκτήσουν παιδί με παρένθετη μητέρα, η δημιουργία επιτέλους χώρων θηλασμού σε δημόσιους και εργασιακούς χώρους και σύντομα η αναθεώρηση της νομοθεσίας για την ιατρικώς υποβοηθούμενη αναπαραγωγή.

Σε αυτό το σημείο να μου επιτρέψετε ως προερχόμενης από τη δυτική Λευκωσία, με καταγωγή από το

Ακάκι, να εκφράσω τη μεγάλη μου ικανοποίηση και τα συγχαρητήρια στον Υπουργό Μεταφορών για τη χθεσινή προκήρυξη του δρόμου Αστρομερίτη-Ευρύχου, ενός έργου που θα αναβαθμίσει σε τεράστιο βαθμό την ποιότητα ζωής των κατοίκων της περιοχής της Σολέας.

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Προτού κλείσω την ομιλία μου, έχω την υποχρέωση, αλλά και το καθήκον ως μία από τις οκτώ βουλευτριες αυτού του σώματος να αναφερθώ στο ιστορικό γεγονός της εκλογής της Αννίτας Δημητρίου, της δικής μας Αννίτας, στο δεύτερο τη τάξει πολιτειακό αξίωμα της Κυπριακής Δημοκρατίας, αυτό της Προέδρου της Βουλής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Έχετε ολοκληρώσει τον χρόνο σας.

ΣΑΒΙΑ ΟΡΦΑΝΙΔΟΥ:

Όχι, ακόμα. Έχω ακόμα κάποια δευτερόλεπτα, αλλά κάποιιοι έχουν πάρει και ένα λεπτό περισσότερο!

Ένα άτομο νέο, ικανό, το οποίο είναι και γυναίκα και το οποίο με την εκλογή της σηματοδότησε μια νέα εποχή στα πολιτικά δρώμενα της Κύπρου, ιδιαίτερα για τα θέματα της ισότητας των δύο φύλων. Μια εκλογή ορόσημο, η οποία έδωσε ελπίδα, δύναμη και αισιοδοξία στις γυναίκες ότι οι στόχοι, όσο υψηλά και αν είναι, μπορούν να γίνουν πραγματικότητα.

Κλείνοντας την ομιλία μου, θέλω να ευχαριστήσω τη Διεύθυνση Προϋπολογισμού του Υπουργείου Οικονομικών, τους οποίους γνωρίζω πάρα πολύ καλά, και όλα τα υπουργεία βεβαίως για την κατάρτιση και συζήτηση του Κρατικού Προϋπολογισμού του 2022.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες δε θα μπορούσα να μην πω στη γραμματεία της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού, στον Κωνσταντίνο, στη Σταυρούλα και στον Αντώνη, αλλά να μου επιτρέψετε και ιδιαίτερες ευχαριστίες στη γραμματεία της επιτροπής Υγείας, της οποίας προεδρεύω λόγω της έκτακτης ανάγκης, στην Ελβίρα και στη Μιράντα μας για την εξαιρετική συνεργασία και στήριξη.

Τέλος, να μου επιτρέψετε να πω το πιο μεγάλο «ευχαριστώ» και αυτό από καρδιάς στο δεξί μου χέρι, αλλά και στο αριστερό μου πολλές φορές, στον δικό μου κοινοβουλευτικό συνεργάτη, στον Στέφανο Καραολή, ο οποίος είναι δίπλα μου σε κάθε βήμα και με τον οποίο έχουμε δημιουργήσει μια πολύ δυνατή ομάδα, με στόχο πάντοτε να προωθούμε πολιτικές που βελτιώνουν και αναβαθμίζουν την ποιότητα ζωής των συμπολιτών μας.

Βεβαίως, θέλω να ευχαριστήσω και όλη την κοινοβουλευτική ομάδα του Δημοκρατικού Συναγερμού και τον κοινοβουλευτικό μας εκπρόσωπο για τη στήριξή μας.

Θέλω να κλείσω και κλείνω με το ίδιο αισιόδοξο μήνυμα που έκλεισα και την περσινή μου ομιλία, ότι σύντομα με τη βοήθεια της επιστήμης η ανθρωπότητα θα δει καλύτερες μέρες. Και είμαι σίγουρη πως για ακόμη μια φορά ενωμένοι, παρ' όλες τις διαφορές μας, θα ξεπεράσουμε και αυτή τη δυσκολία.

Εύχομαι σε όλους καλές γιορτές, με προσοχή, υπομονή και πίστη!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Καλές γιορτές!

Κυρία Ορφανίδου, ευχαριστούμε πάρα πολύ.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σε αυτό το σημείο θα διακόψουμε, για να συνεχίσουμε στις 3.30 μ.μ.

Ευχαριστώ πάρα πολύ για την υπομονή σας.

(Ωρα διακοπής: 2.08 μ.μ.)

(Ωρα επανέναρξης: 3.30 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ)

Πρώτος ομιλητής για την απογευματινή σύνοδο είναι ο κ. Γιαννάκης Γαβριήλ.

Να ετοιμάζεται ο κ. Σωτήρης Ιωάννου.

ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ ΓΑΒΡΙΗΛ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Θα αρχίσω τη φετινή μου ομιλία με μια φράση που μου είπε πρόσφατα μια φίλη κτηνοτρόφος: «Φίλε

Γιαννάκη, το γάλα που παράγουμε είναι άσπρο, κάτασπρο αλλά η ψυσιή μας μαύρη, κατάμαυρη», φράση που αποδίδει με τον καλύτερο τρόπο την απόγνωση και τη ζοφερή πραγματικότητα που βιώνει ο κτηνοτροφικός και αγροτικός μας κόσμος.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Όλοι κρινόμαστε από τα αποτελέσματα και τα αποτελέσματα της εννιαετούς διακυβέρνησης Αναστασιάδη-Συναγερμού είναι επιεικώς απογοητευτικά για τον αγροτικό κόσμο. Η αποτελεσματικότητα και η αποδοτικότητα ενός προϋπολογισμού αντανακλάται στους δείκτες του υπό αναφορά τομέα και για το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος οι βασικοί δείκτες είναι αμείλικτοι για τις επιδόσεις της κυβέρνησης τα τελευταία χρόνια. Το ποσοστό συμβολής του γεωργικού τομέα στο ΑΕΠ της χώρας, 1,8%, ο αριθμός των απασχολούμενων στον τομέα, 16 800 άτομα, το ποσοστό αυτών στο εργατικό δυναμικό, 3,8%, παραμένουν στην καλύτερη περίπτωση στάσιμοι την τελευταία εννιαετία.

Την ίδια ώρα, οι προβλέψεις προδιαγράφονται δυσοίωνες, αφού ο μόνος δείκτης που τραβά προς τα πάνω, το τελευταίο ειδικά διάστημα με ιλιγγιώδεις ρυθμούς, είναι το κόστος παραγωγής, σε αντίθεση με το διαθέσιμο εισόδημα των γεωργών και των κτηνοτρόφων, που συνεχώς μειώνεται. Οι τιμές για το ηλεκτρικό ρεύμα, καύσιμα, φυτοφάρμακα, γεωργικά χρεϊώδη, πρώτες ύλες αυξάνονται καθημερινά, ενώ την ίδια ώρα τα εισοδήματα των ανθρώπων του μόχθου και της βιοπάλης, που ποτίζουν νυχθημερόν με τον ιδρώτα τους την κυπριακή γη, δυστυχώς παραμένουν στάσιμα. Η άνευ προηγουμένου αύξηση του κόστους των πρώτων υλών η οποία πλήττει τον αγροτικό κόσμο και ιδιαίτερα τους κτηνοτρόφους οφείλεται εν μέρει και στις διεθνείς συνθήκες, αλλά και η κυβέρνηση φέρει ασήκωτες ευθύνες.

Ειδικά για τον κλάδο της κτηνοτροφίας φέρει ακεραία την ευθύνη για τις πολιτικές που ακολούθησε στον τομέα των σιτηρών τα τελευταία χρόνια. Παρά τις προειδοποιήσεις μας ότι οι επιλογές της κυβέρνησης θα οδηγούσαν και τον τομέα των σιτηρών με μαθηματική ακρίβεια σε ολιγοπωλιακές επικίνδυνες καταστάσεις, η κυβέρνηση επέλεξε να παραδώσει τον τομέα της εμπορίας των σιτηρών σε ένα μικρό ολιγοπώλιο ελάχιστων εισαγωγέων, που μετριούνται στα δάκτυλα του ενός χεριού. Μόλις μερικούς μήνες μετά, μετρούμε ήδη τα αποτελέσματα. Αυξήσεις στις τιμές, ελλείψεις προϊόντων και αποθεμάτων και εκατοντάδες κτηνοτρόφοι ένα βήμα πριν από την έξοδο.

Αν δεν αντιμετωπιστεί η κρίση αυτή, ενδεχομένως να ακυρώσει την επιτυχία της κατοχύρωσης του χαλλουμιού ως ΠΟΠ και να πλήξει τη δυνατότητά μας να ανταποκριθούμε στις προοπτικές που αυτή διανοίγει. Έξι χρόνια μετά την κατάθεση του φακέλου για το χαλλούμι και με το προϊόν να έχει ήδη κατοχυρωθεί ως ΠΟΠ -εξέλιξη την οποία χαιρετίζουμε ως πολύ θετική- τα διαθέσιμα στοιχεία δημιουργούν προβληματισμό για τη δυνατότητά μας να ανταποκριθούμε στις απαιτήσεις της κατοχύρωσης. Ενδεικτικό είναι ότι τα στοιχεία δείχνουν μείωση της παραγωγής αιγοπρόβειου γάλακτος παρά τις βαρύνουσες δηλώσεις της κυβέρνησης για ενίσχυση της παραγωγικής δυνατότητας του κλάδου. Την ώρα που οι κτηνοτρόφοι θα έπρεπε να αντικρίζουν το μέλλον με αισιοδοξία από τις προοπτικές που διανοίγει η κατοχύρωση του χαλλουμιού ως ΠΟΠ, βρίσκονται σε απόγνωση βλέποντας τις τιμές των σιτηρών σχεδόν να διπλασιάζονται, τις τιμές των τελικών προϊόντων να αυξάνονται, ενώ οι ίδιοι δε λαμβάνουν ούτε ένα σεντ αύξηση.

Η κυβέρνηση Αναστασιάδη-Δημοκρατικού Συναγερμού στην πορεία της επέδειξε μια αξιομνημόνευτη επιμονή και στοχοπροσήλωση στο ξήλωμα θεσμών που στήριξαν διαχρονικά τους αγρότες. Δυσκολεύομαι πραγματικά να σκεφτώ αν έχει απομείνει οποιοσδήποτε φορέας, οποιαδήποτε δομή προς όφελος του αγροτικού κόσμου που να μην τον έχει αποδομήσει και διαλύσει η παρούσα κυβέρνηση. Μετά τον συνεργατισμό, τον ΟΓΑ, τελευταίο θύμα ήταν η Επιτροπή Σιτηρών. Οφείλουμε ωστόσο να σημειώσουμε με θετικό πρόσημο τη μεταρρύθμιση που έγινε στον τομέα της γεωργικής ασφάλισης και η οποία είχε τη σθεναρή υποστήριξη από το ΑΚΕΛ και τον αγροτικό κόσμο, παρά τις αρχικές προθέσεις της κυβέρνησης και την επιμονή της για πέντε χρόνια για διάλυση του θεσμού και παράδοσή του στις ιδιωτικές ασφαλιστικές εταιρείες. Δε θα κουραστούμε να επαναλαμβάνουμε προς την κυβέρνηση ότι τα ολιγοπώλια που δημιουργούν οι πολιτικές της και η παράδοση σε αυτά του ρυθμιστικού ρόλου που οφείλει να διατηρεί το κράτος μόνο ζημιά έχουν προκαλέσει στον αγροτικό τομέα, αλλά και στην οικονομία ευρύτερα.

Η πιο πάνω εικόνα είναι η σκληρή πραγματικότητα που βιώνει ο πρωτογενής τομέας της χώρας και η οποία απειλεί να συνθλίψει και να οδηγήσει στην έξοδο από το επάγγελμα όσους απέμειναν να εργάζονται χωρίς ουσιαστικό αντίκρισμα. Η κυβέρνηση οφείλει να λάβει άμεσα μέτρα για αντιμετώπιση του υψηλού κόστους παραγωγής και στήριξης του εισοδήματος των γεωργών. Η καθιέρωση ειδικής ταρίφας χρέωσης του νερού για κτηνοτροφικούς σκοπούς, ειδικής ταρίφας χρέωσης του ηλεκτρισμού, η βελτίωση του σχεδίου στήριξης για τη χρήση πετρελαίου για σκοπούς κίνησης, ώστε να ανταποκρίνεται στο πραγματικό ενεργειακό κόστος των γεωργών, καθώς και η ένταξη σε αυτό όσων γεωργών δε χρησιμοποιούν χρωματισμένο πετρέλαιο είναι εφικτά μέτρα τα οποία θα δώσουν ανάσες στους γεωργούς και οφείλει επιτέλους η κυβέρνηση να εξετάσει.

Την ίδια ώρα, μεταρρυθμίσεις για ενίσχυση της θέσης των αγροτών παραμένουν στο περίμενε. Το νομοσχέδιο που ψηφίστηκε την περασμένη εβδομάδα για πάταξη των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών εις βάρος των γεωργών κινείται προς την ορθή κατεύθυνση, το χαιρετίσαμε, πλην όμως από μόνο του δεν είναι αρκετό.

Απαιτούνται τομές και ένα ευρύτερο πλαίσιο μέτρων, για να υπάρξει ενδυνάμωση της διαπραγματευτικής θέσης των αγροτών στην εφοδιαστική αλυσίδα. Τα στοιχεία ότι οι αγρότες σε πολλές περιπτώσεις αμείβονται με το 25% της τελικής τιμής των προϊόντων μιλούν από μόνα τους. Η λειτουργία δημοπρατηρίου γεωργικών προϊόντων, για να υπάρξει επιτέλους διαφάνεια στον καθορισμό των τιμών, η υποχρεωτική εγγραφή των εμπόρων σε μητρώο, η υποχρεωτική συμβολαιακή γεωργία, η βελτίωση του θεσμού των λαϊκών αγορών, η πιστοποίηση και απονομή σημάτων ποιότητας των κυπριακών προϊόντων, η ενίσχυση και η δημιουργία περισσότερων ομάδων παραγωγών θα συμβάλουν αποφασιστικά προς αυτή την κατεύθυνση και την αύξηση του εισοδήματος των γεωργών.

Μετά τη διάλυση του συνεργατισμού, ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα των γεωργών είναι η εξεύρεση πόρων για συμμετοχή στα διάφορα επενδυτικά προγράμματα. Απαιτείται η εκπόνηση σχεδίων και μηχανισμών, για να έχουν πρόσβαση οι γεωργοί σε χρηματοδοτικά εργαλεία και προγράμματα. Εδώ και χρόνια τα αρδευτικά τμήματα, τα οποία αφορούν ως επί το πλείστον απομακρυσμένες και μειονεκτικές περιοχές της υπαίθρου, αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα βιωσιμότητας. Η διαπίστωση του προβλήματος από την κυβέρνηση δεν είναι αρκετή ούτε μπορούν μπροστά στο βουνό των προβλημάτων να θεωρήσουν ως λύση τα πενιχρά κονδύλια που αποφάσισε να διαθέσει η κυβέρνηση. Πώς μπορούμε χωρίς επίλυση αυτών των προβλημάτων να μιλούμε για κίνητρα εγκατάστασης νέων στην ύπαιθρο;

Μητρώο Αγροτών. Μπορεί να πανηγυρίζει ο πρόεδρος του Δημοκρατικού Συναγερμού, η πραγματικότητα όμως είναι άλλη. Ενώ το ζητούμενο ήταν η κατοχύρωση των επαγγελματιών γεωργών, όπως έχει ψηφιστεί το μητρώο μοιάζει με το μνήμα τ' Άη Νεοφύτου, ενώ και στην πράξη δεν έχει εφαρμοστεί. Ενδεικτικό είναι ότι από τους 32 000 εν δυνάμει δικαιούχους μόνο οι 1 000 αποτάθηκαν για εγγραφή. Χωρίς υπερβολή, όπως είναι αυτή τη στιγμή, είναι μόνο κατ' όνομα μεταρρυθμιση, αφού, αντί να επιλύσει προβλήματα, δημιουργεί πρόσθετα προβλήματα. Το ΑΚΕΛ θα συνεχίσει να συμπαραστέκεται στους αγρότες μας και να στηρίζει οποιοσδήποτε πολιτικές εξυπηρετούν τα καλώς νοούμενα συμφέροντα του αγροτικού κόσμου.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η Αμμόχωστος, από την οποία προέρχομαι, βιώνει από τη μια την αποτελμάτωση του Κυπριακού και τις αρνητικότερες εξελίξεις στην Αμμόχωστό μας και από την άλλη τις συντριπτικές συνέπειες της πανδημίας. Τα χαρακτηριστικά της ελεύθερης περιοχής Αμμοχώστου δε μοιάζουν με καμίας άλλης επαρχίας. Η απόλυτη σχεδόν εξάρτησή της από τον τουρισμό είναι η αιτία για τις δυσμενέστερες συνέπειες που υφίστανται οι κάτοικοί της. Ποιες λύσεις δόθηκαν από την κυβέρνηση; Χιλιάδες εργαζόμενοι επιβιώνουν εδώ και δυο χρόνια με τα πενιχρά επιδόματα, ενώ πολλοί μικρομεσαίοι έχουν βάλει λουκέτο στις δουλειές τους, μη μπορώντας να αντέξουν το βάρος των νοικίων και των άλλων υποχρεώσεων, με την κυβέρνηση απλώς να παρακολουθεί.

Όσον αφορά τα προβλήματα που δημιουργήθηκαν από τον καθορισμό του Γενικού Νοσοκομείου Αμμοχώστου ως Νοσοκομείου Αναφοράς, δε χρειάζεται να πω πολλά. Μιλούν οι ίδιοι οι ασθενείς, οι οποίοι ελλείψει άλλου νοσηλευτηρίου νιώθουν ως πολίτες δεύτερης κατηγορίας, οι οποίοι δε δικαιούνται να ασθενήσουν. Η φωνή απόγνωσης των νεφροπαθών είναι ενδεικτική. Η πανδημία και τα προβλήματα που αυτή έφερε πρέπει να ηχήσει ως συναγερμός για αλλαγή του μονοδιάστατου σχεδιασμού ανάπτυξης της επαρχίας, ο οποίος δημιουργεί ακόμα και εντός της επαρχίας πολίτες και περιοχές δυο ταχυτήτων.

Δε θα κουραστώ να επαναλαμβάνω ότι η ελεύθερη επαρχία Αμμοχώστου δεν εξαντλείται στο παραλιακό μέτωπο. Η επέκταση της τουριστικής σεζόν και η ενίσχυση της ανάπτυξης από διαφορετικές οικονομικές δραστηριότητες δεν επιτυγχάνονται με ευκολία. Απαιτούνται έργα και πολιτικές ισόρροπα κατανομημένα σε ολόκληρη την επαρχία, ώστε τα οφέλη από τον τουρισμό να διαχυθούν σε όλους. Αθλητικές εγκαταστάσεις, όπως κολυμβητήριο και γήπεδα, θα ενισχύσουν τις προοπτικές του χειμερινού αθλητικού τουρισμού. Ελκυστικά κίνητρα και διευκολύνσεις μέσα από τα σχέδια ανάπτυξης για δημιουργία αγροτουριστικών καταλυμάτων στις αγροτικές κοινότητες θα ωθήσουν προς την ίδια κατεύθυνση και θα δώσουν εναλλακτικές πηγές εισοδημάτων. Η κυβέρνηση πρέπει επιτέλους να εξετάσει σοβαρά το αίτημα για ίδρυση στην επαρχία πανεπιστημιακής σχολής, η οποία θα δώσει ανάσες, θα ενισχύσει τις προοπτικές ανάπτυξης και θα ζωντανέψει την εικόνα εγκατάλειψης της χειμερινής περιόδου.

Κλείνοντας, θέλω να υπογραμμίσω για ακόμη μια φορά ότι, παρά τον θυμό και την απογοήτευσή μας για τις αρνητικές εξελίξεις στο Κυπριακό, για τις οποίες η κυβέρνηση φέρει ασήκωτες ευθύνες, δε θα συμβιβαστούμε ποτέ με την κατοχή, δε θα συμβιβαστούμε ποτέ με τη διχοτόμηση. Ο μόνος δρόμος είναι η επίλυση του προβλήματος και η επανένωση της πατρίδας μας.

Ευχαριστώ πάρα πολύ.

Καλές γιορτές σε όλους!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κύριος Σωτήρης Ιωάννου έχει τον λόγο.

ΣΩΤΗΡΗΣ ΙΩΑΝΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι βουλευτές,

Τι είναι στην πραγματικότητα ο προϋπολογισμός; Ένα συμβόλαιο, μία σύμβαση της κυβέρνησης ότι τα χρήματα που εισπράττει από τους φορολογούμενους, αλλά και από άλλους πόρους θα δαπανηθούν στη βάση της φιλοσοφίας της. Μία φιλοσοφία με την οποία εμείς διαφωνούμε, αφού ούτε η ζωή των συμπολιτών μας βελτιώνεται ούτε έχουμε την αίσθηση ότι υπάρχει προοπτική ανάπτυξης και ασφάλειας μέσω των κονδυλίων που καλούμαστε να ψηφίσουμε.

Σε καμία περίπτωση δεν μπορούμε να κλείσουμε τα μάτια μπροστά στην κατάσταση που επικρατεί έξω στην κοινωνία. Αλλά ούτε και πρόκειται να γίνουμε συνένοχοι στην προσπάθεια πολιτικής εργαλειοποίησης του λαού μας για εξυπηρέτηση κομματικών συμφερόντων. Και λέω εργαλειοποίησης, γιατί χτες και σήμερα το πρωί είδαμε τους βουλευτές του Δημοκρατικού Συναγερμού και του ΑΚΕΛ να επιδίδονται, και οι δύο πλευρές, σε ένα ράλι του ποιος έχει δίκαιο. Αγνοούν όμως και οι δύο πλευρές πως το ΑΚΕΛ μαγείρεψε κατά τη διακυβέρνησή του ό,τι μας σερβίρει σήμερα ο Δημοκρατικός Συναγερμός.

Άλλος ένας προϋπολογισμός για την Κυπριακή Δημοκρατία, ο πρώτος για εμάς τους νέους βουλευτές. Όντας εκτός κοινοβουλίου, ακούγαμε διάφορα για τις δαπάνες του κράτους, αλλά σε καμία περίπτωση δεν πίστευα ότι η πολιτεία σε πολλές περιπτώσεις είναι υπερβολικά και αχρείαστα σπάταλη και σε άλλες βασικές ανάγκες μετράει ένα προς ένα τα ευρώ.

Πολλοί θα θεωρήσουν ότι υπερβάλλω. Ποια είναι όμως η υπερβολή; Ότι το κράτος έχει αποκόψει τη δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη σε παθόντες πολέμου του 1974; Αναφερόμαστε στους ανθρώπους οι οποίοι έχουν θυσιάσει την αρτιμελεία τους για την ελευθερία της Κύπρου. Τι περιμένουμε από αυτούς τους ανθρώπους; Να πεθάνουν; Να τους βάζουμε δάφνινα στεφάνια στον τάφο τους και να δηλώνουμε τον σεβασμό μας; Ο σεβασμός πρέπει να είναι καθημερινός και με πράξεις.

Είναι υπερβολή μήπως ότι, αντί οι ολυμπιονίκες μας και οι επίδοξοι ολυμπιονίκες της Κύπρου να βρίσκονται στα γήπεδα να προπονούνται, τους έχουμε στις επιτροπές της Βουλής να ταλαιπωρούνται για τα κονδύλια που έπρεπε να λαμβάνουν και αυτοί και οι ομοσπονδίες τους; Να μας λένε οι άνθρωποι ότι οι εγκαταστάσεις στις οποίες προπονούνται έχουν ελλείψεις και να περιμένουμε, ως η πολιτεία, ότι θα έρθουν οι νέοι να ασχοληθούν με τον αθλητισμό;

Είναι υπερβολή ότι δύο κοινότητες σε ολόκληρη την Κύπρο, στη Λάρνακα, το Κίτι και η Ξυλοτύμπου, έχουν καταθέσει ολοκληρωμένη μελέτη για επέκταση των βιοτεχνικών τους περιοχών, αλλά η απάντηση που λαμβάνουν από το αρμόδιο υπουργείο είναι ότι δεν εγκρίνονται τέτοιου είδους πιστώσεις για τα επόμενα τρία χρόνια; Με δεκάδες βιοτέχνες με τα κλειδιά στα χέρια να βρίσκονται στην ουρά και να περιμένουν την επέκταση έτσι ώστε να εργαστούν; Ακόμη και ο ίδιος ο πρόεδρος του κυβερνώντος κόμματος, σε διάφορες περιόδους τις οποίες είχε, δήλωσε ότι πρέπει να ανοίξουν νέες βιοτεχνικές, αλλά η ίδια η κυβέρνηση το αρνείται πεισματικά. Τελικά σε αυτό τον τόπο ποιος κοροϊδεύει ποιον;

Είναι υπερβολή ότι οι γονείς παιδιών με αναπηρίες μετά τη συμπλήρωση του 21^{ου} έτους της ηλικίας τους, ουσιαστικά τα περιμένουν να πεθάνουν στον καναπέ; Δεν είναι ζητιάνοι, δε θέλουν επιδόματα. Υποδομές χρειάζονται για τα παιδιά τους. Απαιτείται άμεσα η πολιτεία να προχωρήσει σε στήριξη αυτών των ατόμων με τη δημιουργία κρατικών κέντρων ημέρας.

Είναι υπερβολή μήπως ότι έχουν ευνοχηστεί τα σώματα ασφαλείας; Δύο συγκεκριμένα παραδείγματα. Δώδεκα αστυνομικοί σε διαθεσιμότητα, γιατί εκτέλεσαν τις οδηγίες που είχαν για αντιμετώπιση των παράνομων μεταναστών. Και ποιες ήταν αυτές οι οδηγίες; Να μην κατέβουν στη στεριά. Πειθαρχικές διώξεις εναντίον αστυνομικών, γιατί έδρασαν για την καταστολή επεισοδίων, σοβαρών επεισοδίων. Και ποιο ήταν το αμάρτημά τους; Ότι ο πολιτικός κόσμος ήθελε να στρέψει τα βέλη πάνω στους αστυνομικούς, για να αξιοποιήσουν το ζήτημα για κομματικά συμφέροντα. Και αναφερόμαστε σε άτομα τα οποία το πρωί είναι ανακριτές, το μεσημέρι ελέγχουν την τροχαία κίνηση και το βράδυ τούς φοράμε μία αντιοχλαγωγική στολή και τους λέμε: «Πηγαίνετε να καταστείτε σοβαρά επεισόδια». Και αυτών ακριβώς των ατόμων έμειναν για μήνες απλήρωτα τα υπερωριακά τους και άλλα ωφελήματα.

Να συνεχίσουμε για τον κλάδο της αστυνομίας; Σταθμοί υποστελεχωμένοι, εξοπλισμός ελλιπής και απαρχαιωμένος. Την ίδια ώρα το επαγγελματικό τους μέλλον είναι αβέβαιο, αφού σε μεγάλο βαθμό οι προαγωγές και οι προσλήψεις πέφτουν. Αυτό το αστυνομικό σώμα θέλουμε; Θα πρέπει κάποια στιγμή η πολιτεία να απαντήσει σε αυτή την ερώτηση.

Είναι υπερβολή ότι η τρίτη σε πληθυσμό ελεύθερη επαρχία της Κύπρου, η Λάρνακα, απαιτεί κρατικό πανεπιστήμιο στην επικράτειά της, αλλά η πολιτεία αναίρεσε την πολιτική απόφαση που είχε λάβει λόγω οικονομικού κόστους; Είναι υπερβολή ότι στους προσφυγικούς οικισμούς οι πολυκατοικίες βρίσκονται υπό κατάρρευση και ζωές κινδυνεύουν;

Θέλετε να συνεχίσουμε για υπερβολές; Οι εταιρείες διαχείρισης δανείων στις οποίες αυτό το σώμα έδωσε υπερεξουσίες και θέλει να δώσει ακόμη περισσότερες έχουν ξεφύγει σε τέτοιο βαθμό, που διοργανώνουν ακόμη και «black Friday», «red Friday», «green Friday» και ό,τι χρώμα θέλετε. Αναφερόμαστε στις περιουσίες των πολιτών. Είναι ιδιοκτησία τους. Σκεφτείτε πώς θα ένιωθε ο καθένας από εδώ να έμπαινε στο διαδίκτυο και να έβλεπε το σπίτι του να πωλείται σε εξευτελιστική τιμή. Το ίδιο ακίνητο που η συγκεκριμένη εταιρεία τού αρνήθηκε να πουλήσει στο παρελθόν σε πολλαπλάσια τιμή από αυτήν που τελικά το πουλάει.

Είναι υπερβολή ότι η μείωση φορολογιών σε καύσιμα και ηλεκτρισμό περνά μέσα από την πολιτική βούληση της κυβέρνησης; Ας μην κοροϊδευόμαστε! Δεν είναι ζήτημα δημοσιοοικονομικό. Και ένας πρωτοετής φοιτητής οικονομικών γνωρίζει ότι η μειωμένη φορολογία φέρνει αυξήσεις των μισθών, αύξηση στην αγοραστική δύναμη των πολιτών, μείωση στην ανεργία, μείωση στα διαφεύγοντα κέρδη του κράτους και συνολική βελτίωση της οικονομίας.

Είναι μήπως υπερβολή ότι χιλιάδες συμπατριώτες μας χάνουν το ανεργιακό τους, γιατί το νέο μας αυτοματοποιημένο σύστημα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου καταλήγει στα ανεπιθύμητα και δε φτάνει ποτέ στον παραλήπτη ή ότι κάποιιοι εδώ και δύο χρόνια αναμένουν τα επιδόματά τους για τον κορωνοϊό;

Είναι υπερβολή μήπως ότι γίνεται προσπάθεια αύξησης του ορίου συνταξιοδότησης από τα εξήντα πέντε χρόνια στα εξήντα επτά; Όσο για το απαράδεκτο πέναλτι του 12%, να θυμίσουμε τους ανθρώπους του ΑΚΕΛ ότι αυτοί το εφάρμοσαν πρώτοι.

Αντί να συζητούμε όμως τρόπους, για να ανοίξουν νέες θέσεις εργασίας για συμπατριώτες μας, νέους επιστήμονες, που θέλουν να παραμείνουν στη χώρα, τους κλείνουμε περισσότερο την πόρτα. Όλα αυτά ούτε υπερβολές είναι ούτε φαντασιώσεις. Είναι πραγματικότητες στην Κύπρο του 2021 και καταστάσεις που έχουν οδηγήσει τους συμπατριώτες μας στα όρια της φτώχειας και της εξαθλίωσης.

Και βέβαια, πέρα από τα πιο πάνω, το νησί μας ταλαιπωρείται τους τελευταίους μήνες από μία διχόνοια που έχει να ζησει αρκετές δεκαετίες. Τι άλλο βέβαια θα μπορούσε να γίνει, όταν ο εμβολιασμός παιδιών δώδεκα με δεκαοκτώ ετών, αλλά και ενηλίκων είναι πλέον έμμεσα υποχρεωτικός; Όταν οι αποφάσεις διαχωρίζουν τους πολίτες σε εμβολιασμένους και μη; Όταν μαθητές αναγκάζονται για ώρες ολόκληρες να φοράνε μάσκες και, ενώ τα κρούσματα στα δημοτικά σχολεία είναι ελάχιστα, τους επιβάλλεται αυτό το ακατανόητο και ανούσιο μέτρο;

Πώς νιώθετε, κυρίες και κύριοι βουλευτές, που δεν ερωτόμαστε καθόλου γι' αυτές τις αποφάσεις, που επηρεάζουν τις ζωές των συμπολιτών μας; Καταλαβαίνουμε απόλυτα ότι το 2020 υπήρχε μία έκτακτη κατάσταση. Τώρα ποια είναι όμως αυτή η έκτακτη κατάσταση που δεν επιτρέπει στη Βουλή να εξετάζει τα μέτρα; Είναι ειδικό ζήτημα; Όλες οι αποφάσεις την τελευταία περίοδο είναι πολιτικές και δεν εδράζονται σε επιστημονικά κριτήρια. Δεν έχουμε εμπιστοσύνη στους εαυτούς μας να λάβουμε σοβαρές αποφάσεις για το μέλλον; Είναι ζήτημα αμεσότητας; Να έρθουμε εδώ και Κυριακή και Χριστούγεννα και όποτε χρειαστεί, αλλά να ερωτηθούμε, να συζητήσουμε, να ψηφίσουμε, να συναποφασίσουμε.

Κατά τις τελευταίες συνεδριάσεις της ολομέλειας του κοινοβουλίου υπήρχε ένα έντονο κλίμα. Η Βουλή, με μόνη διαφωνία αυτή από τους βουλευτές του ΕΛΑΜ, ενέκρινε κονδύλια εκατομμυρίων για τους παράνομους μετανάστες. Βουλευτές από ορισμένα κόμματα με δάκρυα στα μάτια, εντελώς υποκριτικά, μας επέκριναν και μας αποκάλεσαν ρατσιστές. Έχω να τους πω ότι, ναι, υπάρχει ρατσισμός στην Κύπρο, αλλά προς την αντίθετη κατεύθυνση. Πώς αλλιώς μπορούμε να χαρακτηρίσουμε εκτός από ρατσισμό το ότι μέσω του κρατικού προϋπολογισμού θα εγκρίνουμε κονδύλι εκατοντάδων χιλιάδων για τους Τουρκοκύπριους κατοίκους της Πύλας, οι οποίοι δεν πληρώνουν τις οφειλές τους; Δηλαδή, για να το καταλάβουμε, ο Αντρέας πληρώνει τα κοινοτικά του τέλη, ο Μουσταφά, ο οποίος είναι ο γείτονας του, δεν τα πληρώνει και του τα πληρώνουν οι Ελληνοκύπριοι φορολογούμενοι.

Τι είναι, αν δεν είναι ρατσιστικό, το ότι, για να εγκριθεί μία αίτηση επιδόματος ενός συμπατριώτη μας, χρειάζεται ένας σωρός έγγραφα και εννέα με δέκα μήνες, αλλά ένας ο οποίος έρχεται χωρίς ταυτότητα, χωρίς να γνωρίζουμε το ιστορικό του και τους σκοπούς του, είναι άμεσα δικαιούχος επιδόματος και, αν αργήσουμε λίγες μέρες να του δώσουμε το επίδομα, καταστρέφει το Γραφείο Ευημερίας και απειλεί τη σωματική ακεραιότητα των εργαζομένων; Και όλα αυτά υπό την πλήρη ανοχή και ένοχη σιωπή της πολιτείας.

Δεν είναι μήπως ρατσισμός ο αθέμιτος ανταγωνισμός που δημιουργείται ανάμεσα στην αγορά των κατεχομένων και τη νόμιμη αγορά της Κυπριακής Δημοκρατίας; Είσαι Ελληνοκύπριος; Επιβάλλεται να παρέχεις βιοκαύσιμα. Είσαι Τουρκοκύπριος; Διοχέτευσε την αγορά με όποιο καύσιμο θέλεις.

Τι είναι, αν δεν είναι ρατσιστικό, το ότι τα διδάκτρα των Τουρκοκυπρίων μαθητών σε ιδιωτικές σχολές καταβάλλονται από το κράτος, αλλά των Ελληνόπουλων από τις τσέπες των γονιών τους;

Πώς αλλιώς μπορεί να ονομαστεί, εκτός από ρατσιστικό, το ότι σε σχετική επερώτηση διαπιστώθηκε ότι οι Τουρκοκύπριοι δεν πληρώνουν ούτε τα εξώδικα που τους επιβάλλουν οι δήμοι και η αστυνομία και, για να καλύψουμε την όλη απώλεια, προχώρησε η ολομέλεια της Βουλής, με μόνη διαφωνία αυτή από το ΕΛΑΜ, στην αύξηση των ποινών για τροχαίες παραβάσεις;

Πώς αλλιώς να χαρακτηρίσουμε την απαίτηση του ΑΚΕΛ για δίωξη της δασκάλως Ελένης Σιούφτα, ενώ ταυτόχρονα ο καθηγητής που εξευτέλισε τα ιερά της ορθοδοξίας και της πατρίδας την έβγαλε καθαρή, λόγω μεγάλων αντιδράσεων, και ας παραβίασε τον μισό ποινικό κώδικα; Εκεί όμως είχε τη σθεναρή υποστήριξη του κόμματος της αριστεράς και μπροστά σε αυτή την αντίδραση ακόμη και η πάλαι ποτέ εθνικόφρονη παράταξη υποχώρησε.

Έχοντας όλα τα πιο πάνω υπόψη μου, καταλήγω στο ότι ο μόνος ρατσισμός που υπάρχει είναι εναντίον των Ελλήνων της Κύπρου.

Κύριε Πρόεδρε,

Δεν μπορώ να μην κάνω μία σύντομη αναφορά στην τοποθέτηση του γενικού γραμματέα του ΑΚΕΛ. «Μας θυμίζει ο Πενταδάκτυλος τον Γρίβα», λέει, «και δε χρειάζονται μνημεία». Εκείνο το οποίο θα πρέπει να θυμάται ο κ. Στεφάνου και ο κάθε κ. Στεφάνου σ' αυτό το κράτος είναι ότι οφείλει το αξίωμα που κατέχει στον Διγενή και στη θρυλική ΕΟΚΑ, που την τετραετία του '55-'59, με τον αγώνα και τις θυσίες τους, οδήγησαν στην ίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Κάποιοι με αυτή την τροπολογία θα αναμετρηθούν με την ιστορία, τις θέσεις τους και όσα για χρόνια διακήρυτταν. Εμείς όμως ως η νέα γενιά, θύματα του εμφύλιου διχασμού και των συνεπειών του, δεν πρόκειται να βάλουμε ούτε ένα λιθαράκι στην προσπάθεια διχόνοιας και παραχάραξης της ιστορίας, που τον μόνο που ικανοποιεί είναι τον Τούρκο εισβολέα και τους εχθρούς του ελληνισμού.

Η δική μας θέση γι' αυτό το πολύ μεγάλο ζήτημα, το ιδεολογικό θέμα, είναι πιο ξεκάθαρη από όλους και με αυτήν πορευόμαστε σε κάθε μας στιγμή:

«Κοίταξα πίσω μου και είδα ιστορία.

Αμούστακα παιδιά να γίνονται θυσία.

Πράξεις, πίστη, πρόσωπα και αγώνες.

Η Κύπρος θα 'ναι ορθόδοξη ελληνική για πάντα στους αιώνες».

Καλά Χριστούγεννα στον κόσμο και στην πατρίδα μας καλή λευτεριά!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Ορφανίδης και να ετοιμάζεται ο κ. Κώστα.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ:

Αυτή η πατρίδα είναι ελεύθερη, είναι ανεξάρτητη, γιατί εβρεθήκαν κάποια λεβεντόπαιδα και αγωνιστήκασιν και θυσιαστήκασιν, για να είμαστε σήμερα εμείς ένα ανεξάρτητο κράτος.

Κατά τη διάρκεια των συζητήσεων των προϋπολογισμών όλων των χρόνων επικαλούμαστε όλοι το Δημοκρατικό Κόμμα ως υπεύθυνο κόμμα, αλλά ακόμη και εσείς ουδέποτε ψηφίσατε προϋπολογισμό, όταν δεν κυβερνούσατε.

Την περασμένη χρονιά, όταν για πρώτη φορά δεν ψηφίσαμε τον προϋπολογισμό για τους γνωστούς λόγους, μας αποκαλούσατε «μάγκες», «πρωταθλητές στον λαϊκισμό», «εκβιαστές», «υποκριτές», εσείς οι αμόλυντοι, οι αξιοπρεπείς, που νοιάζεστε μόνο για τον λαό και την πατρίδα, εσείς που δεν έχετε ούτε ένα ψεγάδι! Εφένος θα πείτε ότι είμαστε «υπεύθυνο κόμμα» ξανά;

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Επιτρέψτε μου να ξεκινήσω την ομιλία μου με ένα σχόλιο-υπενθύμιση, όχι σαν αυτό που ακούστηκε εχθές, που επικαλέστηκαν τον Τάσσο τον Παπαδόπουλο, διότι έχουμε σήμερα Πρόεδρο της Δημοκρατίας που είναι εν ζωή.

Ο νυν Πρόεδρος της Δημοκρατίας και τότε πρόεδρος του Δημοκρατικού Συναγερμού Νίκος Αναστασιάδης, στην ομιλία του για ψήφιση του προϋπολογισμού το 2006, είχε δηλώσει ότι θέλει να υποδείξει ότι οι εκάστοτε κυβερνώντες οφείλουν να είναι ανοιχτοί και ανεκτικοί στην άσκηση της κριτικής και να μην την εκλαμβάνουν ως υπονόμηση.

Να σας θυμίσω, συνάδελφοι του κυβερνώντος κόμματος, όταν μιλούσατε για να σπείρετε ανησυχίες, ότι δηλώνατε διαμέσου του στόματος του τότε αρχηγού σας ότι «ο εθνικός στρατηγικός στόχος της ένταξής μας στην Ευρωζώνη φαίνεται να απομακρύνεται σταθερά». Ασφαλώς και διαψευστήκατε στην πορεία.

Παράλληλα, δηλώνατε: «Αυτό που επιβάλλεται με τόλμη να κάνουμε είναι να βρούμε τρόπους μείωσης των σπαταλών και αντιπαραγωγικών δραστηριοτήτων του κράτους». Στην πορεία ανακηρυχθήκατε πρωταθλητές στις αντιπαραγωγικές δραστηριότητες, στον ετσιθελισμό, στην αναξιοκρατία, στα σκάνδαλα, στη ρουσφετολογία και στους παράτυπους διορισμούς.

Λέγατε ότι η κρίση θέλει ηγέτη και διαλύσατε την οικονομία, κουρέψατε τους καταθέτες, τους μισθούς, εξαφανίσατε τη Λαϊκή Τράπεζα και τον συνεργατισμό. Διαλύσατε τις Κυπριακές Αερογραμμές, τα λιμάνια, σμικρύνατε τις συντάξεις. Εσείς οι δεσπότες του αυταρχισμού, κύριε Χατζηγιάννη! Ξεχάσατε ότι όλα είναι δυαδικά, ξεχάσατε ότι όλα είναι ζεύγος αντιθέτων. Ήσουν πρόεδρος της επιτροπής Παιδείας και ελπίζω να κατάλαβες. Ξεχάσατε ότι όλα κινούνται σαν εκκρεμές και το κάθε αποτέλεσμα έχει αιτία.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Το οικονομικό σας μοντέλο και η οικονομική σας πολιτική έχει διευρύνει το χάσμα των πλουσίων προς τα πάνω και το χάσμα των φτωχών προς τα κάτω. Η οικονομική σας τακτική βασίζεται σε εξωγενείς παράγοντες και λειτουργείτε με τρόπο που θα μας οδηγήσει σε μπελάδες. Θεραπεία ουσιαστική όμως δεν έχετε να προσφέρετε.

Οδηγήσατε την κοινή γνώμη στο να ασχολείται με αυτά και η πανδημία να είναι η πρώτη και η καθημερινή είδηση, για να επισκιάζει τα υπόλοιπα που έπρεπε να σας ανησυχούν και να σας απασχολούν. Κατεβείτε κάτω στον λαό να ακούσετε τη δυσαρέσκειά του και όχι να επισκέπτεστε αυτούς που έχετε εξυπηρετήσει. Ακούστε την κραυγή απόγνωσης των γεωργών, των κτηνοτρόφων, των αμπελουργών, όλων όσων ασχολούνται με τη γεωργία και την κτηνοτροφία, των μικρομεσαίων επιχειρήσεων που κρατιούνται με νύχια και με δόντια. Αλήθεια, μήπως γνωρίζετε πόσες μικρομεσαίες επιχειρήσεις έχουν κλείσει τον τελευταίο χρόνο;

Η κομματική αφοσίωση δεν έχει πλέον οπαδούς. Η ρεκλάμα ότι θα ανακοινωθούν μέτρα κατά της διαφθοράς ακούγεται όπως όταν παρακολουθεί κάποιος κωμωδία του Μπένι Χιλ. Σήμερα σε όποιον εκφράσει αντίθετη άποψη με εσάς ή διανοηθεί να προβληματιστεί διαφορετικά βλέπετε γινάτια.

Κύριε Πρόεδρε, λείπει η κ. Τσιρίδου, δεν ξέρω πού τα βρήκε όλα αυτά, αλλά θα ακούσει υποσχέσεις και εξαγγελίες. Έχω κουραστεί να απαριθμώ τις φορές που έχετε εξαγγείλει την ίδρυση πανεπιστημιακών σχολών στη Λάρνακα. Το 2017, λίγους μήνες πριν από τις προεδρικές εκλογές, είχε επαναληφθεί η εξαγγελία σας από τον ίδιο τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας στο μακαριστό Κτήμα Μακένζυ και δόθηκαν διαβεβαιώσεις και οδηγίες στους παρευρισκομένους για την υλοποίηση στην παρουσία των εμπλεκόμενων υπουργών σας. Ακολούθως, το 2018, λίγους μήνες μετά τις εκλογές, είχε γίνει επανάληψη των δηλώσεων, πάλι από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, στον ίδιο ακριβώς χώρο. Μάλιστα, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είχε ανακοινώσει τη λειτουργία των σχολών αυτών αρχικά σε ενοικιαζόμενους χώρους μέχρι την τελική εγκατάστασή τους. Έπειτα όμως, με ζαβολιές του νυν πρύτανη του Πανεπιστημίου Κύπρου, ανακοινώθηκε ότι δε θα γίνουν στον αρχικό χώρο που προγραμματιζόταν, αλλά σε δύο άλλες περιοχές όπου είναι ανέφικτο να εγκατασταθούν. Το μηδενικό ενδιαφέρον από την πρυτανεία διαφάνηκε και όταν συζητήθηκε το όλο θέμα στην αρμόδια επιτροπή Παιδείας, όταν ζήτησα και ενεγράφη για συζήτηση το όλο θέμα. Να υπενθυμίσω ότι αυτή η υπόσχεση είχε δοθεί, πάλι από το στόμα του Προέδρου της Δημοκρατίας, στα εγκαίνια του Δημοτικού Κήπου Λάρνακας. Ως ταφόπλακα στην προσπάθειά μας αυτή ήρθε το κερασάκι στην τούρτα από τον νυν Υπουργό Παιδείας, όταν το 2020 ανακοίνωσε την ακύρωση των σχεδιασμών αυτών και πέταξε το θέμα σε βάθος χρόνου. Για όλες αυτές τις εξαγγελίες είχα πάντοτε ανησυχίες και τις εξέφραζα, σε μια μοναχική πορεία, από την αρχή. Για επιβεβαίωση αυτών που έλεγα, όποιος αμφισβητεί ως προστρέξει στις προηγούμενες ομιλίες μου και στα πάμπολλα δελτία τύπου που εξέδιδα.

Δόθηκαν υποσχέσεις για τη δημιουργία γαλακτοκομικής σχολής στην Αθηνού -κάτι που ήταν ανέφικτο εξαρχής- και όμως δημιουργήσατε πρόσκαιρες εντυπώσεις. Το ίδιο ετάξετε τζιαι στο Δάλι τζιαι στην Περιστερώνα, Αστρομερίτη.

Στο νοσοκομείο Λάρνακας, στο τμήμα της επεμβατικής ακτινολογίας, στις περιπτώσεις που χρειάζεται να γίνουν βιοψίες, παρατηρείται η έλλειψη αναισθησιολόγου, καθώς και του κατάλληλα εξειδικευμένου προσωπικού για διενέργεια αυτών. Το έχω επαναλάβει πάμπολλες φορές χωρίς ουσιαστικό αποτέλεσμα.

Στην εντατική κλινική του νοσοκομείου Λάρνακας για περιπτώσεις με χρόνια νοσήματα παρατηρείται από καιρό έλλειψη εντατικολόγου και αναισθησιολόγου. Η καρδιολογική κλινική δεν μπορεί να προχωρήσει σε επεμβάσεις, όπως επανειλημμένα έχω αναφέρει, και στους αρχικούς σχεδιασμούς της νέας πτέρυγας υπήρχε σχεδιασμός για δημιουργία τέτοιου τμήματος και στην πορεία ως διά μαγείας εξαφανίστηκε.

Η ανάγκη μετακίνησης των ταχυδρομικών υπηρεσιών και από τους τρεις χώρους που λειτουργούν σήμερα με ανάγκασε να εγγράψω το όλο θέμα για συζήτηση στην αρμόδια επιτροπή Μεταφορών της Βουλής. Οι σημερινές τους θέσεις δεν εξυπηρετούν, αντιθέτως ταλαιπωρούν, τους πολίτες με την ανυπαρξία χωρών στάθμευσης, μιας και είναι σε σημεία που δεν έχουν ευκολία προσέλευσης και εξυπηρέτησης. Οι δε συνθήκες που επικρατούν για τους εργαζόμενους κυρίως στο κεντρικό τμήμα είναι πρωτόγονες.

Μετά από εγγραφή του θέματος με δική μου πρωτοβουλία και μετά από πολλές προσπάθειες με τον τότε Υπουργό Παιδείας κ. Χαμπιαούρη πετύχαμε να εξευρεθεί λύση όσον αφορά το καθεστώς της Διανελλείου Τεχνικής Σχολής. Λύσαμε το πρόβλημα. Και τον ευχαριστώ για τη συνεργασία. Όμως τώρα, δύο χρόνια μετά, το Υπουργείο Παιδείας, στο οποίο ανήκει πλέον η κυριότητα του χώρου, δεν έλαβε καμία απόφαση για το μέλλον της ιδιοκτησίας του. Ο χώρος έχει μετατραπεί σε περιοχή ναρκομανών, σε περιοχή με τρωκτικά και με φίδια, τα

οποία έχουν βρει εκεί καταφύγιο. Οι κάτοικοι της περιοχής διαμαρτύρονται. Ολόκληρη η Λάρνακα βλέπει μια περιοχή στον κεντρικό άξονά της να έχει καταστεί χώρος βρομιάς και δυσσομίας.

Κάθε χρόνο έκανα ιδιαίτερη αναφορά, για να δοθούν μέτρα στήριξης και για να γίνουν έργα ανάπτυξης στις κοινότητες της ορεινής περιοχής Λάρνακας. Δυστυχώς, ήρθε η καταστρεπτική πυρκαγιά που διέλυσε τα πάντα. Οι υποσχέσεις που δόθηκαν κυλούν με το χερομύλι και η ανησυχία μου είναι να μην οδηγηθούν σε εγκατάλειψη. Ποιος νέος, ποια νέα και με ποια προοπτική θα συνεχίσει να ζει και να έχει μέλλον στην περιοχή εκεί; Γι' αυτό οι υποσχέσεις πρέπει να υλοποιηθούν και να γίνουν έργα υποδομής και ανάπτυξης, για να κρατηθούν οι νέοι στα χωριά τους.

Η ενοποίηση του παραλιακού μετώπου, από την περιοχή Μακένζυ μέχρι την περιοχή Μενεού καθίσταται αναγκαία όσο ποτέ άλλοτε. Αυτό θα δώσει τεράστιες δυνατότητες για ανάπτυξη και θα λειτουργήσει ευεργετικά για όλη την περιοχή.

Παρατηρούνται καθυστερήσεις στην έναρξη εργασιών για την πρωταρχικής σημασίας δεύτερη φάση κατασκευής δρόμου στη Λάρνακα που να τον συνδέει με τον παρακαμπτήριο δρόμο Αραδίππου προς Δεκέλεια διαμέσου των Λιβαδιών -η γνωστή λεωφόρος Αλέξανδρου Παναγούλη- όμως παρ' όλες τις υποσχέσεις παραμένει στα χαρτιά και καμία προσπάθεια δε γίνεται. Η έναρξη των εργασιών και η κατασκευή θα βοηθήσουν αφάνταστα και στο κυκλοφοριακό, αλλά και στην ανάπτυξη όλης της περιοχής.

Η αθέτηση της υπόσχεσης της κυβέρνησης για δημιουργία παρακαμπτήριου δρόμου από τη βιοτεχνική περιοχή της κοινότητας Ξυλοτύμπου προς τον αυτοκινητόδρομο δημιουργεί προβλήματα σε ολόκληρη τη ζώνη. Το έχετε υποσχεθεί.

Θέλω και ελπίζω η διαδικασία έναρξης κατασκευής της Γ΄ φάσης του δρόμου Λάρνακας-Δεκέλειας αυτή τη φορά να είναι γεγονός και να μην παρουσιαστούν την τελευταία στιγμή προβλήματα που να καθυστερούν την υλοποίηση του έργου. Απλώς να σας θυμίσω ότι αυτό το έργο το έχετε εξαγγείλει δέκα φορές και μάλιστα το ανακοινώσατε μέσα από τα κονδύλια που θα δίδονταν για τη Λάρνακα ως έργα υποδομής -κάτι που δεν έγινε ποτέ- και παίρνατε πρόσκαιρα χειροκροτήματα.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η Κύπρος διαθέτει έναν μεγάλο αριθμό προϊόντων προστατευόμενης ονομασίας προέλευσης, με εξαιρετική και μοναδική ποιότητα, από τη γεωργική μας παραγωγή.

Η προώθηση κυπριακών αγροτικών προϊόντων ήταν ανέκαθεν από τους πιο εξαγωγικούς κλάδους της Κύπρου και η προβολή τους αποτελεί την καλύτερη διαφήμιση για την πατρίδα μας και πρέπει να είναι η προτεραιότητα των αρμοδίων. Χρειάζεται όμως σωστή στρατηγική. Η κυβέρνηση πρέπει να εξεύρει περαιτέρω τρόπους διαφήμισης των προϊόντων αυτών.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η Τουρκία ανενόχλητη συνεχίζει τις παραβιάσεις της στην κυπριακή ΑΟΖ και τα σχέδιά της εις βάρος της Κύπρου. Αλήθεια, έχει δέκα χρόνια και ολόκληρος ο λαός διερωτάται: «Μα, πότε θα μπορέσουμε να πωλήσουμε φυσικό αέριο»; Μόνο τη φλόγα βλέπουμε από μακριά σαν άναμμα αναπτήρα.

Τα πρόσφατα γεγονότα που αφορούν την Αμμόχωστο αποδεικνύουν ότι η Τουρκία δεν είναι χώρα που μπορείς να πειστείς ότι έχει ειλικρινείς σκοπούς και προθέσεις για συνεργασία. Γι' αυτό εμείς οφείλουμε να διαφυλάξουμε τη Δημοκρατία μας, που αποτελεί το βασικό μας όπλο για επιβίωση. Επιβίωση όμως με πίστη στο δίκαιό μας, στα ιδανικά της πατρίδας μας, ό,τι δηλαδή πράττουν όλοι οι λαοί και όλες οι χώρες που αγαπούν πραγματικά την πατρίδα τους.

Με την ευκαιρία θέλω να ευχηθώ σε όλους τους συναδέλφους, σε όλο το προσωπικό της Βουλής, σε όλους τους συνεργάτες τους κοινοβουλευτικούς, όλων των κομμάτων, καλά Χριστούγεννα, καλό νέο έτος και σε ολόκληρο τον κυπριακό λαό.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστούμε, κύριε Ορφανίδη.

Ο κ. Κώστα και να ετοιμάζεται ο κ. Σύκας.

ΚΩΣΤΑΣ ΚΩΣΤΑ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η ανακάλυψη υδρογονανθράκων μπορεί να αλλάξει το μέλλον του τόπου μας. Αυτό που χρειάζεται είναι σωστός και ολοκληρωμένος ενεργειακός σχεδιασμός, ταχύτητα και αποφασιστικότητα.

Ανησυχούμε ως κόμμα για την περαιτέρω εξέλιξη του ερευνητικού μας προγράμματος στην ΑΟΖ μας λόγω των παράνομων και απαράδεκτων ενεργειών της Τουρκίας, αλλά και της αναβολής των προγραμματισμένων γεωτρήσεων από τις εταιρείες λόγω της πανδημίας. Επαναλαμβάνουμε για ακόμα μια φορά ότι έχουμε ήδη καθυστερήσει πάρα πολύ και ότι ελπίζουμε πως οι εταιρείες δε θα ζητήσουν περαιτέρω παράταση και θα προχωρήσουν με τις συμβατικές τους υποχρεώσεις.

Ανησυχούμε επίσης για τα ακόλουθα:

- Για τις πραγματικές προθέσεις της κυβέρνησης για δημιουργία ή όχι του τερματικού σταθμού υδροποίησης, τονίζοντας για ακόμα μια φορά ότι θα μπορούσαμε να ήμασταν έτοιμοι με όλες τις τεχνοοικονομικές μελέτες, για την ολοκλήρωση των οποίων απαιτούνται τρία χρόνια, και να προχωρούσαμε μετά την εξεύρεση των αναγκαίων ποσοτήτων φυσικού αερίου.
- Για το τέλμα στις διαπραγματεύσεις Κύπρου και Ισραήλ για την ανάπτυξη του κοιτάσματος «Αφροδίτη», τονίζοντας ότι εδώ και οκτώ χρόνια οι δύο κυβερνήσεις δεν έχουν καταφέρει να καταλήξουν σε συμφωνία συνεκμετάλλευσης.
- Για το ότι το κοίτασμα «Αφροδίτη», το μοναδικό επιβεβαιωμένο κοίτασμα φυσικού αερίου, παρ' όλες τις εξαγγελίες και συμφωνίες, παραμένει αναξιοποίητο, τονίζοντας ότι η κυβέρνηση πρέπει άμεσα να προχωρήσει σε μελέτη για έλευση ποσοτήτων του κοιτάσματος στην Κύπρο για ηλεκτροπαραγωγή. Και αυτό γιατί η τιμή αγοράς του φυσικού αερίου σήμερα είναι πολύ υψηλή και η σύναψη μακροχρόνιων συμβολαίων αγοράς πιθανώς να μην οδηγήσει σε μείωση της τιμής του ηλεκτρικού ρεύματος.

Είναι φανερό ότι δυστυχώς η κυβέρνηση αντιμετώπισε το θέμα των υδρογονανθράκων περισσότερο ως επικοινωνιακό εργαλείο για εσωτερική κατανάλωση, καλλιεργώντας πολλές φορές ψευδαισθήσεις στον λαό.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Οι ευθύνες της κυβέρνησης αναφορικά με την πολύ υψηλή τιμή του ηλεκτρικού ρεύματος είναι βαρύτατες. Η απόφαση για μείωση της τιμής του ηλεκτρικού ρεύματος κατά 20% για τέσσερις μήνες, αλλά και η απόφαση για μείωση του ΦΠΑ στο ρεύμα από το 19% στο 9% στα νοικοκυριά είναι αποφάσεις τις οποίες η κυβέρνηση αναγκάστηκε να πάρει μετά από τις εισηγήσεις και την έντονη πίεση του ΑΚΕΛ και της κοινωνίας και είναι μέτρα προσωρινά που δε θα επιλύσουν το πρόβλημα. Επίσης, η απόφαση της κυβέρνησης για μείωση του ΦΠΑ στο ρεύμα στο 5% για έξι μήνες για τις ευάλωτες ομάδες αποτελεί εμπαιγμό, αφού δε θα βοηθήσει τυφλούς, καρκινοπαθείς, ασθενείς που ζουν με τη χρήση μηχανημάτων στο σπίτι τους και πολλές άλλες ομάδες ασθενών, οι οποίες δεν εμπίπτουν στην ειδική διατίμηση 08 της ΑΗΚ.

Πριν δεκαπέντε μέρες όλα τα κόμματα πλην του ΔΗΣΥ ψήφισαν σε νόμο την πρόταση νόμου του ΑΚΕΛ και άλλων κομμάτων για μείωση του ΦΠΑ στο ηλεκτρικό ρεύμα από 19% σε 9% για όλους τους καταναλωτές. Η απόφαση του Προέδρου της Δημοκρατίας να αναπέμψει τον νόμο ειλικρινά προκαλεί. Αν η κυβέρνηση δεν πάρει ουσιαστικά μέτρα στήριξης του κόσμου από τις συνεχείς αυξήσεις στο ηλεκτρικό ρεύμα, τότε θα πεινάσει κόσμος, θα κλείσουν ακόμα περισσότερες επιχειρήσεις, θα πληγεί ανεπανόρθωτα η οικονομία. Και δυστυχώς φαίνεται ότι η κυβέρνηση δεν αντιλαμβάνεται το μέγεθος του προβλήματος.

Γιατί όμως οι ευθύνες της κυβέρνησης για την πολύ υψηλή τιμή του ηλεκτρικού ρεύματος είναι βαρύτατες;

Γιατί, ενώ το ίδιο το κράτος καθόρισε ως στόχο την εισαγωγή φυσικού αερίου για ηλεκτροπαραγωγή μέχρι την 1^η του Γενάρη του 2020, με αλλαγές στόχων, διαδικασιών, μετάθεση χρονοδιαγραμμάτων, η κυβέρνηση απέτυχε τέσσερις φορές να εισάξει φυσικό αέριο. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να πληρώνουμε για τις εκπομπές ρύπων. Φέτος υπολογίζεται ότι θα πληρώσουμε περίπου €200 εκατομ. Ως κόμμα έχουμε έντονες επιφυλάξεις για το αν οι εργασίες ανέγερσης του σταθμού εισαγωγής υδροποιημένου φυσικού αερίου θα ολοκληρωθούν το καλοκαίρι του 2022. Και όλα αυτά την ώρα που ακόμα αναμένουμε ως Βουλή το νομοσχέδιο που θα μετατρέψει τη ΔΕΦΑ σε οργανισμό δημοσίου δικαίου, για να μπορέσει να λειτουργήσει η πρώτη φάση αγοράς φυσικού αερίου.

Γιατί δεν προχώρησε σε ουσιαστική διείσδυση των ΑΠΕ στο ηλεκτρικό ισοζύγιο, αφού δεν έχει ολοκληρωμένο σχεδιασμό προώθησης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

1. Ακόμα αναμένουμε από την κυβέρνηση τον χωροταξικό της σχεδιασμό, έτσι ώστε να μη χωροθετούνται έργα ΑΠΕ σε εύφορη γεωργική γη ή περιβαλλοντικά ευαίσθητες περιοχές, με αποτέλεσμα έργα περίπου 750 μεγαβάτ να περιμένουν εδώ και τρία χρόνια, για να προχωρήσει η υλοποίησή τους.
2. Το δίκτυο εξακολουθεί να είναι πεπαλαιωμένο και σε πολλές περιοχές δεν μπορεί να δεχθεί επιπρόσθετο φορτίο από ΑΠΕ και αναμένουμε εδώ και χρόνια την αντικατάσταση ή την αναβάθμιση.
3. Στον τομέα της αποθήκευσης η κυβέρνηση προχωρεί με πολύ αργά βήματα.

4. Απαιτούνται γραφειοκρατικές και χρονοβόρες διαδικασίες για έκδοση αδειών από τα αρμόδια κυβερνητικά τμήματα.
5. Ακόμα περιμένουμε από την κυβέρνηση να προχωρήσει σε μεγάλους μειοδοτικούς διαγωνισμούς για έργα ΑΠΕ, σημειώνοντας ότι χώρες στο εξωτερικό πέτυχαν με τέτοιους διαγωνισμούς κόστος αποφυγής περίπου 2 σεντ ανά κιλοβατώρα, ενώ σήμερα στην Κύπρο το κόστος αποφυγής ξεπερνά τα 16 σεντ.

Αν θέλει όντως η κυβέρνηση να προχωρήσει με την ουσιαστική διείσδυση των ΑΠΕ στο ηλεκτρικό ισοζύγιο, πρέπει επιτέλους να πάρει την πολιτική απόφαση να το κάνει. Δυστυχώς, και στον τομέα αυτό ακούμε μόνο επικοινωνιακές δηλώσεις.

Γιατί, ενώ το Υπουργείο Εμπορίου διαβεβαίωνε στη Βουλή ότι η είσοδος μας στην ελεύθερη ανταγωνιστική αγορά για την παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος, ώστε να καλύψουμε τον στόχο μας αναφορικά με τη διείσδυση των ΑΠΕ, θα γινόταν τον Ιούλιο του 2014, αυτό ακόμα δεν έχει γίνει. Οι διαδικασίες, τελικά, ίσως ολοκληρωθούν στα τέλη του 2022. Ως γνωστό, το σχετικό νομοσχέδιο πρόσφατα κατατέθηκε στη Βουλή με καθυστέρηση μερικών χρόνων, λίγο από πριν την παραπομπή μας στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, και ψηφίστηκε μετά από μεγάλη προσπάθεια της επιτροπής Εμπορίου.

Κύριε Πρόεδρε,

Οι τιμές των καυσίμων παραμένουν πολύ υψηλές και η αισχροκέρδεια από τις εταιρείες πετρελαιοειδών συνεχίζεται σε βάρος του καταναλωτή.

Γιατί η κυβέρνηση δεν προχωρεί στην εφαρμογή ουσιαστικών μέτρων για την επίλυση του προβλήματος;

Γιατί δεν υλοποιεί τις εισηγήσεις της δικής της μελέτης του 2005 για τη δημιουργία συνθηκών ανταγωνισμού, που σήμερα είναι ανύπαρκτες;

Γιατί η κυβέρνηση συνεχίζει να επιβάλλει ΦΠΑ και επί του φόρου κατανάλωσης;

Γιατί η κυβέρνηση έθαψε κυριολεκτικά την υγραεριοκίνηση; Μήπως γιατί ο φόρος κατανάλωσης στο υγραέριο κίνησης είναι μόνο 7 σεντ, αντί 44 σεντ/λίτρο, που επιβάλλεται στη βενζίνη και το πετρέλαιο κίνησης;

Ρωτούμε για πολλοστή φορά την κυβέρνηση: πώς είναι δυνατόν, όταν η τιμή του πετρελαίου διεθνώς είχε ανέβει στα \$140 το βαρέλι, η τιμή της αμόλυβδης βενζίνης 95 οκτανίων στην Κύπρο να είχε ανεβεί στο €1,40 το λίτρο, ενώ πριν μερικές μέρες, που η τιμή του πετρελαίου διεθνώς ήταν περίπου στα \$80 το βαρέλι, η τιμή της αμόλυβδης στην Κύπρο έφτασε μέχρι και το €1,39 το λίτρο, και μάλιστα μετά από μείωση φόρου κατανάλωσης κατά 5 σεντ;

Παράλληλα, ο κόσμος πρέπει να ξέρει ότι λόγω της απίστευτης προχειρότητας και αδράνειας της κυβέρνησης δεν καλύψαμε τον στόχο του 10% που μας έθεσε η ΕΕ για τις μεταφορές μέχρι το 2020. Σήμερα είμαστε μόλις στο 7,5% και αυτό μετά την υποχρεωτική πρόσμιξη βιοκαυσίμων στα καύσιμα κίνησης, με διάταγμα του τέως Υπουργού Ενέργειας, απόφαση η οποία έχει αυξήσει τις τιμές κατά 10 σεντ τουλάχιστον το λίτρο.

Και δε φτάνει που έχουμε συνεχείς αυξήσεις στην τιμή του ηλεκτρικού ρεύματος και των καυσίμων κίνησης, ο κόσμος πάλι πληρώνει τα σπασμένα με την τεράστια αύξηση στα μεταφορικά πρώτων υλών και προϊόντων με πλοία, με αυξήσεις στις τιμές και ελλείψεις προϊόντων. Κυρίως στον κατασκευαστικό τομέα, όπου οικοδομικά έργα που έχουν ξεκινήσει δεν μπορούν να προχωρήσουν λόγω των τεράστιων αυξήσεων, ενώ αναβάλλεται η έναρξη κατασκευής νέων έργων με σοβαρότατες επιπτώσεις στην κυπριακή οικονομία, η οποία προσπαθεί να σταθεί στα πόδια της μετά την πανδημία.

Δεν πρέπει να γίνει ακόμα πιο άπιαστο όνειρο η απόκτηση στέγης, κυρίως για τα νέα ζευγάρια, λόγω των αυξήσεων. Γ' αυτό και η κυβέρνηση οφείλει να διευρύνει τα κοινωνικά και οικονομικά κριτήρια ένταξης στα προγράμματα στέγασης, να αναπροσαρμόσει το ύψος των χορηγιών και να δώσει έμφαση σε προγράμματα ανέγερσης κατοικιών από το κράτος και την τοπική αυτοδιοίκηση, οι οποίες να παραχωρούνται με χαμηλό ενοίκιο ή με ενοικιαγορά.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ως Βουλή ακόμα αναμένουμε, πρώτον, την υλοποίηση της γραπτής δέσμευσης της κυβέρνησης για κατάθεση νομοσχεδίου για συμπερίληψη και των πολύ μικρών επιχειρήσεων στον ορισμό του καταναλωτή για προστασία από τις καταχρηστικές ρήτρες των τραπεζών από τον περασμένο Μάρτιο, που ψηφίστηκε η εναρμονιστική νομοθεσία, για την ψήφιση της οποίας αυτό ήταν απαραίτητη προϋπόθεση όλων των πολιτικών κομμάτων.

Δεύτερον, την άρση της αδικίας της μη συμπερίληψης των ασθενών με πολλαπλή σκλήρυνση και των αιμοκαθαριόμενων νεφροπαθών με περιτοναϊκή κάθαρση στην ειδική διατίμηση 08 στους λογαριασμούς κατανάλωσης της ΑΗΚ, η οποία ξεκίνησε από τον Δεκέμβριο του 2016 με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, βασικά με διάταγμα του Υπουργού Εμπορίου. Πέντε χρόνια μετά την απόφαση τίποτα δεν έγινε, παρά τις

υποσχέσεις που δόθηκαν ακόμα και από τον ίδιο τον τέως υπουργό ενώπιον της επιτροπής, στις 15 του Μάη το 2018, ότι σε έναν μήνα θα εκδοθεί το διάταγμα, μέχρι να ετοιμάσει το υπουργείο ολιστική λύση. Η κυβέρνηση απλώς λέει ότι το διάταγμα είναι στη Νομική Υπηρεσία για νομοτεχνικό έλεγχο εδώ και καιρό.

Ακόμα αναμένουμε τους σχετικούς κανονισμούς για τα πνευματικά και συγγενικά δικαιώματα, ενώ οι εναρμονιστικές νομοθεσίες ψηφίστηκαν από τον Ιούνιο του 2017, την ίδια ώρα που σε όλες τις επιχειρήσεις, μικρές και μεγάλες, καθημερινά μπαίνουν διάφοροι, άλλοι για πνευματικά, άλλοι για συγγενικά δικαιώματα, οι οποίοι ζητούν να εισπράξουν τέλη που οι ίδιοι καθορίζουν. Οι κανονισμοί θα καθορίζουν κριτήρια για τον τρόπο υπολογισμού των τελών που θα εισπράττουν οι οντότητες διαχείρισης από τους χρήστες και το νομοσχέδιο θα μεταφέρει την Οδηγία 115/06, σύμφωνα με την οποία μόνο μία οντότητα μπορεί να εισπράττει από τις επιχειρήσεις πνευματικά ή συγγενικά δικαιώματα, η οποία εκκρεμεί, παρακαλώ, από το 2006. Η Νομική Υπηρεσία τον Σεπτέμβριο του 2018 δεσμευόταν ενώπιον της Βουλής ότι θα ολοκλήρωνε τον έλεγχο τον επόμενο μήνα· από τον Σεπτέμβρη του '18.

Κύριε Πρόεδρε,

Όλα τα πιο πάνω συμβαίνουν, ενώ οι πολίτες ακόμα περιμένουν να τους προστατεύσει η κυβέρνηση, περιμένουν να αρθούν οι αδικίες. Και οι ευθύνες για όλα τα πιο πάνω δε βαραινούν μόνο τη Νομική Υπηρεσία, αλλά βαραινούν πρωτίστως την κυβέρνηση, που, αν ήθελε να προστατεύσει τους πολίτες, θα απαιτούσε από τη Νομική Υπηρεσία να τελειώσει άμεσα, όπως έκανε στο παρελθόν με νομοσχέδια που είχαν στόχο να προστατεύσουν τις τράπεζες.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η κυβέρνηση ακύρωσε τη δημιουργία του Επιστημονικού Τεχνολογικού Πάρκου στο Πεντάκωμο ως βασική υποδομή για την προαγωγή της έρευνας, της καινοτομίας και της υψηλής τεχνολογίας στην Κύπρο, για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας, της έξυπνης εξειδίκευσης, της υλοποίησης της ψηφιακής στρατηγικής της χώρας, αλλά και τη μετατροπή της Κύπρου σε περιφερειακό κέντρο εφαρμοσμένης γνώσης. Ένα τόσο σημαντικό έργο, το οποίο θα δώσει χιλιάδες θέσεις εργασίας σε άνεργους νέους και ώθηση στην οικονομία. Πολλές φορές κάνουμε αναφορά στο γειτονικό Ισραήλ και στα επιτεύγματά του στον τομέα της έρευνας και της τεχνολογίας, που του αποφέρουν τεράστια ποσά κάθε χρόνο. Απλώς, να πούμε ότι το Ισραήλ έχει τριάντα πέντε τεχνολογικά πάρκα και εμείς ούτε ένα δεν είμαστε ικανοί να κάνουμε! Προσπαθούμε εδώ και είκοσι έξι χρόνια!

Κύριε Πρόεδρε,

Θα μπορούσα να πω ακόμα περισσότερα για:

- τα πολύ σοβαρά προβλήματα με τις βιομηχανικές περιοχές, όπως η αδυναμία του κράτους να εισπράξει οφειλόμενα ενοίκια, αλλά και ζητήματα ασφάλειας,
- την καθυστέρηση στην πιστοποίηση παραδοσιακών προϊόντων,
- την καθυστέρηση στην εξέταση αιτήσεων στα διάφορα σχέδια επιχορήγησης και στην ανάγκη ενίσχυσης με προσωπικό της αρμόδιας υπηρεσίας,
- τις πολύ σοβαρές καθυστερήσεις στην κατάθεση στη Βουλή εναρμονιστικών νομοσχεδίων,
- βεβιασμένες αποφάσεις και αποφάσεις με κόστος δεκάδων εκατομμυρίων ευρώ από την τσέπη του φορολογούμενου, για να προσπαθήσουμε την υστάτη να καλύψουμε στόχους, πιθανά πρόστιμα από την ΕΕ δεκάδων εκατομμυρίων ευρώ, τα οποία θα πληρώσει ο πολίτης και συνεχιζόμενος εμπαιγμός της Βουλής εδώ και αρκετό καιρό.

Οι ευθύνες για αυτή τη κατάσταση ανήκουν μόνο στους δημόσιους υπαλλήλους; Όχι. Επαναλαμβάνουμε και φέτος με έμφαση ότι οι ευθύνες είναι πρωτίστως πολιτικές. Και όλα αυτά, δυστυχώς, αποδεικνύουν για ακόμα μια φορά ότι την ανικανότητα, την προχειρότητα και την ανευθυνότητα των κυβερνώντων την πληρώνουν δυστυχώς οι πολίτες και ο τόπος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ, κύριε Κώστα.

Τον λόγο έχει ο κ. Σύκας και να ετοιμάζεται ο κ. Ευσταθίου.

ΝΙΚΟΣ ΣΥΚΑΣ:

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Να μου επιτρέψετε, κύριε Πρόεδρε, εφόσον είναι και η πρώτη μου ομιλία από αυτό το βήμα, και επίσημα να ευχηθώ στη νέα Πρόεδρο της Βουλής κ. Αννίτα Δημητρίου τα καλύτερα και τα βέλτιστα στο ύψιστο καθήκον του Προέδρου της Βουλής. Η εκλογή της Αννίτας Δημητρίου συνάδει με τη μελλοντική διάσταση και ανάδειξη

νέων ανθρώπων, νέων προσώπων, αλλά και την περαιτέρω ισχυροποίηση των γυναικών στο πολιτικό και πολιτειακό μας σύστημα. Είναι κάτι που ο πρόεδρος της παράταξής μας και ο Δημοκρατικός Συναγερμός έδωσε, το στίγμα της ανάδειξης της νέας γενιάς και των νέων ανθρώπων, που θα είναι ταυτισμένοι με τον εκσυγχρονισμό και την Κύπρο του αύριο.

Αγαπητέ Πρόεδρε, ήταν αναμενόμενο να μας βγει από την αριστερά η αριστερά, αλλά για κάποιο παράδοξο τρόπο, κύριε Λεωνίδου, μας βγήκε η κεντροδεξιά λίγο πιο αριστερά. Θα πω απλά του κ. Ορφανίδη ότι για οκτώ χρόνια μάς κατηγορούσε το ΑΚΕΛ ότι ο πρόεδρος της παράταξής μας με τον Νικόλα Παπαδόπουλο συμφωνούσαν στα οικονομικά. Ε, όλα αυτά που ανέφερε προηγουμένως ο κατά τα άλλα φίλτατος κ. Ορφανίδης δε συνάδουν με όλα αυτά τα οποία προηγήθηκαν. Εν πάση περιπτώσει, δημοκρατία έχουμε.

Πριν από μερικούς μήνες ο κόσμος του Δημοκρατικού Συναγερμού στη Λεμεσό μου έδωσε την ευκαιρία να τον εκπροσωπώ στον ναό της Δημοκρατίας, τη Βουλή των Αντιπροσώπων. Σε μια εξαιρετικά δύσκολη περίοδο για τον τόπο, με την πανδημία να συνεχίζεται και με ό,τι αυτό συνεπάγεται, βρίσκομαι σήμερα στο βήμα της ολομέλειας, για να παραθέσω τις δικές μου σκέψεις για την κορυφαία πολιτική πράξη του κοινοβουλίου, που είναι η συζήτηση και ψήφιση του κρατικού προϋπολογισμού.

Ως νέος βουλευτής είναι ανάγκη να κινηθώ χωρίς στεγανά και μακριά από τις μηδενιστικές εμμονές της αντιπολίτευσης. Για κάποιους φαίνεται πως ο μηδενισμός δουλειάς και έργου είναι ταλέντο διαχρονικό, χωρίς ωστόσο να κατατίθενται μελετημένες προτάσεις και εισηγήσεις, που να ανταποκρίνονται στα σύγχρονα δεδομένα και να δημιουργούν βάση, για να προχωρήσουμε δυναμικά προς το μέλλον, που θα πρέπει επιτέλους να αποφασίσουμε όλοι μας ποια Κύπρο θέλουμε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Το 2013, όταν αναλάβαμε την εξουσία και παρά τα πολλά προβλήματα, κυρίως τα οικονομικά, μέσα στους βασικούς άξονες πολιτικής που είχαμε θέσει μεταξύ άλλων ήταν και οι μεταρρυθμίσεις, αλλά και ο εκσυγχρονισμός του κράτους.

Η μεγαλύτερη μεταρρύθμιση για την οποία όλοι μιλούσαν για δεκαετίες, το ΓΕΣΥ, ήρθε ίσως την πιο κατάλληλη στιγμή, λίγο πριν να ξεσπάσει η πανδημία στη χώρα μας και όλοι αντιλαμβανόμαστε τα πολλαπλά οφέλη για τους πολίτες.

Δεν μπορεί κανείς να αμφισβητήσει τις μεταρρυθμίσεις στην Εθνική Φρουρά, στην αλλαγή της επιδοματικής πολιτικής, την εφαρμογή του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος, τη σταδιακή κατάργηση του καταλόγου διοριστέων στην παιδεία, τη δημιουργία εξαιρετικά σημαντικών υφυπουργείων, όπως είναι το Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής, το Υφυπουργείο Τουρισμού, το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας.

Ο στόχος για εμάς είναι ο ολικός εκσυγχρονισμός της χώρας μας. Γι' αυτό και αυτή τη στιγμή προωθούνται και είναι στη Βουλή προς συζήτηση κορυφαίες μεταρρυθμίσεις, που αφορούν στη μεταρρύθμιση της δικαιοσύνης, της δημόσιας υπηρεσίας, της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, και φυσικά τη μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Το μεγάλο στοίχημα για το αμέσως επόμενο διάστημα είναι η μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης, για την οποία όλοι μας θα κριθούμε. Για δέκα και πλέον χρόνια συζητούμε τη μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης και η οποία έχει πλέον ωριμάσει. Θα κληθούμε όλοι να απαντήσουμε με την ψήφο μας, αν όντως εννοούμε μια πραγματική μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης, που όντως θέλουμε να καταστήσουμε τις υπηρεσίες προς τον πολίτη ευέλικτες, να βελτιώσουμε την ποιότητα ζωής και να συνεχίσουμε να διατηρούμε όλα αυτά που χρειάζεται ο πολίτης, για να φανεί αντάξιος των προσδοκιών των δικών μας.

Για εμάς στον Δημοκρατικό Συναγερμό τώρα είναι η ώρα να κάνουμε το επόμενο βήμα. Φάρος μας το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, το οποίο έρχεται να συμπληρώσει τη μεταρρυθμιστική προσπάθεια της κυβέρνησης Αναστασιάδη που ξεκίνησε πριν μερικά χρόνια. Δε θα διαφωνήσει κανείς μαζί μου, πιστεύω, στο ότι έχουμε από το 1960 ένα απαρχαιωμένο γραφειοκρατικό σύστημα, το οποίο δεν μπορεί πλέον να ανταποκριθεί στις ανάγκες μιας σύγχρονης κοινωνίας. Το πολύτιμο εργαλείο που μας δίνει η Ευρωπαϊκή Ένωση, το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, είναι μια μεγάλη πρόκληση και μια μεγάλη ευκαιρία να συνεχίσουμε το μεταρρυθμιστικό μας πρόγραμμα για την ανάκαμψη της οικονομίας μας και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών μας.

Το εθνικό σχέδιο «Κύπρος-το αύριο», με €1,2 δις πόρους από ευρωπαϊκό μηχανισμό και €1,4 δις από κινητοποίηση πρόσθετων ιδιωτικών κεφαλαίων, μεταφράζεται σε εκατό τριάντα τέσσερα μεταρρυθμιστικά και επενδυτικά μέτρα με χρονικό ορίζοντα το 2026 και έχει ως στρατηγικό στόχο την ενίσχυση της ανθεκτικότητας της οικονομίας μας και του δυναμικού της χώρας για οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντικά βιώσιμη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη και ευημερία.

Το πιο σημαντικό για μένα αποτελεί το γεγονός ότι το εθνικό σχέδιο «Κύπρος-το αύριο» φιλοδοξεί να πετύχει μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις που αφορούν τους νέους ανθρώπους. Ως νέος βουλευτής κουβαλώ μαζί μου την έγνοια μου για τους νέους μας. Καθημερινά μιλώ μαζί τους, ιδιαίτέρως νέους που ζουν και

δραστηριοποιούνται στη Λεμεσό. Προσπαθώ να αισθανθώ τις αγωνίες τους σε όλα τα επίπεδα. Μιλώντας λοιπόν με νέους, η δική μου έγνοια είναι να μπορώ και να είμαι έτοιμος να απαντώ με σαφήνεια στην ερώτησή τους «τι προτείνετε, κύριε Σύκα, σε όλα αυτά που μας απασχολούν;». Ένα κομβικό ερώτημα που συνδέεται άρρηκτα με το θέμα που όλοι αναγνωρίζουμε, την απαξίωση που εκφράζουν οι νέοι προς τους πολιτικούς και την πολιτική.

Ένας από τους στόχους του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας είναι και η ευθυγράμμιση του εκπαιδευτικού μας συστήματος και του εργατικού δυναμικού για τις απαιτήσεις του μέλλοντος. Ενδεικτικά 11 000 νέες θέσεις εργασίας δημιουργούνται μέσα από συγκεκριμένο σχέδιο. Αναφέρω χαρακτηριστικά τη δήλωση του Υφυπουργού Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού ότι υπάρχουν 3 500 θέσεις στον τομέα της πληροφορικής, χωρίς να υπάρχουν οι επαγγελματίες που να διαθέτουν τις ψηφιακές εκείνες δεξιότητες, ώστε να ενισχύσουν με τις γνώσεις τους τον ψηφιακό μετασχηματισμό.

Σίγουρα, το σχέδιο είναι μια δύσκολη εξίσωση με το υφιστάμενο γραφειοκρατικό σύστημα και με την υγειονομική κρίση να συνεχίζεται. Όμως έχουμε υποχρέωση να βρούμε τον τρόπο να αξιοποιήσουμε αυτό το πολύτιμο εργαλείο που μας προσφέρει η Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά και να συνεχίσουμε τον δρόμο των μεταρρυθμίσεων που εμείς χαράξαμε.

Άκουσα με προσοχή τους φίλους συναδέλφους από τη Λεμεσό να διερωτώνται τι έκανε η κυβέρνηση στην πλέον αναπτυσσόμενη πόλη της Κύπρου. Είναι €645.196.439 οι συνολικές αναπτυξιακές δαπάνες για διακόσια οκτώ έργα που έχουν υλοποιηθεί στη Λεμεσό τα τελευταία εννιά χρόνια.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εννά βάλεις ούλλες τις επαρχίες πάνω στην τζιεφαλήν σου!

ΝΙΚΟΣ ΣΥΚΑΣ:

Τα συνολικά, κύριε Πρόεδρε, είναι €1,8 δις. Άρα, εμείς στρωματοποιημένα έχουμε επενδύσει στην ανάπτυξη και είναι ασφαλέστατα αποδεδειγμένο.

Να αναφέρω απλώς πρόβλημα τριάντα χρόνων με αντιπλημμυρικά έργα. Αυτή η κυβέρνηση ενέκρινε €30 εκατομ. για αντιπλημμυρικά έργα. Ο δρόμος Λεμεσού-Σαϊττά· άλλα είκοσι χρόνια περιμέναμε. Το νέο γήπεδο Λεμεσού €33 εκατομ. και €34 εκατομ. για το ΤΕΠΑΚ και τις υποδομές στο «Βερεγγάρια». Αυτό είναι ενδεικτικό, γι' αυτό νομίζω ότι αυτό που προέχει αυτή τη στιγμή είναι να δούμε τη μεγάλη εικόνα.

Ο προϋπολογισμός δεν είναι απλά μια παράθεση αριθμών. Είναι ο σχεδιασμός, οι προτεραιότητες και το όραμα μιας κυβέρνησης. Βεβαίως, και πολλά διαχρονικά προβλήματα και στρεβλώσεις εξακολουθούν να υπάρχουν. Γι' αυτό και πρέπει να συνεχίσουμε τη συνετή δημοσιονομική πολιτική.

Εκεί έξω βρίσκεται μια κοινωνία και μια νέα γενιά που περιμένει πολλά από εμάς. Οφείλουμε να κερδίσουμε το στοίχημα της επόμενης μέρας, την Κύπρο του αύριο, που θα τους επιτρέπει να ονειρεύονται και να δημιουργούν.

Κύριε Πρόεδρε,

Κύριοι και κυρίες συνάδελφοι,

Έχουμε καθήκον να κοιτάζουμε τον κόσμο μας στα μάτια και να μπορούμε να μιλάμε με έργα. Βεβαίως, δε λαμβάνω ρόλο δασκάλου που κουνά το δάχτυλο. Ο καθένας μας κρίνεται καθημερινά για τα λόγια και τις πράξεις του, για τη δουλειά και την προσπάθεια που καταβάλλει, για να γίνουν πραγματικότητα τα ζητούμενα. Τόλμη δεν είναι τα λόγια, αλλά η δουλειά με συνέπεια.

Εύχομαι ολόψυχα σε όλους, κύριε Πρόεδρε, χρόνια πολλά, καλά Χριστούγεννα και εύχομαι η γέννηση του Κυρίου να μας φωτίσει όλους!

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ, κύριε Σύκα.

Διαπιστώθηκε ένα πρόβλημα με τα μικρόφωνα. Προσπαθούν οι τεχνικοί να εύρουν λύση, γι' αυτό να σας παρακαλέσω να διακόψουμε για λίγα λεπτά, μέχρι να λυθεί το πρόβλημα.

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτή)

Εννά μιλήσουμε όλοι, μεν ανησυχείς. Απλώς, λίγη υπομονή χρειάζεται.

Ο επόμενος έν' ο κ. Ευσταθίου, αλλά να έχουμε λίγη υπομονή.

Θα μας πουν οι τεχνικοί πότε θα μπορέσουμε να ξαναρχίσουμε.

(Ωρα διακοπής: 4.30 μ.μ.)

(Ωρα επανέναρξης: 4.55 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ)

Ο κύριος Ευσταθίου έχει τον λόγο.

ΚΩΣΤΗΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Υπάρχει μια εγγενής αδυναμία της αντιπολίτευσης στις συζητήσεις των προϋπολογισμών. Περιοριζόμαστε στον άχαρο ρόλο του ελέγχου των δαπανών και φθάνουμε μέχρι την αποκοπή ή το σταύρωμα κονδυλίων και σε διαπιστώσεις ως προς τη φιλοσοφία του προϋπολογισμού και μόνο. Την ίδια στιγμή, δεν μπορεί να προκαλέσει ουσιαστικές μεταβολές στον προϋπολογισμό, δεδομένου του περιορισμού που τίθεται ως προς την απαγόρευση της αύξησης των δαπανών με προτάσεις νόμου ή τροπολογίες. Έχοντας επομένως αυτά κατά νουν, θα περιορίσω την ομιλία μου σε κάποια σημεία τα οποία θεωρώ άκρως ουσιαστικά, τα οποία καθορίζουν και τη θέση μου και τη θέση του κόμματός μου έναντι του προϋπολογισμού.

Ξεκινώ πρώτα από την πάγκοινη θέση ότι η τοπική αυτοδιοίκηση χρειάζεται τη μεταρρύθμιση. Ήμασταν η πολιτική δύναμη η οποία τόλμησε να εισηγηθεί τον μικρότερο αριθμό νέων δήμων, προκειμένου να καταστήσουμε την τοπική αυτοδιοίκηση ανεξάρτητη, πραγματικά και ουσιαστικά. Μακριά από την αντίληψη των κομματικών φέουδων και των εξαρτημένων τοπικών αρχόντων. Με ουσιαστική αυτονομία στη βάση της αναλογικής εκπροσώπησης και της άμεσης δημοκρατίας. Θα πρέπει να προχωρήσουν οι ενοποιήσεις των δήμων με γνώμονα τα ιδιαίτερα κοινά χαρακτηριστικά και την προοπτική βιώσιμης ανάπτυξης, αντί η ενοποίηση με βάση πρόσκαιρες κομματικές ή τοπικού χαρακτήρα προτεραιότητες. Διαφωνούμε με τον υπέρμετρο αριθμό που έχει προταθεί, όπως διαφωνούμε με την εξαφάνιση των ιδιαιτεροτήτων των τοπικών κοινωνιών μέσω υδροκέφαλων και απρόσωπων δήμων και κοινοτήτων.

Το δεύτερο σημείο στο οποίο θα ήθελα να αναφερθώ είναι η αποκαρδιωτική αντίληψη της κυβέρνησης για την εξωτερική πολιτική της Κυπριακής Δημοκρατίας, όπως εκφράζεται και μέσα στους προϋπολογισμούς. Η ημικατεχόμενη πατρίδα, η οποία δέχεται και σήμερα τον υβριδικό πόλεμο της Τουρκίας σε όλα τα επίπεδα, με προεξάρχον επίπεδο την επέκταση της κατοχής της Αμμοχώστου, την προώθηση και διοχέτευση των μεταναστευτικών ροών, την αμφισβήτηση της ΑΟΖ. Εξακολουθεί η Κυπριακή Δημοκρατία να διαχειρίζεται τα ζητήματα της εξωτερικής πολιτικής ως πάρεργο και ως περιθωριακής σημασίας, αντί να δώσει την απαιτούμενη προσοχή και προτεραιότητα. Αυτό εκφράζεται στους αριθμούς του προϋπολογισμού. Είναι ένας προϋπολογισμός μίζερος, ουσιαστικά ανύπαρκτος, ο οποίος απαξιώνει την ίδια την εξωτερική πολιτική -όπως βεβαίως απαξιώνεται και η άμυνα σ' αυτό τον τόπο- την ίδια στιγμή που η Τουρκία αλωνίζει στον διεθνή τομέα και επιτυγχάνει όλους τους στόχους. Αυτή η κατάσταση δεν είναι βεβαίως αποκομμένη από την αντίληψη περί πολιτικής ορθότητας, σύμφωνα με την οποία δε θα πρέπει να δώσουμε λαβή ότι είμαστε μαξιμαλιστές ή αδιάλλακτοι, η οποία κατακυριαρχεί στην εξωτερική μας πολιτική, η οποία χαρακτηρίζεται από την έλλειψη σχεδιασμού, έλλειψη οράματος, έλλειψη διεκδίκησης.

Οφείλω στο σημείο αυτό βεβαίως να πω ότι παρ' όλα αυτά η Βουλή των Αντιπροσώπων με τα περιορισμένα της μέσα προσπαθεί να αντικαταστήσει την απουσία αυτή της πολιτικής μέσα από το Συμβούλιο της Ευρώπης, τουλάχιστον, και τα άλλα διεθνή φόρα, όπου πραγματικά γίνεται μια εξαιρετική δουλειά από τους συναδέλφους βουλευτές.

Θέλω να αναφερθώ και σε κάποια άλλα ζητήματα τα οποία απασχολούν και πραγματικά προβληματίζουν και ανησυχούν έντονα. Αναφέρομαι στον τομέα της εκπαίδευσης, η οποία δεν παράγει δυστυχώς παιδεία. Πρέπει να αντιληφθούμε ότι είμαστε στις τελευταίες θέσεις στην εκπαιδευτική πολιτική και αυτό μπορεί αβίαστα να το διαπιστώσει οποιοσδήποτε αντικειμενικός παρατηρητής. Δυστυχώς, τα σχολεία μας σήμερα δεν ανταποκρίνονται στον ρόλο τους. Το σύστημα έχει αποτύχει. Θα έπρεπε να οραματιστούμε μία νέα αποκεντρωμένη πολιτική παιδείας και εκπαίδευσης, αντί αυτού του συγκεντρωτικού υδροκέφαλου μορφώματος, το οποίο αντιστρατεύεται την αριστεία, παράγει μια συνδικαλιστική προσέγγιση των πραγμάτων και αδικεί τους μαθητές και τη νέα γενιά, την οποία αφήνει ουσιαστικά εκτός παιδείας. Τα μοντέλα έχουν αποτύχει. Ίσως είναι καιρός πλέον να δούμε πολύ σοβαρά τα ζητήματα της παιδείας μακριά από κοντόφθαλμες πολιτικές και μωπικούς πολιτικούς και κομματικούς φακούς.

Οι μαθητές και τα παιδιά μας δικαιούνται μόρφωση, αλλά και παιδεία. Αντί της ημιμάθειας και της αντικοινωνικής συμπεριφοράς, θα πρέπει να προτάξουμε την αριστεία, τον αυτοσεβασμό, την αυτοπειθαρχία και τη συλλογικότητα. Όλα αυτά λείπουν από την παιδεία μας. Και το ζήτημα καθίσταται ακόμα πιο σοβαρό και τραγικό, εάν αναλογιστεί κανείς την εικόνα που έχει σήμερα η ειδική εκπαίδευση, με όλες τις ευαίσθητες αυτές

καρδίες και τις ευάλωτες ομάδες των νέων, η οποία ουσιαστικά περιορίζεται σε μία περιθωριακού τύπου προσέγγιση των ζητημάτων στήριξης και προοπτικής που οφείλουμε ως κοινωνία να δώσουμε σε αυτά τα παιδιά.

Στον φετινό προϋπολογισμό δε γίνεται ούτε καν μνεία στις νέες αντιλήψεις περί ειδικής εκπαίδευσης, οι οποίες έχουν τύχει επεξεργασίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά κυρίως από το Συμβούλιο της Ευρώπης.

Δεν μπορώ να μη σχολιάσω τον άκρατο φιλελευθερισμό και την αναντίλεκτη δράση του τραπεζικού τομέα στην Κύπρο. Με βάση τις δικές μου έρευνες και με όλο το ρίσκο να κάμνω λάθος, θεωρώ ότι ο τραπεζικός τομέας στην Κύπρο είναι ο μοναδικός στην Ευρώπη ο οποίος δρα ουσιαστικά ανεξέλεγκτα, χωρίς να τίθενται ουσιαστικοί περιορισμοί ή φραγμοί στη δράση του, όπως θα έπρεπε να είχαν τεθεί. Είμαστε ίσως η μοναδική χώρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση στην οποία τράπεζες με τεράστια μεγέθη, αλλά και με πολύ μεγάλα μερίδια της αγοράς δρουν χωρίς κανέναν περιορισμό.

Σε άλλες χώρες ευνομούμενες και πολύ πιο σοβαρές από τη δική μας, δυστυχώς, τράπεζες οι οποίες παρουσιάζουν μερίδια αγοράς πέραν του 12% ή του 13% λειτουργούν κάτω από αυστηρούς όρους και περιορισμούς. Δεν μπορούν παραδείγματος χάριν να τερματίζουν όποτε θέλουν μία δανειακή σύμβαση, όπως γίνεται στην Κύπρο. Δεν μπορούν να προχωρούν σε εκποιήσεις χωρίς δικαστική απόφαση και εκεί που επιτρέπεται η εκποίηση χωρίς δικαστική απόφαση προϋπόθεση είναι η συμφωνία αναδιάρθρωσης και η απόφαση περί του αληθούς υπολοίπου της οποιασδήποτε οφειλής.

Στην Κύπρο τίποτα δε συμβαίνει από τα πιο πάνω. Περιουσίες εκποιούνται, εξανεμίζονται στη βάση των όσων οι τράπεζες ή τα ταμεία, τα οποία αντικαθιστούν πλέον τις τράπεζες, αποφασίζουν ποια είναι η οφειλή, με τον δανειολήπτη να μην μπορεί να κάμει απολύτως τίποτα.

Ζητήσαμε να επιτραπεί η αμφισβήτηση του ποσού της οφειλής μέσω δικαστηρίων, αλλά και να εφαρμοστεί το αυτονόητο, ότι πριν από την εκποίηση είτε από την τράπεζα είτε από τα ταμεία θα έπρεπε να γίνει ουσιαστική διαδικασία αναδιάρθρωσης. Στις άλλες χώρες αυτή η διαδικασία αποτελεί προϋπόθεση για τη δράση της τράπεζας και μάλιστα οι τράπεζες υποχρεούνται κατά την αναδιάρθρωση να χρηματοδοτήσουν τον δανειολήπτη, ώστε να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του. Να αγοράσει το δάνειό του. Υποχρεούνται να τον χρηματοδοτήσουν, προκειμένου να γλιτώσει την περιουσία του, παρά να πουληθεί η περιουσία του σε τιμή πολύ πιο κάτω της πραγματικής του αξίας στα διάφορα ταμεία.

Τίποτα από αυτά δε γίνεται στην Κύπρο. Η Κύπρος έχει μετατραπεί σε Ελ Ντοράντο -και αυτό το λέω με πλήρη γνώση λόγου- σε χρυσωρυχείο δηλαδή του τραπεζικού τομέα, πρώτιστα με τη συνδρομή της κυβέρνησης και της πλειοψηφίας δυστυχώς αυτής της Βουλής, η οποία ψήφισε και ψηφίζει νομοσχέδια και νόμους υπέρ των τραπεζών.

Φθάσαμε στο σημείο στην Κύπρο οι τράπεζες μεταξύ τους, αντί να ανταγωνίζονται, να συνεργάζονται με την παροχή πληροφοριών σε σχέση με τους δανειολήπτες πελάτες τους -πράγμα πρωτοφανές- συνεργάζονται μεταξύ τους, επιβάλλουν ομοίμορφες καταχρηστικές ρήτρες, ανταλλάσσουν πληροφορίες, χειραγωγούν τις δανειακές συμβάσεις, με αποτέλεσμα ο δανειολήπτης να μην έχει πρόσβαση στα κεφάλαια κίνησης ή σε δάνεια, προκειμένου να εξοφλήσει την τράπεζα ή την οφειλή του. Κατά τα άλλα, μιλούμε για μία εύρωστη οικονομία· εύρωστη είναι για τις τράπεζες, οι οποίες, ούσες στο απυρόβλητο, κάνουν, επαναλαμβάνω, ό,τι θέλουν.

Συζητήσαμε και ζητήσαμε και συζητούμε την πρόσβαση στα δικαστήρια, κάτι το οποίο είναι αυτονόητο σε μία δημοκρατική κοινωνία. Παρά τις περσινές υποσχέσεις, αυτό δεν έγινε. Η ασυνέπεια μεταξύ λόγων και έργων είναι ένα άλλο χαρακτηριστικό αυτής της διακυβέρνησης και δε θα πρέπει ποτέ να μην το έχουμε υπόψη, όταν συζητούμε το μέλλον αυτού του τόπου. Η ολιγοπωλιακή δομή της τραπεζικής αγοράς, οι εναρμονισμένες πρακτικές των τραπεζών μεταξύ τους, η χειραγωγή της αγοράς από τις τράπεζες και των θυγατρικών τους ταμείων ή των εταιρειών ανάπτυξης γης, η ανυπαρξία νομικού πλαισίου αμφισβήτησης της τράπεζας, η αδυναμία πρόσβασης στα δικαστήρια, όλα αυτά συνθέτουν την πραγματική εικόνα της κυπριακής κοινωνίας και οικονομίας σήμερα. Ψηφίσαμε πέρσι τον προϋπολογισμό, ενόψει των υποσχέσεων που είχαμε. Το δις βεβαίως εξαμαρτείν ουκ ανδρός σοφού, πλέον.

Και επειδή έχω αρκετή ώρα μπροστά μου, θέλω να κάνω ένα μικρό σχόλιο, πριν να σας απαλλάξω. Δε συμμερίζομαι και διαφωνώ με τις θέσεις των ανεμβολίαστων. Οι ειδικοί ξέρουν πολύ καλύτερα από όλους μας τα της υγείας. Όμως, δεν μπορώ να μη σέβομαι την άλλη άποψη. Οφείλουμε να σεβόμαστε και την άλλη άποψη, τις ανησυχίες όλων αυτών που δε συμφωνούν μαζί μας. Κανείς δεν κατέχει την απόλυτη αλήθεια σ' αυτό τον τόπο. Κανείς. Και πέρα από την απαξίωση της άλλης άποψης, οφείλουμε να μην παραμένουμε πλέον σιωπηροί απέναντι σ' αυτό το οποίο γίνεται το τελευταίο διάστημα.

Ξέρετε, τα τελευταία δύο χρόνια εκδίδονται διατάγματα με αποκλειστικό περιορισμό και περιορισμένο ρόλο, τον σκοπό της καταπολέμησης της νόσου. Περιορισμένα σε τόπο, χρόνο και σκοπό. Αντ' αυτού, το τελευταίο διάστημα γινόμαστε μάρτυρες μίας επέκτασης αυτής της διακυβέρνησης μέσω διαταγμάτων, η οποία δεν αποτελεί στοιχείο δημοκρατικής κοινωνίας. Υπάρχουν πάρα πολλές αποφάσεις του Δικαστηρίου Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, αλλά και κυρίως του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, σύμφωνα με τις οποίες η κατάσταση ανάγκης ή η διακυβέρνηση μέσω διαταγμάτων δεν μπορούν να είναι εις το διηνεκές. Και φθάνουμε σε σημεία όπου τα διατάγματα αυτά δεν καταπολεμούν τη νόσο, αλλά επεκτείνονται και κυνηγούν

ανθρώπους, επειδή έχουν διαφορετική θέση ή άποψη ή συμπεριφέρονται κατά τρόπο τον οποίο δε θεωρούμε ορθό. Αυτού του είδους η προσέγγιση θα πρέπει να μας προβληματίσει ως Βουλή. Χρειάζονται νόμοι. Φθάνει πλέον με τα διατάγματα. Τα διατάγματα, στον βαθμό που περιορίζουν συνταγματικές αρχές, συνταγματικά δικαιώματα, είναι άκρως επικίνδυνα. Να μην τα αφήσουμε να συνεχιστούν. Πρέπει να μας απασχολήσει πολύ σοβαρά.

Ένα παράδειγμα και τελειώνω: Πώς είναι δυνατό αυτά τα διατάγματα να προβλέπουν ότι στις περιπτώσεις των ξενοδοχείων, λέει, εάν ο θαμώνας είναι τουρίστας και είναι ανεμβολίαστος, δικαιούται να πηγαίνει στο εστιατόριο κάτω, αλλά δε δικαιούται ο Κυπραίος! Αυτό αποτελεί ομολογία ότι αλλού σκοπεύουμε. Και αυτό δεν μπορούμε να το κάμνουμε με διατάγματα. Πρέπει να σεβόμαστε ο ένας τον άλλο, πρέπει να έχουμε προμετωπίδα τα ανθρώπινα δικαιώματα, γιατί σήμερα μιλάμε για ανεμβολίαστους, αύριο πιθανόν να μιλούμε για οποιουσδήποτε άλλους έχουν άλλη άποψη, την οποία θεωρούμε είτε επικίνδυνη είτε λανθασμένη.

Αυτά τα λίγα λόγια ήθελα να σας πω. Σας εύχομαι κι εγώ καλά Χριστούγεννα, ευτυχισμένο το νέο έτος, ελεύθερο και όχι επανενωμένο. Για όνομα του Θεού, εν' απελευθέρωση που χρειάζεται η Κύπρος. Επανένωση ήταν εις τη Γερμανία. Υπήρχαν δύο κράτη στη Γερμανία. Ήταν δύο κράτη και επανενώθηκαν. Στην Κύπρο έχουμε κατοχή και δεν πρόκειται περί επανένωσης με το κατεχόμενο τμήμα της Κύπρου. Έν' απελευθέρωση που χρειαζόμαστε. Και αυτό πρέπει να έχουμε κατά νουν.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ, κύριε Ευσταθίου.

Η κ. Χαραλαμπίδου και να ετοιμάζεται ο κ. Κάρουλλας.

ΕΙΡΗΝΗ ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κύριοι συνάδελφοι,

Οι πολίτες βρίσκονται σήμερα αντιμέτωποι με ένα σύστημα εξουσίας που τρέφεται από καταχρήσεις, πελατειακές σχέσεις, επιμέρους συμφέροντα και συστημική διαφθορά.

Σε όλη αυτή την αθλιότητα προστίθενται προκλητικές συμπεριφορές αξιωματούχων του κράτους και πολιτικών προσώπων που επιδεικτικά αγνοούν τη σύγκρουση συμφέροντος, επωφελούνται αυτοί, οι συγγενείς τους, από κρατικές αποφάσεις και περιφρονούν τη χρηστή διοίκηση. Πώς λοιπόν να μη σκεφτεί ο πολίτης ότι οι πολιτικοί μεριμνούν κυρίως για τις καρέκλες τους, δηλαδή τα συμφέροντά τους;

Η εικόνα αυτή οδηγεί στην πολιτική απαξίωση, η οποία φυσικά δεν κάνει λεπτές διακρίσεις, αλλά ισοπεδώνει, αμνοί και ερίφια μαζί. Αρκεί ένας Προέδρος της Δημοκρατίας να παίρνει δώρα από πλούσιους φίλους του. Αρκεί ένας Πρόεδρος της Βουλής και ένας βουλευτής να σπτικογραφηθούν ότι πίνουν στην υγεία ενός απατεώνα επιχειρηματία, κλείνοντάς του πονηρά το μάτι, για να χαρακτηριστούν όλοι οι πολιτικοί διεφθαρμένοι. Αρκεί ένας υπουργός να διορίζει τους ανεπαρκείς κολλητούς του στη συνεργατική ή δυο-τρεις άλλοι να διαμοιράζουν κυπριακά διαβατήρια, για να απαιτείται απολογία από το πολιτικό σύστημα στο σύνολό του για διαφθορά και διαπλοκή.

Στη σύγχρονη κοινωνία, στο παγκόσμιο χωριό των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, τα άσχημα νέα διαδίδονται αστραπιαία, διαρρηγνύοντας τη σχέση εμπιστοσύνης πολιτών και πολιτικών. Σε ένα τέτοιο περιβάλλον γενικευμένης σήψης δεν είναι καθόλου αξιοπερίεργο γιατί η αντιπολίτευση αδυνατεί να κεφαλαιοποιήσει τη διαφθορά και τις καταχρήσεις μιας κυβέρνησης που έχει ταυτισθεί με το πελατειακό κράτος και τη θεσμική διαφθορά.

Στη συνείδηση των πολιτών όλοι κάτι έχουν κάνει και, όταν κυριαρχεί η απόλυτη απαξίωση, τι είναι πολύ και τι είναι λίγο είναι άνευ σημασίας. Δεν υπάρχει ηθική πλάστιγγα να τα μετρήσει. Ακόμα και όταν το λίγο καταλογίζεται σε εκείνους που υποτίθεται έχουν το ηθικό πλεονέκτημα και στη συνείδηση του πολίτη το λίγο γίνεται τεράστιο, ενισχύοντας φυσικά την επιχειρηματολογία των μετρ της διαφθοράς.

Όταν όλοι είναι ένοχοι, κανείς δεν είναι! Αυτό δεν επιδιώκουν οι συστημικά διεφθαρμένοι; Να πιστέψει η κοινή γνώμη ότι «όλοι τρώνε», οπότε τόσο αυτοί που μετέχουν στο γεύμα όσο και αυτοί που αρνούνται να μετέχουν ταυτίζονται. Μέσα από τέτοιες γενικεύσεις επιχειρεί η εκτελεστική εξουσία να διαχύσει τις ευθύνες και να αποφύγει τη λογοδοσία.

Ξέρουν και ξέρουμε ότι τους βαραίνουν πολλά. Από τον διεθνή διασυρμό του τόπου μας με την εμπλοκή του πρώτου πολίτη της χώρας, του Προέδρου, και κορυφαίων υπουργών του, την κατ' εξαίρεση παραχώρηση διαβατηρίων σε «εκλεκτούς» παρανόμους, διορισμούς στο πλαίσιο πολιτικών συναλλαγών, όλα αυτά έπληξαν τη δικαιοσύνη, διάβρωσαν τη δημοκρατία, γελοιοποίησαν κάθε έννοια ηθικής, αξιοκρατίας και δεοντολογίας.

Συστηματικά οι εκθέσεις του Γενικού Ελεγκτή Οδυσσέα Μιχαηλίδη καταγράφουν τις αυθαιρεσίες και τα σκάνδαλα αυτής της κυβέρνησης σε βάρος του δημοσίου. Τον Γενικό Ελεγκτή απέτυχαν να τον αποκαθλώσουν, παρά τις επανειλημμένες προσπάθειες και απειλές τόσο από υπουργούς όσο -και δυστυχώς το λέω αυτό- ακόμη και από τον ίδιο τον Γενικό Εισαγγελέα, ο οποίος, σε μια από τις αποκαλύψεις που αφορούσε στο άμεσο οικογενειακό περιβάλλον του Προέδρου στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ελέγχου είπε: «Η συμπεριφορά του Γενικού Ελεγκτή να ερμηνεύει νομοθεσίες και γνωματεύσεις συνιστά συνταγματική εκτροπή». «Κρίμα για τον Γενικό Ελεγκτή», θα αναφωνούσε αυθόρμητα κανείς, αν δεν είχε συνειδητοποιήσει ότι ο νυν Γενικός Εισαγγελέας είναι πρώην υπουργός του κ. Αναστασιάδη! Έχει άδικο μετά η κοινή γνώμη να μην εμπιστεύεται τους θεσμούς του κράτους;

Σε ποιο βαθμό όμως οι ίδιοι οι πολιτικοί κατανοούν τις διαστάσεις που παίρνει η απαξίωση της πολιτικής από τους πολίτες; Αμφιβάλλω αν λαμβάνουν καν τα μηνύματα, πόσω μάλλον αν τα κατανοούν. Από αρχαιότατων χρόνων η εξουσία δημιουργεί ψευδαίσθηση παντοδυναμίας. Λες και η ψήφος των πολιτών είναι γραμμάτιο χωρίς ημερομηνία λήξης.

Προσωπικά, θεωρώ εντελώς υποκριτικό όλο αυτό το ξαφνικό ενδιαφέρον για την πάταξη της διαφθοράς. Η διαφθορά δεν ήταν στην πολιτική ατζέντα. Αφορούσε λίγους εντός και εκτός Βουλής. Η οργή του κόσμου έβαλε τη διαφθορά στην ατζέντα. Μετά από τόσα σκάνδαλα, διεθνούς και εγχώριας εμβέλειας, βολέματα ανεπαρκών, συγγενών και αχρήστων, με αξιωματούχους του κράτους να φουσκώνουν τους τραπέζιους τους λογαριασμούς εμπορευόμενοι το δημόσιο συμφέρον! Αυτές οι αθλιότητες, σε συνδυασμό με τις δύσκολες οικονομικές συνθήκες που βιώνουν οι Κύπριοι πολίτες, ανέδειξαν ως κυρίαρχο το θέμα της διαφθοράς.

Η κυβέρνηση, σε μια προσπάθεια να φανεί ότι αντιδρά σε αυτή τη λαϊκή απαίτηση, κατέθεσε στο κοινοβούλιο νομοσχέδιο για τη δημιουργία της Αρχής Πάταξης της Διαφθοράς. Μια κίνηση εντυπωσιασμού κυρίως, για να δείξουν ότι κάτι κάνουν. Δημιούργησαν υψηλές προσδοκίες, οι οποίες ουδόλως ανταποκρίνονται στο περιεχόμενο. Πρόκειται για έναν βαρύγδουπο τίτλο, που παραπέμπει σε ένα σώμα ανεξάρτητων και αδιάφθωτων, εντεταλμένων να κάνουν καθοριστικές παρεμβάσεις για να περιορίσουν φαινόμενα διαφθοράς. Καλός για το Twitter ο τίτλος, αλλά κενός ουσίας. Ο καλύτερος τρόπος να μην κάνεις κάτι για τη διαφθορά είναι να προσποιηθείς ότι κάνεις. Ο καλύτερος τρόπος, για να μην αλλάξουν τα πράγματα, είναι να φαίνεται ότι αλλάζουν.

Η Αρχή σχεδιάστηκε να είναι ένα σώμα με προληπτικές κυρίως παρεμβάσεις, ευπρόσδεκτες βεβαίως, πλην ανεπαρκείς ως προς την πάταξη. Είναι ένα σώμα χωρίς ανακριτικές εξουσίες, που θα ενταχθεί στο υφιστάμενο σύστημα Εισαγγελέα-αστυνομίας. Και φυσικά ο Εισαγγελέας θα αποφασίζει αν και εφόσον θα προχωρήσει περαιτέρω η εξέταση της υπόθεσης.

Αυτή, κυρίες και κύριοι, θα είναι η κυπριακή Αρχή κατά της Διαφθοράς! Τα δε πρόσωπα που θα απαρτίζουν την Αρχή θα διορίζονται από το Υπουργικό Συμβούλιο. Και αυτό δημιουργεί εύλογες ανησυχίες.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η πάταξη της διαφθοράς είναι μια ατελείωτη διαδικασία, είναι στάση ζωής, κουλτούρα. Είναι η τήρηση αρχών ακεραιότητας στον δημόσιο βίο, ο σεβασμός των αρχών λογοδοσίας, η άτεγκτη και ενδεδειγμένη διερεύνηση κάθε σκανδάλου ή υποψίας σκανδάλου χωρίς προσκόμματα. Ακόμη, είναι το καλό παράδειγμα που θα έπρεπε να ενσαρκώνουν οι αξιωματούχοι οι ίδιοι με τις συμπεριφορές τους. Στην Κύπρο δε βρισκόμαστε αντιμέτωποι με ευκαιριακή αλλά θεσμική διαφθορά. Αυτό από μόνο του θα έπρεπε να ενισχύει την αποφασιστικότητα αυτού του κοινοβουλίου για μια αποτελεσματική Αρχή κατά της Διαφθοράς, με τις ανάλογες εξουσίες, για να υλοποιήσει το έργο που αναμένει ο κάθε πολίτης, να πατάξει την πιο επικίνδυνη διαφθορά για ένα κράτος δικαίου, τη διαφθορά στα υψηλά δώματα των θεσμών, τη διαφθορά που αφορά σε αξιωματούχους του κράτους. Γι' αυτό και οι εξουσίες της δε θα έπρεπε να περιορίζονται, αλλά αντιθέτως να διευρύνονται.

Η υπόθεση της καταδίκης σε φυλάκιση του πρώην Βοηθού Εισαγγελέα είναι νωπή άλλωστε στη μνήμη μας. Η αξία της Αρχής κατά της Διαφθοράς θα φανεί στην αναμέτρησή της με το ηγετικό κατεστημένο, τους αξιωματούχους που εμπορεύονται τον εθνικό μας πλούτο, την εθνική μας αξιοπρέπεια για δικό τους πλουτισμό! Και αν δεν της δοθούν οι απαιτούμενες εξουσίες, θα καταλήξει να είναι μια επικοινωνιακή φούσκα. Θα στηριζόμαστε αποκλειστικά και μόνο στο ανέλεγκτο του Γενικού Εισαγγελέα για τιμωρία και πάταξη· το ανέλεγκτο, που ήδη συζητείται ποικιλοτρόπως.

Συνάδελφος απάντησε στις ανησυχίες μου παραπέμποντάς με στο σύνταγμα, λες και είναι η πρώτη φορά που αυτή η Βουλή αποφάσισε συνταγματικές αλλαγές, όταν αυτές κρίθηκαν απαραίτητες. Διορθωτικές παρεμβάσεις σαφώς και πρέπει να γίνονται, όπου αυτό επιβάλλεται.

Καιρός να αποδείξουμε ότι έχουμε όραμα για τον τόπο μας. Η χώρα δεν μπορεί να προχωρεί με ένα σύνταγμα που εκ των γεγονότων καθίσταται ξεπερασμένο και κάθε άλλο παρά ενισχύει την ποιότητα δημοκρατίας. Η πραγματική ανεξαρτησία των θεσμών επιβάλλεται να διασφαλίζεται και η ποιότητα της δημοκρατίας δεν ενισχύεται με διορισμούς πολιτικών συναλλαγών και αποφάσεις που λαμβάνονται από ένα και μόνο πρόσωπο.

Σε κάποιες περιπτώσεις ακόμα και η οικονομική αυτονομία θεσμών επιβάλλεται να διασφαλιστεί. Αυτό έγινε ήδη με τη Βουλή, τη Νομική Υπηρεσία, ενώ καθυστερούμε -και αναρωτιέμαι γιατί άραγε- με την οικονομική αυτονομία της Ελεγκτικής Υπηρεσίας. Οι ανεξάρτητοι θεσμοί δεν είναι ανέλεγκτοι σε μια δημοκρατία που λειτουργεί καλά. Διαθέτουν όμως τους απαραίτητους πόρους, διαφορετικά είναι απλώς διακοσμητικοί.

Αν λοιπόν πρέπει να συνεργαστούμε, για να αλλάξουμε το σύνταγμα, να συνεργαστούμε και να το κάνουμε όλοι μαζί. Το σύνταγμά μας δεν μπορεί να ανταποκριθεί στις σύγχρονες ανάγκες της κοινωνίας, έχουν χαθεί τα λεγόμενα «θεσμικά αντίβαρα» (check and balances), αφού σχεδιάστηκε στη βάση μιας άλλης λογικής, αυτής του δικονομικού χαρακτήρα. Ο Πρόεδρος σήμερα έχει αυτοκρατορικές εξουσίες. Κάνει ό,τι γουστάρει, για να το πω λαϊκά. Στην περίπτωση του Νίκου Αναστασιάδη μάλιστα, έφθασε στα χαμηλότερα δυνατά επίπεδα, από ανενδοίαστη δωροληψία μέχρι το βόλεμα ανθρώπων δίχως ικανότητες, ακεραιότητα και αιδώς. Έπαιξε ακόμα και με τη δικαιοσύνη σε επίπεδο πολιτικών ανταλλαγμάτων, οδηγώντας τον τόπο σε απίστευτες περιπέτειες.

Δεν μπορεί η ποιότητα της δημοκρατίας να στηρίζεται στην ηθική ή την ανηθικότητα ενός και μόνο προσώπου, ακόμα και αν αυτός είναι ο εκλεγμένος Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Η διαφάνεια είναι το ζητούμενο. Η πάταξη της διαφθοράς είναι η αναγκαιότητα.

Με τον νέο χρόνο θα έχουμε ένα ακόμη ισχυρό όπλο, το ενοποιημένο νομικό πλαίσιο της πρότασης νόμου που καταθέσαμε το 2016 μαζί με την ευρωπαϊκή Οδηγία του 2019 για προστασία των μαρτύρων δημοσίου συμφέροντος. Οι πολίτες που δίνουν πληροφορίες με στόχο τη θωράκιση της δημοκρατίας θα είναι προστατευμένοι. Και ελπίζω ότι αυτό το σώμα θα το περάσει ομόφωνα και ευχαριστώ την επιτροπή Νομικών και τον πρόεδρό της για όλη την επίμονη εργασία που έχουν κάνει.

Με αυτή την αναφορά, να ευχηθώ σε όλους καλή χρονιά, καλές εργασίες, με αποφασιστικότητα και επιμονή. Γιατί ο δρόμος δεν είναι εύκολος και είναι και αρκετά ολισθηρός, ιδιαίτερα όσο πλησιάζουν οι προεδρικές εκλογές. Και όταν η αντιπολίτευση επικρίνει την κυβέρνηση για θέματα διαφθοράς, επισημαίνοντας τους κινδύνους που διατρέχει ο τόπος, είναι μέγιστη πολιτική υποκρισία οι δυνάμεις της αντιπολίτευσης να μην επιτύχουν, ακόμα και με υπερβάσεις, εάν απαιτούνται, να συνεννοηθούν, για να διασφαλίσουν στον Κύπριο πολίτη την πραγματική αλλαγή σε ζητήματα διακυβέρνησης. Άλλωστε, οι μεγάλοι ηγέτες στις υπερβάσεις κρίνονται, όταν τις κάνουν για το καλώς νοούμενο συμφέρον του τόπου τους.

Ευχαριστώ, κύριοι συνάδελφοι.

Καλές γιορτές σε όλους σας!

(Κατά τη διάρκεια της αγόρευσης της κ. Ειρήνης Χαραλαμπίδου ο προεδρεύων της συνεδρίασης επανήλθε στην έδρα.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστούμε πολύ την κ. Χαραλαμπίδου και για τις ευχές της. Ελπίζω να πιάσουν οι ευχές σου, Ειρήνη μου!

Ο επόμενος ομιλητής είναι ο συνάδελφος από την Αμμόχωστο, ο κ. Γεώργιος Κάρουλλας. Αριστερός ψάλτης συνήθως. Είναι εκ των καλών ψαλτών ο συνάδελφος, για να ξέρετε.

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

Αρχοντας δεν είναι, αλλά είναι πολύ καλός!

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΡΟΥΛΛΑΣ:

Τωρά εννά μιλήσουμε, έθθα ψάλλουμε όμως!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εν τω μεταξύ, συνάδελφοι... Ένα λεπτό, αγαπητέ Γιώργο, περιμένετε. Επληροφορήσαν με 'πού τες υπηρεσίες ότι εχαλάσαν τα μικρόφωνά μας. Ποιος επείραζε τα μικρόφωνα; Κάποιος τα πείραζε φαίνεται.

(Αστειεύμενος)

Ελείψαμεν μισή ώρα, εχαλάσετέ μας τα;

Το λοιπόν, έχουμε μικρόφωνο, το έχει ο κ. Μωυσής και αν κάποιος συνάδελφος θέλει να κάμει κάποια παρέμβαση, ευχαρίστως να του φωνάζει και να πάρει το μικρόφωνο να μιλήσει, για να καταγράφεται.

Ευχαριστώ πολύ.

(Μη ευκρινή σχόλιο από τον κ. Νίκο Σύκα)

Κύριε Σύκα, θα συμπληρώσετε στο τέλος εσείς.

Λοιπόν, κύριε Κάρουλλα, τον λόγο έχετε εσείς.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΡΟΥΛΛΑΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Είμαστε εδώ σήμερα, για να συζητήσουμε για τις πρόνοιες του προϋπολογισμού του 2022 και να ενημερώσουμε τον περήφανο λαό μας για αυτό τον προϋπολογισμό, για το μέλλον, για το όραμα, για το τι δέον γενέσθαι την επόμενη χρονιά.

Δυστυχώς όμως, αυτό που ακούμε σήμερα εδώ είναι συνεχώς μία αμφισβήτηση, είναι συνεχώς μία κριτική, ότι όλα είναι μαύρα, ότι τίποτα δεν κινείται, ότι τίποτα δεν αλλάζει, ότι δεν ακούμε τον κόσμο, ότι δεν ακούμε την κοινωνία! Ε, κριτής μας ήταν ο λαός στις πρόσφατες εκλογές! Ακούσαμε πριν από λίγο για συστημική διαφθορά. Ποιοι έδειξαν αυτό τον ορισμό; Η πρόσφατη υπόθεση Δρομολαξιάς!

Τι παραλάβαμε το 2013; Ένα χάος! Σώσαμε τη χώρα και δυστυχώς αυτό που ακούμε συνεχώς είναι μια άνευ προηγουμένου κριτική για το ότι σώσαμε τις καταθέσεις του συνεργατισμού, το ότι οδηγούμε τη χώρα προς μια χρηματοπιστωτική σταθερότητα με ό,τι είχαμε παραλάβει. Δεχόμαστε κριτική, γιατί στέλνουμε κόσμο εκεί που ανήκουν κάποιοι, στη φυλακή! Ότι τολμήσαμε πραγματικά και νομοσχέδια να φέρουμε για τη διαφθορά, αλλά και να δείξουμε στον κόσμο ποια είναι η χρηστή διοίκηση, με τις πράξεις μας, που οι πράξεις αυτές έχουν κριθεί από τις πρόσφατες εκλογές, με την πιο μεγάλη διαφορά που είχαμε ως Δημοκρατικός Συναγερμός από το δεύτερο κόμμα στην εκλογική ιστορία αυτού του τόπου! Ότι ο λαός θεωρεί την κυβέρνηση και εμάς αξιόπιστους και ότι εμείς το επίπεδο δεν το ρίχνουμε, όπως το βιώσαμε πριν λίγο, με επίθετα για τον οποιοδήποτε. Αλλά εμείς προχωρούμε να δώσουμε στον κόσμο αισιοδοξία, διότι στη φαρέτρα μας έχουμε τα όπλα για αυτή την αισιοδοξία, για αυτή την ελπίδα που πραγματικά χρειάζεται ο κόσμος σήμερα.

Και αυτή η συνταγματική μας υποχρέωση σήμερα και αύριο, που διασφαλίζει έναν από τους κύριους πυλώνες ενός κράτους, την οικονομική διαχείριση, δείχνει ακριβώς ότι η αναπτυξιακή προοπτική διασφαλίζεται με το €1,1 δις, το οποίο προϋπολογίζεται στον προϋπολογισμό για την επόμενη χρονιά. Και παρά την αβεβαιότητα της πανδημίας, διασφαλίζουμε ένα βιώσιμο μοντέλο ανάπτυξης.

Και είμαστε σίγουροι ότι φέτος θα πρυτανεύσει τελικά η λογική και δε θα βιώσουμε τις περσινές εμπειρίες, τα περσινά βιώματα, με την αβεβαιότητα που περάσαμε στην κοινωνία, με την αγωνία για αυτούς που είχαν ανάγκη τα λεφτά που είχαν ανάγκη, για τη στρέβλωση στην ανάπτυξη με την καθυστέρηση στην ψήφιση του προϋπολογισμού. Ευχή και πράξη όλων μας πρέπει να είναι να μη ζήσει κανείς ξανά τέτοιες εμπειρίες. Και θα ήταν, ναι, ευχής έργον, εάν σε μια χώρα που περνά τη δεύτερη απανωτή κρίση, εάν σε μια χώρα ημικατεχόμενη ο προϋπολογισμός ψηφιζόταν ομόφωνα, γιατί σίγουρα τα προβλήματα όλα δεν μπορούν να λυθούν από τη μια ημέρα στην άλλη. Και έχουμε δείξει ότι με τις μεταρρυθμίσεις και τις αλλαγές που επιφέρουμε, ναι, λύουμε προβλήματα. Ναι, με το σχέδιο «Κύπρος» ανοίγουμε ορίζοντες για ανάπτυξη και βιωσιμότητα. Πρέπει όλοι μας να αγαπήσουμε αυτό τον τόπο, με ό,τι συνεπάγεται αυτό, με ό,τι υποβάλλει αυτή η δήλωση. Να δίνουμε βάσιμη ελπίδα στην κοινωνία και στους εαυτούς μας, με την απαραίτητη ορθολογική ανατροφοδότηση να συνεχίσουμε να δημιουργούμε. Αυτό εξάλλου υποδεικνύει και η συνετή και νοικοκυρεμένη πολιτική των τελευταίων χρόνων, που, από το χάος που παραλάβαμε, διαμορφώσαμε τις προϋποθέσεις και στη βάση συνεργασιών διατηρούμε τη χώρα μας στην επενδυτική βαθμίδα και μπορούμε να οικοδομούμε στους τομείς του κράτους μας και προπάντων να μεταρρυθμίζουμε επανιδρύοντας το κράτος μας.

Ο μηδενισμός, ξέρετε, και η απόρριψη οδηγούν σε επικίνδυνες ατραπούς. Δε νομίζω να μην μπορούμε να διαπιστώσουμε τη δυνατότητα του κράτους να ανταποκρίνεται με επιτυχία στις κρίσεις και να τις ξεπερνά και να δημιουργεί δημοσιονομικά περιθώρια για την κάλυψη των αναγκών της ανάπτυξής μας και για το αγαθό της ασφάλειάς μας!

Παρακολουθούμε με ικανοποίηση το κράτος να αυξάνει τις αμυντικές δαπάνες χρόνο με τον χρόνο, σε μια πατρίδα ημικατεχόμενη, που δέχεται αδιάλειπτα τον υβριδικό πόλεμο της Τουρκίας. Εκφράζουμε την ικανοποίησή μας και τη στήριξή μας στο όραμα και το στοχευμένο πολυετές διακλαδικό εξοπλιστικό πρόγραμμα, που, από τα €40 εκατομ. το 2014, φτάνουμε σήμερα στα €150 εκατομ. σε ετήσια βάση, με στόχο την περαιτέρω αύξηση, στα πλαίσια πάντοτε των δημοσιονομικών δυνατοτήτων και περιθωρίων· στα πλαίσια αυτά οικοδομούμε. Από τη μία, αυξάνουμε την αποτρεπτική μας ισχύ με σύγχρονα, έξυπνα και αναγκαία οπτικά συστήματα και από την άλλη, ταυτόχρονα αυξάνουμε τις αεροναυτικές μας και όχι μόνο δυνατότητες, για να μπορούμε να ανταποκρινόμαστε, ως κόμβος ασφάλειας, ειρήνης και σταθερότητας στις απαιτήσεις όχι μόνο του σύγχρονου πεδίου μάχης, αλλά και στις υποχρεώσεις μας που απορρέουν από τις διμερείς και τριμερείς αμυντικές συνεργασίες, που με επιτυχία αναπτύσσουμε. Και όλα αυτά είναι αποτέλεσμα μιας εξωστρεφούς αμυντικής πολιτικής. Έχουμε βγει από το καβούκι μας και συμβάλλουμε σταθερά στην ενεργειακή ασφάλεια και όχι μόνο της ανατολικής Μεσογείου. Αυτό φαίνεται από τις συνεχείς ασκήσεις με χώρες της περιφέρειάς μας και όχι μόνο! Η Εθνική Φρουρά εξελίσσεται πλέον σε έναν ισχυρό βραχίονα αμυντικής πολιτικής, ως ένας σύγχρονος, ευέλικτος και επαγγελματικός στρατός. Μετατρέπεται και λειτουργεί με εξωστρέφεια στην περιοχή, συνεργαζόμενη με άλλες φίλιες δυνάμεις, συμβάλλοντας πρωτίστως στη γεωπολιτική μας θωράκιση. Σε μια

ημικατεχόμενη πατρίδα οφείλουμε, ως μικρή Κύπρος, να εμβαθύνουμε αυτές τις συνεργασίες με γειτονικά και άλλα κράτη, αναπτύσσοντας διακρατικές συμφωνίες για εξοπλιστικά προγράμματα, αλλά και με χώρες που έχουμε ταύτιση συμφερόντων.

Η ανακατανομή ισχύος που υποβάλλει παράνομα ο γεωπολιτικός παράγοντας της Τουρκίας στο υποσύστημα της ανατολικής Μεσογείου και η επακόλουθη γεωπολιτική ρευστότητα που βιώνουμε επιβάλλουν την απάντησή μας με τη διεύρυνση των περιφερειακών συνεργασιών και την ενδυνάμωση της αμοιβαιότητάς μας. Και είναι εδώ ακριβώς που η κοινοβουλευτική διπλωματία σε θέματα άμυνας, στην αμυντική πολιτική, έχει ρόλο να διαδραματίσει, κάτι για το οποίο, ως Δημοκρατικός Συναγερμένος, έχουμε υποβάλει σχετική πρόταση. Αδιαμφισβήτητα όμως η διαλειτουργικότητα των ενόπλων δυνάμεων Κύπρου και Ελλάδας συνεχώς ενδυναμώνεται, τόσο με την κοινή πολιτική και σχεδιασμό όσο και με κοινές ασκήσεις. Η Ελλάδα έχει ιστορικούς δεσμούς, ιστορική και εθνική βάση, για να είναι παρούσα και στον χερσαίο και στον θαλάσσιό μας χώρο, διασφαλίζοντας σταθερότητα.

Την ίδια στιγμή, η μεταρρύθμιση, ο οίστρος αυτός του κράτους μας, δεν μπορούσε να αφήσει έξω το Υπουργείο Άμυνας και την Εθνική Φρουρά. Μετά τη μείωση της θητείας σε δεκατέσσερις μήνες, την πρόσληψη των τριών χιλιάδων και πλέον ΣΥΟΠ, με μικρές και μεγάλες μεταρρυθμίσεις στο Υπουργείο Άμυνας... Και να φέρω ως παράδειγμα την ηλεκτρονική διακυβέρνηση για την κατάταξη των νεοσυλλέκτων, με την εξοικονόμηση τόσων πόρων που παλαιότερα σπαταλούσαμε, μειώνουμε τη φυγοστρατία από το 7% στο 2,7% και όλα αυτά μας δίνουν τη δύναμη να συνεχίσουμε. Και τονίζουμε εμφαντικά ότι η συνεννόηση που υλοποιείται με ομοφωνίες στην επιτροπή Άμυνας είναι ευχής έργον να μας παραδειγματίσει όλους.

Για το προσωπικό η μέριμνα είναι πρωτοφανής. Νέες θέσεις προαγωγής για αξιωματικούς, νέοι κανονισμοί, τροποποιήσεις κανονισμών, όλα αυτά και πολλά άλλα. Για τους ΣΥΟΠ ο Δημοκρατικός Συναγερμένος έχει καταθέσει σχετικές προτάσεις με έγνοια και σχετικές εισηγήσεις για την επαγγελματική τους αποκατάσταση.

Ας μην ξεχνάμε όμως ότι η χώρα μας είναι ημικατεχόμενη. Μια χώρα που βιώνει το δράμα της εισβολής, τον εκτοπισμό, αλλά και την αγωνία του περήφανου προσφυγικού μας κόσμου. Έχουν γίνει πάρα πολλά, αλλά εμείς λέμε, έτσι, με θάρρος και τόλμη ότι, ναι, πρέπει να γίνουν κι άλλα. Αναμένουμε την υλοποίηση της πολιτικής -και είμαστε σίγουροι γι' αυτό- για την αποζημίωση για την απώλεια χρήσης για τις περιουσίες μας στα κατεχόμενα, που πρέπει άμεσα και σταδιακά να προχωρήσει προς την υλοποίηση, αφού ο φορέας έχει ετοιμάσει τη σχετική μελέτη στο Υπουργείο Εσωτερικών και ετοίμασε το μητρώο προσφύγων.

Τουρκοκυπριακές περιουσίες: Συνεχίζεται αδιάλειπτα ο εκσυγχρονισμός του κανονιστικού πλαισίου και γιατί όχι, ως μια επιπλέον πρόταση, να σκεφτούμε έξω από το κουτί και την επιδιόρθωση αυτών των κατοικιών να την αναλάβει πλέον ο ιδιωτικός τομέας με την εποπτεία του κράτους σε ένα σύγχρονο επιτελικό κράτος. Και γιατί να μη σκεφτούμε για τους πρόσφυγες και την αξιοποίηση της κρατικής γης ως ένα μέτρο προς την ανάπτυξη, στη βάση πάντα προϋποθέσεων και κριτηρίων.

Δεν έχω χρόνο να αναφερθώ στις πολύπλευρες μεταρρυθμίσεις για το Υπουργείο Παιδείας, όπου και εκεί η μεταρρύθμιση είναι καλπάζουσα, με έναν προϋπολογισμό ανάπτυξης €213 εκατομ., που είμαστε σίγουροι πως και η ειδική εκπαίδευση θα προχωρήσει με τα επιπλέον €132 εκατομ., αλλά και με τις παραδοχές του Υπουργείου Παιδείας για εκσυγχρονισμό και διορθωτικές κινήσεις σε αρκετά γνωστικά αντικείμενα, όπως για παράδειγμα η γλώσσα, με αποτελέσματα θετικά σε διεθνείς διαγωνισμούς -και εννοώ τις παγκόσμιες εξετάσεις, τις TIMSS- τη διαδικασία πιστοποίησης των ξένων γλωσσών. Άρα, όλα αυτά και πολλά άλλα. Τα πρώιμα διαγνωστικά τεστ από το νηπιαγωγείο, τα οποία για πρώτη φορά εισάγονται και που θα ανοίξουν τον δρόμο για την κάλυψη των όποιων μαθησιακών κενών. Όλα αυτά και πολλά άλλα.

Και αυτό δείχνει, φίλε Παύλο, πρόεδρε της επιτροπής, ότι έχουμε αρκετή δουλειά στην επιτροπή Παιδείας να κάνουμε.

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Είναι η καλύτερη άμυνα.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΡΟΥΛΛΑΣ:

Η παιδεία είναι η καλύτερη άμυνα. Συμφωνώ, φίλε Νίκο.

Να δούμε τα ζητήματα των αορίστου, αλλά και το ζήτημα της αγοράς υπηρεσιών. Όπως και για τον πολιτισμό, που τολμούμε να ολοκληρώσουμε σε λίγο το Υφυπουργείο Πολιτισμού, αλλά και για πρώτη φορά, όπως είχε ακουστεί χθες -και απαντούμε- ότι λαμβάνουμε υπόψη τους καλλιτέχνες μας και τους ηθοποιούς με σχετικές νομοθεσίες που έρχονται κοντά μας.

Ως πολιτικοί, έχουμε υποχρέωση να συνθέτουμε μαζί απόψεις που να δίνουν λύσεις. Χρειάζεται την ίδια στιγμή η δημόσια υπηρεσία να μεταρρυθμιστεί άμεσα, να χαρακτηρίζεται από διαφάνεια, ταχύτητα, μειωμένη γραφειοκρατία, υψηλή παραγωγικότητα, αποτελεσματικότητα και προπάντων χρηστή διοίκηση, έτσι ώστε να υπηρετούμε το πραγματικό συμφέρον του τόπου, την ευημερία και τη ανάπτυξη. Είναι άδικο να μεταρρυθμίζουμε και να ταλαιπωρούμε την ίδια στιγμή τον κόσμο στην εξυπηρέτησή του. Μαζί από εδώ να δώσουμε το θάρρος

και την ελπίδα, την αισιοδοξία στη νέα γενιά να δημιουργήσει και να οικοδομήσει το αύριο για τα δικά της παιδιά.

Τέλος, κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αν είναι κάτι για το οποίο οφείλουμε να εργαστούμε, είναι η μεταξί μας συνεννόηση, για να συνεχίσουμε να δίνουμε ελπίδα, αισιοδοξία στον λαό μας και να μη μηδενίζουμε. Υπάρχουν στην κοινωνία, ναι, υπάρχουν πολλά προβλήματα, τα αναγνωρίζουμε. Γι' αυτό εργαζόμαστε και χρειάζεται η στήριξη όλων και η συνεργασία με γόνιμες εισηγήσεις, για να φέρουμε το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα για τον λαό μας, να οικοδομήσουμε αισιοδοξία, ελπίδα, ευημερία και προπαντός, μέσα και από το επικείμενο σχέδιο ανάκαμψης, να φέρουμε νέες θέσεις εργασίας, νέα ελπίδα, νέα βιώσιμη ανάπτυξη για τον λαό μας.

Ευχαριστώ.

Καλές γιορτές σε όλους! Καλή λευτεριά!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστούμε, αγαπητέ Γιώργο, και ιδιαίτερα για το τελευταίο που είπες μπράβο σου, είναι καινοτομία στον χώρο σου!

(Γέλια)

Λοιπόν, μπράβο! Μπράβο, με τα είκοσί μου!

Ο επόμενος συνάδελφος που έχει τον λόγο είναι ο αγαπητός Χρίστος Χριστοφίδης από το ΑΚΕΛ, εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας;

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Χρίστο Χριστοφίδη)

Εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας. Ανακατώθηκα προηγουμένως με τον κ. Χριστόφια, που τον έβαλα στη Λευκωσία, ενώ είναι Κερύνειας.

Λοιπόν, αγαπητέ Χρίστο, έχεις τον λόγο.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Προσωπικά, νιώθω ευγνώμων προς το κυπριακό εκπαιδευτικό σύστημα. Είναι το εκπαιδευτικό μας σύστημα σε πολύ δύσκολους καιρούς, μετά το 1974, εμπνευσμένοι δάσκαλοι και καθηγητές, που έδωσαν τη δυνατότητα σε άτομα όπως εμένα, ανθρώπους που μεγάλωναν με πάρα πολλά προβλήματα, να σπουδάσουν και να βρουν την πορεία τους στην κοινωνία. Ήταν η εποχή που η Κύπρος διέπρεπε σε μια σειρά από σημαντικούς αλλά «κρυμμένους δείκτες» της εκπαίδευσης, όπως η κοινωνική κινητικότητα των μαθητών, δηλαδή το ποσοστό των νέων που καταφέρνουν να ξεφύγουν από τα όρια των εισοδημάτων των γονιών τους, αλλά και δείκτες όπως η μείωση του ποσοστού των νέων που εγκαταλείπουν το σχολείο πριν την ολοκλήρωση της τρίτης λυκείου.

Το κυπριακό εκπαιδευτικό σύστημα πέρασε πολλές δυσκολίες και πολλά σκαμπανεβάσματα. Αυτό όμως το οποίο βιώνουμε σήμερα, στα χρόνια της διακυβέρνησης Αναστασιάδη-Συναγερμού, είναι πραγματικά πρωτόγνωρο. Οι αποφάσεις των κυβερνήσεων, ένα μείγμα νεοφιλελεύθερων και ακραίων συντηρητικών επιλογών, αποτελούν ουσιαστικά μια ευθεία επίθεση κατά των πιο αδύναμων παιδιών μας, αλλά και ευάλωτων εκπαιδευτικών μας στο εκπαιδευτικό σύστημα. Επίθεση κατά των παιδιών που προέρχονται από τα χαμηλότερα κοινωνικοοικονομικά στρώματα. Επίθεση κατά των παιδιών με αναπηρία. Επίθεση κατά των παιδιών με μεταναστευτική βιογραφία. Επίθεση κατά χιλιάδων εκπαιδευτικών τους οποίους εμετέτρεψαν σε μια νύχτα σε εργοδοτούμενους με αγορά υπηρεσιών. Πρέπει επιτέλους να γίνει κατανοητό τόσο από τους κυβερνώντες όσο κυρίως από τους γονείς και τον κυπριακό λαό αυτό που επιστημονικά θεωρείται δεδομένο, ότι το κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον ενός παιδιού, η ταξική του προέλευση, αποτελεί έναν από τους καθοριστικότερους παράγοντες για την επιτυχία του ή όχι στο σχολείο. Με πιο απλά λόγια, πρέπει επιτέλους να γίνει κατανοητό ότι οι αδυναμίες του παιδιού του οποίου οι γονείς δεν είχαν την ευκαιρία και τη δυνατότητα στη ζωή τους να κάνουν λαμπρές σπουδές ή αντιμετωπίζουν κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα δεν οφείλονται στη χαμηλή νοημοσύνη του παιδιού, αλλά στο κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον μέσα στο οποίο μεγαλώνει. Σημαντικοί επιστήμονες, όπως ο Pierre Bourdieu στη Γαλλία, μέσα από τις ιστορικές σημαντικές κοινωνιολογικές έρευνές τους τεκμηρίωσαν ότι μπορεί κάποιος να προβλέψει -με πολύ υψηλά μάλιστα ποσοστά επιτυχίας- την πορεία ενός παιδιού στο εκπαιδευτικό σύστημα, πριν να πάει καν αυτό το παιδί στο σχολείο, κρίνοντας από το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο των γονιών του. Με απλά λόγια λοιπόν, είναι τις πραγματικά ίσες ευκαιρίες που στερούνται τα παιδιά μας στο σχολείο.

Αυτή την κατάσταση την οξύνουν τα τελευταία χρόνια οι αποφάσεις των κυβερνήσεων και η λανθασμένη φιλοσοφία τους για τον στόχο της εκπαίδευσης. Συντηρούν και ενισχύουν ένα σύστημα που στοχεύει στην προετοιμασία των παιδιών μας για εξετάσεις, ενώ θα έπρεπε να προετοιμάζουμε τα παιδιά μας για τη ζωή. Το

εκπαιδευτικό μας σύστημα δεν μπορεί να δώσει απάντηση σε πολλά κοινωνικά προβλήματα που αντιμετωπίζουμε σήμερα, στην ποιότητα ζωής των αποφοίτων του, ακριβώς διότι είναι εξετασιοκεντρικό και κατ' επέκταση λανθασμένα προσανατολισμένο. Προσθέτουν οι κυβερνήτες εξετάσεις συνεχώς στη βάση μιας νεοφιλελεύθερης θεωρίας της μετρησιμότητας, το περιβόητο «accountability», το οποίο εφαρμόζεται κυρίως σε επιχειρήσεις. Επιχειρούν δηλαδή να μετρούν συνεχώς γνώσεις και δεξιότητες για τις εξετάσεις, φορτώνοντας άγχος και αποτυχίες τους μαθητές και βέβαια το βάρος της παραπαιδείας τους γονείς. Έχουν αφαιρέσει από το σχολείο εξαιρετικά σημαντικά στοιχεία για τα παιδιά μας, όπως το να είναι ευτυχισμένα στο σχολείο, να μαθαίνουν πώς να μαθαίνουν, να έχουν αναλυτική και συνθετική σκέψη, να κρίνουν και να δημιουργούν, τα εφόδια δηλαδή που χρειάζονται για μια πραγματικά επιτυχημένη πορεία στη ζωή. Επιμένουν για εξετάσεις στα τετράμηνα, ακόμη και εν μέσω πανδημίας, ακόμη και για τους τελειόφοιτους, απειλώντας ουσιαστικά να θυματοποιήσουν χιλιάδες μαθητές οι οποίοι θα καλεστούν μέσα σε πέντε μήνες να δώσουν τρεις καθοριστικές για το μέλλον τους εξετάσεις.

Στη δημοτική εκπαίδευση, εκεί που θα έπρεπε -ιδιαίτερα εν μέσω πανδημίας και εν μέσω των κενών που αντικειμενικά δημιουργούνται στα σχολεία και στους μαθητές μας- να μειώνουν τους μαθητές ανά τάξη και να ενδυναμώνουν την ενισχυτική διδασκαλία, επέλεξαν με οδηγίες τους να στοιβάζουν είκοσι πέντε μαθητές σε κάθε τάξη, τον μέγιστο δηλαδή επιτρεπόμενο αριθμό μαθητών. Αυτό συμβαίνει ακόμη και σε τάξεις στις οποίες φοιτούν παιδιά που χρειάζονται ιδιαίτερη προσοχή, όπως παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες, παιδιά με αναπηρία, παιδιά με μεταναστευτική βιογραφία.

Οι επιλογές που γίνονται στο εκπαιδευτικό σύστημα, αλλά και η κατάσταση που επικρατεί ευρύτερα στην κοινωνία σχετίζονται άμεσα με την αύξηση της παραβατικότητας στο σχολείο και ιδιαίτερα τα φαινόμενα εκφοβισμού τα οποία παρατηρούνται και για τα οποία οι κυβερνήτες σφυρίζουν αδιάφορα, θυματοποιώντας καθημερινά εκατοντάδες παιδικές ψυχές. Είναι χαρακτηριστικό ότι δεν έχουν καν εφαρμόσει τη νομοθεσία που πριν έναν χρόνο ψήφισε η Βουλή. Είναι χαρακτηριστικό ότι δεν υπάρχει κανένα συγκεκριμένο συγκροτημένο σχέδιο για αντιμετώπιση της κατάστασης.

Το μεγαλύτερο θύμα ίσως της κυβερνητικής πολιτικής των τελευταίων χρόνων αποτελεί δυστυχώς η πιο ευάλωτη ομάδα παιδιών μας, που είναι τα παιδιά μας με αναπηρία. Από την πρωτοφανή συμπεριφορά εκδίωξης των παιδιών με αναπηρία από τα σχολεία -τότε, θυμάστε, με τον κορωνοϊό, πριν από έναν περίπου χρόνο- μέχρι την αμίμητη συμπεριφορά να παρέχονται σε αυτά τα παιδιά συνοδοί όχι με βάση τις ανάγκες των παιδιών, αλλά με βάση το πόσα χρήματα θέλει ο Υπουργός Παιδείας να ξοδέψει. Έχουμε καταθέσει συνολική πρόταση για την αντιμετώπιση των προβλημάτων της ειδικής ενιαίας εκπαίδευσης. Πρόταση για δημιουργία κέντρων δημιουργικής απασχόλησης και κατάρτισης ατόμων με αναπηρία μετά τα είκοσι ένα τους χρόνια. Πρόταση για εκσυγχρονισμό του θεσμού των σχολικών συνοδών και σταδιακή επιμόρφωση όλων των εμπλεκόμενων, από τους οδηγούς των λεωφορείων μέχρι και τους εκπαιδευτικούς. Εννιά χρόνια τώρα, εκατοντάδες παιδιά με αναπηρία, εκατοντάδες γονείς έρχονται καθημερινά αντιμέτωποι με την αναληθσία των κυβερνήτων. Μας παραπέμπουν οι κυβερνήτες εδώ και εννιά χρόνια σε μια νομοθεσία η οποία υποτίθεται θα λύσει όλα τα προβλήματα, νομοθεσία την οποία όλο ακούμε, αλλά ποτέ δε βλέπουμε.

Άλλο χαρακτηριστικό παράδειγμα της κοινωνικής αναληθσίας των κυβερνήτων αποτελεί η συμπεριφορά τους απέναντι σε πέντε χιλιάδες σχεδόν εκπαιδευτικούς που εργάζονται στα απογευματινά και βραδινά προγράμματα του Υπουργείου Παιδείας. Εδώ και εννιά χρόνια με μια πολιτική απόφαση μετέτρεψαν όλους αυτούς τους εκπαιδευτικούς σε εργαζομένους με αγορά υπηρεσιών, αποκόπτοντας με την απόφασή τους το 35% των εισοδημάτων αυτών των ανθρώπων. Θυματοποιούν πέντε χιλιάδες οικογένειες, ενώ υπάρχει απόφαση δικαστηρίου ότι δρουν παράνομα. Τα δικά τους παιδιά βέβαια, ακόμα και αν πρόκειται για πολιτικούς διορισμούς, μετατρέπονται αυτόματα σε δημοσίους υπαλλήλους. Και το μέγεθος της αναληθσίας βέβαια δε σταματά εδώ. Τα ολόημερα σχολεία, ένας πολύ σημαντικός θεσμός, καθυστερούν να ξεκινήσουν, λειτουργούν με σοβαρά προβλήματα λόγω ακριβώς της υιοθέτησης αυτής της απαράδεκτης μεθόδου της αγοράς υπηρεσιών. Και ταυτόχρονα βεβαίως οδηγούν οργανωμένα τα Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης στο κλείσιμο, για να εξυπηρετήσουν μεγάλα οικονομικά συμφέροντα.

Σε ό,τι αφορά στη διαχείριση της πανδημίας εντός των σχολείων, αυτή χαρακτηρίζεται από αποφάσεις που δεν υλοποιήθηκαν ποτέ, αντιφατικά μέτρα και μέτρα τα οποία λαμβάνονται χωρίς διάλογο και χωρίς να επικοινωνούν με τον κόσμο, μυρίζουν δηλαδή αυταρχισμό και ετσιθελισμό. Αρκετά σχολεία παραμένουν ακόμα χωρίς τα περιβόητα μονά θρανία, δεκάδες μαθητές στοιβάζονται κάθε πρωί και κάθε μεσημέρι στα λεωφορεία χωρίς να τηρείται κανένα μέτρο, αποφάσεις λαμβάνονται εν μια νυκτί χωρίς διαβούλευση με τους γονείς, χωρίς να ακουστεί η άποψη των εκπαιδευτικών και των μαθητών.

Κυρίες και κύριοι,

Όπως εύστοχα σημείωσε ο Πλάτωνας, «παιδεία είναι και τα τείχη της πόλης». Παιδεία είναι δηλαδή ό,τι διαμορφώνει τη συνείδηση και τη σκέψη των ανθρώπων. Με βάση αυτή την αρχή, σκεφτείτε πόση ζημιά έχει προκαλέσει στην παιδεία μας η συμπεριφορά του Υπουργού Παιδείας, ο οποίος, παραπέμποντας σε μαύρες εποχές της ιστορίας μας, σκίζει σελίδες από βιβλία, κυνηγά καλλιτέχνες εκπαιδευτικούς για το έργο τους, λογοκρίνει προληπτικά τα τραγούδια του Μίκη Θεοδωράκη. Είναι για να διερωτάται πραγματικά κανείς πώς μπορεί να προχωρήσει μπροστά η παιδεία μας με τέτοιες αντιλήψεις και συμπεριφορές. Και επειδή, όπως

είπαμε, παιδεία δεν είναι μόνο η δραστηριότητα εντός της τάξης, σκεφτείτε τι συνειδηση διαμορφώνουν τα παιδιά μας ακούγοντας καθημερινά τα φαινόμενα διαπλοκής και διαφθοράς που βασιλεύουν στον τόπο μας, με τον Πρόεδρο, την κυβέρνηση, το κυβερνών κόμμα να πρωταγωνιστούν σε όλη αυτή την παρακμή. Φανταστείτε επίσης τι συνειδήσεις διαπλάθουμε σε μια ημικατεχόμενη πατρίδα, η οποία επιδιώκει τη λευτεριά και την επανένωση, για να έχουμε μέλλον, οι προτάσεις και τα παζαρέματα περί δύο κρατών, ο «νέος ρεαλισμός» της παράδοσης στις τουρκικές επιδιώξεις και η αποδοχή των συνομοσπονδιακών βρετανικών ιδεών. Η μεγάλη τραγωδία στον χώρο της παιδείας είναι ότι η κάθε αποτυχία έχει κόστος, καταστρέφει ανθρωπίνες παιδικές ζωές.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι,

Η οικονομία μιας χώρας δεν είναι αφηρημένοι αριθμοί και ακρωνύμια. Η οικονομία υπάρχει και πρέπει να είναι υγιής, για να εξυπηρετεί την ευμάρεια και την ευτυχία του συνόλου της κοινωνίας. Το κύριο ερώτημα για τους πολίτες, για τον λαό, δεν είναι μόνο το πόσα παράγουμε. Το κύριο ερώτημα είναι ποιοι επωφελούνται από όλα αυτά που συλλογικά παράγουμε. Επωφελείται το σύνολο της κοινωνίας ή μια μικρή ελίτ; Οι αριθμοί λένε ότι στο ακαθάριστο εθνικό μας προϊόν, το σύνολο δηλαδή της οικονομικής μας δραστηριότητας, το ποσοστό των κερδών τα τελευταία χρόνια αυξάνεται, την ίδια στιγμή που το ποσοστό που καταλαμβάνουν οι μισθοί μειώνεται. Το ποσοστό των μισθών στο ΑΕΠ έπεσε στο 45,8%, ενώ τα κέρδη ανέβηκαν έξι ποσοστιαίες μονάδες τα τελευταία χρόνια. Αυτά τα δεδομένα δεν είναι ούτε αριθμοί ούτε θεωρίες· είναι η απόδειξη ότι στον τόπο μας οι πλούσιοι γίνονται πλουσιότεροι και οι φτωχοί και τα μεσαία στρώματα φτωχότεροι. Είναι η καθημερινότητα που βιώνουν οι πολίτες τα τελευταία χρόνια, που βλέπουν την αγοραστική αξία των μισθών τους να μειώνεται.

Την ίδια στιγμή, η ακρίβια πλήττει ακόμα περισσότερο τα νοικοκυριά, ενώ οι κυβερνώντες κάνουν ότι δε βλέπουν. Να πω δύο μόνο παραδείγματα: ο δείκτης τιμών για τα καύσιμα καταγράφει αύξηση 20% σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο, ο δείκτης τιμών στο ηλεκτρικό ρεύμα καταγράφει αύξηση 39% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο πέρσι. Έχουμε πληθωρισμό 4,4% και βγάζουν τον μέσο όρο της χρονιάς, για να μας πουν ότι ουσιαστικά δεν έχουμε πληθωρισμό, άρα ούτε ακρίβια.

Θέλω να σημειώσω κι εγώ αυτό το οποίο είπαν εχτές τόσο ο γενικός γραμματέας του ΑΚΕΛ όσο και ο κ. Παπαδόπουλος και ο κ. Σιζόπουλος, ότι σήμερα πολλές χιλιάδες συμπολιτών μας βρίσκονται στο όριο της φτώχειας και ένα στα επτά νοικοκυριά στερούνται βασικών αγαθών για την επιβίωσή τους. Αυτό δηλαδή που βλέπει και αντιλαμβάνεται όλη η Κύπρος, αλλά δεν καταλαβαίνουν οι κυβερνώντες.

Η μεγάλη διαφορά φιλοσοφίας της κυβέρνησης του Συναγερμού με το ΑΚΕΛ, αλλά και με άλλες πολιτικές δυνάμεις φάνηκε ξεκάθαρα κατά τη συζήτηση της πρότασης νόμου που καταθέσαμε για μείωση του ΦΠΑ στην τιμή του ρεύματος. Η κυβέρνηση με πολλές προφάσεις -επικαλέστηκαν ακόμα και την προστασία του περιβάλλοντος- προσπάθησε και προσπαθεί να τουμπάρει μία πρόταση η οποία θα ξαλαφρώσει τους πολίτες, αλλά θα ενισχύσει και την κατανάλωση για την οικονομία. Για να έρθει μέχρι και το Συμβούλιο των Υπουργών Οικονομικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης να προτείνει μείωση του ΦΠΑ ως μέτρο στήριξης των πολιτών και της οικονομίας. Ποιος είχε τελικά δίκαιο; Οι εμμονές της κυβέρνησης ή το ΑΚΕΛ και η αντιπολίτευση;

Πριν κατεβώ από το βήμα, θέλω να κάμω, κύριε Πρόεδρε, τρία πολύ σύντομα σχόλια. Διερωτάται ο κ. Αβέρωφ Νεοφύτου πώς είναι δυνατό κάποιος να είναι ενάντια στα ασφαλικά στην περιοχή του Δαλιού τζιαι ταυτόχρονα να διαφωνεί με τη μεταφορά τους στο Μιτσερό. Δηλαδή το ερώτημα είναι ποιους πολίτες θα δηλητηριάζουμε; Δηλαδή εν επέρασε 'πού το μυαλό κάποιου ότι μπορεί να βρεθεί μια βιομηχανική και όχι γεωργική ζώνη, όπως είναι το Μιτσερό, που να μην είναι κοντά σε κατοικημένες περιοχές, για να σταματήσετε επιτέλους με την ανοχή σας να δηλητηριάζετε τους κατοίκους του Δαλιού τζιαι να μην οδηγήσουμε τους κατοίκους της περιοχής του Μιτσερού σε νέες περιπέτειες;

Το δεύτερο που θέλω να σχολιάσω είναι οι ανιστόρητες φωνασκίες του ΕΛΑΜ για τον Γρίβα. Βέβαια, η είδηση δεν είναι ότι το ΕΛΑΜ ενοχλήθηκε, διότι θα στερήσουμε μνημεία από τον ολετήρα της Κύπρου· η είδηση εν' άλλη, ότι εν έτει 2022 η έγνοια της κυβέρνησης είναι πώς θα κάμουμε τζι άλλα μνημεία για τον Γρίβα!

Το τρίτο που θέλω να σχολιάσω, επειδή το ακούμε συνέχεια, θέλω να σας ενημερώσω ότι και ο Συναγερμός είναι σε ιστορικό χαμηλό από τις τελευταίες βουλευτικές εκλογές. Άρα, τουλάχιστον μην επικαλείστε συνεχώς το ποσοστό των βουλευτικών εκλογών, για να μας τεκμηριώσετε πόσο καλή εν' η κυβέρνηση τζιαι πόσο σας εδिकाίωσεν ο κυπριακός λαός.

Τελικά, όσα και να πούμε, συνάδελφοι, συνάδελφισσες, φτάνουμε στο διά ταύτα: Αυτό που ο τόπος πραγματικά χρειάζεται είναι το 2022 να είναι η τελευταία χρονιά διακυβέρνησης του Συναγερμού. Δεν πάει άλλο! Επιβάλλεται μια συστράτευση πολιτικών και κοινωνικών δυνάμεων, για να έρθει η αλλαγή που τόσο χρειάζεται ο τόπος. Ο τόπος δε χρειάζεται και δεν αντέχει άλλη διακυβέρνηση Συναγερμού και μάλιστα με τον Αβέρωφ Νεοφύτου Πρόεδρο. Για να επιτευχθεί η μεγάλη αλλαγή, πρέπει και ο λαός και ιδιαίτερα αυτοί που υποφέρουν και πιέζονται, οι νέοι και οι νέες μας, να αφήσουν τη γενική και αόριστη απογοήτευση, να κινητοποιηθούν και να κατανοήσουν ότι ουσιαστικά είναι αυτοί οι οποίοι μπορούν και πρέπει να αλλάξουν τα πράγματα.

Καλές γιορτές, καλή λευτεριά και επανένωση στον τόπο μας!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ πολύ τον συνάδελφο τον Χρίστο τον Χριστοφίδη.

Ο επόμενος είναι ο πολύ αγαπητός συνάδελφος κ. Παύλος Μυλωνάς.

Κύριε Μυλωνά, καλωσόρισες. Και να ετοιμάζεται ο συνάδελφος από την Αμμόχωστο, ο Κυριάκος ο Χατζηγιάννης· είναι ο επόμενος ομιλητής.

Κύριε Μυλωνά, σας ακούμε.

ΠΑΥΛΟΣ ΜΥΛΩΝΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Πριν ξεκινήσω, θα ήθελα να εκφράσω τη χαρά και την ικανοποίησή μου για το γεγονός ότι ο Υπουργός Οικονομικών και η κυβέρνηση αποδέχθηκαν την πρότασή μας για δημιουργία Τμήματος Πρώτων Βοηθειών για παιδιά στο Γενικό Νοσοκομείο της Λεμεσού. Είναι μια πρόταση η οποία μπορεί να ακούγεται μικρή, αλλά όσοι βιωματικά περνούν από τις Πρώτες Βοήθειες των δημόσιων νοσηλευτηρίων αντιλαμβάνονται ότι θα βοηθήσει πολύ στην ικανοποιητικότερη παροχή ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης στους ανήλικους, στα ανήλικα παιδιά μας. Αυτό βέβαια δεν έχει σχέση μόνο με τα λίγα παιδιά μας, αλλά θα βοηθήσει και στην αποσυμφόρηση του Τμήματος Πρώτων Βοηθειών, όπου περίπου το 25% με 40% των ασθενών είναι παιδιά που προσέρχονται με τους γονείς τους. Οπότε συγχαρητήρια και στην κυβέρνηση και στον πρόεδρο του κόμματος και στην κοινοβουλευτική ομάδα του ΔΗΚΟ, η οποία προώθησε αυτή την πρόταση, μία από τις προτάσεις, που κατέθεσε στο Υπουργείο Οικονομικών και υιοθετήθηκε.

Επιτρέψτε μου με την ευκαιρία αυτή να αναφερθώ συνολικά στη δημόσια υγεία, που αντιμετωπίζει από τον Μάρτιο του 2020 την πανδημία και τις επιπτώσεις της. Οφείλαμε να θέσουμε όρους, να ελέγξουμε, δεν το κάναμε και αυτή τη στιγμή δημιουργείται ένα καθεστώς σύγχυσης που προκαλείται και από το χάος και το φασιστικό αυτό τεχνολογικό επίτευγμα της νέας παγκόσμιας τάξης πραγμάτων που λέγεται «διαδίκτυο». Ένα εργαλείο το οποίο χρησιμοποιούν και για τη δημιουργία χάους και προπαγάνδας και χειραγώγησης των ανθρώπων και του πνεύματος. Υπάρχει αδιαπραγμάτευτος όρος ότι δεν μπορούμε όσοι σκεφτόμασταν και ζούσαμε με το άγχος εάν θα κάναμε εξειδικευμένες εξετάσεις, γιατί ήταν πανάκριβες, στα ιδιωτικά νοσηλευτήρια και κάναμε υπομονή ή κάνουν υπομονή πολλοί συνάνθρωποί μας -έκαναν υπομονή για την ακρίβεια- γιατί δεν είχαν ακριβώς αυτή την καρτούλα των ασφαλιστικών εταιρειών, γιατί δεν μπορούσαν να πληρώνουν και δεν πήγαιναν.

(Μη ευκρινή σχόλια από την κ. Σάβια Ορφανίδου)

Κυρία Ορφανίδου, είναι πάρα πολλοί αυτοί που ήταν σε αυτή την αναμονή.

Οπότε το ΓΕΣΥ είναι ευλογία από τον Θεό και είναι από τα σημαντικότερα επιτεύγματα μιας πολιτείας η οποία για πολλά χρόνια προσπαθούσε απεγνωσμένα να βρει λύσεις και δεν έβρισκε. Αλλά από εκεί και πέρα το γεγονός ότι στο ΓΕΣΥ παραισέφησαν και άλλα πράγματα τα οποία έχουν σχέση με την εμπορευματοποίηση της δημόσιας υγείας, τα αλλότρια συμφέροντα, και το γεγονός ότι αυτά τα κενά τα εκμεταλλεύονται οι επιτηδείοι δε σημαίνει ότι δεν πρέπει να τα αναδεικνύουμε, να τα υποδεικνύουμε και να τα αλλάζουμε.

Κύριες και κύριοι συνάδελφοι,

Συμπληρώνεται ακόμα ένας χρόνος, για να πάω στο επόμενο μου θέμα, κατά τον οποίο σ' αυτό το κατακαημένο τουρκοκρατούμενο νησί της Μεσογείου, που έχει μετατρέψει τη φράση «από το κακό στο χειρότερο» σε μότο ζωής, συζητούμε, ξανασυζητούμε, διατυπώνουμε απόψεις. Άλλωστε δεν υπάρχει κάτι άλλο να κάνουμε, εκτός από το να διατυπώνουμε ο καθένας από μας ξεχωριστά ή και συλλογικά τις απόψεις μας για την καθημερινότητα του πολίτη, αλλά κυρίως για το εθνικό μας θέμα.

Προσωπικά, δε θα καταναλώσω πολλή φαιά ουσία και βεβαίως χρόνο, για να σας μιλήσω για την επιτροπή Παιδείας. Επιγραμματικά όμως, θα σας πω ότι τόσο κατά την προηγούμενη πενταετία, από το 2016 μέχρι το 2021, όσο και από τον Ιούνιο μέχρι και σήμερα όλοι οι συνάδελφοι στην επιτροπή Παιδείας, και αριστερά και στο κέντρο και δεξιά, σοσιαλιστές, οικολόγοι, ανεξάρτητοι, προσπαθούμε με κάθε τρόπο να αφήσουμε μακριά τα ιδεολογικά κομματικά γυαλιά, στο μέτρο του δυνατού, για να προσπαθήσουμε να επιτύχουμε και να δώσουμε λύσεις.

Τα προβλήματα είναι τρομερά και είναι δύσκολο και μόνο να περιγραφούν στα λίγα λεπτά τα οποία έχουμε στη διάθεσή μας. Ίσως πρέπει να σκεφτούμε από τούδε και στο εξής σε τι στοχεύουν αυτές οι ομιλίες μας από το βήμα εδώ της ολομέλειας της Βουλής για τους προϋπολογισμούς.

Ίσως είναι εύκολο να αναπολούμε και να επαναλαμβάνουμε το παρελθόν, γιατί μας βολεύει να δημιουργούμε μίσος, να βγάζουμε από τα χρονοντούλαπα της ιστορίας τα φαντάσματα, τα εγκληματικά λάθη και

βεβαίως αυτό και μόνο το γεγονός δημιουργεί συνθήκες οι οποίες δεν επιτρέπουν τη συνεννόηση. Δεν επιτρέπουν τη συνεννόηση, διότι δημιουργούνται ελλείμματα εμπιστοσύνης.

Πρέπει να περιφρουρήσουμε τα κομματικά μας κονκλάβια ή να αφουγκραστούμε τα υπαρκτά και άλυτα προβλήματα του μέσου Κύπριου πολίτη; Πρέπει να υψώνουμε τις κομματικές σημαίες και τις ιδεολογικές μας αγκυλώσεις, τα πείσματα και τις εμμονές μας; Τον τρόπο που μεγαλώσαμε ο καθένας και όλοι μαζί ξεχωριστά σε μια διαδικασία η οποία είναι ατέρμονη και δεν οδηγεί σε αποτελέσματα; Ή πρέπει να έχουμε ένα πλαίσιο εθνικής συνεννόησης; Πρέπει να επιδιώξουμε την εθνική συμφιλίωση ή να την αφήσουμε μακριά ή να την τραβούμε παραμονές εκλογών κάθε τρεις και λίγο για τα κομματικά μας ακροατήρια;

Αποτύχαμε, κατά την άποψή μου, αγαπητοί συνάδελφοι, και δε βλάπτει να το επαναλαμβάνουμε. Ζούμε σε εποχές απόλυτης διαφθοράς, η οποία παρασιτεί από το Προεδρικό μέχρι και το τελευταίο κοινοτικό συμβούλιο αυτής της πατρίδας και εμείς είτε γράφουμε «πουληστερές» ατάκες για την παγκόσμια ημέρα στο διαδίκτυο βέβαια είτε χανόμαστε σε ένα παιχνίδι ποδοσφαιρικού τύπου προβάλλοντας την αμόλυνη πλευρά των δικών μας. Ζούμε σε εποχές απόλυτης σήψης, που καταστρέφουν τους θεσμούς του κράτους, τους τομείς της κοινωνίας, τις όποιες μεταρρυθμίσεις, τα πρόσωπα, τον τόπο. Εμείς ζητάμε απλώς «διαζύγιο»!

Ένα κράτος το οποίο ιδρύθηκε, μεγαλούργησε, αλλά εν πάση περιπτώσει έχει κορεστεί ολοκλήρωσε τη διαδρομή του. Κάποιος πρέπει να βρεθεί να το γκρεμίσει και να το ξαναφτιάξει. Θα έπρεπε από το πρωί μέχρι τη νύχτα να μεταρρυθμίζουμε πράγματα, τη δημόσια υπηρεσία, τα νοσοκομεία, τον στρατό, την παιδεία, την εκπαίδευση, τα πανεπιστήμια, τα άβατα.

Η αλήθεια είναι πως μετατρέσαμε σε στόχο ζωής τα περιβόητα δεκαπέντε λεπτά δημοσιότητας, την ώρα που οι πολίτες περνούν ώρες, μέρες, μήνες, χρόνια αγωνίας για το αύριο αυτού του τόπου, για τα παιδιά τους, που είναι το σημαντικότερο.

Ζούμε σε εποχές ψεύδους! Η πραγματικότητα αναποδογυρίζεται για χάρη των εξουσιαστών και εμείς συγκεντρωθήκαμε, για να συζητήσουμε, υποτίθεται, τους προϋπολογισμούς, τον κρατικό προϋπολογισμό.

Επιτρέψτε μου, κύριε Πρόεδρε, να αναφερθώ εν συντομία σε θέματα της παιδείας, έναν τομέα που δεν ανακαλύψαμε βέβαια φέτος, και βεβαίως έναν θεμελιώδη τομέα όχι μόνο για την καλή λειτουργία του κράτους, αλλά και για την επιβίωση του ελληνισμού της Κύπρου και της ταυτότητάς του. Είναι βασικό ότι σε κάποια στιγμή, όταν σταματήσουμε να αναλωνόμαστε στα αυτονόητα, λόγου χάριν στο αν το Τμήμα Αρχαιοτήτων πρέπει να υπαχθεί στο Υφυπουργείο Πολιτισμού... Αν είναι δυνατό! Και όμως το συζητούμε και αμφιβάλλω πολύ αν θα περάσει το Υφυπουργείο Πολιτισμού. Δεν ήθελε το Τμήμα Αρχαιοτήτων να μεταφερθεί -και δε θέλει- στο Υφυπουργείο Πολιτισμού και ο ΘΟΚ και πολλοί άλλοι. Τότε, γιατί να κάνουμε το Υφυπουργείο Πολιτισμού; Ζητήσαμε από τις αρμόδιες υπηρεσίες να μας πουν πόσες ευρωπαϊκές χώρες στα Υφυπουργεία Πολιτισμού δεν έχουν τις αρχαιότητές τους; Ελάχιστες! Αν είναι δυνατό!

Πρέπει να αρχίσουμε να συζητάμε όλα τα προβλήματα της παιδείας συνολικά, ώστε να μπουν οι βάσεις για ένα ρυθμιστικό σχέδιο που δε θα επιτρέψει τη λειτουργία ετοιμόρροπων κτιρίων ή να στοιβάζουμε τους μαθητές μας σε τάξεις-αποθήκες, λυόμενες αίθουσες ή σε εμπορευματοκιβώτια, σε κάποιες περιπτώσεις. Δυστυχώς!

Πρέπει να αρχίσουμε να συζητάμε τι είδους εκπαίδευση θέλουμε να εφαρμόσουμε στην Κύπρο, χωρίς να ευαγγελιζόμαστε φινλανδικά μοντέλα ή άλλες -επιτρέψτε μου την έκφραση- «αμερικανίες». Δεν έχουν καμιά σχέση αυτά με τον τόπο μας ούτε με τον χαρακτήρα μας ούτε με τη φυσιογνωμία μας ούτε με τον πολιτισμό μας. Δε χρειάζονται ούτε ιδεοληψίες ούτε ιδιοτέλειες, χωρίς την έγνοια της απεμπόλησης της ελληνικής μας ταυτότητας, χωρίς κομματική εμμονή και έναν δήθεν εκμοντερνισμό του συστήματος και της διδακτέας ύλης.

Μπορεί τα διευθυντήρια των Βρυξελλών να αποφασίζουν πράγματα για άλλες χώρες της Κεντρικής και Βόρειας Ευρώπης, αλλά στον Νότο, στα Βαλκάνια και στη Μεσόγειο και η κουλτούρα και ο πολιτισμός και η ιδιοσυγκρασία των ανθρώπων είναι διαφορετικά.

Χρειάζεται να επικεντρωθούμε μαζί με τους οργανωμένους φορείς των εκπαιδευτικών, των γονιών, μαζί με τους διανοούμενους -άραγε πού χάθηκαν αυτοί οι διανοούμενοι από το '60 και μετά- ως σύνολο και όχι λες και αλλάζουμε απλώς τις μπαταρίες του αναπνευστήρα στον οποίο βρίσκεται η παιδεία μας.

Χρειάζεται να καταλάβουμε πως το πλήθος δε γίνεται κοινωνία και λαός στα κομματικά σχολεία, στις νεολαίες και στα καφενεία, αλλά μέσω μιας εθνικής παιδείας, ικανής να δημιουργήσει τις βάσεις μιας πολιτιστικής αναγέννησης για την περιφρούρηση της δημοκρατίας, για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, του περιβάλλοντος, των παιδιών, της πατρίδας μας, των θεσμών και βέβαια του ίδιου του κράτους μας. Αν υπάρχει κάποιος τον οποίο γρονθοκοπούμε από πρωί μέχρι τη νύχτα είναι το κράτος μας.

Συνάδελφοι,

Δεν εμφανιζόμαστε εδώ ως άμωμοι κι αμόλυνοι, για να νουθετήσουμε τους παλιότερους ή να διδάξουμε είτε τους βουλευτές είτε τους πολίτες. Οφείλουμε ωστόσο να πούμε τις απόψεις μας ξεκάθαρα και με ειλικρίνεια, γιατί η ειλικρίνεια οδηγεί στην εμπιστοσύνη.

Ο κρατικός προϋπολογισμός του 2022 δε θα λύσει τα προβλήματα της πατρίδας ή της κοινωνίας. Η φιλοσοφία του δεν είναι φιλολαϊκή ούτε προμηνύει κάποια αλλαγή στο εγγύς μέλλον. Δεν κουβαλά κάποιο όραμα για το οποίο θα έπρεπε να δουλέψουμε ως επιτροπές και ως βουλευτές όλο το προηγούμενο διάστημα. Είναι ένας προϋπολογισμός κράτους, ο οποίος βεβαίως είναι σε συνθήκες έκτακτης ανάγκης λόγω της πανδημίας. Είναι ένας προϋπολογισμός που δε διαφέρει και πολύ από όλους ανεξαιρέτως τους προϋπολογισμούς περίπου από το '60 και εντεύθεν. Είναι προϋπολογισμός που αγνοεί τις παγκόσμιες εξελίξεις, την τουρκική επιθετικότητα, τις απειλές, την πανδημία, τους κινδύνους. Είναι προϋπολογισμός που δε δημιουργεί μια εναλλακτική οικονομία, που έπαθε και έμαθε πως μια μικρή χώρα πρέπει και μπορεί να είναι αυτάρκης, χωρίς να στηρίζεται στην Κομισιόν ή στους Εγγλέζους τουρίστες. Φτάσαμε στο σημείο όλα να καταλήγουν στο Λονδίνο και απ' εκεί να εξαρτώνται όλα!

Παρ' όλα αυτά, η Κύπρος πρέπει να ζησει και θα ζησει! Ο τόπος μας παραμένει ημικατεχόμενος και η Τουρκία επιβάλλει τη νεοοθωμανική της πολιτική σε όλα τα μήκη και πλάτη της Ανατολικής Μεσογείου, στο Αιγαίο, στην Αμμόχωστο, στη Μόρφου, στην Κερύνεια, στο Κουρδιστάν το τουρκοκρατούμενο, στη Συρία, στην Αρμενία, στη Λιβύη και σε άλλες περιοχές της Αφρικής.

Οι ευσεβοποθισμοί για την κατρακύλα της λίρας ή για την ασθένεια του δικτάτορα φασίστα Ταγίπ Ερντογάν δεν είναι σοβαρή πολιτική στάση, καθώς χωρίς όραμα θα γίνουμε βορά στον όποιο επόμενο Τούρκο ηγέτη, με ή χωρίς λεφτά, ιμπεριαλιστή, επεκτατιστή.

Τα δύο μεγάλα κόμματα σε απόλυτη συμπαιγνία με τον Πρόεδρο Αναστασιάδη επιμένουν να επιστρέψουμε από εκεί που μείναμε στο Κραν Μοντανά, σάμπως και μείναμε κάπου καλά, ενώ η κατοχική δύναμη γιγαντώνει την πολιτική των δύο κρατών. Μια πολιτική θέση βέβαια που δε θα μας απαλλάξει από την τουρκική παρουσία ή την προσήλωση της Άγκυρας στο ρητό «κυριαρχία στον Βορρά, συγκυριαρχία στον Νότο». Μπροστά στα επαναλαμβανόμενα μετέωρα βήματα στο Κυπριακό, οι πολιτικές δυνάμεις δεν έχουμε απαντήσεις δυστυχώς. Δεν έχουμε απαντήσεις σήμερα, όπως και παλιά. Οι εκ δεξιών και εξ αριστερών μου εμμένουν στην «κωματώδη» διζωνική δικαιοδική ομοσπονδία, σαν να έχουν βάλει κάποιο στοιχείο μεταξύ τους και οι υπόλοιποι σκεφτόμαστε: Τι θα προτάσουμε; Τι θέλουμε ως Έλληνοκύπριοι;

Παντελής η αδυναμία μας όχι μόνο εμάς, αλλά και αυτών που προτάσσουν τη διζωνική δικαιοδική ομοσπονδία ως το κοστούμι το οποίο θα φορέσουμε και θα επιλυθούν όλα τα προβλήματα. Ο γαμπρός θα είναι έτοιμος για τον γάμο! Κούνια που μας κούναγε!

Βαλτωμένοι στις επιβαλλόμενες τύψεις των ισχυρών και σε κάποιον αόριστο πατριωτικό ρεαλισμό, φοβόμαστε να αναφέρουμε ξεκάθαρα τι θέλουμε ως πρόσφυγες στην Κύπρο της τουρκοκρατίας.

Τι να θέλουμε, αγαπητοί συνάδελφοι; Ό,τι θέλουν όλοι οι λαοί που υπήρξαν ή είναι σκλαβωμένοι, ό,τι είναι κινητήριος δύναμη των ανθρώπων και των εθνών. Θέλουμε την ελευθερία μας, την αυτοδιάθεσή μας, την ύπαρξή μας, την επιστροφή στα σπίτια μας και ένα ειρηνικό μέλλον χωρίς «προστάτες», εγγυητές, χωρίς στρατό κατοχής και την μπότα του Ατίλα, που συντηρεί το αίμα στο σώμα της Κύπρου μας.

Θέλουμε να επιμένουμε για έναν τόπο χωρίς διακρίσεις, εθνοτικές, κοινωνικές ή φυλετικές, χωρίς το βαθύ και δολοφονικό χάσμα μεταξύ φτωχών και πλουσίων, χωρίς ρεβανσιστικές πολιτικές. Θέλουμε και επιμένουμε για έναν τόπο ελεύθερο, δημοκρατικό και ανθρώπινο. Δε θέλουμε τα διατάγματα της Κομισιόν, δε θέλουμε το πλαίσιο, τον γύψο, που επιβάλλουμε στους πολίτες μας το τελευταίο διάστημα, όπως σωστά ο Κώστας Ευσταθίου ανέφερε, αλλά από την άλλη υπάρχει ένας σοβαρός κίνδυνος, συνάδελφοι, ένας σοβαρός κίνδυνος να μετατραπεί η Βουλή σε ιατρικό επιτελείο, κάτι το οποίο δεν μπορούμε να κάνουμε. Οπότε κάπου στη μέση θα είναι η ορθότερη απάντηση στα προβλήματα που δημιουργούνται.

Απ' εκεί και πέρα, δυο-τρία λόγια για το τεράστιο θέμα που έχει προκύψει με την άμυνα του τόπου, στο οποίο έγινε αναφορά από τους προηγούμενους συναδέλφους. Έχω δυόμισι λεπτά, κύριε Πρόεδρε, περίπου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Και όχι μόνο.

ΠΑΥΛΟΣ ΜΥΛΩΝΑΣ:

Τα προηγούμενα χρόνια η άμυνα ήταν ο τελευταίος τροχός της άμαξας. Σήμερα συνειδητοποιήσαμε μετά τις εξελίξεις στην περιοχή μας ότι χρειάζεται μια ισχυρή αμυντική θωράκιση του τόπου. Στο παρελθόν ο Γλαύκος Κληρίδης με το ενιαίο αμυντικό δόγμα με την Ελλάδα και τη συνεργασία τότε με το Δημοκρατικό Κόμμα και τον Σπύρο Κυπριανού προχώρησε στη σύμπραξη του ενιαίου αμυντικού δόγματος. Αργότερα επί Κώστα Σημίτη δυστυχώς όλα αυτά κατέρρευσαν σαν χάρτινος πύργος. Όποιος τολμούσε να μιλήσει για αμυντική θωράκιση του τόπου μας εθεωρείτο εθνικιστής ή επικίνδυνος. Σήμερα που η βεντάλια, κατά τους συναδέλφους του Δημοκρατικού Συναγερμού, σωστά έχει ανοίξει και στην περιοχή μας τρέχουν τα γεγονότα και δεν τα προλαβαίνουμε, αντιληφθήκαμε την ανάγκη «το κάθε σπίτι και κάστρο», αγαπητέ Κώστα Ευσταθίου, του Βάσου του Λυσσαρίδη, του γιατρού. Αυτό «το κάθε σπίτι και κάστρο» θα μπορούσε να μετατραπεί και σε «κάθε πύργος και επένδυση».

Καλά Χριστούγεννα!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ πολύ τον κ. Παύλο Μυλωνά.

Τον λόγο τώρα έχει ο συνάδελφος Κυριάκος Χατζηγιάννης του Δημοκρατικού Συναγερμού, εκλογικής περιφέρειας Αμμοχώστου.

Και να ετοιμάζεται ο συνάδελφος Αντρέας Καυκαλιάς του ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις εκ Λεμεσού. Και μετά ακολουθεί ο Μαρίνος Μουσιούππας.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΜΟΥΣΙΟΥΠΠΑΣ:

Καϊμακλί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εντάξει, Μαρίνο μου.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Άκουσα τον φίλο τον κ. Χριστοφίδη να λέει πάλι και να ασκεί κριτική στις αναφορές του κ. Νεοφύτου για το Δάλι και το Μιτσερό. Τους ίδιους ανθρώπους, εσάς δηλαδή, που βλέπουμε να διαμαρτύρεστε στο Δάλι σάς βλέπουμε ακριβώς τους ίδιους να διαμαρτύρεστε και στο Μιτσερό. Δηλαδή να φύγουν από τη μια, να μην έρθουν από την άλλη.

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτή)

Απόλυτα σεβαστό! Απόλυτα σεβαστή και η υβριδική σας συμπεριφορά! Όμως, αυτό το οποίο θέλω και ρωτώ είναι να μας πείτε πού εισηγείστε να πάνε. Και ευχαρίστως να βάλουμε ειδική συνεδρίαση να πάνε εκεί. Να τελειώνει αυτό το θέμα!

Άκουσαμε από όλους τους συναδέλφους εισηγήσεις, που, αν κάποιος τις μετρήσει, θα αριθμήσει ότι ανερχόμαστε περίπου -με τους δικούς μου υπολογισμούς- στα €47 περίπου δις. Δεν έχω ακούσει εισήγηση για το πώς μπορούμε να δημιουργήσουμε έστω και ένα ευρώ, για να χρηματοδοτήσουμε αυτές τις απαιτήσεις που, ειρήσθω εν παρόδω, αν ερχόταν εισήγηση δημιουργίας πόρων, θα νομιμοποιούνταν ή θα έπρεπε να νομιμοποιηθεί εκείνος ο οποίος διεκδικεί την υλοποίηση μιας εισήγησης, ώστε, ναι, να πετύχει να εφαρμοστεί!

Και, τρίτον...

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

Να είστε ψύχραιμοι, αγαπητοί συνάδελφοι!

Και να γελάτε δικαιούστε, ναι, βεβαίως. Είναι πολιτικό ύφος αυτό, δικαιούστε.

Όταν πάμε επίσης να εξοικονομήσουμε ή να κάνουμε προτάσεις εξοικονόμησης και πάλι είστε οι πρώτοι προστάτες του κατεστημένου. Αποφασίστε! Ατεκμηρίωτη πραγματικά και με θλίβει η αμφισβήτηση του υπέρτατου θεσμού της Νομικής Υπηρεσίας και το λιγότερο που μπορώ να το χαρακτηρίσω είναι πολιτικά ανώριμο στην προσπάθειά μας είτε να δημιουργήσουμε πόλωση, μηδενισμό, αλλά και πάνω από όλα ρόλο δικό μας προσωπικό. Είναι ή δεν είναι εγωιστικές συμπεριφορές αυτές, που δεν πρέπει να επιτρέπονται σε μια δημοκρατία;

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Τι είναι το σημαντικό πραγματικά που θα πρέπει να διαφυλαχθεί μέσα από αυτή τη συζήτηση του προϋπολογισμού; Τη μεγάλη γιορτή της δημοκρατίας; Είναι η ενότητα! Είναι η ενότητα! Και η ψήφιση του προϋπολογισμού είναι μια ένδειξη αντίληψης αυτής της αξίας της ενότητας, ειδικά αυτή την περίοδο που η χώρα μας δέχεται στρατιωτική επίθεση από την Τουρκία τόσο στην ξηρά με την Αμμόχωστο όσο και στη θάλασσα, ειδικά αυτή την περίοδο που ο λαός μας έχει χάσει πλέον τις αντοχές του στον τριετή αγώνα κατά της πανδημίας.

Αυτός ο προϋπολογισμός είναι προϋπολογισμός που διασφαλίζει τόσο τη σταθερότητα όσο και την ανάπτυξη. Και μέσα σ' αυτό το περιβάλλον που ζούμε τώρα αυτοί είναι οι δύο πυλώνες που χρειάζεται να έχει ο προϋπολογισμός και ο οικονομικός προγραμματισμός της λειτουργίας αυτού του κράτους.

Θέλουν, λένε... Και ποιο είναι το επιχείρημα του ΑΚΕΛ που δε θα ψηφίσει; Δεν το κατάλαβα! Θέλουν, λένε, περισσότερα. Ήδη χθες ο γενικός γραμματέας της αριστεράς μας είπε για την ανάγκη μεταρρύθμισης του ΕΕΕ. Καλά, αυτά που για χρόνια επαινούσε ως κατάκτηση του κυπριακού λαού, είτε το ΕΕΕ είτε το ΓΕΣΥ είτε και άλλες πολιτικές, σήμερα δεν τα ψηφίζει και θέλει περισσότερα; Μα, γι' αυτό τον λόγο δεν τα ψηφίζετε; Μας

είπε χθες ότι δεν ψηφίζουν, επειδή διαφωνούν με το ύφος της διακυβέρνησης. Ωστόσο, αυτό που δεν ψηφίζουν δεν είναι το ύφος, αλλά στερούν τη σύνταξη του συνταξιούχου, το επίδομα του ευάλωτου, την προσφυγική επιδότηση, τον μισθό του υπαλλήλου, τη χρηματοδότηση των έργων και ό,τι άλλο προβλέπεται σε αυτούς τους προϋπολογισμούς. Αποφασίστε λοιπόν είτε θέλετε περισσότερα και τα ψηφίζετε και αγωνίζεστε για τα περισσότερα είτε τα καταψηφίζετε όλα και δε δίνετε τίποτα. Αυτή είναι η προσέγγιση και αυτή είναι η εκτίμηση που παίρνει και ο κυπριακός λαός.

Απ' αυτό το βήμα αισθάνομαι ταπεινά την ανάγκη να ευχαριστήσω τον κόσμο που με έχει εμπιστευτεί και μου ανέθεσε το αξίωμα του βουλευτή και το λέω, γιατί εκλέγομαι για τρίτη φορά. Και η εμπιστοσύνη και η αξιοπιστία είναι το πλέον βασικό κεφάλαιο στην πολιτική ζωή.

Παράλληλα, θέλω να ευχαριστήσω θερμά τους στενούς μας συνεργάτες για τη διαρκή και μαχητική τους υποστήριξη. Τους συνεργάτες και συναδέλφους μου στην επιτροπή Εμπορίου, Βιομηχανίας Τουρισμού και Ενέργειας -ειρήσθω εν παρόδω, είναι καιρός να σκεφτούμε για το όνομα αυτής της επιτροπής- είτε να το περιορίσουμε είτε ποιες άλλες ιδέες υπάρχουν και να τις συζητήσουμε. Ακριβώς να τους συγχαρώ, να τους επαινέσω, να τους ευχαριστήσω για την αξιοζήλευτη πολιτική κουλτούρα που επιδεικνύουν και να σημειώσω το τεράστιο έργο που έχει παραχθεί από όλους, από όλη αυτή την ομάδα, την ομαδική εργασία σ' αυτό το σύντομο διάστημα.

Τους γιατρούς και τις γιατρίνες, τους νοσηλευτές και τις νοσηλεύτριες, φροντιστές, φροντίστριες, εμβολιαστές, εμβολιάστριες. Τα συνεργεία ελέγχου, βοηθούς, εθελόντριες, εθελοντές, να τους ευχαριστήσω θερμά και να τους αναγνωρίσω τον τίτλο τιμής τους ως αγωνιστών της υγείας.

Επίσης να σημειώσουμε τον θετικότητά τους ρόλο και την ορθή πολιτική της κυβέρνησης. Με τον νυχθημερόν αγώνα τους, είμαστε εμείς, οι συγγενείς μας, ο λαός μας ζωντανός σε αυτό τον πόλεμο κατά της πανδημίας, η οποία διανύει την τρίτη συνεχόμενη χρονιά. Φαίνεται ότι πολλοί από εμάς ξεχνούμε το περιβάλλον το οποίο βιώνουμε ετούτη την περίοδο. Τους χρωστάμε πολλά και ταπεινά από το βάθος της καρδιάς μου ένα μεγάλο ευχαριστώ, που όλοι πρέπει να πούμε.

Παράλληλα, να εκφράσω τα θερμά συλλυπητήριά μου για τους εξακόσιους πενήντα νεκρούς θύματα αυτής της πανδημίας και να ευχηθώ σύντομη ανάρρωση σε όλους αυτούς που υποφέρουν από την ασθένεια.

Με ανησυχεί ιδιαίτερος ο ραντικάλισμός που αναπτύσσεται από ορισμένα άτομα που είναι αντίθετα με τον εμβολιασμό. Εύχομαι αυτό το φαινόμενο να μη φθάσει στα άκρα! Καλώ την πολιτεία να ενισχύσει τον διάλογο με τον κόσμο που είναι αντίθετος με τον εμβολιασμό. Εδώ ακριβώς είναι η σημασία του ρόλου της κοινωνίας των πολιτών, η οποία θα πρέπει να αναπτύξει τον διάλογο.

Διαβεβαιώνουμε ότι εμείς που εμβολιαστήκαμε δεν αποτελέσαμε τα πειραματόζωα. Καλούμε λοιπόν όλους τους πολίτες να εμβολιασθούν. Αυτό θα πρέπει να το πράξουμε με επιχειρήματα και όχι με αφορισμούς. Και ποια είναι τα επιχειρήματα; Ο εμβολιασμός βοηθά, ο εμβολιασμός θα αποκαταστήσει τις χαμένες ελευθερίες μας το γρηγορότερο δυνατό, ο εμβολιασμός δρα, ο εμβολιασμός θα εμποδίσει την ανάπτυξη άλλων μεταλλάξεων.

Κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει τον βαθμό απίστευτης δυσκολίας των καιρών μας. Οι προκλήσεις αυτής της εποχής, που η μια διαδέχεται την άλλη και συχνά αυτές εκτυλίσσονται ταυτόχρονα και η απρόβλεπτη πορεία της πανδημίας δημιούργησαν ένα πλούσιο ιστορικό σημαντικών γεγονότων. Ιδιαίτερα τα γεγονότα της πανδημίας ανέδειξαν τη σημασία της εμπιστοσύνης στην πολιτική, στην επιστήμη και στον διάλογο.

Παράλληλα όμως, αναδείχθηκε το πόσο ευαίσθητη είναι η δημοκρατία, η οποία δυστυχώς λειτουργεί σε μία λεπτή γραμμή ισορροπίας. Η δημοκρατία μας βασίζεται στην ικανότητά της να αντιπαραβάλλει κριτικά τις διαφορετικές απόψεις και να αυτοδιορθώνεται. Βασίζεται στη συνεχή εξισορρόπηση των συμφερόντων και στον αλληλοσεβασμό. Βασίζεται στην αλληλεγγύη και στην εμπιστοσύνη και κυρίως στην εμπιστοσύνη των τεκμηρίων.

Αυτό σημαίνει εκεί και όπου η επιστήμη τεκμηριώνει, η νοοτροπία της αμφισβήτησης και της συνωμοσιολογίας θα πρέπει να παίρνει τις κρυστάλλινες και ξεκάθαρες απαντήσεις. Εμείς οι πολιτικοί θα πρέπει ευθαρσώς να δίνουμε απαντήσεις και όχι όπως κάποιιοι κάνουν, δηλαδή να συμμετέχουν στις εκδηλώσεις διαμαρτυρίας του ενός και ταυτόχρονα στις άλλες, ενώ επίσημα να αποφεύγουν να τοποθετούνται επίσημα. Η δημοκρατία μας θα πρέπει να δίνει απαντήσεις εκεί και όπου το μίσος, η ταραχή και η βία εφαρμόζονται, για να επιβάλουν τα δικά τους «θέλω».

Ωστόσο, η ανοχή όλων των υπολοίπων δημοκρατικών δυνάμεων θα πρέπει να έχει και τα δικά της όρια. Και εδώ ο λαός μας χαρακτηρίζεται από ωριμότητα, καθώς αυτούς οι οποίοι καλλιέργησαν έναν χρόνο πριν κλίμα μίσους, τους καθήλωσε στα ποσοστά του πάτου, παρ' όλα τα λάθη που έχει κάνει η κυβέρνηση.

Οι συνωμοσιολογίες που προέλευση έχουν τις υβριδικές σας συμπεριφορές καταλήγουν στο κενό. Αναφέρομαι ειδικά στο Κραν Μοντανά, όπου τέθηκε το σενάριο της αθώας Τουρκίας και της κατά απόλυτο τρόπο επίρριψης ευθυνών στον Ελληνοκύπριο ηγέτη. Αναφέρομαι επίσης στην εργολαβική εκστρατεία δυσφήμισης

της Κύπρου προς το εξωτερικό για τις δήθεν απάνθρωπες συνθήκες διαβίωσης των προσφύγων. Δε χρειάζεται να τους απαντούμε, επειδή τους απαντούν τα πραγματικά γεγονότα και η τεκμηρίωσή τους.

Μην προσπαθείτε να μας διδάξετε με το ψέμα την αλήθεια, αλλά ούτε με την αλήθεια το ψέμα, αλλά ούτε να περιγράφετε τις αλήθειες σαν ψέμα και το ψέμα σαν αλήθεια.

Προσπαθούν να πείσουν, λέει, τον λαό ότι ευθύνεται η Κύπρος που η Τουρκία καταπατά για σαράντα οκτώ χρόνια στρατιωτικά το νησί μας, που επεκτείνει την εισβολή της ανοίγοντας την όμηρη περιοχή των Βαρωσίων προς το ψευδοκράτος, που καταπατά κάθε ανθρώπινο δικαίωμα των εγκλωβισμένων μας θέλοντας να καρπωθεί πολιτικό όφελος από τον πόνο για επιστροφή των Αμμοχωστιανών. Ότι, όπως είδαμε πρόσφατα, ευθυνόμαστε, λέει, ως Κύπρος για την ανεξακρίβωτη τύχη των αγνοουμένων. Παραβλέπουν την πολεμοχαρή νέα επίθεση της Τουρκίας κατά του ελληνισμού και αγνοούν πλήρως τη συμβολή στην αποτροπή των συμμάχων μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Με αυτά τα μυαλά και δεδομένα, με αυτό το τείχος στο εσωτερικό μας μέτωπο δεν πάμε μπροστά.

Καλώ τον προσφυγικό κόσμο να υπομένει και να επιμένει σε αυτό τον αγώνα. Ωστόσο όμως προϋπόθεση αυτού του αγώνα είναι η συνοχή μεταξύ προσφύγων και μη προσφύγων. Η συνέχιση της σημερινής ψαλίδας στα οφέλη της ανάπτυξης και στο κόστος της εισβολής και της συνεχιζόμενης κατοχής προϋποθέτει θυσίες και τίμημα και από τους μη πρόσφυγες. Για τον λόγο αυτό επαναφέρω την πρόταση για καθολική πολεοδομική αμνηστία και τα έσοδα να κατανεμηθούν στο ταμείο του φορέα για σκοπούς ίσης κατανομής των βαρών. Ου περί χρημάτων τον αγώνα ποιούμεθα, αλλά υπηρετούμε το περί δικαίου αίσθημα του προσφυγικού κόσμου.

Καταθέτω για σκοπούς πρακτικών την πρότασή μου. Διεκδικώ και εισηγούμαι προέλευση και δημιουργία πόρων.

Τα εσωτερικά μας προβλήματα αντικατοπτρίζουν την πορεία διεθνών εξελίξεων. Η οικονομική κρίση του 2008, το μεταναστευτικό του 2015, ο διωγμός κόσμου από περιοχές κρίσεων, όπως η Συρία και το Αφγανιστάν, και η πανδημία ως διεθνείς προκλήσεις μάς συναντούν στο εσωτερικό και καλούμαστε να απαντήσουμε με λύσεις που προϋποθέτουν συνεργασίες με διεθνείς μηχανισμούς.

Παράλληλα όμως δείχνει πόσο επιτακτική είναι η διεθνής συνεργασία και πόσο επιτυχημένα η κυβέρνηση έχει δράσει στο πλαίσιο των περιφερειακών, ευρωπαϊκών και διεθνών συνεργασιών. Όταν ξεμείναμε από χρήμα το 2013, είναι η Ευρώπη που μας σήκωσε. Και στην παρούσα περίοδο έχουμε πληθώρα εμβολίων και πάλι εξαιτίας της Ευρώπης. Απαντήθηκε επίσης η επιθετικότητα της Τουρκίας και αποτράπηκαν επιδεινώσεις, που έφεραν στα πρόθυρα πολέμου την Ελλάδα με την Τουρκία, πάλι με παρεμβάσεις των συμμάχων.

Ζωντανεύει και πάλι, επιτέλους, το αίσθημα ασφάλειας των πολιτών ενισχύοντας την Εθνική Φρουρά, εκσυγχρονίζοντας το στράτευμα με ανθρώπους, μέσα, πόρους και οργάνωση. Η υποχρεωτική στρατιωτική θητεία είναι μια ευθύνη του πολίτη έναντι της δημοκρατίας. Η θητεία μειώθηκε σε μια λογική διάρκεια. Η Εθνική Φρουρά σήμερα δεν είναι μόνο στραμμένη στις επιθετικές διατάξεις της Τουρκίας, αλλά και στις ανάγκες που χρειάζεται να έχει μια πιθανή κοινή αμυντική πολιτική στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στον σίγουρο ρόλο που καλείται να αναλάβει ένα κυρίαρχο κράτος, στο πλαίσιο ενός πιθανού ευρωπαϊκού στρατού. Δεν είμαστε ούτε πολεμοχαρείς, αλλά ούτε και αφελείς να παραδοθούμε αμαχητί στις οποιεσδήποτε επιβουλές. Τόσο η ειρήνη όσο και η ελευθερία μας δεν κερδίζονται με μηδενική ταρίφα! Τίποτα δεν είναι δεδομένο! Ούτε η ειρήνη ούτε η δημοκρατία ούτε η ευημερία ούτε οι ατομικές μας ελευθερίες. Οτιδήποτε φαίνεται σήμερα ακατόρθωτο μπορεί ανά πάσα στιγμή να αλλάξει.

Οι καταστροφές από τις πυρκαγιές αντιμετωπίστηκαν με την πλέον δέουσα προσοχή και ταχύτητα. Το κράτος στάθηκε αλληλέγγυο και δε γύρισε την πλάτη στους ανθρώπους που πλήγηκαν από το ασυνήθιστο καιρικό φαινόμενο, όπως χαρακτηρίζονται πλέον αυτής της κλίμακας πυρκαγιές. Επιτόπου η ίδια η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δήλωσε στη μικρή Κύπρο ότι δεν είμαστε μόνοι μας. Και σήμερα ακολουθεί ένας εκσυγχρονισμός των δομών και μηχανισμών πυρόσβεσης που ποτέ άλλοτε δε διέθετε αυτή η χώρα.

Η τεχνολογική επανάσταση που φέρνει η ψηφιοποίηση αλλάζει ριζικά τη ζωή μας, την κοινωνία και τη χώρα μας. Τίποτα δε θα παραμείνει το ίδιο, όπως ήταν. Η ψηφιοποίηση αποτελεί ευκαιρία. Προσφέρει δυνατότητες στη ζωή μας, στον άνθρωπο, στην κοινωνία και στη χώρα μας. Αφουγκραστήκαμε την προοπτική και συστήσαμε το υφυπουργείο, το οποίο σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα έχει κάνει τεράστια άλματα. Επεκτείνονται οι υποδομές, τα δίκτυα, οι ταχύτητες, οι εφαρμογές, οι εθνικοί χώροι ηλεκτρονικής αποθήκευσης και η κυβερνοασφάλεια με μέτρα κατά της εγκληματικότητας στο διαδίκτυο.

Στον τομέα της ιατρικής η ψηφιοποίηση παρέχει μια ατέλειωτη προσδοκία για αντιμετώπιση του καρκίνου, με αυξημένες δυνατότητες τόσο στην έγκαιρη διάγνωση και την ανάλυση, αλλά ακόμη πολύ περισσότερο στη θεραπεία.

Οι εταιρείες υψηλής τεχνολογίας έχουν αναπτυχθεί στην Κύπρο με πολύ γρήγορους ρυθμούς. Έχουν ιδιαίτερα σημαντική συνδρομή στο ΑΕΠ, ενώ στην αγορά εργασίας ο ρόλος τους είναι ιδιαίτερα καθοριστικός, αφού μάλιστα αφορά θέσεις εργασίας που είναι εξειδικευμένες και απασχολούνται κυρίως νέοι, απόφοιτοι πανεπιστημίων.

Στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας, άλλος ένας ελπιδοφόρος τομέας για τον νέο απόφοιτο πανεπιστημίου, έχουν τεθεί με προτεραιότητα νέα πλαίσια πολιτικής και καλούμαστε όλοι να αντιληφθούμε τη μεγάλη πρόκληση που θα κληθεί να αντιμετωπίσει η χώρα μας, εάν τα πανεπιστήμιά μας μετεξελιχθούν σε πραγματικά ερευνητικά κέντρα. Για τον σκοπό αυτό υπάρχουν αμέτρητοι πόροι, αρκεί να υπάρχει δημιουργική και αξιόπιστη ερευνητική ικανότητα. Ως πολιτεία, οφείλουμε να διασφαλίσουμε στους επιτυγχόντες ερευνητές τα κίνητρα των πνευματικών επιτυχιών και δημιουργώντας εταιρείες τεχνολογικών να πάρουμε το μερίδιό μας στις ανακαλύψεις στον διεθνή χώρο. Παράλληλα, η δημιουργία πανεπιστημιακού νοσοκομείου θα ενισχύσει τον ερευνητικό χαρακτήρα των τριών ιατρικών σχολών που διαθέτει η χώρα μας.

Είναι γεγονός αδιαμφισβήτητο ότι μπορέσαμε μέσα στην κρίση να διαχειριστούμε τη δύσκολη οικονομική κατάσταση που έχει δημιουργηθεί. Είναι επίσης αδιαμφισβήτητο ότι ακολουθήσαμε μια σωστή και σιβαρή οικονομική πολιτική καθ' όλο το διάστημα, αλλά και μετά την κρίση. Το ότι μπορέσαμε και κρατήσαμε τον κόσμο όρθιο, την πρόνοια ζωντανή και την οικονομία να λειτουργεί αυτά θα πρέπει να τα αναγνωρίσουμε ως μεγάλα επιτεύγματα. Μάλιστα, θα πρέπει να λάβουμε δύο πράγματα υπόψη μας. Πρώτον, μόλις έχουμε εξέλθει από την κρίση που δημιουργήσατε και, δεύτερον, από την υπερβολική εξάρτηση της οικονομίας μας από τον τουρισμό, ο οποίος έχει κυριολεκτικά παραλύσει κατά τη διάρκεια της πανδημίας και, ως είμαστε ειλικρινείς, μέχρι πρότινος βρισκόταν στην κατάψυξη.

Το γεγονός ότι σήμερα η ανεργία στη χώρα έχει επίπεδα πρωτόγνωρα χαμηλά είναι μια άλλη ένδειξη της δυναμικής που έχει η κυπριακή οικονομία, όταν αυτή τυγχάνει διαχείρισης από σοβαρούς πολιτικούς και όχι από ακροαριστερούς ανοιχτοχέρηδες. Δεν αναφέρομαι καθόλου στις συνεχείς αναβαθμίσεις της κυπριακής οικονομίας από τους διεθνείς οίκους αξιολόγησης.

Πέραν των εθνικών προγραμμάτων τα οποία συμπεριλαμβάνονται στον νυν προϋπολογισμό, υπάρχει σήμερα η δυνατότητα που πέτυχε με αγώνες η Κύπρος στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάκαμψης, το οποίο προσφέρει μια καλή ελπίδα, ώστε η Κύπρος πολύ γρήγορα να ανακάμψει και να τηρήσει τους μακροοικονομικούς στόχους σταθερότητας του ευρώ. Αυτή η σωστή πολιτική θα πρέπει να κάνει περήφανη την κυβέρνηση, αλλά και όλους αυτούς που έχουν ψηφίσει τον προϋπολογισμό του προηγούμενου έτους.

Δε θα αναφερθώ στο μεγάλο ταξίδι της πράσινης μετάβασης, το οποίο θέλω να αντιμετωπίζω ως μεγάλη προοπτική. Συγκεκριμένη διαδρομή με συγκεκριμένο ζητούμενο. Η σωτηρία της ζωής του πλανήτη! Δε θα αναφερθώ επισταμένα, αφού θα έχουμε την ευκαιρία να συζητήσουμε και να προβληματιστούμε στις 14 του Γενάρη σε διευρυμένη διάσκεψη που η επιτροπή μας διοργανώνει με την πλήρη εμπλοκή της κοινωνίας των πολιτών. Προβληματίζομαι όμως και θέλω να πω ότι αυτή η μετάβαση θα πρέπει να διερευνηθεί και να αναλυθεί. Πώς επηρεάζει τάξεις, περιοχές και κοινωνίες; Όλοι οι πολίτες έχουν την ίδια αξία και θα πρέπει να τους διασφαλίσουμε τις ίδιες προϋποθέσεις ζωής σε όλες τις περιοχές, πόλεις και ύπαιθρο και επαρχίες. Η σημερινή ανισότητα που σημειώνεται θα πρέπει σταδιακά να εκλείψει και μάλιστα κατά την πράσινη μετάβαση.

Θα πρέπει να βλέπουμε τόσο τα προβλήματα όσο και τις προοπτικές και από την πλευρά των άλλων. Θα πρέπει να εξισορροπούμε τα συμφέροντα στη βάση αρχών. Η θεσμοθέτηση του κατώτατου μισθού είναι μια επιτακτική ανάγκη. Χωρίς αυτή τη θέσπιση δεν μπορεί να εκσυγχρονιστεί η κοινωνική ελεύθερη οικονομία. Με αυτή θα μειωθεί το κέρδος προς όφελος της πραγματικής οικονομίας.

Και θέλω να συμφωνήσω με τον γενικό γραμματέα του ΑΚΕΛ, όπως το έθεσε χθες.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αγαπητέ συνάδελφε...

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ:

Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κάμε τους τζιαι μια ευχή να τελειώσουμε τωρά!

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ:

Τέλος, το κατεστημένο, που κάποιοι υποστηρίζουν και είναι αρνητές των μεταρρυθμίσεων, περιορίζει τις ελευθερίες ολωνών μας. Η πρόοδος των μεταρρυθμίσεων είναι επιβεβλημένη, εάν θέλουμε να υπηρετήσουμε την κοινωνική δικαιοσύνη. Βλέπε το ΕΕΕ, βλέπε τη δημόσια υπηρεσία. Ωστόσο, έχει σημασία το περιεχόμενο της κάθε μεταρρύθμισης να είναι δίκαιο και σωστό.

Καλώ άμεσα τους σημαιοφόρους του ΓΕΣΥ να ξεφύγουν από τον λαϊκισμό και να επιτρέψουν μέσα από τον διάλογο την πλήρη επαναξιολόγηση του συστήματος.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Κλείνοντας, καλούμαστε να σχεδιάσουμε το μέλλον αυτής της χώρας. Θα πρέπει να το πράξουμε με αισιοδοξία, με γαλήνη, χωρίς δυσαρέσκεια, χωρίς μνησικακίες και απογοητεύσεις. Θα πρέπει να δώσουμε όλοι

μας ψυχή! Καλούμαστε ενωμένοι να βρούμε εκείνες τις λύσεις στις προκλήσεις που τίθενται ενώπιόν μας. Είναι η χαρά, ο ενθουσιασμός και η ευτυχία που θα μας πάρουν στο μέλλον. Γνωρίζουμε τι βρίσκεται πίσω μας, αλλά δε γνωρίζουμε τι θα ακολουθήσει. Επίσης γνωρίζουμε ότι τίποτα δεν μπορεί να παραμείνει το ίδιο όπως σήμερα και ότι όλα θα αλλάξουν. Ας μην κτίζουμε λοιπόν τείχος μεταξύ μας και κυρίως στο μυαλό μας, επειδή έτσι δε δημιουργούμε το αύριο! Τα πάντα αλλάζουν από το κεφάλι. Ας κάνουμε λοιπόν αυτή την έκπληξη στον κυπριακό λαό!

Καλά Χριστούγεννα!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ πολύ τον συνάδελφο τον Κυριάκο Χατζηγιάννη.

Ο επόμενος ομιλητής είναι ο συνάδελφος ο Αντρέας Καυκαλιάς εκ Λεμεσού του ΑΚΕΛ και μετά είναι ο συνάδελφος ο Μαρίνος Μουσιούττας και μετά είναι ο υποφαινόμενος για όσους ενδιαφέρονται. Έχετε τη λίστα μπροστά σας.

ΑΝΤΡΕΑΣ ΚΑΥΚΑΛΙΑΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Τα όσα έχει αναφέρει ο κ. Χατζηγιάννης επιβεβαιώνουν ότι οι κυβερνώντες και ο Δημοκρατικός Συναγερμός ζουν στη δική τους εικονική πραγματικότητα. Σε σχέση με τα ασφαλικά, αν δε θέλετε να μας ακούσετε εμάς, ακούστε τους ειδικούς, ακούστε τους εμπειρογνώμονες, ακούστε τους πανεπιστημιακούς. Προτείνουν λύσεις, φτάνει να μη σέρνεστε από τα μεγάλα ιδιωτικά συμφέροντα εις βάρος της δημόσιας υγείας.

Να σας πούμε, που μας προκαλέσατε, μία πρόταση για το πού θα βρεθούν τα λεφτά. Να σας πούμε, κύριε Χατζηγιάννη, μεταξύ άλλων να τερματίσετε τη μειωμένη φορολογία 5% ΦΠΑ στους ζάμπλουτους επενδυτές που μέσω του επενδυτικού προγράμματος της ντροπής ήρθαν στον τόπο μας και να επαναφέρετε τον συντελεστή ΦΠΑ σε αυτές τις περιπτώσεις στο 19%. Ξέρετε, ζητήσαμε τα στοιχεία γι' αυτό το πρόγραμμα και γι' αυτό τον μειωμένο συντελεστή. Καταφέραμε να έχουμε τα στοιχεία του '18: Έχουν αποστέρηθεί €165 εκατομ. από την οικονομία του τόπου, από τα έσοδα του κράτους.

Δεν καταλάβατε, είπατε, γιατί καταψηφίζουμε τον προϋπολογισμό. Απευθυνθείτε εκεί στο κόμμα σας. Ίσως έχει μία απάντηση να δώσει γιατί, όταν ήσασταν αντιπολίτευση, σταθερά καταψηφίζατε τους προϋπολογισμούς!

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η διεύρυνση των κοινωνικών ανισοτήτων, η επιδείνωση της θέσης των εργαζομένων, η απορρύθμιση των εργασιακών σχέσεων, οι αρνητικές επιπτώσεις που έχει η Κύπρος στην ενεργειακή φτώχεια, ο μεγάλος αριθμός πολιτών που αντιμετωπίζουν σοβαρές υλικές στερήσεις, τα αδιέξοδα που πνίγουν τη νέα γενιά, η αξιοπρέπεια της τρίτης ηλικίας που δοκιμάζεται, η δυσλειτουργία του συστήματος που ταλαιπωρεί τις ευάλωτες ομάδες, τα κενά και οι παραλείψεις στην εφαρμογή της Σύμβασης του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες είναι οι σκληρές πραγματικότητες που δυστυχώς αποδεικνύουν ότι οι πολιτικές της κυβέρνησης αποτυγχάνουν να υπερασπιστούν την κοινωνία. Προέκταση αυτών των πολιτικών είναι και οι προϋπολογισμοί, οι οποίοι προφανώς δε δίνουν λύσεις και δεν είναι ικανοί να ανατρέψουν τα αρνητικά δεδομένα και να απορροφήσουν την πίεση που δέχεται η κοινωνία.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Οι συνθήκες στην οικονομία και στην κοινωνία ασφαλώς και κουβαλούν τις επιπτώσεις από την πανδημία και την οικονομική κρίση των τελευταίων χρόνων, ωστόσο φέρουν την ίδια στιγμή τη σφραγίδα των νεοφιλελεύθερων κυβερνητικών πολιτικών που οδήγησαν σε μια βίαιη ανακατανομή του παραγόμενου πλούτου, υποβαθμίζοντας το βιοτικό επίπεδο των πολλών, σε αντίθεση με τους λίγους και προνομιούχους, οι οποίοι αύξησαν τα κέρδη και τα εισοδήματά τους.

Αναφορικά με την ακρίβεια, οι δραματικές αυξήσεις που καταγράφονται έχουν μειώσει σημαντικά την αγοραστική αξία των μισθών. Είναι γεγονός ότι ο πληθωρισμός επηρεάζεται και από εξωγενείς παράγοντες, εντούτοις στο εσωτερικό χρειάζονται αλλαγές διαρθρωτικού χαρακτήρα και άμεσα μέτρα στήριξης του εισοδήματος των εργαζομένων, ώστε να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά. Προς αυτή την κατεύθυνση, ως μηχανισμός αποκατάστασης της αγοραστικής αξίας των μισθών, είναι καθοριστικής σημασίας πολιτική απόφαση η πλήρης επαναφορά της ΑΤΑ και η επέκτασή της, ώστε να καλύπτονται όλοι οι εργαζόμενοι.

Μέσα σε αυτές τις συνθήκες είναι επιτακτική ανάγκη η υιοθέτηση θεσμικών και νομοθετικών μέτρων για στήριξη της θέσης των εργαζομένων. Κυρίαρχη προτεραιότητα αποτελεί η εφαρμογή των συλλογικών συμβάσεων, οι οποίες καθορίζουν τον κατώτατο μισθό και τα υπόλοιπα ωφελήματα των εργαζομένων. Ζητούμενο είναι να υπάρξει νομοθετική ρύθμιση, η οποία να καθιστά υποχρεωτική την τήρηση των συλλογικών συμβάσεων από τους εργοδότες. Ταυτόχρονα, επιβάλλεται η νομοθετική κατοχύρωση ενός ελάχιστου πλαισίου

εργασιακών δικαιωμάτων για εκείνους τους εργαζομένους των οποίων οι όροι εργοδότησης δεν καλύπτονται από συλλογική σύμβαση.

Στο κεφαλαιώδες ζήτημα της απορρύθμισης των εργασιακών σχέσεων ως ΑΚΕΛ έχουμε καταθέσει προτάσεις για νομοθετική ρύθμιση της υποχρέωσης των εργοδοτών να εφαρμόζουν τη συμφωνημένη συλλογική σύμβαση του κλάδου τους, καθώς και για καθορισμό των χαρακτηριστικών της μισθωτής απασχόλησης, με στόχο να αναχαιπιστεί η απόκρυψη της πραγματικής σχέσης εργοδότη-εργοδοτούμενου. Η απόκρυψη της πραγματικής σχέσης εργοδότη-εργοδοτούμενου αποτελεί έκδηλα αντιεργατική πρακτική, η οποία αποστερεί από τους εργαζομένους την προστασία και τα ωφελήματα που απορρέουν από την ιδιότητα του εργοδοτούμενου.

Αυτή η κυβέρνηση μεθοδικά και εργολαβικά αντικαθιστά τη μόνιμη και σταθερή εργασία με την αγορά υπηρεσιών. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η μετατροπή από την ίδια την κυβέρνηση χιλιάδων εκπαιδευτικών εργαζομένων στα προγράμματα του Υπουργείου Παιδείας από μισθωτούς εργαζομένους σε αυτοεργοδοτούμενους.

Και, ενώ ένα σημαντικό μέρος των διαδικασιών της δημόσιας υπηρεσίας γίνεται πλέον είτε με αγορά υπηρεσιών είτε με ανάθεση στον ιδιωτικό τομέα, η απασχόληση στη δημόσια υπηρεσία συνεχίζει να αυξάνεται, παρά τις δεσμεύσεις της κυβέρνησης για σταδιακή μείωση του αριθμού των δημοσίων υπαλλήλων. Τα μαγειρέματα των αριθμών και τα χαλκευμένα δεδομένα που παρουσίασε χθες ο πρόεδρος του Δημοκρατικού Συναγερμού έλαβαν ήδη απαντήσεις όχι μόνο από εμάς, αλλά μέσα και από τα στοιχεία της ίδιας της Στατιστικής Υπηρεσίας. Να μην ξεχνάμε και την ψήφιση του νόμου για την κινητικότητα των υπαλλήλων στον δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα με στόχο την πιο αποτελεσματική και αποδοτική λειτουργία της δημόσιας υπηρεσίας. Στην πράξη όμως η συγκεκριμένη νομοθεσία εξελίσσεται σε όχημα ρουσφετιού, βολέματος, ημετεροκρατίας, ακόμη και ως γέφυρα για πολιτικούς διορισμούς σε υπουργεία και στο Προεδρικό. Σχετική επιστολή, για να ελεγχθεί η νομιμότητα αυτών των αποσπάσεων, έχουμε ήδη αποστείλει στον Γενικό Ελεγκτή.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η πανδημία έχει κινησει γρηγορότερα τις διαδικασίες που ήδη είχαν δρομολογηθεί για ένταξη της τηλεργασίας ως μιας ευέλικτης μορφής απασχόλησης. Είναι γεγονός πως αποτελεί μια νέα πρόκληση για τις εργασιακές σχέσεις, εισάγοντας νέα δεδομένα και θέτοντας νέες υποχρεώσεις μεταξύ εργοδοτών-εργαζομένων. Εάν αφεθεί χωρίς πλαίσιο, από χρήσιμο εργαλείο με θετικό αντίκτυπο στους εργαζομένους και στις συνθήκες εργασίας μπορεί να εξελιχτεί σε ακόμα μια μέθοδο απορρύθμισης των εργασιακών σχέσεων. Ως εκ τούτου, καλούμε την εκτελεστική εξουσία και το αρμόδιο υπουργείο να επεξεργαστούν και να καταθέσουν νομοσχέδιο το οποίο να διασφαλίζει ότι η τηλεργασία δεν επηρεάζει δυσμενώς τις συνθήκες απασχόλησης των εργαζομένων. Μεταξύ άλλων, να περιλαμβάνει ρυθμίσεις οι οποίες να θεσμοθετούν το δικαίωμα των εργαζομένων να αποσυνδέονται από την εργασία με τη λήξη του χρόνου εργασίας, να διασφαλίζει δίκαιη αμοιβή, οριοθέτηση του χρόνου εργασίας, ισορροπία μεταξύ ιδιωτικής και επαγγελματικής ζωής, σωματική και ψυχική υγεία.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η οικονομική πολιτική που ακολουθεί εδώ και χρόνια η κυβέρνηση στρέφεται σε βάρος των εργαζομένων και δεν μπορεί να ικανοποιήσει τις ανάγκες της κοινωνίας και της βιώσιμης ανάπτυξης. Οι κυβερνώντες ικανοποίησαν τις αξιώσεις της εργοδοσίας και των ασφαλιστικών εταιρειών για τα ταμεία προνοίας, αφαιρώντας την πρόνοια για υποχρεωτική καταβολή ταμείου προνοίας εκεί και όπου λειτουργεί. Επέβαλαν την κατάργηση της αργίας της Κυριακής για χιλιάδες εργαζομένους στο λιανικό εμπόριο, γεγονός που επέφερε καίριο πλήγμα σε εκατοντάδες μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Η ρύθμιση του ωραρίου λειτουργίας των καταστημάτων στο λιανικό εμπόριο συνεχίζει να είναι ένα κρίσιμο ζήτημα με αλληλοσυγκρουόμενα συμφέροντα. Αποκαλυπτική σε ό,τι αφορά στις προθέσεις της κυβέρνησης επί του συγκεκριμένου ζητήματος ήταν η Υπουργός Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, η οποία κατά τη συζήτηση των προϋπολογισμών, απαντώντας σε σχετική ερώτηση, είπε χαρακτηριστικά: «Δεν έχω σκοπό να κάνω κάτι στο θέμα των ωραρίων. Άλλαξε μεν η νομοθεσία για τα διατάγματα, δεν άλλαξε όμως η πολιτική θέση».

Η κυβέρνηση επιτίεται για τη μείωση της ανεργίας. Είναι αλήθεια ότι ο σχετικός δείκτης καταγράφει μείωση του ποσοστού ανεργίας. Ωστόσο, η πραγματικότητα για την ανεργία είναι πολύ διαφορετική, γιατί στις στατιστικές δεν προσμετρώνται οι χιλιάδες που αναγκάζονται να εργάζονται με μερική απασχόληση, επειδή δε βρίσκουν πλήρη και σταθερή θέση εργασίας. Δεν προσμετρώνται η ετεροαπασχόληση ούτε η απασχόληση με το κομμάτι ή με άλλες «ευέλικτες» μορφές απασχόλησης, δεν προσμετρώνται οι νέοι επιστήμονες της Κύπρου που εργάζονται στο εξωτερικό, δεν συνυπολογίζεται η τεράστια υποχώρηση των μισθών και των όρων απασχόλησης για όσους εργάζονται. Είναι φανερό λοιπόν ότι την ώρα που μιλούμε για αύξηση της απασχόλησης αυτή έγινε με χειρότερους όρους εργασίας. Ιδιαίτερα ανησυχητικό το ποσοστό των νέων που δε συμμετέχουν ούτε στην απασχόληση ούτε στην εκπαίδευση ούτε σε προγράμματα κατάρτισης. Σύμφωνα με στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας, τα οποία ανακοινώθηκαν πρόσφατα, το τρίτο τρίμηνο του 2021 28 000 νέοι κάτω των 29 ετών βρίσκονται σε πλήρη αδράνεια.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Με την πανδημία του κορωνοϊού εκφράζονται φόβοι για περαιτέρω υποβάθμιση των μέτρων προστασίας και συνακόλουθα αύξηση των εργατικών ατυχημάτων. Ταυτόχρονα, μελέτες ευρωπαϊκών φορέων επιβεβαιώνουν ότι η πιθανότητα εργατικών ατυχημάτων είναι αυξημένη για τους εργαζομένους με ευέλικτες μορφές απασχόλησης.

Το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας χρειάζεται να στελεχωθεί κατάλληλα, ώστε να μπορεί να εκτελεί τον εποπτικό του ρόλο. Παράλληλα, θα πρέπει να προωθηθεί άμεσα η εισαγωγή της υποχρεωτικής κατάρτισης των νεοεισερχομένων στην εργασία για θέματα ασφάλειας και υγείας, καθώς και για εργαζομένους που απασχολούνται σε τομείς υψηλού κινδύνου.

Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Ουδείς αρνείται ότι μπορεί να συμβάλει στην οικονομία ως ένα συμπληρωματικό εργαλείο για τη χρηματοδότηση έργων ούτε να ακυρώσει την προοπτική που δημιουργείται για θετική επίδραση στο ΑΕΠ της χώρας με τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Ωστόσο, η τελική συμβολή στην οικονομία δε θα κριθεί από τον σχεδιασμό, αλλά από την ικανότητα της κυβέρνησης να υλοποιήσει τα έργα. Την ίδια ώρα υπογραμμίζουμε ότι από το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας απουσιάζουν δράσεις για την αντιμετώπιση των εισοδηματικών ανισοτήτων και της φτώχειας, προτάσεις για τη φορολογία του πλούτου και πάταξη της διαφθοράς, προτάσεις για ολοκληρωμένη στεγαστική πολιτική, μεταρρυθμίσεις για τη βελτίωση των εργασιακών σχέσεων και ιδιαίτερα προτάσεις που αφορούν στον κατώτατο μισθό και τις συλλογικές συμβάσεις.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος είναι μια πρόκληση για την πολιτεία, μια αναγκαιότητα για την κοινωνία. Επιβάλλεται μια ολοκληρωμένη σφαιρική μελέτη για τις συντάξεις και αντιμετώπιση όλων των ζητημάτων που προκύπτουν, διασφαλίζοντας σε κάθε περίπτωση τη βιωσιμότητα του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Ξεκάθαρα δηλώνουμε ότι η επέκταση του ορίου συνταξιοδότησης μας βρίσκει κάθετα αντίθετους. Σε αυτό το πλαίσιο, η κατάργηση του άδικου και ισοπεδωτικού πέναλτι του 12% που επιβάλλεται σε όσους συνταξιοδοτηθούν στο 63^ο έτος της ηλικίας τους αποτελεί δικαιολογημένο αίτημα. Η κατάργηση του 12% θα συμβάλει στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των συνταξιούχων, στην ενθάρρυνση της πρόωρης αφυπηρέτησης, στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και στη μείωση της ανεργίας και της φτώχειας.

Αναφορικά με τη σύνταξη χηρείας ανδρών, επαναλαμβάνουμε τη θέση μας ότι ο νόμος ως έχει ψηφιστεί συνιστά διάκριση μεταξύ των χήρων ανδρών. Είναι γι' αυτό που πολλοί χήροι άνδρες έχουν προσφύγει στη δικαιοσύνη. Πρόκληση συνιστά και η επιλογή της κυβέρνησης να μην απαντά σε αιτήσεις που αφορούν περιπτώσεις πριν από το 2018.

Ακόμα ένα σοβαρό πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι ασφαλισμένοι στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων είναι οι μεγάλες καθυστερήσεις που σημειώνονται στην καταβολή των επιδομάτων του ταμείου, όπως ασθενείας, ανεργίας, μητρότητας, αναπηρίας, καθώς και των συντάξεων, θεσμοθετημένης, κοινωνικής και ανικανότητας.

Είναι αδιανόητο οι άνεργοι, όσοι ασθενούν, οι συνταξιούχοι, οι ασφαλισμένοι στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, οι οποίοι στην πλειοψηφία τους είναι μισθοσυντήρητα άτομα, να αναμένουν για τόσο μεγάλο χρονικό διάστημα, μέχρι να τους καταβληθεί το επίδομα ή η σύνταξη που δικαιούνται.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ο τόπος χρειάζεται μια νέα κοινωνική πολιτική, η οποία να δημιουργεί πραγματικό δίκτυο προστασίας των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού, ένα πραγματικά κοινωνικό κράτος, του οποίου οι πολιτικές να μην περιορίζονται μόνο στην αντιμετώπιση της ακραίας φτώχειας.

Έχουν παρέλθει επτά χρόνια από την εφαρμογή της νομοθεσίας περί Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος και Κοινωνικών Παροχών και τα προβλήματα διογκώνονται. Οι τεράστιες καθυστερήσεις, η προβληματική διαδικασία που ακολουθείται στην εξέταση των αιτήσεων και η δυσκολία επικοινωνίας των αιτητών με την αρμόδια υπηρεσία είναι η «κανονικότητα» που συνοδεύει κάθε αίτηση. Τονίζουμε για ακόμα μια φορά πως καμία δικαιολογία δε χωρεί οι ομάδες του πληθυσμού που έχουν ανάγκη την άμεση στήριξη του κράτους να λαμβάνουν βοήθεια μετά από έναν χρόνο!

Στο σημείο αυτό, κύριε Πρόεδρε, μια ξεχωριστή αναφορά για τα άτομα με αναπηρίες. Βασική διαπίστωση ότι υπάρχουν σοβαρά κενά και ελλείμματα στις πολιτικές στήριξης των ΑΜΕΑ και ότι υπάρχει μεγάλη απόσταση, η οποία πρέπει να διανυθεί, για να πλησιάσουμε τις απαιτήσεις της σύμβασης του ΟΗΕ. Οι καταληκτικές παρατηρήσεις και συστάσεις της επιτροπής του ΟΗΕ για την Κύπρο, των οποίων η υλοποίηση εκκρεμεί από το 2017, αφορούν σωρεία σημαντικών ζητημάτων, όπως η βελτίωση υπηρεσιών έγκαιρης παρέμβασης για παιδιά με αναπηρίες, η ισότιμη πρόσβαση για όλα τα παιδιά στην εκπαίδευση, η διά βίου μάθηση, η εξασφάλιση δικαιώματος ανεξάρτητης διαβίωσης, η εργασιακή αποκατάσταση και απασχόληση και η πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία στις υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης. Επιτακτική είναι και η ανάγκη για δημιουργία ξεχωριστής νομοθεσίας για τα ΑΜΕΑ, δέσμευση της κυβέρνησης, η οποία εκκρεμεί από το 2014.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Κλείνοντας την ομιλία μου, θέλω να σημειώσω το εξής: Το μοντέλο ανάπτυξης της οικονομίας του τόπου έχει διευρύνει τις ανισότητες σε ό,τι αφορά την κατανομή του παραγόμενου εθνικού εισοδήματος. Η αναλογία «κέρδος-μισθοί» έχει διευρυνθεί αρνητικά για τους μισθούς και τους εργαζομένους.

Είναι φανερό ότι οι συνέπειες της κρίσης φορτώνονται ανισομερώς σε βάρος των εργαζομένων και των ευπαθών ομάδων και αυτό είναι που πρέπει να αλλάξει. Να υιοθετηθεί ένα νέο μοντέλο ανάπτυξης, το οποίο να κατανέμει τους καρπούς της παραγωγής και της ανάπτυξης δικαιότερα, διασφαλίζοντας την κοινωνική συνοχή.

Ευχαριστώ πολύ.

Καλές γιορτές σε όλους!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ πολύ, αγαπητέ Ανδρέα.

Τον λόγο έχει ο συνάδελφος ο Μαρίνος Μουσιούττας εκ μέρους της ΔΗΠΑ.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΜΟΥΣΙΟΥΤΤΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ξεκινώντας από τους περσινούς προϋπολογισμούς, θα αναφερθώ στις τοποθετήσεις κάποιων και συγκεκριμένα σε αυτήν του κ. Νικόλα Παπαδόπουλου. Στις 15 Δεκεμβρίου του '20 στους προϋπολογισμούς ο κ. Παπαδόπουλος αναφέρθηκε μεταξύ άλλων -εννοώντας εμάς που ψηφίζαμε ως Συνεργασία τους προϋπολογισμούς- σε δεκανίκια της κυβέρνησης και υποστηρικτές της διαπλοκής και της διαφθοράς. Την 21^η Ιανουαρίου του '21 στους αναθεωρημένους προϋπολογισμούς ο κ. Παπαδόπουλος αναφέρθηκε μεταξύ άλλων σε μας, λέγοντας ότι ήταν επόμενο να συμπαραταχθούμε με το διαπλεκόμενο κατεστημένο. Μόλις του ζήτησε η κυβέρνηση της διαπλοκής να τη βοηθήσουν στη συγκάλυψη, η απάντηση ήταν άμεση: «Οκεί, έγινε!».

Απευθύνομαι και εγώ στον κ. Παπαδόπουλο σήμερα, που απουσιάζει, που αποφάσισε να ψηφίσει τους προϋπολογισμούς του '22, και ερωτώ: Αποτελεί και αυτός δεκανίκι της κυβέρνησης και υποστηρικτής της διαπλοκής και της διαφθοράς ή σήμερα, μετά βεβαίως και τα μηνύματα που πήρε στις τελευταίες βουλευτικές εκλογές, αποφάσισε να επανέλθει στα χρόνια της μετριοπάθειας και της συναίνεσης, όπου μαζί ψηφίζαμε τους κρατικούς προϋπολογισμούς; Καλωσορίσατε!

Η συζήτηση του προϋπολογισμού για το '22 μάς βρίσκει στο τέλος μιας χρονιάς, αλλά και στο κατώφλι μιας άλλης που αποδεικνύεται κρίσιμη για την κυπριακή οικονομία. Τα τελευταία χρόνια η πορεία της οικονομίας μας βρισκόταν σε ρυθμούς ανάκαμψης μετά και την προηγούμενη οικονομική κρίση. Δυστυχώς όμως, η πανδημική κρίση της νόσου COVID-19 έχει οδηγήσει την κυπριακή οικονομία σε ρυθμούς ύφεσης της τάξης του -5.1% το 2020. Οι ουσιαστικές θυσίες και η συμβολή του λαού μας τα τελευταία χρόνια στην αναστροφή της κακής εικόνας της οικονομίας μας μετά και την κρίση του '13 θα χρειαστεί να επαναληφθούν, για να ξεπεράσουμε και αυτή την απρόσμενη κρίση.

Η αβεβαιότητα ως προς τη διάρκεια, την έκταση, αλλά και την ένταση της υγειονομικής κρίσης του COVID-19 είναι τεράστιο παγκόσμιο πρόβλημα. Οι όποιες προβλέψεις είτε της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είτε σε εθνικό επίπεδο θεωρούνται αβέβαιες και καθόλου ασφαλείς και τα ρίσκα θα είναι αναλόγως της πορείας που θα έχει η πανδημία. Γι' αυτό τον λόγο ο κρατικός προϋπολογισμός του '22 έχει ετοιμαστεί με βάση κάποια δεδομένα και υποθέσεις αβεβαιότητας, με κίνδυνο οι προβλέψεις της κυβέρνησης να διαψευστούν. Είναι αναγκαία η στενή και τακτική παρακολούθηση των στόχων και προβλέψεων και εκεί που θα διαπιστώνεται ότι απαιτείται αναθεώρησή τους να ληφθούν έγκαιρα όλα τα απαραίτητα μέτρα και δράσεις, προκειμένου οι στόχοι να καταστούν εφικτοί.

Υπάρχουν όμως και άλλοι επιπρόσθετοι παράγοντες εκτός της πανδημίας που επιβαρύνουν το κλίμα αβεβαιότητας. Είμαστε μια χώρα με μεγάλη εξάρτηση από τον τουρισμό και ο τουρισμός είναι άμεσα συνδεδεμένος με την πορεία της πανδημίας. Ο τομέας αυτός βρίσκεται ήδη σε πολύ δύσκολη θέση και τυχόν νέο κύμα πανδημίας θα επιδεινώσει ακόμη περισσότερο την οικονομική δραστηριότητα του τουριστικού τομέα.

Η κυβέρνηση θα πρέπει να στραφεί και στον εγχώριο τουρισμό. Να συνεχιστούν οι συνθήκες που θα προωθούν, αλλά και θα καθιστούν προσιτό το τουριστικό προϊόν στον μέσο Κύπριο τόσο παραθαλάσσια όσο και στις ορεινές περιοχές. Σημειώνω εδώ την πρότασή μας ενάντια στην αστυφιλία και την ενθάρρυνση νεαρών να κατοικήσουν στις περιοχές αυτές, κάτι που θα ενισχύσει και την τουριστική ανάπτυξη. Η κυβέρνηση επίσης θα πρέπει εδώ και τώρα να εξεύρει τρόπους να τιθασέψει το αυξημένο κόστος από τις ανεξέλεγκτες μεταναστευτικές ροές.

Όσον αφορά τον τραπεζικό τομέα, παρά τη σημαντική μείωση στο ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων δανείων, ενδέχεται να υπάρξει αύξηση του δείκτη στο αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα λόγω των επιπτώσεων από τη συρρίκνωση της οικονομικής δραστηριότητας.

Το καταργηθέν επενδυτικό πρόγραμμα, εν μέσω και των προκλήσεων που δημιουργεί η πανδημία, είναι επίσης ένας παράγοντας ο οποίος συνεχίζει να επηρεάζει αρνητικά την κυπριακή οικονομία. Τονίζουμε ότι το πρόγραμμα είχε διαχρονικές αδυναμίες και έτυχε καταχρηστικής εκμετάλλευσης. Η ευθύνη της κυβέρνησης είναι μεγάλη, πρώτον, γιατί επέτρεψε τα κενά και τις τρύπες στη νομοθεσία και, δεύτερον, γιατί δεν προστάτευσε το σχέδιο, ώστε να επωφεληθεί ο Κύπριος πολίτης στο σύνολό του και όχι οι λίγοι και εκλεκτοί. Το μεγάλο ερώτημα είναι τι γίνεται με τους διάφορους καταχραστής του σχεδίου, αφού μήνες μετά ακόμα δεν έχουμε δει καμία ανάληψη ευθυνών, καμία τιμωρία.

Καλώ για ακόμη μια φορά την κυβέρνηση να μας δώσει στοιχεία με τι ποσά, σε ποιους τομείς και με ποιο τρόπο επωφελήθηκε η πραγματική οικονομία από το σχέδιο. Ελπίζω το νέο επενδυτικό σχέδιο που αναμένουμε να εξαγγελθεί να είναι καλά σχεδιασμένο, με διαφανείς όρους και διαδικασίες, μηχανισμούς ελέγχου και στοχοπροσηλωμένο στην ανάπτυξη της οικονομίας των πολλών και όχι των λίγων.

Θέλουμε μέσω του κρατικού προϋπολογισμού του '22 να υλοποιηθούν και άλλες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις πέραν του ΓΕΣΥ, όπως π.χ. στη δημόσια διοίκηση, στην τοπική αυτοδιοίκηση και στο δικαστικό σύστημα και στο σύστημα απονομής δικαιοσύνης, οι οποίες μεταρρυθμίσεις θα βοηθήσουν, ώστε να τεθούν οι βάσεις για ανάκαμψη της οικονομίας και τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Άλλωστε, η ψήφιση των νομοσχεδίων αυτών είναι προϋπόθεση για εκταμίευση ποσών από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Δηλώνουμε ξανά ότι είμαστε έτοιμοι να στηρίξουμε τα νομοσχέδια που προωθούνται στο πλαίσιο των μέτρων κατά της διαφθοράς και της διαπλοκής, τα οποία αφορούν μέτρα προστασίας για άτομα τα οποία καταγγέλλουν πράξεις διαφθοράς στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, τη σύσταση και λειτουργία ανεξάρτητης αρχής κατά της διαφθοράς και τις διαδικασίες λήψης δημόσιων αποφάσεων και οποιαδήποτε άλλα προς αυτή την κατεύθυνση.

Αναδιάρθρωση και εκσυγχρονισμός επίσης σημαίνει ότι θα υιοθετηθεί η πρότασή μας για οριζόντια ψηφοφορία, η πρότασή μας μαζί με τον κ. Τορναρίτη για το ασυμβίβαστο και τον καθορισμό θητειών πολιτειακών αξιωματούχων, περιλαμβανομένων και των βουλευτών, καθώς και η πρόταση νόμου που καταθέσαμε, με την οποία θα απαγορεύεται ρητά η διασύνδεση εμπορικών επωνυμιών με ονόματα πολιτικών και αξιωματούχων.

Όσον αφορά το ποσοστό κινδύνου φτώχειας, με την πανδημική κρίση φαίνεται να έχει αυξητική τάση. Αναγκαίο να ληφθούν εδώ και τώρα πρόσθετα μέτρα για τη βελτίωση των κοινωνικών δεικτών, έτσι ώστε να αντιμετωπίζονται και να αποτρέπονται οι εισοδηματικές και κοινωνικές ανισότητες, διότι είναι φανερό ότι τα κυπριακά νοικοκυριά βρίσκονται σε πολύ δύσκολη θέση, η μεσαία τάξη συρρικνώνεται επικίνδυνα, οι πλούσιοι γίνονται πλουσιότεροι και οι φτωχοί φτωχότεροι. Επιτακτική επίσης η ανάγκη για βελτίωση της φοροεισπρακτικής ικανότητας του κράτους, ώστε να παταχθεί η φοροδιαφυγή.

Στηρίζουμε τη διατήρηση, την ενίσχυση και τον εκσυγχρονισμό των ημικρατικών οργανισμών, για να μπορούν να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της σύγχρονης εποχής, πάντα προς όφελος του καταναλωτή.

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Το Γενικό Σύστημα Υγείας βρίσκεται σε μια κρίσιμη καμπή σε σχέση με την ομαλή πορεία του. Η κυβέρνηση έχει υποχρέωση να στηρίξει τα δημόσια νοσηλευτήρια και να πρωτοστατήσει στην προσπάθεια για την πλήρη εφαρμογή του ΓΕΣΥ. Είναι καθήκον της να διαφυλάξει αυτό τον κρατικό θησαυρό ως κόρη οφθαλμού. Το ΓΕΣΥ έχει προσδώσει σημαντικά οφέλη στην κοινωνία, αλλά χρειάζεται συνεχής εποπτεία και διορθωτικές κινήσεις, έτσι ώστε να μην εκτροχιαστούν οι προβλέψεις του κράτους. Εμείς θα παρακολουθούμε και θα παρεμβαίνουμε με διορθωτικές εισηγήσεις, όταν διαπιστώνουμε καταχρήσεις στο σύστημα, περαιτέρω καθυστερήσεις και προβλήματα στη διαδικασία αυτονόμησης των δημόσιων νοσηλευτηρίων, και, όταν παρατηρούμε μη ορθή διαχείριση, θα είμαστε αμείλικτοι. Θα συνεχίσουμε επίσης την προσπάθειά μας για διαφύλαξη της δημόσιας υγείας, ξεσκεπάζοντας τους τσαρλατάνους γιατρούς που παρουσιάζουν πλαστά διπλώματα και εξασκούν το επάγγελμα του ιατρού και θέτουν σε κίνδυνο τη δημόσια υγεία.

Χαιρετίζουμε την πρόσφατη ίδρυση Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας και τις προσπάθειες που γίνονται για βελτίωση των υφιστάμενων παροχών και επιδομάτων, αλλά και την εξέταση νέων προτάσεων, που στόχο έχουν τη βελτίωση της ποιότητας ζωής.

Ο τομέας όμως των κοινωνικών υπηρεσιών χρήζει περαιτέρω εξορθολογισμού, παρά τις όποιες καλοδεχόμενες διορθωτικές πολιτικές έχουν εφαρμοστεί μέχρι σήμερα. Λαμβάνοντας υπόψη και την παρατεταμένη πανδημία με τα τόσα προβλήματα που έχει δημιουργήσει στα κυπριακά νοικοκυριά, κρίνεται επιτακτική η ανάγκη για συνέχιση και επαύξηση των μέτρων για βελτίωση του επιπέδου διαβίωσης κυρίως των αδύναμων ομάδων του πληθυσμού, γιατί για εμάς δεν πρέπει να υπάρχουν πολίτες δυο ταχυτήτων.

Για τα θέματα της αναδιαμόρφωσης των συντάξεων και του κατώτατου μισθού θα παρακολουθούμε στενά, ούτως ώστε να υλοποιηθούν το συντομότερο, με απώτερο στόχο να καταστούν δικαιότερα. Επίσης θα παρακολουθούμε και θα πιέζουμε για τη δημιουργία ηλεκτρονικής πλατφόρμας για έγκαιρη καταβολή επιδομάτων σε αυτούς που τα δικαιούνται και τα έχουν αδήριτη ανάγκη. Τέλος, θα σταθούμε εμπόδιο για οποιαδήποτε προσπάθεια κατάργησης του 13^{ου} μισθού.

Ως ΔΗΠΑ-Συνεργασία Δημοκρατικών Δυνάμεων πιστεύουμε ότι το στεγαστικό πρόβλημα είναι ένα πρόβλημα που διογκώνεται κυρίως όσον αφορά τους νέους και τις νέες μας. Προτείνουμε αναθεώρηση των στεγαστικών σχεδίων πολιτικής και ειδικά του σχεδίου κινήτρων στέγασης για τους νέους στις πόλεις, αλλά και στην ύπαιθρο. Όσον αφορά δε το Στεγαστικό Σχέδιο Αναζωογόνησης Ορεινών, Ακριτικών και Μειονεκτικών Περιοχών, πιστεύουμε ότι πρέπει να γίνει περαιτέρω διεύρυνση των κριτηρίων και να γίνει πιο γενναϊόδωρο. Επαναλαμβάνουμε δε την εισήγησή μας για δημιουργία ενιαίου φορέα στεγαστικής πολιτικής.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Θα ήταν πολιτικά αδόκιμο να αναφερόμαστε σε διάφορα προβλήματα που ταλανίζουν την κοινωνία και να μην αναφερθούμε στο μεγαλύτερο πρόβλημα, που δεν είναι άλλο από το Κυπριακό, τη συνεχιζόμενη κατοχή για σαράντα επτά χρόνια του 37% της πατρίδας μας, την παρατεταμένη προσφυγιά των συμπατριωτών μας, αλλά και την αναμονή για το δράμα της τύχης των αγνοουμένων μας.

Δυστυχώς, αγαπητοί συνάδελφοι, τα όποια διπλωματικά μέτρα λάβαμε εναντίον της Τουρκίας δεν έφεραν τα επιθυμητά αποτελέσματα. Δυστυχώς, η ποντιοπυλαϊκή στάση με τις απλές δηλώσεις συμπαράστασης χωρίς ουσία από τους Ευρωπαίους εταίρους μας και η απουσία ουσιαστικών μέτρων ή κυρώσεων κατά της Τουρκίας δίνουν χώρο στην Τουρκία να συνεχίσει την κατοχή και τις καθημερινές παραβιάσεις του θαλάσσιου και εναέριου χώρου της Κυπριακής Δημοκρατίας και να εισβάλλει εκ νέου στα Βαρώσια. Η Τουρκία έχει ήδη θέσει τους δικούς της αμετακίνητους στόχους, καθιστώντας έτσι πιο δύσκολο ένα αποδεκτό για εμάς αποτέλεσμα. Θεωρώ ότι είναι η ώρα της πολυπόθητης πολιτικής ενότητας και της χάραξης μιας εθνικής, διεκδικητικής πολιτικής, λαμβάνοντας υπόψη τα νέα δεδομένα τα οποία διαμορφώθηκαν τα τελευταία χρόνια μετά τις τελευταίες συνομιλίες στο Κραν Μοντανά.

Ως ΔΗΠΑ-Συνεργασία Δημοκρατικών Δυνάμεων θα συνεχίσουμε να συνεργαζόμαστε ειλικρινά και εποικοδομητικά τόσο με την κυβέρνηση όσο και με τις υπόλοιπες δυνάμεις, ούτως ώστε να αποκτήσουμε μια σύγχρονη, παραγωγική και ανθρωπίνη δημόσια υπηρεσία το συντομότερο δυνατό. Εμβολιάσαμε τα νομοσχέδια της μεταρρύθμισης της δημόσιας υπηρεσίας με στοιχεία που την καθιστούν πιο αξιοκρατική, πιο διαφανή, πιο σύγχρονη και πιο παραγωγική προς όφελος τόσο του κράτους, των εργαζομένων και της κοινωνίας και είμαστε έτοιμοι να τα υπερψηφίσουμε άμεσα τον προσεχή μήνα. Επίσης καταθέσαμε πρόταση νόμου για εκσυγχρονισμό και βελτίωση του περί Αξιολόγησης Υποψηφίων για Διορισμό στη Δημόσια Υπηρεσία Νόμου, για να γίνει πιο λειτουργικός και πιο παραγωγικός.

Εκφράζω ξανά την απαρέσκεια μου για τη συνέχιση και ενδυνάμωση του συστήματος υπαλλήλων πολλών ταχυτήτων που φαίνεται να προωθείται συστηματικά από την εκτελεστική εξουσία, μόνιμοι, έκτακτοι, έκτακτοι ορισμένου χρόνου, έκτακτοι αορίστου χρόνου, συμβασιούχοι και άλλοι. Αναλάβαμε πρωτοβουλία μαζί με άλλους συναδέλφους και προωθήσαμε στην προηγούμενη σύνοδο προτάσεις νόμου, ώστε να φέρουμε την εκτελεστική εξουσία ενώπιον των ευθυνών της, συζητώντας το θέμα στην αρμόδια επιτροπή Οικονομικών. Η μπάλα βρίσκεται τώρα στο γήπεδο της εκτελεστικής εξουσίας για υποβολή εφικτών εισηγήσεων για οριστική επίλυση του θέματος. Δυστυχώς όμως, δε φαίνεται φως στην άκρη του τούνελ. Θα επιμείνουμε και θα τα καταφέρουμε.

Ως ΔΗΠΑ-Συνεργασία Δημοκρατικών Δυνάμεων νιώθουμε ικανοποίηση, γιατί πολλές από τις εισηγήσεις μας έχουν βρει απήχηση και έχουν περιληφθεί στα νομοσχέδια για τη μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης. Πιστεύω ότι οι θέσεις μας αντικατοπτρίζουν τις θέσεις της πλειοψηφίας των πολιτών, διότι γνώμονας της όλης προσπάθειας είναι οι πολίτες να απολαμβάνουν το επίπεδο ποιότητας ζωής που τους αξίζει σε ένα οικονομικά βιώσιμο μοντέλο.

Η μείωση των δόμων στους δεκατέσσερις και οι περαιτέρω συμπλεγματοποιήσεις των υπηρεσιών τους και η συμπλεγματοποίηση των κοινοτήτων, η διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια των νέων δήμων, η μεταφορά εξουσιών και αρμοδιοτήτων από το κεντρικό κράτος στην τοπική αυτοδιοίκηση έχουν ως στόχο να καταστήσουν την τοπική αυτοδιοίκηση σε πραγματικό υπηρέτη του δημότη, εφαρμόζοντας έτσι πιστά την αρχή της επικουρικότητας, που περικλείει τη σύγχρονη φιλοσοφία της τοπικής αυτοδιοίκησης, για να είμαστε κοντά στον πολίτη πιο παραγωγικά και πιο οικονομικά.

Ξοδέψαμε ώρες αμέτρητες συζητήσεων, συσκέψεων, σκέψεων όλοι μαζί, για να βρούμε κοινές συνιστάμενες για προώθηση και ψήφιση της νομοθεσίας για τη μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης. Αναβάλαμε ακόμα και τις εκλογές, για να μπορέσουμε απρόσκοπτα να συνεχίσουμε τις συζητήσεις μας και δεσμευτήκαμε όλοι μαζί ότι σήμερα, αύριο, μεθαύριο, ως τις 20 Δεκεμβρίου θα ψηφίζαμε την πολυσυζητημένη μεταρρύθμιση. Στο παρά μισό κόμματα -ΔΗΣΥ, ΔΗΚΟ, Κίνημα Οικολόγων- δήλωσαν ανέτοιμα να προχωρήσουν

στο τελικό βήμα, έριξαν στον κάλαθο των αχρήστων την υπόσχεσή μας στον κόσμο, η μεταρρύθμιση πήρε νέα παράταση και εύχομαι στο τέλος να μη βρεθεί στις ελληνικές καλένδες.

Εμείς ως ΔΗΠΑ-Συνεργασία Δημοκρατικών Δυνάμεων θα συνεχίσουμε ασταμάτητα την προσπάθειά μας, έτσι ώστε η νομοθεσία για τη νέα τοπική αυτοδιοίκηση να ψηφιστεί μέσα στον επόμενο μήνα το αργότερο, γιατί εμείς πιστεύουμε στην τοπική αυτοδιοίκηση, πιστεύουμε σε μια φωτεινή, δίκαιη, ορθολογιστική, ανθρωπίνη, κομματικά αχρωμάτιστη τοπική αυτοδιοίκηση για το καλό των πολιτών της εδώ και τώρα. Τονίζουμε δε με τον πιο emphaticό τρόπο ότι, αν δεν αφήσουν οι όποιοι «καλοθελητές» να υλοποιηθεί η υπόσχεσή μας για ψήφιση της μεταρρύθμισης τον επόμενο μήνα, θα επαναφέρουμε δυναμικά το θέμα της διεξαγωγής άμεσα των εκλογικών διαδικασιών για την τοπική αυτοδιοίκηση.

Πιστεύω ακράδαντα ως βουλευτής Λευκωσίας ότι το αναπτυξιακό μοντέλο της πρωτεύουσας πρέπει να αλλάξει και να καταρτιστεί ένα στρατηγικό πλάνο με ορίζοντα δεκαετίας. Στόχος μου είναι να εμπλουτιστεί με ουσιαστικά κίνητρα, ώστε να σταθμιστούν οι ανισότητες μεταξύ των παραλιακών πόλεων και της πρωτεύουσας σε σχέση με το επίπεδο ζωής των κατοίκων, που είναι πλέον ορατές.

Αρκετά αναπτυξιακά έργα φαίνεται να παίρνουν τον δρόμο για υλοποίησή τους μετά από τις επίμονες προσπάθειές μας προς αυτή την κατεύθυνση, ενώ κάποια άλλα είναι ακόμα στα συρτάρια των αρμόδιων υπουργείων. Τρανό παράδειγμα είναι η κατασκευή του δρόμου Λευκωσίας-Τροόδους, που επιτέλους προκηρύχθηκαν χτες οι προσφορές για την κατασκευή του έργου. Άλλο έργο είναι ο δρόμος Παλαιχωρίου-Λευκωσίας, ενώ είναι και το νέο αρχαιολογικό, που κινείται με ρυθμούς χελώνας.

Κλείνοντας, θα ήθελα να επισημάνω ότι όσοι ζούμε στη Λευκωσία, αλλά και οι πολυπληθείς επισκέπτες της καθημερινά βιώνουμε το κυκλοφοριακό χάος σε όλες σχεδόν τις περιοχές της αστικής Λευκωσίας και όχι μόνο. Οι απαντήσεις που δίδουν οι αρμόδιοι των υπουργείων για αποσυμφόρηση της κατάστασης δε μας πείθουν πλέον. Χρειάζεται επανασχεδιασμός του οδικού συστήματος, δημιουργία αξιόπιστων δημόσιων μέσων συγκοινωνίας -γιατί όχι και τραμ;- και όραμα για χρήση λιγότερου αυτοκινήτου. Εμείς θα σταθούμε με σύνεση κοντά στα νέα σχέδια και τις νέες προτάσεις για τη βελτίωση του οδικού συστήματος και του κυκλοφοριακού χάους σε όλους τους δρόμους.

Να είστε σίγουροι ότι στα πλαίσια του κοινοβουλευτικού ελέγχου θα είμαι εκεί, για να ασκήσω τις απαραίτητες πιέσεις για την προώθηση των δίκαιων αιτημάτων των Λευκωσιανών. Η Λευκωσία μας θα πρέπει επιτέλους να πάρει τη θέση που της αξίζει.

Καταληκτικά, σε σχέση με τα κεφαλαίωδη ζητήματα που προανέφερα, όπως η μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης, το ΓΕΣΥ, η μεταρρύθμιση στον δημόσιο τομέα, τα εργασιακά δικαιώματα, τα προβλήματα των μη εξυπηρετούμενων δανείων, αλλά και για όλες εκείνες τις σημαντικές πτυχές που αφορούν την κοινωνία μας, θα συνεχίσω να δουλεύω άοκνα και να στηρίζω πολιτικές που στηρίζουν και εξυπηρετούν τα καλώς νοούμενα συμφέροντα του πολίτη.

Σας ευχαριστώ.

Να ευχηθώ καλά Χριστούγεννα και ευτυχισμένο το νέο έτος και σε σας και σε όλο τον κυπριακό λαό!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Να 'σαι καλά, Μαρίνο μου.

Ευχαριστώ πολύ για την ομιλία σου.

Κύριε Άντρο Κυπριανού, να σε παρακαλέσω να λάβεις τη θέση μου, γιατί πρέπει να αγορεύσω επί δεκαπενταλέπτου.

Ευχαριστώ πολύ.

(Στο σημείο αυτό τον προεδρεύοντα της συνεδρίασης αντικαθιστά στην έδρα ο κ. Άντρος Κυπριανού.)

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Είναι αρκετά χρόνια που βρίσκομαι στο κοινοβούλιο, μάρτυράς μου ο κ. Κυπριανού. Θα εισηγούμουν το εξής για το σώμα, για όλους μας, για να προβληματιστούμε: Απ' όλες τις πλευρές, απ' όλους τους συναδέλφους, συμπολιτεύσεως και αντιπολιτεύσεως, καμιά φορά υπερβάλλουμε, ευλογούμε τα γένια μας, όμως σε τούτη τη συζήτηση που γίνεται για τους προϋπολογισμούς γίνονται βαρυσήμαντες δηλώσεις, οι οποίες βοηθούν επ' ωφελεία του κοινού καλού. Γι' αυτό πρέπει να σκεφτούμε, μια φορά τον χρόνο που γίνεται αυτή η συζήτηση, να παρέχουμε εις τους βουλευτές τον χρόνο για τον οποίο θέλουν να μιλήσουν και για αυτά που έχουν να πουν. Αυτά, αν είναι σωστά, θα είναι παραγωγικά, αν είναι λανθασμένα, θα την πληρώσει ο βουλευτής, αν φλυσαρεί άνευ λόγου και αιτίας. Και, εντάξει, δε διέλαθε την προσοχή μου ότι από την πλευρά τουλάχιστον του κυβερνώντος κόμματος διέγνωνσα έτσι μία έπαρση και αλαζονεία -τα πολλά χρόνια στην εξουσία φαίνεται

επιηραίζουν σοβαρά την υγεία- όμως έχω ακούσει και από συναδέλφους όλων των πλευρών σημαντικές εισηγήσεις.

Πριν να πάω σε τούτες τις εισηγήσεις, επειδή ο πολύ αγαπητός κατ' εμένα συνάδελφος Μαρίνος Μουσιούππας έκαμε λόγο για τα δεκανίκια -και η τύχη σου, αγαπητέ Μαρίνε, που ακολουθώ- θα πάρεις την εξής απλή απάντηση, περιγραφικά όμως, και δε σε κατατάσσω σε αυτά που θα πω εσένα: Ξέρετε, στο ΔΗΚΟ είχαμε το σύνδρομο της Τροίας. Έχουμε τεράστια ευθύνη που όλα αυτά τα δεκαπέντε χρόνια εκυβερνήσαν τα δύο μεγάλα κόμματα με τα γνωστά αποτελέσματα.

Κύριοι συνάδελφοι, δε σας επικρίνω, αλλά οι ικανότητές σας και οι δυνατότητές σας αυτό το αποτέλεσμα έδωσαν και είναι επί του εδάφους. Και μία ομάδα στο Δημοκρατικό Κόμμα, μία οργανωμένη ομάδα, βάφοντας κόκκινους μερικούς δούρειους ίππους καθαίρεσε τον Τάσσο και ανέλαβε τη διακυβέρνηση του τόπου ο Χριστόφιας. Να μου πεις, δεν είναι δημοκρατικό; Εντάξει, βάψαμε τους δούρειους ίππους κόκκινους και πήγαμε. Όταν ήρθε η επόμενη εκλογή, οι ίδιοι άνθρωποι με την ίδια ευκολία, με τους ίδιους δούρειους ίππους επήραν την μπογιά, εκάμαν τους ουραنيούς, επεταχτήκαν 'που την άλλη πλευρά με το ανάλογο αντάλλαγμα. Εσένα, Μαρίνο μου, δε σε κατατάσσω σε αυτή την ιπποδρομία της δουλειάς.

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

Αυτοί που τις επήραν θεωρώ ότι επροκάλεσαν μεγάλη ζημιά εις τον τόπο, διότι απέκλεισαν μία υπεύθυνη δύναμη που όσα χρόνια βρισκόταν εις την πρωτοκαθεδρία και κατεύθυνε το καράβι της Δημοκρατίας τα πράγματα επηγαίναν καλά. Υπήρχε προκοπή και ευημερία. Και με όλη την ταπεινότητα το λέω, χωρίς να επιάρωμα, αλλά, όποτε κυβέρνησε το κέντρο, τα αποτελέσματα ήταν ολόσωστα και ευεργετικά για τον τόπο και τον λαό και εις την οικονομία και εις το εθνικό θέμα και εις την παιδεία.

Εσυγκράτησα μίαν πολλά σπουδαία παρέμβαση από τη συνάδελφο τη Ρίτα τη Σούπερμαν. Είπε το εξής, θυμίζοντάς μας ένα ρητό από έναν Ινδό φιλόσοφο: Ότι κάποιοι κτίζουν Παρθενώνες, κάποιοι τους χαλούν και κάποιοι παρακολουθούν απαθείς.

Αγαπητή μου Ρίτα, το παράδειγμά σου ταιριάζει γάντι για τον κυπριακό λαό και γι' αυτό τον τόπο που πέρασε όλα αυτά τα οδυνηρά από της δημιουργίας του.

Και, δίνοντάς μου την ευκαιρία, είναι καλά να περιγράψουμε τους Παρθενώνες του κυπριακού λαού. Πρώτος και καλύτερος Παρθενώνας, για τον οποίο πρέπει να υπερηφανευόμαστε άπαντες σε τούτον τον τόπο, ποιος ήταν; Ήταν η δημιουργία της Κυπριακής Δημοκρατίας με τον απελευθερωτικό αγώνα της ΕΟΚΑ, που συνέδραμε όλος ο κυπριακός λαός, δεξιοί, κεντρώοι, αριστεροί. Αυτό ήταν το σπουδαιότερο επίτευγμα Παρθενώνος της Κυπριακής Δημοκρατίας. Εμείς, σ' ό,τι μας αφορά, δεν είμαστε από την πλευρά των χαλαστών. Είμαστε από την πλευρά που κουβαλούσαμε πηλό και κτίζαμε.

Και ένας άλλος Παρθενώνας -έν' καλά να τους θυμίσω έτσι εν τάχει- ήβρα πέντε, έξι, επτά, οκτώ, εννιά Παρθενώνες κατάκτηση του κυπριακού λαού. Θέλω να σας θυμίσω ότι, όταν κυβερνούσε ο Δημοκρατικός Συναγερμός -επίτευγμα δικό σας, αγαπητοί συνάδελφοι, της δεξιάς- εκάμετε το περιβόητο χρηματιστήριο και τη μικρομεσαία τάξη, που αποτελούσε τη σπονδυλική στήλη της οικονομίας του τόπου, την εδιδάσσετε μεθοδεύοντας και διατελώντας ως τραπεζοκόμοι των τραπεζών, κλέφτοντας εν μέση οδώ και δημοσίως. Και θυμούμαι επιγραμματικά τους διοικητές των τραπεζών που έβγαιναν και έλεγαν «η μετοχή θα πάει πάνω και παραπάνω και παραπάνω». Και οι διωκτικές αρχές αυτού του τόπου έλιαζαν μπαρούτι στην κυριολεξία. Το λέω και διαμαρτύρομαι και το υπενθυμίζω προς όλους μας! Ήταν το πρώτο μεγάλο κακό σε μια ημικατεχόμενη πατρίδα με διακόσιες χιλιάδες πρόσφυγες, αγνοουμένους, εγκλωβισμένους, παθόντες και ταλαιπωρημένους, να καταδεχθεί ένα ολόκληρο κράτος να στήσει μηχανισμό κλοπής των μικρομεσαίων.

Ένα άλλο. Αυτό έφερε την πινακίδα «Δημοκρατικός Συναγερμός». «Πάμε παρακάτω», όταν εδουλέψαν το σύνδρομο της Τροίας. Τι είχαμε παρακάτω; Όταν εκατέβηκεν ο Τάσσος και αναλάβαν άλλοι. Κλοπή των τραπεζών, των τραπεζικών καταθέσεων των πολιτών με τα αξιόγραφα. Μέρα μεσημέρι! Εβρίσκαν τον κόσμο και τον εκλέφταν! Επείθαν τον, για να του κάμουν αξιόγραφα! Παραδοχές καταγεγραμμένες με εκθέσεις, παραεκθέσεις. Είδετε κανέναν να πληρώσει τη ύψη; Οι τράπεζες μέχρι σήμερα γέρνουν πίσω!

Θέλω να θυμίσω επίσης -αυτό φέρει ταπέλλα «ΑΚΕΛ»- €1,8 δις της Λαϊκής. Εγγυηθήκαμε εμείς, ο κυπριακός λαός, με €1,8 δις τες παπταλοδουλειές των τραπεζών που εφέραν τον Βγενόπουλο. Επί ΑΚΕΛ. Ταπέλλα «ΑΚΕΛ». Τον ΕΛΑ του Δημητριάδη θυμάστε τον; Επί ΑΚΕΛ.

Τζαι πάμε παρακάτω, που ξανααναλάβετε εσείς με το σύνδρομο της Τροίας, επιάσετε δουλειά, κύριοι. Το κούρεμα, το κούρεμα το περιβόητο! Ο σισταρισμένος και προκομμένος κόσμος που είχε καταθέσει στις τράπεζες και αιμοδοτούσε το σύστημα της οικονομίας μας κι όλοι αυτοί που πήραν των ομματιών τους και ξενιτευτήκαν, πρόσφυγες και μη, εσείς εμπήκετε μέσα και κατακλέψετε τους μέρα μεσημέρι! Έχει κανένα παράδειγμα παγκοσμίως που μια κυβέρνηση κλέφτει τους πολίτες της, γιατί είχαν καταθέσεις; Αυτό αποτελεί ντροπή και ρεζιλίκκι για όλους μας, μηδενός εξαιρουμένου, για όσους εκατείχαμεν δημόσια αξιώματα! Υπάρχει πιο οδυνηρό και απαράδεκτο πράγμα από το να κλαπούν οι περιουσίες των ανυποψίαστων πολιτών εν μέση οδώ και μέρα μεσημέρι; Και μάλιστα, η φιλενάδα σας η Μέρκελ να μας πει τωρά «ου, αδικήσαμε τους ανθρώπους!» Η κυρία Μέρκελ!

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτή)

Ε, έφυνεν, αλλά τη ζημιά εκάμετέ την, κοπέλια.

Και σε μια χώρα -και, κυρία Σούπερμαν, σε μια χώρα ημικατεχόμενη, με διακόσιες χιλιάδες πρόσφυγες, αγνοουμένους και εγκλωβισμένους. Επέλεξαν αυτοί οι κύριοι κύριοι Ευρωπαίοι να κάμουν αυτό το μεγάλο οικονομικό έγκλημα.

Το κλείσιμο της Cyprus Airways. Επίτευγμα! Δημοκρατικός Συναγερμός. Το κλείσιμο του μεγαλύτερου επιτεύγματος -και, κυρία Σούπερμαν, του πολλά λαμπρού Παρθενώνος που εδημιουργήσαν οι γονιοί και πρόγονοί μας- του συνεργατισμού. Ποδκιάντραπτοι εδιάλυσαν τον εν μια νυκτί και μάλιστα είπαν «σώσαμεν και τις καταθέσεις».

Εκαταστρέψετε τον τόπον, κύριοι συνάδελφοι, στην κυριολεξία τον εκαταστρέψετε! Και θυμάστε που ελέετε «οί, πάει καλά τζιαι εβάλαμεν τζιαι τόσα και θα βγάλουμε και μετοχές» και, και, και, κι ήλθε η ώρα με συνταγές Μέρκελ εν μια νυκτί εδιάλυσετέ τον και προικοδοτήσατε, σας παρακαλώ, τις τράπεζες και δη την Ελληνική Τράπεζα, που ήταν μια μικρή βαρκούλα, αρπάξτε ένα ολόκληρο υπερωκεάνειο και το εκάμετε δώρο. Και περίπου βγάζετε και κάτι σολομώντειες, έτσι, τέχνες, που λέτε «εκάμαμεν και κέρδη». Αυτά είναι τα επιτεύγματά σας! Και δεν το λέω, για να σας επικρίνω, διότι τόσα ξέρετε, τόσα κάμνετε, έτσι σας αρέσκει! Και καλά κάμνει ο κυπριακός λαός, που εννά ξαναπάει στες κάλπες, να μετρά καλά ποιους επιλέγει!

Η Επιτροπή Σιτηρών, αθεόφοβοι! Είχαμε τα σιλό, είχαμε έναν ολόκληρο μηχανισμό, είχαμε υπαλλήλους. Τι ευλογία Θεού! Τι σας έκαμαν τα σιλό και εκλείσετέ τα; Και επήγαν οι ζωοτροφές, κύριε Χατζηγιάννη, που είσαι και της αγροτικής παρατάξεως. Οι αγρότες. Εδιπλασιαστήκαν οι τιμές στις τροφές, το σιτάρι, το αλεύρι, έντζιε έμεινε ζημιά που δεν εκάμετε δηλαδή, αλλά να μεν τες...

Αυτά ως περιγραφή. Και θα πάμε, αγαπητοί συνάδελφοι, εις τα σημερινά. Να πάμε στην πανδημία. Το λοιπόν. Υπάρχει πανδημία, υπάρχει πρόβλημα; Μα, ασφαλώς! Αλλά το κράτος νομίζω ότι επαραξήλωσέν το λίγο. Έφερα ένα ψήφισμα, το οποίο καταθέτω, κύριε Πρόεδρε, των συναδέλφων του Ευρωκοινοβουλίου, όπου λέει μέσα «τα μέτρα πρέπει να λαμβάνονται...» -έλα, κυρία Μαρία, πάρ' το, να το καταθέσεις και να το φωτοτυπήσεις, να το κάμεις διανομή εις τους συναδέλφους- που λέει επί λέξει -έλα, κυρία Μαρία, πάρ' το- υπενθυμίζει ότι ακόμα και σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης πρέπει να υπάρχουν οι θεμελιώδεις αρχές του κράτους δικαίου, της δημοκρατίας και του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων των πολιτών.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Να υπερισχύουν, όχι να υπάρχουν.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Να υπερισχύουν, σωστά, ευχαριστώ για τη διόρθωση.

Και κάμνει μέσα αναφορά για τριάντα έξι συμβάσεις που υπέγραψε η Ευρωπαϊκή Ένωση και κατ' επέκταση και η Κύπρος. Εγώ δε λέω ότι δεν πρέπει να λαμβάνονται μέτρα, αλλά δεν πρέπει να διαχωρίζουμε τους πολίτες και να τους λέμε «εσείς είσατε εμβολιασμένοι, εσείς είσατε ανεμβολίαστοι» κ.ο.κ. Αυτό δεν είναι σωστό. Υπάρχει η πειθώ. Πρέπει και η Βουλή να λάβει τα μέτρα της, να γίνει μία συζήτηση εδώ και να εγκρίνει τα μέτρα. Τι μας πειράζει; Ή φοβούμαστε να αναλάβουμε ευθύνες; Πρέπει όλες να τις αφήσουμε στις πλάτες του κ. Χατζηπαντέλα; Λυπούμαι, κύριοι, αλλά και εμείς πρέπει επιτέλους να αναλάβουμε ευθύνες. Και, αφού τη μετάδοση του ιού την κάμνουν και οι εμβολιασμένοι και οι ανεμβολίαστοι, γιατί δεν κάμνουμε rapid test για όλους, αφού είμαστε και όλοι φορείς; Και να είμαστε σωστοί, όπως γινόταν προηγουμένως, που είτε ο Γιώργος ο Πάνου ότι το rapid test βοηθά και τερματίζει τη διάδοση. Θέλει πολλύν νουν; Και, όταν σπρώχνεις τα πράγματα στα άκρα, θα έχουμε τις δυσκολίες που είχαμε προχθές, κύριε Μυλωνά, που εμαζευτήκαν εδώ έξω από τη Βουλή και εκάμναν φασαρία, εν τω δικαίω τους δηλαδή.

Το λοιπόν. Θέλω να πάω και να πω και δύο λόγια για το ΓΕΣΥ. Τι είναι, πού εφτάσαμεν εις το ΓΕΣΥ; Εις το ΓΕΣΥ εφτάσαμεν εις τη διάλυση του συστήματος -πραγματικά εις τη διάλυση- και οι εκθέσεις του Γενικού Ελεγκτού το αποτυπώνουν. Εμένα δε με ικανοποιεί να πταιρόμεθα όλοι ότι εκάμαμεν ΓΕΣΥ. Μακάρι να εκάμαμεν ΓΕΣΥ.

Να σας πω ένα παράδειγμα προχθεσινό. Εχάσαμεν πολλούς ανθρώπους με τα μέτρα που παίρνουν και με τη διάλυση των νοσοκομείων, τα οποία, αντί να τα αναβαθμίσουμε, εδιάλυσαμεν τα με την έξυπνη ιδέα να πιάνουμε τους γιατρούς των νοσοκομείων, που επαιρναν €5.000, να τους δίνουμε €15.000 έξω. Εγώ δεν είμαι εναντίον οι γιατροί να πληρώνονται, αλλά να πληρώνονται γι' αυτά που προσφέρουν. Εδιάλυσαν τα νοσοκομεία. Πηγαίνει ένας κύριος ο οποίος ήταν μεγάλος εις την ηλικία, πρησμένα τα πόδια του, εχαροπάλευεν. «Βάλτου έναν ορό.» Ρωτά πίσω από το παραπέτασμα: «Πόσων χρόνων είναι τούτος;». «Εβδομήντα οκτώ.» «Έχει κορωνοϊό;» «Όι.» «Άησ τον να φύει τούτον, έν' μεγάλος.»! Ο άνθρωπος επέθανεν προχθές, εθάφτηκεν σήμερα.

Και περιστατικά 'πού τούτα πάρα πολλά. Έν' διαλυμένα τα νοσοκομεία! Τα έκτακτα περιστατικά, τα σοβαρά περιστατικά κ.ο.κ. Το μόνο πράγμα το οποίο λειτουργεί, αγαπητοί συνάδελφοι, είναι η υπηρεσία της κ.

Γιαννάκη. Όταν ένα περιστατικό είναι πολύ σοβαρό, έκτακτο καρδιακό, δεν το καλύπτει το ΓΕΣΥ. Όταν υπάρχουν θέματα μικροχειρουργικής, δεν τα καλύπτει το ΓΕΣΥ.

Τα οφθαλμολογικά ζητήματα δεν τα καλύπτει το ΓΕΣΥ. Τα κέντρα αποκατάστασης είναι στο υπουργείο. Υπάρχουν σοβαρά περιστατικά καρδιακά. Δεν τα καλύπτουν και δεν έχουν τη δυνατότητα. Δηλαδή, αν έχετε ένα σοβαρό καρδιακό περιστατικό ενός κοντινού σας, που πρέπει να χειρουργηθεί σε τρεις ώρες, λέει το ΓΕΣΥ «κύριε, δεν έχουμε τη δυνατότητα». Άρα, πρέπει να κινητοποιηθεί ο μηχανισμός -ώρα της καλής της Γιαννάκη που τον έχει- για να τον στείλει στον ιδιωτικό τομέα. Έκαμεν 3 000 ασθενείς. Επληρώσαμε €14 εκατομ. έξω. Και έστειλε και στο εξωτερικό πολλαπλάσια περιστατικά που δεν μπορούν να γίνουν εδώ, αλλά εκείνα, πες, δεν μπορούν να γίνουν. Αλλά αυτά που μπορούν να γίνουν στην Κύπρο, της μικροχειρουργικής, τα σοβαρά, καρδιοπάθειες, ανευρύσματα... Παθαίνει ένας ανεύρυσμα, πρέπει να χειρουργηθεί -κύριε Χατζηγιάννη, είναι στην αδελφή σου, στο Παραλίμνι- τι θα γίνει; Εννά τον 'φήκει να πεθάνει; Δεν έχουν οι κύριοι του ΓΕΣΥ!

Και προχθές, επειδή δύο εκτελεστικοί, ο Καροτσάκης και ο Γεωργίου, -λέω τα ονόματά τους- δεν υπάκουαν εις το σύστημα και έστησαν πόδι να εφαρμόζεται η νομοθεσία, τους εξαπέλυσαν και τους απέλυσαν! Ένας άλλος καρδιολόγος, εντατικολόγος είπε σε τούτους τους φωστήρες τους διευθυντές που έχουμε στο ΓΕΣΥ και στον ΟΑΥ «κύριε, μα κάθε νύκτα μπορείς να με βάλεις on call; Είμαι παντρεμένος, έχω και εγώ ένα μωρό. Μη με βάλεις κάθε νύκτα». Απέλυσέ τον, κύριε! Και ψάχνουμε εντατικολόγο! Και παραπαίουν τα νοσοκομεία! Είναι τούτο το ΓΕΣΥ που εκάμαμεν; Και καλά κάμνετε να διαβάσετε τις εκθέσεις του ελεγκτού, να δείτε τι παρατράγουδα και τι ζημιές έχουμε μέσα.

Επειδή, συνάδελφοι, δε με παίρνει ο χρόνος, θα πω έτσι εν τάχει για τη λαθρομετανάστευση και την άμυνα. Τούτα είναι βίοι παράλληλοι. Και μην επαίρεστε ότι μειώσατε τη θητεία. Εδιαλύσατε την Εθνική Φρουρά με τούτον τον τρόπο, διότι δεν εκάμετε επαγγελματικό στρατό. Παίρνετε αυτούς που παίρνετε και τους δίνετε €1.000 -€1.000 δεν είναι μισθός- με αποτέλεσμα, κάθε φορά που παίρνουμε χίλιους, οι πεντακόσιοι φεύγουν μας. Και η γραμμή αντιπαράταξης έμεινε κενή και κάμνουν παναύριον της Λαμπρής οι Τούρκοι, στέλλοντας τους τζιχαντιστές και μπαίνουν μέσα. Και μόν μου πείτε, αγαπητοί συνάδελφοι του ΑΚΕΛ, ότι δεν είμαστε γέφυρα ειρήνης. Ασφαλώς είμαστε, είμαστε δημοκρατικός κόσμος, σωστός κόσμος, υπήρξαμε και εμείς πρόσφυγες, είμαστε πρόσφυγες, αλλά δεν πήγαμε σε καμιά χώρα να κάμνουμεν τούτα που κάμνουν τούτοι. Και τούτους στέλλει μάς τους οργανωμένα και πολύ εκπαιδευμένους η Τουρκία και αύριο θα στραφούν εναντίον μας. Εμείς είμαστε υπέρ των ανθρώπων οι οποίοι έχουν πρόβλημα.

Και κλείω με το θέμα του εργατικού δυναμικού. Με το περιβόητο ΕΕΕ που εκάμαμεν, εδημιουργήσαμεν τεράστια προβλήματα εις τους ανθρώπους που έχουν πραγματική ανάγκη, από τους οποίους θα αποκόπτουμε και θα ζητούμε «φέρε κατάθεση της τράπεζας». Παίρνει ένας επίδομα για έξι χρόνια. Και ύστερα θυμούνται, στέλλουν του ένα γράμμα «φέρε μας τις καταθέσεις». Μα, πού να τις εύρει; Αφού έξι χρόνια εδίας του επίδομα, κύριε, και οι κύριοι του ΕΕΕ ούτε απαντούν ούτε μπορείς να τους δεις. Δηλαδή τους ανθρώπους που έχουν πραγματική ανάγκη τους αποκλείουν. Και καμπόσοι που ξέρουν το σύστημα καλά το εκμεταλλεύονται και στέλλουν τους να πάνε δουλειά, δεν πάσιν. Δηλαδή ο καλύτερος προαγωγός της παράνομης εργασίας είναι το ίδιο το κράτος. Όλοι αυτοί που φέρνουμε είναι ξένοι. Πάνε σε έναν γεωργό, πάνε ως οικιακή βοηθός σε διάφορους που έχουν ανάγκη, έρχονται ως εργαζόμενοι και μετά κάμνουν αίτηση πολιτικού ασύλου.

Να μη δεχόμαστε, κύριε, ούτε αλλαγή εργοδότη ούτε αίτηση πολιτικού ασύλου! Ένας ήρτεν φοιτητής. Καλά, κύριε, γιατί; Ως φοιτητής ήρτες, τωρά θέλεις πολιτικό άσυλο; Και εμείς το δεχόμαστε. Αυτά πρέπει να τερματιστούν. Η αλλαγή του εργοδότη να μην επιτρέπεται ούτε η αλλαγή μιας οικιακής βοηθού -αν θέλει να αλλάξει εργοδότη, να πάει στη χώρα της και να ξαναστραφεί- και στους φοιτητές που έρχονται να μην τους επιτρέπεται. Για τούτες τις τρεις κατηγορίες το κράτος πρέπει να λάβει μέτρα και να το απαγορεύσει διά ροπάλου. Αυτά δεν μπορούν να γίνονται.

Και δεν είμαστε, αγαπητέ μου Άριστε, ούτε εναντίον των εργαζομένων ούτε των ανθρώπων που έχουν ανάγκη για πολιτικό άσυλο πραγματικό. Όμως, αυτή η χώρα κινδυνεύει να ανατραπεί. Λέει το ο Νουρής. Είναι ο μόνος υπουργός που σήκωσε το ανάστημά του και αναγνώρισε εν πάση περιπτώσει το πρόβλημα. Πρέπει να το καταλάβουμε όλοι μας. Και δεν είναι θέμα ιδεολογίας ή ανθρωπίνων δικαιωμάτων μόνο. Είναι θέμα υπάρξεως του κυπριακού ελληνισμού στη γη των πατέρων του.

Λυπούμαι, ετέλειωσεν ο χρόνος, κύριοι. Άλλη φορά που θα μείνετε παραπάνω, κύριε Πρόεδρε, έχουμε αρκετά άλλα να πούμε.

Ευχαριστώ, χρόνια πολλά σε όλους, καλές γιορτές, καλή ελευθερία στον τόπο μας, επιστροφή των διακοσίων χιλιάδων προσφύγων στη γενέθλια γη, ανεύρεση των αγνοουμένων μας και καλές αντοχές εις τους εγκλωβισμένους μας!

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ)

Να είστε καλά.

(Στο σημείο αυτό ο προεδρεύων της συνεδρίασης επανέρχεται στην έδρα.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Δημητρίου, έχεις τον λόγο, συγγνώμη που αργήσαμε να σε καλέσουμε, αλλά λειτουργεί τόσο καλά η προεδρία, που έρκονται μόνοι τους οι αγορητές!

(Γέλια)

Σημαίνει ότι είναι όλα στην εντέλεια! Και αρχίσαν οι του Δημοκρατικού Συναγερμού να είναι υπάκουοι κύριοι, πρώτος και καλύτερος ο Δημήτρης!

Κύριε Δημήτρη, έχεις τον λόγο.

Ευχαριστώ.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Το μόνο που μπορώ να σηκώσω μετά τον κ. Κουλία είναι το μικρόφωνο!

(Γέλια)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Επείραξέ σε το σύνδρομο της Τροίας φαίνεται, κύριε Δημήτρη!

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Σύνδρομο ή φαινόμενο; Είπες μας φαινόμενο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Σύνδρομο, σύνδρομο, σύνδρομο! Όπως το περιέγραψα έτσι είναι.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Ξέραμε ως τώρα ότι η Τροία ήταν ιστορικό γεγονός.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Τούτο εν' δικό μας στο Δημοκρατικό Κόμμα, κύριε συνάδελφε!

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Εμάθαμε ότι εν' σύνδρομο! Μάλλον εν' το σύνδρομο του ΔΗΚΟ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναι, το είπαμε, είναι προνόμιο δικό μας, το οποίο μοιραστήκατε ένθεν και ένθεν!

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Εμάθαμε τζιαι κάτι!

Αν ακούαμε σήμερα... Η πένα εν' δική σας, κύριε Κουλία;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Όι, αυτή είναι για τους αγορητές, αν θέλουν να πάρουν κάποια σημείωση.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Αν ακούγαμε σήμερα τους συναδέλφους της αντιπολίτευσης και ιδιαίτερα του ΑΚΕΛ, θα έβγαζε κάποιος το συμπέρασμα ότι ζούμε σε μια χώρα καταχρεωμένη, τριτοκοσμική, μια χώρα που δε λειτουργεί τίποτε, μια χώρα που υπάρχουν βασικά προβλήματα. Ευτυχώς που η πραγματικότητα τους διαψεύδει.

Είπε προηγουμένως ο κ. Καυκαλιάς, ο αγαπητός συνάδελφος, ο πρόεδρος της επιτροπής Εργασίας, ο οποίος επικεντρώθηκε στα θέματα της εργασίας, για το πέναλι του 12%. Θυμούμαι μάλιστα ότι προεκλογικά, τον Μάη, έγινε και πορεία με απαίτηση να σταματήσει αυτό το πέναλι του 12%. Μάλλον ξεχνάτε το πότε εφαρμόστηκε το 12% και πώς εφαρμόστηκε το 12%! Και τι θα σημαίνει για το Ταμείο των Κοινωνικών Ασφαλίσεων -που δεν είναι ούτε δικό μας ούτε δικό σας, είναι των εργαζομένων- η κατάργηση του πέναλι του 12%.

Είπατε για την ΑΤΑ, για να επανέλθει η ΑΤΑ. Εν μας είπατε πότε κουρεύτηκε η ΑΤΑ. Είπατε για τα προβλήματα του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος, που όντως υπάρχουν ζητήματα, και για τα άλλα επιδόματα ή τις άδειες, που ευτυχώς θα μηχανογραφηθούν, μηχανογραφούνται, και θα σταματήσει η ταλαιπωρία και η γραφειοκρατία. Το ξέρετε, μας το είπε η υπουργός στην επιτροπή, ήρθε με τον υφυπουργό Καινοτομίας και θα

γίνει ό,τι έγινε με τα επιδόματα Covid, χωρίς ταλαιπωρία, με ηλεκτρονική υποβολή, χωρίς να χάνονται φάκελοι, χωρίς να χάνονται αιτιολογικά, για να μην υπάρχουν αυτά τα ζητήματα.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Είναι γεγονός πως στην κορυφαία κοινοβουλευτική πράξη, στη συζήτηση και στην ψήφιση του κρατικού μας προϋπολογισμού, ακούγονται κάθε χρόνο πολλά, τα περισσότερα εξ αυτών ουσιαστικά.

Ο κρατικός προϋπολογισμός είναι η έκφραση της πολιτικής της εκτελεστικής εξουσίας, είναι το οικονομικό αποτύπωμα της στρατηγικής της κυβέρνησης. Ο προϋπολογισμός του 2022 είναι ο ένατος προϋπολογισμός που καταθέτει η κυβέρνηση Αναστασιάδη. Άκουσα και εδώ από αυτό εδώ το βήμα, αλλά και τις προηγούμενες μέρες σε δημόσιες συζητήσεις, πως, επειδή είναι ο τελευταίος προϋπολογισμός της παρούσας διακυβέρνησης, δεν έχει κάτι να προσθέσει. Μάλλον αυτοί που το λεν δεν τον μελέτησαν. Και αυτή είναι η διαφορά του φιλελευθερισμού, του Δημοκρατικού Συναγερμού. Δεν εφαρμόζουμε πολιτικές ανάλογα σε ποιο στάδιο της διακυβέρνησης είμαστε, αν είμαστε στον πρώτο ή στον τελευταίο χρόνο, δε χαράζουμε στρατηγική στη βάση αρεσκείας κανενός και δε μεταλλάζουμε τη θέση μας μέσα σε ένα βράδυ. Στον Δημοκρατικό Συναγερμό έχουμε αρχές. Η βασικότερη στην πολιτική μας δράση είναι τούτη: Να υπηρετούμε το δημόσιο συμφέρον, το συμφέρον των πολλών, των πολιτών, της κοινωνίας.

Η πολιτική, αγαπητοί συνάδελφοι, θέλει τόλμη, να σπάσεις αυγά, για να πετύχουν οι μεταρρυθμίσεις, από τις μικρές μέχρι και τις μεγαλύτερες, από το ΓΕΣΥ, στην τοπική αυτοδιοίκηση, στη δικαιοσύνη, στη δημόσια υπηρεσία. Ο σχεδιασμός πολιτικών δεν έχει ημερομηνία λήξης. Και σήμερα, παρά το ό,τι λέτε, και ισχύει ότι κυβερνάμε εννέα χρόνια, έχουμε την πιο συγκροτημένη, την πιο ολοκληρωμένη πρόταση διακυβέρνησης. Όχι για τον επόμενο χρόνο ούτε για τα επόμενα έξι χρόνια. Όταν σχεδιάζουμε πολιτικές, δεν το κάνουμε τακτικιστικά με χρονικό ορίζοντα μερικών μηνών ή ετών, αλλά το κάνουμε στρατηγικά, με μακροπρόθεσμο ορίζοντα, επενδύοντας στις επόμενες γενιές.

Σήμερα, πέραν του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, ενός πλάνου εφαρμογής μέχρι το 2026 που καλύπτει όλες τις εκφάνσεις της ανάπτυξης της χώρας και του οποίου οι θετικές συνέπειες θα έχουν αντίκτυπο δεκαετιών, καθοδηγούμαστε και από το «Όραμα 2035», τη μακροπρόθεσμη στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη της κυπριακής οικονομίας που ετοιμάστηκε από το Συμβούλιο Οικονομίας και Ανταγωνιστικότητας της Κύπρου. Ποτέ δεν ήμασταν και ποτέ δε θα γίνουμε υποστηρικτές της θεωρητικής πολιτικής. Εμείς είμαστε λάτρεις της εφαρμοσμένης πολιτικής. Της πολιτικής που έχει αποτέλεσμα, που στην πράξη βελτιώνει την ποιότητα ζωής των συμπολιτών μας. Χρειάζεται συνεχώς να έχουμε στο μυαλό μας ποιες είναι οι έγνοιες, οι ανησυχίες, τα ζητούμενα των συμπολιτών μας. Λέμε όλοι πως η απόσταση μεταξύ των πολιτών και των πολιτικών μεγαλώνει. Λέμε όλοι, και μάλλον όλοι το αντιλαμβανόμαστε, πως η απαξίωση των πολιτών απέναντι σε εμάς, στους πολιτικούς, στα κόμματα, στην πολιτική, αυξάνεται. Δεν αρκεί η διαπίστωση της αποχής το βράδυ των εκλογών στα τηλεοπτικά πάνελς, για να μειωθεί η απαξίωση, χρειάζεται προσπάθεια, συνεχής προσπάθεια από μας, για να μπούμε στα παπούτσια τους.

Οι νέοι του τόπου μας δε θέλουν ειδική μεταχείριση, σιχαίνονται να ακούν για ειδικές μεταχειρίσεις. Αυτό που θέλουν, αυτό που απαιτούν είναι να μη βρίσκουν εμπόδια, να μην ταλαιπωρούνται, να έχουν ίσες ευκαιρίες. Ζητούν από εμάς ειλικρίνεια και διαφάνεια, να είμαστε ανθρώπινοι, να λειτουργούμε ως φωτεινά παραδείγματα. Να εφαρμόσουμε πρώτα εμείς τα όσα νομοθετούμε ή θέλουμε να νομοθετήσουμε για όλους τους άλλους.

Ως πρόεδρος της επιτροπής Θεσμών δηλώνω πως το ζήτημα του πόθεν έσχες των βουλευτών και των υπουργών θα ολοκληρωθεί άμεσα. Η δήλωση θα γίνεται ηλεκτρονικά, για να είναι εύκολη η σύγκριση με τις προηγούμενες δηλώσεις και θα γίνεται με ομοιομορφία, θα ελέγχεται από άλλους, όχι από συναδέλφους, και θα υπηρετεί την ουσία: Τη σύγκριση της περιουσίας του πολιτικά εκτεθειμένου προσώπου πριν επιλέξει να ενταχθεί στον πολιτικό στίβο, κατά τη διάρκεια της πολιτικής του διαδρομής και στην έξοδο, με τη συμβολή του Τμήματος Φορολογίας και άλλων τμημάτων του κράτους που καταγράφουν περιουσιακά στοιχεία.

Η διαφάνεια βεβαίως δεν τελειώνει στο πόθεν έσχες ούτε και στο lobbying που νομοθετείται στις επόμενες βδομάδες. Η καταπολέμηση της διαπλοκής και της διαφθοράς δε σταματά στην ψήφιση νόμων. Όσο καλές και απαραίτητες και αν είναι οι νομοθεσίες και για την Ανεξάρτητη Αρχή κατά της Διαφθοράς και για την προστασία μαρτύρων δημοσίου συμφέροντος δεν αρκούν, ούτε αρκούν βεβαίως οι νόμοι που έχουμε σήμερα. Χρειάζεται μια παράμετρος που χωρίς αυτή θα συνεχίσουμε να κάνουμε στροφές γύρω από τους εαυτούς μας: Η ηθική. Η ηθική όλων των πολιτών, πρωτίστως εμάς των πολιτικών, η πίστη στις αξίες, για να αναμετρηθούμε με το τέρας της διαφθοράς. Μόνο όταν πιστέψουμε πως θέλουμε και μπορούμε να ζούμε σε μια χώρα που θα επικρατήσει η διαφάνεια και θα καταπολεμηθεί η διαφθορά, θα τα καταφέρουμε. Θέλω να απευθυνθώ στο φιλότιμο όλων των έντιμων και ηθικών συμπολιτών μας, στη συντριπτική πλειοψηφία των συμπολιτών μας, και θέλω να τους καλέσω να μιλήσουν, να καταγγείλουν την ανηθικότητα, τη διαφθορά και τη διαπλοκή. Τότε θα έχει νόημα και η λειτουργία της Αρχής κατά της Διαφθοράς και η προστασία αυτών που θα καταγγέλλουν.

Βασικό όπλο σε αυτό τον πόλεμο είναι βεβαίως η επικράτηση της διαφάνειας σε όλες τις εκφάνσεις, σε όλες τις αλληλεπιδράσεις του πολίτη με το κράτος. Αν όλες οι αιτήσεις προς το δημόσιο γίνονται ηλεκτρονικά,

κανένας φάκελος δεν πρόκειται να χάνεται, κανένας πολίτης δε θα ταλαιπωρείται στις ουρές, κανένα αιτιολογικό δε θα αγνοείται ανάμεσα σε στοίβες, κανένας συμπολίτης μας δε θα χάνει την αξιοπρέπειά του, αναμένοντας για μήνες να εγκριθεί η αίτησή του για σύνταξη ή για επίδομα ασθενείας.

Ένα σύγχρονο ευρωπαϊκό κράτος δε διαπραγματεύεται την πορεία του σε ένα σύγχρονο ψηφιακό περιβάλλον, είναι δεδομένη αυτή η πορεία. Χρειάζεται ένα κοινωνικό κράτος που να καταλαβαίνει τις ανάγκες των πολιτών του. Και σήμερα χρειάζεται ενσυναίσθηση. Ενσυναίσθηση, για να πείσουμε τους πολίτες για την αξία της πολιτικής και για να αποδείξουμε πως οι αποφάσεις που λαμβάνουμε έχουν επίδραση θετική στις ζωές τους. Για να το καταφέρουμε αυτό, οφείλουμε να είμαστε και εδώ, εντός κοινοβουλίου, λιγότερο κοκόρια και περισσότερο περιστερία. Οι διαφωνίες να είναι πολιτικές, οι αντιπαραθέσεις ουσιαστικές, μακριά από ανούσιες και για λόγους εντυπώσεων αντιμαχίες.

Κύριε Πρόεδρε,

Κύριοι και κυρίες συνάδελφοι,

Οι μεταρρυθμίσεις είναι απαραίτητες. Οι ριζικές, οι μεγάλες μεταρρυθμίσεις που θα αλλάξουν τη χώρα μας χρειάζεται να προχωρήσουν. Κανένα κυβερνών κόμμα δεν είχε ποτέ πλειοψηφία στη Βουλή. Χρειάζονται συμμαχίες, συνεργασίες, συνέργειες, συνεννόηση. Κανένας δεν έχει από μόνος του όλες τις απαντήσεις. Αυτός ο τόπος κατάφερε να επιβιώσει τα τελευταία εξήντα χρόνια, γιατί στις κρίσιμες ώρες οι κάτοικοι, οι πολίτες, συνεπώς και οι πολιτικοί, λειτουργούσαν και λειτουργούμε μετρώντας αυτά που μας ενώνουν, που είναι πολύ περισσότερα από αυτά που μας χωρίζουν.

Δεν πρέπει να ξεχνάμε επίσης πως δε ζούμε σε μια φυσιολογική χώρα. Όσες αλλαγές και αν πετύχουμε, θα συνεχίσουμε να ζούμε σε μια μη φυσιολογική χώρα. Η πιο ριζοσπαστική μεταρρύθμιση που οφείλουμε να πετύχουμε είναι η επίλυση του Κυπριακού, η απελευθέρωση της χώρας μας. Μέχρι τότε, θα έχουμε ένα ταβάνι πάνω από τα κεφάλια μας που θα μας περιορίζει. Οφείλουμε στα παιδιά και στα εγγόνια μας να τους προσφέρουμε την ευκαιρία να ζήσουν και να ευημερήσουν σε μια φυσιολογική χώρα. Να μπορούμε ελεύθεροι οι νέοι αυτού του τόπου να δημιουργήσουμε χωρίς εμπόδια, απτά και νοερά οδοφράγματα. Το «δεν ξεχνώ» δεν πρέπει να μένει σύνθημα, δεν πρέπει ποτέ να ξεχνάμε πως δε ζούμε σε συνθήκες κανονικότητας, όσο και αν τα φαινόμενα απατούν.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Θέλω να κλείσω την ομιλία μου με μια επίκληση στον ορθολογισμό που είναι απαραίτητος στην πολιτική μας δράση, που επιτάσσει να αντιστεκόμαστε στον λαϊκισμό, να μη λέμε σε όλους τους πολίτες ή έστω στους φωνασκούντες πως έχουν δίκαιο χωρίς να έχουν, να μη μετράμε συνεχώς αν θα χάσουμε ψήφους, αλλά το τι είναι καλύτερο να γίνει. Τα τελευταία χρόνια, μετά και την έλευση της πανδημίας, αυτή η συζήτηση γίνεται πιο έντονη και πιο συχνή. Πριν από δυο βδομάδες είχαμε επιθέσεις, τρομοκρατικές επιθέσεις, σε δημοτικά σχολεία. Το καλοκαίρι κινδύνεψαν ανθρώπινες ζωές στην επίθεση στο Σίγμα. Πριν από ένα χρόνο έκαψαν κεραίες τηλεφωνίας. Η επιστήμη δίνει τη λύση και καθοδηγεί. Τα ανυπόστατα επιχειρήματα των ανεγκέφαλων βρίσκουν δυστυχώς ανταπόκριση και στο φάσμα των κομμάτων και των πολιτικών. Η δημοκρατία δεν καταλύεται μόνο με τα τανκς και με τα όπλα. Η δημοκρατία κινδυνεύει δυστυχώς και από νοσηρές νοοτροπίες που έχουν ξεπεράσει τα όρια του λαϊκισμού και φτάνουν στην παραφροσύνη, τη διαδικτυακή παραφροσύνη. Και όσο την υποτιμούμε -και εμείς εδώ στη Βουλή- και όσο κοιτάμε αυτούς τους παράφρονες με αμηχανία και ανεμελιά, αυτοί θα ξεσαλώνουν επικαλούμενοι θρασύτατα συνταγματικές ελευθερίες που οι ίδιοι πρώτοι δε σέβονται και καταργούν. Η ατομική ευθύνη δεν ήταν τότε πιο συλλογική από ό,τι είναι σήμερα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η τριήμερη συζήτηση για τον προϋπολογισμό είναι πολύ χρήσιμη και πιστεύω ουσιαστική. Κανένας βεβαίως δεν έπεισε ποτέ κανέναν σε αυτή τη συζήτηση. Είναι χρήσιμη όμως, γιατί καταγράφονται οι απόψεις ενός εκάστου. Γιατί καταγράφεται η αντίληψη και ο τρόπος που πολιτεύεται κάθε κόμμα και όλοι οι βουλευτές. Το επίπεδο της δημοκρατίας μας θα ανέβει, αν εφαρμόσουμε την πίστη μας στις αρχές της δημοκρατίας και όταν αποφασίσουμε να είμαστε όλοι λίγο περισσότερο ωφέλιμοι και λίγο λιγότερο αρεστοί.

Καλές γιορτές σε όλους και ευχαριστώ και εγώ με τη σειρά μου τους υπηρεσιακούς για όλη τη συνδρομή, κύριε Πρόεδρε, και σε αυτή την τριήμερη συνεδρίαση, αλλά και καθόλη τη διάρκεια της χρονιάς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστούμε πολύ, κύριε Δημητρίου, να είσαι καλά, καλά Χριστούγεννα και σε σένα.

Ο επόμενος συνάδελφος είναι ο Άριστος Δαμιανού του ΑΚΕΛ.

Κύριε Άριστέ μου, το βήμα είναι δικό σου και, μέχρι να πάεις στο βήμα, να πούμε ακόμα κάτι. Όσα είπε ο συνάδελφος ο Κώστας ο Ευσταθίου για τις τράπεζες είναι ακριβώς τα σωστά. Για να μη χάνουμε χρόνο από την ολομέλεια, να προσθέτουμε και μια... Ναι, συνοψίζοντας...

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, γνωρίζουν οι γραμματείς για τον χρόνο μας, γι' αυτό μην ανησυχείτε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναι, ο χρόνος ξεκινά, όταν ξεκινήσει αυτός που αγορεύει, αγαπητέ συνάδελφε.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Και επειδή απευθύνθηκα πρώτος σε σας, να σας πω, φίλε Ζαχαρία, ότι υπάρχουν δούρειοι ίπποι, είναι σύγχρονοι και είναι εκείνοι οι οποίοι φλερτάρουν με τη λύση δύο κρατών και μπορούμε να συζητήσουμε για το πώς μπορούμε να αποτινάξουμε τον τόπο από αυτούς τους δούρειους ίππους.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πολύ ευχάριστο τούτο.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Μία εκπληκτική ικανότητα των συναδέλφων του Δημοκρατικού Συναγερμού είναι κάποιιο να μιλούν έχοντας τη λόγχη εφ' όπλου και κάποιιο άλλοι να αφήνουν λευκά περιστέρια στον ουρανό της Λευκωσίας! Αλλά, αν είναι κάτι που με μαθηματική ακρίβεια και θρησκευτική ευλάβεια κάμνουν όλοι ανελλιπώς, είναι να επιτίθενται στο ΑΚΕΛ λες και έχουν πριμ να επιτίθενται μόνο στο ΑΚΕΛ! Αυτή κι αν είναι επικοινωνιακή διαχείριση!

Και να πω στον φίλο τον Δημήτρη ότι ο συμβιβασμός που έγινε τότε για την αποκοπή του 12% ήταν προ του κινδύνου και εξαιτίας της προσπάθειας αποτροπής της δικής σας θέσης που ήταν και η θέση της τρόικας. Και ως γνωστό καθημερινά μιλούσατε στα τηλέφωνα για επιμήκυνση και παράταση των ορίων αφυπηρέτησης. Και λήφθηκε αυτή η απόφαση, η δύσκολη, με την προϋπόθεση, εφόσον οι συνθήκες οι δημοσιονομικές το επέτρεπαν, να επανέλθουμε. Σήμερα όλα τα κόμματα πλην του ΔΗΣΥ συνηγορούν, όλες οι συντεχνίες, πλην κάποιων φίλων σας, συνηγορούν, πλην όμως ανιστέκεστε, προφανώς προς εξυπηρέτηση συγκεκριμένων συμφερόντων.

Δεν είναι εδώ οι Ελαμίτες, αλλά είμαι βέβαιος ότι μας παρακολουθούν και δεν ξέρω αν γνωρίζουν από μη χριστιανούς ορθόδοξους, αλλά ο Πλάτωνας στο Συμπόσιο είχε πει το γνωστό «όμοιος ομοίω αεί πελάζει», ο όμοιος δηλαδή πάντα τον όμοιο πλησιάζει: Χίτες, Γρίβας, ΕΟΚΑ Β', Χρυσή Αυγή, Μιχαολιάκος, ΕΛΑΜ. Η σπορά, όπως αυτοπροσδιορίζονται, των ηττημένων του 1945. Κοντολογίς, όλοι βράζουν στο καζάνι του φασισμού!

Ο κλάδος ελαίας του κ. Δημητρίου προφανώς δεν ήταν υπόψη του κ. Νεοφύτου, όταν χθες επιτέθηκε ανοίκεια στο ΑΚΕΛ και στην ηγεσία του εκστομίζοντας συχνά πυκνά και αρκετά fake news και οφειλουμε να τα σχολιάσουμε. Πρέπει να πω ότι θα αφιερώσω κάποιο χρόνο από την ομιλία μου να σχολιάσω κάποια ενδιαφέροντα που είπε ο κ. Νεοφύτου, τα οποία χωρίζονται σε δύο κατηγορίες: Τα fake news και εκείνα που τεχνηέντως προσπέρασε ωσάν να ήταν ο Μέσι. Cyta... Μόνο το σπιλ. Cyta: «Ευτυχώς», είπε, «που φέραμε νομοσχέδια στη Βουλή, για να είναι η Cyta αυτή που είναι σήμερα», αυτό είπε από αυτό το βήμα χθες ο κ. Νεοφύτου. Αλήθεια τι νομοσχέδια έφεραν στη Βουλή; Και επειδή οι Λατίνοι είπαν αυτό το περιβόητο «scripta manent», τα γραπτά μένουν, διαβάζω, κύριε Πρόεδρε: «2001, ο Υπουργός Συγκοινωνιών και Έργων Αβέρωφ Νεοφύτου προσήλθε λίγο πριν τις 4.00 το απόγευμα στο γραφείο του Προέδρου της Βουλής όπου και κατέθεσε το νομοσχέδιο, το οποίο προβλέπει την αλλαγή του πλαισίου λειτουργίας της ΑΤΗΚ και τη μετατροπή της σε μετοχική εταιρεία περιορισμένης ευθύνης. Απαντώντας σε ερώτηση κατά πόσο θεωρεί ότι υπάρχει στη νέα Βουλή ο απαραίτητος συσχετισμός δυνάμεων, ώστε να περάσει το νομοσχέδιο για μετοχοποίηση της ΑΤΗΚ, ο κ. Νεοφύτου είπε: "Θα το παλέψουμε, θα το παλέψουμε, γιατί εμείς πιστεύουμε ότι η μετοχοποίηση θα δώσει ευελιξία στην ΑΤΗΚ"». Ευτυχώς που το παλέψαμε και εμείς ως ΑΚΕΛ και άλλα κόμματα στο κοινοβούλιο και τότε, αλλά και το 2015, γιατί, αν περνούσε η δική σας πάλη, ήταν να κάμει φτερά και η Cyta, όπως έκαμαν οι Κυπριακές Αερογραμμές! Έδινε και κατάλογο μάλιστα τότε με προτιμησιακό καθεστώς ποιους κερδοφόρους ημιδημόσιους ήθελε να ιδιωτικοποιήσει!

Δεύτερη κατηγορία fake news: «Ο αριθμός των δημοσίων υπαλλήλων», είπε ο κ. Νεοφύτου, «είναι μόνο 48 000». Λυπούμαστε που η Στατιστική Υπηρεσία της Κυπριακής Δημοκρατίας λέει άλλα και διαψεύδει τον κ. Νεοφύτου. Στην κυβέρνηση υπάρχουν 52 500 δημόσιοι υπάλληλοι. Στη γενική κυβέρνηση συνολικά, με στατιστικά αυτής της διακυβέρνησης, έχουμε 69 757 υπαλλήλους! Ε, με όλο τον σεβασμό, μάλλον τα μαθηματικά του κ. Αβέρωφ φέρνουν κάτι από Γιαννάκη! 48 000, παρένθεση, seventy thousands!

(Γέλια)

Ναι!

«Διαχειρίστηκαν με επιτυχία», είπε, «το δημόσιο χρέος». Άλλα fake news! Πάλι scripta manent, πάλι τα γραπτά μένουν. Διαβάζω από το ΚΥΠΕ: «2011, ο κ. Νεοφύτου είπε ακόμα ότι το δημόσιο χρέος είναι σήμερα δέκα δισεκατομμύρια εξακόσια είκοσι πέντε εκατομμύρια ευρώ, χρέος που φορτώνουμε στα παιδιά μας. Δεν μπορούμε εμείς σήμερα να σπαταλούμε και να χρεώνουμε τους επόμενους στέλνοντας τον λογαριασμό στα

παιδιά μας.» Σήμερα τι έχουμε; Έχουμε είκοσι πέντε δισεκατομμύρια, είκοσι πέντε δισεκατομμύρια δημόσιο χρέος, ποσοστό 108% επί του ΑΕΠ. Αν κάμουμε τις αλχημείες που έκαμε ο Αβέρωφ τότε που προσέθετε τα ταμεία του πλεονάζοντος προσωπικού και των κοινωνικών ασφαλίσεων, βάλτε ακόμα εννέα δισεκατομμύρια, τριάντα τέσσερα δισεκατομμύρια. Έκλαιε για τα δέκα δισεκατομμύρια! Έκλαιε για τα δέκα! Διερωτώμαι τι θα πει του Περικλή για την κληρονομιά που εννά του αφήσει! Στα τριάντα τέσσερα δισεκατομμύρια. Και εδώ πρέπει να προστεθεί το εξής, για να μην ξεχνιόμαστε: 2012... Επειδή θέλει να κάνει συγκρίσεις με το τότε! Ελλείψει επιχειρημάτων μπορεί να πάνε... Λάθος, δε θα πάνε στο 74, μπορεί να πάνε πιο πίσω, αλλά πάνε στο παρελθόν εν πάση περιπτώσει. Συμβουλευτικές υπηρεσίες το 2012, πενήντα τέσσερα εκατομμύρια. Συμβουλευτικές υπηρεσίες στον προϋπολογισμό που θα εγκριθούν, εκατό είκοσι επτά εκατομμύρια. Να ακούουν οι πολίτες και να διερωτώνται πώς αυτά τα εκατό είκοσι επτά εκατομμύρια θα διοχετευτούν μαζί με τις εβδομήντα χιλιάδες που εστοτζίαν στο δημόσιο και κατά τ' άλλα μιλούν για λιτότητα! Και ήθελαν να απαντήσουν στον Στέφανο τον Στεφάνου χτες που τους είπε ότι υπάρχει όχι μόνο λίπος, αλλά με τα δικά τους δεδομένα, τη δική τους μεζούρα, έν' κάτι άλλο που έχουν! Οι αριθμοί είναι εκεί, μιλούν από μόνοι τους.

Υπάρχει, κύριε Πρόεδρε, και η δεύτερη κατηγορία: Το τι προσπέρασε ο Αβέρωφ Νεοφύτου. Αναφερθήκαμε στη θεσμική διαπλοκή, στη σύγκρουση συμφέροντος και στη διαφθορά και στο ντοκιμαντέρ στο οποίο αποκάλεσαν οι Εγγλέζοι στο BBC τον κ. Αναστασιάδη ως τον «the off shore president». Δεν ένιωσε την ανάγκη, πρώτον, να υπερασπιστεί τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, τον τέως ηγέτη του Δημοκρατικού Συναγερμού, ένα το κρατούμενο, αλλά το πιο σημαντικό είναι η αντίδρασή του: «Και τι έγινε;» μας είπε ο κ. Νεοφύτου απευθυνόμενος στο ΑΚΕΛ. «Αυτά, κύριοι του ΑΚΕΛ, μας τα ελέετε τζιαι προεκλογικά και έχετε υποστεί εκλογική ήττα!» Μάλιστα μίλησε για επτά ιστορικές ήττες. Βέβαια, ξεχνάνει τα ποσοστά που χάνει. Έτερον εκατέρον, εμείς βλέπουμε το σπίτι μας και προσπαθούμε να βελτιωθούμε, αφουγκραζόμενοι την κοινωνία. Αλλά, ποιο ήταν το μήνυμα του κ. Νεοφύτου; Ε, και τι έγινε εάν είμαστε η κυβέρνηση της διαφθοράς; Μαγκιά μας, διότι μας ψηφίζει ο λαός! Λοιπόν, ο λαός, οι πολίτες, οι αριστεροί, οι προοδευτικοί, οι δημοκρατικοί, σε δώδεκα μήνες που εννά κάμνουμε τη σούμα, να θυμηθούν τον πολιτικό κυνισμό του Αβέρωφ Νεοφύτου και να του στείλουν μήνυμα! Τζιαι να τους στείλουν σπίτι τους!

Δεύτερη ντρίπλα του Αβέρωφ Νεοφύτου: Τους είπαμε ότι είναι συνεργοί και συμμετοχοί στις πολιτικές αποφάσεις Αναστασιάδη για το Κυπριακό. Από τις παλινωδίες μέχρι το φλερτ για λύση δύο κρατών, μέχρι τη σιωπηρή αποδοχή σε πολιτικά και διπλωματικά σαλόνια των περιβόητων και πολύ επικίνδυνων διχοτομικών νέων ιδεών. Δεν ένιωσε την ανάγκη ο κ. Νεοφύτου να απαντήσει ούτε σε αυτό, όπως δεν ένιωσε την ανάγκη -ο ίδιος αν θέλει να πει- να τοποθετηθεί ευθαρσώς σε συνεδρίες του Εθνικού Συμβουλίου για το ζήτημα αυτό, όπως ποτέ και πουθενά δε θα βρείτε δήλωση της ηγεσίας του Συναγερμού που να διαχωρίζει τη θέση της από τις επικίνδυνες διχοτομικές νέες ιδέες που πλασάρουν κάποιοι προερχόμενοι από το εξωτερικό και οι οποίοι έχουν κατοικοεδρεύσει στην πατρίδα μας. Αυτό και αν είναι ντρίπλα! Να σε κατηγορούν για το φλερτ με τα δύο κράτη, για διχοτομικές νέες ιδέες και να μη νιώθεις την ανάγκη ή να μην προσπαθείς να απαντήσεις.

Πριν μπω στην ομιλία μου, κύριε Πρόεδρε, νιώθω την ανάγκη καθηκόντως να πω και το εξής: Τις προηγούμενες μέρες αναστάθηκε και η ποινική δίωξη των δύο αυτών κυρίων που κατηγορούνταν -ανδρών κυρίων, για να μην παρεξηγηθώ- για σικέ αγώνες. Και επειδή είναι πολύ της μόδας πλέον τα *polle prosequi*, οι αναστολές ποινικών διώξεων, θέλουμε να εκφράσουμε την πολύ έντονη απαρέσκεια μας για την πολιτική εργαλειοποίηση ανεξάρτητων θεσμών, περιλαμβανομένης και της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας. Αλλά, δε μας εκπλήττει καθόλου, εδώ έχετε καταπιεί ένα ολόκληρο μαύρο βαν, οι σικέ αγώνες θα σας απασχολήσουν;

Και βεβαίως και σε πιο σοβαρό μοτίβο, κύριε Πρόεδρε, να πω ότι η ατιμωρησία είναι πλέον ο κανόνας και όχι η εξαίρεση. Από την ατιμωρησία για τις γυναικοκτονίες του κατά συρροή δολοφόνου, στην ατιμωρησία του τραπεζικού σκανδάλου, στη διαφανιόμενη ατιμωρησία του συνεργατισμού, που μετρούν μήνες, για να τη βγάλουν ξανά καθαρή μέσα από τις διαδικασίες της παραγραφής αγώγιμων δικαιωμάτων ορισμένοι που ονομάζονται συγκεκριμένα στο πόρισμα. Και τους προειδοποιούμε ότι τον Απρίλη που θα λήγει η παραγραφή να μη χαίρονται, γιατί ως ΑΚΕΛ θα αναλάβουμε πρωτοβουλία, όπως πράξαμε και με άλλα κόμματα της αντιπολίτευσης, να ανανεώσουμε την παραγραφή και να σας αφαιρέσουμε άλλοθι. Τζιαι μια επόμενη κυβέρνηση, γιατί δεν το περιμένουμε από εσάς, να πάρει στα δικαστήρια με αστικές και ενδεχομένως ποινικές υποθέσεις τους υπαίτιους και αυτού του ξεπουλήματος.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ξεκινώντας με τις θερμές ευχαριστίες μας προς τους λειτουργούς του κοινοβουλίου και της επιτροπής Οικονομικών, επιτρέψτε μου να πω πως ποτέ άλλοτε η συζήτηση για τον κρατικό προϋπολογισμό δεν ήταν φορτισμένη με τόσα διακυβεύματα. Ποτέ άλλοτε δεν ήμασταν ως αντιπολίτευση επιφορτισμένοι με την ευθύνη να αναδείξουμε τόσα ελλείμματα σε κυβερνητικές πολιτικές που ταλανίζουν τους πολίτες. Ποτέ άλλοτε οι πολίτες δε βίωσαν τόσα ελλείμματα και αδιέξοδα όσα τα τελευταία εννέα σχεδόν χρόνια: Την απουσία κοινωνικού οράματος και στον αντίποδα την παρουσία της διαφθοράς. Την απουσία βιώσιμης και πράσινης ανάπτυξης και στον αντίποδα την παρουσία πολιτικών της αρπακτής. Την απουσία σεβασμού των δικαιωμάτων και ελευθεριών των πολιτών και στον αντίποδα την παρουσία του αυταρχισμού και της περιστολής. Την απουσία κράτους δικαίου και χρηστής διοίκησης και στον αντίποδα την παρουσία δικαιοσύνης α λα καρτ και κουκουλώματος

σοβαρών ποινικών υποθέσεων, σκανδάλων και εγκλημάτων. Την απουσία, τέλος, πρότασης για έξοδο από το σκληρό αδιέξοδο στο Κυπριακό που προκαλεί η κατοχική δύναμη και οι απαράδεκτες και επικίνδυνες θέσεις της, αλλά στον αντίποδα την παρουσία σκοπιμοτήτων, πειραματισμών και επικίνδυνων φλερτ με λύση δύο κρατών.

Επομένως, μακριά από φτιασίδια και επικοινωνιακά παιγνίδια, όπως πράττει δυστυχώς το Προεδρικό και η ηγεσία του Δημοκρατικού Συναγερμού, οφείλουμε να κάνουμε αυτή τη συζήτηση. Για να κρίνουμε, να επικρίνουμε, να καυτηριάσουμε, αλλά πρωτίστως, για να προτείνουμε. Έτσι αντιλαμβανόμαστε τον ρόλο μας ως υπεύθυνη αντιπολίτευση, έτσι αντιλαμβανόμαστε τον ρόλο μας εκπροσωπώντας τους πολλούς και όχι τους ημέτερους και τους προνομιούχους.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Αναντίλεκτα το κεντρικό έλλειμμα αυτού ή καλύτερα και αυτού του προϋπολογισμού είναι η έλλειψη οράματος. Στεγνός, διαχειριστικός, χωρίς μακρόπνοο σχεδιασμό, φορτωμένος με σκοπιμότητες ενός κόμματος που θέλει να μείνει γαντζωμένο στην εξουσία, με πολλά «θα», αλλά και πολλές αιρέσεις. Με δεσμεύσεις όπως αυτές που με Πρόεδρο τον κ. Αναστασιάδη εισπράττει σαν λόγια του αέρα, έπεα πτερόεντα, ο σκεπτόμενος πολίτης. Εξάλλου, ο πραγματικός βαθμός υλοποίησης μιλά από μόνος του για το έλλειμμα αξιοπιστίας της παρούσας κυβέρνησης, με μια εξαίρεση: την αξιοπιστία τους στην εξυπηρέτηση μεγάλων και ιδιοτελών οικονομικών συμφερόντων. Εδώ ο βαθμός υλοποίησής σας αγγίζει το εκατό τοις εκατό.

Βέβαια, απέναντι από τις πολιτικές των κυβερνήσεων βρίσκονται οι άνθρωποι, οι απλοί άνθρωποι, της εργασίας, των χεριών και του μυαλού, που ζουν την απορρύθμιση των εργασιακών σχέσεων, που βιώνουν την ανεργία, που βρίσκονται, όπως και όλοι οι μικρομεσαίοι, στον κίνδυνο εκποίησης ή έξωσης, που κινδυνεύουν με κλείσιμο της οικογενειακής ή μικρής επιχείρησης με πτώχευση και εκκαθάριση, βρίσκονται τα νοικοκυριά που βιώνουν την ακρίβια. Αλήθεια, θυμάστε τότε που κάνατε εκστρατείες για την ακρίβια;

Απέναντι λοιπόν στις πολιτικές των κυβερνήσεων βρισκόμαστε και όλοι εμείς που ασφυκτιούμε και δε βολευόμαστε με την κατοχή, που δε φλερτάρουμε με τη λύση δύο κρατών, που διεκδικούμε απελευθέρωση και επανένωση με ειρηνικά μέσα, που πιστεύουμε ότι η πατρίδα μας, όπως και οι άνθρωποι της, δικαιούμαστε να ζούμε σε συνθήκες ειρήνης και ασφάλειας, χωρίς στρατούς, χωρίς συρματοπλέγματα και χωρίς κηδεμόνες δαίμονες, με αυτούς που ανέφερα προηγουμένους ότι φλερτάρετε.

Η παγκόσμια οικονομία, κύριε Πρόεδρε, από την εμφάνιση της πανδημίας και έπειτα, συνεχίζει να βιώνει την αβεβαιότητα για την έκταση και την ένταση της κρίσης. Την ίδια ώρα, οι προκλήσεις της παγκόσμιας οικονομίας κατ' αναλογία είναι και προκλήσεις της κυπριακής οικονομίας. Όντως έχουμε καλύψει απώλειες των προηγούμενων χρόνων στην παραγωγή, πλην όμως το αναπτυξιακό μοντέλο της χώρας έχει σημαντικά προβλήματα βιωσιμότητας. Χρειάζεται αναπροσανατολισμός από τη λογική της αρπακτικής που επικράτησε στο υφιστάμενο μοντέλο προς μια βιώσιμη, ισορροπημένη και κοινωνικά προσανατολισμένη ανάπτυξη, με δικαιότερη κατανομή του πλούτου, δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας και προστασία των φυσικών πόρων και του περιβάλλοντος από την άναρχη ανάπτυξη που υπάρχει σήμερα.

Στα δημόσια οικονομικά, όπως ήδη ανέφερα, παρά τα δημοσιονομικά πλεονάσματα, η κυβέρνηση, όχι μόνο δεν κατάφερε να μειώσει το δημόσιο χρέος, αλλά αντίθετα παρουσιάζει αύξηση σε ονομαστικούς όρους, τα €25 δις είναι ένας πολύ επικίνδυνος αριθμός. Εξαιρουμένης της αύξησης που καταγράφηκε το 2020 -για να μη μας απαντούν, προφανώς λόγω της πανδημίας και αναγνωρίζουμε ότι έπρεπε να δοθούν κονδύλια και καλώς δόθηκαν- όλες οι υπόλοιπες αυξήσεις αφορούν κακοδιαχείριση και αυτό που αναφέραμε προηγουμένως, έναν υπερμεγεθή δημόσιο τομέα στον βωμό της ημετεροκρατίας.

Συμπερασματικά, κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, παρά τη βελτίωση των δεικτών και τη συμπερίληψη όντως αυξημένων δαπανών στον κρατικό προϋπολογισμό, η κυβέρνηση συνεχίζει να ασκεί μια οικονομική πολιτική που στρέφεται εις βάρος της πλειοψηφίας της κοινωνίας. Ασκεί οικονομική πολιτική χωρίς ολοκληρωμένο σχεδιασμό, εξυπηρετώντας συγκεκριμένα συμφέροντα και αδυνατώντας να απαντήσει στις σύγχρονες ανάγκες του μέσου πολίτη. Είναι γι' αυτό τον λόγο και για άλλους λόγους που έχουμε εξηγήσει ολοκληρωμένα που θα καταψηφίσουμε την κυβερνητική οικονομική πολιτική όπως εκφράζεται στον κρατικό προϋπολογισμό για το 2022 και την ίδια ώρα με τροπολογίες προσπαθούμε μερικώς να αντιμετωπίσουμε αντιλαϊκές πολιτικές και να ασκήσουμε τον αναγκαίο κοινοβουλευτικό έλεγχο.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Αξιοποιώντας τις προσβάσεις της στα μέσα ενημέρωσης η κυβέρνηση συντηρεί την επίπλαστη εικόνα της κυβέρνησης των αλλαγών και των μεταρρυθμίσεων. Ποια είναι όμως η αλήθεια;

Μεταρρύθμιση της δικαιοσύνης. Κατέθεσαν στη Βουλή νομοσχέδιο για τον διαχωρισμό του Ανωτάτου Δικαστηρίου χωρίς να έχουν εξασφαλίσει τη συγκατάθεση εκ των προτέρων του ίδιου του Ανωτάτου Δικαστηρίου, ενώ εδώ και δύο χρόνια πιέζουν για τη σιωπηρή ανοχή του Ανωτάτου Δικαστηρίου, για να μην αναφερθώ στο

Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο και σε άλλες παλινωδίες που περιλαμβάνονται στα νομοσχέδια. Την ίδια ώρα δεν έχουν δοθεί πειστικές επιστημονικές απαντήσεις στην αποψίλωση των επαρχιακών δικαστηρίων που θα προέλθει από τη δημιουργία ουσιαστικά δύο νέων Ανωτάτων Δικαστηρίων και του νέου Εφετείου. Δε μηδενίζουμε, γίνονται προσπάθειες σε επίπεδο επαρχιακών δικαστηρίων, αλλά, με βάση και τα ευρήματα της Επιτροπής της Βενετίας, αυτές δεν είναι αρκετές και πόρρω απέχουν από την προειδοποίηση που το ίδιο το Ανώτατο μας έχει δώσει, ότι το σύστημα απονομής της δικαιοσύνης στην Κύπρο βρίσκεται υπό κατάρρευση.

Μεταρρύθμιση της δημόσιας υπηρεσίας, τουτέστιν διατμηματική προαγωγή περίξ της κλίμακας 13. Αν εξαιρέσουμε την κινητικότητα που την υπερψηφίσαμε, αλλά ταλαιπωρείται στα χέρια των κυβερνώντων, αυτή είναι η ουσία της περιβόητης μεταρρύθμισης, τίποτε για τη διαφάνεια, τίποτε για την προσβασιμότητα στη δημόσια υπηρεσία, τίποτε για την αντικειμενική και δίκαιη αξιολόγηση των δημόσιων υπαλλήλων. Αυτά είναι τα μεγάλα διακυβεύματα και εμείς σε αυτά επικεντρωνόμαστε.

Μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης. Στις 20 Δεκεμβρίου αυτό το σώμα θα υπερψήφισε τη μεταρρύθμιση ως αποτέλεσμα σκληρής προσπάθειας όλων στην επιτροπή Εσωτερικών, αλλά και ευρύτερα πρέπει να πω. Αλλά, όταν τα παιγνίδια εξουσίας των κυβερνώντων τίθενται πάνω από το κριτήριο μιας αποτελεσματικής, βιώσιμης και φιλικής τοπικής αυτοδιοίκησης, μοιραία θύμα των σχεδιασμών τους θα καταστεί και η ίδια η μεταρρύθμιση.

Χωρίς μεγάλα λόγια θα καταθέσω αυτό το κομμάτι της ομιλίας μου, εμείς θα παραμείνουμε σοβαροί και υπεύθυνοι, υπενθυμίζω ότι αναβάλαμε εκλογές, για να ολοκληρωθεί, όχι η όποια, αλλά η συγκεκριμένη μεταρρύθμιση, και αυτός ο εσιθελισμός των κυβερνώντων «πάρτε το ή αφήστε το, αν δεν ψηφίσετε αυτό που εμείς φέραμε»... Λυπούμαι να πω ότι δεν κατέχουν την απόλυτη αλήθεια. Η Βουλή είναι μια ανεξάρτητη εξουσία, κυρίαρχο σώμα και εδώ θα αποφασίσουμε και εδώ θα ψηφίσουμε. Παρά το ότι ζούμε το θέατρο του παραλόγου, το ΑΚΕΛ, η αντιπολίτευση, να βάζει πλάτη για τη μεταρρύθμιση και η κυβέρνηση να δημιουργεί προσκόμματα.

Κύριε Πρόεδρε,

Θα καταθέσω το μέρος της ομιλίας μου που αφορά τη διαφθορά, αλλά, αν είναι κάτι που θέλω να πω είναι ότι αυτή η περιβόητη νομοθεσία για την Αρχή κατά της Διαφθοράς, αν δεν ήμασταν εμείς και άλλα κόμματα να πασκίζουμε για δύομισι χρόνια στην επιτροπή Νομικών να εξορθολογήσουμε ένα προβληματικό νομοσχέδιο, να δώσουμε πραγματικές εξουσίες και αρμοδιότητες και ουσιαστική αντικειμενική ανεξαρτησία, θα παρέμενε στα συρτάρια του υπουργείου Δικαιοσύνης, στα οποία βρισκόταν για δύο χρόνια, αλλά ο τότε υπουργός το αγνοούσε.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ολοκληρώνω την ομιλία μου με ένα μέρος που αφορά το ζήτημα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την προάσπισή τους. Ως γνωστό, πριν από λίγες μέρες τιμήσαμε την επέτειο της υπογραφής της Οικονομικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Η προοδευτική πορεία που είχε ξεκινήσει από τους προηγούμενους αιώνες δυστυχώς διακόπηκε άδοξα με την άνοδο του ναζισμού, του φασισμού και τα συγγερά εγκλήματα που συντελέστηκαν στο όνομα της χυδαίας λεγόμενης φυλετικής ανωτερότητας. Ένα αρρωστημένο ιδεολόγημα που καταγράφει δυστυχώς παρουσία πολιτική και στην πατρίδα μας και που στοχοποιεί πρόσφυγες και μετανάστες άκριτα και ισοπεδωτικά. Ωστόσο, παρά την αναγνώριση, την προστασία και τον σεβασμό των δικαιωμάτων, έχουμε πολύ δρόμο να διανύσουμε μέχρι την απρόσκοπτη και ανεμπόδιστη διασφάλισή τους. Η πανδημία αφ' εαυτής έχει οδηγήσει σε έξαρση και όξυνση προϋπάρχουσες ανισότητες και σε περιστολή κοινωνικών, πολιτικών, πολιτισμικών και οικονομικών δικαιωμάτων. Στο όνομα του δημόσιου συμφέροντος δυστυχώς ο κυβερνητικός εσιθελισμός ανά το παγκόσμιο, η αστυνομική βία και η καταστολή παραβιάζουν δικαιώματα και ελευθερίες, κακομεταχειρίζονται πολίτες, καταπατούν δικαιώματα, όπως η ειρηνική συνάθροιση, η ελευθερία έκφρασης και η ιδιωτική ζωή, εξαφανίζουν το κριτήριο της αναλογικότητας. Όχι μόνο δεν υπάρχουν επαρκείς δράσεις για προστασία, αλλά η τάση είναι για περαιτέρω περιστολή ούτε με τεκμηρίωση επιστημονική ούτε με τεκμηρίωση νομική.

Αναγνωρίζοντας λοιπόν, κύριε Πρόεδρε, ότι η προάσπιση των δικαιωμάτων όλων αποτελεί έναν διαρκή και δύσκολο αγώνα, ως ΑΚΕΛ υπογραμμίζουμε ότι θα συνεχίσουμε να εργαζόμαστε και να αγωνιζόμαστε για μια ποιοτικά ανώτερη κοινωνία στην οποία τα δικαιώματα θα κυριαρχούν, η αλληλεγγύη θα επικρατεί, όπως και η κοινωνική ισότητα, η δικαιοσύνη, η ατομική και συλλογική ελευθερία. Σε αυτή την προσπάθεια για αποκατάσταση των βασικών ελευθεριών και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όλων των Κυπρίων, με την απαλλαγή από την κατοχή, με την απαλλαγή από κάθε μορφής εξωτερικής επέμβασης, με την ειρηνική απελευθέρωση και επανένωση της πατρίδας μας, δηλώνουμε «παρών». Αποτελεί για μας τον πιο σημαντικό αγώνα η αποκατάσταση δικαιωμάτων και ελευθεριών, αποτελούν για μας η απελευθέρωση και η επανένωση με ειρηνικά μέσα την πυξίδα της δράσης μας.

Χρόνια πολλά σε όλες και όλους και εύχομαι το 2022 να είναι κατά τι τουλάχιστον καλύτερο από τον φετινό χρόνο! Κάθε καλό, με υγεία!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ πολύ, αγαπητέ Άριστε.

Τον λόγο έχει ο συνάδελφος ο Πανίκος ο Λεωνίδου του Δημοκρατικού Κόμματος, εκλογικής περιφέρειας Λεμεσού, από την Πάχνα.

ΠΑΝΙΚΟΣ ΛΕΩΝΙΔΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι βουλευτές,

Δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία ότι ο προϋπολογισμός ενός κράτους αποτυπώνει την πολιτική, το όραμα και τις προτεραιότητες που θέτει η κάθε κυβέρνηση. Ο προϋπολογισμός που έχουμε σήμερα ενώπιόν μας, επιχειρεί να διαχειριστεί την οικονομία του τόπου μέσα σε ένα πολύ δύσκολο και μεταβαλλόμενο περιβάλλον. Οι παρατηρήσεις και τα σχόλια που θα μπορούσαμε να διατυπώσουμε είναι πάρα πολλά. Οφείλουμε όμως να αναφερθούμε σε κεφάλαια στα οποία κατά την άποψή μας η κυβέρνηση έχει αδρανήσει ή οι προτεραιότητές της δε συμπίπτουν με τις δικές μας και των πολιτών. Ως Δημοκρατικό Κόμμα καταφέραμε και φέτος να ενισχύσουμε με συγκεκριμένα μέτρα τον κρατικό προϋπολογισμό, όπως έχουν αναφερθεί χθες από τον πρόεδρο του Δημοκρατικού Κόμματος Νικόλα Παπαδόπουλο.

Ενώπιόν μας έχουμε πολλές προκλήσεις. Η πανδημία εξακολουθεί να επηρεάζει τη ζωή μας και οι αρνητικές επιπτώσεις της είναι αισθητές σε όλο το φάσμα της κοινωνίας των πολιτών. Παράλληλα, έχουμε ενώπιόν μας τις συνεχιζόμενες προκλήσεις της Τουρκίας, η οποία συνεχίζει να λειτουργεί αλαζονικά και επιθετικά, δημιουργώντας ένταση και ανασφάλεια στην ήδη ευαίσθητη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου. Όλα τα πιο πάνω συνθέτουν δυστυχώς μια αρνητική και απαισιόδοξη εικόνα για την πορεία της κυπριακής οικονομίας. Υπό αυτές τις συνθήκες οι προοπτικές δεν είναι καθόλου ευνοϊκές. Τα αρνητικά αποτελέσματα είναι εμφανή σε όλους τους τομείς της οικονομίας. Η συνεχιζόμενη και ανεξέλεγκτη αύξηση στις τιμές βασικών αγαθών πρώτης ανάγκης, συνεπεία εξωγενών παραγόντων, αλλά και η καθυστερημένη αντίδραση της κυβέρνησης, οδηγούν σε περαιτέρω αύξηση των εξόδων των καταναλωτών, με ορατό τον κίνδυνο της αποδόμησης της κοινωνικής συνοχής, με συνεπακόλουθες τραγικές συνέπειες για τις μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Ο φετινός προϋπολογισμός δεν παρουσιάζει θετική προοπτική, ιδιαίτερα για τις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού. Στις επιμέρους πτυχές του δεν έχει αναπτυξιακή κατεύθυνση και δεν αντιμετωπίζει τα προβλήματα που επέφερε η οικονομική κρίση, τα οποία εντάθηκαν λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού. Η ανάγκη για παρέμβαση του κράτους είναι περισσότερο από επιτακτική είτε μέσω μείωσης φόρων είτε με την παραχώρηση φορολογικών κινήτρων στους εργοδότες, έτσι ώστε να προχωρήσουν σε νέες προσλήψεις, αν είναι εφικτό, ή να διατηρήσουν τον αριθμό των εργοδοτούμενων χωρίς μείωση μισθών.

Αναγνωρίζοντας τα πολλαπλά προβλήματα στην οικονομία, τα οποία υφίστανται ανεξαρτήτως της πανδημίας, κρούαμε εδώ και μήνες τον κώδωνα του κινδύνου και εισηγηθήκαμε ολοκληρωμένο σχέδιο για διαχείρισή τους. Παράλληλα, η εκτελεστική εξουσία πρέπει να παρακολουθεί στενά το ενδεχόμενο συνύπαρξης της αύξησης των τιμών και του φαινομένου της αισχροκέρδειας, που ενδεχομένως να εκμεταλλευτούν κάποιοι εις βάρος των καταναλωτών.

Δυστυχώς, η κυβέρνηση αρκέστηκε σε επικοινωνιακά τεχνάσματα, αντί να λάβει ουσιαστικά μέτρα. Τις συνέπειες όμως των προβληματικών σχεδιασμών της, θα κληθούν να πληρώσουν για ακόμα μια φορά οι Κύπριοι πολίτες και κυρίως η μεσαία τάξη, οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις και οι εργαζόμενοι. Επιπρόσθετα, οι αλυσιδωτές αυξήσεις στις τιμές των καυσίμων παγκοσμίως, οι οποίες επιφέρουν παράλληλη αύξηση στις τιμές βασικών αγαθών, βρίσκουν την κυβέρνηση ανέτοιμη να διαχειριστεί μια ενδεχόμενη επισιτιστική κρίση, αφού ο προϋπολογισμός του 2022 δεν περιέχει καμιά πρόβλεψη για αναχαίτισή της. Μας ανησυχεί ακόμα η έλλειψη αποτελεσματικών μέτρων για στήριξη της υπαίθρου, των ανθρώπων του πολιτισμού και άλλων ομάδων των μικρομεσαίων και των χαμηλών εισοδηματικών στρωμάτων του πληθυσμού, εκφράζοντας την ίδια ώρα την απογοήτευσή μας για τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζει το κράτος τις κατηγορίες αυτές του πληθυσμού.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ένα ιδιαίτερα σημαντικό θέμα, με τεράστιες επιπτώσεις για το μέλλον του τόπου μας, είναι η κλιματική αλλαγή που ασφαλώς και επηρεάζει την πατρίδα μας. Υπό τέτοιες συνθήκες η αδράνεια δεν μπορεί πλέον να αποτελεί επιλογή. Αντιθέτως, η έγκαιρη και συνειδητή στρόφη προς την πράσινη οικονομία μπορεί να αποτελέσει εφιαλτήριο για ένα ρεαλιστικό όραμα προ καθοριζόμενου ορίζοντα. Πρώτιστος στόχος, να μειωθούν οι εκπομπές ρύπων, περιορίζοντας το όποιο βραχυπρόθεσμο οικονομικό κόστος. Ο περιορισμός αυτών των εκπομπών και της κάλυψης των αναπτυξιακών αναγκών θα προέλθει μέσα από μια σειρά παρεμβάσεων και γενναίων πολιτικών σε όλους τους τομείς. Ειδικά στον τομέα της ηλεκτροπαραγωγής, που συμβάλλει τα μέγιστα στην κλιματική αλλαγή, προτείνουμε τη μετάβαση σε ένα μοντέλο που δίνει έμφαση στον περιορισμό της ζήτησης, στην εξοικονόμηση ενέργειας και στην προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Ως Κύπρος, δυστυχώς, με τις άστοχες ενέργειες και την αδράνεια του κράτους έχουμε χάσει σημαντικό χρόνο στην προσπάθεια προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και στη χρήση εναλλακτικών πηγών ενέργειας. Αυτή η αδυναμία στον περιορισμό των εκπομπών ρύπων κοστίζει στην Κυπριακή Δημοκρατία δεκάδες εκατομμύρια ευρώ ετησίως, τα οποία στο τέλος επιβαρύνεται ο πολίτης. Πρέπει λοιπόν να αλλάξουμε τη σχέση μας με το περιβάλλον, αλλιώς πανδημίες όπως αυτή που σήμερα βιώνουμε θα εξακολουθήσουν να εμφανίζονται και να εξαπλώνονται. Είναι μια καλή στιγμή να σκεφτούμε τις επιδράσεις που έχουμε στον κόσμο. Είμαστε άλλωστε οι φύλακες της γης ως άνθρωποι. Δεν είμαστε εδώ για να συνεχίσουμε ανεξέλεγκτα να καταναλώνουμε μέχρι όλα να εξαφανισθούν. Γι' αυτό το λόγο επιβάλλεται να δράσουμε άμεσα και τάχιστα.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Στην Κύπρο την τελευταία δεκαετία η νέα γενιά μεγαλώνει χωρίς όραμα και προοπτική, μα κυρίως χωρίς ιδιαίτερες προσδοκίες από την ίδια την πατρίδα. Οι νέοι μας, από το 2011 όταν ξέσπασε η οικονομική κρίση έως και σήμερα, δικαίως αισθάνονται πολίτες δεύτερης κατηγορίας, ακόμα και παρίες ενός συστήματος το οποίο πιστεύουν ότι λειτουργεί, για να εξυπηρετεί κάποιες συγκεκριμένες ομάδες του πληθυσμού. Μ' αυτές τις σκέψεις ξεκινά το άρθρο του ο αρχισυντάκτης του Πολίτη κ. Διονύσης Διονυσίου με τίτλο «Πεθαίνουμε σαν χώρα», που δημοσιεύτηκε στις 7 Νοεμβρίου 2021, το περιεχόμενο του οποίου στο σύνολο μας βρίσκει απόλυτα σύμφωνους. Θα διερωτάστε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, γιατί κάνω αναφορά σε συγκεκριμένο άρθρο και σε συγκεκριμένο συντάκτη. Θεωρώ ότι παρ' όλο που μας χωρίζουν πολλές διαφορές, όμως σ' αυτό το σημείο μάς βρίσκει απόλυτα σύμφωνους, γι' αυτό κάνω ειδική αναφορά στο περιεχόμενό του.

Είναι, κύριοι συνάδελφοι, αυτή η γενιά η οποία παρακολουθούσε ένα πολιτικό σύστημα να σώζει τράπεζες και μεγαλοεπιχειρηματίες και να παραμελεί παντελώς τις ανάγκες και τα όνειρά της. Είναι γι' αυτή τη γενιά που οφείλουμε όλοι να αγωνιστούμε και να αναλογιστούμε τις ευθύνες και τις υποχρεώσεις μας. Περιορισμένα, σχεδόν ανύπαρκτα, βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, είναι δυστυχώς τα σχέδια για ενίσχυση νεαρών ζευγαριών και εμφάνισης η απουσία ενός ολοκληρωμένου προγράμματος επανεγκατάστασης στην ύπαιθρο. Περιορισμένα και αποσπασματικά είναι και τα μέτρα για άρση της αστυφιλίας.

Τα δυο τελευταία χρόνια, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κύριε Πρόεδρε, λόγω της πανδημίας, η πατρίδα μας ήταν αναγκασμένη να λάβει άμεσα και δραστικά μέτρα, με σκοπό τη διαφύλαξη της δημόσιας υγείας. Δυστυχώς, η κυβέρνηση σε αρκετές περιπτώσεις λειτούργησε βεβιασμένα και αψυχολόγητα, με αποτέλεσμα τα μέτρα που είχαν ληφθεί να ήταν υπερβολικά και δυσβάστακτα για τη ζωή των πολιτών. Στο πλαίσιο αυτό, κατάφεραν να περιορίσουν και/ή να συρρικνώσουν αρκετά από τα θεμελιώδη ατομικά συνταγματικά μας δικαιώματα, όπως για παράδειγμα στην περίπτωση του επαναπατρισμού των φοιτητών και στην περίπτωση γενικότερα της κίνησης και της κυκλοφορίας στον ελεύθερο χώρο. Για μας αποτελεί βασική προτεραιότητα η τήρηση της αρχής της νομιμότητας ως επιμέρους και βασική αρχή του κράτους δικαίου. Γι' αυτό πιστεύουμε ότι πριν από τη λήψη αυστηρότερων μέτρων πρέπει να υπάρχει σύμπραξη εκτελεστικής, νομοθετικής και δικαστικής εξουσίας. Παράλληλα, θα πρέπει να εξαντλείται η χρήση ηπιότερων μέτρων, προτού προχωρήσει το Υπουργείο Υγείας στη λήψη δραστικότερων, που θα προσβάλλουν τον πυρήνα θεμελιωδών ατομικών δικαιωμάτων. Συγχρόνως, η επιστημονική επιτροπή θα πρέπει να ενισχυθεί και με άλλες ειδικότητες επιστημόνων, π.χ. ψυχολόγους, προτού ανακοινωθούν νέα μέτρα.

Είναι φανερό λοιπόν, ότι σε αυτή τη δύσκολη συγκυρία δοκιμάζονται πολλές από τις αντοχές μας. Χρειάζεται υπομονή, ψυχραιμία, υπευθυνότητα, μα κυρίως επαγρύπνηση, τόσο σήμερα για ανακοπή της εξάπλωσης της πανδημίας, αλλά και στο μέλλον, για να διαφυλάξουμε τα ατομικά και συνταγματικά μας δικαιώματα .

Κυρίες και κύριοι,

Ο τόπος μας έχει ανάγκη από ένα νέο όραμα για την εποχή που ακολουθεί. Βασικός πυλώνας κατάκτησης αυτού του οράματος πρέπει να αποτελεί η ενίσχυση των θεσμών του κράτους και η διασφάλιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών των πολιτών στο πλαίσιο τήρησης της αρχής του κράτους δικαίου. Αρχή η οποία τα τελευταία χρόνια έχει κλυδωνιστεί ιδιαίτερα, αφού οι ίδιοι οι θεσμοί του κράτους έχουν παραβιάσει αρχές και αξίες που συνθέτουν ένα σύγχρονο δημοκρατικό πολίτευμα .

Στο πλαίσιο της εύρυθμης λειτουργίας των θεσμών, με στόχο την εξυπηρέτηση του πολίτη και την αρχή του δημοσίου συμφέροντος, θα πρέπει να σταθούμε με σοβαρότητα, υπευθυνότητα και αποφασιστικότητα, χαράσσοντας τομές και υιοθετώντας μεταρρυθμίσεις στους τομείς της δικαστικής, νομοθετικής και εκτελεστικής εξουσίας. Είναι πολύ σημαντικό να θυμόμαστε ότι υπάρχουν τόσα πολλά που ακόμη δε χάσαμε και για τα οποία πρέπει να παλέψουμε. Με αίσθημα ανανεωμένης ελπίδας, εμείς στο Δημοκρατικό Κόμμα είμαστε έτοιμοι με υπευθυνότητα, σύνεση και συνεργασία, με δράση και αγώνα να παλέψουμε για ένα καλύτερο μέλλον.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Στο σημείο αυτό να μου επιτρέψετε να ευχαριστήσω τη γενική διευθύντρια και όλο το προσωπικό της Βουλής, τα μέλη της επιτροπής Οικονομικών, τους συνάδελφους βουλευτές του Δημοκρατικού Κόμματος, τους κοινοβουλευτικούς συνεργάτες της ομάδας μας, Άριστο, Αντρέα, Χρίστο, Χαράλαμπο και Ολύμπιο και τα υπόλοιπα μέλη της κοινοβουλευτικής ομάδας για τη σημαντική συμβολή τους στις διαδικασίες του κοινοβουλευτικού έργου.

Θα ήταν παράλειψή μου όμως να μην ευχαριστήσω ιδιαίτερα την πρόεδρο της επιτροπής Οικονομικών Χριστιάνα Ερωτοκρίτου και όλους όσους εργάστηκαν, για να ολοκληρωθεί η χρονοβόρα και ιδιαίτερα δύσκολη διαδικασία εξέτασης αυτών των προϋπολογισμών.

Σας ευχαριστώ, καλά Χριστούγεννα, καλές γιορτές σε όλες και όλους, καλή και σύντομη ελευθερία! Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ πολύ, κύριε Λεωνίδα, να 'σαι καλά.

Τον λόγο τώρα έχει ο συνάδελφος ο Άντρος Κυπριανού από το ΑΚΕΛ.

Και παραμένει ο Ονούφριος Κουλλά. Είναι εδώ ο Ονούφριος; Είσαι εδώ Ονούφριε μου; Είσαι ο επόμενος.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Πρέπει να παραδεχτώ ότι σε τέτοιες συζητήσεις οι του Δημοκρατικού Συναγερμού έχουν ένα πλεονέκτημα, έχουν την ικανότητα να μεταμορφώνονται, ανεξάρτητα με το εάν λένε ότι τηρούν αρχές, και να λένε ό,τι θέλουν. Διότι ξέρουν ότι κανένας δεν πρόκειται να τους κατηγορήσει για αυτά τα οποία λένε. Δυστυχώς, με τη βοήθεια μέσω ενημέρωσης, όχι όλων βέβαια, επιχειρούν να διαμορφώσουν μια εικονική πραγματικότητα και να πείσουν τον κόσμο ότι αυτά τα οποία λένε τη συγκεκριμένη στιγμή, ανάλογα με το πώς εξυπηρετείται το ακροατήριο και οι ανάγκες τις οποίες έχουν, ότι έτσι έχουν τα πράγματα. Να μου επιτρέψετε να δώσω κάποια στοιχεία και η παράκλησή μου είναι να μας απαντούν σ' αυτά τα στοιχεία τα οποία λέμε εμείς, όχι σε εκείνα τα οποία θα ήθελαν ή θα ήθελαν να λέμε ή νομίζουν ότι λέμε.

Είπε ο πρόεδρος του Δημοκρατικού Συναγερμού εμείς ότι διπλασίασε το δημόσιο χρέος η κυβέρνηση Χριστόφια. Για κακή του τύχη υπάρχει ένα tweet δικό του, τέλος του 2018, στο οποίο λέει: «Πρέπει να καταλάβετε όλοι, διότι τα πράγματα είναι πολύ δύσκολα, το 2012 είχαμε δημόσιο χρέος 80% και αυτή την στιγμή είμαστε το 102,5%». Βέβαια ανεβάσαν το στο 120% με τα λεφτά τα οποία δανείστηκαν, για να αντιμετωπίσουν την κρίση της πανδημίας -και εγώ λέω καλά εκάμαν- αλλά δεν έδωσαν το δικαίωμα στην κυβέρνηση Χριστόφια, που είχε να αντιμετωπίσει τις συνέπειες μιας παγκόσμιας κρίσης, να πάρει δάνεια, για να αντιμετωπίσει τότε την κρίση και από 60% που ήταν το δημόσιο χρέος να το ανεβάσει στο 80%. Και βέβαια το 80 έννεν το διπλάσιο του 60!

Το δεύτερο, είπε ο Άριστος για τον αριθμό των δημόσιων υπαλλήλων και φαίνεται καθαρά πόσο fake αριθμούς χρησιμοποίησε ο κ. Αβέρωφ Νεοφύτου, για να περάσει το επιχειρήμά του. Βέβαια τα πράγματα γίνονται χειρότερα από το εξής γεγονός, ότι πολλές από τις υπηρεσίες οι οποίες θα έπρεπε κανονικά να γίνονται από τους δημόσιους υπαλλήλους παραχωρούνται στον ιδιωτικό τομέα με την ανάθεση αγοράς, οπότε το πρόβλημα γίνεται ακόμα μεγαλύτερο από ό,τι στην πραγματικότητα δείχνουν οι αριθμοί. Μίλησε ο Άριστος για συμβούλους €127 εκατομ.!

Ο εταιρικός φόρος. Επεδίωξε ο Δημήτρης Χριστόφιας προσωρινά για δύο χρόνια να τον ανεβάσει από το 10% στο 11,5%... «Θα καταστραφεί η οικονομία του τόπου!»! Δεν επέτρεψαν να συμβεί κάτι τέτοιο. Τώρα που από το 10% τον ανέβασαν στο 12% δεν υπήρξαν επιπτώσεις, κατά την άποψή τους, στην οικονομία και τώρα με τη μεγαλύτερη ευκολία μας λένε «μα δε θα προκύψει κανένα πρόβλημα από το γεγονός ότι θα πάει ο εταιρικός φόρος στο 15%». Έχουν αυτή την ικανότητα, να διαστρεβλώνουν τα πράγματα και να τα παρουσιάζουν όπως θέλουν.

Κοινωνικά παντοπωλεία δεν υπάρχουν σήμερα λένε. Ε, η αλήθεια είναι ότι δεν τα δείχνουν τα μέσα ενημέρωσης όπως τα πρόβαλλαν τότε. Ας ρωτήσουν τον Ανδρέα Σοφοκλέους και τον Κώστα Βήχα. Εξακόσια σαράντα άτομα πάνω σε καθημερινή βάση δίνουν τρόφιμα και άλλα πράγματα στη Λεμεσό και σε όλη την Κύπρο, όχι μόνο στη Λεμεσό! Ας ρωτήσουν την κ. Βονιάτη. Είναι σε χίλια διακόσια άτομα που δίνει πακέτα η κ. Βονιάτη στη Λάρνακα. Ας ρωτήσουν το Δίκτυο Κοινωνικής Αλληλεγγύης στη Λευκωσία που θα δώσει αυτές τις μέρες πάνω από χίλια πακέτα. Η διαφορά; Δεν τα προβάλλουν τα μέσα ενημέρωσης σήμερα, όπως προβάλλονταν τότε.

Διαπρύσιοι κήρυκες της λύσης, της συνεργασίας με τους Τουρκοκύπριους, για να λύσουμε το Κυπριακό. Όταν τολμήσαμε να στείλουμε ένα πολιτικό μήνυμα βάλλοντας Τουρκοκύπριο στα ψηφοδέλτιά μας στις ευρωεκλογές, δεν έμεινε κουβέντα που δε μας την είπαν. Δανεικές ψήφους, δούρειο ίππο που θα στείλουμε στην Ευρωπαϊκή Ένωση... Έτσι μας έλεγαν.

Και βέβαια να πω ότι, όταν κέρδισε τις προεδρικές εκλογές ο αείμνηστος Τάσος Παπαδόπουλος, έξι-εφτά μήνες μετά που ανέλαβε Πρόεδρος, όταν τους έλεγε «ξέρετε, μου αφήσατε καμένη γη τζιαι τα προβλήματα είναι πάρα πολλά, δυσκολεύκουμαι να τα αντιμετωπίσω», έλεαν «κατάλαβε ότι είσαι Πρόεδρος τζιαι πρέπει να κυβερνήσεις, έσαι έξι μήνες που ανέλαβες την εξουσία, μην κάμνεις αναφορά στους προηγούμενους». Εννιά χρόνια κυβερνούν τζιαι λαλούν μας «ε, μα έν' οι προηγούμενοι, έν' οι προηγούμενοι που φταιν τζιαι χρειαζόμαστε χρόνο»!

Όταν ήταν στην αντιπολίτευση, κ. Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι, μας έλεγαν ότι το κάθε τι κρίνεται από την αποτελεσματικότητά του, από τα αποτελέσματα, τζιαι λέω ότι έν' γενικά σωστή τούτη η προσέγγιση και, ακριβώς για να τους κρίνουμε, εγώ θα παραθέσω ποια έν' τα αποτελέσματα σε συγκεκριμένους τομείς. Θέλω να ξεκαθαρίσω από την αρχή ότι εγώ δε μηδενίζω το τι έχει γίνει τα τελευταία 9 χρόνια, έγιναν τζιαι πράματα τα οποία οδήγησαν την κατάσταση μπροστά. Είναι γεγονός ότι κάποιοι δείκτες βελτιώθηκαν, όχι εκείνοι οι δείκτες που καθορίζουν την πραγματικότητα στην κοινωνία όμως, που καθορίζουν τα προβλήματα τα οποία βιώνει μια μεγάλη μερίδα του κυπριακού λαού.

Ποια είναι λοιπόν η πραγματική εικόνα; Χαμηλές αμοιβές στον ιδιωτικό τομέα, ιδιαίτερα οι νέοι άνθρωποι υποχρεώνονται να πάνε να δουλέψουν με €700-€800. Η νέα γενιά είναι η γενιά που θα ζήσει χειρότερα από ό,τι έζησαν όλες οι προηγούμενες γενιές. Υπάρχουν αυξημένες δανειακές υποχρεώσεις, ο κόσμος κινδυνεύει να χάσει τα σπίτια του και δεν μπορεί να αποκτήσει στέγη. Είναι κουτσουρεμένο το κοινωνικό κράτος, με αποτέλεσμα να είναι τεράστια τα προβλήματα που αντιμετωπίζει μεγάλη μερίδα του κυπριακού λαού. Αυξημένες οικονομικές και κοινωνικές ανισότητες, ακρίβια στα καύσιμα, τα σιτηρά, το ψωμί, το γάλα, είδη βασικής ανάγκης για όλο τον κόσμο, υψηλή ανεργία, στους νέους είναι πάνω από το 20%, και αυξημένη θεσμική διαπλοκή τζιαι διαφθορά. Έθθα αναφερθώ στις προτάσεις που καταθέσαμε, λόγω του περιορισμένου χρόνου, θα πω απλώς ότι και ο γενικός γραμματέας του ΑΚΕΛ, αλλά και οι υπόλοιποι συνάδελφοι, έχουν αναπτύξει πάρα πολλές προτάσεις -εδώσαμε τζιαι πάρα πολλές προτάσεις μας στη δημοσιότητα- που στοχεύουν να αντιμετωπίσουν αυτή την κατάσταση. Τζιαι επειδή εννά μου πουν «είντα μ' που μας λαλείς», εγώ θα τους πω μόνο ότι δεν υπάρχει ολοκληρωμένος σχεδιασμός, για να αντιμετωπιστεί αυτή η κατάσταση και οι προϋπολογισμοί των εννιά τελευταίων ετών κάθε άλλο παρά γεφυρώνουν την κατάσταση που υπάρχει στην κοινωνία τζιαι απόδειξη τούτου είναι το γεγονός ότι φέτος είχαμε τα υψηλότερα κέρδη -το 2020 εννώ- από το 2003. Το μερίδιο των μισθών στα χρόνια διακυβέρνησης του ΔΗΣΥ στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν μειώθηκε κατά 10%, από το 56% στο 45,8% και κατά αναλογία αυξήθηκαν τα κέρδη και τα πρόσοδα.

Αυτά είναι τα αποτελέσματα της πολιτικής του Δημοκρατικού Συναγερμού και ξέρω ότι εννά μου πουν «μα αυτές οι πολιτικές που εφαρμόζουμε είναι οι πολιτικές που εφαρμόζονται σε παγκόσμια κλίμακα». Να σας πω τζιαι ποια έν' η κατάσταση παγκόσμια, 1,1% του παγκόσμιου πληθυσμού, δηλαδή 56 εκατομ. άνθρωποι από τα 7 δισεκατομμύρια πληθυσμού, ελέγχουν το 46% του παγκόσμιου πλούτου. Αυτά τα 56 εκατομ. έχουν εισοδήματα πάνω από €56 εκατομ. ετησίως. 65% του παγκόσμιου πληθυσμού, δηλαδή 2,9 δις ενεργού παγκόσμιου πληθυσμού, έχει το 13,7% του παγκόσμιου πλούτου και ζει το 65% με λιγότερο από 10.000 δολάρια το χρόνο.

Έρχομαι τώρα στα ζητήματα διαπλοκής και διαφθοράς. Ήταν υψηλά ο δείκτης διαφθοράς επί διακυβέρνησης Τάσου Παπαδόπουλου, 1,07 το 2007, επί Δημήτρη Χριστόφια βελτιώθηκε ακόμα παραπάνω, πήγε στο 1,25. Πού βρέθηκε το 2020 επί διακυβέρνησης Νίκου Αναστασιάδη; Στο 0,38%! Και αυτά δεν τα λείει το ΑΚΕΛ, που το κατηγορείτε από το πρωί μέχρι το βράδυ ότι είναι μηδενιστικό, τα λείει η Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία και, αν θέλετε να τα βάλετε με κάποιον, να τα βάλετε με τους ευρωπαϊούς φίλους σας, τους οποίους εφέρετε το 2013 στη Λεμεσό σε συνέδριο, για να στηρίξουν την υποψηφιότητα Αναστασιάδη, λέγοντας ότι «εμείς έχουμε φίλους και θα λύσουμε το Κυπριακό». Και ποιο ήταν το αποτέλεσμα; Σήμερα να τους κατηγορούμε ότι... Με διάφορα επίθετα, να μεν το χαρακτηρίσω.

Θα μπορούσα να πω πολλά για τα θέματα της διαφθοράς, λέχθηκαν από άλλους συναδέλφους, εγώ θέλω να σταθώ σε τρία συγκεκριμένα ζητήματα.

Συνεργατισμός. Καταπέλτης το πόρισμα της ερευνητικής επιτροπής, δακτυλοδείχνει ενόχους, δεν έγινε τίποτε απολύτως μέχρι σήμερα!

Κατασκοπευτικό βαν. Νομίζω ακούσαμε κάτι που έν' πρωτόγνωρο! Πρόστιμο στην εταιρία, γιατί είναι ένοχη, απαλλαγή στα στελέχη της εταιρίας! Δηλαδή να υποθέσουμε ότι το έγκλημα το έκαναν τα κτίρια και το ίδιο το αυτοκίνητο!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Τζιαι το καταστατικό.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Τζιαι το καταστατικό, λαλεί ο κ. Κουλίας.

Σε ό,τι αφορά τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, βοούν τα όσα έχουν ακουστεί το τελευταίο διάστημα και μας λένε, επιμένουν να μας λένε, ότι είναι άμωμος και αμόλυντος, αντί να παραδεχτεί ότι αυτά τα πράγματα δεν πρέπει να γίνονται σε ένα ευνομούμενο κράτος. Αν σε οποιοσδήποτε άλλο ευρωπαϊκό κράτος ο Πρόεδρος

πήγαινε δωρεάν με ιδιωτικό τζετ τζιαι ξαφνικά ο ιδιοκτήτης του τζετ βρισκόταν με σαράντα δύο διαβατήρια, εάν φυγαδεύονταν €37 εκατομ. του ευρύτερου οικογενειακού περιβάλλοντος σε μια περίοδο που όλοι οι υπόλοιποι έβλεπαν τα λεφτά τους, τις καταθέσεις τους, τις οικονομίες τους να κουρεύονται, εάν η οικογενειακή επιχείρηση κατάθετε τόσες αιτήσεις στο Υπουργικό Συμβούλιο και αποκόμιζε κέρδη, σε οποιαδήποτε άλλη ευρωπαϊκή χώρα θα υπήρχε αμέσως παραίτηση!

Έρχομαι στο Κυπριακό. Είναι πρόβλημα εισβολής και κατοχής, σε τούτο συμφωνούμε όλοι. Πώς το επιλύουμε; Ποια είναι τα δεδομένα πρώτα και κύρια, για να δούμε, διότι είπαμε ότι θα κρίνουμε από τα αποτελέσματα την κάθε διακυβέρνηση. Ποια είναι τα δεδομένα; Η Τουρκία είναι πιο προκλητική από ποτέ, πιο επιθετική, ιδιαίτερα στην αποκλειστική οικονομική ζώνη, επιχειρεί να δημιουργήσει τετελεσμένα στο Βαρώσι, που, αν αφεθούν να προχωρήσουν, ουσιαστικά θα αποτελούν την ταφόπλακα για την προσπάθεια λύσης στο Κυπριακό, και καταθέτει στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων απαράδεκτες αξιώσεις για λύση δύο κρατών.

Τι θα περίμενε κάποιος λογικά με τέτοιες απαράδεκτες θέσεις και πολιτική συμπεριφορά που έχει η Τουρκία; Θα περίμενε ότι η διεθνής κοινότητα θα την κατακεραύνωνε, ιδιαίτερα οι φίλοι του κ. Αναστασιάδη που παρέλασαν στην Κύπρο, για να τον στηρίξουν να εκλεγεί και μας έλεγε «εκλέξετέ με, γιατί έχω φίλους και θα μας βοηθήσουν να λύσουμε το Κυπριακό». Ε; Τι γίνεται;

Είπαμε 'πού το 2019 ότι θα επιβάλουμε κυρώσεις στην Τουρκία τον Αύγουστο, ότι εννά επιβάλουμε κυρώσεις στην Τουρκία που θα την πονέσουν. Η τελευταία πράξη παίχτηκε προχθές. Τίποτε απολύτως! Βάλαμε πέντε άτομα σε μια λίστα τζιαι δκυο εταιρείες, ιδιωτικές εταιρείες της Τουρκίας, λέγαμε του κόσμου ότι πήραμε τέτοια μέτρα και θωρακίσαμε την αποκλειστική οικονομική μας ζώνη, ότι δε θα βρει η Τουρκία γεωτρύπανα για να τρυπήσει στην ΑΟΖ μας. Πόσο πέσαμε έξω σε αυτά τα ζητήματα;

Τζιαι φτάνω βέβαια, επειδή τελειώνει τζιαι ο χρόνος, για να πω το εξής: Δυστυχώς, επί διακυβέρνησης Νίκου Αναστασιάδη εκείνο που συμβαίνει σε ό,τι αφορά το Κυπριακό είναι ότι ερχόμαστε ολοένα και πιο κοντά στην οριστική διχοτόμηση της χώρας. Φταίει η Τουρκία; Σίγουρα φταίει η Τουρκία. Γιατί διευκολύνθηκε η Τουρκία σε αυτή της την πορεία όμως; Τι κάναμε εμείς, για να τη δυσκολέψουμε, έτσι ώστε να μην μπορεί να υλοποιήσει αυτήν την απαράδεκτη της αξίωση; Τζιαι απαντώ τζιαι σε κάποιους άλλους λέγοντάς τους ότι δυστυχώς από το 2016, από τον Οκτώβρη και μετά, ο κ. Αναστασιάδης υιοθέτησε πλήρως την τακτική την οποία προτείνουν και είναι τα αποτελέσματα της δικής τους της τακτικής που συμβουλευούν τον κ. Αναστασιάδη να ακολουθήσει που μας έφεραν εδώ που βρισκόμαστε σήμερα.

Εμείς είμαστε κόμμα πατριωτικό και υπεύθυνο και θεωρούμε ότι έχουμε υποχρέωση, ανεξάρτητα με το αν είμαστε αντιπολίτευση, ανεξάρτητα με το πώς μας συμπεριφέρθηκαν τότε, να βάλουμε το δικό μας το λιθαράκι, για να σωθεί ο τόπος μας, για να σωθεί η χώρα μας. Καταθέσαμε ολοκληρωμένη πρόταση στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, είπε μας εννά μας φωνάζει να τη συζητήσουμε. Αντί να το κάμει, μετά που 4-5 μήνες θυμήθηκε να βγει δημόσια τζιαι περίπου να μας πει ότι είμαστε προδότες, ότι ζητούμε να δοθούν πριν από την έναρξη των διαπραγματεύσεων πάρα πολλά πράγματα, για να διευκολυνθεί η διαπραγμάτευση! Ψέμα!

Εγώ σας προκαλώ, ο κ. Αναστασιάδης είτε δε δικάβασε την πρότασή μας είτε οι σύμβουλοι του που του ετοίμασαν -διότι είπε μας εννά ζητήσω περιληπτικό έγγραφο, για ένα έγγραφο των πέντε σελίδων ήθελε περιληπτικό- είτε εκείνοι που του ετοίμασαν το περιληπτικό δεν κατάλαβαν τι εδκιάβαν! Τίποτε απολύτως δεν προτείνουμε να δοθεί, πριν από την έναρξη διαπραγματεύσεων! Εκείνο το οποίο απαιτούμε εμείς είναι να σεβαστούμε όσα συμφωνήσαμε με την τουρκοκυπριακή πλευρά όλα τα τελευταία χρόνια, να μην παλινδρομούμε, να μην αντιφάσκουμε.

Θέλω να τελειώσω, γιατί θέλω να αφήνω χρόνο στον κοινοβουλευτικό μας εκπρόσωπο, λέγοντας ότι, εάν θέλουμε πραγματικά να δώσουμε ελπίδα και προοπτική στον τόπο μας, εάν θέλουμε να ανατείλουν καλύτερες μέρες, έχουμε υποχρέωση να δουλέψουμε, για να αλλάξουν αυτές οι πολιτικές. Οι πολιτικές, δεν μας ενδιαφέρουν τα πρόσωπα. Απευθύνουμε έκκληση λοιπόν, σε όλους όσοι πραγματικά αγωνιούν και νοιάζονται για τον τόπο μας, να δούμε πώς βρίσκουμε μια κοινή συνισταμένη, για να αλλάξουν οι πολιτικές οι οποίες ακολουθούνται σήμερα και στο Κυπριακό και στα ζητήματα διαφθοράς και διαπλοκής και στα ζητήματα τα κοινωνικοοικονομικά.

Θέλω να καταλήξω, Πρόεδρε, ευχαριστώντας με την σειρά μου όλους τους συντελεστές της ολοκλήρωσης της συζήτησης για τον προϋπολογισμό -να μεν τους κατονομάσω- να ευχηθώ σε όλους καλές γιορτές, καλή χρονιά και μακάρι να έχουμε απελευθέρωση και επανένωση, παρ' όλο που πολύ δύσκολο φαίνεται.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ πολύ, κύριε Κυπριανού.

Τον λόγο τώρα έχει ο συνάδελφος ο Ονούφριος Κουλλά, εξ Αγίας Τριάδος Αιγιαλούσης, βουλευτής ΔΗΣΥ Αμμοχώστου.

Κύριε Κουλλά.

ΟΝΟΥΦΡΙΟΣ ΚΟΥΛΛΑ:

Έχουμε αρκετό χρόνο εμείς και έτσι θα μιλήσω λίγο παραπάνω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Έντζιε εκατάλαβα, εννά σου βάλω κότα;

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

Ρωτούν, κύριε συνάδελφε, πόσο παραπάνω οι συνάδελφοί σου.

ΟΝΟΥΦΡΙΟΣ ΚΟΥΛΛΑ:

Δεν ξέρω, να δούμε, το συντομότερο.

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Βρισκόμαστε ξανά στη συζήτηση του προϋπολογισμού του κράτους. Μια κορυφαία για τη Δημοκρατία μας πράξη. Ποτέ δεν ήταν και δεν είναι η πρόθεσή μας να συντηρήσουμε υψηλούς τόνους. Και αν κάποτε εξανιστάμεθα, είναι λόγω πολλών ισοπεδωτικών, μηδενιστικών, αφοριστικών και διαστρεβλωτικών τοποθετήσεων. Ο κ. Αβέρωφ Νεοφύτου αποφάσισε πέντε λεπτά να απαντήσει στο ΑΚΕΛ και χαρακτηρίστηκε ως ανοίκεια επίθεση στο ΑΚΕΛ. Δηλαδή οι επιθέσεις οι καθημερινές του ΑΚΕΛ προς την κυβέρνηση, τον Δημοκρατικό Συναγερμό και προσωπικά στον Αβέρωφ και τον Αναστασιάδη είναι εκλεπτυσμένες επιθέσεις;

Να εκφράσω βεβαίως την ικανοποίησή μου με τα όσα έχω ακούσει, φέτος ο προϋπολογισμός θα ψηφιστεί χωρίς περιπέτειες, και την ανακούφιση ταυτόχρονα -γιατί παραμένουν πολλές προκλήσεις και δυνητικοί κίνδυνοι και κανονικά θα έπρεπε να ψηφιστεί λόγω αυτών των κινδύνων και από περισσότερες πολιτικές δυνάμεις- αλλά και για έναν ακόμη λόγο, γιατί ο προϋπολογισμός έχει όλα αυτά τα οποία θέλουμε, όλα αυτά τα οποία όλοι μας ζητάμε. Δαπάνες για την ανάπτυξη, για έργα ανάπτυξης σε όλες τις επαρχίες, δαπάνες για μια διευρυμένη κοινωνική πολιτική, δαπάνες για το περιβάλλον και την ενέργεια, για τον ψηφιακό μετασχηματισμό, την έρευνα και την καινοτομία, τη στήριξη της πρωτογενούς παραγωγής, των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, δαπάνες ρεκόρ για την παιδεία και την υγεία.

Ο ρυθμός ανάπτυξης προβλέπεται να είναι για το επόμενο έτος στο 4%, μετά από ανάπτυξη που όλες οι ενδείξεις δείχνουν μάλλον στο 6% για φέτος, αλλά και ότι θα συνεχιστεί και για το 2023 και για το 2024. Είχαμε λιγότερη ύφεση το 2020, που ήταν η δυσκολότερη χρονιά βεβαίως για όλες τις χώρες και για ολόκληρο τον πλανήτη, και περισσότερη ανάπτυξη το 2021 και θα είναι και περισσότερη και για το 2022 από τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Και είναι από τις λίγες χώρες η Κύπρος που θα έχει καλύψει το 2021 την απώλεια σε όρους ΑΕΠ του 2020.

Η ανεργία μειώνεται. Ο φόβος μας πριν από λίγους μήνες ήταν μήπως είχαμε ντόμινο απολύσεων. Ε, δεν το επιτρέψαμε! Το αποφύγαμε και η ανεργία μειώνεται και είμαστε μάλλον κοντά σε συνθήκες πλήρους απασχόλησης, γι' αυτό και οι κοινωνικοί εταίροι σήμερα που μιλάμε συζητούν τον εθνικό κατώτατο μισθό. Μια νέα, θεωρώ, κατάκτηση, που θα επιτύχει και αυτή την κατάκτηση η παρούσα κυβέρνηση.

Το δημοσιονομικό έλλειμμα ασφαλώς αυξήθηκε, αλλά επανέρχεται. Το 2022 στο 1,1% του ΑΕΠ, ισοσκελίζεται σχεδόν ο προϋπολογισμός το 2023, γιατί έχουμε και ένα τριετές δημοσιονομικό πλαίσιο μπροστά μας, και με το καλό, αν δεν προκύψει πάλι κάποια εξωγενής παράμετρος, θα μπορέσουμε να έχουμε πλεόνασμα ξανά το 2024.

Το δημόσιο χρέος όντως αυξήθηκε, είναι αλήθεια, για να αντιμετωπισθεί η πανδημία, αλλά μειώνεται. Θα είναι φέτος, θα κλείσει, με νεότερα στοιχεία, στο 104,2% του ΑΕΠ, θα πέσει κάτω από 100% το 2022 και προβλέπεται να πέσουμε κάτω από το 90% το 2023.

Ο πληθωρισμός, που υπάρχει όντως τους τελευταίους τέσσερις μήνες, υπάρχει, κατά μέσο όρο είναι 2% και θα είναι 1,5% του χρόνου με προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και είναι ουσιαστικά κάτω από τον στόχο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Ο δείκτης κινδύνου φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού βρίσκεται στα χαμηλότερα επίπεδα στην ιστορία της Κυπριακής Δημοκρατίας και το ίδιο καταδεικνύει και ο διεθνής δείκτης «Gini», που μετρά την ανισότητα εισοδήματος.

Αυτά θα έλεγα ότι είναι ζηλευτά αποτελέσματα να έχουν επιτευχθεί μεσούσης μιας τεράστιας πρόκλησης, τεράστιας ζημιάς που προκάλεσε η πανδημία. Και πολλές χώρες θα ήθελαν να τα έχουν, αγαπητοί συνάδελφοι.

Πιο συγκεκριμένα, ο προϋπολογισμός προβλέπει 10% αύξηση στις αναπτυξιακές δαπάνες, €717 εκατομ. ρεκόρ για το περιβάλλον και την πράσινη ανάπτυξη, €170 εκατομ. έργα ψηφιακής μετάβασης, για πρώτη φορά. Και λέω και μια διευρυμένη κοινωνική πολιτική, γιατί θεσμικά έχουν ληφθεί διάφορα μέτρα τα οποία στηρίζουν τις ασθενέστερες τάξεις του πληθυσμού. Με όλα αυτά θα έλεγα ότι ο προϋπολογισμός και το τριετές δημοσιονομικό πλαίσιο έχουν όραμα, διαμορφώνουν το αύριο, κτίζουν το μέλλον. Άλλωστε, ενσωματώνει το Σχέδιο Ανάκαμψης, που περιλαμβάνει και πολλές από αυτές τις πολιτικές. Παρά ταύτα, εντελώς αυθαίρετα κατά

την άποψη μας, ατεκμηρίωτα λέμε «δεν έχει όραμα», μάλλον ως σύνθημα, ως λέγεται κάθε χρόνο, χωρίς να βλέπουμε τα πραγματικά δεδομένα.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Τα πράγματα δεν είναι ρόδινα ούτε βεβαίως ισχυριζόμαστε ότι δεν υπάρχουν προβλήματα. Αντίθετα, θεωρούμε ότι υπάρχουν πληγές από την πανδημία και από πιο πριν ακόμη και θεωρώ ότι πάντα θα υπάρχουν προκλήσεις και κίνδυνοι μπροστά μας, ποτέ δε θα είναι ρόδινα σε όλους τους τομείς. Και είναι εδώ που πρέπει να επαγρυπνούμε και να λειτουργούμε ως προμηθείς. Και πάντα θα πρέπει να οικοδομούμε αντιστάσεις και να κτίζουμε την ανθεκτικότητά μας, να είμαστε προετοιμασμένοι για κινδύνους, που πάντοτε ελλοχεύουν. Και μόνο με μια συνετή, προληπτική, μακροοικονομική και μικροοικονομική πολιτική θα μπορούμε να αντιστεκόμαστε σε διάφορους κινδύνους.

Και είναι αυτό που κάναμε το 2013 ως το 2019. Που ευτυχώς δεν ακούγαμε την κριτική από την αντιπολίτευση! Γιατί, παρά τις επικρίσεις και τότε, διορθώσαμε τα δημόσια οικονομικά, αποπληρώσαμε πρόωρα δάνεια, το ρωσικό, του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, διορθώθηκε ο υπερμεγέθης τραπεζικός τομέας, φτιάξαμε πλεονάσματα, κάναμε μεταρρυθμίσεις σε όλους τους τομείς, πήραμε απανωτές αναβαθμίσεις, μπήκαμε στην επενδυτική βαθμίδα. Πραγματικά, αγαπητοί συνάδελφοι, αλήθεια, αν δεν κάναμε όσα κάναμε εκείνη την περίοδο, που πάλι κριτική ιστοπεδωτική μάς ασκούσαν, κυρίως το ΑΚΕΛ, πώς θα αντιμετωπίζαμε την πανδημία; Με ποια χρήματα θα στηρίζαμε τους εργαζόμενους και τις επιχειρήσεις; Πού θα βρισκόμασταν σήμερα; Αλήθεια, αυτά τα αδυσώπητα ερωτήματα θεωρώ πρέπει να τα βάζουν όλοι στο μυαλό τους, να τα αναρωτιούνται και έτσι είναι και η καλύτερη απάντηση στις κριτικές που δεχόμαστε.

Μπήκαμε συνεπώς στην πανδημία με δημοσιονομικά πλεονάσματα από δημοσιονομικά ισχυρή θέση. Υπήρχε και υπάρχει έντονη κριτική και για τη διαχείριση της πανδημίας. Είχα πει ξανά ότι θα είναι συγκρίσιμα τα αποτελέσματα με άλλες ευρωπαϊκές χώρες αυτή τη φορά. Το 2013 δεν ήταν, τώρα είναι όμως απόλυτα συγκρίσιμα και κρίνω, αγαπητοί συνάδελφοι, πως πρέπει να είμαστε όχι μόνο μηδενιστές σχεδόν σε όλα, για να μην πω όλα, για να μη μηδενίζω και εγώ τον μηδενισμό, σχεδόν σε όλα, σε ορισμένες περιπτώσεις τουλάχιστον πρέπει να είμαστε και περήφανοι για τα αποτελέσματα. Και αν θέλετε, ας πούμε ότι δεν είναι μόνο της κυβέρνησης, ότι συνέβαλε και η Βουλή και ιδίως κόμματα που ψήφισαν νομοθεσίες, ψήφισαν μέτρα, ψήφισαν διάφορες μεταρρυθμίσεις, αλλαγές, αλλά, όντως, ακόμα και οι πολίτες, που συμπεριφέρθηκαν υπεύθυνα, η μεγάλη πλειοψηφία, η επιστημονική κοινότητα, που ευτυχώς είχαμε αναπτύξει στην Κύπρο.

Και τα αποτελέσματα από τη διαχείριση της πανδημίας, της υγειονομικής κρίσης, αγαπητοί συνάδελφοι, είναι, όπως και αν το πάρεις, είτε με τις εβδομάδες σε lockdown είτε σε θανάτους είτε σε ασθενείς είτε σε κύματα και ούτω καθ' εξής, όπως και να το πάρεις, είμαστε από τις καλύτερες χώρες παγκοσμίως! Χώρες που ζηλεύαμε τον τομέα υγείας που είχαν -που εμείς δεν τον είχαμε πάρα πολύ υψηλά, η αλήθεια να λέγεται, τον δημόσιο τομέα υγείας- κατέρρευσαν τα συστήματα υγείας τους! Σ' εμάς άντεξαν. Και οφείλουμε, ναι, πολλά στο δημόσιο σύστημα υγείας, γιατί θέλω να είμαι και ειλικρινής.

Την ίδια στιγμή, αυτά τα καλά αποτελέσματα στην υγειονομική κρίση δεν ήταν με κόστος στην οικονομία πέραν των ορίων, γιατί, αν κάναμε lockdown ολόχρονα, προφανώς δε θα είχαμε καλά αποτελέσματα. Αντίθετα, είχαμε λιγότερα lockdown, είχαμε λιγότερα περιοριστικά μέτρα και την ίδια ώρα πετύχαμε ανώτερα οικονομικά αποτελέσματα από τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και από τον κόσμο και τον πλανήτη ολόκληρο. Έχουμε λιγότερη ύφεση είπαμε, περισσότερη ανάπτυξη, λιγότερη ανεργία από τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, λιγότερο έλλειμμα και μεσοσύνης της πανδημίας οι οικοί αξιολόγησης, οι πιο αυστηροί κριτές, αυτοί που μας υποβάθμιζαν σωρηδόν και αλλεπάλληλα στην προηγούμενη διακυβέρνηση, αυτοί οι αυστηροί κριτές όχι μόνο δε μας υποβάθμισαν στην πανδημία, ένας οίκος μάς αναβάθμισε και δύο άλλοι οίκοι αναβάθμισαν τις προοπτικές της κυπριακής οικονομίας.

Επαναλαμβάνω, δε σημαίνει ότι δεν έχουμε προβλήματα, σας λέω όμως ότι πολλές άλλες χώρες έχουν πολλά περισσότερα προβλήματα από εμάς. Αυτό σημαίνει συγκριτική ανάλυση. Και σημαίνει επίσης ότι το μείγμα πολιτικής που πήραμε, παρά την όποια κριτική, είχε ανώτερα αποτελέσματα από τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, γιατί δε συγκρίνεται καν με τις υπόλοιπες χώρες.

Θέλω να σχολιάσω και τα εξής. Δημόσιο χρέος. Συμφωνούμε με τις ανησυχίες ότι είναι υψηλό και ότι πρέπει να μειωθεί. Κατά την άποψη μου, η καλύτερη επένδυση που έχουμε να κάνουμε για τις νέες γενιές είναι να μειώσουμε το δημόσιο χρέος. Αλλά την ίδια στιγμή προτείνονται και αυξημένες δαπάνες και μειώσεις φορολογιών. Συμφωνούμε με την κριτική και, αν πιάσω να αθροίσω τα όσα άκουσα σήμερα για νέες δαπάνες, για σχολεία, για πανεπιστήμια σε όλες τις επαρχίες, για διάφορα πράγματα εν πάση περιπτώσει, για κοινωνική πολιτική, θα θέλουμε άλλα €10 δις. Θα διπλασιάσουμε τον κρατικό προϋπολογισμό. Πού θα τα βρούμε; Και εμείς είμαστε υπέρ και πάρα πολλά αιτήματα είναι και δίκαια και σωστά. Πού θα βρούμε τα χρήματα είναι το ερώτημα. Θαβάλουμε φορολογίες; Μα οι φορολογίες θα πλήξουν τελικώς την ανάπτυξη και θα μειώσουν τα έσοδα του κράτους. Άρα, χρειάζεται μια κατάλληλη ισορροπία.

Στις συγκρίσεις με τα παλαιότερα χρόνια. Όταν παρέλαβε το ΑΚΕΛ, το δημόσιο χρέος ήταν 48% και έγινε 80% με 80% και κάτι, αλλά με παρενέργειες που το αύξησαν τα επόμενα ένα-δύο χρόνια. Δε σταματά, μόλις βγει μια κυβέρνηση, το σταματά, βάζει φρένο και σταματά αμέσως. Σχεδόν όντως διπλασιάστηκε, κύριε Κυπριανού,

και τώρα είναι υψηλότερο. Και αν δεν ήταν η πανδημία, θα μιλούσαμε ότι θα ήταν κάτω από το 70% ενδεχομένως σήμερα ή στο 75%. Αλλά είναι και μια ποιοτική τεράστια διαφορά σήμερα στο δημόσιο χρέος. Πρέπει να βλέπεις ακόμα δύο παραμέτρους. Το μέσο επιτόκιο που πληρώνεις, που παλαιότερα ήταν 5% και 5,5% και σήμερα είναι στο 1,7% το μέσο επιτόκιο που πληρώνουμε, γιατί εκείνο είναι το πραγματικό κόστος και την ίδια στιγμή είναι και πιο μακροπρόθεσμο.

Το 2013, τρεις μήνες μετά την εκλογή του κ. Αναστασιάδη, είχαμε νομίζω και €2-€2,5 δις ομόλογα παλαιότερο χρέος, που έπρεπε να αποπληρωθεί. Σήμερα έχουμε την ικανότητα, την οποία αποκτήσαμε μόλις το 2018, για πρώτη φορά να εκδίδουμε δεκαπενταετή, εικοσαετή και τριακονταετή ομόλογα και, ναι, αν καταφέρουμε τα επόμενα χρόνια να εκδίδουμε εκεί που δεν έχει άλλες λήξεις ομολόγων, τα €25 δις, που είναι πραγματικός αριθμός, θα μπορούν να διασπαρθούν σε τριάντα χρόνια. Δηλαδή δεν πρέπει να έχουμε λήξεις πάνω από €1 δις κάθε χρόνο. Αλλά αυτό θα χρειαστεί χρόνια και προσπάθεια, για να επιτευχθεί, και έτσι είναι που θα θωρακίσουμε ακόμη περισσότερο την οικονομία μας. Άλλωστε, γι' αυτό υπήρξαν και οι αναβαθμίσεις από τους οίκους αξιολόγησης, γιατί το προφίλ του χρέους είναι πολύ διαφορετικό απ' ό,τι παλαιότερα.

Με τους αριθμούς των δημοσίων υπαλλήλων. Καταρχάς, χαίρομαι που ανησυχεί το ΑΚΕΛ για τον αριθμό των δημοσίων υπαλλήλων! Γιατί καθημερινά μας βομβαρδίζει ότι όλοι είναι υποστελεχωμένοι, όλους πρέπει να τους κάνουμε δημοσίους υπαλλήλους και αυτούς που νομικά πρέπει να είναι στην αγορά υπηρεσιών πρέπει να τους κάνουμε μόνιμους, πρέπει να προσλάβουμε και παντού υπαλλήλους και, αν ακούγαμε το ΑΚΕΛ, μάλλον θα διπλασιάζαμε και τον αριθμό των δημοσίων υπαλλήλων. Αλλά, ενώ από τη μια ζητά περισσότερη στελέχωση, από την άλλη νοιάζεται για τον αριθμό, που για πρώτη φορά είχαμε φρένο, είχαμε μηχανισμό. Δεν μπορεί να προσληφθεί κανένας χωρίς την έγκριση της Βουλής, είναι νομοθεσία αυτό το πράγμα. Και αν ακούσουμε, έτσι για να παραφράσω και λίγο την παρομοίωση του γενικού γραμματέα του ΑΚΕΛ, είναι σαν να ζητάς μείωση του λίπους, των λιπαρών, αυστηρή δίαιτα και την ίδια ώρα να θέλεις και συνταγογράφηση για περισσότερα χάπια για τη χοληστερόλη. Αλλά να πω επίσης ότι υπάρχουν και 3 100 ΣΥΟΠ που προσλήφθηκαν, άλλοι με συγχρηματοδοτούμενα, αγορά υπηρεσιών που σου επιτρέπει η Ευρωπαϊκή Ένωση, άνω του 85% επιδότηση του μισθού, και 3 100 ΣΥΟΠ που προσλήφθηκαν, για να επιτευχθεί μια μεγάλη μεταρρύθμιση, και αυτούς δεν πρέπει να τους συνυπολογίζουμε, γιατί προέκυψαν πολλά άλλα οφέλη και ισχυροποίηση της Εθνικής Φρουράς μεταξύ άλλων.

Με τις αναπτυξιακές δαπάνες. Από τα φέτος υπάρχει ακόμα ένα μύθευμα, ότι ένα στα τρία έργα δε γίνονται, μένουν στα χαρτιά. Υλοποιείται όντως συνήθως κατά τα 2/3 ο αναπτυξιακός προϋπολογισμός για διάφορους λόγους, τεχνικούς, νομικούς, άλλα πρακτικά προβλήματα, αλλά δεν έχει έργο που θα μπει στον κρατικό προϋπολογισμό που δε θα ολοκληρωθεί. Με καθυστέρηση μπορεί, ναι, μετακυλιεται χρονικά, ναι, αλλά δε μένει στα χαρτιά. Οι αναπτυξιακές δαπάνες δε σημαίνει μόνο του κράτους, είναι και αυτές οι θεσμικές αλλαγές που έχουμε κάνει, για να γίνουν μαρίνες με ιδιωτικά κεφάλαια και στην Πάφο με ιδιωτικά κεφάλαια πρέπει να γίνει και ούτω καθεξής και πανεπιστήμια ιδιωτικά, που αλλάξαμε και φτιάξαμε ένα σωστό πλαίσιο.

Για τον συνεργατισμό και τις Κυπριακές Αερογραμμές θα πω μόνο τα εξής, είναι πολυσυζητημένα. Ο συνεργατισμός όπως υπήρχε με μέλη κατέρρευσε το 2013, κρατικοποιήθηκε, έγινε κανονική τράπεζα και οι Κυπριακές Αερογραμμές ήταν πτωχευμένες και έμεναν στον αναπνευστήρα και αυτές με κρατικές παράνομες ενισχύσεις, που βγήκε απόφαση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή που λέει «ή να τα πάρετε πίσω ή να κλείσει». Αυτή είναι η αλήθεια. Για την ενέργεια...

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτή)

Κρατικοποιήθηκε, δόθηκαν κεφάλαια. Μόνο αυτό. Δε θέλω να πάω σε όλα τα υπόλοιπα, που για μας λέμε ευτυχώς που δεν μπήκαμε στην πανδημία και να κουβαλούμε άλλα τραπεζικά προβλήματα, που θα ήταν μια βραδυφλεγής βόμβα για την οικονομία μας.

Για την ενέργεια και την πράσινη μετάβαση. Δεν πρέπει να το παρουσιάζουμε ωσάν να είναι φθηνή ενέργεια χωρίς κόστος. Είπε ο κ. Θεοπέμπτου και το έχω συγκρατήσει ότι οι αφρικανικές χώρες, λέει, οι φτωχές, πολύ σωστά, λένε ότι οι πλούσιες χώρες πρέπει να μειώσουν του ρύπους. «Εμάς», λέει, «θέλουμε να μας αφήσετε να αναπτυχθούμε». Τι σημαίνει αυτό; Ότι ακόμα και σήμερα είναι φθηνότερα δυστυχώς τα συμβατικά καύσιμα. Δεν είναι μόνο το να βγαίνω μια προσφορά με φωτοβολταϊκά. Πρέπει να συνυπολογίσεις για τα φωτοβολταϊκά ότι δεν έχει συνεχιζόμενη ενέργεια, ότι χρειάζεται να έχεις και αποθήκευση, ότι είναι διακοπτόμενη, δεν έχει τη νύχτα και πολλά άλλα. Αλλά πρέπει να κάνουμε όλα όσα δεσμευόμαστε από το ευρωπαϊκό πλαίσιο, να πετύχουμε τους στόχους του 2030. Πετύχαμε το 2020, κύριε Λεωνίδου, και το ξεπεράσαμε και κατά τι ακόμα. Τώρα είναι πιο φθηνά, είναι καλύτερες οι συνθήκες, θεωρώ πιο κοντά στην ανταγωνιστικότητα που πρέπει να φθάσουν και πρέπει να κάνουμε τα μεγάλα άλματα εμπρός. Τώρα έχουμε και τη χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης.

Με την κοινωνική πολιτική, ό,τι και να κάνουμε, είναι ωσάν να έχει κολλήσει η βελόνα που λέει «κοινωνικά ανάλγητη η κυβέρνηση, νεοφιλελεύθερη, οι ανισότητες αυξάνονται, οι πλούσιοι γίνονται πλουσιότεροι, οι φτωχοί φτωχότεροι». Δε μας νοιάζουν τα στοιχεία, δε μας νοιάζουν οι πραγματικότητες. Τα ίδια θα ακούμε, ό,τι και να γίνει. Είπαμε ότι οι ανισότητες μειώνονται, αυτό δείχνουν τα επιστημονικά στοιχεία, κάποιος θέλουν να λένε ότι μονίμως αυξάνονται. Αλλά και όταν, αγαπητοί συνάδελφοι, αυξάνεται το ΑΕΠ, επεκτείνεται η απασχόληση, ο

δείκτης κινδύνου φτώχειας μειώνεται, πώς μπορεί... Δεν μπορώ να δώσω πραγματικά άλλη εξήγηση εκτός του ότι το παραγόμενο ΑΕΠ διαμοιράζεται σε περισσότερους. Αν με βοηθήσετε να το καταλάβω, θα ήταν καλά. Αλλά το κράτος, τα όσα έχει κάνει αυτή η κυβέρνηση...

Το ΓΕΣΥ δεν είναι ένα κοινωνικό μέτρο γι' αυτούς που δεν είχαν πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας; Ήταν για τους πλούσιους; Αφού μας λένε ότι οι πολιτικές μας είναι μόνο για τους πλούσιους! Δηλαδή το ΓΕΣΥ είναι μόνο για τους πλούσιους! Η μείωση της στρατιωτικής θητείας ήταν για τους πλούσιους! Η αύξηση της άδειας μητρότητας δεν είναι γι' αυτούς που πρέπει, είναι για τους πλούσιους! Η άδεια πατρότητας για πρώτη φορά για ποιους είναι; Η επαναφορά του επιδόματος πολύτεκνης μάνας, που εσείς αποκόψατε, για ποιους είναι; Το επίδομα χαμηλοσυνταξιούχων για ποιους είναι; Το οποίο διευρύναμε! Ήταν στα €50 εκατομ., τώρα σχεδόν έχει πάει €100 εκατομ. Η στήριξη, η επιπρόσθετη στήριξη στους ανάπηρους. Δεν ξέρω γιατί λέμε ότι δεν έχουμε πολιτικές για τους ανάπηρους. Τώρα πάμε να εφαρμόσουμε τον εθνικό κατώτατο μισθό! Ποιους θα αφορά δηλαδή; Τα στεγαστικά προγράμματα για τις ορεινές περιοχές φθάνουν μέχρι €70,000 επιδότηση! Πότε υπήρχε ξανά αυτό το πράγμα; Για ποιους είναι; Θα μπορούσα να σκεφτώ πάρα πολλά. Το επίδομα ορεινών περιοχών το είχατε αποκόψει, το επαναφέραμε. Ό,τι και να κάνουμε όμως, ακόμα και τώρα στην πανδημία που στηρίξαμε 210 000 εργαζόμενους, η βελόνα έχει κολλήσει!

Δε θα πω για τη διαφθορά, αγαπητοί συνάδελφοι, θα πω όμως ότι, αν είχαμε τους ελεγκτικούς μηχανισμούς που έχουμε σήμερα και τα στοιχεία να πάνε κάποιιο από το 1960 μέχρι σήμερα, δεν ξέρω πόσα θα έβγαιναν στην επιφάνεια και αν έμενε και υπουργός δηλαδή που δεν έπρεπε να πάει φυλακή, όταν πίστευαν ότι το κάθε υπουργείο είναι κράτος εν κράτει. Έχουμε μηχανισμούς ελέγχου σήμερα, βγαίνουν πράγματα στην επιφάνεια. Παλαιότερα -έχουν όλα κλειστεί στα χρονοντούλαπα της ιστορίας- μόνο ψίθυρος υπήρχε.

Και αν θέλουμε να κάνουμε θεσμικές αλλαγές, είναι εδώ τα νομοσχέδια, τα ανέφερε η κ. Χαραλαμπίδου. Αλλά την ίδια στιγμή ακούω και κάποιες ενστάσεις, που αρχίζω να φοβάμαι ότι δε θα ψηφιστεί τελικά η Ανεξάρτητη Αρχή κατά της Διαφθοράς. Αρχίζω να φοβάμαι ότι και στα άλλα θα υπάρξουν αιτιάσεις, για να μην ψηφιστούν πάλι. Και εμείς λέμε -με τον κ. Τορνάρη εκ μέρους της κοινοβουλευτικής μας ομάδας βάλουμε και για το ασυμβίβαστο, με θεσμικές αλλαγές- αλλά και όλες οι εκθέσεις των διεθνών θεσμών, της GRECO, της MONEYVAL, καταγράφουν πρόοδο. Δεν τα είχαμε προηγουμένως και τώρα τα έχουμε. Αλλά και πολλά που βγαίνουν στην επιφάνεια, offshore companies... Κάνουμε ότι δεν ξέρουμε δηλαδή ότι από το 1978 μέχρι το 2018 γράφαμε ξένες εταιρείες και μάλιστα κομπάζαμε ότι δε θα φαίνονται οι μέτοχοί τους; Μα εμείς τωρά το ανακαλύψαμε αυτό το πράγμα;

Και η κ. Χαραλαμπίδου, επειδή πραγματικά αισθάνομαι έτσι έντονα ότι όποια πέτρα σηκώσαμε το ΑΚΕΛ ήταν από κάτω, πρώτα απ' όλα να κάμει μάθημα στο ΑΚΕΛ! Και αν δε συμφωνά με το ΑΚΕΛ, όταν βγήκαν οι αποφάσεις του δικαστηρίου για τη Δρομολαξιά, όταν βγήκε το βίντεο της ντροπής, για να είναι πειστικοί και αξιόπιστοι, θα έπρεπε μάλλον να φύγει από την κοινοβουλευτική ομάδα του ΑΚΕΛ με αυτά τα οποία μας λείει και μας κάνει μαθήματα εμάς! Με βούλα του δικαστηρίου γράφτηκαν πάρα πολλά πράγματα, όλα τα άλλα είναι κριτική χωρίς αποδείξεις. Εκεί πέρα αποδείχτηκε!

Θα προσπεράσω, κύριε Πρόεδρε, ορισμένα πράγματα. Θα πω βεβαίως ότι άκουσα από βουλευτές του ΑΚΕΛ ότι πρέπει να φύγουμε, λείει, εμείς από την εξουσία, μάλλον για να επανέλθει το ΑΚΕΛ. Αυτό θα το αποφασίσουν οι πολίτες, αλλά μην τους ξύνετε πληγές, μην τους ξυπνάτε μνήμες και εφιάλτες! Διότι είναι με τη σκληρή δουλειά, τη συνετή οικονομική πολιτική, με στοχευμένα θεσμικά μέτρα που βελτιώνεται το βιοτικό επίπεδο. Δεν είναι με ένα σύνθημα «δίκαιη κοινωνία», το οποίο προκάλεσε τις μεγαλύτερες ανισότητες στην πράξη. Υποσχεθήκατε μισθούς στους εργαζόμενους και έμειναν άνεργοι, στήριξη στους φτωχούς και έγιναν πάμφτωχοι! Δεν είναι με αυτά. Πτωχεύσατε ολόκληρη την οικονομία και θρυπαλίσατε την αξιοπρέπεια του κόσμου και μας κάνετε μαθήματα! Βεβαίως, δημοκρατία υπάρχει, είναι ελεύθερο ο κάθε ένας να εκφραστεί.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Ο προϋπολογισμός έχει όραμα. Ενσωματώνει το Ταμείο Ανάκαμψης, τις μεταρρυθμίσεις, είναι ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα που θα μας πάρει στη νέα εποχή. Για την έρευνα, την καινοτομία, τη θωράκιση του συστήματος υγείας, για τον ψηφιακό μετασχηματισμό, την πράσινη μετάβαση -που δε θα γίνει σε μια χρονιά, μέχρι το 2050 θα γίνει- αλλά βάζει θεμέλια για πάρα πολλά πράγματα. Και θα έλεγα πως αυτό είναι το όραμά μας και ότι σε αυτό θα πρέπει να συμβαδίσουμε όλοι και είναι μια ιστορική ευκαιρία.

Κοιτάξτε, όπως το πολιτικό σύστημα ήρθη, κύριε Πρόεδρε, στο ύψος των περιστάσεων και στήριξε εκατοντάδες νομοσχέδια επί Γλαύκου Κληρίδη, για να ενταχθούμε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως επίσης ήρθη η μεγάλη πλειοψηφία στο ύψος των περιστάσεων επί Τάσσου Παπαδόπουλου -με τις ενστάσεις του ΑΚΕΛ- για να μπούμε στην Ευρωζώνη, και στήριξε, το ίδιο σημαντικό είναι για τη νέα εποχή το πολιτικό σύστημα σήμερα να στηρίξει το Ταμείο Ανάκαμψης και όλες τις δράσεις τις οποίες προβλέπει, για να μη χαθεί ούτε ένα ευρώ, αλλά και για να κάνουμε όλα όσα πρέπει να κάνουμε τα επόμενα χρόνια. Να κάνουμε και εκείνες τις μεταρρυθμίσεις της δικαιοσύνης, της τοπικής αυτοδιοίκησης, της δημόσιας υπηρεσίας με συναίνεση.

Γι' αυτό λέω ότι έχουμε όραμα, αυτός είναι ο προϋπολογισμός και αυτοί θα είναι και οι προϋπολογισμοί των επόμενων ετών και πιστεύουμε σε μια Κύπρο της βιώσιμης ανάπτυξης, με αυξημένα έσοδα για το κράτος, για να μπορεί να κάνει και κοινωνική πολιτική, με σεβασμό στο περιβάλλον, με ηλεκτρονική διακυβέρνηση,

μείωση της γραφειοκρατίας, για επενδύσεις στην έρευνα και την καινοτομία και χωρίς νέες φορολογίες. Μην ακούω «πού θα βρείτε έσοδα, βάρτε φορολογίες»! Γιατί δε σημαίνει ότι θα αυξηθούν τα έσοδα. Και αυτή είναι και η διαφορετική μας προσέγγιση βεβαίως από το ΑΚΕΛ. Εμείς λέμε στους πολίτες ότι δε θέλουμε να βάλουμε άλλες φορολογίες και, αν μπορούμε, να μειώσουμε, να μειώσουμε λελογισμένα και αφού φύγουμε και από κάποιους κινδύνους τους οποίους διατρέχουμε σήμερα.

Ολοκληρώνω, κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι, με ευχαριστίες σε όλους τους συνεργάτες της επιτροπής Οικονομικών, τα μέλη, τους συναδέλφους, την πρόεδρο της επιτροπής Οικονομικών, αλλά και ευχές σε όλους τους συμπολίτες μας για καλές γιορτές και ευτυχές και ελεύθερο το νέο έτος!

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Να ευχαριστήσω πολύ τον συνάδελφο τον Κουλλά εξ Αγίας Τριάδος για την πλήρη παρηγορητική θεραπεία που μας υπέβαλε και την πολωτική της αγκίστρωση. Εντάξει, βαίνουν όλα καλώς!

Ευχαριστούμε, Ονούφριέ μου.

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτή)

Ε, περίπου, εννά τζιοιμηθούμεν ήσυχοι 'πόψε!

Ευχαριστώ πολύ.

ΟΝΟΥΦΡΙΟΣ ΚΟΥΛΛΑ:

Βαίνουν καλύτερα από την πλειοψηφία των χωρών του πλανήτη. Αυτό σας το υπογράφω!

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πάντως, τούτα τα πλανητικά που σκέφτηκες έν' πολλά καλά!

(Μη ευκρινή σχόλια από την κ. Ειρήνη Χαραλαμπίδου)

Κυρία Χαραλαμπίδου, θέλετε να απαντήσετε σε τίποτε;

Όχι.

(Θόρυβος στην αίθουσα)

Κύριοι συνάδελφοι, ήρεμα.

Εδώ διακόπτεται η συνεδρία για την τρίτη μεταμεσημβρινή αύριο και ως εκ τούτου αύριο, 17 Δεκεμβρίου, την τρίτη μεταμεσημβρινή, να είστε παρόντες, για να αρχίσει η έναρξη των κοινοβουλευτικών μας εκπροσώπων, και θα γίνει ψηφοφορία μετά με τις τροπολογίες.

Ευχαριστώ πολύ.

Καλό βράδυ, καλό ταξίδι και ευχαριστούμε, κύριε Κουλλά!

(Ωρα διακοπής: 9.05 μ.μ.)

(Ωρα επανέναρξης: 3.18 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κηρύσσω την έναρξη των εργασιών της σημερινής συνεδρίας της Βουλής. Επειδή είναι συνέχεια της χθεσινής, δε χρειάζεται να ελεγχθεί η απαρτία και θα συνεχιστεί η συζήτηση για τον κρατικό προϋπολογισμό για το έτος 2022.

Να παρακαλέσω πολύ τον αγαπητό συνάδελφο κ. Κουλία να έρθει να προεδρεύσει, για να μπορέσω να προχωρήσω στην ομιλία μου.

(Στο σημείο αυτό την Πρόεδρο της Βουλής αντικαθιστά στην έδρα ο κ. Ζαχαρίας Κουλιάς.)

Κύριε υπουργέ,

Αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι,

Η ψήφιση του προϋπολογισμού είναι η υπέρτατη νομοθετική πράξη. Η Βουλή, ως κορυφαίος ανεξάρτητος θεσμός αυτού του κράτους, έχει πληγωθεί στα μάτια και στη συνείδηση του κυπριακού λαού τα τελευταία χρόνια για λόγους πολύ καλά γνωστούς που δεν είναι της παρούσης να αναλυθούν.

Στόχος και όραμα όμως είναι να αποκατασταθεί το κύρος και η αξιοπιστία του σώματος, να αναδειχθεί η σημασία που έχει στο κράτος δικαίου και να υπενθυμίζει καθημερινά στους πολίτες ότι η Βουλή είναι θεματοφύλακας των θεμελιωδών αξιών του κράτους δικαίου.

Κυρίες και κύριοι,

Διανύουμε το τρίτο έτος από τη συνταγματική κατοχύρωση της οικονομικής αυτονομίας της Βουλής των Αντιπροσώπων και της σύνταξης του προϋπολογισμού του σώματος από το ίδιο το κοινοβούλιο ως απόρροιας της γενικότερης ανεξαρτησίας του ως διακριτής πολιτειακής εξουσίας. Προς αυτή την κατεύθυνση υπολείπεται βέβαια η σύνταξη και ψήφιση του σχετικού νόμου, ο οποίος πρέπει να πω ότι βρίσκεται ήδη σε διαδικασία εκπόνησης και σύμφωνα με σχετική συνταγματική επιταγή θα ρυθμίζει ζητήματα εκτελέσεως του προϋπολογισμού, θα καθιερώνει εσωτερικούς ελεγκτικούς μηχανισμούς και θα προβλέπει την κωδικοποίηση και λειτουργία των υπηρεσιών της Βουλής στη βάση του σχετικού νόμου.

Το 2021 ήταν ένα δύσκολο ομολογουμένως έτος, συνεπεία της πανδημίας που επηρέασε και συνεχίζει να επηρεάζει όλες και όλους με διάφορους τρόπους. Η Βουλή επέδειξε ωστόσο το αναγκαίο πνεύμα προσαρμοστικότητας και ευελιξίας και κατάφερε να λειτουργήσει απρόσκοπτα και παρά τις αντιξοότητες να παράξει σημαντικό νομοθετικό έργο. Όπως γνωρίζετε, η Βουλή θα συνεχίσει τη λειτουργία της μέχρι τον Ιούλιο του 2022 στο Συνεδριακό, με την ελπίδα ότι με την έναρξη της δεύτερης συνόδου και το αργότερο μέχρι τον ερχόμενο Σεπτέμβριο θα επιστρέψει στη βάση της. Κρίνω όμως σκόπιμο να αναδείξω, με την ευκαιρία που μου δίνεται, την ανάγκη να προχωρήσουμε συλλογικά στα επόμενα βήματα σε σχέση με τη στέγαση της Βουλής σ' ένα σύγχρονο και λειτουργικό κτίριο, το οποίο θα καλύπτει τις ανάγκες της δεύτερης εξουσίας του κράτους σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα και για τον σκοπό αυτό έχω ήδη αναλάβει πρωτοβουλία για επανεκτίμηση της όλης κατάστασης.

Σημαντικότερο ζήτημα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι η εύρυθμη λειτουργία των κοινοβουλευτικών επιτροπών, αλλά και της ολομέλειας του σώματος. Κατά διαστήματα πολλοί και πολλές από εμάς έχουμε γίνει δυστυχώς μάρτυρες πρακτικών που είτε συνιστούν απόκλιση από τις προβλεπόμενες στον Κανονισμό της Βουλής διαδικασίες είτε δε συνάδουν με τα κοινοβουλευτικά θέσμια, χωρίς αυτό βέβαια να επισκιάζει σε καμία περίπτωση το ομολογουμένως σημαντικότερο κοινοβουλευτικό έργο το οποίο επιτελείται επί καθημερινής βάσεως. Δε σκοπεύω βεβαίως τώρα να υπεισέλθω σε επιμέρους πτυχές του θέματος, δεδομένου ότι τα σχετικά ζητήματα έχουν ήδη αποτελέσει αντικείμενο προβληματισμού τόσο στη Σύσκεψη Αρχηγών όσο και σε συνάντηση με τους προέδρους των κοινοβουλευτικών επιτροπών, μετά και από γραπτές επιστημονικές. Εύχομαι και ελπίζω ωστόσο ότι με τη θετική βούληση όλων για σεβασμό του συντάγματος και του Κανονισμού της Βουλής, καθώς και με το αναγκαίο πνεύμα συνεργασίας και συναίνεσης το επίπεδο λειτουργίας τόσο των κοινοβουλευτικών επιτροπών όσο και της ολομέλειας θα προσλάβει τις σωστές του διαστάσεις, κατά τρόπο που το παραγόμενο νομοθετικό έργο θα αναβαθμιστεί σε όλες του τις πτυχές.

Αναφερόμενη στον Κανονισμό της Βουλής, δράττομαι της ευκαιρίας να αναδείξω την ανάγκη όπως επέλθουν σε αυτόν τροποποιήσεις που, όπως διαπιστώθηκε, κρίνονται αναγκαίες, ώστε η διαδικασία και η πορεία εξέτασης των σχεδίων νόμου να απλοποιηθεί και να καταστεί πιο λειτουργική και αποτελεσματική. Όπως διαφάνηκε από τη μέχρι σήμερα εμπειρία, οι δικονομικού τύπου τροποποιήσεις, οι οποίες χαρακτηρίζουν τον Κανονισμό ύστερα κι από την τελευταία τροποποίηση του 2019, δεν παρέχουν την αναγκαία ευελιξία στις επιτροπές και στην ολομέλεια, ώστε να λειτουργούν ικανοποιητικά με ευέλικτες και απλοποιημένες διαδικασίες, χωρίς βεβαίως να παραγνωρίζεται η ανάγκη αναλυτικής και λεπτομερούς μελέτης και εξέτασης των νομοσχεδίων, αλλά και χωρίς τις καθυστερήσεις ή την τελμάτωση του νομοθετικού έργου στη βάση διαδικαστικών και μόνο λόγων, γεγονόσ που δε συνάδει με τον δικαιοπολιτικό χαρακτήρα του σώματος.

Οφειλόμενη θεωρώ επίσης, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, μια σύντομη αναφορά στον Κώδικα Αρχών και Κανόνων Δεοντολογίας της Βουλής των Αντιπροσώπων. Ο κώδικας δεοντολογίας που πρόσφατα θεσπίστηκε αποτελούσε κατά γενική παραδοχή μια αδήριτη ανάγκη για το σώμα, αφού ένα σύγχρονο ευρωπαϊκό κοινοβούλιο πρέπει να λειτουργεί στη βάση της αρχής της λογοδοσίας και της διαφάνειας. Είναι επίσης γνωστό ότι ο εν λόγω κώδικας αποτελούσε και σύσταση της GRECO και ότι λειτουργεί συμπληρωματικά προς τον Κανονισμό της Βουλής. Προς την κατεύθυνση ακριβώς της διασφάλισης της λειτουργικής εφαρμογής του με συνέπεια, όπως πιστεύω είναι επιδίωξη όλων μας, θεωρώ επιβεβλημένες στον εν λόγω κώδικα ορισμένες βελτιώσεις και προσαρμογές, προκειμένου να ξεπεραστούν δυσλειτουργίες διαδικαστικές και η όλη διαδικασία να μην αποβαίνει τελικά σε βάρος της ουσίας και της ομαλής, άρα αποτελεσματικής, εφαρμογής του.

Αναγκαία προβάλλει επίσης η μεταρρύθμιση της υφιστάμενης διαδικασίας εκλογής του/της Προέδρου της Βουλής των Αντιπροσώπων και η μετάβαση από μια παρωχημένη διαδικασία που, ας μην ξεχνάμε, χρονολογείται από το 1985, σε μια σύγχρονη, δημοκρατική διαδικασία εκλογής Προέδρου του σώματος που θα αντανάκλα τις βέλτιστες πρακτικές που ισχύουν σε κοινοβούλια με ισχυρή κοινοβουλευτική παράδοση. Η σχετική μελέτη είναι ήδη έτοιμη και το θέμα θα τεθεί προς συζήτηση στις αρχές του 2022. Προσδοκώ ότι τόσο με την πρωτοβουλία αυτή όσο και με αρκετές άλλες νομοθετικές πρωτοβουλίες που πρέπει να ακολουθήσουν θα ανακτήσουμε την εμπιστοσύνη των πολιτών προς τους δημοκρατικούς πολιτειακούς μας θεσμούς και θα συμβάλουμε στη βελτίωση της εικόνας του κοινοβουλίου.

Άλλωστε, αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι, δεν πρέπει ποτέ να ξεχνάμε ότι η Βουλή των Αντιπροσώπων αποτελεί και πρέπει να αποτελεί τον φορέα της δημοκρατικής βούλησης των Κυπρίων πολιτών και σε αυτό το πλαίσιο πρέπει να αφουγκράζεται τη φωνή τους σε διαρκή βάση. Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο και με στόχο τη γεφύρωση της όποιας απόστασης μεταξύ των πολιτών και του κατ' εξοχήν δημοκρατικού οργάνου που τους εκπροσωπεί, έχει προβλεφθεί στον προϋπολογισμό για το επόμενο έτος η ίδρυση ενός νέου θεσμού, του Ιδρύματος Κοινοβουλευτισμού και Συμμετοχικής Δημοκρατίας, που προβλέπεται ότι θα λειτουργεί με έδρα το κτίριο που φέρει την επωνυμία «Σπίτι του Πολίτη». Η πρωτοβουλία αυτή συνίσταται στη δημιουργία ενός θεσμικού φορέα ουσιαστικής επικοινωνίας με τους πολίτες, αφού μέσα από κοινές δράσεις και έρευνες που θα αναπτύσσονται με επίκεντρο τους ίδιους θα παρέχεται η δυνατότητα να ενισχύεται περαιτέρω ο δημοκρατικός διάλογος και να καλλιεργείται η συνείδηση του ενεργού πολίτη. Αποτελεί ειλικρινή μου πεποίθηση ότι η ουσιαστική εκπροσώπηση των πολιτών, ειδικότερα της νέας γενιάς, περνά απαραίτητα μέσα από την εξοικείωσή τους με τα δημοκρατικά και κοινοβουλευτικά θέσμια, αλλά και του εκ μέρους μας επιδεικνυόμενου σεβασμού προς τις θέσεις τους κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

Είναι για αυτό τον λόγο που ενισχυτικά της έγκυρης και άμεσης ενημέρωσης των πολιτών και των λειτουργών των ΜΜΕ θα λειτουργήσει το Γραφείο Τύπου στη Βουλή, αρχικά μέσα από την καθημερινή έκδοση δελτίων τύπου από τους γραμματείς των κοινοβουλευτικών επιτροπών, με τα οποία θα γίνεται ενημέρωση για τις εργασίες των επιτροπών κατά τα πρότυπα ευρωπαϊκών κοινοβουλίων.

Στον ίδιο παρονομαστή της ανάγκης αναβάθμισης της παρουσίας της Βουλής στο σύγχρονο περιβάλλον είναι και η ενδυνάμωση της παρουσίας του κοινοβουλίου μας στο ευρωπαϊκό γίγνεσθαι και της αποτελεσματικής συμμετοχής του στο πλαίσιο της διαδικασίας λήψης αποφάσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σύμφωνα και με τα προβλεπόμενα στη Συνθήκη της Λισαβόνας.

Θέτουμε έτσι ως στόχο την ενίσχυση της ουσιαστικής αυτής πτυχής, παρά το γεγονός ότι η Βουλή μας, όντας μικρό συγκριτικά κοινοβούλιο με άλλα κοινοβούλια της ΕΕ, διαθέτει περιορισμένους πόρους, γεγονός που αντικειμενικά διαφοροποιεί τις δυνατότητες. Ωστόσο, στο μέτρο των δικών της δυνατοτήτων η Βουλή των Αντιπροσώπων οφείλει να αξιοποιήσει κάθε δυνατό περιθώριο προς την κατεύθυνση της ουσιαστικής και αποτελεσματικής συμμετοχής στο ευρωπαϊκό γίγνεσθαι.

Απαραίτητο συστατικό στοιχείο, προκειμένου να ασκηθεί αποτελεσματικά αυτός ο ρόλος, είναι βεβαίως και η ενημέρωση της Βουλής από την εκτελεστική εξουσία, ειδικότερα σε σχέση με τα σημαντικότερα ζητήματα που συζητούνται στο επίπεδο του Συμβουλίου της Ευρώπης, τηρουμένου βέβαια πάντοτε του συνταγματικού πλαισίου σε σχέση με την αρχή της διάκρισης των εξουσιών.

Έχει ήδη δρομολογηθεί και αρχίσει, κατόπιν σχετικής συνεννόησης και διαβεβαίωσης, η ενημέρωση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εξωτερικών και Ευρωπαϊκών Υποθέσεων για τα θέματα αυτά από τα αρμόδια υπουργεία, ώστε σε συνδυασμό με τα σημαντικότερα θέματα ευρωπαϊκής πολιτικής ή τις κυριότερες νομοθετικές πρωτοβουλίες να καλύπτεται ένα ευρύ φάσμα θεμάτων.

Εξίσου σημαντική, αν όχι σημαντικότερη, κρίνεται και η ανάγκη ενίσχυσης του συντονισμού και της συνεργασίας της Βουλής των Αντιπροσώπων με τους Κυπρίους ευρωβουλευτές αναφορικά με τα σημαντικότερα θέματα που συζητούνται στο επίπεδο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ώστε η Βουλή αφενός να ενημερώνεται πιο άμεσα και αφετέρου, αν το κρίνει σκόπιμο, να παρεμβαίνει στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου με τα θεσμικά όργανα της Ένωσης.

Γίνεται με αυτό τον τρόπο εύκολα αντιληπτό, κυρίες και κύριες συνάδελφοι, ότι η ουσιαστική συμμετοχή της Βουλής των Αντιπροσώπων στα ευρωπαϊκά δρώμενα δεν αποτελεί αποκλειστικά και μόνο ζήτημα ενδυνάμωσης του κύρους της, αλλά πρωτίστως ζήτημα ουσίας.

Σημαντικότερη επίσης είναι η παράμετρος της κοινοβουλευτικής διπλωματίας και οι διπλωματικού τύπου σχέσεις με άλλα κοινοβούλια στο πλαίσιο της διεθνούς παρουσίας της Βουλής σε διακοινοβουλευτικούς οργανισμούς. Θέλω να τονίσω στο σημείο αυτό ιδιαίτερα τις επαφές της Βουλής με τα κοινοβούλια τόσο των γειτονικών μας κρατών όσο και με τα κοινοβούλια των κρατών της ευρύτερης περιοχής, αφού μέσα από την ισχυροποίηση των δεσμών μας είτε σε διμερές, τριμερές ή πολυμερές διακοινοβουλευτικό επίπεδο θα αναδείξουμε ακόμη περισσότερο τον ρόλο που μπορεί και πρέπει να διαδραματίσει η Βουλή στις προσπάθειες που καταβάλλονται, ειδικότερα για την ενίσχυση της ασφάλειας, της ειρήνης και της ευημερίας στην περιοχή.

Θα ήθελα επίσης σύντομα να αναφερθώ στην προσπάθεια για την τεχνολογική και ψηφιακή αναβάθμιση της Βουλής. Προχωρούμε ειδικότερα σε μία σειρά ενεργειών, όπως μεταξύ άλλων η ουσιαστική αναβάθμιση της ιστοσελίδας μας ως προς την πτυχή της διαδραστικής σχέσης και επικοινωνίας των πολιτών με τη Βουλή, καθώς και τον εμπλουτισμό με σύγχρονα εργαλεία εργασίας, όπως η εισαγωγή του «active directory», που θα εκσυγχρονίσει τον τρόπο εργασίας τόσο εντός της Βουλής όσο και εξ αποστάσεως. Χρειαζόμαστε την αμεσότερη και ουσιαστικότερη εμπλοκή από και προς τους πολίτες.

Ολοκληρώνοντας την ομιλία μου, θα ήταν παράλειψη να μην αναφερθώ σε πάγιους στόχους πολιτικής που προσωπικά και θεσμικά έχουμε ιεραρχήσει σε υψηλή προτεραιότητα και που με συλλογικότητα πρέπει να προωθήσουμε και να συμβάλουμε με όλες μας τις δυνάμεις. Και τέτοιοι στόχοι δεν είναι άλλοι από την προώθηση

νομοθεσιών για πάταξη της έμφυλης βίας, την επίτευξη της πραγματικής ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών σε όλους τους τομείς, την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως και των δικαιωμάτων όλων εκείνων των συμπολιτών μας που υποφέρουν από κοινωνικό αποκλεισμό, καθώς και νομοθεσιών για πάταξη της διαφθοράς σε όλα τα επίπεδα.

Αγαπητές και αγαπητοί συναδέλφοι,

Ειλικρινά, εύχομαι και ελπίζω ότι οι πρωτοβουλίες και οι μεταρρυθμιστικές προσπάθειες που απαραίτητα χρειάζεται να μετουσιωθούν σε πράξη θα τύχουν αποδοχής από τα μέλη του σώματος, προκειμένου να εργαστούμε μαζί, για να ενισχύσουμε τον ρόλο, το κύρος και την αυτονομία της Βουλής των Αντιπροσώπων ως ενός σύγχρονου συμμετοχικού κοινοβουλίου, το οποίο αναπτύσσει δράσεις στη βάση δημοκρατικών και δεοντολογικά ορθών προτύπων, αλλά πάνω απ' όλα ενός κοινοβουλίου που σέβεται τον άνθρωπο και την αξία του, τον πολίτη αυτού του τόπου και το οποίο με όλες του τις δυνάμεις θα συμβάλλει καθημερινά μέσα από το έργο του στην ανάκτηση της χαμένης εμπιστοσύνης του πολίτη προς τον θεσμό. Και χρειάζεται με σύμπνοια, συγκερασμό απόψεων και αποφασιστικότητα να αλλάξουμε την εικόνα μας, την εικόνα του θεσμού που υπηρετούμε.

Κλείνοντας, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά όλες τις συναδέλφισσες και όλους τους συναδέλφους για τη συνεργασία, ιδιαίτερα την πρόεδρο και τα μέλη της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για το ομολογουμένως επίτιμο έργο που έχουν επιτελέσει κατά την περίοδο εξέτασης του φεινού προϋπολογισμού, καθώς και τους λειτουργούς της γραμματείας της επιτροπής, το προσωπικό της Βουλής για την πολύτιμη και πολύπλευρη στήριξη του, αλλά και τη δική μου πολύτιμη ομάδα.

Εύχομαι από καρδιάς καλά Χριστούγεννα, καλές γιορτές σε όλες και όλους με την ελπίδα και τον διαρκή και διακαή πόθο ότι θα επέλθει επιτέλους δικαίωση και ευημερία στην πατρίδα μας, ότι θα εγκαθιδρυθεί ειρήνη, επανένωση, ασφάλεια και ευημερία.

Γιατί υπάρχει όραμα για αυτό τον τόπο και δε θα σταματήσουμε στιγμή να εργαζόμαστε για αυτό με ενότητα, ρεαλισμό και αποφασιστικότητα και ένα τέτοιο μεγάλο όραμα δε χωράει και δε θα μπορούσε ποτέ να χωρέσει σε μια μοιρασμένη πατρίδα.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ)

Ευχαριστούμε την Πρόεδρο.

(Στο σημείο αυτό η Πρόεδρος της Βουλής επανέρχεται στην έδρα.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ τον κ. Κουλία.

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Ζαχαρία Κουλία)

Δεν είμαστε στη διαδικασία του σχολιασμού, κύριε Κουλία, είναι κάτι που θέλετε να πείτε;

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Όχι, είναι θεσμικό το θέμα, το έχετε πει στην ομιλία σας, ότι η Βουλή είναι η δευτέρα εξουσία. Το λέω, διότι το έχετε εκφωνήσει και είσατε η Πρόεδρος της Βουλής. Η Βουλή είναι το νομοθετικό σώμα, μία εκ των τριών εξουσιών κατά ισότιμο και πλήρη τρόπο. Για να μη δημιουργηθούν αμφιβολίες σε κάποιους, για να είμαστε εξηγημένοι, δηλαδή. Άρα, δεν είναι θέμα γραμμής των εξουσιών, είναι μία εκ των τριών εξουσιών, το λέω για τα πρακτικά, για να μην πουν κάποιοι...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν αντιλήφθηκα να έχω πει κάτι διαφορετικό, έχω αναφερθεί στη διάκριση των εξουσιών. Σημειώνεται η τοποθέτησή σας, αν και δεν είμαστε σε διαδικασία σχολιασμού, κύριε Κουλία. Νομίζω ότι ήταν ξεκάθαρη η ομιλία.

Όπως και να έχει, ακολουθεί για τη δική του τοποθέτηση, τη δική του ομιλία, ο κ. Παπαδόυρης.

Ο κ. Σταύρος Παπαδόυρης από το Κίνημα Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών για τον δικαιούμενο χρόνο των δεκαπέντε λεπτών.

Κύριε Παπαδόυρη, έχετε τον λόγο.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΠΑΔΟΥΡΗΣ:

Κυρία Πρόεδρε,

Κύριε υπουργέ,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Είχα την τιμή πριν από λίγους μήνες να εκλεγώ για πρώτη φορά μέλος του κοινοβουλίου, τιμή που συνοδεύεται πάντα με το βαρύτατο αίσθημα ευθύνης, έτσι ώστε να καταστώ όσο πιο ωφέλιμος μπορώ να είμαι τόσο για τον τόπο μου, αλλά και για τους συμπολίτες μου.

Ξεκάθαρο στο μυαλό μου από την πρώτη στιγμή ότι ο καθένας και η καθεμία που έχει σκοπό να ασχοληθεί με την πολιτική και τα κοινά πρέπει πρώτα να πάρει κάποιες άκρως σημαντικές και συνειδητές αποφάσεις. Προσωπικά, κρίνω ότι η πιο σημαντική απόφαση που έχω πάρει είναι η πρόθεση μου να λειτουργώ έχοντας ως μοναδικό γνώμονα την εξυπηρέτηση του δημόσιου συμφέροντος, μακριά από μικροκομματικές σκοπιμότητες και τον όποιο λαϊκισμό. Πάντοτε λειτουργούσα και λειτουργώ με εποικοδομητική διάθεση και πνεύμα συνεργασίας. Ως βουλευτής έχω ως σκοπό την ανάπτυξη κοινών συγκλίσεων με απώτερο στόχο την ευημερία και την οριζόντια αειφόρο ανάπτυξη του τόπου μας τόσο σε οικονομικό όσο και κοινωνικό επίπεδο, με αναπόφευκτο όμως δεδομένο τον καθορισμό κόκκινων γραμμών εκεί και όπου χρειάζεται χωρίς τις όποιες εκπτώσεις. Στην τελική αυτό που σίγουρα μένει δεν είναι το τι έχεις πει ή τι δεσμεύσεις έχεις δώσει, αλλά τι πραγματικά έχεις πράξει.

Με βάση την πρόθεση αυτή και μόνον, έχω προχωρήσει στη μελέτη του κρατικού προϋπολογισμού για το 2022. Στη μελέτη αυτή προσπάθησα να είμαι όσο πιο δίκαιος και αντικειμενικός μπορώ, μακριά από τη στερεότυπη έκφραση ότι «τα κόμματα της αντιπολίτευσης ως συνήθως καταψηφίζουν τον προϋπολογισμό».

Μια πρώτη αριθμητική ανάγνωση του προϋπολογισμού έδειξε ότι κινείται σε μερικώς αποδεκτά ισοζύγια, δίνοντας βάση σε αναγκαίες αναπτύξεις, εναρμονιστικές κινήσεις και άκρως αναγκαίες μεταρρυθμίσεις. Φυσικά, έλαβα υπόψη όλες τις ιδιορρυθμίες και δυσκολίες που επέφερε και επιφέρει ακόμη η δύσκολη κατάσταση της πανδημίας και τον τελικό αντίκτυπο που έχει στον προϋπολογισμό. Επίσης, καθόλου αμελητέα η θετική αλληλένδετη σχέση του προϋπολογισμού με τις προϋποθέσεις και τους προαπαιτούμενους όρους του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας στην προσπάθεια εκσυγχρονισμού του κράτους και των αναγκαίων μεταρρυθμίσεων.

Λαμβάνοντας όλα τα προαναφερθέντα υπόψη, αποφάσισα να δω το όλο θέμα και από μια διαφορετική σκοπιά, τη σκοπιά της κυβερνητικής πρόθεσης, καθώς και της πραγματικής εφαρμογής κατά τα προηγούμενα χρόνια. Κάπου εκεί δυστυχώς διαφάνηκε ότι οι αριθμοί και οι πράξεις δε συνάδουν καθόλου με τα λόγια και τις δεσμεύσεις που ακούμε συχνά-πυκνά τα τελευταία οκτώ χρόνια από την κυβέρνηση.

Σε ό,τι αφορά τα ΜΕΔ, οι αριθμοί μπορεί να φαίνεται ότι ευημερούν πλασματικά, όμως η λαϊκή βάση υποφέρει καθημερινά. Το γεγονός ότι δάνεια αξίας €16,4 δις έχουν πωληθεί από τις τράπεζες στις εταιρείες εξαγοράς πιστώσεων δε σημαίνει κατ' ουδέν λόγο ότι έχουμε λύσει και το πρόβλημα. Το αντίθετο, απλά διορθώσαμε τα λογιστικά ισοζύγια των τραπεζών, αλλά ο κόσμος εξακολουθεί να απειλείται από τις λεγόμενες εταιρείες διαχείρισης δανείων σε ρόλο αρπακτικού και την κυβέρνηση μάλλον σε ρόλο τσιλιαδόρου. Και δε φτάνει μόνο αυτό, αφού η νομοθεσία, που δίνει το δικαίωμα στις εταιρείες διαχείρισης δανείων να ελέγχουν τα περιουσιακά στοιχεία των εγγυητών, παρόχων εξασφάλισης και των κατά τον δανειολήπτη συνδεδεμένων προσώπων, επιστρέφει για συζήτηση στην επιτροπή Οικονομικών αρχές Ιανουαρίου μετά από δύο προηγούμενες αναβολές. Στο σημείο αυτό θέλω να τονίσω ότι ψήφιση του νομοσχεδίου αυτού χωρίς τις όποιες ασφαλιστικές δικλίδες θα επιφέρει σοβαρότατα κοινωνικά προβλήματα όσον αφορά στις σχέσεις μεταξύ των χιλιάδων εγγυητών και των συνδεδεμένων με αυτούς οφειλετών.

Έχουμε στο πρόσφατο παρελθόν ακούσει βαρυσήμαντες δηλώσεις για το θέμα χειρισμού των ΜΕΔ και την προστασία τόσο της πρώτης κατοικίας, αλλά και της μικρής επαγγελματικής στέγης.

Η σκληρή πραγματικότητα όμως διαφαίνεται καθημερινά στους εκατοντάδες πλειστηριασμούς που διενεργούνται κάθε βδομάδα. Πληθώρα περιουσιών οδηγείται στον τελάλη και δάνεια κλείνουν με εξαναγκαστικούς τρόπους και απειλές. Η «νόμιμη» αναληψία των τραπεζών και των εταιρειών εξαγοράς πιστώσεων λειτουργεί ψυχρά και καθεστωτικά, γιατί η πλειοψηφία αυτού εδώ του σώματος τους έδωσε στο παρελθόν τα νομικά εργαλεία, για να το πράξουν, με αποκορύφωμα την περίφημη νομοθεσία του 2018. Τη νομοθεσία αυτή που εμμέσως πλην σαφώς αποστερεί το δικαίωμα της έγκαιρης και αποτελεσματικής προσφυγής του δανειολήπτη στο δικαστήριο για καθορισμό του νόμιμου ποσού οφειλής. Τη νομοθεσία αυτή που αναγκάζει τον δανειολήπτη να σπαταλήσει το λιγότερο έξι χρόνια και μερικές χιλιάδες ευρώ στα δικαστήρια, ενώ ο πλειστηριασμός θα του κτυπήσει την πόρτα σε περίπου εννιά με δώδεκα μήνες. Τη νομοθεσία αυτή της οποίας εδώ και σχεδόν έναν χρόνο περιμένουμε να συνεχιστεί και να ολοκληρωθεί η συζήτηση αρκετών τροποποιητικών της προτάσεων νόμου για ορθολογιστική αλλαγή της, αλλά ακόμα περιμένουμε.

Σε κάθε περίπτωση αναμένουμε εναγωνίως να δούμε ποια κατάληξη θα έχει αυτό το θέμα και εδώ θα είμαστε, για να προβούμε σε βελτιώσεις με προτάσεις νόμου.

Αναμένουμε επίσης την επαναφορά της συζήτησης για τα ειδικά δικαστήρια, που, όπως έχουμε πληροφορηθεί πρόσφατα από την τεχνοκρατική ομάδα του Υπουργείου Οικονομικών για το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, δεν πρόκειται να τα δούμε να δημιουργούνται ούτε να λειτουργούν πριν από το 2024.

Πιστέψτε με ότι μέχρι τότε το σκάνδαλο του χρηματιστηρίου και τα χρυσά διαβατήρια θα φαντάζουν πολύ μικρά σε σχέση με το ξεπούλημα των περιουσιών του κόσμου και την περαιτέρω φτωχοποίησή του. Στο

μεσοδιάστημα ο πολίτης απλώς θα συνεχίσει να χάνει τη μηδαμινή εμπιστοσύνη του, αν φυσικά εξακολουθεί ακόμα να έχει την όποια εμπιστοσύνη, στη δικαστική εξουσία, στις διαδικασίες της και τελικά την απονομή της δικαιοσύνης.

Οι πολίτες σωστά και απόλυτα δικαιολογημένα αποστρέφονται τις διαδικασίες απονομής δικαιοσύνης στην Κύπρο, αφού φαίνεται ότι η δικαιοσύνη έχει αντικατασταθεί σε μεγάλο βαθμό με τη λέξη «ατιμωρησία».

Σε μια χώρα που το ένα σκάνδαλο διαδέχεται το άλλο θα περίμενα ότι η τιμωρία θα ήταν πολύ ψηλά στις προτεραιότητες μας, αλλά δυστυχώς εξακολουθεί να είναι λέξη άγνωστη για μας. Και κάπως έτσι, όπως ήταν άλλωστε λογικό επακόλουθο, οδηγηθήκαμε στα φαινόμενα διαφθοράς και διαπλοκής. Εδώ έγκειται και το μεγάλο στοίχημα, σε ό,τι αφορά στην προσπάθεια δημιουργίας της Ανεξάρτητης Αρχής κατά της Διαφθοράς. Είναι καιρός να τελειώσουμε με τις όποιες στρεβλώσεις του παρελθόντος, αν θέλουμε πραγματικά να καταπολεμήσουμε ριζικά τα θέματα διαφθοράς. Ο δρόμος που πρέπει να ακολουθήσουμε αποτελεί μονόδρομο και οδηγεί στην πραγματική ανεξαρτησία της Αρχής αυτής κατά την αρμοδιότητα και ευχέρειά της, ώστε να προχωρεί σε ποινική διερεύνηση σε επίπεδο ποινικών ανακριτών.

Υπάρχει πληθώρα προτύπων ισάξιων Αρχών και διάφορων τρόπων διορισμού σε θέσεις κλειδιά ανά το παγκόσμιο, φτάνει να έχουμε την πολιτική βούληση να τα υιοθετήσουμε. Σε αντίθετη περίπτωση θα καταλήξουμε με μια Αρχή που θα διορίζεται και θα ελέγχεται από την εκτελεστική εξουσία με περιορισμένο ρόλο και αρμοδιότητες. Στην περίπτωση αυτή απλά θα ενισχύσουμε επίσημα πλέον την προσθήκη περισσότερων σκανδάλων από αυτά που βιώσαμε στο παρελθόν. Επιτρέψτε μου εδώ να αναφέρω κάτι για το οποίο ενημερώθηκα σήμερα το πρωί. Αφορά την υπόθεση στο δικαστήριο για τη ΣΠΕ Στροβόλου, όπου φαίνεται ότι τελικά και τα δέκα πρόσωπα τα οποία ήταν αναμειγμένα στην υπόθεση αυτή έχουν απαλλαγεί από τις όποιες κατηγορίες. Απλώς, για τεκμηρίωση αυτού που μόλις έχω αναφέρει.

Ειλικρινά, δεν ξέρω σε ποιο σκάνδαλο πρέπει να αναφερθώ πρώτα... Στο χρηματιστήριο; Στην τραπεζική κρίση; Στο κλείσιμο της Λαϊκής Τράπεζας και το κούρεμα καταθέσεων; Στο ξεπούλημα του Συνεργατισμού; Στα χρυσά διαβατήρια; Στα «Panama» και «Pandora papers»; Όλα αποτελούν πλέον γεγονότα της «ένδοξης μας ιστορίας», όπως αυτά περιγράφονται σε πορίσματα, τα οποία, αν και καταδεικνύουν πιθανούς ενόχους και πιθανά ποινικά αδικήματα, πολύ αμφιβάλλω αν θα χρησιμοποιηθούν ποτέ σε αίθουσες δικαστηρίων.

Επιτρέψτε μου επίσης να μοιραστώ μαζί σας μια προσωπική εμπειρία που είχα την περασμένη εβδομάδα, όταν δέχθηκα ένα τηλεφώνημα από την κόρη μου, η οποία είναι πρωτοετής φοιτήτρια της νομικής σε πανεπιστήμιο της Ολλανδίας. Ο σκοπός του τηλεφωνήματος εν μέσω της εξεταστικής της περιόδου ήταν, για να με πληροφορήσει ότι η χώρα μας έγινε και πάλι διάσημη, μιας και ένα από τα θέματα των εξετάσεων αφορούσε την Κύπρο ως μια από τις χώρες πώλησης διαβατηρίων. Για ακόμη μια φορά φαίνεται ότι γινόμαστε διάσημοι για τους λάθος λόγους.

Προσωπικά, δηλώνω ότι κανένα πρόβλημα δε βλέπω στην ύπαρξη του δικαιώματος της οποιας χώρας να διατηρεί πρόγραμμα πολιτογράφησης, το πρόβλημα όμως ξεκινά και τελειώνει στην απόφαση κάποιων να πλουτίσουν με παράτυπα ή παράνομα μέσα, εκθέτοντας έτσι ανεπανόρθωτα μια ολόκληρη χώρα.

Την ίδια στιγμή πίσω από την αυλαία και κάπου χαμένες στο περιθώριο παραμένουν μέχρι σήμερα οι απαιτήσεις ειδικών κατηγοριών που επηρεάστηκαν άμεσα από τα γνωστά σκάνδαλα, πιστεύοντας ότι ζούμε σε ένα κράτος δικαίου που φροντίζει πρωτίστως να απολογηθεί για τα λάθη του και στη συνέχεια να προχωρήσει στην αποκατάσταση της οποιας αδικίας. Μια κύρια κατηγορία είναι και οι κουρεμένοι καταθέτες, που είδαν τους κόππους και μόχθους μιας ζωής να χάνονται σε μία μέρα. Οι αρχικές δεσμεύσεις που τους δόθηκαν μετατράπηκαν σε προεκλογικά πυροτεχνήματα, φτάνοντας πλέον στο σήμερα, οκτώ χρόνια μετά, να περιμένουν ακόμη δικαίωση. Έχουμε από τη μια τις απαντήσεις της εκτελεστικής εξουσίας, που αναφέρουν λογιστική μεταφορά €85 εκατομ. και προτεινόμενη μεταφορά ακινήτων στο Ταμείο Αλληλεγγύης, όμως από την άλλη δεν έχει γίνει καμιά ενέργεια προς τη δημιουργία της σχετικής ηλεκτρονικής πλατφόρμας, για να ξεκινήσει η διαδικασία εγγραφής και απαίτησης από τους ίδιους. Εξ όσων έχουμε ενημερωθεί από το Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής, δεν υπάρχουν ακόμη συγκεκριμένα χρονικά πλαίσια δημιουργίας της ηλεκτρονικής αυτής πλατφόρμας.

Θέλω όμως να είμαι δίκαιος με το Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής, ένα υφυπουργείο που δικαιολογημένα δεν μπορεί να καλύψει άμεσα τα αμέτρητα κενά που έχουν δημιουργηθεί διαχρονικά σε σχέση με τις ατέρμονες γραφειοκρατικές διαδικασίες της δημόσιας υπηρεσίας. Όπως μας έχει τονιστεί κατά την εξέταση του προϋπολογισμού του υφυπουργείου, οι πρώτες διαδικασίες ψηφιοποίησης θα αφορούν τις διαδικασίες παροχής συντάξεων και επιδομάτων, κάτι αρκετά λογικό, αφού σήμερα ο μέσος χρόνος αναμονής για απάντηση των αιτήσεων αυτών είναι περίπου έξι μήνες. Η λογική ερώτηση «πώς μπορεί να επιβιώσει οικονομικά ο αιτητής κατά την περίοδο αυτή» παραμένει αναπάντητη από πλευράς του αρμόδιου υπουργείου. Και, όταν λέω «αναπάντητη», κυριολεκτώ, αφού καθημερινά εκατοντάδες τηλεφωνήματα προς τις αρμόδιες υπηρεσίες παραμένουν απλά αναπάντητα.

Δυστυχώς, η διαχρονική καθυστέρηση που παρατηρείται από την κυβέρνηση δεν περιορίζεται μόνο σε θέματα γραφειοκρατικής φύσης, αλλά επεκτείνεται και σε πολύ πιο ευαίσθητα θέματα, όπως τη λήψη έκκαιρων μέτρων προστασίας του περιβάλλοντος. Μέτρα τα οποία ξέραμε ότι είμαστε υποχρεωμένοι βάσει ευρωπαϊκών

συμβάσεων και Οδηγιών να εφαρμόσουμε εδώ και μια δεκαετία, αλλά δυστυχώς ακολουθήσαμε τον εύκολο δρόμο της επιβολής και πληρωμής προστίμων. Πρόστιμα που και πάλι πληρώνει ο απλός πολίτης και θα συνεχίσει να πληρώνει για αρκετά χρόνια ακόμη, όπως τα σχεδόν €200 εκατομ. που αφορούν αγορά εκπομπής αέριων ρύπων για το 2021, λεφτά τα οποία πληρώνει ο καταναλωτής κάθε διμηνία και αγγίζουν σχεδόν το 1/3 του συνολικού ποσού για την κατανάλωση ρεύματος, αφού καθυστερήσαμε πολύ στην υιοθέτηση και χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και σε έγκαιρες κινήσεις για την έλευση φυσικού αερίου σε υφιστάμενες εγκαταστάσεις.

Πραγματικά, είναι κρίμα, γιατί το θέμα αυτό δεν αφορά μόνο τη χρηματική επιβάρυνση του κάθε πολίτη, αλλά δυστυχώς προεκτείνεται και στην επιβάρυνση της υγείας του καθενός σε σχέση με την ποιότητα του αέρα που αναπνέουμε. Θετικό ωστόσο είναι το γεγονός ότι έχουν προχωρήσει αρχικά επιδοτήσεις που αφορούν το θέμα ηλεκτροκίνησης και ελπίζω να ενισχυθούν σημαντικά τα επόμενα χρόνια.

Κλείνοντας, επιθυμώ να σχολιάσω το μείζον θέμα της αντιμετώπισης της πανδημίας και το τραγικό λάθος του διαχωρισμού των πολιτών σε εμβολιασμένους και ανεμβολίαστους.

Προσωπική μου άποψη παραμένει ότι το εμβολιαστικό πρόγραμμα είναι η λύση και η έξοδος από την πανδημία, αλλά αυτό δε δίνει κατ' ουδένα λόγο το δικαίωμα επιβολής του όποιου υποχρεωτικού εμβολιασμού στον οποιονδήποτε.

Εδώ, νομίζω, εντοπίζονται και οι όποιες ευθύνες και αδυναμίες βαραίνουν την ίδια την κυβέρνηση, αφού έχει αποτύχει να ενημερώσει έγκαιρα, με επάρκεια, με πλήρη διαφάνεια και τεκμηρίωση τους πολίτες που εξακολουθούν εύλογα να έχουν τους όποιους φόβους και αμφιβολίες. Η πλήρης εμβολιαστική κάλυψη δεν μπορεί να επιτευχθεί με επιβολή σκληρών μέτρων, αποκλεισμό και πιθανή αποστέρωση δικαιωμάτων, γιατί θα οδηγήσει τελικά σε πολύ επικίνδυνα μονοπάτια διχασμού.

Η ιστορία δυστυχώς μας έχει διδάξει ότι ο κόσμος και η χώρα μας έχουν πληρώσει πολύ ακριβό τίμημα στο παρελθόν για τον κάθε διχασμό μας, και αναφέρομαι φυσικά στα δραματικά γεγονότα του 1974, που οδήγησαν στον χαμό της μισής μας πατρίδας.

Δυστυχώς, νιώθω ότι η κατάρα που φέρει ο λαός μας εξακολουθεί να είναι η τάση που έχουμε να διχαζόμαστε τόσο εύκολα, βάζοντας ταμπέλες στο καθετί. Ακόμη και στο εθνικό μας θέμα η εμμονή μας να χωρίζουμε τον κόσμο σε διζωνικούς, απορριπτικούς, νενέκους και διχοτομιστές μάς έχει κάνει να χάσουμε την ουσία του προβλήματος και το όραμα της πιθανής λύσης.

Ελπίζω και εύχομαι ότι σύντομα θα βρούμε τους τρόπους και το πνεύμα αυθεντικής συνεργασίας, έτσι ώστε να δουλέψουμε μαζί με όσα μας ενώνουν, για να μας βρουν καλύτερες μέρες σε μια ελεύθερη, ειρηνική, επανενωμένη πατρίδα.

Κυρίες και κύριοι,

Σήμερα καλούμαστε ως σώμα να δώσουμε θετική ψήφο ή να απορρίψουμε τον κρατικό προϋπολογισμό του 2022. Καλούμαστε να δώσουμε ψήφο εμπιστοσύνης των πολιτικών της κυβέρνησης, μιας κυβέρνησης που δυστυχώς βαραίνεται με πληθώρα αναπομπών και αναφορών στο Ανώτατο Δικαστήριο σημαντικών κατά την πλειοψηφία της Βουλής προτάσεων νόμου και τροπολογιών σε κυβερνητικά νομοσχέδια, που σκοπό είχαν να στηρίξουν τους πολίτες αυτού του κράτους.

Ως Κίνημα Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών, προσμετρώντας όλα όσα έχουμε συνολικά αναφέρει και επαναλαμβάνοντας ότι πίσω από την κάθε αριθμητική ανάλυση του προϋπολογισμού σημαντικότερη αξία έχουν οι κυβερνητικές προθέσεις και οι πράξεις που εφαρμόζει η εκτελεστική εξουσία, έχουμε αποφασίσει στην καταψήφιση του κρατικού προϋπολογισμού για το 2022.

Τούτων λεχθέντων, θα επαναλάβω ξανά την ανοικτή πρόσκληση προς το κυβερνητικό σχήμα για διαβούλευση και συνδιαμόρφωση πριν από την κατάθεση του επόμενου προϋπολογισμού. Αυτή την πρόταση τη θέσαμε ξανά και πέρσι, αλλά δυστυχώς δεν έτυχε της όποιας θετικής ανταπόκρισης. Ως τότε δυστυχώς θα αναγκαστούμε «να ρίχνουμε μαύρο», μέχρι να γίνει επιτέλους ο προϋπολογισμός πραγματικά πράσινος.

Εύχομαι καλά Χριστούγεννα, καλές γιορτές σε όλους, εκφράζοντας επίσης τις θερμές μου ευχαριστίες στο γραμματειακό προσωπικό της Βουλής για την πολύτιμη βοήθεια που προσέφεραν καθ' όλη τη διάρκεια της φετινής συζήτησης για τον κρατικό προϋπολογισμό 2022.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ πολύ, κύριε Παπαδούρη.

Τον λόγο έχει ο κ. Αλέκος Τρυφωνίδης της ΔΗΠΑ για δεκατέσσερα λεπτά ακριβώς.

ΑΛΕΚΟΣ ΤΡΥΦΩΝΙΔΗΣ:

Γιατί δεκατέσσερα λεπτά;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Γιατί αυτός είναι ο χρόνος που σας υπολείπεται.

ΑΛΕΚΟΣ ΤΡΥΦΩΝΙΔΗΣ:

Ποιος έφαγε τον παραπάνω χρόνο;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν ξέρω. Να μιλήσετε με τους συναδέλφους σας.

ΑΛΕΚΟΣ ΤΡΥΦΩΝΙΔΗΣ:

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η συζήτηση και η ψήφιση του κρατικού προϋπολογισμού αποτελεί την κορυφαία πολιτειακή και πολιτική πράξη για το κοινοβούλιό μας. Η ευθύνη που πρέπει να έχουμε όλοι οι βουλευτές στα πλαίσια της συζήτησης είναι πραγματικά πολύ μεγάλη. Και αυτό, γιατί η ψήφιση του προϋπολογισμού που έχουμε ενώπιόν μας, από την ψήφιση του προϋπολογισμού που έχουμε ενώπιόν μας εξαρτώνται πολλοί μη προνομιούχοι συμπολίτες μας, οι οποίοι περιμένουν τα επιδόματά τους, πολλοί πληγέντες από την πανδημία και φυσικές καταστροφές οι οποίοι περιμένουν τη στήριξη της κυβέρνησης, πολλοί χαμηλοσυνταξιούχοι, για να πάρουν τις συντάξεις τους, πολλές επιχειρήσεις, για να βοηθηθούν. Πολλοί νέοι, για να βοηθηθούν για νέες επιχειρηματικές δραστηριότητες, πολλοί νέοι για στεγαστικά δάνεια και τέλος το κράτος, για να αναπτύξει τον μεταρρυθμιστικό του προϋπολογισμό.

Είναι γεγονός ότι ο κρατικός προϋπολογισμός του 2022 προνοεί μια σημαντική δημοσιονομική διόρθωση και υπερκαλύπτονται μεγάλες απώλειες του 2020. Η οικονομία θα συνεχίσει και το 2021 σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης, αφήνοντας πίσω τα αρνητικά της προηγούμενης χρονιάς. Το μεγαλύτερο πρόβλημα που αντιμετωπίζουμε μετά και τη νέα μετάλλαξη «Όμικρον» είναι η αβεβαιότητα. Αβεβαιότητα ως προς τη διάρκεια, την ένταση, αλλά και την έκταση της πανδημίας. Αν συνυπολογίσουμε και άλλους επιπρόσθετους παράγοντες, οι οποίοι πιθανόν να προσθέσουν στο κλίμα αβεβαιότητας, ανησυχούμε πολύ αν όλα αυτά έχουν συνυπολογιστεί στη σύνταξη του προϋπολογισμού.

Αναφέρω ενδεικτικά κάποιους λόγους ανησυχίας που θα επηρεάσουν την οικονομία μας ενδεχομένως. Την πορεία που θα ακολουθήσει ο τομέας του τουρισμού, αν συνεχιστεί η πανδημία, που είναι συνδεδεμένος άρρηκτα και με τις ξένες χώρες. Ένα δεύτερο θέμα είναι τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια που, παρά τη μείωση των τελευταίων χρόνων των μη εξυπηρετούμενων δανείων, ανέρχονται στο 17% ή €4,6 δις σε σύγκριση με τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που είναι 2%. Επιπρόσθετα, έχουμε ακόμα €16 δις μη εξυπηρετούμενα δάνεια στις εταιρείες πιστώσεων και διαχείρισης δανείων. Αυτό, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, προκαλεί τεράστια ανησυχία, γιατί όλα αυτά τα δισεκατομμύρια και η αδυναμία του κόσμου στην αποπληρωμή, το πρόβλημα της ανεργίας, η αδυναμία των τραπεζών να κάνουν αναδιαρθρώσεις βιώσιμες, κάποτε και η άρνηση των τραπεζών για βιώσιμες αναδιαρθρώσεις, ίσως προκαλέσουν τεράστια προβλήματα στην οικονομία μας και θα αποτελέσουν ωρολογιακή βόμβα για το κράτος μας.

Θα ήθελα να πω εδώ σε αυτό το σημείο την τεράστια ευθύνη που υπάρχει σε όλους μας και περισσότερο σε αυτούς που έκαναν αυτή την πολιτική πράξη για το κλείσιμο του συνεργατισμού. Το κλείσιμο του συνεργατισμού αυτή τη στιγμή, θα το θυμηθούμε όλοι, γιατί πάμε στις τράπεζες, φίλες και φίλοι και κύριοι συνάδελφοι, και είμαστε ξένοι. Είναι ξένος ο κόσμος από τις κοινότητες, είναι ξένος ο μεσαίος εργαζόμενος, είναι ξένος ο μικροεπιχειρηματίας. Υπάρχουν τεράστιες δυσκολίες, για να δανειοδοτηθεί ένας απλός αγρότης, ένα απλό νέο ζευγάρι, για να αποκτήσει την πρώτη στέγη. Όλα αυτά με την επιδείνωση και των μη εξυπηρετούμενων δανείων θα τα βρούμε μπροστά μας. Επιπρόσθετα, θα σημειώσω εδώ ότι βρίσκεται ενώπιόν μας -και μπήκε σε πολλές αναβολές- ένα νομοσχέδιο για τις εταιρείες διαχείρισης δανείων, που αφορά τους εγγυητές και τα συνδεδεμένα αυτών πρόσωπα. Με αυτό το νομοσχέδιο να ξέρετε ότι μπαίνει όλη η Κύπρος από κάτω, και οι εγγυητές και τα συνδεδεμένα αυτών πρόσωπα.

Γι' αυτό θα καλέσω τον Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας, που έχουμε κάνει διάλογο μαζί του, καθώς και το Υπουργείο Οικονομικών όπως φέρουν μπροστά μας, ενώπιόν μας, ένα ολοκληρωμένο σχέδιο, με το οποίο να αντιμετωπίζεται αυτό το μεγάλο πρόβλημα των μη εξυπηρετούμενων δανείων, να κυνηγήσουμε τους κακοπληρωτές, να τους διαχωρίσουμε, αλλά την ίδια ώρα να κάνουμε τις βιώσιμες αναδιαρθρώσεις στην πλειονότητα του κυπριακού λαού, στην πλειονότητα των δανειοληπτών. Την ίδια ώρα όμως -και το ακούω από πολλούς από εσάς, που είσατε πιο παλιοί- είναι το θέμα για τα κίνητρα στους σωστούς δανειολήπτες. Και πότε θα δοθούν από τις τράπεζες, φίλοι μου; Πότε θα δοθούν τα κίνητρα με μειωμένα επιτόκια ή και επιμήκυνση του χρόνου που έχει μπροστά του ο δανειολήπτης;

Όλα αυτά μαζί με την αύξηση των μεταναστευτικών ροών, την αύξηση του κόστους για το ΓΕΣΥ και την αβεβαιότητα που έχω αναφέρει προηγουμένως, ίσως προκαλέσουν τεράστια προβλήματα για την οικονομία μας. Πάγια θέση μας ήταν η μεταρρύθμιση και να τασσόμαστε υπέρ των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων. Αντιλαμβανόμαστε ότι θα χρειαστεί χρόνος και προσπάθεια. Δεν είναι εύκολο να αλλάξεις κουλτούρα και

νοοτροπία πολλών δεκαετιών. Όμως, θα στηρίξουμε τα νομοσχέδια που προωθούνται για τη μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης, τη δημόσια υπηρεσία και τη μεταρρύθμιση της δικαιοσύνης.

Η Αρχή κατά της Διαφθοράς πρέπει να έχει ανακριτικές αρμοδιότητες, για να μπορεί να έχει ουσία και να πράξει ό,τι πρέπει και θα πρέπει να πράξει για πάταξη της διαφθοράς. Σε αυτό το σημείο θα ήθελα να αναφέρω ένα σημείο σε σχέση με τη δικαιοσύνη, που την καθιστά πιο δύσκολη και χρονοβόρα. Οι κτιριακές εγκαταστάσεις των επαρχιακών δικαστηρίων Λευκωσίας, οι οποίες προκαλούν ντροπή και εξευτελισμό τόσο στους πολίτες όσο και στους λειτουργούς της δικαιοσύνης, την ίδια ώρα προκαλούν τεράστια καθυστέρηση στην απονομή της δικαιοσύνης.

Η μεταρρύθμιση της δημόσιας υπηρεσίας είναι απαραίτητη για την καλύτερη διαχείριση και αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, για να εμπεδωθεί ένα σύστημα αξιοκρατίας, διαφάνειας και λογοδοσίας, ως επίσης και για καλύτερες και ταχύτερες υπηρεσίες τόσο στον ιδιωτικό τομέα όσο και στον επιχειρηματικό κόσμο και το σύνολο της κοινωνίας. Αναφορικά με τους ημικρατικούς οργανισμούς ήμασταν, είμαστε και θα είμαστε ενάντια σε οποιαδήποτε ιδιωτικοποίηση, αλλά την ίδια ώρα υπερασπιζόμαστε και θα ενισχύσουμε την όλη προσπάθεια, ούτως ώστε οι ημικρατικοί οργανισμοί να ενισχυθούν, να εκσυγχρονιστούν, παραμένοντας στο δημόσιο δίκαιο, και να μπορούν να είναι ανταγωνιστικοί. Ισχυρό παράδειγμα οι δύο μεγάλοι μας ημικρατικοί οργανισμοί, η CΥΤΑ και η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου που με τις κατάλληλες και σωστές μεταρρυθμίσεις που έχουν γίνει τόσο στην οργανωτική δομή όσο και στην όλη λειτουργία τους αποτελούν διαμάντι για τον τόπο μας και την ίδια ώρα προσφέρουν και στα συνολικά ταμειακά του κράτους.

Αναφορικά με το σύστημα υγείας, «να» στο μονοασφαλιστικό, αλλά την ίδια ώρα να κυνηγήσουμε τα λάθη, τις παραλείψεις, τις στρεβλώσεις. Επιβάλλεται να γίνει ο έλεγχος από τον ΟΑΥ και την ίδια ώρα είναι άμεση ανάγκη η ένταξη τμημάτων επειγόντων περιστατικών των ιδιωτικών νοσηλευτηρίων στο ΓΕΣΥ. Επιπρόσθετα, θα αναφέρω εδώ κάτι που αναφέρθηκε τελευταίως -το γνωρίζουμε επίσημα- η αγορά δύο μεγάλων νοσηλευτηρίων ιδιωτικών του τύπου μας από ξένους χρηματοδοτικούς οργανισμούς. Και τι θα γίνει, όταν τα αγοράσουν όλα; Και τι θα γίνει, αν έρθει κάποια στιγμή αυτός ο ξένος επενδυτικός οίκος και βάλει τους όρους του στην Κυπριακή μας Δημοκρατία;

Όσον αφορά τα μέτρα κοινωνικής πολιτικής τα οποία έχουν παρθεί, αρκετά μέτρα δεν είναι ικανοποιητικά, γιατί εδώ, αγαπητοί συνάδελφοι, δεν είμαστε μόνο, για να ψηφίζουμε κονδύλια. Αυτά τα κονδύλια πάν' στον κυπριακό λαό. Αυτά τα κονδύλια για τους παθόντες, για τους ανέργους, τους ασθενείς του εγγυημένου εισοδήματος και όλα αυτά τότε πάνε στον κυπριακό λαό; Χρειάζεσαι €10 σήμερα και τα παίρνεις μετά από δύο χρόνια; Αυτό είναι κοινωνικό κράτος, επειδή υπάρχει ένα ποσό εκατομμυρίων στον προϋπολογισμό; Καταντήσαμε την κυπριακή κοινωνία να είναι γεμάτη επαίτες και καθημερινά να παίρνουμε όλοι τηλέφωνα, γιατί έχει εννέα μήνες, έχει δεκαπέντε μήνες που είναι η αίτηση. Αισιοδοξώ να γίνουν αλλαγές πολύ σύντομα σε αυτό το θέμα, γιατί οι πολίτες μας βρίσκονται σε τεράστιες δυσκολίες και την ίδια ώρα εξευτελίζονται.

Αναφορικά με την παιδεία και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα σχολεία, τον υπερπληθυσμό, τον κλιματισμό, τα παιδιά με τη μεταναστευτική βιογραφία, που πρέπει να γίνει ένας διαχωρισμός, για να γνωρίσουν την ελληνική γλώσσα και μετά να ενταχθούν στις τάξεις, την επιτακτική ανάγκη δημιουργίας νέων τεχνικών σχολών και όλα αυτά και πολλά άλλα, όπως τον σχολικό εκφοβισμό...

Μα, κύριοι συνάδελφοι, είναι ποτέ δυνατό να έχουμε έναν εκπαιδευτικό ψυχολόγο για κάθε δυόμιση χιλιάδες παιδιά; Δρομολογούνται προσλήψεις, αλλά δε θα είναι ικανοποιητικές, γιατί ο σχολικός εκφοβισμός θα έρθει να μας βρει.

Αναφορικά με διάφορα έργα στην επαρχία Λευκωσίας έχουμε πρωτοστατήσει και θα είμαστε στην πρώτη γραμμή για τον δρόμο Αστρομερίτη-Σολιάς, που εδώ και σαράντα χρόνια αναμενόταν να γίνει. Με επιτυχία καταφέραμε την περασμένη Πέμπτη να προκηρυχθεί ο διαγωνισμός. Δουλεύουμε σκληρά και για τον δρόμο Λευκωσίας-Παλαιχωρίου, αλλά την ίδια ώρα πρέπει, συνάδελφοι, να εγκύψουμε και στο κυκλοφοριακό της Λευκωσίας, γιατί δεν είναι δυνατό, την ίδια ώρα που η πόλη της Λευκωσίας είναι σφιγμένη από αυτοκίνητα, κυκλοφοριακά κομφούζια κάθε πρωί και απόγευμα, οι φίλοι υπουργοί να έρχονται, για να κάνουμε πέντε και έξι υπουργεία στο κέντρο της Λευκωσίας.

Τελειώνοντας, θα ήθελα να ευχαριστήσω όλες τις υπηρεσίες της Βουλής για το τεράστιο έργο που οικοδομούν καθημερινώς, αλλά ιδιαιτέρως τη γραμματεία της επιτροπής Οικονομικών για τη συνεχή συνεργασία και το άριστο έργο που επιτελεί. Και τέλος θα ήθελα να ευχαριστήσω τον κοινοβουλευτικό μου συνεργάτη, αλλά και τους άλλους συνεργάτες της κοινοβουλευτικής μας παράταξης για τη συνεχή προσπάθεια, τη συνεργασία και τη βοήθεια, ώστε να παράξουμε ένα άρτιο κοινοβουλευτικό έργο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστούμε. Ευχαριστούμε πολύ, κύριε Τρυφωνίδη.

ΑΛΕΚΟΣ ΤΡΥΦΩΝΙΔΗΣ:

Τελειώνοντας, θα ήθελα να ευχηθώ καλή χρονιά και δημιουργική για όλους με υγεία και να διαβεβαιώσω όλους και τον κυπριακό λαό ότι η Δημοκρατική Παράταξη-Συνεργασία Δημοκρατικών Δυνάμεων με

εποικοδομητικό και συναινετικό πνεύμα, με συνεχή προσπάθεια θα λειτουργεί στο κοινοβούλιο, αλλά και σε όλο τον κυπριακό λαό, για να παράγει, να συνθέτει, να είναι δημιουργική προς όφελος της κοινωνίας των πολιτών για μια απελευθερωμένη πατρίδα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστούμε πάρα πολύ.

Θα παρακαλέσω πάρα πολύ όσους είναι εκτός της αίθουσας της ολομέλειας, των οποίων τις συνομιλίες ακούμε εντόνως, να ησυχάσουν, να σεβαστούν ότι εδώ συζητείται ο προϋπολογισμός. Υπάρχει χώρος εκτός του συνεδριακού, όποιοι θέλουν να βγουν έξω.

Και ευχαριστώ πολύ τους συναδέλφους που παρακολουθούν προσεκτικά τις ομιλίες των υπόλοιπων συναδέλφων.

Ακολουθεί ο κ. Μυριάνθους για τη δική του ομιλία εκ μέρους της ΕΔΕΚ.

Κύριε Μυριάνθους, έχετε στη διάθεσή σας δεκαεπτά λεπτά. Τα έχουμε προσθέσει, δεκαπέντε και δύο δεκαεπτά, κύριε Σιζόπουλε. Δεκαεπτά έχετε.

ΗΛΙΑΣ ΜΥΡΙΑΝΘΟΥΣ:

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Μέσα από τον ετήσιο προϋπολογισμό η εκάστοτε κυβέρνηση επιδιώκει να εφαρμόσει τη δική της αντίληψη για την ανάπτυξη και την ευημερία των πολιτών. Παρ' όλα αυτά, τα τελευταία δέκα χρόνια, κυρίως μετά την οικονομική και τραπεζική κρίση, που οδήγησαν στην εξαύλωση των αξιογράφων, στο κούρεμα των καταθέσεων, την αύξηση της ανεργίας, τη μείωση των μισθών στον ιδιωτικό τομέα, την απορρύθμιση των εργασιακών σχέσεων κ.ά., οδήγησαν όμως την ίδια στιγμή ένα σημαντικό αριθμό συμπατριωτών μας σε μία τραγικά δύσκολα οικονομική και κοινωνική κατάσταση, η οποία συνεχίζεται. Σημαντικός αριθμός δανείων έχουν γίνει μη εξυπηρετούμενα και οι εκποιήσεις περιουσιών έχουν καταστεί ίσως το μεγαλύτερο κοινωνικό πρόβλημα της τελευταίας δεκαετίας.

Οι παράγοντες που οδήγησαν τους πολίτες σε κατάσταση οικονομικής δυσπραγίας δεν αξιολογήθηκαν ορθολογικά ούτε από την κυβέρνηση Αναστασιάδη-ΔΗΣΥ ούτε δυστυχώς και από άλλα κόμματα της αντιπολίτευσης, όταν τον Σεπτέμβριο του 2014 ψήφισαν τον νόμο για τις εκποιήσεις. Ούτε φυσικά τον Ιούλιο του 2018, όταν κάποια κόμματα κατήργησαν από τους δανειολήπτες το ανθρωπινό δικαίωμα να προσφεύγουν στη δικαιοσύνη, γιατί διαφωνούν με τις υπερχρεώσεις των τραπεζών, ώστε να αναστέλλεται η διαδικασία εκποίησης μέχρι την έκδοση της απόφασης του δικαστηρίου. Και, πέραν τούτου, υιοθέτησαν στο τέλος και την ηλεκτρονική εκποίηση, δίνοντας στις τράπεζες ακόμα ένα όπλο.

Ως ΕΔΕΚ προειδοποιούσαμε για την επερχόμενη τραγωδία και καταψηφίσαμε τον νόμο για τις εκποιήσεις και προσπαθήσαμε να βελτιώσουμε το πλαίσιο αφεργυγυότητας προς όφελος των δανειοληπτών, παρ' όλο που οι προτάσεις μας ποτέ δεν ψηφίστηκαν λόγω παρεμβάσεων των τραπεζών. Τα όσα αναφέρθηκαν πιο πάνω δυστυχώς έθεσαν σε μειονεκτική θέση τους δανειολήπτες και σε πλεονεκτική θέση τους τραπεζίτες, οι οποίοι, αξιοποιώντας αυτά τα όπλα, προχωρούν από το 2018 σε άδικες και αυθαίρετες εκποιήσεις περιουσιών. Σε πολλές περιπτώσεις οι τράπεζες προχωρούν εκβιαστικά σε άρνηση αναδιάρθρωσης δανείων, σε εκποίηση πρώτης κατοικίας, ακόμα και όταν αναμένεται απόφαση του δικαστηρίου για ενδεχόμενες υπερχρεώσεις, σε άρνηση εξόφλησης του δανείου και αποδέσμευσης του ακινήτου, προβάλλοντας διάφορες αυθαίρετες δικαιολογίες. Και όλα αυτά, τη στιγμή που οι πολίτες κουρεύτηκαν, για να καλύψουν τις αυθαιρεσίες των τραπεζιτών και τον ελλιπή έλεγχο των εποπτικών αρχών, για να τις σώσουν.

Αντί για ένδειξη πνεύματος κοινωνικής ευαισθησίας, οι πολίτες βιώνουν την αλαζονεία και την κοινωνική αναληψία των τραπεζών με τη συγκάλυψη της κυβέρνησης. Στην προσπάθειά μας να διορθώσουμε ως ΕΔΕΚ μαζί και με άλλες πολιτικές δυνάμεις αυτές τις νομοθετικές στρεβλώσεις, για να σταματήσουμε τις αυθαιρεσίες των τραπεζών, οι μόνιμες δικαιολογίες που προβάλλονται είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τραπεζών και να μην ευνοούνται οι στρατηγικοί κακοπληρωτές. Στρατηγικοί κακοπληρωτές υπάρχουν σίγουρα και κανένας δε θέλει να τους καλύψει και προέρχονται κυρίως απ' αυτούς που οι τράπεζες έδιναν προνομιακά δάνεια.

Μεγάλος αριθμός όμως πολιτών αδυνατεί να εξυπηρετήσει τα δάνειά του, γιατί απώλεσε τα εισοδήματά του λόγω του σκανδάλου του χρηματιστηρίου, της απορρόφησης των αξιογράφων που οι τράπεζες τους προέτρεπαν να αγοράσουν, αλλά και του κουρέματος των καταθέσεων, της ανεργίας που επακολούθησε και της επιδείνωσης αυτής της κατάστασης με την πανδημία των τελευταίων δύο ετών.

Για όλα αυτά, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν ευθύνονται οι πολίτες. Ευθύνονται οι κυβερνήσεις, οι εποπτικές αρχές και τα κόμματα που ανέχθηκαν και σε πολλές περιπτώσεις υπέθαλψαν αυτά τα φαινόμενα, οδηγώντας την πατρίδα μας στην οικονομική κρίση. Αρκετοί σιωπούν μπροστά στο διατραπεζικό και χρηματοοικονομικό κατεστημένο και δεν τολμούν να συγκρουστούν μαζί του, δεν τολμούν να προωθήσουν

νόμους στη Βουλή που να εξυπηρετούν τους πολίτες και όχι τις τράπεζες. Ως ΕΔΕΚ δε σιωπήσαμε και με ειλικρίνεια καταθέσαμε εισηγήσεις, αλλά και προτάσεις στη Βουλή που θα βελτιώνουν προς όφελος των πολιτών το νομοθετικό πλαίσιο και τις διαδικασίες που πρέπει να ακολουθούνται σε περίπτωση διαφοράς μεταξύ τράπεζας και δανειολήπτη.

Καταθέσαμε πρόταση που αφορά τη διασφάλιση του δικαιώματος του ενυπόθηκου οφειλέτη να προσφύγει στο αρμόδιο δικαστήριο για έκδοση απαγορευτικού διατάγματος για την αναστολή ή παραμερισμό της ειδοποίησης εκποίησης, αμφισβητώντας το ποσό της οφειλής και τη νομιμότητα της σύμβασης ή της υποθήκης. Πρόταση, για να επανέλθει το δικαίωμα δανειοληπτών για την πρόσβαση στη δικαιοσύνη, προκειμένου να αμφισβητήσει το ποσό της οφειλής και να αναγνωριστεί η καταχρηστική συμπεριφορά των τραπεζών. Πρόταση νόμου, ώστε να καθοριστεί πως για σκοπούς εκποίησης μέσω πλειστηριασμού ως αξία ακινήτου θα λαμβάνεται υπόψη η αρχική αξία που έγινε αποδεκτή από το πιστωτικό ίδρυμα κατά τον χρόνο της σύναψης της συμφωνίας. Πρόταση νόμου για τη δημιουργία ειδικού δικαστηρίου, όπως διαμορφώθηκε στη επιτροπή Νομικών τον περασμένο Μάρτη το νομοσχέδιο που κατέθεσε η κυβέρνηση, για να μας δαλεάσει να ψηφίσουμε τον προϋπολογισμό του 2021, αλλά στη συνέχεια φάνηκε ανακόλουθη στις δεσμεύσεις της.

Η ΕΔΕΚ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, καλεί όλους μέσα σε πνεύμα ειλικρίνειας, συνεννόησης και συνεργασίας να προχωρήσουμε άμεσα στην επίλυση αυτού του δράματος που αντιμετωπίζουν χιλιάδες δανειολήπτες και να προστατεύσουμε τους συμπολίτες μας από τις άδικες και αυθαίρετες ενέργειες των τραπεζών, που οδηγούν σε εκποιήσεις περιουσιών που αποκτήθηκαν με κόπο και ιδρώτα δεκαετιών.

Παναγιυρίζουν κάποιοι ότι κατάφεραν να μειώσουν τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Δε μας λένε πώς το έκαναν. Μήπως το έκαναν μέσα από την ανάπτυξη της πραγματικής οικονομίας και την ευημερία των πολιτών; Φυσικά και όχι. Δυστυχώς, αυτό έγινε με το ξεπούλημα περιουσιών στα διάφορα ξένα επενδυτικά ταμεία, αξίας δισεκατομμυρίων που αγοράστηκαν για ευρώ, κάνοντας διάφορες λογιστικές αλχημείες στους ισολογισμούς τους. Και δυστυχώς αυτό και αν είναι τραγικό στον τόπο μας, αφού ακούγεται ότι πίσω από τα ταμεία αυτά βρίσκονται ακόμα και πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα.

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Οι στρεβλώσεις που υπάρχουν στην οικονομία μας είναι πάρα πολλές. Δυστυχώς όμως, δε βλέπουμε να γίνονται εκείνα τα βήματα που θα οδηγούσαν σε διόρθωση αυτών των στρεβλώσεων, οι οποίες λειτουργούν ως τροχοπέδη στην ανάπτυξη και την ευημερία του λαού μας. Η διαφθορά σήμερα αποτελεί τη μεγαλύτερη στρέβλωση και το μεγαλύτερο καρκίνωμα στο σώμα της κυπριακής κοινωνίας. Και δε φτάνουν μόνο οι διαπιστώσεις γι' αυτό, αλλά πρέπει να προχωρήσουμε και σε πράξεις, θεσπίζοντας πολύ αυστηρές ποινές, οι οποίες να λειτουργούν αποτρεπτικά για τον κάθε επιδοχο καταχραστή του δημόσιου πλούτου. Την ίδια στιγμή το πόθεν έσχες θα πρέπει να μπει πάνω σε μια πιο εκσυγχρονιστική και διάφανη βάση για τα δημόσια πρόσωπα, ώστε να μην παρατηρούνται τα τραγελαφικά των σημερινών δηλώσεων πόθεν έσχες κάποιων πολιτικών.

Φυσικά, συνάδελφοι, αν δεν υπάρχει το αίσθημα του πατριωτισμού στον κάθε πολίτη και στον κάθε πολιτικό, η διαφθορά δεν είναι εύκολο να παταχθεί. Η διαφθορά, η διασπάθιση δημόσιου χρήματος, όπως και η φοροδιαφυγή θα πρέπει να αντιμετωπιστούν ποινικά ως πράξη εθνικής προδοσίας, αφού αποστερούν πόρους τόσο από την ανάπτυξη, αλλά ακόμα και για την αμυντική μας θωράκιση. Ως εκ τούτου, εμείς, τα μέλη αυτού του σώματος, οφείλουμε να συνεννοηθούμε, για να αποτρέψουμε όσο το δυνατό καλύτερα τέτοια φαινόμενα.

Δε φέρνει λοιπόν την ευημερία ενός λαού και μιας οικονομίας μόνο ένας εύρωστος και αναπτυξιακός προϋπολογισμός, όπως θέλει να λείη η κάθε κυβέρνηση και να τον χαρακτηρίζει, αλλά όλες εκείνες οι πολιτικές ενέργειες που δημιουργούν στους πολίτες το αίσθημα ότι υπάρχει κράτος δικαίου και αξιοκρατίας, γεγονός που δυστυχώς οι πολίτες σήμερα δεν αισθάνονται, αλλά αντίθετα το κράτος τούς αφήνει έρμαιο στα οποιαδήποτε συμφέροντα.

Κλείνω την παρέμβασή μου, αγαπητοί συνάδελφοι, με αναφορά στα προβλήματα που αντιμετωπίζει η επαρχία Πάφου. Είναι γεγονός ότι μετά από δεκαετίες μελετών, προσφορών και προσφυγών σε αναθεωρητικές αρχές και σε δικαστήρια, επιτέλους έχει υπογραφεί η προσφορά και η ανάθεση του έργου για την κατασκευή της πρώτης φάσης του δρόμου Πάφου-Πόλης Χρυσοχούς μήκους δεκαπεντέμισι χιλιομέτρων. Αναμένω όμως ότι θα ξεκινήσουν άμεσα και οι διαδικασίες για τον σχεδιασμό και την προσφοροδότηση της δεύτερης φάσης του δρόμου, ώστε με την ολοκλήρωση της πρώτης φάσης να ξεκινά ταυτόχρονα και το υπόλοιπο κομμάτι του δρόμου. Σίγουρα, το έργο αυτό αναμένουμε ότι θα ολοκληρωθεί όπως ήταν οι αρχικοί σχεδιασμοί και οι πολιτικές αποφάσεις, για δρόμο δηλαδή τετραπλής κατεύθυνσης, ώστε να έχει πραγματικό οικονομικό και κοινωνικό όφελος τόσο για την περιοχή της Πόλης Χρυσοχούς και την Πάφο όσο και για ολόκληρη την Κύπρο.

Πέραν τούτου, σημαντικό ζήτημα για την επαρχία Πάφου παραμένει η ουσιαστική αναβάθμιση του γενικού νοσοκομείου. Αναβάθμιση τόσο σε ό,τι αφορά τις κτιριακές και μηχανολογικές εγκαταστάσεις, αλλά και σε ό,τι αφορά την ουσιαστική στελέχωση του νοσοκομείου με νέες ειδικότητες ιατρών, αλλά και νοσηλευτικού προσωπικού. Παράλληλα όμως, επιβάλλεται όπως τύχει της απαραίτητης αναβάθμισης και το νοσοκομείο της Πόλης Χρυσοχούς, αφού δυστυχώς υποσχέσεις και πολιτικές δεσμεύσεις από αρκετές κυβερνήσεις και

Υπουργούς Υγείας ακόμα παραμένουν υποσχέσεις. Επιτέλους, θα πρέπει να αντιληφθούν κάποιοι κρατικοί αξιωματούχοι ότι το περιφερειακό νοσοκομείο το οποίο έχει να καλύψει είκοσι πέντε κοινότητες και τον δήμο του κόλπου Πόλης Χρυσοχούς πρέπει να έχει και τον δικό του απαιτούμενο εξοπλισμό και εγκαταστάσεις, όπως και την απαιτούμενη στελέχωση.

Είναι απαράδεκτο κάποιοι στην κυβέρνηση και στον ΟΚΥΠΥ να προσπαθούν να δικαιολογούν τις δαπάνες αναβάθμισης στην υγεία στην περιφέρεια και στις αγροτικές περιοχές, μόνο όταν πετυχαίνουν δείκτες απόδοσης που μόνο σε αστικές και πυκνοκατοικημένες περιοχές πετυχαίνουν. Επιτέλους, πόσες φορές πρέπει να φωνάξουμε, πόσες φορές πρέπει να διαμαρτυρηθούμε, πόσες φορές θα χάσουμε αγαπημένα μας πρόσωπα, γιατί αυτή η πολιτεία δεν αντιμετωπίζει τους κατοίκους που ζουν στην περιφέρεια, που ζουν σε απομακρυσμένες περιοχές, με τον ίδιο τρόπο που αντιμετωπίζονται αυτοί που κατοικούν στα αστικά κέντρα; Το φωνάξουμε κάθε χρόνο, κυρία Πρόεδρε, και ζητούμε από την πολιτεία και την κάθε κυβέρνηση, γιατί όλες οι κυβερνήσεις έχουν ευθύνη γι' αυτή την κατάσταση, να αντιμετωπίζει επιτέλους την περιφέρεια όχι με στατιστικές και δείκτες απόδοσης, αλλά μετρώντας τις ψυχές των ανθρώπων, μετρώντας τον πόνο τους, αναζητώντας σωστή ιατροφαρμακευτική περίθαλψη για τα παιδιά τους, για την ηλικιωμένη τους μάνα και τον πατέρα τους, μετρώντας την ταλαιπωρία τους στο άθλιο περιφερειακό οδικό δίκτυο, μετρώντας την αγωνία τους να κρατηθούν και να επιβιώσουν σε μια παραμελημένη και υποβαθμισμένη περιοχή από την πολιτεία.

Επαναλαμβάνω λοιπόν με αγωνία ακόμα μια χρονιά. Επιτέλους, ας τους αντιμετωπίσει η πολιτεία τους πολίτες της περιφέρειας όπως τους αξίζει και ας τους δώσει τις ίδιες ευκαιρίες και τα ίδια κοινωνικά αγαθά που απολαμβάνουν οι υπόλοιποι πολίτες αυτού του τόπου. Όλοι πηγαίνουν στρατό, όλοι πληρώνουν φόρους, όλοι διεκπεραιώνουν τις υποχρεώσεις τους στην πατρίδα. Δεν μπορεί αυτό το κράτος να διαιωνίζει εδώ και δεκαετίες το πρόβλημα του Ακάμα και να μην μπορεί να δώσει μια δικαίωση στις κοινότητες της Λαόνας και τους κατοίκους της. Αν θέλει το κράτος να κάνει εθνικό πάρκο και να δεσμεύσει την περιουσία των κατοίκων της περιοχής, για να μη γίνει καθόλου ανάπτυξη, τότε να έρθει να εκδώσει ένα κρατικό ομόλογο και να τους αποζημιώσει στις αξίες που ήταν πριν την κήρυξη της λευκής ζώνης. Αν το κράτος δεν μπορεί να το κάνει, τότε να βάλει εισοδο στον Ακάμα όχι 50 σεντ, που λέει ο υπουργός Γεωργίας, αλλά €50 σε όποιον δεν έχει σχέση με την περιοχή, να τα πληρώνει και τα λεφτά να πηγαίνουν στους κατοίκους ως αποζημίωση. Φωνάζουν κάποιοι για την προστασία του Ακάμα και καλά κάνουν. Στο κάτω κάτω κανένας δε θέλει να τον καταστρέψει, αλλά την ίδια στιγμή να καταλάβουν κάποιοι ότι στην περιοχή εδώ και εκατοντάδες χρόνια βρίσκονται ριζωμένοι κάποιοι άνθρωποι που θέλουν να δημιουργήσουν και να επιβιώσουν στη γη που γεννήθηκαν.

Πέραν τούτου, ένα άλλο σημαντικό αίτημα στην επαρχία Πάφου, που εδώ και χρόνια η πολιτεία έχει κλειστά και τα αυτιά και τα μάτια της, είναι η ανέγερση νέας τεχνικής σχολής, αφού τα τελευταία χρόνια σημαντικός αριθμός -πέραν των εκατόν- μαθητών ανά έτος που θέλει να φοιτήσει σε τεχνική σχολή στον δήμο Πάφου δεν μπορεί και απορρίπτεται λόγω υπερπληθυσμού, με αποτέλεσμα να υποχρεώνονται τα παιδιά να ακολουθούν κατευθύνσεις που δεν τους ενδιαφέρουν και ούτε μπορούν να αποδώσουν. Την ίδια στιγμή η Τεχνική Σχολή Πόλης Χρυσοχούς υπολειπόμενη και υποβαθμίζεται. Διερωτώμαι, κύριοι συνάδελφοι, για ποιο λόγο υπάρχει ο επαγγελματικός προσανατολισμός στα σχολεία, όταν η ίδια η πολιτεία δεν μπορεί να δώσει τα βασικά εφόδια εκπαίδευσης στα παιδιά, κυρίως σε θέματα τεχνικής εκπαίδευσης, ενώ η ίδια η αγορά αντιμετωπίζει σημαντικές ελλείψεις εργατικού δυναμικού;

Σίγουρα, τα προβλήματα είναι πάρα πολλά και δεν περιορίζονται μόνο σε αυτά. Δυστυχώς, τα προβλήματα όμως τα λέμε και τα ξαναλέμε και τα ξαναλέμε και απαιτούν υλοποίηση το συντομότερο δυνατό. Ας ελπίσουμε λοιπόν ότι μέσα στο 2022 θα δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για τον σχεδιασμό και την επίλυση τους. Πάνω απ' όλα όμως, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αυτό που προέχει είναι η συνεννόηση μεταξύ μας μέσα σε πνεύμα ειλικρίνειας και ευθύνης για το καλό της πατρίδας και των πολιτών μας.

Καλά Χριστούγεννα, καλή χρονιά, καλή και λεύτερη πατρίδα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστούμε πολύ τον κ. Μυριάνθους.

Σειρά έχει τώρα ο κ. Λίνος Παπαγιάννης εκ μέρους του ΕΛΑΜ.

Κύρια Παπαγιάννη, έχετε στη διάθεσή σας δεκαέξι λεπτά.

ΛΙΝΟΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ:

Κυρίες και κύριοι βουλευτές,

Τις τελευταίες μέρες έχουμε ακούσει βουλευτές του Δημοκρατικού Συναγερμού να θεωρούν ότι οι υπόλοιποι έχουν παρουσιάσει μια μαύρη εικόνα και τους βουλευτές των υπόλοιπων κομμάτων να κατηγορούν τους αντίστοιχους του Συναγερμού ότι τα παρουσιάζουν όλα ρόδινα. Κατά τη δική μας άποψη, ο καθένας από εμάς πρέπει να παρουσιάζει την εικόνα που έχει, με πρώτιστο στόχο να εισακουστεί από την εκτελεστική εξουσία, έτσι ώστε το κάθε πράγμα που διατυπώνεται να ειδωθεί αναλόγως. Το αν η εικόνα είναι ρόδινη ή αν είναι μαύρη δυστυχώς ή ευτυχώς θα το κρίνουν οι πολίτες. Γι' αυτό λοιπόν τα όσα θα πω σήμερα για τα όσα οι συναγωνιστές

μου έχουν αναφέρει έχουν ως μοναδικό σκοπό να βελτιώσουν προβλήματα, προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι συμπατριώτες μας.

Ξεκινώντας, ως βουλευτής Αμμοχώστου δε θα μπορούσα να μην αναφερθώ στα τεράστια προβλήματα που αντιμετωπίζει η επαρχία μου, όπως επίσης στις εξελίξεις στην κατεχόμενη μας πόλη. Η ελεύθερη επαρχία Αμμοχώστου μετά τους χειρισμούς της κυβέρνησης έχει καταντήσει επαρχία δεύτερης κατηγορίας. Η ανεργία, η οικονομική καταστροφή και η κατακόρυφη αύξηση της φτώχειας περιγράφουν την τραγική εικόνα. Σε όλη την Κύπρο οι προσφυγικοί συνοικισμοί βρίσκονται σε άθλια κατάσταση. Οι δικοί μας πρόσφυγες, είτε το θέλουμε είτε όχι, είναι ξεχασμένοι από την πολιτεία.

Όσον αφορά την κατεχόμενη μας πόλη, που όλο και βρίσκεται πιο κοντά στα χέρια της Άγκυρας, η αντίδραση της Κυπριακής Δημοκρατίας ήταν για μία ακόμη φορά κατώτερη των περιστάσεων. Θα έπρεπε να απαιτήσουμε με κάθε τρόπο και μέσο το εμπάργκο όπλων από την Ευρωπαϊκή Ένωση προς την Τουρκία και να προχωρήσουμε στο άμεσο κλείσιμο των οδοφραγμάτων. Επίσης, θα έπρεπε να ζητήσουμε την αποκοπή κάθε χρηματοδότησης της Τουρκίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Για τον φετινό κρατικό προϋπολογισμό θα ήθελα να χρησιμοποιήσω τη φράση ενός συναδέλφου την οποία συμμερίζομαι απόλυτα: «Στον φετινό προϋπολογισμό υπάρχει όντως αρκετό λίπος». Λίπος που παρουσιάζεται σε πολλές υπηρεσίες και υπουργεία, όπως, για παράδειγμα, οι δαπάνες σε λαθρομετανάστες, οι δαπάνες για ακόμα μια χρονιά στις πολλαπλές συντάξεις και σε ειδικά επιδόματα υψηλόβαθμων. Δαπάνες για πολυτελείς διακοπές, που αφορούν τους ελάχιστους σε βάρος της πλειοψηφίας. Σε αυτή λοιπόν την κρίσιμη περίοδο που ζούμε μεγάλη μερίδα των συμπατριωτών μας θα μείνει στο έλεος του Θεού!

Ξεκινώντας πιο συγκεκριμένα με τα προβλήματα του εργασιακού τομέα, θα αναφέρω πρώτο το φετινό παράδειγμα, που εκατοντάδες συμπατριωτών μας έχουν υποστεί και θα υποστούν στη συνέχεια. Αυτό αφορά τη μέθοδο καταβολής του ανεργιακού επιδόματος. Η μέθοδος που ακολουθείται από το αρμόδιο υπουργείο με την ενημέρωση του κόσμου μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου για την υπογραφή που πρέπει να βάλει, ώστε να αποκτήσει το ανεργιακό του επίδομα, είναι στην πλειοψηφία της προβληματική. Κόσμος που μπορεί να μη δει την αλληλογραφία του για κάποιες μέρες ή ακόμα χειρότερα το mail που περιμένει να μη φτάσει ποτέ κοντά του ή και, αν φτάσει, να βρίσκεται στην ανεπιθύμητη αλληλογραφία, τότε θα βρει τον ίδιο ως τον υπαίτιο αυτού του λάθους. Άνθρωποι δηλαδή που περιμένουν για μήνες αυτό το εισόδημα να χάνουν ένα σημαντικό μέρος του και η απάντηση του υπουργείου να είναι ότι η ευθύνη βαραίνει τον δικαιούχο.

Ακόμα ένα πρόβλημα που παρουσιάζεται στον τομέα της κρατικής στήριξης, των επιχειρήσεων και των εργαζομένων είναι η τεράστια αδικία με τις επιχειρήσεις που δεν έχουν επαναλειτουργήσει τα τελευταία δύο χρόνια και αυτές επίσης παραμένουν στο έλεος του Θεού! Δεν έχουν λάβει για μήνες την οποιαδήποτε κρατική στήριξη και, παρ' όλες τις προσπάθειες, ακόμα δε βρήκαμε ανταπόκριση.

Όσον αφορά γενικότερα το ανεργιακό επίδομα, η δική μας άποψη είναι ότι όσες χιλιάδες των συμπατριωτών μας δε συμπεριλαμβάνονται στο τελευταίο κρατικό νομοσχέδιο πρέπει να συμπεριληφθούν, καθώς δεν έχουν άλλα εισοδήματα αυτοί οι άνθρωποι.

Για τα όσα θεωρούμε δε ότι θα έπρεπε το κράτος να καλύψει, το ρευστό υπάρχει· αυτό που δεν υπάρχει είναι η πολιτική βούληση. Να βλέπεις συμπατριώτες μας να λαμβάνουν συντάξεις των €500 και κάποιους άλλους να λαμβάνουν δύο, τρεις, ακόμα και τέσσερις συντάξεις πολλών χιλιάδων ευρώ. Να περιμένει ο Κύπριος αιτητής οποιουδήποτε επιδόματος τόσους μήνες για να το πάρει, αν ποτέ το πάρει, ενώ οι αιτητές ασύλου να πληρώνονται τόσο γρήγορα. Την ώρα που ο Κύπριος φορολογούμενος πληρώνει για να έχει την ιατροφαρμακευτική του περίθαλψη, ο κάθε Τουρκοκύπριος ή ο κάθε μετανάστης -ως επί το πλείστον- δικαιούται δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Την ώρα που ο Έλληνας Κύπριος μαθητής πληρώνει τα διδάκτρα του, ο Τουρκοκύπριος μαθητής έχει δωρεάν παιδεία εν τη σοφία μάλιστα, εκτός της κυβέρνησης, και της Βουλής.

Στον συνταξιοδοτικό τομέα υπάρχουν βέβαια και πολλές άλλες αδικίες. Αναμέναμε ακόμα την εφαρμογή της κατώτατης σύνταξης για όλους τους χαμηλοσυνταξιούχους. Αυτή ήταν μια δέσμευση που δεν έχει τηρηθεί. Αναμένουμε επίσης την αύξηση του ορίου συνταξιοδότησης για τους αξιωματούχους, έτσι ώστε να υπάρξει κοινωνική δικαιοσύνη. Περιμένουμε επίσης την επανεξέταση του όλου ζητήματος με τη γήρανση του πληθυσμού, καθώς αυτό επηρεάζει έμμεσα και το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Όταν επιτέλους γίνει αυτή η μελέτη, πρέπει να γίνει και μια αναδιάρθρωση του όλου σχεδιασμού. Εκεί έξω πολλοί χαμηλοσυνταξιούχοι αναμένουν τότε θα αποκοπεί το πέναλτι του 12%. Είναι μια κοινωνική ανάγκη και πρέπει επιτέλους να διορθωθεί. Να θυμίσω ότι εδώ και κάποια χρόνια υπάρχει πρόταση στη Βουλή για τα βαριά και ανθυγιεινά επαγγέλματα. Η πρόταση του ΕΛΑΜ τονίζει την ανάγκη συνταξιοδότησης αυτών των ανθρώπων στα πενήντα οκτώ έτη. Είναι κάτι που συμβαίνει σχεδόν σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες, αλλά η χώρα μας ακόμα δεν το έχει υιοθετήσει.

Όσον αφορά τον κλάδο της γεωργίας και της κτηνοτροφίας, θα προσπαθήσω να αποτυπώσω εν τάχει την εικόνα όπως έχει. Τρομερά αυξημένες τιμές στις πρώτες ύλες, δυσκολίες στην παραγωγή και ελλιπή στήριξη από το κράτος. Σε όλα αυτά έρχεται να προστεθεί ένα πρόβλημα που τα τελευταία χρόνια κατάντησε μάλιστα. Αναφέρονται στους ξένους εργάτες που έρχονται μόνιμα στην Κύπρο για εργασιακούς σκοπούς, στη συνέχεια εγκαταλείπουν την εργασία τους και μετά αιτούνται ασύλου. Αυτοί οι άνθρωποι μετά την αίτησή τους παραμένουν στη Δημοκρατία, που εν πάση περιπτώσει τους έχει εκδώσει βίζα για να βρίσκονται στη χώρα και ταυτόχρονα

λαμβάνουν επιδόματα. Στις πλείστες περιπτώσεις αυτοί οι άνθρωποι δουλεύουν παράνομα. Κανένας έλεγχος, καμία αποτελεσματική πολιτική. Όσο αυτό συμβαίνει, οι συμπατριώτες μας που έχουν δαπανήσει κάποιες χιλιάδες ευρώ, για να τους φέρουν, παραμένουν χωρίς εργατικά χέρια και η παραγωγή γίνεται ακόμα πιο δύσκολη.

Πέρα από αυτό όμως, υπάρχει ακόμα ένα τεράστιο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν τόσο οι γεωργοί όσο και οι κτηνοτρόφοι και γενικότερα όλος ο πρωτογενής τομέας. Αυτό το πρόβλημα είναι η αθέμιτη πρακτική που εφαρμόζεται μέσω του εμπορίου των κατεχομένων. Είναι μια πληγή στην ημικατεχόμενη μας πατρίδα, γι' αυτό και πρέπει άμεσα να επανεξεταστεί ο Κανονισμός της Πράσινης Γραμμής. Το κράτος παραμένει θεατής και ο πρωτογενής τομέας παραγωγής δέχεται αλλεπάλληλα χτυπήματα.

Περνώντας στον τομέα της υγείας, υπάρχουν αρκετές δυσκολίες και μεγάλα προβλήματα. Τα δημόσια νοσηλευτήρια έχουν αναλάβει το βάρος διαχείρισης της υγειονομικής κρίσης και μαζί όλα τα επείγοντα περιστατικά. Πρέπει επιτέλους να υπάρξει και η στήριξη από τα ιδιωτικά νοσηλευτήρια. Χρειάζεται επίσης η άμεση στήριξη του ιατρικού, του νοσηλευτικού και του παραϊατρικού προσωπικού. Τα όσα έγιναν στην Πάφο, για παράδειγμα, είναι απαράδεκτα, όπως επίσης είναι αδιανόητο μια ολόκληρη επαρχία για σχεδόν ενάμιση χρόνο να μην έχει Γενικό Νοσοκομείο! Αναφέρομαι στην ελεύθερη επαρχία Αμμοχώστου, όπου για αρκετούς μήνες το νοσοκομείο μας υπολειτουργεί. Αναγκάζουμε οικογένειες που αντιμετωπίζουν πρόβλημα με τα παιδιά τους να μεταβαίνουν σε μια άλλη επαρχία καθημερινά, για να δεχτούν την οποιαδήποτε περίθαλψη. Όσον αφορά γενικότερα το ΓΕΣΥ, η θέση μας είναι πάγια και είναι θέση αρχής: Το ΓΕΣΥ πρέπει να διασφαλιστεί με κάθε τρόπο.

Ένας άλλος πολύ σημαντικός τομέας, που κανονικά θα έπρεπε να είναι προμετωπίδα για όλους, είναι ο τομέας του δημογραφικού. Αν θέλουμε να αποφύγουμε την τραγική εξέλιξη των πραγμάτων, τότε πρέπει να ενεργήσουμε συλλογικά, άμεσα. Ο δείκτης γεννήσεων, η γήρανση του πληθυσμού και η μετανάστευση καθορίζουν τη δημογραφία μιας χώρας. Στη χώρα μας λοιπόν ο δείκτης γεννήσεων βρίσκεται μόλις στο 1,3, οι μετανάστες και δη οι αιτητές ασύλου έχουν ξεπεράσει το 4% του πληθυσμού, χωρίς να υπολογίζεται ο αριθμός των παράνομων μεταναστών. Με παραδοχή των αρμόδιων υπουργών αυτοί οι άνθρωποι είναι ακόμα μερικές δεκάδες χιλιάδες. Η δε γήρανση του πληθυσμού έχει φτάσει στο υψηλότερο σημείο που ήταν ποτέ.

Έχοντας υπόψη αυτά τα δεδομένα, έχουμε προβεί ως επιτροπή για την αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος σε μια σειρά συνεδριάσεων, όπου εξετάσαμε το πρόβλημα εις βάθος. Το επόμενο διάστημα θα αποστείλουμε στην κυβέρνηση και το Υπουργικό Συμβούλιο ένα υπόμνημα, έτσι ώστε να πιέσουμε προς πάσα κατεύθυνση, για να ληφθούν άμεσα ουσιαστικά μέτρα. Αν η κυβέρνηση δεν πάρει τα κατάλληλα μέτρα, τότε με μαθηματική ακρίβεια οι Έλληνες της Κύπρου θα αποτελούμε τη μειοψηφία στην ίδια μας την πατρίδα!

Και, επειδή η παραλογία έχει και άλλες προεκτάσεις, θα αναφερθώ σε ένα πολύ σημαντικό ζήτημα, στον υποχρεωτικό εμβολιασμό. Μετά την τρομοκρατία και την τρομολαγνία που μεταφέρεται στον κόσμο, η λύση που προτείνουν οι αρμόδιοι είναι ο εμβολιασμός με αντιδημοκρατικά μέτρα σε ανήλικους, νεαρούς και υγιείς ανθρώπους. Επίσης, έχει γίνει υποχρεωτική η χρήση μάσκας σε μωρά από έξι χρονών, για να μπορούν να βρίσκονται στο δημοτικό.

Δυστυχώς, η παραλογία δε σταματά εδώ. Οι πολίτες βιώνουν έναν πρωτόγνωρο διαχωρισμό, που είναι τουλάχιστον ρατσιστικός. Ευτυχώς, η απάντηση έρχεται από τους ίδιους τους πολίτες. Δεκάδες επιχειρήσεις τις τελευταίες τρεις μέρες ανά το παγκύπριο ανακοίνωσαν ήδη την άρνησή τους για διαχωρισμό των πολιτών και δείχνουν έμπρακτα με αυτό τον τρόπο την αλληλεγγύη τους. Δηλώνουμε ξανά ότι ως ΕΛΑΜ η θέση μας είναι η εξής: «Όχι στον υποχρεωτικό εμβολιασμό. Όχι στην υποχρεωτική μάσκα στα μωρά. Όχι γενικότερα σε κάθε εξαναγκασμό!». Πρέπει λοιπόν οι κυβερνώντες να αντιληφθούν ότι είτε το θέλουν είτε όχι αυτά τα μέτρα θυμίζουν άλλες εποχές, που είναι τουλάχιστον σκοτεινές.

Ένα άλλο πολύ σημαντικό ζήτημα για το ΕΛΑΜ είναι αυτό των αιτητών ασύλου. Αναφέρω ενώπιον όλων σας κάποια γεγονότα που έχουν λάβει χώρα την τελευταία βδομάδα. Ευτυχώς, υπάρχει αστυνομική ανταπόκριση και για τις τρεις περιπτώσεις που θα αναφέρω. Μόλις χθες στη δυτική Λευκωσία δύο αιτητές ασύλου αφρικανικής καταγωγής έτρεχαν νεαρό κοριτσάκι του δημοτικού και υπήρχαν σαφείς υπόνοιες ότι θα ακολουθούσε απαγωγή. Η αστυνομία έχει προβεί στη σύλληψη αυτών των ανθρώπων και αναμένουμε την εξέλιξη της υπόθεσης. Πριν από δύο μέρες στη Λάρνακα άλλοι δύο αιτητές ασύλου αφρικανικής καταγωγής κτύπησαν και στη συνέχεια έκλεψαν ηλικιωμένο συμπατριώτη μας. Πριν από τέσσερις μέρες στην Αγία Νάπτα ομάδα πέντε αιτητών ασύλου από τη Συρία κτύπησε δύο άλλους αιτητές ασύλου άλλης εθνικότητας και δυστυχώς και οι δύο έχουν τραυματιστεί. Άραγε αυτά είναι αφηγήματα της φαντασίας μας ή τελικά δεν είμαστε τόσο ακραίοι και απλώς είμαστεπραγματιστές;

Κλείνοντας την ομιλία μου, θα ήθελα να αναφερθώ στο ΑΚΕΛ. Τις τελευταίες ημέρες το ΑΚΕΛ επιδίδεται για ακόμη μια φορά σε μια επίθεση προς το κίνημά μας με ανυπόστατους χαρακτηρισμούς. Δε θα μπορούσαμε άλλωστε να περιμένουμε κάτι διαφορετικό από το κόμμα του οποίου τα στελέχη γαλουχούνται από μωρά στις κομματικές κατασκηνώσεις των Περβολιών, από το κόμμα που μετέτρεψε την προπαγάνδα σε επιστήμη. Το κόμμα που μέχρι και σήμερα έχει στην Εζεκία Παπαϊωάννου φωτογραφίες παρανοϊκών δικτατόρων που αιματοκύλησαν την ανθρωπότητα. Το κόμμα που εμπλέκεται σε όλα τα σύγχρονα σκάνδαλα. Από τη

Δρομολαξιά, τη Focus μέχρι και τον συνεργατισμό, που παρεμπιπτόντως χθες και οι δέκα που βρίσκονταν ενώπιον δικαστηρίου αθώωθηκαν. Το κόμμα που οι πολίτες σε κάθε εκλογική διαδικασία καταδικάζουν σε πολιτικό αφανισμό.

Προβληματιστείτε λοιπόν, σύντροφοι του ΑΚΕΛ. Το πρόβλημά σας δε θα έπρεπε να είναι ούτε το ΕΛΑΜ ούτε και ο Γρίβας, γιατί, ενώ είσαστε το πρώτο κόμμα της αντιπολίτευσης εδώ και εννέα χρόνια, συνεχίζεται ο κατήφορος. Και, είτε το θέλετε είτε όχι, η αλήθεια δεν παραγράφεται. Η πραγματικότητα λοιπόν είναι ότι τόσο εσείς όσο και όλοι εμείς οφείλουμε τις καρέκλες και τα αξιώματά μας στον ένδοξο αγώνα των παλικαριών του Διγενή και της θρυλικής ΕΟΚΑ.

Εύχομαι η γέννηση του Θεανθρώπου να φέρει καλύτερες μέρες στον τόπο μας!

Καλά Χριστούγεννα και χρόνια πολλά στους Έλληνες της Κύπρου και λευτεριά στις σκλάβες πατρίδες!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Παπαγιάννη.

Ακολουθεί η κ. Χριστιάνα Ερωτοκρίτου από το Δημοκρατικό Κόμμα για τον χρόνο των... Έχετε είκοσι ένα λεπτά στη διάθεσή σας, κυρία Ερωτοκρίτου.

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ:

Κυρία Πρόεδρε της Βουλής των Αντιπροσώπων,

Κύριε υπουργέ,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Το 2021 ήταν μια δύσκολη χρονιά, εφόσον ο κορωνοϊός δοκίμασε και συνεχίζει να δοκιμάζει τις αντοχές, αλλά και την υπομονή του κυπριακού λαού. Και δε θα μπορούσα από αυτό εδώ το βήμα παρά να ευχαριστήσω από καρδιάς το ιατρικό και παραϊατρικό προσωπικό των δημοσίων νοσηλευτηρίων μας, που για δεύτερη συνεχή χρονιά μέσα σε αντίξοες συνθήκες παλεύει και καταθέτει την ψυχή του καθημερινά, για να μας κρατήσει όλους εμάς ζωντανούς. Τους ευχαριστούμε και τους ευγνωμονούμε!

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Βρισκόμαστε ξανά μπροστά σε έναν ετήσιο κρατικό προϋπολογισμό εν μέσω πανδημίας, με επαναλαμβανόμενους αριθμούς και ποσοστά που αποδεικνύουν τη συνέχιση της ύπαρξης των διαρθρωτικών προβλημάτων της κυπριακής οικονομίας και την απροθυμία ή την ανικανότητα των κυβερνήσεων να ενασχοληθούν με αυτά και να τα λύσουν. Η κυπριακή οικονομία ταλανίζεται από τα ίδια προβλήματα, όπως και τα προηγούμενα χρόνια. Εάν διαβάσετε τις εκθέσεις της επιτροπής Οικονομικών από το 2013 και μετά θα δείτε ακριβώς την ίδια περιγραφή. Υψηλό ιδιωτικό και δημόσιο χρέος, υψηλό ποσοστό μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων (NPL), ξεπερασμένο μοντέλο οικονομίας, γραφειοκρατία και μια κρατική μηχανή που με πεταλαιωμένα συστήματα και εργαλεία πασκίζει να εξυπηρετήσει τις σύγχρονες ανάγκες της κοινωνίας και της οικονομίας.

Το δημόσιο χρέος βρίσκεται στο τέλος του 2021 στο 107%. Όσο και αν κάποιος καυχιούνται ότι μειώθηκε σε σχέση με πέρσι, μία είναι η αλήθεια: Το δημόσιο χρέος εκτοξεύθηκε κατά έξι σχεδόν ποσοστιαίες μονάδες το 2018 συνεπεία της κατάρρευσης του συνεργατισμού. Και μετά από έναν χρόνο μας βρήκε η πανδημία. Και βρέθηκε η Κυπριακή Δημοκρατία με πολύ μικρά περιθώρια, ακριβώς επειδή κουβαλούσε στους ώμους της τους λογαριασμούς των πάρτι των «χρυσών» παιδιών του συνεργατισμού που διόρισε η κυβέρνηση του Δημοκρατικού Συναγερμού. Φανταστείτε μόνο, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εάν η πανδημία μάς έβρισκε με δημόσιο χρέος 90%, αντί 100% όπως «κατόρθωσαν» οι κυβερνήσεις, πόσο περισσότερο και πόσο καλύτερα θα μπορούσαμε να στηρίξουμε την οικονομία και τους εργαζομένους.

Σε αυτό το σημείο δεν μπορώ παρά να αναφερθώ στην ομιλία του Προέδρου του Δημοκρατικού Συναγερμού από αυτό εδώ το βήμα που επιμένει να συγκρίνει την παρούσα κυβέρνηση με την προηγούμενη. Γιατί μόνο έτσι φαντάζει καλύτερη. Δεν τολμά όμως να τη συγκρίνει με τη διακυβέρνηση του ΔΗΚΟ. Και, επειδή οι αριθμοί είναι αμείλικτοι, μπορεί το 104% του δημοσίου χρέους που παραλάβατε το 2013 να συγκρίνεται κάπως ευνοϊκά με το 100% του 2018 μετά από κουρέματα και ξεπουλήματα, αλλά με το 45% που παραδώσαμε το 2008 επί διακυβέρνησης Δημοκρατικού Κόμματος χωριά. Μπορεί να συγκρίνεται ευνοϊκά η ανεργία στο 7,5% σήμερα από το 14% του 2013, αλλά μπροστά στο 3,7% ανεργίας το 2008 επί διακυβέρνησης Δημοκρατικού Κόμματος χωριά. Μπορεί να συγκρίνεται ευνοϊκά η επενδυτική βαθμίδα σήμερα, που είναι μόλις μία βαθμίδα πάνω από τα σκουπίδια, μετά από κουρέματα και ξεπουλήματα από αυτά που παραλάβατε το 2013, αλλά μπροστά στο triple-A rating της Κύπρου που παραδώσαμε το 2008 χωριά.

Η αλήθεια είναι, κύριε Νεοφύτου, ότι έναν χρόνο πριν από τις προεδρικές εκλογές η πολιτική πόλωση σας βολεύει, σας εξυπηρετεί και σας συμφέρει. Και μπορείτε μόνο να την πετύχετε με ομιλίες όπως και η προχθεσινή. Δε βολεύει όμως την Κύπρο. Δε βολεύει τη μεγάλη μερίδα του κυπριακού λαού. Η αλήθεια είναι, αγαπητοί συνάδελφοι του Δημοκρατικού Συναγερμού, ότι αυτό που έχετε καταφέρει είναι να ρεζιλιώσετε τον τόπο διεθνώς,

διαλύοντας την αξιοπιστία του και, άρα, αποτρέποντας τους σωστούς επενδυτές, εγχώριους και ντόπιους, για τους οποίους κατά τα άλλα κόπτεστε, από του να επενδύσουν στην Κύπρο. Η αλήθεια είναι, αγαπητοί συνάδελφοι του Δημοκρατικού Συναγερμού, ότι δεν ενδιαφέρεστε ούτε για τον ιδιωτικό ούτε για τον δημόσιο τομέα ούτε για τους πολλούς ούτε για την πλειοψηφία ούτε για τη μεσαία τάξη ούτε για τους φτωχούς. Ενδιαφέρεστε μόνο για μια μικρή ομάδα εκλεκτών.

Είναι πρόκληση, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, για ολόκληρο τον κυπριακό λαό να διαβάξει στον ημερήσιο τύπο ότι μεθοδεύονται εν μέσω πανδημίας αγορές πολυτελών και πανάκριβων κτιρίων δεκάδων εκατομμυρίων ευρώ, ενώ την ίδια στιγμή να λέτε στον κυπριακό λαό ότι πέντε εκατομμύρια τον μήνα για τη μείωση του ΦΠΑ στο ρεύμα είναι δυσβάσταχτο για το κρατικό κομπόδεμα.

Αυτή είναι η διαφορά μας με εσάς. Εμάς μας ενδιαφέρουν εν μέσω πανδημίας, ναι, τα €20 και τα €30 τον μήνα που ειρωνεύεστε, κύριοι, στους λογαριασμούς της ΑΗΚ και στην τσέπη του κόσμου. Εσάς σας ενδιαφέρουν τα deals των εκατομμυρίων. Εμάς μας ενδιαφέρει η γρήγορη, η πρακτική και η σωστή λύση των προβλημάτων του τόπου.

Εδώ και χρόνια εισηγούμαστε ότι μεγάλο μέρος των προβλημάτων της δικαιοσύνης είναι οι υποδομές. Δημιουργήστε αίθουσες δικαστηρίων, ακόμα και προσωρινές, εκπαιδέυστε το προσωπικό, φέρτε στενοτυπίστριες, εγκαταστήστε σύγχρονα computers. Αυτά που το Δημοκρατικό Κόμμα σας έλεγε εδώ και χρόνια και τα αγνοούσατε σας τα είπε η Επιτροπή της Βενετίας με επιστολή της με ημερομηνία 13 Δεκεμβρίου 2021, πριν από μόλις τέσσερις μέρες. Παράγραφος 62: «Είναι προφανές ότι τα μεταρρυθμιστικά νομοσχέδια από μόνα τους δε θα λύσουν το πρόβλημα και σημαντικά επιπρόσθετα μέτρα απαιτούνται. Για τη σωστή λειτουργία της δικαιοσύνης σε μια σύγχρονη κοινωνία είναι απαραίτητο να αγκαλιαστεί η χρήση της τεχνολογίας και να επενδυθούν πόροι σε υποστηρικτικό προσωπικό και στην εκπαίδευσή τους». Αυτά τα έλεγε η Επιτροπή της Βενετίας. Πολύ πριν βεβαίως... εδώ και χρόνια τα λέει, τα επαναλαμβάνει το Δημοκρατικό Κόμμα. Αυτό το απλό, το προφανές, το αυταπόδεικτο, αυτό σας λέγαμε όλα αυτά τα χρόνια, σας το επαναλαμβάνει η Επιτροπή της Βενετίας.

Αυτή είναι η διαφορά μας με εσάς. Εμείς γνωρίζουμε τα πραγματικά προβλήματα της δικαιοσύνης, γιατί είμαστε ανάμεσα στους λειτουργούς της δικαιοσύνης καθημερινά, βλέπουμε, ακούμε, κατανοούμε και εισηγούμαστε. Εσείς αναλώνετε σε μελέτες, θεωρίες, ξανά μελέτες εγχώριες και ξένες, συμβούλους, επιτροπές, παραεπιτροπές και έναν καταϊγισμό δηλώσεων. Αλλά να λύσετε κάποια μικρά και μεγάλα πρακτικά προβλήματα είναι αδιανόητο για εσάς.

Εμείς, κυρία Πρόεδρε, παραμένουμε πιστοί στη δική μας ιδεολογία, τη δική μας φιλοσοφία, βάσει της οποίας, όταν εφαρμόστηκε, ευημερούσαν όλες οι ομάδες του πληθυσμού. Κάποιοι θέλουν να πείσουν την κοινωνία ότι δύο είναι οι επιλογές: Είτε θα ξοδεύουμε αλόγιστα σε μια διαστρεβλωμένη έννοια του κοινωνικού κράτους είτε θα πηγαίνουμε από κουρέματα σε ξεπουλήματα με την επίφαση της σύγχρονης οικονομίας. Δεν περνά δυστυχώς από το μυαλό των κυβερνώντων ότι είναι πιθανό και δυνατό να έχουμε μια ισοζυγισμένη, εξορθολογισμένη οικονομική πολιτική που να είναι κοινωνικά ευαίσθητη και ταυτόχρονα δημοσιονομικά υπεύθυνη. Δεν περνά από το μυαλό των κυβερνώντων ότι οι επικρατούσες αξίες πρέπει να είναι πραγματικά αυτές της αριστείας και της αξιοκρατίας, ότι η πρόσβαση στις ευκαιρίες πρέπει να παρέχεται στους πολλούς και όχι στους λίγους. Αυτή είναι η δική μας φιλοσοφία, κυρία Πρόεδρε, με την οποία, τον καιρό που εφαρμόστηκε, ο τόπος και ο λαός μας είδε πολλαπλάσια οφέλη.

Ακόμα και αυτό το ΓΕΣΥ, το οποίο είναι ευλογία για τον τόπο, για το οποίο έβαλε πλάτη ολόκληρη η αντιπολίτευση, γονάτισε σήμερα κάτω από το βάρος της κακοδιαχείρισης και της απραξίας, με την αυτονόμηση των δημοσίων νοσηλευτηρίων να έχει παραπεμφθεί στις ελληνικές καλένδες. Με τον ΟΑΥ να πληρώνει τα ιδιωτικά νοσηλευτήρια χωρίς κανονισμούς, με διαφορετικές χρεώσεις για τις ίδιες υπηρεσίες, με κανέναν δυστυχώς να ασχολείται με την εποπτεία και τον έλεγχο των πληρωμών.

Η Κύπρος γονατίζει σήμερα κάτω από το βάρος του μεταναστευτικού. Η απάθεια των τελευταίων ετών δημιούργησε ένα βουνό από ανθρώπινες ψυχές. Πόσες φορές να απευθύνουμε εκκλήσεις σε διαδοχικούς υπουργούς ότι πρέπει να συνάψει η Κυπριακή Δημοκρατία συμφωνίες επανεισδοχής με τα κράτη από όπου η πλειοψηφία τους προέρχεται. Σε τι εξυπηρετεί αλήθεια ακόμα και η γρηγορότερη εξέταση των αιτήσεων, εάν δεν υπάρχει το πλαίσιο για να επιστραφούν πίσω στις χώρες τους αυτοί που έχουν απορριφθεί;

Η Κύπρος, κυρία Πρόεδρε, εξακολουθεί σήμερα να αντιμετωπίζεται καχύποπτα, να βρίσκεται στα τάρταρα της απαξίωσης διεθνώς, με τη χώρα μας να φιγουράρει σε κάθε λογής papers.

Εμείς ως Δημοκρατικό Κόμμα θέλουμε να είμαστε περήφανοι για τη χώρα μας και οι στόχοι μας -από τη θέση της αντιπολίτευσης- είναι να διεκδικούμε και να πετυχαίνουμε για τον τόπο και τον λαό μας. Τα μέτρα που το ΔΗΚΟ απαίτησε τα έχει απαριθμήσει και επεξηγήσει ο πρόεδρος του κόμματος στην ομιλία του και δε θα επεκταθώ σε αυτά. Θα περιοριστώ μόνο στο να πω ότι σε αυτά αντανακλώνται οι θέσεις του Δημοκρατικού Κόμματος, που ιεραρχεί ως προτεραιότητά του τη διευκόλυνση των νέων ζευγαριών να δημιουργήσουν δική τους οικογένεια, τη θέση του Δημοκρατικού Κόμματος για την ενίσχυση της στέγασης του προσφυγικού μας κόσμου, τη θέση του Δημοκρατικού Κόμματος για την ενίσχυση και εξάπλωση της πράσινης ενέργειας, αλλά και της

ισχυρής θέσης του Δημοκρατικού Κόμματος για την ελάχιστη αναγνώριση που οφείλει αυτή η πολιτεία στους αντιστασιακούς, στους αγώνες των οποίων οφείλουμε σήμερα την επιβίωση της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Το μεγαλύτερο πρόβλημα όμως της Κύπρου είναι το εθνικό μας θέμα. Σε ένα φυσιολογικό κράτος η συζήτηση των προϋπολογισμών περιορίζεται στις οικονομικές προοπτικές του τόπου. Όμως, η Κυπριακή Δημοκρατία ακόμα δυστυχώς υποφέρει από την τουρκική εισβολή και τη συνεχιζόμενη κατοχή, γι' αυτό τέτοιος περιορισμός δε νοείται.

Μετά την κατάρρευση των συνομιλιών στο Κραν Μοντανά η ελληνοκυπριακή πλευρά φαίνεται να βρίσκεται σε μια διαρκή ψυχρολουσία. Φαίνεται ότι τώρα ανακαλύψαμε ότι η Τουρκία είναι αδιάλλακτη. Φαίνεται ότι τώρα ανακαλύψαμε ότι η Τουρκία ουδέποτε είχε διάθεση να υποχωρήσει στα θέματα της ασφάλειας, των εγγυήσεων και των στρατευμάτων. Γι' αυτό τον λόγο ακριβώς δεν ήθελε να συζητά το θέμα της ασφάλειας, των εγγυήσεων και των στρατευμάτων στα πλαίσια των διαπραγματεύσεων. Γι' αυτό επέμενε στη συζήτηση των εσωτερικών πτυχών, γι' αυτό είχε ριγάρει το γήπεδο, για να παιχτεί το παιχνίδι των διαπραγματεύσεων με τους δικούς της όρους και τη διαδικασία που εξυπηρετούσε τους στόχους της.

Θα ρωτήσουν κάποιοι: «Καλά, αν συζητούσαμε το 2013 ή το 2014, θα ήταν διαφορετική η Τουρκία στις θέσεις της στην εξωτερική πτυχή;». Φυσικά και όχι! Όμως, σε μια τέτοια περίπτωση δε θα είχε προβεί και φορτωθεί σε υποχωρήσεις η δική μας πλευρά στην εσωτερική πτυχή. Δε θα είχε δημιουργηθεί, όπως δημιουργήθηκε, η λανθασμένη εντύπωση στον διεθνή παράγοντα ότι είμαστε στο παρά πέντε της λύσης του Κυπριακού, με αποτέλεσμα μετά τις υποχωρήσεις μας, που είναι πλέον καταγεγραμμένες και σφραγισμένες, μετά που δώσαμε την εντύπωση ότι βρισκόμαστε στο παρά πέντε της λύσης και έμεναν μόνο μικρές λεπτομέρειες, να έρθει το κρύο ντους. Η Τουρκία είναι αδιάλλακτη στην εξωτερική πτυχή. Ωσάν να ανακάλυψαν τον τροχό! Εν τω μεταξύ όμως, ο χρόνος παρήλθε, οι υποχωρήσεις κατεγράφησαν, η Τουρκία πήρε τα οικονομικά λάφυρα από την Ευρωπαϊκή Ένωση με τη δική μας συναίνεση, για να μη χαλάσει το καλό κλίμα στις διαπραγματεύσεις, το ενεργειακό μας πρόγραμμα πάγωσε και μας φορτώθηκαν και οι ευθύνες για την κατάρρευση των συνομιλιών.

Σήμερα, κυρία Πρόεδρε, μετά από δέκα σχεδόν χρόνια διακυβέρνησης Νίκου Αναστασιάδη-Δημοκρατικού Συναγερμού, βρισκόμαστε πιο μακριά από όσο βρεθήκαμε ποτέ από τη λύση της διζωνικής δικαιοδικής ομοσπονδίας. Και καταφέραμε το ακατόρθωτο: Να έχουμε υποχωρήσει, να έχουμε συμβιβαστεί πέραν των κόκκινων γραμμών μας, η Τουρκία να παραμένει αδιάλλακτη και να μας φορτώνεται και η ευθύνη. Χρειάζεται πραγματικά μεγάλο ταλέντο, για να επιτευχθεί κάτι τέτοιο. Πρέπει η Κυπριακή Δημοκρατία να ανακτήσει το απολεσθέν ηθικό πλεονέκτημα στα μάτια της διεθνούς κοινότητας, που δεν το έχασε ποτέ, παρά μόνο σήμερα, ούτε καν μετά την απόρριψη του Σχεδίου Ανάν, όταν ντόπιοι και ξένοι την υπέσκαπταν και την πολεμούσαν με μανία.

Εμείς, κυρία Πρόεδρε, με σύνεση, ρεαλισμό και προνοητικότητα δηλώνουμε ότι στόχος, επιδίωξη και πολιτική μας είναι η υπεράσπιση, η ενίσχυση και η συνέχιση της Κυπριακής Δημοκρατίας και η λύση του Κυπριακού στη βάση των ψηφισμάτων των Ηνωμένων Εθνών και των συμφωνιών κορυφής. Αυτά για εμάς δεν είναι αόριστες έννοιες, αλλά άξονες πολιτικής που περιλαμβάνουν και τη δημιουργία μιας ισχυρής, ανταγωνιστικής και παραγωγικής οικονομίας, αλλά και ένα σταθερό, αξιοσέβαστο, αξιόπιστο κράτος στο εξωτερικό με πραγματικούς στρατηγικούς συμμάχους, που επιθυμούν την ειρήνη, την ασφάλεια και τη σταθερότητα στην Ανατολική Μεσόγειο.

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Το Δημοκρατικό Κόμμα παραμένει σταθερό σε αρχές και αξίες. Έτσι κερδίζεται η αξιοπιστία τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό. Εμείς στεκόμαστε πάντοτε με αίσθημα ευθύνης απέναντι στην κορυφαία αυτή νομοθετική πράξη της ψήφισης των προϋπολογισμών.

Το Δημοκρατικό Κόμμα υπερψηφίζει μέσω των προϋπολογισμών τη λειτουργία του κράτους. Αυτό σε τίποτε δεν έχει να κάνει με την έντονη αντίθεσή μας στις πρακτικές της κυβέρνησης που οδήγησαν σε απαξίωση των θεσμών, καθώς και στο ήθος και στο ύφος της εξουσίας, που έχουν καταστήσει δυστυχώς την Κύπρο αντικείμενο αρνητικού σχολιασμού σε ολόκληρο τον κόσμο. Αλλά -ακόμα χειρότερα- έχουν προκαλέσει την απογοήτευση και την απαξίωση του κράτους στα μάτια των ιδίων των Κυπρίων.

Καλά Χριστούγεννα και εύχομαι το νέο έτος να φέρει ελευθερία για την Κύπρο μας, ευημερία και δικαιοσύνη! Να μου επιτρέψετε να ευχαριστήσω για ακόμη μια φορά τη γραμματεία των επιτροπών Οικονομικών, Νομικών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, όλες τις υπηρεσίες της Βουλής, η δουλειά και ο κόπος των οποίων είναι ανεκτίμητες, τους κοινοβουλευτικούς συνεργάτες του Δημοκρατικού Κόμματος και ιδιαίτερα την κ. Αθανασία Αμπίζα και τον κ. Ανδρέα Νικηταρά, που με ανέχονται με πολλή υπομονή και επιμονή τα τελευταία χρόνια!

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστούμε και εμείς, κυρία Ερωτοκρίτου.

Ακολουθεί ο κ. Γιώργος Λουκαΐδης εκ μέρους του ΑΚΕΛ για τον χρόνο των είκοσι πέντε λεπτών.

Κύριε Λουκαΐδη.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Κυρία Πρόεδρε, η κ. Ερωτοκρίτου κατεβαίνοντας από το βήμα μού πρόσφερε τα δικά της έξι λεπτά που της έχουν απομείνει. Αν επιτρέπεται, να πάω στα τριάντα ένα· εννιά τα χρειαστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν επιτρέπεται, κύριε Λουκαΐδη μου, με όλη μου την αγάπη. Θα μείνετε στα είκοσι πέντε λεπτά.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Εν εχρειάζεται να μου απαντήσεις, κυρία Πρόεδρε, βεβαίως.

Λοιπόν, θα ξεκινήσω διαφορετικά, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κυρία Πρόεδρε. Ευχές για ό,τι καλύτερο στην κ. Φωτεινή Τσιρίδου, της οποίας είναι τα γενέθλια σήμερα. Κάθε καλό σας εύχομαι εκ μέρους της κοινοβουλευτικής μας ομάδας.

Ευχαριστίες και συγχαρητήρια -δε θα τ' αφήσω στο τέλος- σε όλους τους συναδέλφους, πρωτίστως στην πρόεδρο και τα μέλη της επιτροπής Οικονομικών, αλλά και όλους τους συναδέλφους και τις συναδέλφους που τους τελευταίους δυο μήνες εργάστηκαν σκληρά, για να έχουμε το σημερινό αποτέλεσμα μπροστά μας. Ιδιαίτερες ευχαριστίες όμως και στην υπηρεσία του κοινοβουλίου, τους λειτουργούς, χωρίς τους οποίους τίποτε από όλα όσα κάνουμε εδώ στο σώμα δε θα ήταν εφικτό. Αντίστοιχα, δεδομένου του νευραλγικού ρόλου που διαδραματίζουν οι συνεργάτες μας, συνεργάτες όλων μας, επίσης θερμές ευχαριστίες και συγχαρητήρια.

Δε θα ασχολούμουν με τη Χρυσή Αυγή της Κύπρου. Οι τελευταίες παρεμβάσεις όμως με αναγκάζουν να πω ότι χίλιες φορές βεβαίως προτιμότερες, αναγκαίες, χρήσιμες οι κατασκηνώσεις της ΕΔΟΝ, για τις οποίες είμαστε περήφανοι, γιατί αυτό που μαθαίνουν εκεί οι νέοι μας είναι πρώτα από όλα να έχουν κριτική σκέψη, να αμφισβητούν τους πάντες και τα πάντα και όχι δόγματα, σε αντίθεση με τις ναζιστικές κατασκηνώσεις και τα ναζιστικά χαιρετίσματα του εκπροσώπου τύπου σε τέτοιες κατασκηνώσεις από τη Χρυσή Αυγή Κύπρου. Είναι ντροπής πράγματα αυτοί που έχουν καταδικαστεί ως εγκληματική οργάνωση να βάζουν στο στόμα τους το ΑΚΕΛ σε σχέση με φαινόμενα διαφθοράς.

Ως εγκληματική οργάνωση η Χρυσή Αυγή τζιαι μαζί τζιαι ο πυρήνας Κύπρου, προφανώς της Χρυσής Αυγής, έχουν προτείνει -ο συνάδελφος ο Άντρος Καυκαλιάς επέμενε να το αναφέρω και θα το αναφέρω, διότι είναι ενδεικτικό με ποιους έχουμε να κάνουμε- την πλήρη αποκοπή των κονδυλίων που αφορούν τα παιδιά με μεταναστευτική βιογραφία. Αυτοί συνεχίζουν στον δρόμο που χάραξε ο «μεγάλος φύρερ» και ακολουθούν και αυτοί.

Δεν είχα πρόθεση, κύριε Νεοφύτου, να ξεκινήσω και τη φετινή μου ομιλία μαζί σας, πρέπει να πω, αλλά δυστυχώς, όπως είπατε και εσείς, δε μας αφήνετε να αγιάσουμε. Ειδικά φέτος δεν ήθελα να ξεκινήσω την ομιλία μου με τα όσα αναφέρατε στη δική σας ομιλία, γιατί βρίσκεστε και σε μία εσωτερική διαδικασία, για να επιλέξετε τον υποψήφιο που θα αναλάβει το έργο να συνεχίσει από εκεί που έμεινε ο κ. Αναστασιάδης.

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

Συγγνώμη; Ναι, θα προσπαθήσω. Να βρουν υποψήφιο είπαμε, όχι Πρόεδρο. Τζιαι συζητάτε ποιος θα είναι· το δεξί ή το αριστερό χέρι του κ. Αναστασιάδη; Όμως είμαι αναγκασμένος να αναφερθώ, γιατί σε τούτη τη διαδικασία συζήτησης επιλέξατε πολωτικές, αφοριστικές αναφορές, σε αντίθεση με αυτά που μας είπατε πέρσι. Τα σπαθιά στα θηκάρια, μας είπατε. Τζιαι πρόπερσι να σταματήσουμε να ρίχνουμε πέτρες ο ένας στον άλλο τζιαι με τούτες να κτίσουμε γέφυρες.

Φαίνεται οι σκοπιμότητες και οι επικοινωνιακές ανάγκες της περιόδου επέβαλαν αναμόρφωση της επικοινωνιακής σας τακτικής και γι' αυτό είδαμε και ακούσαμε όσα είπατε με αφοριστικό τρόπο απέναντι στο ΑΚΕΛ. Εμείς βεβαίως, όπως και στο παρελθόν έτσι και τώρα, δεν πρόκειται να απαντήσουμε με τον ίδιο τρόπο, γιατί το κόμμα μας σε όλη την ιστορία του δεν πολιτεύοταν ούτε με πέτρες ούτε με σπαθιά. Δε χύθηκε ποτέ αίμα από χέρια ακελικά. Μοναδικό μας όπλο και γνώμονας ήταν και είναι το καλώς νοούμενο συμφέρον των συμπατριωτών μας, της Κύπρου, του λαού μας, των εργαζομένων, της νεολαίας, των γυναικών, των συνταξιούχων, των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού, αυτών που υπηρετούμε πιστά.

Να πω εξ υπαρχής αυτό που λέχθηκε, απαντώντας σε διάφορα σχόλια που ακούστηκαν και εδώ σε αυτή την αίθουσα από συναδέλφους, αλλά και από μέσα μαζικής ενημέρωσης και αρθρογράφους, ότι «μόνο όσοι θα ψηφίσουν τον προϋπολογισμό θα ενεργήσουν υπεύθυνα». Μα, καλά, όταν αναρίθμητες φορές εσείς

καταψηφίζατε τους προϋπολογισμούς, δρούσατε ανεύθυνα; Όταν πριν δέκα χρόνια ο Νίκος Αναστασιάδης, στις 13 Δεκεμβρίου 2011, έλεγε ότι είναι πράξη ευθύνης η καταψήφιση του προϋπολογισμού, τι εννοούσε άραγε; Θέλετε να μας αναγκάσετε, όταν διαφωνούμε κάθετα με τη φιλοσοφία των κυβερνητικών πολιτικών, αλλά και των πρακτικών γενικότερα αυτής της κυβέρνησης, να υπερψηφίζουμε τις πολιτικές σας και να μην καταθέτουμε την πολιτική μας στάση έντονης διαφωνίας για τα όσα πράττετε ή παραλείπετε να πράξετε; Αυτονόητες οι απαντήσεις, αλλά κάπιοι επιμένουν.

Ενοχληθήκατε, κύριε Νεοφύτου, από τις αναφορές του γενικού γραμματέα του ΑΚΕΛ για ετσιθελισμό, αυταρχισμό και καθεστωτικές πρακτικές της διακυβέρνησής σας και διακηρύξατε πολλές φορές στην ομιλία σας ότι είσατε περήφανοι για τα επιτεύγματα αυτής της κυβέρνησης. Προφανώς, θεωρείτε επίτευγμα και είσατε περήφανοι και σε ό,τι αφορά την επίδειξη σεβασμού από πλευράς σας στην κοινωνία και στους θεσμούς. Είσατε περήφανοι για τη διάθεση διαλόγου και συναίνεσης που επιδεικνύετε. Ποια είναι η αλήθεια; Διότι πρέπει να πούμε τις αλήθειες. Έτσι ενεργείτε; Έτσι ενεργήσατε με την ψηφοφορία που όλα τα κόμματα στη Βουλή πριν λίγες μέρες εψηφίσαμε για τη μείωση του ΦΠΑ στο ηλεκτρικό ρεύμα; Μας σεβαστήκατε όλους τους υπόλοιπους;

Δε θα πάω στα πιο παλιά, θα αναφερθώ στα τέλλεια κοντινά παραδείγματα. Που είχαμε ομόφωνες αποφάσεις, και δικές σας, και ο Πρόεδρος τις ανέπεμψε ή τις ανέφερε. Έτσι καταλαβαίνετε τον διάλογο, τη συναίνεση και τον αλληλοσεβασμό; Εκλέγηκε αυτή η Βουλή· ποια ήταν η πρώτη πολιτική της πράξη; Να απορρίψει την αναπομπή του Προέδρου για την αναστολή των εκπονήσεων μέχρι το τέλος του χρόνου. Και πάλι όλα τα υπόλοιπα κόμματα πλην από εσάς. Και πάλι δε μας ελάβατε υπόψη.

Πώς αντιδράσατε τώρα για την τοπική αυτοδιοίκηση; Όταν όλα τα κόμματα, όλα, πλην εσάς ή οι περισσότεροι, η πλειοψηφία, για να ακριβολογώ, επιδιώκουν κάτι διαφορετικό, έτσι αντιλαμβάνονται την προοδευτική μεταρρύθμιση στον χώρο της τοπικής αυτοδιοίκησης. Ανασύρατε μια πρόταση η οποία δεν κατατέθηκε ποτέ στον διάλογο, για να πάμε σε πέντε δήμους δήθεν, σε μια προσπάθεια να τουμπάρετε τη μεταρρύθμιση, αν δε γίνει το δικό σας, αν δεν επιβληθεί η δική σας θέση. Ετσιθελισμός, ναι, αυταρχισμός, καθεστωτικές πρακτικές.

Αντίστοιχα, έτσι ενεργήσατε και απέναντι στους θεσμούς. Παύσατε ή επιδιώξατε να παύσετε Αρχηγό και Υπαρχηγό Αστυνομίας, κεντρικούς τραπεζίτες. Να σας τα πω να τα θυμηθείτε. Ξεκινήσατε διαδικασία ποινικής διερεύνησης σε βάρος του Γενικού Εισαγγελέα, γιατί ετόλμησε να οδηγήσει στο δικαστήριο μετά από ποινική έρευνα τον άριστο των αρίστων, κ. Ρίκκο Ερωτοκρίτου. Και αποφάσισε το Υπουργικό Συμβούλιο ποινική έρευνα σε βάρος του. Τότε σας είπα «ντροπή». Έτσι αντιλαμβάνετε τους θεσμούς. Επειδή ο Γενικός Ελεγκτής, αργοπορημένα έστω, ήθελε να κάνει τη δουλειά του σε σχέση με τη σαθρή βιομηχανία των χρυσών διαβατηρίων, επιδιώξατε να τον παύσετε επίσης, να τον πάρετε στο Ανώτατο Δικαστήριο. Και δεν έχει αποσυρθεί η απειλή, μέχρι και σήμερα που μιλούμε, απέναντι στον Γενικό Ελεγκτή. Να μη συνεχίσω για άλλους.

Αλλά τούτες οι νοοτροπίες μεταφράζονται σε διάφορα επίπεδα. Φέρατε νομοσχέδιο για τις μολυσματικές ασθένειες. Παρακάμπτεται πλήρως η Βουλή. Οποιαδήποτε εκτελεστική εξουσία θα μπορεί να αποφασίζει τι είναι μολυσματική ασθένεια, χωρίς να λαμβάνει υπόψη τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, το ECDC, τους ειδικούς. Έτσι ήρθε το νομοσχέδιο. Τζιαι να αναστέλλει την προστασία όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ελευθεριών. Έτσι οδηγήσατε και σε διχασμό τζιαι σε πόλωση την κοινωνία σε σχέση με την πανδημία. Εμείς θα συνεχίσουμε να λέμε ότι ο μόνος τρόπος να προχωρήσουμε μπροστά -τζιαι κάμνω την παρένθεση- είναι μέσω του εμβολιασμού και της λήψης των υπόλοιπων μέτρων προστασίας. Αλλά πρέπει την ίδια ώρα να τηρούνται οι αρχές της αναλογικότητας. Ο αυταρχισμός και η επιβολή δε θα λύσουν τα προβλήματά μας ούτε θα πείσουν τους αρνητές.

Αυταρχικά όμως εμάθετε να λειτουργείτε και εδώ. Απέναντι στην κοινωνία πόσο συναινετικά ελειτουργήσατε τζιαι με πόσο σεβασμό; Έντζι εμεινε επαγγελματική ομάδα που δεν απαξιώσατε. Ειπωθήκαν τζιαι τις προηγούμενες μέρες από τους συναδέλφους, όταν απαξιωτικά αναφερόσασταν στα «γιατρούθκια», σε αυτούς που μας έσωσαν, μας στήριξαν τώρα, που έβαλαν τις πλάτες τους με αυτοθυσία, για να αντιμετωπιστεί η πανδημία, γιατί τους εστείλαμε στον πόλεμο χωρίς πολεμοφόδια, γιατί οδηγήσατε σε κατάντια τα δημόσια νοσηλευτήρια. Κυριολεκτικά σε κατάντια! Αντί να τα αναβαθμίσετε, τα οδηγήσατε σε κατάντια, αλλά στάθηκαν μπροστά, εκεί, στην πρώτη γραμμή, και βεβαίως συνέβαλαν καθοριστικά σε ό,τι αφορά την αναχαίτιση αυτής της πρωτοφανούς υγειονομικής κρίσης. «Γιατρούθκια» ήταν, «νοσοκομούθκια» ήταν. Τα ίδια είπατε τζιαι για τους οδηγούς των λεωφορείων, όταν διεκδικούσαν τα δικαιώματά τους, ιδιώτες. Τα ίδια είπατε απαξιωτικά και για τις συνδικαλιστικές οργανώσεις, τα ίδια είπατε τζιαι για τους μαθητές τζιαι για τους φοιτητές, για τους εκπαιδευτικούς και γενικότερα.

Πώς σέβεστε την κοινωνία; Σας λένε όλοι τωρά, μαθητές, γονείς, εκπαιδευτικοί, όλα τα κόμματα πλην από εσάς, να αναστείλετε τις εξετάσεις των τετραμήνων. Δε λαμβάνετε κανέναν υπόψη. Ετσιθελισμός, αυταρχισμός. Αποφασίζουμε και διατάσσουμε.

Αλλά η αντίληψή σας και για τα δημοκρατικά δικαιώματα και για τις ελευθερίες εφάνηκεν -ελεχθήκαν τζιαι τούτα- όταν εν έτει 2021 επιχειρήσατε να διώξετε έναν ζωγράφο που ζωγράφιζε στον ελεύθερό του χρόνο. Εσχίσατε σελίδες από βιβλία εν έτει 2020-2021! Χρησιμοποιήθηκε απαράδεκτη, καταδικαστέα βία απέναντι σε ειρηνικούς διαδηλωτές, εμπουκάρατε σε σπίτι για ένα parody account στο Twitter τζιαι για μια ανάρτηση που

έγινε. Τραγικές καταστάσεις. Λοιπόν, εσείς δικαιούστε να είσαστε περήφανοι γι' αυτά τα επιτεύγματά σας απέναντι στο κράτος δικαίου, απέναντι στους θεσμούς. Εμείς όμως, και νομίζω η πλειοψηφία των πολιτών και πιστεύω η πλειοψηφία των πολιτών και του λαού μας αισθάνονται ντροπή για το σημείο που έχετε φέρει τα πράγματα.

Να πάω τζιαι στα επιτεύγματά σας στην οικονομία. Στα λεπτά που μου έχουν απομείνει θα προσπαθήσω να πω όσα περισσότερα μπορώ, γιατί οφείλουμε να σας συγχαρούμε για όλα αυτά που παρουσιάσατε ως επιτεύγματα, δίνοντας το μήνυμα ότι, παρά τα όποια προβλήματα που συνεχίζουν να υπάρχουν -το είπαν συνάδελφοι από πλευράς της κυβερνώσας παράταξης- τα πράγματα εξελίσσονται θαυμάσια, εξαιρετικά, περίφημα. Συγχαρητήρια λοιπόν για το μέγα επίτευγμά σας να υλοποιήσετε τη δέσμευσή σας να κουρέψετε τις καταθέσεις του κόσμου, εξαιρουμένων, εννοείται, των συμπεθερών και άλλων φίλων.

Συγχαρητήρια -και δικαιούστε να αισθάνεστε περήφανοι- που υλοποιήσατε και τη δέσμευσή σας να επιστρέψετε μέρος έστω των λεφτών των κουρεμένων καταθετών και των κατόχων αξιογράφων.

Συνεπακόλουθα, συγχαρητήρια που πολλαπλασιάσατε τα κοινωνικά παντοπωλεία, τα οποία καμώνεστε ότι έπαψαν να υπάρχουν, αφού προφανώς εσταματήσατε να έχετε καλή σχέση με την αλήθεια και την πραγματικότητα που βιώνουν οι πολίτες. Το 2013 τα επολλαπλασιάσατε.

Συγχαρητήρια τζιαι που από τσιλιαδόροι της τραπεζικής ληστείας, που αυτή ευθύνεται που εκατάστρεψε την οικονομία, που έφερε τις υποβαθμίσεις, που οδήγησε στο μνημόνιο -το ιδεολογικό σας μανιφέστο κατά τον κ. Γεωργιάδη- παραμένετε μέχρι σήμερα συνεπείς υπηρετές του τραπεζικού κεφαλαίου, έστω κι αν από το 2014 ο κ. Νεοφύτου έλεγε ότι κουράστηκε να ψηφίζει νόμους υπέρ των τραπεζών. Συνεχίζετε αδιάλειπτα μέχρι και σήμερα.

Συγχαρητήρια που δέκα χρόνια και πλέον μετά την τραπεζική κρίση ο χρηματοπιστωτικός τομέας αποτελεί ακόμη τη μεγαλύτερη απειλή για την οικονομία μαζί βεβαίως με το δυσθεώρητο ιδιωτικό χρέος, το οποίο απλώς άλλαξε χέρια τζιαι μεταφέρθηκε μεγάλο μέρος του στις εταιρείες εξαγοράς. Απόδειξη τζιαι τούτη ποιος εκατάστρεψεν την οικονομία. Ακόμα δεν ξεφύγαμε. Έχω απάντηση και του κεντρικού τραπεζίτη, την οποία, αν χρειαστεί, μπορεί να καταθέσω, διότι υπέβαλα ανάλογα ερωτήματα, για να δω πού στεκούμασταν.

Συγχαρητήρια -τζιαι μπορείτε να είσαστε περήφανοι- που την ώρα της βαθιάς ύφεσης, από το 2013 τζιαι μετά, επιλέξατε να φορτώσετε τα βάρη στους πολλούς μη προνομιούχους, προστατεύοντας τους λίγους προνομιούχους. Αλλά τζιαι γιατί την ώρα που, ως αναμενόταν, ξεκίνησαν το μέγιστο της οικονομίας, η ανάπτυξη, εφροντίσατε να επωφεληθούν πρώτιστα τα κέρδη των λίγων, τα οποία στα χρόνια που κυβερνάτε αυξήθηκαν κατά €1.700 εκατομ., ενώ το μερίδιο των μισθωτών έχει μειωθεί σημαντικά. €1.700 εκατομ. αυξηθήκαν τα κέρδη. Τα καταφέρνετε μια χαρά. Έν' το μόνο πράγμα που τα καταφέρνετε μαζί με την προπαγάνδα, πρέπει να πω. Συγχαρητήρια -και μπορείτε να επαίρεστε- που εβάλατε λουκέτο στον συνεργατισμό, αυτή τη μεγάλη κοινωνική κατάκτηση, την ίδια ώρα που ελέγατε ότι ήταν σε καλύτερη θέση από τις εμπορικές τράπεζες. Από την Τράπεζα Κύπρου τζιαι την Ελληνική.

Συγχαρητήρια που μας εφορτώσατε, τους Κύπριους πολίτες δηλαδή, με €8 δις υποχρεώσεις, το μεγαλύτερο μέρος των οποίων είναι στο δημόσιο χρέος. Ανάφερέν τα προηγουμένως η κ. Ερωτοκρίτου, πράγμα που μας βρήκε ανέτοιμους να αντιμετωπίσουμε την πανδημία αποτελεσματικότερα. Και επειδή αναφέρομαι στην πανδημία, και εδώ το τίμημα που πλήρωσαν οι εργαζόμενοι ήταν πολύ μεγάλο.

Και επειδή είχε δίκαιο ο κ. Κουλλά σε αυτά που έλεγε χτες, ότι πρέπει να κάμνουμε τις συγκρίσεις, να ξαναδώσω τα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Στατιστικής Υπηρεσίας. Είχαμε την τρίτη μεγαλύτερη μείωση εισοδημάτων στα χρόνια της πανδημίας, την περίοδο των λουκέτων, και τη δεύτερη μεγαλύτερη μετά την κρατική στήριξη. Μείωση εισοδημάτων των εργαζομένων τζιαι αυτά τα λένε τρίτοι, δεν τα λέμε εμείς μεταξύ μας. Αυτό εσυνέβη. Πρέπει να τερματιστεί δηλαδή η εξιδανίκευση της κατάστασης και η ωραιοποίηση.

Συγχαρητήρια τζιαι που βάλατε λουκέτο στη Cyprus Airways, που μας αφήσατε χωρίς εθνικό αερομεταφορέα, που ξεπουλήσατε το κύριο εμπορικό λιμάνι της χώρας. Τζιαι από όσα μας λένε όλοι οι εμπορευόμενοι επιχειρηματίες, κύριε Αβέρωφ Νεοφύτου -οι εμπορευόμενοι- έχουν αυξηθεί κατά μέσο όρο 10% τα τέλη και έχει χειροτερεύσει η ποιότητα υπηρεσιών που προσφέρεται. Αυτή είναι πραγματικότητα. Δεν την ανακαλύπτουμε εμείς, την καταγγέλλουν αυτοί που επηρεάζονται και εννοείται ότι το τελικό κόστος το πληρώνει ο κόσμος, οι καταναλωτές.

Έχω πάρα πολλά άλλα να πω. Ξέρετε όμως, όσα και να λέμε εμείς, επειδή αναφερόμαστε στην οικονομία, ο κόσμος έχει αλάνθαστο κριτήριο. Και το κριτήριο του καλώς ή κακώς είναι η τσέπη του. Ξέρει αν περνά καλά. Ξέρει αν όλα εξελίσσονται θαυμάσια και περίφημα στο νοικοκυριό του. Δε χρειάζεται να πει ο Λουκαΐδης και το ΑΚΕΛ ότι οι μισοί των εργαζομένων -αφήνω έξω τις ευάλωτες ομάδες, τους συνταξιούχους, τους χαμηλοσυνταξιούχους, τους λήπτες βοηθημάτων κ.τ.λ.- έχουν εισοδήματα μικτά κάτω των €1.500. Τζιαι από εκείνους οι μισοί κάτω των €1.000. Υπάρχουν νέοι όχι των €800, αλλά των €500, των €600, των €700, οι οποίοι όμως... Εν θα αναφερθώ στη Μαρικκού 'πού την Τραχυπέδουλα... Παλιές ομιλίες στους προϋπολογισμούς, συνάδελφοι. Οι νεότεροι του κ. Νεοφύτου έχουν να πικερώσουν ρεύμα, έχουν να πληρώσουν τηλέφωνα, έχουν να πληρώσουν άδειες και ασφάλειες αυτοκινήτων, έχουν να πληρώσουν νερά, έχουν να πληρώσουν

αποχετεύσεις, σταθερές δαπάνες. Έχουν να ντύσουν, να ταΐσουν κοπελλούδικα, έχουν να πληρώσουν φροντιστήρια. Πολλοί από αυτούς έχουν να πληρώσουν δάνεια ή ενοίκια τα οποία έχουν εκτοξευτεί στα ύψη. Με την ακρίβεια να έχει εκτοξευθεί στα ύψη, βκάλλουν τα πέρα; Έντζι χρειάζεται να τους το πει κανένας 'πού μας. Ούτε στα μισά του μήνα δε φτάνουν τζιαι λείφκουν τα ριάλλια. Τόσο απλά έν' τα πράγματα.

Λοιπόν, τα επιτεύγματά σας αφορούν τζιαι τους ανθρώπους του πολιτισμού, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, οι οποίοι παραμένουν φτωχοί συγγενείς. Και τα πράγματα έγιναν χειρότερα για αυτούς, γιατί τους αφήσετε στο έλεος του Θεού την περίοδο της πανδημίας. Αυτά λένε οι ίδιοι. Αφορούν και την υγεία. Θέλω να πω, παρ' όλο που τρώω 'πού τον χρόνο μου, δκυο πράματα τζιαι δαμαί.

Κύριε Νικόλα Παπαδόπουλε,

Πρέπει να προβληματιστείτε, όταν για αυτό το θέμα ειδικά συμφώνησε πλήρως μαζί σας ο κ. Αβέρωφ Νεοφύτου. Γίνεται συνεχώς το ίδιο λάθος. Η δαπάνη για το ΓΕΣΥ εκτιμάται στο €1,27 δις, όπως προϋπολογίστηκε. Εσείς αναφέρατε στις εθνικές δαπάνες υγείας στο €1,8 δις. Έχει πλεόνασμα €300 εκατομ. περίπου ταμειακό υπόλοιπο ο ΟΑΥ. Είναι σφαιρικός ο προϋπολογισμός τζιαι υπολογίστε ότι απώλεσε €240 εκατομ., που αφορούν €120 εκατομ. από την τρίμηνη αναστολή της εφαρμογής των ποσοστών εισφοράς, αν θυμάστε, τζιαι €120 εκατομ., επειδή μειωθήκαν συνολικότερα τα εισοδήματα λόγω της πανδημίας. Σε τούτα βάλτε τζιαι €30 εκατομ. τα οποία πληρώνει το ΓΕΣΥ, για να καλύψει τις δαπάνες για τους ασθενείς COVID. Έντζι καλύφκει τα το Υπουργείο Υγείας. Έν' 'πού το Ταμείο του ΟΑΥ που βκαίνουν. Εκεί που υπάρχει σοβαρό πρόβλημα τζιαι καταγγέλλουμε όλοι -εκατάγγειλε και ο κ. Σαββίδης τζιαι ούλλα τα κόμματα που ασκήσαν κριτική, αλλά μόνο απαντήσεις στο ΑΚΕΛ εδεχθήκαμε 'πού τους συναδέλφους- είναι η κατάσταση στον δημόσιο τομέα υγείας, που είναι τραγική, επαναλαμβάνω, τζιαι ήταν δική σας ευθύνη εκείνη. Απόλυτα δική σας ευθύνη.

Λοιπόν, έσειε πολλά που μπορούμε να πούμε. Υπολογίστε ότι έχουμε τες μισές δαπάνες περίπου κατά κεφαλήν, ακόμα και με το €1,8 τες μισές δαπάνες συγκριτικά με αυτές της Ευρωπαϊκής Ένωσης η Κύπρος. Τις μισές δαπάνες έχουμε. Ακόμα και σήμερα, που, ναι, αυξηθήκαν, τζιαι πρέπει να το πιστώσουμε αυτό. Οι δαπάνες υγείας στην κυβέρνηση λόγω ΓΕΣΥ αυξηθήκαν. Ο δημόσιος τομέας υγείας έν' τζιαιμαί ακόμα.

Η προπαγάνδα σας, από τις βουλευτικές εκλογές μέχρι και σήμερα... Τζιαι στην ομιλία του ο κ. Νεοφύτου αναλώθηκε ακριβώς στα θέματα της πράσινης μετάβασης ψηφιακού μετασχηματισμού. Σχέδιο «Νέα Κύπρος». Είσατε καλοί στην προπαγάνδα, πρέπει να το παραδεχτούμε. Αλλά είσατε οι λιγότερο κατάλληλοι, για να υλοποιήσετε αυτό το σχέδιο, αυτό το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Αυτό αποδεικνύουν τα στοιχεία, που είναι τα χειρότερα όλων των τελευταίων χρόνων σε ό,τι αφορά την υλοποίηση του αναπτυξιακού προϋπολογισμού. Ένα στα τρία έργα που συμπεριλαμβάνεται δεν υλοποιείται. Αυτό αποδεικνύουν και μια σειρά από άλλα δεδομένα. Οι συνολικές δαπάνες για περιβαλλοντική προστασία στο δημόσιο μειώθηκαν δραστικά. Τα τελευταία στοιχεία που έχουμε είναι από 0,53% στο 0,3%. Έχουμε δαπάνες για περιβαλλοντική προστασία στο 0,3%, ενώ ο μέσος όρος στην Ευρωπαϊκή Ένωση -διότι έν' σημαντικό, κύριε Κουλλά, να βάλουμε τα στοιχεία- είναι στο 0,8%. Εθθυμηθήκατε την πράσινη μετάβαση μετά από εννιά χρόνια που κυβερνάτε ή οχτώ, πριν τες προηγούμενες εκλογές, όταν η χώρα μας βρίσκεται σε διαδικασία για παράβαση σε ό,τι αφορά την ελλιπή προστασία των περιοχών Natura και τη διαχείριση των αποβλήτων. Ούτε το ένα τρίτο των πράσινων σημείων που έπρεπε να κάμετε δεν τα εκάμετε. Που πληρώνουμε €150 εκατομ. για εκπομπές ρύπων. Εν θέλω να συνεχίσω. Που εκατεβάσατε τον κόσμο για την προστασία του Ακάμα στους δρόμους, γιατί θα τον οδηγήσετε σε καταστροφή. Και, ναι, υπάρχει τρόπος να στηριχτούν ουσιαστικά οι κάτοικοι της περιοχής, χωρίς να καταστρέψουμε αυτό το διαμάντι που έχουμε, το οποίο μπορεί να αποτελέσει τζιαι πηγή εσόδων, άμα το προστατεύσουμε, σημαντικό έσοδο, ναι, για τις κοινότητες της γύρω περιοχής.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, όπως πάντα, η ώρα έν' λίλη. Επειδή πολλοοούμε εμείς οι πολιτικοί δηλαδή, αλλά και επειδή σε τέτοια συζήτηση ανοίγονται όλα τα θέματα, θα συμφωνήσω σ' ένα πράγμα μαζί σας, κύριε Νεοφύτου, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι. Η πιο σημαντική μεταρρύθμιση θα είναι η λύση του Κυπριακού. Όχι χωρίς κινδύνους, όχι δρόμος στρωμένος με ροδοπέταλα, αλλά με πολύ λιγότερους κινδύνους από αυτούς που αντιμετωπίζουμε σήμερα και είναι θανάσιμοι. Αλλά και γιατί πρέπει να ελευθερώσουμε τον τόπο μας. Πρέπει να επανενώσουμε την πατρίδα και τον λαό μας. Να τερματιστεί η κατοχή.

Θέλετε να πείτε ότι είστε περήφανοι για τα επιτεύγματά σας τζιαι στο Κυπριακό, που το έχετε φέρει στο χειρότερο σημείο που βρέθηκε ποτέ; Που εφλερτάρατε με τη λύση δύο κρατών; Αν είναι ποτέ δυνατόν! Που εδώσατε τη δυνατότητα στην Τουρκία να παρουσιάζεται αθωωμένη; Δεν είναι το ΑΚΕΛ που αθώωσε την Τουρκία σε οποιαδήποτε περίπτωση. Με την πολιτική, τους τυχοδιωκτικούς χειρισμούς σας οδηγήσατε τη διεθνή κοινότητα όχι απλώς να αθώωσε και να απενοχοποιήσει την Τουρκία, αλλά να την εγκωμιάζει για τη στάση που τήρησε, την ώρα που χάθηκε μια ιστορική ευκαιρία για λύση του Κυπριακού, που θα μας απάλλαζε από εγγυήσεις, επεμβατικά δικαιώματα και κατοχικά στρατεύματα.

Δικαιούστε να αισθάνεστε περήφανοι για τον διεθνή διασυρμό της χώρας μας σε ό,τι αφορά το κεφάλαιο διαφθορά. Η κοινή γνώμη έχει κατασταλάξει ότι έχουμε να κάνουμε με μία κυβέρνηση της διαφθοράς και της διαπλοκής. Εσείς μπορείτε να περηφανεύεστε. Εμείς θέλουμε μια άλλη Κύπρο, που θα κάμνει πραγματικά περήφανο τον λαό μας, τους εργαζομένους, τις γυναίκες, τη νεολαία, την κοινωνία ολόκληρη. Και ασφαλώς αυτή την Κύπρο που θα μας κάνει όλους περήφανους δεν μπορούν να τη φέρουν είτε το δεξί είτε το αριστερό χέρι του

Νίκου Αναστασιάδη, που μας έφεραν σε τούτη την κατάσταση. Χρειάζεται προοδευτική αλλαγή και εμείς θα εργαστούμε σκληρά με όλα τα κόμματα της αντιπολίτευσης, αν μας το επιτρέψουν, για να πετύχουμε αυτό τον στόχο. Γιατί αυτό είναι που επέτρεψε δύο φορές ο Νίκος Αναστασιάδης να είναι στην εξουσία.

Εύχομαι και ελπίζω -και κανένας μας δε θα δικαιολογείται- ότι δε θα του δοθεί η δυνατότητα του Δημοκρατικού Συναγερμού και τρίτη φορά να εκμεταλλευτεί λάθη, αδυναμίες, παραλείψεις των κομμάτων της αντιπολίτευσης. Η δουλειά έν' στο χέρι μας. Αυτό απαιτεί η ήδη υπαρκτή κοινωνική πλειοψηφία που θέλει και επιζητεί την προοδευτική αλλαγή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστούμε, κύριε Λουκαΐδη.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, χρόνια πολλά και από 'μένα, καλές γιορτές, κάθε καλό στον καθένα και στην καθεμιά από 'σας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστούμε πολύ.

Παράλειψή μου που δεν έχω καλωσορίσει τον Υπουργό Οικονομικών στην αίθουσα. Είναι από την αρχή εδώ μαζί μας.

Και χρόνια πολλά στην κ. Τσιρίδου.

Τελευταίος ομιλητής για τον προϋπολογισμό είναι ο κ. Νίκος Τορναρίτης εκ μέρους του Δημοκρατικού Συναγερμού.

Αν και ο διαθέσιμος χρόνος που έχετε είναι αρκετός, κύριε Τορναρίτη, έχετε στη διάθεσή σας σαράντα λεπτά.

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Πραγματικά, έγραφα ένα κείμενο, δεν είχα καμία -πιστέψτε με- διάθεση, μέρα που είναι, λίγες μέρες πριν από τα Χριστούγεννα να μπω σε αντιδικία, σε παρελθοντολογία, σε ισοπέδωση και άλλως πως, έτσι, για να αντιμετωπίσω τις τοποθετήσεις, την πραγματική, την εφαρμοσμένη προπαγάνδα του κοινοβουλευτικού εκπροσώπου του ΑΚΕΛ. Εμείς βεβαίως, κύριε Λουκαΐδη, δεν πρόκειται να σας πούμε συγχαρητήρια, γιατί ανατινάξατε και στην πραγματικότητα, αλλά και μεταφορικά την Κυπριακή Δημοκρατία. Δεν πρόκειται να σας πούμε συγχαρητήρια, γιατί τα απότοκα της διακυβέρνησής σας τα ζει στο πετσί του ο Κύπριος πολίτης και σήμερα και, όποτε γυρίσει το βλέμμα πίσω και σκεφτεί και θυμηθεί τα χρόνια και τις ημέρες σας, πραγματικά ανατριχιάζει. Τι να πρωθυμηθούμε τζιαι τι πραγματικά να αφήσουμε, αγαπητές κυρίες και αγαπητοί κύριοι συνάδελφοι. Τους συμπολίτες μας στους δρόμους στη σειρά στα μηχανήματα άντλησης χρημάτων, στα κοινωνικά παντοπωλεία που εστήσατε σε πόλεις και χωριά...

(Θόρυβος στην αίθουσα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ!

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Τούτα έν' μετά που κυβερνούσατε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ!

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Μετά που εκυβερνούσαμεν, αγαπητέ κύριε Λουκαΐδη, αλλά ήταν τα απότοκα, η σφραγίδα και τα αποτελέσματα των δικών σας πολιτικών. Και αραδιάσατε καμπόσων ειδών αριθμούς. Φαίνεται, αγαπητές κυρίες και αγαπητοί κύριοι συνάδελφοι, ο κ. Λουκαΐδης χρησιμοποιεί -προσέξτε- μαθηματικά σοβιετικού τύπου που καταλήγουν στα αποτελέσματα, τα προκατασκευασμένα αποτελέσματα που οι ίδιοι θέλουν. Πάντα τα ίδια! Υπόσχονται δισεκατομμύρια παραδείσους, αλλά και ευρώ εις τους πολίτες, αλλά στο ερώτημα «πού θα βρούμε τούτα τα λεφτά;» καμία απολύτως απάντηση. Ή μάλλον έχετε την απάντηση καλά κρυμμένη στην Εζεκία Παπαϊωάννου και να το ακούσουν οι πολίτες, που τους υπόσχονται, λέει, προοδευτική διακυβέρνηση. Υπερφορολόγηση των πολιτών θέλουν οι φίλοι του ΑΚΕΛ, για να προχωρήσουν σε αστόχευτα φακελάκια, τα οποία έζησε η Κυπριακή Δημοκρατία στο πετσί της. Θυμάμαι -έθθα πω το όνομά του- έναν πλούσιο, ευυπόληπτο πολίτη της Κυπριακής Δημοκρατίας που τον είδα σε μια δεξίωση τζιαι μου είπε το εξής: «Μόλις επαρέλαβα ένα

φακελάκι από τον κ. Χριστόφια». Ε, δε λειτουργούμε έτσι εμείς. Μόνο στοχευμένα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εφαρμόζουμε στην πράξη το κοινωνικό κράτος και το εφαρμόσαμε σε συνθήκες οριζόντιας οικονομικής κρίσης. Πότε γεννήθηκε άραγε το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα; Επί των δικών σας ημερών; Προφανέστατα και όχι.

Ακουστήκαν τόσα πολλά, που πραγματικά έχω την εντύπωση ότι προκαλούν και τη συνείδηση...

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Κυρία Πρόεδρε, θέμα τάξης...

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Συγγνώμη...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όχι, δε δικαιούστε μια τέτοια διαδικασία, κύριε Δαμιανού.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Με τον κανονισμό δικαιούμαι να εγείρω θέμα τάξης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όχι...

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Δυνάμει του Κανονισμού.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν έχετε τον λόγο, σας παρακαλώ! Όπως με σεβασμό ακούσαμε το κάθε επιχείρημα...

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Ενοχλούν αυτά που λέω, αλλά θα τα πω!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

...κύριε Δαμιανού, να ολοκληρώσει και μετά.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Δυνάμει του Κανονισμού δικαιούμαι να εγείρω θέμα τάξης και αποφασίζετε αν υπάρχει ή όχι.

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Να εγείρετε όσα θέματα θέλετε.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Αυτό λέει ο Κανονισμός.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όταν ολοκληρώσει, να εγείρετε ό,τι θέλετε.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Όχι, αυτό λέει ο Κανονισμός. Τώρα, αν αποφανθείτε ότι δεν υπάρχει θέμα τάξης, δικαιούστε να μη μου δώσετε τον λόγο, αλλά θεωρώ ότι υπάρχει θέμα τάξης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ.

Συνεχίστε, κύριε Τορναρίτη.

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Πέστε μας το θέμα τάξης. Εγώ του επιτρέπω να το πει. Πέστε το θέμα τάξης.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Εν τη ρύμη του λόγου...

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Μάλιστα.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

...για να μην αδικεί και τον εαυτό του, η λέξη «φακελάκι» είναι απαξιωμένη. Εννοούσε ότι κάποιος ευυπόληπτος επήρην από την κυβέρνηση Χριστόφια επίδομα. Επομένως, να ανακαλέσει, διότι...

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Ένα «τσιεκκούδιν»!

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

...διότι δημιουργούμε παραστάσεις...

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Ένα «τσιεκκούδιν».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εντάξει.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

...διότι τίθεται και θέμα προσβολής μνήμης τεθνεώτος, για όσους καταλαβαίνουν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Δαμιανού.

Κύριε Τορναρίτη.

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Όχι, δεν έχω την όποια πρόθεση, κυρία Πρόεδρε, να προσβάλω την οποιαδήποτε μνήμη ή την οποιαδήποτε παρουσία. Πολιτικά προσπαθώ να μιλήσω τζιαι, επειδή ο κ. Λουκαΐδης emίλησεν τζιαι για τη δικαιοσύνη και για το γεγονός ότι τούτη η κυβέρνηση επροσπάθησεν -ακούστε- να ακουμπήσει τους θεσμούς, έχω την εντύπωση ότι εσείς τα κάνατε όλα. Μετά το σκάνδαλο της Δρομολαξιάς εβρέθηκεν ολόκληρη η ηγεσία του ΑΚΕΛ -προσέξτε- έξω από τα δικαστήρια, για να διαμαρτυρηθεί, για να διαδηλώσει, την ώρα που η κυπριακή δικαιοσύνη εδικάζεν και αμέσως μετά την απόφαση της κυπριακής δικαιοσύνης. Και θέλουν αυτοί οι άνθρωποι να κυβερνήσουν, λένε. Μα, με ποιο τρόπο άραγε θα στήσετε, θα δυναμώσετε, θα ενισχύσετε τους θεσμούς; Με τον συγκεκριμένο;

Έχω την εντύπωση ότι η απάντηση του λαού θα είναι η ίδια που σας εδόθηκεν σε εφτά συνεχόμενες εκλογικές αναμετρήσεις και, αν συνεχίσετε με την ίδια έπαρση, με την ίδια αλαζονεία και με την ίδια ισοπέδωση της πραγματικότητας, έχω την εντύπωση ότι αυτή η κατάσταση πραγμάτων θα συνεχίσει έτσι να σας μειώνει σε ποσοστά. Αυτή βεβαίως την ώρα δεν πρέπει να μιλούμε για ποσοστά, δεν πρέπει να μιλούμε ούτε για τα κόμματά μας. Πρέπει να μιλούμε για τον Κύπριο πολίτη, πρέπει να μιλούμε για τις δύο οικονομικές κρίσεις που είχε να διαχειριστεί τούτη η κυβέρνηση. Μα, μπορείτε να φανταστείτε... Άκουα και την κ. Ερωτοκρίτου, η οποία emιλούσεν για κάποιους αριθμούς και έλεγε «δεν ενδιαφερόμαστε εμείς» λέει «για τους Κύπριους πολίτες». Της εδιέφυγεν βεβαίως της κ. Ερωτοκρίτου ότι ανάμεσα στη διακυβέρνηση του ΔΗΚΟ και σήμερα emεσολάβησαν δύο παγκόσμιες οικονομικές πρωτόγνωρες κρίσεις, τις οποίες ανέλαβε να διαχειριστεί η παρούσα διακυβέρνηση και, ταπεινά το λέω, επέτυχε, επέτυχε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, και τα αποτελέσματα είναι εκείνα που πρέπει να έχουμε όλοι ως γνώμονα όλων των ενεργειών μας.

Κυρία Πρόεδρε,

Κύριοι υπουργοί,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Έρχομαι στο κείμενό μου. Ο κρατικός προϋπολογισμός για το 2022 ετοιμάστηκε κάτω από ιδιόμορφες συνθήκες πανδημίας, αλλά και ελπίδας. Μας περιβάλλει σίγουρα σήμερα, ελπίζω, λιγότερη αβεβαιότητα, γιατί έχουμε αποκτήσει πλέον αρκετή συσσωρευμένη emπειρία για την αντιμετώπιση της απειλής του COVID-19 σε σχέση με τα πρώτα στάδια της πανδημίας κατά την περσινή χρονιά.

Το 2020 είναι μια δύσκολη χρονιά για όλους μας, ήταν μια δύσκολη χρονιά για όλους μας, τόσο σε οικονομικό επίπεδο όσο και σε κοινωνικό. Όταν ψηφίζαμε τον περσινό προϋπολογισμό, ο οποίος, ειρήσθω εν παρόδω, ήταν ο μεγαλύτερος σε κοινωνικές παροχές προϋπολογισμός στην ιστορία της Κυπριακής Δημοκρατίας, μετρούσαμε πολλούς αστάθμητους παράγοντες και προκλήσεις. Κανένας δεν μπορούσε να προβλέψει με ασφάλεια την εξέλιξη της πανδημίας. Κανένας δεν μπορούσε να προβλέψει ότι φέτος, δώδεκα μήνες μετά, θα βρισκόμασταν εδώ στο Συνεδριακό Κέντρο, για να ψηφίσουμε έναν αναπτυξιακό προϋπολογισμό.

Έναν προϋπολογισμό ο οποίος με αιχμή του δόρατος το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης βάζει στέρεες βάσεις για την υλοποίηση της εθνικής στρατηγικής «Η Κύπρος-το αύριο». Ένα στρατηγικό σχέδιο που στόχο έχει την

περαιτέρω ενίσχυση του μοντέλου ανάπτυξης της χώρας μας, ώστε να μπορεί να προσαρμοστεί σε νέες απρόβλεπτες κρίσεις και τις προκλήσεις της νέας εποχής.

Στα δύο αυτά χρόνια υπήρξε μια άνευ προηγουμένου οικονομική στήριξη από την κυβέρνηση, για να αντιμετωπίσουμε τις συνέπειες της πανδημίας. Με τις θυσίες των συμπολιτών μας καταφέραμε να συγκρατήσουμε και τελικά να αναχαιτίσουμε την ύφεση. Πετύχαμε μάλιστα ανάκαμψη καταγράφοντας έναν από τους υψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης. Συγκεκριμένα, ο ρυθμός ανάπτυξης για το 2021 προβλέπεται να είναι της τάξης του 5,5%. Σε ό,τι αφορά το δημόσιο χρέος, εκτιμάται ότι θα μειωθεί περίπου στο 107% το 2021, στο 100% το 2022 και θα υποχωρήσει σημαντικά το 2023. Οι εκτιμήσεις φέρουν το στίγμα της συνεχούς προσπάθειας επιστροφής της οικονομίας σε ρυθμούς ανάπτυξης, αφήνοντας πίσω το μεγαλύτερο μέρος των αρνητικών επιπτώσεων της πανδημίας.

Γι' αυτό ακριβώς τον λόγο οι αναπτυξιακές δαπάνες είναι αυξημένες κατά 10%. Συμπεριλαμβάνουν μεγάλα αναπτυξιακά έργα τα οποία έχει ανάγκη ο τόπος μας, αλλά η πανδημία δεν επέτρεψε την προώθησή τους. Μεταξύ άλλων, εντός του 2022 προωθούνται έργα όπως το νέο Αρχαιολογικό Μουσείο Κύπρου, οι αυτοκινητόδρομοι Αστρομερίτη-Ευρύχου και Παλαιχωρίου-Λευκωσίας και η πρώτη φάση του πολυτόπιου δρόμου Πάφου-Πόλης Χρυσοχούς. Επίσης, έργα υδρευτικών υποδομών, ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, ενίσχυσης της πράσινης οικονομίας με σχέδιο παροχής χορηγιών ύψους €130 εκατομ., αλλά και έργα έρευνας και καινοτομίας.

Οι καιροί όμως δεν επιτρέπουν τον εφησυχασμό, η πανδημία είναι ακόμη εδώ! Μόνο με σύνεση και ορθολογισμό θα ξεπεράσουμε και αυτή την κρίση. Με σύνεση και ορθολογισμό καταφέραμε να μειώσουμε τον κοινωνικό και οικονομικό αντίκτυπο της πανδημίας στο μέτρο του δυνατού, αλλά και να επαναφέρουμε όλους τους τομείς της οικονομίας σε πλήρη λειτουργία. Ως αποτέλεσμα, η ανεργία έχει υποχωρήσει στο χαμηλότερο σημείο των τελευταίων είκοσι χρόνων. Αυτός ο δείκτης είναι ο πλέον σημαντικός για τους συμπολίτες μας. Προσεγγίζουμε συνθήκες πλήρους απασχόλησης. Οι πολίτες έχουν δουλειά, δε μένουν στο περιθώριο.

Η εξέλιξη της πανδημίας, αλλά και των δημόσιων οικονομικών δικαιώνει την πολιτική που ακολουθήσαμε, αλλά και τους χειρισμούς που κάναμε ως Κύπρος μέχρι και σήμερα. Η συνετή δημοσιονομική πολιτική των τελευταίων χρόνων έδωσε τη δυνατότητα στην κυβέρνηση να προχωρήσει σε άμεσες και αποφασιστικές πολιτικές στήριξης του κοινωνικού ιστού και αντιμετώπισης των οικονομικών συνεπειών της πανδημίας. Διότι, αν μας διδάξε κάτι η πανδημία, είναι ότι πρέπει να φροντίζεις να έχεις πάντα το σπίτι σου νοικοκυρεμένο για τη δύσκολη ώρα, η οποία δεν ξέρεις πότε θα έρθει. Και χωρίς, έτσι, την οποιαδήποτε μομφή στη διακυβέρνηση του ΑΚΕΛ θυμίζω ότι το 2013, όταν μας εκτύπησεν η παγκόσμια κρίση που εσείς λέτε, δυστυχώς τα ταμεία ήταν άδεια. Τα αποθεματικά του κράτους, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αρκούσαν για δυο-τρεις μήνες. Ευτυχώς, είχαμε μια συνετή οικονομική διαχείριση η οποία επροστάτευσε τους πολίτες τζαι όλοι πρέπει να αισθανόμαστε περήφανοι, γιατί ο καθένας μας προσέθεσε το δικό του λιθαράκι και φτάσαμε σε τούτα τα σημαντικά αποτελέσματα.

Ας μην ξεχνάμε ότι πριν από το ξέσπασμα της πανδημίας η οικονομία της Κύπρου παρουσίαζε διαρκή ανάπτυξη με μονοψήφιο ποσοστό ανεργίας και αντιστοίχως υψηλά ποσοστά απασχόλησης, καθώς και θετικές δημοσιονομικές επιδόσεις. Έχοντας αυτό το στέρεο υπόβαθρο, καταφέραμε να στηρίξουμε ευάλωτες ομάδες, μικρομεσαίες επιχειρήσεις, εργαζομένους, αυτοεργοδοτούμενους και δανειολήπτες, ενώ την ίδια ώρα η κυβέρνηση προχώρησε σε δανεισμό με μηδενικά σχεδόν επιτόκια από τις διεθνείς αγορές, για να εξασφαλίσει την απαραίτητη ρευστότητα, σε στιγμές που επικρατούσε έντονη αβεβαιότητα για την εξέλιξη της πανδημίας. Σας θυμίζω ότι τις ίδιες ώρες πριν ακριβώς έναν χρόνο όλοι αγωνιούσαμε για τους ανθρώπους μας που θα μείνουν άνεργοι.

Το πακέτο στήριξης της οικονομίας, που ανήλθε συνολικά στα €3,7 δις, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι το μεγαλύτερο ίσως σε ευρωπαϊκό επίπεδο -συγκριτικά πάντα με το μέγεθος της οικονομίας και του πληθυσμού- και αποτελεί ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο μέτρων που παρέιχε δίχτυ κοινωνικής προστασίας, δίνοντας εφόδια στις επιχειρήσεις να αντέξουν και αυτή την πρωτόγνωρη κρίση.

Είμαστε ωστόσο πεπεισμένοι ότι οι οικονομικές συνέπειες θα ήταν ασύγκριτα μεγαλύτερες, αν η κυβέρνηση δεν είχε ενεργήσει με προνοητικότητα και με αποφασιστικότητα υιοθετώντας τα συγκεκριμένα στοχευμένα μέτρα στήριξης. Ο προϋπολογισμός για το 2022 παρουσιάζει αυξημένα έσοδα της τάξης των €258 εκατομ. και μειωμένες δαπάνες €72 εκατομ. σε σχέση με τον προϋπολογισμό του 2021. Αυτό οφείλεται στην προσπάθεια περιορισμού του δημοσιονομικού ελλείμματος, συνεπεία των πρωτοφανών οικονομικών μέτρων ενίσχυσης για την πανδημία.

Με την ψήφιση του προϋπολογισμού του 2022 δεν αντιμετωπίζουμε μόνο τις τρέχουσες οικονομικές προκλήσεις, αλλά θέτουμε και τα θεμέλια για μια ακόμη πιο βιώσιμη οικονομία μέσω και του σχεδίου του Ταμείου Ανάκαμψης. Ξέρουμε προς ποια κατεύθυνση να επικεντρωθούμε: προσαρμογή του τουρισμού στις νέες ανάγκες, έρευνα και καινοτομία, μετάβαση στην πράσινη οικονομία, ψηφιακός μετασχηματισμός, εκσυγχρονισμός και μεταρρύθμιση του συστήματος δικαιοσύνης. Με τις μεταρρυθμίσεις που σχεδιάζουμε και υλοποιούμε σήμερα αλλάζουμε το αύριο, διαμορφώνουμε το μέλλον των επόμενων γενεών. Τα χρηματοδοτικά εργαλεία που παρέχει η Ευρωπαϊκή Ένωση και οι ευρωπαϊκοί θεσμοί μπορούν να συμβάλουν προς αυτή την

κατεύθυνση. Στο πλαίσιο της συμφωνίας που επιτεύχθηκε σε σχέση με τον καταρτισμό του νέου πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχει εξασφαλισθεί η κατανομή πόρων ύψους €4,5 δις για την Κύπρο, εκ των οποίων πέραν του €1 δις αφορούν τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Το Ταμείο Ανάκαμψης, το οποίο στην επόμενη πενταετία θα έχει βαρύνουσα σημασία στην προσπάθεια ανάκαμψης, με υπέρμετρο βάρος όσον αφορά τα πρώτα τρία χρόνια, αποτελεί σίγουρα μια μεγάλη πρόκληση για όλους μας. Μια πρόκληση την οποία πρέπει να αντιμετωπίσουμε με την ίδια σοβαρότητα, την ίδια υπευθυνότητα, όπως κάναμε μέχρι σήμερα και αποτέλεσμα αυτών των ενεργειών είναι οι μεταρρυθμίσεις τις οποίες πετύχαμε και αριθμούν μεταξύ άλλων τα εξής:

- Το Γενικό Σχέδιο Υγείας, με τα προβλήματά του τα οποία είναι υπαρκτά, τα οποία καταθέσαμε, είναι μία από τις μεγαλύτερες μεταρρυθμίσεις η οποία, αγαπητές κυρίες και αγαπητοί κύριοι συνάδελφοι, σας υπενθυμίζω, το γνωρίζετε πολύ καλά, συζητείται από τη γένεση της Κυπριακής Δημοκρατίας λίγο μετά το 1960. Πολλοί το υποσχέθηκαν, μία κυβέρνηση το έκανε πράξη. Ταπεινά το λέω.
- Ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα.
- Μείωση της στρατιωτικής θητείας. Μα πόσα χρόνια... Θυμάμαι από τότε που εβρέθηκα στον στρατό -και δε θα σας πω την ημερομηνία- συζητείται η μείωση της στρατιωτικής θητείας. Όλο το υποσχθήκαμε. Μία κυβέρνηση το έκανε πράξη. Η κυβέρνηση του Δημοκρατικού Συναγερμού.
- Ίδρυση υφυπουργείων Τουρισμού, Καινοτομίας, Ναυτιλίας και Πολιτισμού.
- Μητρώο Αγρωτών.
- Δημιουργία Μητρώου Κοινωνικών Παροχών.
- Εισαγωγή του θεσμού της πολιτικής συμβίωσης.
- Ανεξάρτητη Εποπτική Αρχή Ασφαλειών και Ταμείων Προνοίας.
- Θεσμοθέτηση και εφαρμογή υπηρεσιών εμπιστοσύνης (ηλεκτρονική υπογραφή).
- Νέο πλαίσιο σύναψης δημοσίων συμβάσεων.
- Ηλεκτρονική Πλατφόρμα Κτηματολογίου.
- Η δημοσιονομική εξυγίανση με την επαναφορά της αξιοπιστίας του κράτους και του τραπεζικού συστήματος, αλλά και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της χώρας μας μέσα από φορολογικά και άλλα κίνητρα, όπως αυτά που πρόσφατα παρουσίασε ο Υπουργός Οικονομικών για προσέλκυση επενδύσεων.

Πέραν ωστόσο των εντατικών προετοιμασιών που χρειάζεται να γίνουν από την κυβέρνηση, ο ρόλος της Βουλής είναι καθοριστικός, δεδομένου ότι η απορρόφηση των κονδυλίων από το Ταμείο Ανάκαμψης είναι άμεσα συνυφασμένη με τις μεταρρυθμίσεις που θα πρέπει να γίνουν, με έμφαση στην πράσινη οικονομία και στην ψηφιακή μετάβαση.

Συνεπώς, οφείλουμε ως Βουλή να προχωρήσουμε τάχιστα στις μεγάλες μεταρρυθμίσεις που θα βελτιώσουν την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας και θα καταστήσουν το κράτος πιο φιλικό προς τον πολίτη. Μπροστά μας βρίσκονται ριζικές μεταρρυθμίσεις που επείγουν και έχουν ήδη καθυστερήσει, όπως είναι η μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης, η μεταρρύθμιση του δικαστικού τομέα, η μεταρρύθμιση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, καθώς και η διασφάλιση της σωστής αξιολόγησης και ανέλιξης στη δημόσια υπηρεσία. Οφείλουμε να ανταποκριθούμε στις σύγχρονες ανάγκες της κυπριακής κοινωνίας και στις προσδοκίες των συμπολιτών μας, που επιζητούν ένα σύγχρονο και αποτελεσματικό κράτος.

Ακόμη, στο πλαίσιο της ευρύτερης κοινωνικής πολιτικής θα πρέπει βεβαίως να ενταχθεί και η στήριξη του προσφυγικού κόσμου, που μέσα σε μια μέρα το 1974 είδε την περιουσία του να χάνεται. Όπως έχω επανειλημμένα τονίσει, έφτασε η ώρα για απονομή έστω και μερικής δικαιοσύνης στους πρόσφυγές μας. Μετά από 47 χρόνια είναι επιβεβλημένη η αποζημίωση για τη στέρηση χρήσης της περιουσίας. Θεωρώ δε ότι αυτό το θέμα πρέπει να είναι στα προγράμματα όλων τα κομμάτων που θα διεκδικήσουν τις προεδρικές εκλογές και οι Κύπριοι πολίτες βλέποντας τις υποψηφιότητες αυτό το θέμα να το λάβουν πολύ σοβαρά υπόψη. Τέρμα ο εμπαιγμός στους πρόσφυγες! Τα βλήματα είναι στραμμένα σε εμάς και δεν μπορούμε να αποτύχουμε. Τώρα είναι η ώρα, για να αποδείξουμε ότι δεν είμαστε όμηροι των μικροκομματικών μας συμφερόντων, αλλά λειτουργούμε με βάση πρώτιστα το καλώς νοούμενο δημόσιο συμφέρον.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Όσον αφορά την επιτροπή Νομικών, Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, από την πρώτη μέρα που αναλάβαμε, θέσαμε ως πρωταρχικό στόχο την ψήφιση των νομοσχεδίων που συνδέονται με το Ταμείο Ανάκαμψης και καταπολεμούν τη διαφθορά, καθώς και τη μεταρρύθμιση της δικαιοσύνης και τη μεταρρύθμιση του Οικογενειακού Δικαίου.

Η επιτροπή Νομικών είναι μια επιτροπή με έναν μεγάλο όγκο σημαντικών νομοθετημάτων τα οποία χρονίζουν και καταβάλλουμε μεγάλη προσπάθεια, για να τα φέρουμε εις πέρας και να φέρουμε γενικότερα εις πέρας το δύσκολο μας έργο.

Σε αυτό το πλαίσιο ακριβώς, κινηθήκαμε τάχιιστα, για να προωθήσουμε στην ολομέλεια του σώματος μεταρρυθμίσεις που καταπολεμούν τη διαφθορά, όπως είναι το νομοσχέδιο για την Ανεξάρτητη Αρχή κατά της Διαφθοράς, αλλά και το νομοσχέδιο για την προστασία προσώπων που καταγγέλλουν πράξεις διαφθοράς. Ένα νομοσχέδιο που, πρέπει να το παραδεχτώ, βρίσκεται ενώπιον της Βουλής από το 2016, ημερομηνία κατά την οποία η κ. Χαραλαμπίδου το έχει καταθέσει. Από τότε κατατέθηκε και ένα νομοσχέδιο εκ πλευράς κυβέρνησης και μια ευρωπαϊκή Οδηγία. Το συζητήσαμε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεκαεφτά φορές, δεκαεφτά συνεδρίες. Η νέα επιτροπή Νομικών επτά φορές. Ανταλλάξαμε απόψεις εφ' όλης της ύλης σε όλα τα επίπεδα με όλους και καταλήξαμε στην τελευταία συνεδρία της ολομέλειας της Βουλής. Δυστυχώς, έχει ζητηθεί, δικαιωματικά το δικαιούνται, αναβολή. Εγώ αυτό που θέλω να σας πω είναι το εξής: Εμείς θέλουμε να ενισχύσουμε όσο το δυνατόν περισσότερο την Ανεξάρτητη Αρχή κατά της Διαφθοράς και τις εξουσίες της και τις αρμοδιότητές της και την ανεξαρτησία της, πάντα βεβαίως μέσα στο σύνταγμα. Δεν μπορούμε δηλαδή να υπερβούμε το σύνταγμα, για να δημιουργήσουμε κάτι το οποίο αμέσως μετά θα κηρυχθεί αντισυνταγματικό. Την ίδια ώρα, επειδή ακούω κάποιους -και ακούγεται πολλά καλά, οφείλω να το ομολογήσω- ότι πρέπει, λέει, να έχει ανακριτικές αρμοδιότητες η αρχή. Μα, βεβαίως να έχει. Να έχει τα πάντα.

Μα, το μεγαλύτερο πρόβλημα στην Κυπριακή Δημοκρατία, φίλες και φίλοι, είναι τα ναρκωτικά, το πρόβλημα των ναρκωτικών. Να δημιουργήσουμε τζιαι μια ειδική, ανεξάρτητη ανακριτική ομάδα για τα ναρκωτικά και το οργανωμένο έγκλημα επίσης. Είναι ένα σοβαρότατο θέμα. Να δημιουργήσουμε ακόμα μία ανακριτική ομάδα για το οργανωμένο έγκλημα; Να σπάσουμε όλα τα εγκλήματα, να διαλύσουμε τους θεσμούς της Δημοκρατίας, τον Γενικό Εισαγγελέα, την αστυνομία τζιαι να οργανώσουμε διάφορων ειδών ανακριτικές ομάδες, εκατοντάδων εκατομμυρίων βεβαίως, που θα πληρώνει ο Κύπριος φορολογούμενος πολίτης, ανακριτικές ομάδες που θα χρειάζονται εξειδικευμένα εργαστήρια, εξειδικευμένους ανακριτές τζιαι άλλως πως; Ερωτήματα τα οποία πρέπει να απαντηθούν με νηφαλιότητα από όλους μας. Εμείς το δηλώνουμε! Θέλουμε την ισχυρότερη ομάδα! Από εκεί και πέρα θα πω ότι υπάρχει το θέμα με τους μάρτυρες υπέρ του δημοσίου συμφέροντος, σας τα είπα.

Μεγάλης σημασίας είναι το άλλο νομοσχέδιο που εκκρεμεί στην επιτροπή Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως για το lobbying. Θα πω επίσης ότι η δικαστηριακή μεταρρύθμιση πρέπει να προχωρήσει. Αναμένουμε αποφάσεις άλλων εξουσιών. Η Βουλή είναι έτοιμη να το ψηφίσει. Το backlog στα δικαστήρια οδηγεί τη δικαιοσύνη στην κατάρρευση. Αυτό το είπαν όλοι. Δεν αρκεί να το λεν, πρέπει να προχωρήσουν σε πράξεις και, για να προχωρήσουμε εμείς βεβαίως σε πράξεις, πρέπει να υπάρξουν, επαναλαμβάνω, τελεσίδικες αποφάσεις από άλλες εξουσίες.

Επιπρόσθετα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, πρέπει να προχωρήσουμε στη διαμόρφωση και στην τροποποίηση του υφιστάμενου μηχανισμού παρακολούθησης των δηλώσεων των περιουσιακών στοιχείων των βουλευτών. Το είπαμε πάρα πολλές φορές. Τι σημαίνει «πόθεν έσχες»; Σημαίνει πόσα λεφτά είχες το δευτερόλεπτο που εμπήκες στην πολιτική, πόσα λεφτά έσιεις κάθε τρία χρόνια και πόσα χρήματα και περιουσία θα έχεις, όταν βγεις. Αυτό είναι το πόθεν έσχες. Το πόθεν έσχες δεν είναι κουτσομπολιό. Είναι μία διαδικασία η οποία πρέπει να εφαρμόζεται με τον πιο σωστό τρόπο, για να αποδεικνύει και στην πράξη το ρητό «η γυναίκα του Καίσαρα δεν αρκεί να είναι τίμια, πρέπει να φαίνεται και τίμια». Σε τούτο ακριβώς το πλαίσιο εντάσσεται τζιαι η πρόταση που κατέθεσε η κοινοβουλευτική ομάδα του Δημοκρατικού Συναγερμού για τη θεσμοθέτηση του επαγγελματικού ασυμβίβαστου των βουλευτών. Χαίρομαι πραγματικά, γιατί βλέπω να υιοθετείται και από συναδέλφους προερχόμενους από άλλα κόμματα. Καλωσορίσατε, εύχομαι να γίνουμε πλειοψηφία και να το περάσουμε, γιατί ακριβώς από διακηρύξεις έχει μπουχτίσει ο κόσμος, πλέον θέλει πράξεις, θέλει αποτελέσματα. Μόνο έτσι θα εδραιώσουμε συνθήκες διαφάνειας, κοινωνικής προόδου, ευημερίας. Η προσπάθεια για ανάπτυξη, δημιουργία και πρόοδο δεν έχει προφανώς, και δεν πρέπει να έχει, κομματικό χρώμα.

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η επίλυση του Κυπριακού -τζιαι να μου επιτρέψετε, έτσι, να μιλήσω άλλο λλία λεπτά για τούτο θέμα που με αφορά περισσότερο από όλα τα άλλα- η επίλυση του Κυπριακού, του εθνικού μας προβλήματος, ήταν και είναι ύψιστη προτεραιότητα του Δημοκρατικού Συναγερμού. Αγωνιούμε και ανησυχούμε, γιατί δεν μπορούμε να πορευτούμε ως μια φυσιολογική χώρα και να αναπτύξουμε τις προοπτικές μας, όσο παραμένουμε αλυσοδεμένοι από την τουρκική κατοχή. Σήμερα βρισκόμαστε σε ένα πραγματικά οριακό σημείο, σε ένα σημείο χωρίς επιστροφή, λένε πολλοί. Το στάτους κβο για σαράντα επτά χρόνια δημιούργησε μια επίπλαστη ασφάλεια. Έκανε ορισμένους να νομίζουν ότι είναι βολικό και άλλοι βεβαίως βολεύτεκαν. Σίγουρα ήταν και είναι βολικό για τη διατήρηση της τουρκικής κατοχής και έτσι βολικό είναι μόνο για την Τουρκία. Τα πράγματα όμως χειροτερεύουν, κυρίες και κύριοι, επικίνδυνα. Είναι ολοφάνερο πλέον ότι το στάτους κβο δεν είναι βιώσιμο. Η παρατεταμένη στασιμότητα στο Κυπριακό τρέφει την αυθαιρεσία της Τουρκίας για επιβολή κανόνων ισχύος αντί του Διεθνούς Δικαίου.

Η μη ύπαρξη βάσιμης προοπτικής για λύση επιτρέπει στην Τουρκία να δημιουργεί νέα τετελεσμένα και να μας φέρνει πιο κοντά σε οδυνηρά διλήμματα. Οι έκνομες και προκλητικές ενέργειες της Τουρκίας τόσο εντός των θαλασσίων ζωνών της Κυπριακής Δημοκρατίας όσο και στην περικλειστή πόλη της Αμμοχώστου αποδεικνύουν ότι τίποτα δε μένει στατικό. Ο χρόνος δε λειτουργεί υπέρ της δικής μας πλευράς, λειτουργεί σαρωτικά εναντίον μας.

Η απόφαση της Τουρκίας να ανοίξει την περιφραγμένη περιοχή των Βαρωσίων κατά παράβαση των ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, ιδίως του 550 (1984) και του 789 (1992), μας προκαλεί θυμό και αγανάκτηση, αλλά την ίδια ώρα πρέπει να μας πεισμώνει και να μας ενώσει όλους σε έναν κοινό στόχο: την άμεση επίλυση του Κυπριακού και τον τερματισμό της κατοχής. Τούτη η γη δεν ανήκει στον Ερντογάν και την παρέα του! Δε θα επιτρέψουμε να γίνει καρφί στο φέρετρο της διχοτόμησης! Η ειλικρινής μας βούληση για επιστροφή στις συνομιλίες να γίνει ανάχωμα στις τουρκικές επιδιώξεις. Γι' αυτό και υποστηρίζουμε με κάθε τρόπο τις προσπάθειες του γενικού γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών για επανέναρξη ουσιαστικού διαλόγου που θα οδηγήσει στην απελευθέρωση και επανένωση της Κύπρου μας στη βάση της διζωνικής δικαιοδικής ομοσπονδίας. Υπάρχουν έξι σημεία και πάνω σε αυτά τα σημεία εμείς πρώτοι και ξεκάθαρα θα πρέπει να τονίζουμε τη δέσμευσή μας.

Δεν υπάρχει άλλη εναλλακτική από αυτό. Για εμάς η διχοτόμηση, και το λέω ξεκάθαρα, δεν αποτελεί επιλογή. Με αυτή τη θέση συμφωνεί και η ίδια η Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία είναι έτοιμη να διαδραματίσει ενεργό ρόλο στη στήριξη των σχετικών διαπραγματεύσεων υπό την αιγίδα του ΟΗΕ. Ο Πρόεδρος Αναστασιάδης έχει κάνει ξεκάθαρες τις προθέσεις της δικής μας πλευράς προς όλες τις κατευθύνσεις και είμαστε έτοιμοι να ανταποκριθούμε, σύμφωνα με τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας και στη βάση όσων έχουν ήδη συμφωνηθεί.

Οι διχοτομικές θέσεις του νέου ηγέτη του ψευδοκράτους Ερσίν Τατάρ μάς απογοητεύουν, αλλά δε μας αποπροσανατολίζουν. Στόχος μας παραμένει μια συνολική λύση στη συμφωνημένη βάση της διζωνικής δικαιοδικής ομοσπονδίας. Όσοι θεωρούν ότι υπάρχουν άλλες ρεαλιστικές λύσεις παραμυθιάζουν τον κόσμο. Δεν υπάρχουν ούτε μπορούν να επιτευχθούν με άλλο έναν δήθεν μακροχρόνιο αγώνα.

Το έχουμε πει πολλές φορές: το δίλημμα που έχουμε μπροστά μας δεν είναι ομοσπονδία ή κάτι καλύτερο. Το πραγματικό δίλημμα είναι ομοσπονδία ή διχοτόμηση. Δυστυχώς, οι τελευταίες εξελίξεις μάς επιβεβαιώνουν. Όσο απομακρύνεται η προοπτική της ομοσπονδίας τόσο εδραιώνεται η διχοτόμηση.

Η ομοσπονδιακή λύση αποτελεί τη μετεξέλιξη της Κυπριακής Δημοκρατίας σε ένα βιώσιμο και λειτουργικό ομοσπονδιακό κράτος, απαλλαγμένο από ξένες εξαρτήσεις, ξένα στρατεύματα και δικαιώματα επέμβασης από τρίτες χώρες. Αυτή τη λύση επιδιώκουμε. Μια λύση η οποία δε θα αποκλίνει από τα σχετικά ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ και τις αξίες και τις αρχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην οποία είμαστε και θα παραμείνουμε ως χώρα πλήρες κράτος μέλος.

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Αυτή την κρίσιμη περίοδο οφείλουμε να απευθυνθούμε στους συμπολίτες μας με καθαρές θέσεις και με γλώσσα αλήθειας, χωρίς να βάζουμε μπροστά το πρόσκαιρο πολιτικό κόστος. Έχουμε να αντιμετωπίσουμε πάρα πάρα πολλές προκλήσεις μπροστά μας.

Θα πω, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι, επειδή ο χρόνος φεύγει και επειδή δε θέλω να φτάσω στα 40 λεπτά που είπε ο κ. Κυπριανού, αγαπημένες και αγαπημένοι συνάδελφοι, κλείνοντας εύχομαι στον καθένα και στην καθεμιά από εσάς καλά Χριστούγεννα και ευτυχισμένο το νέο έτος. Τα ίδια ακριβώς εύχομαι και στον συνάδελφό μας Ευθύμιο Δίπλαρο που μαζί με τη σύζυγό του Αργυρώ και χιλιάδες άλλους συμπολίτες μας δίνουν τη δική τους μάχη κατά του καρκίνου. Και ως Βουλή, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θεωρώ ότι τούτη την ώρα οφείλουμε όλοι μαζί να απευθύνουμε και ένα τεράστιο, ένα πολύ μεγάλο ευχαριστώ στο νοσηλευτικό μας προσωπικό, στους γιατρούς και στους νοσοκόμους, που τα τελευταία δυο χρόνια δίνουν μεγάλες μάχες ζωής, για να σώσουν ζωές των συνανθρώπων μας.

Σας ευχαριστώ πολύ που με ακούσατε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Και εμείς ευχαριστούμε, κύριε Τορναρίτη.

Καλωσορίζουμε επίσης τον Υπουργό Άμυνας στην αίθουσα.

Και τώρα θα ακολουθήσει μετά από διαβούλευση ένα δεκάλεπτο διάλειμμα. Όταν λέμε δέκα λεπτά, εννοούμε δέκα λεπτά ακριβώς. Θα ξεκινήσει η συζήτηση, η ψήφιση του προϋπολογισμού.

Ναι, κύριε Λουκαΐδη;

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Μια σημαντική παράλειψη εκ μέρους μας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μάλιστα.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Επειδή κάθε χρόνο έκαμνα κριτική εκ μέρους του κόμματός μας για τη μη παρουσία υπουργών, αντιλαμβάνομαι ότι και τις τρεις μέρες είχαμε παρουσία υπουργών και θέλω να το χαιρετίσω εκ μέρους του ΑΚΕΛ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Λουκαΐδη.

Ναι, κύριε Παπαδόπουλε.

ΝΙΚΟΛΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Είχαμε ζητήσει δεκαπέντε λεπτά, κυρία Πρόεδρε. Είναι δυνατό να το κάνουμε δεκαπέντε λεπτά, επειδή...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Βεβαίως. Δεκαπέντε λεπτά. Άρα, σε δεκαπέντε λεπτά ακριβώς από τώρα, δηλαδή θα είμαστε ακριβώς πίσω στις 6.15 μ.μ., θα ξεκινήσει η ψήφιση, για να διαβουλευθούμε, να είμαστε πανέτοιμοι να ολοκληρώσουμε το συντομότερο δυνατό την ψηφοφορία.

(Ωρα διακοπής: 6.00 μ.μ.)

(Ωρα επανέναρξης: 6.40 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ να ειδοποιηθούν όλοι ότι σε τρία λεπτά ακριβώς ξεκινά η ψήφιση. Επιτρέψαμε την καθυστέρηση, ακριβώς για να ευκολύνουμε τις διαδικασίες της ψήφισης, γι' αυτό υπήρξε μια συνεννόηση και επιτρέψαμε να υπάρξει επιπρόσθετη καθυστέρηση. Είμαστε έτοιμοι όμως και νομίζω και εκτιμώ ότι με την προεργασία που έχει γίνει θα κυλήσει πιο γρήγορα η διαδικασία, οπότε να παρακαλέσω να πάρετε όλοι και όλες τις θέσεις σας.

Να καλωσορίσουμε ξανά τους υπουργούς μας. Βλέπω και παλιούς συναδέλφους στην αίθουσα, καθώς και τους γενικούς διευθυντές των υπουργείων.

Λοιπόν, το σώμα έχει ενώπιόν του τον προϋπολογισμό του 2022, όπως αυτός κατατέθηκε στη Βουλή από την εκτελεστική εξουσία. Στον προϋπολογισμό έχουν επίσης ενσωματωθεί μετά από συζήτηση στην αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, η οποία, πρέπει να πω, έχει κάνει εξαιρετική δουλειά, τριάντα μία τροποποιήσεις, τις οποίες κατέθεσε η κυβέρνηση μετά την κατάθεση του προϋπολογισμού. Κατά τη διάρκεια της συζήτησης στην ολομέλεια είχε κατατεθεί επίσης σειρά τροπολογιών από όλα τα κόμματα, οι οποίες τροπολογίες έχουν ομαδοποιηθεί και ως τέτοιες θα τεθούν προς ψήφιση.

Θα προχωρήσουμε τώρα θέτοντας πρώτα σε ψηφοφορία τις τροπολογίες των κομμάτων. Να πω ότι υπάρχουν κοινές τροπολογίες και τροπολογίες από μεμονωμένα κόμματα. Οι τροπολογίες θα τεθούν σε ψηφοφορία σύμφωνα με τη σειρά που περιλαμβάνονται στο έγγραφο που σας έχει διανεμηθεί, ομαδοποιημένες σε σχέση με τα κόμματα που τις υποβάλλουν.

Επίσης, θα παρακαλούσα, αν κάποια κόμματα ή μεμονωμένοι βουλευτές επιθυμούν να υποστηρίξουν συγκεκριμένες τροπολογίες, να το αναφέρουν, όταν αυτές θα τίθενται σε ψηφοφορία.

Περαιτέρω, σας ενημερώνω ότι ως αποτέλεσμα της ενσωμάτωσης στο κείμενο του προϋπολογισμού των τροπολογιών που θα εγκριθούν θα γίνουν στη συνέχεια στο κείμενο και άλλες συνακόλουθες νομοτεχνικές διορθώσεις.

Είμαι σίγουρη ότι έχετε όλοι ενώπιόν σας τον κατάλογο των τροπολογιών και θα προχωρήσουμε αμέσως στην ψήφιση.

Κύριε Χρίστου, θέλετε τον λόγο;

Ναι, παρακαλώ.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ:

Κυρία Πρόεδρε, έχουμε ένα αίτημα προς εσάς. Επειδή έφτασε στα χέρια μας μια επιστολή που έχει να κάνει με μία σχετική τροπολογία η οποία κατατέθηκε και, επειδή η επιστολή αποστέλλεται από τον πρόεδρο του Συμβουλίου Ιστορικής Μνήμης της ΕΟΚΑ, από τον πρόεδρο του Συνδέσμου Αγωνιστών ΕΟΚΑ, από τον πρόεδρο του Ιδρύματος Απελευθερωτικού Αγώνα ΕΟΚΑ, από τον πρόεδρο του Μελάθρου Αγωνιστών ΕΟΚΑ και από τον πρόεδρο του ιδρύματος Διγενή, θεωρούμε πως πρέπει και επιβάλλεται να αναγνωστεί, πριν

προχωρήσουμε σε ψήφιση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε Χρίστου, ευχαριστώ.

Συνάδελφοι, δεν προβλέπεται μια τέτοια διαδικασία. Η συγκεκριμένη επιστολή εξάλλου μου έχει κοινοποιηθεί προσωπικά. Η συγκεκριμένη επιστολή αποστέλλεται σε όλους τους ενδιαφερόμενους, ενδιαφερόμενες και έχω τύχει διαβεβαίωσης ότι αυτή έχει ληφθεί υπόψη και έχει αναγνωσθεί.

Κύριε Νεοφύτου, βεβαίως.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Κυρία Πρόεδρε, για διευκόλυνση της διαδικασίας ψήφισης ή καταψήφισης των τροπολογιών θέλουμε να αναφέρουμε ότι η κοινοβουλευτική μας ομάδα θα καταψηφίσει στο σύνολό τους όλες ανεξαιρέτως τις τροπολογίες. Άρα, για κάθε ψήφιση να θεωρείτε δεκαέξι ψήφους εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ πολύ, κύριε πρόεδρε. Είμαι σίγουρη ότι οι γραμματείς θα το λάβουν υπόψη στην καταμέτρηση των ψήφων.

Κύριε Λουκαΐδη.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Μια διαδικαστική παρατήρηση.

Έχετε αναφέρει ότι για κάθε τροπολογία θα μπορούσε δυνητικά να υπάρχει η δυνατότητα υποστήριξης. Συνηθίζουμε να το αποφεύγουμε, δεδομένου ότι και οι τροπολογίες έχουν συζητηθεί, έχουν υποστηριχθεί κατά τη διάρκεια της συζήτησης του προϋπολογισμού τις προηγούμενες τρεις μέρες. Οπότε, εκεί και όπου απαιτείται κάποια διευκρίνιση, ενδεχομένως ναι, αλλά να μην ξεκινήσουμε συζήτηση τώρα με κάθε τροπολογία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όχι, δε θα υπάρξει συζήτηση, έχετε απόλυτο δίκαιο. Ίσως να μην ήταν ξεκάθαρο αυτό το οποίο είπα, απλώς έχω ενώπιόν μου ότι ίσως κάποιοι βουλευτές κάπου θα διαφοροποιηθούν από τα κόμματά τους και βεβαίως έχουν το δικαίωμα να το πράξουν.

Έχουμε κάποιο άλλο σχόλιο ή να προχωρήσουμε στην ψήφιση;

Όχι, ωραία.

Οπότε, ξεκινάμε με την πρώτη ομάδα τροπολογιών, επτά κοινές τροπολογίες ΑΚΕΛ, ΔΗΚΟ, ΕΛΑΜ, ΕΔΕΚ, ΔΗΠΑ, Οικολόγων.

Ξεκινάμε με την πρώτη τροπολογία.

Προτεινόμενες τροπολογίες των κοινοβουλευτικών ομάδων ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις και του Δημοκρατικού Κόμματος, του Εθνικού Λαϊκού Μετώπου, του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ, της Δημοκρατικής Παράταξης και του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών

A/A	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα
1.	Όλα	Όλες

Γίνεται εισήγηση για αποκοπή οποιωνδήποτε δαπανών σε σχέση με αποκρατικοποίηση/ιδιωτικοποίηση δημόσιων οργανισμών και κρατικών επιχειρήσεων, κυβερνητικών τμημάτων και υπηρεσιών:

Νοείται ότι από την αποκοπή εξαιρούνται οι δαπάνες που αφορούν το έργο της ανάπτυξης του λιμανιού και της μαρίνας Λάρνακας, η ανάπτυξη της περιοχής Τροόδους, το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου, καθώς και οποιαδήποτε πράξη αφορά το Ταμείο Αλληλεγγύης.

Νοείται περαιτέρω ότι σε σχέση με τα κονδύλια που αφορούν την ανάπτυξη της περιοχής Τροόδους, το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου, καθώς και οποιαδήποτε άλλη δαπάνη που αφορά αποξένωση κρατικών περιουσιακών στοιχείων ουδεμία δαπάνη διενεργείται, χωρίς προηγουμένως να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα εννέα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;
ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαέξι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η τροπολογία με τριάντα εννέα ψήφους υπέρ, δεκαέξι ψήφους εναντίον και καμία αποχή, εγκρίνεται.

Δεύτερη τροπολογία.

A/A	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα
2.	Όλα	Όλες

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι οποιωνδήποτε δαπανών, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη που αφορά στο Σχέδιο Αειφόρου Ανάπτυξης Εθνικού Δασικού Πάρκου Ακάμα και στη Διαχείριση Δάσους Ακάμα, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Έχω ενημερωθεί -και διορθώστε με, κύριε Παπαδόπουλε και κύριε Σιζόπουλε, αν κάνω λάθος- ότι το Δημοκρατικό Κόμμα και η ΕΔΕΚ αποσύρονται.

Ισχύει;

Ωραία. Οπότε, με τους υπόλοιπους, δηλαδή ΑΚΕΛ, ΕΛΑΜ, ΔΗΠΑ και Οικολόγους, συνεχίζουμε με την ψήφιση της συγκεκριμένης τροπολογίας.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι πέντε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι εννέα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με είκοσι εννέα ψήφους εναντίον, είκοσι πέντε ψήφους υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Προχωρούμε στην τρίτη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
3.	321	03.24 Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας	04450	Παροχές κοινωνικής πρόνοιας	€15.000
	361	12.01 Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος	04200/04260	Άλλες επιχορηγήσεις	€260.000
	485	14.01 Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και	04300/04450	Παροχές κοινωνικής	€15.000

522	Βιομηχανίας 15.01 Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων	04300/04450	πρόνοιας Παροχές κοινωνικής πρόνοιας	€320.050
579	16.01 Υπουργείο Εσωτερικών	08950/08951	Άλλα έργα	€2.900.000
791	20.01 Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας	08950/08951	Άλλα έργα	€80.000
897	21.01 Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων	08950/08951	Άλλα έργα	€500.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι των πιο πάνω ομάδων/υποομάδων, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού να ενημερώνεται γραπτώς ανά εξάμηνο για τις γενόμενες δαπάνες.

Σημείωση:

Αφορά πιστώσεις οι οποίες βρίσκονται στη διάθεση των υπουργών για διάφορους σκοπούς και έργα.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα οκτώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαεπτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα οκτώ ψήφους υπέρ, δεκαεπτά ψήφους εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Τέταρτη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
4.	640	16.11 Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών	03700	Εκστρατείες διαφώτισης	€1.000.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά την προβολή των πολιτικών της κυβέρνησης ύψους €500.000, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Πόσες, πόσοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα οκτώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαεπτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα οκτώ ψήφους υπέρ, δεκαεπτά ψήφους εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Πέμπτη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
5.	714	18.01 Υπουργείο Οικονομικών	04450	Παροχές κοινωνικής πρόνοιας	€39.000.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού να ενημερώνεται γραπτώς ανά εξάμηνο για τις γενόμενες δαπάνες σε σχέση με τα ακόλουθα:

1. Κατά χάριν χορηγίες έπειτα από αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου (€4.000.000).
2. Χρηματοδότηση του Εθνικού Ταμείου Αλληλεγγύης (€25.000.000).
3. Σχέδιο «Εστία»/«Οικία» (€10.000.000).

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα οκτώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαεπτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα οκτώ ψήφους υπέρ, δεκαεπτά ψήφους εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Έκτη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
6.	778	19.02 Γενικό Λογιστήριο	04120	Άλλες μεταβιβάσεις εσωτερικού	€1.200.010

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού να ενημερώνεται γραπτώς ανά εξάμηνο για το μέρος που αφορά τις γενόμενες δαπάνες σε σχέση με άλλες συνεισφορές ύψους €591.760.

Σημείωση:

Η δέσμευση αφορά πιστώσεις που βρίσκονται στη διάθεση του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας για σκοπούς παραχώρησης χορηγιών και συνεισφορών οι οποίες δεν καθορίζονται. Για ποσά πέραν των €10.000 είναι απαραίτητη η λήψη απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα οκτώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαεπτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα οκτώ ψήφους υπέρ, δεκαεπτά ψήφους εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Έβδομη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
7.	779	19.02 Γενικό Λογιστήριο	06220	Τραπεζικές επιβαρύνσεις	€7.880.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, αφότου δαπανηθεί το 25% του συνολικού προβλεπόμενου ποσού για το μέρος που αφορά δαπάνες που προορίζονται να καλύψουν την προμήθεια για εισπράξεις οφειλόμενων ποσών με πιστωτικές και χρεωστικές κάρτες ύψους €6.000.000, ουδεμία δαπάνη να διενεργείται για το εναπομείναν 75%, χωρίς προηγουμένως να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα οκτώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαεπτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα οκτώ ψήφους υπέρ, δεκαεπτά ψήφους εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Προχωρούμε στη δεύτερη ομάδα τροπολογιών, κοινές τροπολογίες ΑΚΕΛ, ΔΗΚΟ, ΕΛΑΜ, ΕΔΕΚ, ΔΗΠΑ.

Ξεκινάμε με την πρώτη τροπολογία.

Προτεινόμενες τροπολογίες των κοινοβουλευτικών ομάδων ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις και του Δημοκρατικού Κόμματος, του Εθνικού Λαϊκού Μετώπου, του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ και της Δημοκρατικής Παράταξης

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
1.	616	16.08 Υπουργείο Εσωτερικών Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως	08380	Πρωταρχικοί δρόμοι δήμων	€5.400.120

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά στον δρόμο πρωταρχικής σημασίας από το δάσος Αθαλάσσας (ΑΤΙ) μέχρι τον κυκλικό κόμβο παρά τω ΣΟΠΑΖ ύψους €300.000, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή

Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Σημείωση:

Αφορά πιστώσεις που προορίζονται να καλύψουν μέρος της δαπάνης κατασκευής του έργου για τη νότια επέκταση της λεωφόρου Ακαδημίας στην Αγλαντζιά, τμήμα από τη λεωφόρο ΡΙΚ μέχρι την οδό Φυτωρίου στην Αγλαντζιά.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα εννέα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαέξι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα εννέα ψήφους υπέρ, δεκαέξι ψήφους εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Δεύτερη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
2.	778	19.02 Γενικό Λογιστήριο	04260	Άλλες επιχορηγήσεις	€30.000.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού να ενημερώνεται γραπτώς ανά εξάμηνο για τις γενόμενες δαπάνες σε σχέση με την επιδότηση επιτοκίου.

Σημείωση:

Αφορούν πιστώσεις που προορίζονται να καλύψουν την επιδότηση επιτοκίων μέχρι 1,5% για στεγαστικά δάνεια και μέχρι 3,5% για επιχειρηματικά δάνεια, τα οποία θα συναφθούν με βάση ειδικά σχέδια που έχουν εγκριθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα εννέα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαέξι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα εννέα ψήφους υπέρ, δεκαέξι ψήφους εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Η επόμενη ομάδα αφορά κοινές τροπολογίες ΑΚΕΛ, ΔΗΚΟ, ΕΛΑΜ, ΔΗΠΑ, Οικολόγων.

Πρώτη τροπολογία.

Προτεινόμενες τροπολογίες των κοινοβουλευτικών ομάδων ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις και του Δημοκρατικού Κόμματος, του Εθνικού Λαϊκού Μετώπου, της Δημοκρατικής Παράταξης και του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
1.	521	15.01 Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων	03580	Σύμβαση υπηρεσιών	€1.236.010

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, αφού δαπανηθεί το 50% του συνολικού προβλεπόμενου ποσού ύψους €852.000 που αφορά τη λειτουργία Κέντρου Τηλεφωνικής Εξυπηρέτησης Πολιτών για τις υπηρεσίες που προσφέρονται από την Υπηρεσία Διαχείρισης Επιδομάτων Πρόνοιας και τις Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ουδεμία δαπάνη να διενεργείται για το εναπομείναν 50%, χωρίς προηγουμένως να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Πόσες, πόσοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα τέσσερις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι ένας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα τέσσερις ψήφους υπέρ, είκοσι μία ψήφους εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Δεύτερη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
2.	577	16.01 Υπουργείο Εσωτερικών	04400	Παροχές στέγασης	€29.570.000
			04450	Παροχές κοινωνικής πρόνοιας	€7.500.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι των πιο πάνω υποομάδων, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού να ενημερώνεται γραπτώς ανά εξάμηνο για τις γενόμενες δαπάνες που αφορούν:

1. στο Στεγαστικό Σχέδιο Αναζωογόνησης Ορεινών, Μειονεκτικών και Ακριτικών Περιοχών,
2. στην οικονομική βοήθεια προς κατοίκους κοινοτήτων ορεινών περιοχών (€4.500.000) και
3. στην υλοποίηση στεγαστικών σχεδίων κυρίως για εκτοπισθέντες (€14.300.000).

Πόσες, πόσοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα τέσσερις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι ένας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα τέσσερις ψήφους υπέρ, είκοσι μία ψήφους εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Τρίτη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
3.	615	16.08 Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως	08160	Άλλα οικοδομικά έργα	€4.500.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού να ενημερώνεται γραπτώς ανά εξάμηνο για τις γενόμενες δαπάνες.

Σημείωση:

Κάτω από την υποομάδα αυτή περιλαμβάνονται πιστώσεις ύψους €4.500.000 που προορίζονται να καλύψουν την υλοποίηση διάφορων κυβερνητικών στεγαστικών σχεδίων και την κάλυψη υφιστάμενων υποχρεώσεων ως εξής:

1. Εργασίες για την αναδόμηση οικιών και πολυκατοικιών σε κυβερνητικούς οικισμούς.
2. Εργασίες για την επιδιόρθωση οικιών και πολυκατοικιών σε κυβερνητικούς οικισμούς.
3. Εργασίες για την ανέγερση νέων οικιστικών μονάδων (οικιών και πολυκατοικιών) σε κενούς χώρους των κυβερνητικών οικισμών.
4. Εργασίες για κατασκευή φρεατίων και τοποθέτηση ανελκυστήρα σε υφιστάμενες πολυκατοικίες σε κυβερνητικούς οικισμούς.
5. Κατασκευή διάφορων έργων υποδομής (ΑΗΚ, ΑΤΗΚ, υδατοπρομήθεια, οδικά δίκτυα, χώροι πρασίνου).
6. Κατεδαφίσεις και μετακινήσεις.
7. Υπηρεσίες συμβούλων (αρχιτεκτόνων, πολιτικών μηχανικών, τεχνικών κ.λπ.) για τη μελέτη και επίβλεψη των κατασκευαστικών εργασιών.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα τέσσερις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι ένας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα τέσσερις ψήφους υπέρ, είκοσι μία ψήφους εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Τέταρτη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
4.	741	18.04 Τμήμα Φορολογίας	04120	Άλλες μεταβιβάσεις εσωτερικού	€3.900.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά χορηγίες έναντι διαγραφών φορολογικών υποχρεώσεων τρίτων ύψους €400.000, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα τέσσερις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαεπτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τέσσερις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα τέσσερις ψήφους υπέρ, δεκαεπτά ψήφους εναντίον και τέσσερις αποχές, η τροπολογία εγκρίνεται.

Πέμπτη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση
5.	1232	18.03 Τελωνεία	02100	Κρατικοί υπάλληλοι παράρτημα μισθολογικές θέσεις

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω ομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε διαδικασία πλήρωσης για τις τρεις νέες θέσεις Τελωνειακού Λειτουργού Α' [κλ. Α11(ii)], είκοσι δύο νέες θέσεις Τελωνειακού Λειτουργού (κλ. Α8, Α10 και Α11) και για τις είκοσι οκτώ νέες θέσεις Βοηθού Τελωνείων [κλ. Α2, Α5 και Α7(ii)], να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα τέσσερις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι ένας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Με τριάντα τέσσερις ψήφους υπέρ, είκοσι μία ψήφους εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η επόμενη ομάδα αφορά κοινές τροπολογίες ΑΚΕΛ, ΔΗΚΟ, ΕΔΕΚ, ΔΗΠΑ, Οικολόγων.

Προτεινόμενες τροπολογίες των κοινοβουλευτικών ομάδων ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις και του Δημοκρατικού Κόμματος, του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ, της Δημοκρατικής Παράταξης και του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών

A/A	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση
1.	Όλα	03025 03055	Ενοίκια

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω ομάδας/υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη από τα σχετικά κονδύλια, με εξαίρεση τις δαπάνες που αφορούν τους μήνες Ιανουάριο, Φεβρουάριο και Μάρτιο, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της:

Νοείται ότι από την πιο πάνω δέσμευση εξαιρούνται ενοίκια που καταβάλλονται από το Υπουργείο Εξωτερικών για πρεσβείες και διπλωματικές αποστολές, αλλά δεν εξαιρούνται οποιεσδήποτε νέες συμβάσεις ενοικίασης συνάπτονται για τον ίδιο σκοπό.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα οκτώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαεπτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα οκτώ ψήφους υπέρ, δεκαεπτά εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Προχωράμε στην επόμενη τροπολογία.

A/A	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση
2.	Όλα	07100	Αγορά γης και κτιρίων

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω ομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για αγορά ακίνητης περιουσίας, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα οκτώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

Ξανά! Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

Να πιστώσουμε λίγο τους γραμματείς, δεν είναι εύκολη αυτή η διαδικασία, πραγματικά!

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα πέντε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα πέντε ψήφους υπέρ, είκοσι εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Η επόμενη τροπολογία αφορά ενημέρωση.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
3.	436	12.13 Τμήμα Περιβάλλοντος	03300 03400	Συντηρήσεις και επιδιορθώσεις Συντήρηση εξωτερικών χώρων	€2.604.200

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω ομάδας/υποομάδας, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού να ενημερώνεται γραπτώς ανά εξάμηνο για το μέρος που αφορά τις γενόμενες δαπάνες σε σχέση με τη Μονάδα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης Κτηνοτροφικών Αποβλήτων και Ζωικών Υποπροϊόντων στην περιοχή Ορούντας, ύψους €1.559.200.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα οκτώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαέξι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα οκτώ ψήφους υπέρ, δεκαέξι εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Η επόμενη τροπολογία αφορά ενημέρωση.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
4.	580	16.01 Υπουργείο Εσωτερικών - Ταμεία Εσωτερικών Υποθέσεων	05000 05500	Έργα και σχέδια συγχρηματοδοτούμενα από κοινοτικούς πόρους Δράσεις ταμείων αλληλεγγύης και εσωτερικών υποθέσεων	€30.440.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω ομάδας/υποομάδας, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού να ενημερώνεται γραπτώς ανά εξάμηνο για το μέρος που αφορά τις γενόμενες δαπάνες σε σχέση με τα έργα που συγχρηματοδοτούνται από τα ταμεία εσωτερικών υποθέσεων.

Σημείωση:

Αφορούν δαπάνες που συμβάλλουν στη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα οκτώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαεπτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα οκτώ ψήφους υπέρ, δεκαεπτά εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Προχωράμε στην επόμενη τροπολογία, που αφορά δέσμευση.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
5.	713	18.01 Υπουργείο Οικονομικών	03700	Εκστρατείες διαφώτισης	€245.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά την προώθηση και προβολή της Κύπρου ως «Διεθνούς Επιχειρηματικού Κέντρου» από το ΚΕΒΕ (€50.000) και την ίδρυση γραφείου στις Βρυξέλλες από το ΚΕΒΕ και την ΟΕΒ (€45.000), να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα εννέα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαέξι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα εννέα ψήφους υπέρ, δεκαέξι εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Η επόμενη τροπολογία αφορά δέσμευση.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
6.	714	18.01 Υπουργείο Οικονομικών	04260	Άλλες επιχορηγήσεις	€40.900.010

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά δαπάνες που προορίζονται να καλύψουν το Σχέδιο Προώθησης Οπτικοακουστικής Βιομηχανίας, ύψους €10.000.000, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Σημείωση:

Σκοπός του σχεδίου είναι η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και η ενθάρρυνση νέων τομέων οικονομικής δραστηριότητας μέσω της προσέλκυσης επενδύσεων στον τομέα των κινηματογραφικών παραγωγών.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα έξι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαεννέα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα έξι ψήφους υπέρ, δεκαεννέα εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Η επόμενη τροπολογία αφορά:

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
7.	810	20.02 Ανώτερη εκπαίδευση	04300 04301	Κοινωνικές παροχές Παροχές παιδείας	€50.800.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω ομάδας/υποομάδας ως ακολούθως:

«Από το Κεφάλαιο 20.02-04301-Παροχές παιδείας οποιοδήποτε μη δαπανηθέν ποσό αντιστοιχεί στις πιστώσεις ύψους €50.800.000 μετά την καταβολή της φοιτητικής χορηγίας διατίθεται για την παραχώρηση φοιτητικών επιδομάτων μέχρι εξαντλήσεως του ποσού με βάση κριτήρια και διαδικασίες που καθορίζονται από το Υπουργικό Συμβούλιο, αφού προηγουμένως ενημερωθεί σχετικά η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας και Πολιτισμού:

Νοείται ότι στο πλαίσιο της διάθεσης των σύμφωνα με τα πιο πάνω μη δαπανηθέντων κονδυλίων δύναται να είναι δικαιούχοι και αλλοδαποί φοιτητές υπήκοοι χωρών οι οποίες έχουν διακρατικές συμφωνίες με τη Δημοκρατία, στο πλαίσιο των οποίων τυγχάνουν αντίστοιχης στήριξης Κύπριοι φοιτητές στις χώρες αυτές.».

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα εννέα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαέξι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα εννέα ψήφους υπέρ, δεκαέξι εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Η επόμενη υποομάδα αφορά κοινές τροπολογίες ΑΚΕΛ, ΕΛΑΜ, ΕΔΕΚ, ΔΗΠΑ, Οικολόγων.

Προτεινόμενες τροπολογίες της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, του Εθνικού Λαϊκού Μετώπου, του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ, της Δημοκρατικής Παράταξης και του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
1.	434	12.13 Τμήμα Περιβάλλοντος	03550 03580	Συμβουλευτικές υπηρεσίες Σύμβαση υπηρεσιών	€200.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω ομάδας/υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά την εποπτεία για περιοχές που θα εγκριθούν για μετακίνηση των εργοστασίων ασφαλικού σκυροδέματος, καθώς και την αγορά υπηρεσιών νομικού συμβούλου, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Σημείωση:

Δαπάνες που αφορούν την εποπτεία για περιοχές που θα εγκριθούν για μετακίνηση των εργοστασίων ασφαλικού σκυροδέματος, καθώς και την αγορά υπηρεσιών νομικού συμβούλου, ο οποίος θα βοηθήσει στη μεταφορά στην εθνική νομοθεσία του κοινοτικού περιβαλλοντικού κεκτημένου, στην ετοιμασία διαταγμάτων/κανονισμών, απάντηση/διαχείριση επιστολογραφίας από δικηγόρους που εκπροσωπούν είτε απλούς πολίτες ή/και οργανωμένα σύνολα, φορείς εκμετάλλευσης, κ.λπ.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι εννέα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

(Θόρυβος στην αίθουσα)

Μα, έντζιεν ανάγκη να σχολιάζετε.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι έξι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με είκοσι εννέα ψήφους υπέρ, είκοσι έξι εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Προχωράμε στην επόμενη ομάδα, που αφορά κοινή τροπολογία ΑΚΕΛ, ΔΗΚΟ, ΕΛΑΜ, Οικολόγων.

Προτεινόμενες τροπολογίες των κοινοβουλευτικών ομάδων ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις και του Δημοκρατικού Κόμματος, του Εθνικού Λαϊκού Μετώπου και του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
1.	380	12.04 Κτηνιατρικές Υπηρεσίες	04000 04080	Μεταβιβάσεις εσωτερικού Συμβούλια/επιτροπές/ οργανώσεις	€725.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω ομάδας/υποομάδας, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού να ενημερώνεται γραπτώς ανά εξάμηνο για το μέρος που αφορά τις γενόμενες δαπάνες σε σχέση με τη χορηγία για στήριξη των τοπικών αρχών για ίδρυση πέντε επαρχιακών καταφυγίων ζώων, ύψους €500.000.

Σημείωση:

Πιστώσεις ύψους €500.000 που αφορούν χορηγία για στήριξη των τοπικών αρχών για ίδρυση πέντε επαρχιακών καταφυγίων ζώων σε συνεργασία με το Υπουργείο Εσωτερικών, την Ένωση Δήμων, την Ένωση Κοινοτήτων Κύπρου και τις επαρχιακές διοικήσεις (συνολική τριετής δαπάνη 2021-2023, που αφορά το μερίδιο κόστους του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, ύψους €750.000).

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Πανίκο Λεωνίδου)

Όχι! Είναι ΑΚΕΛ, ΔΗΚΟ, ΕΛΑΜ, Οικολόγοι, κύριε Λεωνίδου, και αφορά «ενημέρωση γραπτώς ανά εξάμηνο για το μέρος των δαπανών σε σχέση με τη χορηγία για στήριξη των τοπικών αρχών για ίδρυση πέντε επαρχιακών καταφυγίων ζώων, ύψους €500.000».

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα πέντε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα πέντε ψήφους υπέρ, είκοσι εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Η επόμενη υποομάδα αφορά κοινές τροπολογίες ΑΚΕΛ, ΔΗΚΟ, Οικολόγων.

Έχει ζητηθεί στη σύσκεψη που είχαμε να αφαιρεθεί η ΕΔΕΚ, σωστά, κύριε Σιζόπουλε;

Ωραία. Από τη συγκεκριμένη βεβαίως.

Προτεινόμενες τροπολογίες των κοινοβουλευτικών ομάδων ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις και του Δημοκρατικού Κόμματος και του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών

Γίνεται εισήγηση για τροποποίηση της σημείωσης 33 (σελ. 161) του Πρώτου Πίνακα Δελτία Δαπανών 2022 με την προσθήκη αμέσως μετά την παράγραφο (α) αυτής των ακόλουθων επιφυλάξεων:

«Νοείται ότι σύμβουλοι/συνεργάτες που λόγω της απασχόλησής τους αυτής έχουν για οποιονδήποτε λόγο μετατραπεί σε εργοδοτούμενους αορίστου ή ορισμένου χρόνου, ανεξάρτητα από τις διατάξεις του Νόμου Ν. 70(Ι)/2016 ή οποιουδήποτε άλλου νόμου, η απασχόλησή τους τερματίζεται το αργότερο με τη λήξη της θητείας της κυβέρνησης ή την αποχώρηση του Προέδρου της Δημοκρατίας, των υπουργών, των υφυπουργών, του Κυβερνητικού Εκπροσώπου ή την αποχώρηση του Προέδρου της Βουλής των Αντιπροσώπων, ανάλογα με την περίπτωση:

Νοείται περαιτέρω ότι, σε περίπτωση που σε θέση συμβούλου/συνεργάτη διοριστεί δημόσιος υπάλληλος ή υπάλληλος οργανισμού δημόσιου δικαίου ή εργοδοτούμενος αορίστου χρόνου που απασχολείται στη δημόσια υπηρεσία ή σε οργανισμό δημόσιου δικαίου, τότε ο διορισμός αυτός διέπεται από τις διατάξεις του νόμου Ν. 47(Ι)/2017 ή Ν. 99(Ι)/2019, ανάλογα με την περίπτωση, και το πρόσωπο αυτό θα συνεχίσει να λαμβάνει τις ίδιες απολαβές και να υπόκειται στις ίδιες αποκοπές, μειώσεις ή/και συνεισφορές, όπως στην οργανική αυτού θέση, χωρίς να του παραχωρείται οποιαδήποτε άλλη αμοιβή ή επίδομα λόγω του διορισμού στη θέση συμβούλου/συνεργάτη, για τις δε απολαβές του χρεώνεται η ίδια υποομάδα 02001 (Άρθρο 02007.2 «Πολιτικοί διορισμοί») και το ποσό καταβάλλεται από την υπηρεσία στην οποία έχει αποσπαστεί στη δημόσια υπηρεσία ή στον οργανισμό δημόσιου δικαίου, όπου ανήκει η οργανική αυτού θέση.».

Είναι καθαρή τροποποίηση του άρθρου.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα ένας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα μία ψήφους υπέρ, είκοσι τρεις εναντίον και μία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Η επόμενη ομάδα αφορά κοινές τροπολογίες ΑΚΕΛ, ΔΗΚΟ, ΔΗΠΑ, Οικολόγων.

Προτεινόμενες τροπολογίες των κοινοβουλευτικών ομάδων ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις και του Δημοκρατικού Κόμματος, της Δημοκρατικής Παράταξης και του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών

A/A	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση
1.	Όλα	03000	Λειτουργικές δαπάνες

Γίνεται εισήγηση για αποκοπή ποσοστού ύψους 7% από την πιο πάνω ομάδα, εξαιρουμένων των δαπανών που αφορούν αγορά ύδατος, φαρμάκων και άλλων ιατρικών προμηθειών, καταβολή ενοικίων, φωτισμού, θέρμανσης και καύσιμα μη γραφειακών χώρων, τον Εθνικό Μηχανισμό για τα Δικαιώματα της Γυναίκας και το πλαίσιο προώθησης και εφαρμογής του Γενικού Συστήματος Υγείας.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα ένας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα μία ψήφους υπέρ, είκοσι δύο εναντίον και μία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Η επόμενη τροπολογία αφορά:

A/A	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση
2.	Όλα	03500	Εκπαίδευση προσωπικού, συνέδρια, σεμινάρια και άλλα γεγονότα

Γίνεται εισήγηση για αποκοπή ποσοστού ύψους 10% από την πιο πάνω ομάδα από όλα τα υπουργεία, ανεξάρτητες υπηρεσίες και γραφεία.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα πέντε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαεννέα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα πέντε ψήφους υπέρ, δεκαεννέα εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Στην επόμενη τροπολογία υπάρχει αίτημα από τον κ. Μυλωνά για κατάθεση προφορικής τροπολογίας.

Κύριε Μυλωνά.

ΠΑΥΛΟΣ ΜΥΛΩΝΑΣ:

Και κατόπιν συνεννόησης με όλες τις κοινοβουλευτικές ομάδες και αφορά την εξαίρεση στη διαδικασία για την εκμάθηση της αρμενικής γλώσσας και της αγοράς υπηρεσιών, κυρία Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Και γίνεται αποδεκτό το αίτημά σας μετά και από συνεννόηση.

Απλά, να πω ότι η συγκεκριμένη αποκοπή, προτού βάλουμε πρώτα την ψήφιση της υποτροπολογίας και μετά, αφορά:

A/A	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση
3.	Όλα	03550	Συμβουλευτικές υπηρεσίες/Ερευνες

Γίνεται εισήγηση για:

α. Αποκοπή από την πιο πάνω ομάδα ποσοστού ύψους 10%, με εξαίρεση τις δαπάνες που αφορούν:

- i. το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων,
- ii. το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας,
- iii. τη ΔΕΑ, τις Τεχνικές Επιτροπές, το Τμήμα Εξωτερικής Πολιτικής και Κυπριακού, το έργο της ανάπτυξης του λιμανιού και της μαρίνας Λάρνακας, την αγορά υπηρεσιών παροχής επιστημονικής εξέτασης αστυνομικών τεκμηρίων από το Ινστιτούτο Νευρολογίας και Γενετικής Κύπρου, την αγορά υπηρεσιών για την επίδοση κλήσεων ποινικών υποθέσεων, τη διενέργεια ελέγχων δέουσας επιμέλειας για τους αιτούντες απόκτηση κυπριακής υπηκοότητας,
- iv. την κατ' οίκον εκπαίδευση μαθητών, τη διδασκαλία της τουρκικής γλώσσας σε Τουρκοκυπρίους μαθητές στο Γυμνάσιο Αγίου Αντωνίου Λεμεσού, την αμοιβή διαμεσολαβητών για τα σχολεία στα οποία φοιτούν μαθητές με μεταναστευτική βιογραφία, την αγορά υπηρεσιών για επιμόρφωση λειτουργών στην Ανάπτυξη Αναλυτικών Προγραμμάτων για Ενήλικες (εσπερινά σχολεία), αγορά υπηρεσιών διερμηνέα, αγορά υπηρεσιών ψυχολόγων και νηπιαγωγών (εσπερινά σχολεία) και άλλα έκτακτα περιστατικά, τα μουσικά και αθλητικά λύκεια και γυμνάσια, την Οικονομική-Εμπορική Σχολή Ειδικού Ενδιαφέροντος, τα Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης, την ενισχυτική και υποστηρικτική διδασκαλία, το Πρόγραμμα Μαθητών Μεταναστευτικής Βιογραφίας, τον αλφαριθμητισμό, τις αμοιβές εκπαιδευτών για το μάθημα κομμωτικής (εννέα μήνες), αισθητικής, οινοπαραγωγής και γαλακτοκομίας, τα βραδινά μαθήματα της Μέσης Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, την αμοιβή του Τουρκοκυπρίου εκπαιδευτικού για εκτέλεση διδακτικών και άλλων καθηκόντων στο ΙΗ΄ Δημοτικό Σχολείο Λεμεσού, καθώς και το επίδομα οδοιπορικών ή ενοικίου αυτού, την αμοιβή διερμηνέων κυπριακής νοηματικής γλώσσας και διερμηνέων για τις ανάγκες αξιολόγησης παιδιών δημοτικής εκπαίδευσης, την αμοιβή των εικαστικών καλλιτεχνών κατά τη συνεργασία τους με δημοτικά σχολεία, τις ανάγκες για επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και επιμορφωτών, καθώς και την επιμόρφωση των επιμορφωτών στο εξωτερικό, την παρουσίαση και έκθεση έργων τέχνης μαθητών/τριών στο εξωτερικό, την αγορά μέσων και υλικών για το μάθημα των εικαστικών τεχνών, την αμοιβή των εκπαιδευτικών που εργάζονται με το καθεστώς της αγοράς υπηρεσιών στα ενιαία ολοήμερα σχολεία, στα θερινά δημόσια σχολεία, στα προαιρετικά ολοήμερα σχολεία και στα προαιρετικά σχολεία STEM, την αμοιβή των εκπαιδευτών στα επιμορφωτικά κέντρα και την αμοιβή των τοπικών υπευθύνων που εργάζονται με το καθεστώς της αγοράς υπηρεσιών, το Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών, το Μεταλυκειακό Ινστιτούτο Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, τη φρούρηση σχολικών μονάδων μέσης εκπαίδευσης, δημοτικής εκπαίδευσης και των κεντρικών κτιρίων του Υπουργείου Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας και την επιχορήγηση της φρούρησης σχολικών μονάδων, καθώς και σχολικούς βοηθούς/συνοδούς παιδιών με ειδικές ανάγκες.

β. Ένθεση σημείωσης, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για όλες τις εναπομείνουσες δαπάνες,

εκτός αυτών που εξαιρούνται σύμφωνα με το πρώτο σημείο πιο πάνω, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Οπότε, τώρα θα ψηφίσουμε την υποτροπολογία του κ. Μυλωνά και αφορά την εξαίρεση της εκμάθησης της αρμενικής γλώσσας.

Είμαστε σύμφωνοι;

Οπότε, πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ της προφορικής υποτροπολογίας του κ. Μυλωνά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με βοηθάνε οι εξαιρετικοί μας λειτουργοί εδώ και μου λένε, απλά να ξεκαθαρίσουμε, ότι θα είναι εξαίρεση και από τα δύο, και από την αποκοπή και από την ένθεση σημείωσης, να το ξεκαθαρίσουμε.

Άρα, πόσοι, πόσες υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πείτε δυνατά, κύριε Γεωργίου!

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα τρεις!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Γεωργίου.

Πενήντα τρεις ψήφοι υπέρ...

Μάλιστα, κύριε Νεοφύτου.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Κυρία Πρόεδρε, αν επιτρέπετε, για να μην υπάρχουν παρεξηγήσεις, εμείς ψηφίσαμε την προφορική τροπολογία του συναδέλφου κ. Μυλωνά, συνεπώς στη θέση μας ότι καταψηφίζουμε όλες τις τροπολογίες. Η διευκρίνιση ήταν, για να είναι ακόμα μία τροπολογία λιγότερη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ.

Κύριε Θεμιστοκλέους.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Κυρία Πρόεδρε,

Έγινε ανεκτό, κόμματα να υποστηρίζουν τροπολογίες, να τις ψηφίζουν, να περνούν και να καταψηφίζουν στη συνέχεια τον προϋπολογισμό. Αυτό που μόλις τώρα έγινε, που είπε ο κ. Αβέρωφ...

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Κυρία Πρόεδρε, θέμα διαδικασίας. Τι είναι τούτο το πράγμα;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Απολογούμαι. Μιλούσα με τον...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Είναι θέμα διαδικασίας, κύριε Λουκαΐδη.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Ε, τούτη έν' κριτική άποψη, κύριε Θεμιστοκλέους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιο είναι το ζήτημα, κύριε Θεμιστοκλέους;

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Αν δεν το αντιλαμβάνεστε, άλλο θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι, το αίτημά σας ποιο είναι; Βοηθήστε με να καταλάβω.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Λέω ότι δεν μπορεί ο κ. Αβέρωφ Νεοφύτου να λέει ότι ψηφίζω την υποτροπολογία, δεδομένου ότι καταψηφίζει την τροπολογία. Δε γίνεται!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μα, δεν είναι έτσι που είπε, ξεκαθάρισε...

Κύριε Θεμιστοκλέους, καθίστε, κατάλαβα τι θέλετε να πείτε, απλά...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Όχι, δεν το καταλάβατε, αλλά δεν πειράζει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όχι, κατάλαβα πάρα πολύ καλά και έχει δικαίωμα να ξεκαθαρίσει, νοούμενου ότι έλαβε μία θέση, μια κατάθεση θέσης στην αρχή και ήθελε να το ξεκαθαρίσει, για να είμαστε σωστοί με την ψήφιση και τις ψήφους οι οποίες έχουν καταμετρηθεί. Αυτό έγινε, δε χρειάζεται και δεν υπάρχει λόγος τώρα να δημιουργηθεί θέμα. Έληξε.

Οπότε, υπέρ πενήντα τρεις ψήφοι.

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Κανείς, καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με πενήντα τρεις ψήφους υπέρ, καμία εναντίον και καμία αποχή, η προφορική υποτροπολογία του κ. Μυλωνά εγκρίνεται.

Τώρα, σας παρακαλώ, προχωράμε στην εισήγηση για αποκοπή του ποσοστού ύψους 10%, όπως το ανέγνωσα προηγουμένως.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα ένας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα μία ψήφους υπέρ, είκοσι τρεις εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Προχωράμε τώρα στην ένθεση σημείωσης, παραμένουμε στην ίδια τροπολογία, όσον αφορά δέσμευση

για τις εναπομείνουσες δαπάνες, για να ενημερώνεται η αρμόδια κοινοβουλευτική επιτροπή.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα ένας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα μία ψήφους υπέρ, είκοσι τρεις εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Τέταρτη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
4.	483	14.01 Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας	03520	Συνέδρια, σεμινάρια και άλλα γεγονότα	€3.360.030

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω ομάδας/υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά την Εκπαίδευση σε Θέματα Υδρογονανθράκων, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Σημείωση:

Από την εν λόγω ομάδα ποσό ύψους €3.360.000 αφορά την εκπαίδευση και βελτίωση των δεξιοτήτων των δημόσιων υπαλλήλων της Δημοκρατίας ή άλλων προσώπων που ορίζει η Υπουργός Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, περιλαμβανομένης και της αγοράς τυχόν απαραίτητου εξοπλισμού. Η ισόποση δαπάνη καταβάλλεται από τους αδειούχους έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα τρεις ψήφους υπέρ, είκοσι ψήφους εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Για την πέμπτη τροπολογία υπάρχει εισήγηση -διορθώστε με, κύριε Καρογιάν- για να αποσυρθεί η Δημοκρατική Παράταξη. Σωστά;

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΡΟΓΙΑΝ:

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ωραία! Οπότε, παραμένουν οι υπόλοιποι.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση
5.	1214	16.14 Υπηρεσία Ασύλου	02100	Κρατικοί υπάλληλοι Παράρτημα Μισθολογικές θέσεις

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω ομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί η μετονομασία και μεταφορά από την Υπηρεσία Ασύλου στη Διοίκηση του Υπουργείου Εσωτερικών, των θέσεων Διευθυντή [Κλ. Α15(I)], τριών Ανώτερων Λειτουργών Ασύλου [Κλ. Α13(II)], εννέα Λειτουργών Ασύλου Α΄ [Κλ. Α11(II)] και είκοσι Λειτουργών Ασύλου (Κλ. Α8, Α10 και Α11), να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι έξι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι επτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με είκοσι επτά ψήφους εναντίον, είκοσι έξι υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Η επόμενη ομάδα αφορά κοινή τροπολογία ΔΗΚΟ, ΕΔΕΚ, ΔΗΠΑ και Οικολόγων- Συνεργασία Πολιτών.

Προτεινόμενη τροπολογία της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος, του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ, της Δημοκρατικής Παράταξης και του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών

Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
778	19.02 Γενικό Λογιστήριο	04300	Κοινωνικές παροχές	€7.000.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω ομάδας, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού να ενημερώνεται γραπτά ανά εξάμηνο για τις γενόμενες δαπάνες.

Σημείωση:

Πιστώσεις που αφορούν το Σχέδιο Αυξημένης Αναπλήρωσης της Απώλειας των Συνταξιοδοτικών Δικαιωμάτων των Μελών των Ταμείων Προνοίας και Συντάξεων οι καταθέσεις των οποίων είχαν απομειωθεί.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα έξι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαεπτά εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα έξι ψήφους υπέρ, δεκαεπτά εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Η επόμενη ομάδα αφορά κοινή τροπολογία ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, ΔΗΚΟ, ΕΔΕΚ και ΔΗΠΑ.

Προτεινόμενη τροπολογία των κοινοβουλευτικών ομάδων ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις και του Δημοκρατικού Κόμματος, του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ και της Δημοκρατικής Παράταξης

Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
878	20.08 Πολιτιστικές Υπηρεσίες	04300 04540	Κοινωνικές παροχές Ειδικά ταμεία	€4.350.000

Γίνεται εισήγηση για αποκοπή από την πιο πάνω ομάδα/υποομάδα του μέρους που αφορά χορηγία προς το Ίδρυμα Μνημείου Στρατηγού Γ. Γρίβα Διγενή για ξενάγηση στο Αρχηγείο της ΕΟΚΑ, καθώς και τη δεύτερη δόση για την αγορά της οικίας Αζίνα στην Πάφο και τη μετατροπή της οικίας σε Μουσείο Διγενή.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα τρεις ψήφους υπέρ, είκοσι ψήφους εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Η επόμενη ομάδα αφορά κοινές τροπολογίες ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, ΔΗΚΟ και Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών.

Η πρώτη τροπολογία.

Προτεινόμενες τροπολογίες των κοινοβουλευτικών ομάδων ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις και του Δημοκρατικού Κόμματος, καθώς και του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών

A/A	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση
1.	Όλα	02000 02001	Αξιωματούχοι της Δημοκρατίας Μισθοδοσία αξιωματούχων (Άρθρο 02007 - Πολιτικοί διορισμοί)

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω ομάδας/υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά την αμοιβή ειδικών συμβούλων-συνεργατών του Προέδρου της Δημοκρατίας, των Υπουργών, των Υφυπουργών, του Υφυπουργού παρά τω Προέδρω και του Κυβερνητικού Εκπροσώπου, με εξαίρεση, αναφορικά με υφιστάμενους συνεργάτες, τις δαπάνες που αφορούν τους μήνες Ιανουάριο, Φεβρουάριο και Μάρτιο, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι έξι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι πέντε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με είκοσι έξι ψήφους υπέρ, είκοσι πέντε εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Η δεύτερη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
2.	494	14.01 Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας - Έργα συγχρηματοδοτούμενα από κοινοτικούς πόρους	8830 8920	Κατασκευαστικά έργα Άλλα κατασκευαστικά έργα	€21.800.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω ομάδας/υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη από το σχετικό κονδύλι, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Σημείωση:

Κάτω από την υποομάδα αυτή περιλαμβάνονται προτεινόμενες πιστώσεις που προορίζονται να καλύψουν τις δαπάνες που αφορούν στην υλοποίηση των απαραίτητων υποδομών για έλευση Υγροποιημένου Φυσικού Αερίου (ΥΦΑ) στην Κύπρο.

Τα κυριότερα έργα υποδομής που θα υλοποιηθούν αφορούν τα πιο κάτω:

- α. Πλωτή μονάδα εισαγωγής, αποθήκευσης και επαναεριοποίησης του ΥΦΑ (FSRU).
- β. Προβλήτα (jetty) πάνω στην οποία θα είναι μόνιμα προσδεδεμένη η πλωτή μονάδα, καθώς και οι εγκαταστάσεις πρόσδεσης.
- γ. Αγωγός επί της προβλήτας και βραχίονες φόρτωσης.
- δ. Χερσαίος αγωγός μέχρι το σύνορο του ηλεκτροπαραγωγού σταθμού Βασιλικού.
- ε. Σύστημα αποθήκευσης φυσικού αερίου (ΦΑ) για αύξηση της αδράνειας για ασφάλεια εφοδιασμού (buffer).
- στ. Επίγειες εγκαταστάσεις ΦΑ (ρυθμιστικός και μετρητικός σταθμός ΦΑ) παρά του σημείου παράδοσης του ΦΑ.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα υπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι ένας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα ψήφους υπέρ, είκοσι μία ψήφους εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Η τρίτη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
3.	714	18.01 Υπουργείο Οικονομικών	04260	Άλλες επιχορηγήσεις	€7.500.010

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, αφού δαπανηθεί το 50% του συνολικού προβλεπόμενου ποσού ύψους €7.500.000 που αφορά τη λειτουργία Επενδυτικού Ταμείου για την παροχή χρηματοδότησης Κεφαλαίου, ουδεμία δαπάνη να διενεργείται για το εναπομείναν 50%, χωρίς προηγουμένως να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Σημείωση:

Στόχος του Ταμείου είναι η χρηματοδότηση μικρομεσαίων επιχειρήσεων, με σκοπό την κάλυψη του χρηματοδοτικού κενού που υπάρχει στη χρηματοδότηση των κυπριακών επιχειρήσεων σε σχέση με χρηματοδοτικά προϊόντα μετοχικού χαρακτήρα. Το κράτος θα συμμετάσχει στο Ταμείο με συνολική χρηματοδότηση ύψους €30.000.000 και συνεπένδυση από ιδιώτες. Η συνεισφορά του κράτους θα παραχωρείται ανάλογα με την πρόοδο παροχής κεφαλαίου συμμετοχής από το Ταμείο σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαεννέα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα τρεις ψήφους υπέρ, δεκαεννέα ψήφους εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Η επόμενη ομάδα αφορά κοινές τροπολογίες ΔΗΚΟ, ΕΛΑΜ και Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών.

Η πρώτη τροπολογία.

Προτεινόμενες τροπολογίες της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος, του ΕΛΑΜ και του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
1.	295	03.22 Υφυπουργείο Τουρισμού	04200 04260	Επιχορηγήσεις Άλλες επιχορηγήσεις	€11.617.010

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω ομάδας/υποομάδας, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού να ενημερώνεται γραπτά ανά εξάμηνο για το μέρος που αφορά τις γενόμενες δαπάνες σε σχέση με το Σχέδιο Χορηγιών Επενδύσεων Εμπλουτισμού και Εκσυγχρονισμού του τουριστικού προϊόντος για την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι εννέα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με είκοσι εννέα ψήφους υπέρ, είκοσι τρεις ψήφους εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Η δεύτερη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
2.	905	21.01 Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων/Διεύθυνση Δημόσιων Επιβατικών Μεταφορών	04260	Άλλες επιχορηγήσεις	€74.000.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων να ενημερώνεται γραπτώς ανά εξάμηνο για τις γενόμενες δαπάνες.

Σημείωση:

Οι πιστώσεις προορίζονται να καλύψουν τις υποχρεώσεις του κράτους που απορρέουν από τις Συμβάσεις Παραχώρησης Δημόσιας Υπηρεσίας Τακτικών Επιβατικών Γραμμών, τις συμβάσεις για τη μεταφορά μαθητών δημοσίων σχολείων με έκτακτες γραμμές, την εγκατάσταση συστημάτων έκδοσης/ακύρωσης εισιτηρίων και διαχείρισης στόλου, συστημάτων τηλεματικής/διαχείρισης στόλου, αγορά/τοποθέτηση στάσεων λεωφορείων, καθώς και δαπάνες για προώθηση/δημοσιότητα των Δημοσίων Επιβατικών Μεταφορών.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα τρεις ψήφους υπέρ, είκοσι ψήφους εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Η επόμενη ομάδα αφορά κοινή τροπολογία ΔΗΚΟ, ΔΗΠΑ και Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών.

Προτεινόμενη τροπολογία της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος, της Δημοκρατικής Παράταξης και του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών

Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
--------	----------	----------------	-----------	------

980	22.01 Υπουργείο Υγείας	04120	Άλλες μεταβιβάσεις εσωτερικού	€3.200.000
-----	------------------------	-------	-------------------------------	------------

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού να ενημερώνεται γραπτώς ανά εξάμηνο για τις γενόμενες δαπάνες.

Σημείωση:

Αφορά πιστώσεις που θα καλύψουν συνεισφορές του Υπουργείου Υγείας με βάση κριτήρια που έχουν καθοριστεί από το Υπουργικό Συμβούλιο προς συνδέσμους που επιτελούν εθελοντική εργασία και προς άλλους φορείς που σχετίζονται με τον τομέα της υγείας.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα τέσσερις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα τέσσερις ψήφους υπέρ, είκοσι ψήφους εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Η επόμενη ομάδα αφορά κοινή τροπολογία ΕΔΕΚ, ΔΗΠΑ και Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών.

Προτεινόμενη τροπολογία του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ, της Δημοκρατικής Παράταξης και του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών

Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση
Όλα	Όλα	Αγορά νέων οχημάτων

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω ομάδας/υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για αγορά νέων οχημάτων για αξιωματούχους του κράτους, καθώς και αγορά οχημάτων για κάλυψη των αναγκών της δημόσιας υπηρεσίας, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι εννέα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι πέντε εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με είκοσι εννέα ψήφους υπέρ, είκοσι πέντε ψήφους εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Η επόμενη ομάδα αφορά κοινή τροπολογία ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις και ΔΗΚΟ.

Προτεινόμενη τροπολογία των κοινοβουλευτικών ομάδων ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις και του Δημοκρατικού Κόμματος

Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
616	16.08 Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως	08380	Πρωταρχικοί δρόμοι δήμων	€5.400.120

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού να ενημερώνεται γραπτώς ανά εξάμηνο για τις γενόμενες δαπάνες που αφορούν στα ακόλουθα:

- α. Κατασκευή Δρόμου Πρωταρχικής Σημασίας από την Αγλαντζιά μέχρι τη Διεθνή Έκθεση στην Έγκωμη.
- β. Δρόμος Πρωταρχικής Σημασίας που αρχίζει από το Μακάρειο Αθλητικό Κέντρο και καταλήγει στον Νέο Δρόμο Λευκωσίας-Λεμεσού μέσω των δρόμων Αλεξανδρουπόλεως, Πύθωνα, Ηρακλή και Σταυρού.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα τέσσερις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα τέσσερις ψήφους υπέρ, είκοσι ψήφους εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Η επόμενη ομάδα αφορά κοινή τροπολογία ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις και ΔΗΠΑ.

Προτεινόμενη τροπολογία της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις και της Δημοκρατικής Παράταξης

Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
377	12.03 Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος	02100	Κρατικοί υπάλληλοι	€138.425

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω ομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Σημείωση:

Μισθοδοσία και επιδόματα υπαλλήλων που θα στελεχώσουν τη Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος, η οποία θα δημιουργηθεί (θέση Γενικού Διευθυντή).

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαεννέα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα πέντε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα πέντε ψήφους εναντίον, δεκαεννέα ψήφους υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Η επόμενη ομάδα αφορά κοινή τροπολογία ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις και Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών.

Προτεινόμενη τροπολογία της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις και του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών

Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
456	13.03 Αστυνομία	07650	Αγορά εξοπλισμού	€6.834.570

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω ομάδας/υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά αγορά αντιοχλαγωγικού εξοπλισμού και οπλισμού, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι επτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι επτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με είκοσι επτά ψήφους εναντίον, είκοσι επτά ψήφους υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Η επόμενη ομάδα αφορά κοινές τροπολογίες ΔΗΚΟ και ΕΔΕΚ.

Η πρώτη τροπολογία.

Προτεινόμενες τροπολογίες της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος και του Κινήματος Σοσιαδημοκρατών ΕΔΕΚ

A/A	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση
1.	Όλα	03000 03020	Λειτουργικές δαπάνες Λειτουργικά έξοδα γραφείου

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω ομάδας/υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά Διαφημίσεις, Δημοσιεύσεις και Δημοσιότητα, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα ένας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι τέσσερις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα μία ψήφους υπέρ, είκοσι τέσσερις ψήφους εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Η δεύτερη τροπολογία.

A/A	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση
2.	Όλα	04000 04080	Μεταβιβάσεις εσωτερικού Συμβούλια/Επιτροπές/Οργανισμοί

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω ομάδας/υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά Χορηγία Στήριξης των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα ένας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι τέσσερις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα μία ψήφους υπέρ, είκοσι τέσσερις ψήφους εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Η τρίτη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
3.	724	18.02 Γενική Διεύθυνση ΕΠΣΑ	03700	Εκστρατείες	€355.600

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού να ενημερώνεται γραπτώς ανά εξάμηνο για τις γενόμενες δαπάνες που αφορούν την ανάπτυξη εθνικής επικοινωνιακής στρατηγικής αναφορικά με το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΣΑΑ) στην Κύπρο.

Σημείωση:

Η στρατηγική στοχεύει στην ενημέρωση των πολιτών και των εμπλεκόμενων φορέων για τις δράσεις που χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και τον αντίκτυπό τους.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα οκτώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαεπτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα οκτώ ψήφους υπέρ, δεκαεπτά ψήφους εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Η επόμενη ομάδα αφορά κοινή τροπολογία ΔΗΚΟ, ΔΗΠΑ.

Προτεινόμενη τροπολογία της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος και της Δημοκρατικής Παράταξης

Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
488	14.01 Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας/Υπηρεσία Εμπορίου	03650 03730	Εκδόσεις και δημοσιότητα Συμμετοχή σε εκθέσεις	€2.965.010

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω ομάδας/υποομάδας, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού να ενημερώνεται γραπτώς ανά εξάμηνο για το μέρος που αφορά τις γενόμενες δαπάνες σε σχέση με τη διοργάνωση εμπορικών αποστολών σε συνεργασία με ΚΕΒΕ και ΟΕΒ για την προβολή και διείσδυση των κυπριακών προϊόντων σε αγορές με ιδιαίτερο ενδιαφέρον και σημαντικές προοπτικές.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα εννέα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαέξι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα εννέα ψήφους υπέρ, δεκαέξι εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Η επόμενη τροπολογία είναι κοινή μεταξύ ΕΔΕΚ και ΔΗΠΑ.

Προτεινόμενη τροπολογία του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ και της Δημοκρατικής Παράταξης

Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
816	20.03 Μέση εκπαίδευση	04300 04301	Κοινωνικές παροχές Παροχές παιδείας	€6.725.760

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω ομάδας/υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά την ετήσια χορηγία προς την Αγγλική Σχολή Λευκωσίας, ύψους €341.720, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας και Πολιτισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

Ναι, προτού διενεργηθεί, είναι θέση σημείωσης, δέσμευση. Δέσμευση είναι.

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτή)

Όχι, τα έχουμε συζητήσει.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκατέσσερις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα ένας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα μία ψήφους εναντίον, δεκατέσσερις υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία δεν εγκρίνεται. Απορρίπτεται.

Η επόμενη ομάδα κοινών τροπολογιών είναι μεταξύ ΕΔΕΚ και Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών.

Προτεινόμενες τροπολογίες του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ και του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
1.	579	16.01 Υπουργείο Εσωτερικών	08920	Άλλα κατασκευαστικά έργα	€32.450.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού να ενημερώνεται γραπτώς ανά εξάμηνο για το μέρος που αφορά τις γενόμενες δαπάνες σε σχέση με το έργο σταθεροποίησης εδάφους στην περιοχή «Λίμνες» στο Πισσούρι, ύψους €15.000.000.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι ένας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα τρεις ψήφους υπέρ, είκοσι μία εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Προχωρούμε στην επόμενη τροπολογία.

Προτεινόμενη τροπολογία του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ και του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
2.	659	17.01 Υπουργείο Εξωτερικών	04080	Συμβούλια/Επιτροπές/Οργανώσεις	€2.000.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού να ενημερώνεται γραπτώς ανά εξάμηνο για τις γενόμενες δαπάνες.

Σημείωση:

Αφορά πιστώσεις που προορίζονται να καλύψουν τις διάφορες δαπάνες του Κυπριακού Οργανισμού Προώθησης Επενδύσεων, περιλαμβανομένης της αντιμισθίας των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, τους μισθούς του προσωπικού, τα λειτουργικά έξοδα, την αγορά εξοπλισμού, και των εξόδων προώθησης επενδύσεων.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα οχτώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαέξι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα οχτώ ψήφους υπέρ, δεκαέξι εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Οι επόμενες τροπολογίες είναι από την κοινοβουλευτική ομάδα ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις αποκλειστικά.

Προτεινόμενες τροπολογίες της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
1.	326	03.24 Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας	03550 03580	Συμβουλευτικές υπηρεσίες/Ερευνες Σύμβαση υπηρεσιών	€1.300

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω ομάδας/υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Νοείται ότι από την πιο πάνω δέσμευση εξαιρούνται ποσό ύψους €7.300 που προορίζεται να καλύψει την αγορά υπηρεσιών από εξειδικευμένους επαγγελματίες για κάλυψη αναγκών των εξυπηρετούμενων από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας (ΥΚΕ) και ποσό ύψους €2.000 που προορίζεται να καλύψει περιπτώσεις στο πλαίσιο της συνεργασίας των ΥΚΕ με τη Διεθνή Κοινωνική Υπηρεσία.

Σημείωση:

Η δέσμευση αφορά ποσό ύψους €42.000 για το οποίο δεν υπάρχει οποιαδήποτε επεξήγηση.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαοκτώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα έξι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα έξι ψήφους εναντίον, δεκαοκτώ υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία δεν εγκρίνεται. Απορρίπτεται.

Η επόμενη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
2.	347	11.01 Υπουργείο Άμυνας	03520	Συνέδρια, σεμινάρια και άλλα γεγονότα	€70.000

Γίνεται εισήγηση για αποκοπή του πιο πάνω κονδυλίου, ύψους €70.000, που προορίζεται να καλύψει τις δαπάνες για τη συμμετοχή του Υπουργείου Άμυνας σε προγράμματα και πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σημείωση:

Δαπάνες που αφορούν μεταξύ άλλων τη συμμετοχή στη Μόνιμη Διαρθρωμένη Συνεργασία (PESCO), στη Βάση Δεδομένων Συνεργασίας (CODAPA) κ.α.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαπέντε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα οχτώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα οχτώ ψήφους εναντίον, δεκαπέντε υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία δεν εγκρίνεται.

Η επόμενη τροπολογία αφορά δέσμευση.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
3.	421	12.10 Μεταλλεία	08830 08920	Κατασκευαστικά έργα Άλλα κατασκευαστικά έργα	€160.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω ομάδας/υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά πιστώσεις ύψους €110.000 που παραχωρούνται στην Ιερά Μονή Σταυροβουνίου, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Σημείωση:

Πιστώσεις ύψους €110.000, οι οποίες παραχωρούνται στην Ιερά Μονή Σταυροβουνίου με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου για οχλήσεις που υφίσταται από τις δραστηριότητες των παρακείμενων λατομείων στα Πυργά της επαρχίας Λάρνακας.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαέξι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα έξι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα έξι ψήφους εναντίον, δεκαέξι υπέρ και δύο αποχές, η τροπολογία δεν εγκρίνεται. Απορρίπτεται.

Η επόμενη τροπολογία αφορά δέσμευση.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
4.	531	15.02 Τμήμα Εργασίας	05100	Δράσεις διαρθρωτικών ταμείων	€379.160

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά το Σχέδιο Επιδότησης της Απασχόλησης με Ευέλικτες Ρυθμίσεις, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Σημείωση:

Αφορά στην παροχή χορηγίας σε εργοδότες που θα προσλάβουν άνεργα άτομα (εγγεγραμμένα στη Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης) που επιθυμούν να εργασθούν βάσει ευέλικτης μορφής απασχόλησης. Η χορηγία θα παραχωρείται μόνο για τους πρώτους δέκα μήνες απασχόλησης και με υποχρέωση του εργοδότη για πρόσθετη εργοδότηση του εργοδοτούμενου για δύο μήνες χωρίς επιχορήγηση.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαοκτώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα επτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα επτά ψήφους εναντίον, δεκαοκτώ υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία δεν εγκρίνεται. Απορρίπτεται.

Η επόμενη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
5.	619	16.08 Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως	03301	Συντηρήσεις κτιρίων και γραφείων	€3.300.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού να ενημερώνεται γραπτώς ανά εξάμηνο για τις γενόμενες δαπάνες.

Σημείωση:

Πιστώσεις που προορίζονται να καλύψουν τη δαπάνη επιδιόρθωσης και συντήρησης των οικιστικών μονάδων και καταστημάτων στους κυβερνητικούς οικισμούς.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα ένας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα μία ψήφους υπέρ, είκοσι τρεις εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Η επόμενη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
6.	715	18.01 Υπουργείο Οικονομικών	07100	Αγορά γης και κτιρίων	€25.000.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω ομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Σημείωση:

Αφορά πιστώσεις για τις οποίες δεν παρέχεται οποιαδήποτε επεξήγηση.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα ένας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι τέσσερις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα μία ψήφους υπέρ, είκοσι τέσσερις εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Η επόμενη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
7.	816	20.03 Μέση εκπαίδευση	04300 04301	Κοινωνικές παροχές Παροχές παιδείας	€6.725.760

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω ομάδας/υποομάδας, ώστε, αφού δαπανηθεί το 50% του συνολικού προβλεπόμενου ποσού για το μέρος που αφορά την ετήσια χορηγία προς την Αγγλική Σχολή Λευκωσίας, ύψους €341.720, ουδεμία δαπάνη να διενεργείται για το εναπομείναν 50%, χωρίς προηγουμένως να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας και Πολιτισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΚΩΣΤΑΣ ΚΩΣΤΑ:

Έσκει που δεν εψήφισαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κάποιοι δεν ψηφίζουν' μετρούμε όσους ψηφίζουν, κύριε Κώστα.

Με τριάντα ψήφους υπέρ, είκοσι τρεις εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Η επόμενη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
8.	936	21.08 Τμήμα Αρχαιοτήτων	08900	Αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία	€2.897.010

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά την αναστήλωση και αποκατάσταση αρχαίων μνημείων (Β' Πίνακας - Μη κυβερνητικές περιουσίες), να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα πέντε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα πέντε ψήφους εναντίον, είκοσι υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία δεν εγκρίνεται. Απορρίπτεται.

Οι επόμενες τροπολογίες είναι από την κοινοβουλευτική ομάδα του Δημοκρατικού Κόμματος.

Προτεινόμενες τροπολογίες της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος

A/A	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση
1.	Όλα	03700	Εκστρατείες διαφώτισης

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για εκστρατείες διαφώτισης, με εξαίρεση τις πιστώσεις που αφορούν το Υφυπουργείο Τουρισμού και το Υφυπουργείο Ναυτιλίας, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι επτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι επτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Είμαστε σίγουροι; Επειδή είναι οριακό.

Εναντίον ξανά;

Κανονικά έντζιε πρέπει να επαναλαμβάνεται η διαδικασία αλλά...

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι οχτώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Γιατί;

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Αν μπορώ να...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ξέρω ότι κάποιος δε σηκώνουν το χέρι τους τζαι μετά που επαναλαμβάνω τη διαδικασία το σηκώνουν.

Ναι, κύριε Τορναρίτη.

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Επί της διαδικασίας τώρα, εμείναν μας περίπου τριάντα σελίδες με τροπολογίες, τις οποίες εισηγούνται ξεχωριστά κόμματα. Αν μπορούμε, να ακολουθήσουμε τη διαδικασία που ακολουθήσαμε τις άλλες χρονιές, να αναφέρεται ο αριθμός, η επικεφαλίδα της τροπολογίας που έχουμε όλοι μπροστά μας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μα, το έχουμε συζητήσει, κύριε Τορναρίτη μου, στη σύσκεψη αρχηγών. Όχι, θα ακολουθήσουμε και θα ολοκληρώσουμε τη διαδικασία όπως την ξεκινήσαμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με είκοσι οχτώ ψήφους εναντίον, είκοσι επτά υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία δεν εγκρίνεται. Απορρίπτεται.

Προχωρούμε στην επόμενη τροπολογία.

Τι άλλο αίτημα υπάρχει;

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Κυρία Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι, κύριε Κουλία.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Με όλο το σεβασμό, για να μη γίνεται παρεξήγηση, όταν είναι οριακή η ψηφοφορία, δεν πρέπει να επαναλαμβάνεται. Εκάμαμέν το, εντάξει, ανεχτήκαμέν το, αλλά είναι λάθος διαδικασία και δημιουργείται κάτι σαν προηγούμενο. Αντιλαμβάνομαι τη δυσκολία των συναδέλφων που μετρούν -να έχουμε όλοι έννοια να κρατούμε τα χέρια μας- αλλά δεν πρέπει να επαναλαμβάνεται η ψηφοφορία, κατ' ουδένα λόγο...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έχετε δίκαιο.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

...διότι αλλάζει το αποτέλεσμα μετά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η πραγματικότητα είναι ότι ήταν είκοσι επτά. Συγκεκριμένο άτομο δε σήκωσε το χέρι του. Νομίζω το σωστό είναι να απορριφθεί η τροπολογία.

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

Ναι, απορρίπτεται πάλι, δεν εγκρίνεται. Απλώς, να σημειωθεί η πρώτη καταμέτρηση.

Με είκοσι επτά ψήφους εναντίον, είκοσι επτά υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία δεν εγκρίνεται.

Προχωρούμε στην επόμενη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
2.	484	14.01 Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας/Υπηρεσία Εμπορίου	04120	Άλλες μεταβιβάσεις εσωτερικού	€5.497.024

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά Χορηγία στην Εταιρεία Υδρογονανθράκων Κύπρου Λτδ (ΕΥΚ) ύψους €3.497.024, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Σημείωση:

Κάτω από την υποομάδα αυτή περιλαμβάνονται πιστώσεις ύψους:

- α. €2.000.000 που προορίζονται να καλύψουν τη χρηματοδότηση για τη συνέχιση των εργασιών της ΔΕΦΑ ΛΤΔ.
- β. €3.497.024 που προορίζονται να καλύψουν τη χορηγία προς την Εταιρεία Υδρογονανθράκων Κύπρου Λτδ.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι επτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;
ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:
Είκοσι οχτώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:
Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:
Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με είκοσι οχτώ ψήφους εναντίον, είκοσι επτά υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία δεν εγκρίνεται.
Οι επόμενες τροπολογίες είναι από το ΕΛΑΜ.

Προτεινόμενες τροπολογίες του ΕΛΑΜ

A/A	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα
1.	Όλα	Όλα

Γίνεται εισήγηση για αποκοπή από το σύνολο του κρατικού προϋπολογισμού για το 2022 όλων των κονδυλίων που αφορούν στη συντήρηση ή στη δημιουργία νέων κέντρων φιλοξενίας, στη διαχείριση των παράνομων μεταναστών, καθώς και των αιτητών πολιτικού ασύλου.

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:
Τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:
Τρεις.

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:
Πενήντα δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:
Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:
Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με πενήντα δύο ψήφους εναντίον, τρεις ψήφους υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.
Πάμε στην υπ' αριθμόν 2 τροπολογία.

A/A	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα
2.	Όλα	Όλα

Γίνεται εισήγηση για αποκοπή από το σύνολο του κρατικού προϋπολογισμού για το 2022 όλων των κονδυλίων που αφορούν στη διάνοιξη νέων οδοφραγμάτων, καθώς και στη συντήρηση υφιστάμενων.

Πόσες, πόσοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:
Τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:
Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με πενήντα δύο ψήφους εναντίον, τρεις ψήφους υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Η επόμενη τροπολογία.

A/A	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα
3.	Όλα	Όλα

Γίνεται εισήγηση για αποκοπή από το σύνολο του κρατικού προϋπολογισμού για το 2022 όλων των κονδυλίων που αφορούν το δικοινοτικό πρόγραμμα «Imagine».

Πόσες, πόσοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με πενήντα δύο ψήφους εναντίον, τρεις ψήφους υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
4.	327	03.24 Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας	04300 04450	Κοινωνικές παροχές	€40.000.000

Γίνεται εισήγηση για αποκοπή του σχετικού κονδυλίου.

Σημείωση:

Πιστώσεις που προορίζονται να καλύψουν το κόστος των Υλικών Συνθηκών Υποδοχής των Αιτητών Διεθνούς Προστασίας που διαμένουν στις ελεγχόμενες από την κυβέρνηση της Δημοκρατίας περιοχές.

Πόσες, πόσοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με πενήντα δύο ψήφους εναντίον, τρεις ψήφους υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
5.	531	15.02 Τμήμα Εργασίας	05100	Δράσεις διαρθρωτικών ταμείων	€379.160

Γίνεται εισήγηση για αποκοπή από την πιο πάνω υποομάδα δαπανών του μέρους που αφορά στο σχέδιο παροχής κινήτρων για πρόσληψη αιτητών πολιτικού ασύλου που αναμένεται να προκηρυχθεί το 2022.

Πόσες, πόσοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με πενήντα δύο ψήφους εναντίον, τρεις ψήφους υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
6.	538	03.24 Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας	05890 05891	Προγράμματα χρηματοδοτούμενα από ξένους οργανισμούς ή/και άλλες πηγές	€200.000

Γίνεται εισήγηση για αποκοπή του πιο πάνω κονδυλίου.

Σημείωση:

Αφορά πιστώσεις που προορίζονται να καλύψουν τη δαπάνη για την υλοποίηση του έργου «Κέντρο Υποδοχής για Ασυνόδετους Ανηλίκους», ολικού κόστους €500.000, που θα χρηματοδοτηθεί από τον Χρηματοδοτικό Μηχανισμό ΕΟΧ 2014-2021 (με υλοποίηση μέχρι την 30^η Απριλίου 2024), με διάρκεια υλοποίησης 3 χρόνια. Η πιο πάνω πρόνοια θα ανακτάται κατά 85% από τον Χρηματοδοτικό Μηχανισμό ΕΟΧ 2014-2021.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με πενήντα δύο ψήφους εναντίον, τρεις ψήφους υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
7.	576	16.01 Υπουργείο Εσωτερικών	04040	Αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης	€95.335.010

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά την κάλυψη του κόστους υπηρεσιών που παρείχε κατά το 2020 το κοινοτικό συμβούλιο Πύλας στους Τουρκοκυπρίους κατοίκους της κοινότητας, ύψους €105.000, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Πόσες, πόσοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πέντε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με πενήντα ψήφους εναντίον, πέντε ψήφους υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
8.	578	16.01 Υπουργείο Εσωτερικών	04540	Ειδικά ταμεία	€13.999.000

Γίνεται εισήγηση για αποκοπή από το σύνολο της πιο πάνω υποομάδας δαπανών ποσού ύψους €94.120, που αφορά τη συντήρηση του Μουσουλμανικού Τεμένους Κεπήρ στη Λεμεσό.

Σημείωση:

Άρθρο 04550.2 «Χορηγία στον Κηδεμόνα Τουρκοκυπριακών Περιουσιών.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα ένας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με πενήντα μία ψήφους εναντίον, τρεις ψήφους υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
9.	579	16.01 Υπουργείο Εσωτερικών	08920	Άλλα κατασκευαστικά έργα	€32.450.000

Γίνεται εισήγηση για αποκοπή από το σύνολο της πιο πάνω υποομάδας δαπανών ποσού ύψους €15.000.000, που αφορά στην κατασκευή των έργων στο Κέντρο Φιλοξενίας Αιτητών Διεθνούς Προστασίας «Λίμνες» στη Μενόγεια, καθώς και διάφορα μικρά κατασκευαστικά έργα που απαιτούνται για υλοποίηση της μεταναστευτικής πολιτικής.

Είναι για αποκοπή εδώ. Το είχαμε προηγουμένως για δέσμευση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είναι μετά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μετά, ωραία.

Πόσες, πόσοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με πενήντα δύο ψήφους εναντίον, τρεις ψήφους υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
10.	580	16.01 Υπουργείο Εσωτερικών	05500	Δράσεις ταμείων αλληλεγγύης και εσωτερικών υποθέσεων	€30.440.000

Γίνεται εισήγηση για αποκοπή από την πιο πάνω υποομάδα δαπανών του μέρους που αφορά έργα που συγχρηματοδοτούνται από το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, με εξαίρεση τις δαπάνες που αφορούν στο Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας.

Σημείωση:

Το εν λόγω ταμείο έχει ως γενικό στόχο να συμβάλει στην αποτελεσματική διαχείριση των μεταναστευτικών ροών στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ως στοιχείο του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, σύμφωνα με την κοινή πολιτική ασύλου, επικουρικής προστασίας και προσωρινής προστασίας και με την κοινή μεταναστευτική πολιτική.

Πόσες, πόσοι ψηφίζουν υπέρ;

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Είχαμε ψηφίσει στη Δ4. Εκτιμώ ότι εκπίπτει, με την άδειά σας, κυρία Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι. Ήταν δέσμευση αυτό που ψηφίσαμε. Τώρα είναι για αποκοπή. Ήταν ενημέρωση. Πρέπει να το ξαναβάλουμε.

Λοιπόν, πόσοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με πενήντα δύο ψήφους εναντίον, τρεις ψήφους υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
11.	651	16.14 Υπηρεσία Ασύλου	03050	Λειτουργικά έξοδα μη γραφειακών χώρων	€12.451.400

Γίνεται εισήγηση για αποκοπή του πιο πάνω κονδυλίου.

Σημείωση:

Αφορά πιστώσεις που προορίζονται να καλύψουν μεταξύ άλλων έξοδα λειτουργίας του Κέντρου Υποδοχής και Φιλοξενίας Αιτητών Διεθνούς Προστασίας (ΚΥΦΑΔΠ) στην Κοφίνου, του Κέντρου Φιλοξενίας Αιτητών Διεθνούς Προστασίας «Λίμνες» στη Μενόγεια και του Κέντρου Πρώτης Υποδοχής (ΚΕΠΥ) «Πουρνάρα».

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα ένας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με πενήντα μία ψήφους εναντίον, τρεις ψήφους υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
12.	784	20.03 Μέση εκπαίδευση Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης	03580	Σύμβαση υπηρεσιών	€5.593.124

Γίνεται εισήγηση για αποκοπή από το σύνολο της πιο πάνω υποομάδας δαπανών του μέρους που αφορά την αγορά υπηρεσιών για το Πρόγραμμα Μαθητών Μεταναστευτικής Ιδιότητας.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα ένας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με πενήντα μία ψήφους εναντίον, τρεις ψήφους υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
13.	784	20.01 Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας	04301	Παροχές παιδείας	€400.000

Γίνεται εισήγηση για αποκοπή από το σύνολο της πιο πάνω υποομάδας δαπανών του μέρους που αφορά την εκπαίδευση μαθητών/μαθητριών με μεταναστευτική βιογραφία, στο πλαίσιο της πιλοτικής εισαγωγής προγραμμάτων και δραστηριοτήτων για την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα ένας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με πενήντα μία ψήφους εναντίον, τρεις ψήφους υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
14.	802	20.01 Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας	05100	Δράσεις διαρθρωτικών ταμείων	€120

Γίνεται εισήγηση για αποκοπή από το σύνολο της πιο πάνω υποομάδας του μέρους που αφορά το «Νέο Έργο για Δράσεις Σχολικής και Κοινωνικής Ένταξης Μαθητών/τριών με Μεταναστευτική Βιογραφία στο Κυπριακό Εκπαιδευτικό Σύστημα - ΔΡΑΣΕ+».

Σημείωση:

Αφορά έργα/σχέδια συγχρηματοδοτούμενα από κοινοτικούς πόρους, για τα οποία περιλήφθηκαν πιστώσεις στο συγκεντρωτικό κονδύλι των Διαρθρωτικών Προγραμμάτων και Σχεδίων της Γενικής Διεύθυνσης ΕΠΣΑ και θα μεταφέρονται σε σχετικά άρθρα ανάλογα με την πρόοδο των έργων.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα ένας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με πενήντα μία ψήφους εναντίον, τρεις ψήφους υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
15.	809	20.02 Ανώτερη εκπαίδευση Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου	04000 04001	Μεταβιβάσεις εσωτερικού Ημικρατικοί οργανισμοί	€40.000.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω ομάδας/υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά «Ενοίκια του ΤΕΠΑΚ», να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα ένας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με πενήντα μία ψήφους εναντίον, τρεις ψήφους υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
16.	816	20.03 Μέση εκπαίδευση	04300 04301	Κοινωνικές παροχές Παροχές παιδείας	€6.725.760

Γίνεται εισήγηση, ώστε:

- από το μέρος που αφορά χορηγίες προς ξενόγλωσσα ιδιωτικά σχολεία ύψους €1.450.000 να αποκοπούν τα κονδύλια που αφορούν διδάκτρα και υποτροφίες Τουρκοκυπρίων μαθητών που διαμένουν στα κατεχόμενα και φοιτούν στην Αγγλική Σχολή Λευκωσίας, καθώς και έξοδα φοίτησης (δίδακτρα και έξοδα εγγραφής) Τουρκοκυπρίων μαθητών που διαμένουν στις ελεγχόμενες από το κράτος περιοχές και φοιτούν σε ιδιωτικά σχολεία προδημοτικής, δημοτικής, μέσης και ανώτερης εκπαίδευσης και
- να δημιουργηθεί νέο άρθρο στο οποίο να μεταφερθούν οι πιο πάνω πιστώσεις (€1.450.000) για σκοπούς οικονομικής στήριξης των μαθητών της ακριτικής εγκλωβισμένης περιοχής Τηλλυρίας.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα ένας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με πενήντα μία ψήφους εναντίον, τρεις ψήφους υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Περνάμε τώρα στις τροπολογίες της ΕΔΕΚ.

Κύριε Σιζόπουλε, η πρώτη αποσύρεται, έτσι;

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΖΟΠΟΥΛΟΣ:

Ναι, κυρία Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ πολύ.

Προτεινόμενες τροπολογίες του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
2.	579	16.01 Υπουργείο Εσωτερικών	08920	Άλλα κατασκευαστικά έργα	€32.450.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά στην κατασκευή των έργων στο Κέντρο Φιλοξενίας Αιτητών Διεθνούς Προστασίας «Λίμνες» στη Μεσόγεια, καθώς και διάφορα μικρά κατασκευαστικά έργα που απαιτούνται για υλοποίηση της μεταναστευτικής πολιτικής, ύψους €15.000.000, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πέντε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σαράντα επτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με σαράντα επτά ψήφους εναντίον, πέντε ψήφους υπέρ και δύο αποχές, η τροπολογία απορρίπτεται.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
3.	579	16.01 Υπουργείο Εσωτερικών	10100	Έκδοση δανείων	€20.000.000

			10101		
--	--	--	-------	--	--

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού να ενημερώνεται γραπτώς ανά εξάμηνο για τις γενόμενες δαπάνες.

Σημείωση:

Αφορά πιστώσεις που προορίζονται να καλύψουν τη χρηματοδότηση έργων και προγραμμάτων των δήμων από το δάνειο που συνομολογήθηκε με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων.

Πόσες, πόσοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα ένας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα μία ψήφους υπέρ, είκοσι δύο εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
4.	648	16.13 Πολιτική Άμυνα	07651	Μηχανολογικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός	€780.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά την προμήθεια, την εγκατάσταση και τη λειτουργία του Συστήματος Έγκαιρης Προειδοποίησης Πληθυσμού μέσω SMS, ύψους €500.000, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Σημείωση:

Αφορά πιστώσεις για την προκαταβολή και συμβουλευτικές υπηρεσίες για την προκήρυξη προσφοράς για την προμήθεια του Συστήματος Έγκαιρης Προειδοποίησης Πληθυσμού.

Πόσες, πόσοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τέσσερις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σαράντα εννέα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με σαράντα εννέα ψήφους εναντίον, τέσσερις ψήφους υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
5.	741	18.04 Τμήμα Φορολογίας	03930	Ρυθμίσεις οφειλών και επιστροφές τελών και άλλων προσόδων	€20.350.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά την κάλυψη των «Ειδικών Πιστώσεων Φόρου», ύψους €20.000.000, να ενημερώνεται η Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Σημείωση:

Οι Ειδικές Πιστώσεις Φόρου δύναται να χρησιμοποιούνται από το πιστωτικό ίδρυμα για εξόφληση των φορολογικών υποχρεώσεων της τράπεζας ή και οποιασδήποτε άλλης εταιρείας μέλους του ίδιου συγκροτήματος.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

Εντάξει, συμβαίνουν αυτά. Είμαστε προς το τέλος.

Υπέρ;

(Θόρυβος στην αίθουσα)

Ησυχία, παρακαλώ!

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι έξι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι πέντε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με είκοσι έξι ψήφους υπέρ, είκοσι πέντε ψήφους εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
6.	989	22.02 Ιατρικές Υπηρεσίες	03580	Σύμβαση υπηρεσιών	€7.843.010

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά αγορά υπηρεσιών που απαιτούνται για την έναρξη και διεκπεραίωση του έργου «Cyprus Innovative Public Health ICT System», ύψους €2.344.300, να ενημερώνεται η Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Επτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα επτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα επτά ψήφους εναντίον, επτά ψήφους υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
7.	989	22.02 Ιατρικές Υπηρεσίες	04120	Άλλες μεταβιβάσεις εσωτερικού	€1.547.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών μέσω αντικατάστασης ή/και αγοράς ιατροτεχνολογικού εξοπλισμού στο πλαίσιο του Σχεδίου Επιδότησης των Ιδιωτικών Νοσηλευτηρίων, ύψους €1.190.000, να ενημερώνεται η Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Επτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα επτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα επτά ψήφους εναντίον, επτά ψήφους υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
8.	1020	22.05 Φαρμακευτικές Υπηρεσίες	08001	Κυβερνητικά γραφεία	€500.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά συμβατική υποχρέωση προς τον εργολάβο του έργου διαμόρφωσης του φαρμακευτικού εργαστηρίου σε κεντρικά γραφεία των Φαρμακευτικών Υπηρεσιών, ύψους €80.000, να ενημερώνεται η Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Σημείωση:

Οι πιστώσεις αφορούν προκαταβολή προς τον εργολάβο για τη διαμόρφωση του φαρμακευτικού εργαστηρίου, συνολικής δαπάνης ύψους €2.836.000 +ΦΠΑ.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα δύο ψήφους εναντίον, είκοσι δύο ψήφους υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Φτάνουμε στο τέλος.

Προτεινόμενη τροπολογία της Δημοκρατικής Παράταξης

Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
713	18.01 Υπουργείο Οικονομικών	04080	Συμβούλια/Επιτροπές/Οργανώσεις	€5.412.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, αφού δαπανηθεί το 25% του συνολικού προβλεπόμενου ποσού ύψους €3.000.000 που αφορά τη Χορηγία στη Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου, ουδενία δαπάνη να διενεργείται για το εναπομείναν 75%, χωρίς προηγουμένως να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της:

Νοείται ότι, ανεξαρτήτως των πιο πάνω, ουδενία δαπάνη δύναται να διενεργηθεί για πιστώσεις που αφορούν τις απολαβές του Καλλιτεχνικού Διευθυντή, καθώς και τις συναυλίες στο εξωτερικό, χωρίς προηγουμένως να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Έντεκα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σαράντα τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με σαράντα τρεις ψήφους εναντίον, έντεκα ψήφους υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Οι επόμενες τροπολογίες είναι των Οικολόγων.

Ξεκινάμε με την πρώτη.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
1.	184	01.01 Προεδρία και Προεδρικό Μέγαρο	03580	Σύμβαση υπηρεσιών	€568.347

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Σημείωση:

Πιστώσεις που αφορούν την καταβολή αντιμισθίας υπαλλήλων με απόσπαση από την ΑΤΗΚ και το ΤΕΠΑΚ, τη μίσθωση συμβουλευτικών και άλλων υπηρεσιών της Προεδρίας για τη Διερευνητική Επιτροπή για τους Αγνοουμένους, τις τεχνικές επιτροπές και το Τμήμα Ερευνών Εξωτερικής Πολιτικής και Κυπριακού, την

αγορά υπηρεσιών από το Γραφείο του Επίτροπου Ανάπτυξης Ορεινών Κοινοτήτων και το Γραφείο της Επιτρόπου Ισότητας των Φύλων για εκπόνηση διαφόρων μελετών και την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών για την εφαρμογή και πιστοποίηση του Συστήματος Οικολογικής Διαχείρισης και Οικολογικού Ελέγχου.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Επτά, κυρία Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σαράντα επτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με επτά ψήφους υπέρ, σαράντα επτά εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία δεν εγκρίνεται.

Πάμε στη δεύτερη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
2.	185	01.01 Προεδρία και Προεδρικό Μέγαρο	08001	Κυβερνητικά γραφεία	€1.190.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Σημείωση:

Αφορά πιστώσεις που προορίζονται να καλύψουν την ανέγερση νέου κτιρίου/γραφείων διοίκησης Προεδρίας.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τρεις, κυρία Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα ένας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τρεις ψήφους υπέρ, πενήντα μία εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία δεν εγκρίνεται.

Πάμε στην επόμενη τροπολογία.

A/A	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
3.	01.05 Δικαστική Υπηρεσία	02200	Επιδόματα θέσεως κρατικών υπαλλήλων	€396.000

Γίνεται εισήγηση για αποκοπή ποσοστού ύψους 50% του επιδόματος παραστάσεως που βρίσκεται στη διάθεση των είκοσι δύο προέδρων επαρχιακών δικαστηρίων (€18.000 έκαστος).

Νοείται ότι από την εν λόγω αποκοπή εξαιρούνται οι διοικητικοί πρόεδροι των επαρχιακών δικαστηρίων.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τρεις, κυρία Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα ένας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τρεις ψήφους υπέρ, πενήντα μία εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία δεν εγκρίνεται.

Επόμενη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
4.	222	02.01 Νομική Υπηρεσία	04600	Αποζημιώσεις και έξοδα αγωγών	€5.500.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω ομάδας, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού να ενημερώνεται γραπτώς ανά εξάμηνο για τις γενόμενες δαπάνες.

Σημείωση:

Αφορά πιστώσεις οι οποίες βρίσκονται στη διάθεση της Νομικής Υπηρεσίας και που αφορούν έξοδα κλήτευσης μαρτύρων και εμπειρογνομόνων από το εξωτερικό σε ποινικές υποθέσεις, καταβλητέα χρηματικά ποσά για την εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων κατά της Δημοκρατίας από οποιοδήποτε δικαστήριο, καταβολή αποζημιώσεων, εξώδικων συμβιβασμών, δικηγορικών εξόδων, καθώς και άλλων εξόδων αγωγών που επωμίζεται η Κυπριακή Δημοκρατία (εκπροσώπηση της Κυπριακής Δημοκρατίας από δικηγορικούς οίκους του εξωτερικού).

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι δύο, κυρία Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με είκοσι δύο ψήφους υπέρ, τριάντα δύο εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία δεν εγκρίνεται.

Πάμε στην επόμενη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
5.	294	03.22 Υφυπουργείο Τουρισμού	03550 03551	Υπηρεσίες εμπειρογνομόνων/συμβούλων	€537.520

Γίνεται εισήγηση για αποκοπή από την πιο πάνω υποομάδα του μέρους που αφορά τη μελέτη βιωσιμότητας από εξειδικευμένους συμβούλους-μελετητές για συνδυαστική ανάπτυξη μαρίνας και υποδομής για υποδοχή κρουαζιερόπλοιων στην περιοχή Κισσόνεργας-Πάφου.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τρεις, κυρία Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα ένας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τρεις ψήφους υπέρ, πενήντα μία εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία δεν εγκρίνεται.

Επόμενη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
6.	294	03.22 Υφυπουργείο Τουρισμού	03580	Σύμβαση υπηρεσιών	€377.500

Γίνεται εισήγηση για αποκοπή από την πιο πάνω υποομάδα του μέρους που αφορά υπηρεσίες για την ανάπτυξη μαρίνας στην περιοχή Κισσόνεργας στην Πάφο.

Σημείωση:

Οι πιστώσεις περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων την ετοιμασία όρων ανοικτού διαγωνισμού και την παροχή υποστήριξης καθ' όλη τη διάρκεια της διεξαγωγής της διαγωνιστικής διαδικασίας.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τρεις, κυρία Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα ένας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τρεις ψήφους υπέρ, πενήντα μία εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία δεν εγκρίνεται.

Η επόμενη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
7.	400	12.06 Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων	08920	Άλλα κατασκευαστικά έργα	€10.026.400

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά τη συνέχιση των εργασιών κατασκευής νέου κυττάρου στον Χώρο Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων (ΧΥΤΑ) Πάφου, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι δύο, κυρία Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με είκοσι δύο ψήφους υπέρ, τριάντα εναντίον και δύο αποχές, η τροπολογία δεν εγκρίνεται.

Η επόμενη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
8.	575	16.01 Υπουργείο Εσωτερικών	03050	Λειτουργικά έξοδα μη γραφειακών χώρων	€9.500.010

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά στην κάλυψη των εξόδων για τη διεξαγωγή των δημοτικών/κοινοτικών εκλογών και εκλογών σχολικών εφοριών του Δεκεμβρίου 2021 ύψους €4.500.000, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Αποσύρθηκε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όχι, αποσύρθηκε πριν, οπότε αυτή μπαίνει.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Ήταν αποκοπή και αποσύρθηκε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι, ήταν αποκοπή και αποσύρθηκε. Αυτή είναι για δέσμευση. Οπότε, τώρα ψηφίζουμε για δέσμευση. Είναι των Οικολόγων εξάλλου, η απόσυρση ήταν από την ΕΔΕΚ.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Επτά, κυρία Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σαράντα επτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με επτά ψήφους υπέρ, σαράντα επτά εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία δεν εγκρίνεται.

Η επόμενη τροπολογία αφορά:

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
9.	616	16.08 Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως	08380	Πρωταρχικοί δρόμοι δήμων	€5.400.120

Γίνεται εισήγηση για αποκοπή από την πιο πάνω υποομάδα των πιστώσεων που αφορούν στα ακόλουθα:

- Κατασκευή δρόμου πρωταρχικής σημασίας από την Αγλαντζιά μέχρι τη Διεθνή Έκθεση στην Έγκωμη.
- Νότια επέκταση της λεωφόρου Ακαδημίας στην Αγλαντζιά, τμήμα από τη λεωφόρο ΡΙΚ μέχρι την οδό Φυτωρίου στην Αγλαντζιά.
 - Δρόμος πρωταρχικής σημασίας από το Δάσος Αθαλάσσης (ΑΤΙ) μέχρι τον κυκλικό κόμβο παρά τη ΣΟΠΑΖ (τέμνει τις λεωφόρους Κερύνειας, Αγλαντζιάς και Λάρνακας).
- Κατασκευή τμήματος του δρόμου πρωταρχικής σημασίας που αρχίζει από το Μακάρειο Αθλητικό Κέντρο και καταλήγει στον νέο δρόμο Λευκωσίας-Λεμεσού μέσω των δρόμων Αλεξανδρουπόλεως, Πύθωνα, Ηρακλή και Σταυρού.
 - Δρόμος Πρωταρχικής Σημασίας που αρχίζει από το Μακάρειο Αθλητικό Κέντρο και καταλήγει στον νέο δρόμο Λευκωσίας-Λεμεσού μέσω των δρόμων Αλεξανδρουπόλεως, Πύθωνα, Ηρακλή και Σταυρού.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τρεις, κυρία Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τρεις ψήφους υπέρ, πενήντα δύο εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία δεν εγκρίνεται.

Η επόμενη τροπολογία αφορά:

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
10.	659	17.01 Υπουργείο Εξωτερικών	03580	Σύμβαση υπηρεσιών	€622.010

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά τον καθορισμό εθνικής ταυτότητας για την Κύπρο (nation branding) και για τον σχεδιασμό προώθησής της στο εξωτερικό ύψους €100.000, να ενημερώνεται η

Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι επτά, κυρία Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι επτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με είκοσι επτά ψήφους υπέρ, είκοσι επτά εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία δεν εγκρίνεται.

Για την επόμενη τροπολογία έχουμε αίτημα για προφορική τροπολογία, κύριε Δαμιανού;

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Ναι, κυρία Πρόεδρε, όπως έχουμε ενημερώσει, έχουμε συμφωνήσει με το Κίνημα Οικολόγων, αντί της υφιστάμενης εισήγησης, να διαφοροποιηθεί ως εξής: Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, αφού δαπανηθεί το 50% του συνολικού προβλεπόμενου ποσού, ουδεμία δαπάνη να διενεργείται για το εναπομείναν 50% κτλ. Είναι διαφοροποίηση στο 50%, εφόσον δαπανηθεί το πρώτο 50%, αντί του όλου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μάλιστα, ωραία!

Γίνεται αποδεκτό το αίτημά σας, οπότε ψηφίζουμε.

Είναι προφορική τροπολογία, για να συμπεριληφθεί στην ίδια ακριβώς, για να συμπεριληφθεί το ΑΚΕΛ.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
11.	665	17.02 Εξωτερικές Υπηρεσίες	03700	Εκστρατείες διαφώτισης	€400.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, αφού δαπανηθεί το 50% του συνολικού προβλεπόμενου ποσού, ουδεμία δαπάνη να διενεργείται για το εναπομείναν 50%, χωρίς προηγουμένως να ενημερώνεται η Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Σημείωση:

Αφορά πιστώσεις που προορίζονται να καλύψουν τις δαπάνες διαφώτισης, προβολής των δράσεων και του έργου του Υπουργείου Εξωτερικών και εν γένει των συμφερόντων της Κύπρου, όπως και προώθησης των στόχων της επικοινωνιακής πολιτικής του υπουργείου. Καλύπτονται επίσης δαπάνες για δράσεις πολιτιστικής και οικονομικής διπλωματίας, καθώς και δράσεις και εκδηλώσεις που αποσκοπούν στη διαφώτιση/προβολή της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι επτά, κυρία Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι οκτώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με είκοσι επτά ψήφους υπέρ, είκοσι οκτώ εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία δεν εγκρίνεται.

Η επόμενη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
12.	713	18.01 Υπουργείο Οικονομικών	04120	Άλλες μεταβιβάσεις εσωτερικού	€1.380.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά ωφελήματα ύψους €180.000 τα οποία παραχωρούνται στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και στον Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων, όταν αυτοί παύσουν να ασκούν το λειτούργημά τους, και αφορούν επίδομα για την απασχόληση ιδιαίτερας γραμματέως και υπηρεσιακό αυτοκίνητο, περιλαμβανομένου του κόστους συντήρησης και των καυσίμων, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τέσσερις, κυρία Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα ένας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τέσσερις ψήφους υπέρ, πενήντα μία εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία δεν εγκρίνεται.

Πάμε στην επόμενη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
13.	616	16.08 Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως	08200	Δρόμοι	€22.894.186
	913	21.02 Τμήμα Δημοσίων Έργων			

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω ομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά:

1. κατασκευή δρόμου πρωταρχικής σημασίας από την Αγλαντζιά μέχρι τη Διεθνή Έκθεση στην Έγκωμη,
2. τον δρόμο πρωταρχικής σημασίας από το Δάσος Αθαλάσσας (ΑΤΙ) μέχρι τον κυκλικό κόμβο παρά τω ΣΟΠΑΖ (τέμνει τις λεωφόρους Κερύνειας, Αγλαντζιάς και Λάρνακας),
3. τη διαμόρφωση μεγάλων κυκλοφοριακών κόμβων στη Λευκωσία,
4. τη μελέτη για την κατασκευή του ανισόπεδου κόμβου Σταυρού στην είσοδο της Λευκωσίας και
5. τον νέο δρόμο Πάφου-Πόλης Χρυσοχούς,

να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τρεις, κυρία Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τρεις υπέρ, πενήντα δύο εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία δεν εγκρίνεται.

Έχει τώρα ολοκληρωθεί η διαδικασία της ψηφοφορίας των τροπολογιών.

Προχωρούμε τώρα στη δεύτερη ανάγνωση, κύριε Γεωργίου, του νομοσχεδίου που πιλοφορείται «Ο περί Προϋπολογισμού του 2022 Νόμος του 2021».

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

Έγκριση πληρωμής από το Πάγιο Ταμείο ποσού €7.034.098.176 για τη χρήση του έτους που λήγει την 31^η Δεκεμβρίου 2022. Άρθρο 2.

Ειδίκευση των ποσών που θα δαπανηθούν. Άρθρο 3.

Μεταφορές πιστώσεων. Άρθρο 4.

Μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό πλαίσιο. Άρθρο 5.

Μισθολογικές θέσεις. Άρθρο 6.

Λειτουργοί που ασκούν έλεγχο στα έσοδα και στις δαπάνες. Άρθρο 7.

Όροι και άλλη ορολογία. Άρθρο 8.

Διάθεση ειδικώς εισπραττόμενων/εμβαζομένων ποσών για υλοποίηση συγκεκριμένων προγραμμάτων/σκοπών. Άρθρο 9.

Μείωση κλιμάκων εισδοχής. Άρθρο 10.

Αναπροσαρμογή του ύψους των απολαβών. Άρθρο 11.

Αμυντική θωράκιση. Άρθρο 12.

Επίλυση προβλημάτων και άρση ανωμαλιών. Άρθρο 13.

Ειδικές μισθοδοτικές ρυθμίσεις 42(II) του 2002. Άρθρο 14.

Ειδικές μισθοδοτικές ρυθμίσεις 62(II) του 2003. Άρθρο 15.

Απαγόρευση προσλήψεων εργοδοτούμενων ορισμένου χρόνου, ωρομίσθιου κυβερνητικού προσωπικού και οποιασδήποτε άλλης κατηγορίας προσωπικού για κάλυψη έκτακτων και εποχιακών αναγκών. Άρθρο 16.

Αναστολή πλήρωσης κενών θέσεων πρώτου διορισμού, προαγωγής και πρώτου διορισμού και προαγωγής. Άρθρο 17.

Φορολόγηση επιδομάτων. Άρθρο 18.

Ειδικές ανεξάρτητες υπηρεσίες. Άρθρο 19.

Εφαρμογή προνοιών για μείωση απολαβών και μη παραχώρηση προσαυξήσεων σε υπηρετούντες σε νομικά πρόσωπα κ.λπ. που λαμβάνουν κρατική χορηγία. Άρθρο 20.

Εφαρμογή των προνοιών των Σημειώσεων 16 και 29 του Δελτίου Δαπανών του Πρώτου Πίνακα. Άρθρο 21.

Απασχόληση συνταξιούχων προσώπων. Άρθρο 22.

Συντάξιμες απολαβές. Άρθρο 23.

Επιβάρυνση υποομάδων. Άρθρο 24.

Καταγραφή φορολογικών δαπανών. Άρθρο 25.

Ειδική διάταξη. Άρθρο 26.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ των άρθρων 1 έως 26;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι πέντε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με τριάντα ψήφους υπέρ, είκοσι πέντε ψήφους εναντίον και καμία αποχή, τα άρθρα 1 έως 26 εγκρίνονται.

Τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου και ψήφιση του προϋπολογισμού στο σύνολό του.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Προϋπολογισμού του 2022 Νόμος του 2021.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ του νομοσχεδίου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Τριάντα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι πέντε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχές;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Καμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με τριάντα ψήφους υπέρ, είκοσι πέντε ψήφους εναντίον και καμία αποχή, το νομοσχέδιο για τον προϋπολογισμό του 2022 ψηφίζεται σε νόμο.

Αιτιολόγηση ψήφου.

Σύντομα σας παρακαλώ, κύριε Σιζόπουλε.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΖΟΠΟΥΛΟΣ:

Πολύ σύντομα, στο πλαίσιο του ενός λεπτού που δικαιούμαι.

Από την πλευρά της ΕΔΕΚ θα ήθελα να δηλώσω ότι στο πλαίσιο της πολιτικής για στήριξη των πολιτών που έχουν υποστεί τις μεγαλύτερες επιπτώσεις από την οικονομική κρίση τόσο του 2012 όσο και του 2013, αλλά και της σημερινής λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού, υποβάλαμε στην κυβέρνηση προτάσεις που θα προσέδιδαν στον προϋπολογισμό μεγαλύτερο ανθρωποκεντρικό χαρακτήρα. Αυτό πράξαμε και πέρσι, κεφαλαιοποιώντας σειρά μέτρων προς όφελος των πολιτών, ψηφίζοντας τον προϋπολογισμό, παρά τη διαφωνία μας όσον αφορά τη φιλοσοφία του.

Οι προτάσεις μας αφορούσαν, πρώτον, κατοχύρωση των €100.000 στους κατόχους αξιογράφων, τα οποία να παραχωρηθούν σε ισόποσες ετήσιες δόσεις. Να υπενθυμίσω ότι αυτό είναι μνημονιακός όρος, αλλά και ψήφισμα της Βουλής των Αντιπροσώπων. Δεύτερον, στήριξη για τη σύσταση του ειδικού τμήματος δικαστηρίου, για να καταστεί έτσι δυνατή η πρόσβαση των δανειοληπτών στη δικαιοσύνη. Τρίτον, αναβάθμιση της μισθολογικής κλίμακας των μόνιμων υπαξιωματικών των αποφοίτων των παραγωγικών σχολών της Ελλάδας από την κλίμακα Α5 στην Α6. Τέταρτον, οικονομική στήριξη συγγενή που θα συνοδεύει ασθενή στο εξωτερικό για σκοπούς θεραπείας που η μετάβασή του εγκρίνεται από το κράτος λόγω ακριβώς τεράστιων οικονομικών προβλημάτων που υπάρχουν σήμερα. Πέμπτον, αφορούσε την εξαγγελία για την ίδρυση του ινστιτούτου καρκίνου και, έκτον, κάτι το οποίο ήδη ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας ανακοίνωσε και επίσημα, την αύξηση κατά €100.000 της κρατικής χορηγίας στο Κέντρο Προληπτικής Παιδιατρικής «Αμέρικος Αργυρίου».

Δεδομένου ότι δεν υπήρξε ανταπόκριση από την πλευρά της κυβέρνησης στις συγκεκριμένες προτάσεις μας, η ΕΔΕΚ ψηφίζει, έστω και αν έγινε καταψήφιση στο σύνολό του ο προϋπολογισμός, τους προϋπολογισμούς των Υπουργείων Άμυνας, Εργασίας, Εξωτερικών και του Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας.

Παρ' όλα αυτά, εμείς κάνουμε μία έκκληση προς την κυβέρνηση να επανεξετάσει τις προτάσεις μας, να τις επαναξιολογήσει και να προχωρήσει στην υλοποίησή τους, εάν θέλει να έχει μια πιο ανθρωποκεντρική μορφή ο υφιστάμενος προϋπολογισμός.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ πολύ, κύριε Σιζόπουλε, και για το σύντομο του χρόνου.

Επιθυμεί κάποιος άλλος να αιτιολογήσει την ψήφο του;

Ωραία!

Εδώ τελειώνει η νομοθετική εργασία.

Κεφάλαιο Δεύτερο: Κατάθεση νομοσχεδίων και εγγράφων. Δεν υπάρχει.

Κεφάλαιο Τρίτο: Ερωτήσεις και απαντήσεις. Δεν υπάρχει.

Κεφάλαιο Τέταρτο: Θέματα εγγραφέντα για συζήτηση. Δεν υπάρχει.

Να ευχαριστήσω όλες και όλους για την άψογη συνεργασία στο πλαίσιο της συζήτησης του φετινού προϋπολογισμού και το προσωπικό της Βουλής για τη συμβολή του στην όλη προσπάθεια.

Για την επόμενη συνεδρία της ολομέλειας θα ενημερωθείτε σχετικά.

Να ευχηθώ καλά Χριστούγεννα, καλές γιορτές, ευτυχισμένο το νέο έτος 2022!

[Στις 17 Δεκεμβρίου κυκλοφόρησε η ημερήσια διάταξη της εντέκατης συνεδρίασης της Πρώτης Συνόδου της Δωδέκατης Βουλευτικής Περιόδου:

Η ημερήσια διάταξη της συνεδρίας της Βουλής για την Τρίτη, 4 Δεκεμβρίου 2021, στις 11.00 π.μ., έχει ως ακολούθως:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ:

Νομοθετική εργασία

Ο περί Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 6) Νόμος του 2021.

(Αναπομπή).

(Αρ. Φακ. 23.02.062.199-2021).]

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κηρύσσω τη λήξη της συνεδρίας της Βουλής.

(Ωρα λήξης: 8.16 μ.μ.)

Παρόντες βουλευτές

(αλφαβητικά κατά κόμμα)

ΔΗΣΥ

Δημητρίου Αννίτα (Πρόεδρος Βουλής)	Νεοφύτου Αβέρωφ
Αλαμπρίτης Πρόδρομος	Ορφανίδου Σάβια
Γεωργιάδης Χάρης	Πάζαρος Χαράλαμπος
Γεωργίου Νίκος	Σούπερμαν Θεοδώρου Ρίτα
Δημητρίου Δημήτρης	Σύκας Νίκος
Κάρουλλας Γιώργος	Τορναρίτης Νίκος
Κουλλά Ονούφριος	Τσιρίδου Φωτεινή
Μαυρίδης Μάριος	Χατζηγιάννης Κυριάκος

ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις

Γαβριήλ Γιαννάκης	Νικολάου Μαρίνα
Δαμιανού Άριστος	Πασιουρτίδης Αντρέας
Καυκαλιάς Αντρέας	Στεφάνου Στέφανος
Κέττηρος Νίκος	Φακοντής Βαλεντίνος
Κουκουμάς Γιώργος	Χαραλαμπίδου Ειρήνη
Κυπριανού Άντρος	Χριστόφιας Χρίστος
Κώστα Κώστας	Χριστοφίδης Χρίστος
Λουκαΐδης Γιώργος	

ΔΗΚΟ

Ερωτοκρίτου Χριστιάνα	Παντελίδης Χρύσης
Κουλίας Ζαχαρίας	Παπαδόπουλος Νικόλας
Λεωνίδου Πανίκος	Σαββίδης Χρυσάνθος
Μυλωνάς Παύλος	Σενέκης Χρίστος
Ορφανίδης Χρίστος	

ΕΛΑΜ

Ιωάννου Σωτήρης	Χρίστου Χρίστος
Παπαγιάννης Λίνος	

ΚΣ ΕΔΕΚ

Αποστόλου Ανδρέας	Μυριάνθους Ηλίας
Ευσταθίου Κωστής	Σιζόπουλος Μαρίνος

ΔΗΠΑ

Γιακουμή Μιχάλης	Μουσιούπτας Μαρίνος
Καρογιάν Μάριος	Τρυφωνίδης Αλέκος

Κίνημα Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών

Ατταλίδου Αλεξάνδρα	Παπαδούρης Σταύρος
Θεοπέμπτου Χαράλαμπος	

Ανεξάρτητοι

Θεμιστοκλέους Ανδρέας

Παρόντες αντιπρόσωποι θρησκευτικών ομάδων

Μούσας Γιαννάκης (Μαρωνιτών)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Έκθεση για την πρόταση νόμου «Ο περί Αστυνομίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 6) Νόμος του 2021», συζήτηση (Κωστής Ευσταθίου, Πανίκος Λεωνίδου, Άριστος Δαμιανού, Φωτεινή Τσιρίδου) και ψήφισή της σε νόμο (με αρ. 5).
2. Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Προϋπολογισμού του 2022 Νόμος του 2021», αγορεύσεις και συζήτηση (Χαράλαμπος Θεοπέμπτου, Μάριος Καρογιάν, Μαρίνος Σιζόπουλος, Χρίστος Χρίστου, Νικόλας Παπαδόπουλος, Στέφανος Στεφάνου, Αβέρωφ Νεοφύτου, Ρίτα Θεοδώρου Σούπερμαν, Βαλεντίνος Φακοντής, Ανδρέας Αποστόλου, Αλεξάνδρα Ατταλίδου, Μαρίνα Νικολάου, Μιχάλης Γιακουμή, Χρίστος Σενέκης, Χαράλαμπος Πάζαρος, Ανδρέας Πασιουρτίδης, Πρόδρομος Αλαμπρίτης, Ανδρέας Θεμιστοκλέους, Χρύσανθος Σαββίδης, Γιώργος Κουκουμάς, Νίκος Γεωργίου, Χρίστος Χριστόφιας, Χρύσης Παντελίδης, Φωτεινή Τσιρίδου, Νίκος Κέττηρος, Σάβια Ορφανίδου, Γιαννάκης Γαβριήλ, Σωτήρης Ιωάννου, Χρίστος Ορφανίδης, Κώστας Κώστα, Νίκος Σύκας, Κωστής Ευσταθίου, Ειρήνη Χαραλαμπίδου, Γιώργος Κάρουλλας, Χρίστος Χριστοφίδης, Παύλος Μυλωνάς, Κυριάκος Χατζηγιάννης, Αντρέας Καυκαλιάς, Μαρίνος Μουσιούππας, Ζαχαρίας Κουλίας, Δημήτρης Δημητρίου, Άριστος Δαμιανού, Πανίκος Λεωνίδου, Άντρος Κυπριανού, Ονούφριος Κουλλά, Πρόεδρος, Σταύρος Παπαδούρης, Αλέκος Τρυφωνίδης, Ηλίας Μυριάνθους, Λίνος Παπαγιάννης, Χριστιάνα Ερωτοκρίτου, Γιώργος Λουκαΐδης, Νίκος Τορναρίτης), δικαιολόγηση της αρνητικής ψήφου από τον κ. Μαρίνο Σιζόπουλο εκ μέρους του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ και ψήφισή του σε νόμο.